

VOLEBNÍ PROGRAM

PRO PARLAMENTNÍ VOLBY 2021

**PIRÁTI
A STAROSTOVÉ**
● ■

VRAŤME ZEMI BUDOUCNOST

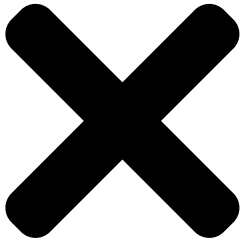
Tento volební program Pirátů a Starostů pro sněmovní volby 2021 ztělesňuje změnu, kterou přinášíme.

Nechceme zbrojit na minulé války. Přitom umíme navázat na vše dobré, co z minulosti vzešlo. Stát totiž tvoříme my všichni. A naším úkolem je budovat stát, jenž umí sloužit, poskytovat bezpečí a zaručovat rovný přístup všem. Stát, který je moderní, rychlý, jednoduchý, pečující právě tak, aby to bylo příjemné a nesvazující. Stát, který je naším skutečným domovem. Stejně jako je jím vesnice či město, kde každý žijeme.

Piráti a Starostové v předloženém volebním programu nabízejí propojení dvou pohledů na svět, které se užitečně doplňují. Nemáme ambici splynout v jeden názorový proud či dojít ke shodě na všech tématech. Představujeme vám společnou vizi pro Českou republiku, která umožní obrátit naši zemi směrem k budoucnosti. I proto je heslem naší kampaně: Vraťme zemi budoucnost!

**KDE JSOU ČASY, KDY LIDÉ DÁVALI POLITIKY
ZA VZOR SVÝM DĚTEM. VRAŤME TO ZPĚT VE
VERZI PRO 21. STOLETÍ! SLUŠNĚ, HRDĚ,
OTEVŘENĚ. BEZ OLIGARCHŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stát a média jsou čím dál tím více provázány s oligarchy. Trestně stíhaný premiér ve střetu zájmů odčerpал ze státu přes 20 miliard korun na dotacích a zakázkách.^[5] Ministři se střídají jako na orloji. Kvůli politické situaci Českem otřásl největší demonstrace od listopadu 1989.^[1]

V ČEM JE PROBLÉM

Politici vytváří vzory pro celou společnost. Kultura vládnutí je pak o důvěryhodnosti, aby politici vládli čestně a kompetentně, bez zneužívání moci a pochybných vazeb. A také aby hájili demokracii a respektovali demokratické instituce včetně role Parlamentu, justice a médií jako hlídacího psa demokracie.

V tomto volebním období jsme byli svědky trestního stíhání premiéra Andreje Babiše, podbízení se nedemokratickým vládcům k Rusku a Číně^[2] či korupční kauzy Stoka.^[3] Trestní stíhání v kauze Čapí hnízdo je jen třešnička na dortu. Premiér Andrej Babiš obdržel za dobu výkonu funkce premiéra 20 miliard korun na veřejných zakázkách a dotacích do svého ekonomického a mediálního impéria.^[5] Nestačila mu vlastní média, jeho vláda prosadila s podporou SPD své věrné i do rady veřejnoprávní České televize a Českého rozhlasu.^[6]

Premiér nedokázal sestavit vládu jako stabilní a kompetentní tým. Vystřídali se 4 ministři spravedlnosti, 3 ministři v resortech dopravy, zdravotnictví a průmyslu.^[8] Aféry - jako tajné schůzky ministra zdravotnictví v zavřené restauraci^[10] či mejdan papalášů v uzavřeném hotelu^[11] - zpochybnilly důvěryhodnost zástupců vládní koalice.

Pokud jde o parlamentní kulturu, problémem jednání byla neúčast ministrů na interpelacích^[12], neochota vlády hledat shodu s opozicí, obstrukce a neschopnost vládní koalice řešit výtržnosti nezařazených poslanců.^[13] Místo umožnění rozumné účasti opozice na řešení pandemické krize se premiér, dokud měl hlasy komunistů, odmítal s opozicí bavit.^[14] Běžnou praxí nadále je, že si politici vyřizují vzkazy přes

sociální sítě a média.^[15] Mezi politiky se nebudují dobré pracovní vztahy, nevytváří se tým ve společnosti vzory pro respekt, důvěru a lidskost.

NAŠE VIZE

**HLÁSÍME SE K PRINCIPŮM ČESKÉ ÚSTAVNÍ A HUMANISTICKÉ TRADICE.
PODPORUJEME SPOLUPRÁCI, OTEVŘENOST A POCTIVOST V POLITICE.**

**BUDEME VLÁDNOUT OTEVŘENĚ, ABY LIDÉ VŽDY VĚDĚLI, CO DĚLÁME A PROČ
TO DĚLÁME. ZASTAVÍME PRORŮSTÁNÍ STÁTU OLIGARCHY. NABÍDNEME ČESTNÉ
A SCHOPNÉ POLITIKY.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Do vedoucích pozic vybereme poctivé, kompetentní a důvěryhodné osobnosti, které budou hájit zájmy ČR a nebudou ve střetu zájmů.^[16]
- ✓ Omezíme možnosti politiků ovládat velké mediální domy a zasahovat do nezávislosti ČT.
- ✓ V případě účasti na vládní koalici budeme zohledňovat návrhy opozice, které s námi předjedná, účastnit se jednání Sněmovny a interpelací. Tuto kulturu nastolíme i ve vládní koalici.
- ✓ Zapojíme občany do hledání řešení pro celou společnost.^[27] Zavedeme projekty Otevřená vláda a Otevřená sněmovna, které umožní občanům, odborníkům z praxe a zájmovým skupinám transparentně připomínkovat legislativu.
- ✓ Budeme informovat o způsobu výběru nominantů do funkcí. U dozorčích rad a dalších nepolitických odborných funkcí budeme i nadále používat jako preferovanou možnost transparentní výběrová řízení.^[17]
- ✓ Prosadíme změnu politické kultury a jednacího řádu v Poslanecké sněmovně. Zlepšíme efektivitu a předvídatelnost jednání^[18], omezíme příležitosti pro osobní útoky a dáme opozici nástroje pro plnění její role i bez verbálních obstrukcí. Zavedeme online přenosy výborů Parlamentu a jmenná hlasování.
- ✓ Prosazujeme práci politiků na plný úvazek. Poslanec zvolený ministrem už díky dobrovolnému klouzavému mandátu podle rakouského vzoru nebude muset sedět na dvou židlích.^[19]
- ✓ Budeme pokračovat v Partnerství pro otevřené vládnutí.^[20]
- ✓ Politici jsou také lidé a dělají chyby. U méně závažných chyb a přešlapů se náš kandidát za chybu omluví, odčiní ji a poučí se z ní. I symbolické odčinění je pro politickou kulturu důležité.
- ✓ Pokud se objeví důvodné podezření z korupce, trestného činu či závažného nekalého jednání, které zpochybňuje důvěryhodnost politika naší koalice či námi

vedené vlády, dáme dotčené osobě prostor věc vysvětlit, danou věc projednáme a případně z ní vyvodíme odpovědnost.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Zlepšení politické kultury zvýší důvěru občanů v demokratickou politiku, což povede k ústupu extremismu a vyšší volební účasti.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme a schválili nominační zákon, který znemožňuje politikům zneužívat dobře placená místa ve státem vlastněných firmách jako politické trafiky.^[21]
- ✓ Vytrvale jsme upozorňovali na střet zájmů premiéra Babiše a prosadili pravidla, která neumožňují dotace pro firmy bez jasného konečného vlastníka. Připravili jsme novelu zákona o střetu zájmů, která důsledně znemožňuje politikům vlastnit média a získávat státní zakázky.^[22]
- ✓ Ve spolupráci s hlavním městem Prahou jsme navázali spolupráci s Tchaj-wanem a oslabili vazbu českých politických elit na čínské komunisty.^[23]
- ✓ Předložili jsme změnu Ústavy, která zavádí klouzavý mandát, aby měl ministr více času věnovat se dobrému řízení resortu.^[19]
- ✓ Piráti vytvořili manuál pro veřejná výběrová řízení a ověřování důvěryhodnosti u nominací do odborných veřejných funkcí.^[16, 17]
- ✓ Předložili jsme změnu jednacího řádu v oblasti interpelací.^[24] Zaslali jsme naše vize k řízení Sněmovny předsedovi Sněmovny.^[18] Navrhli jsme lepší nástroje proti výtržnostem ve Sněmovně.^[25]
- ✓ Piráti spustili prototyp aplikace Otevřená sněmovna, která umožňuje občanům a zájmovým skupinám transparentně připomínkovat zákony.^[26]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Zlepšení kultury je něco, co nás nebude stát peníze. Naopak, peníze ušetří a pomůže nám více motivovat zaměstnance státu, aby byli na svou práci hrdí. Bude nás to však stát hodně času, energie a pozornosti, abychom lepší kulturu udrželi. Demokracie je pomalejší než jiná zřízení, ale zato dává větší šanci na dlouhodobou prosperitu.^[29]

Náklady na klouzavý mandát jsou 10–15 milionů korun ročně^[28], což se v porovnání s tím, že ministr bude mít o desítky procent více času, vyplatí.

PROČ CHCETE VYBÍRAT LIDI DO FUNKCÍ VE VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍCH, ZNAMENÁ TO NOVÉ KÁDROVÁNÍ?

Transparentní a co do kritérií dobře nastavené výběrové řízení s širší výběrovou komisí je často vhodný způsob, jak na odborné pozice dostat ty nejkompentnější uchazeče a motivovat lidi, aby pracovali na svých dovednostech, než jen spoléhali na konexe. Díky převaze objektivně nastavených kritérií se nejedná o kádrování, nýbrž o snahu vybrat na danou pozici skutečně kompetentní osoby.

NEZPŮSOBÍ KLOUZAVÝ MANDÁT, ŽE SE VLÁDA ODTRHNE OD REALITY V POSLANECKÉ SNĚMOVNĚ?

Za současného stavu poslanec, který se stane členem vlády, dále vykonává obě tyto funkce. Typickým důsledkem je nízká účast členů vlády, kteří jsou zároveň poslanci, při hlasováních ve Sněmovně. Výrazně se zvýší množství času členů vlády pro výkon jejich funkce na plný úvazek. Nebudou tak muset být přítomni všechny jednací dny Sněmovny, ale pouze na interpelace a u návrhů, které se týkají jejich resortu. Tím pádem budou mít

členové vlády i nadále kontakt s děním ve Sněmovně. Zároveň ministr na plný úvazek bude mít i více času na skutečnou spolupráci s poslanci a práci pro lidi. ^[28]

CO JE TO PARTNERSTVÍ PRO OTEVŘENÉ VLÁDNUTÍ A JAKÉ V NĚM MÁ ČR CÍLE?

Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership – OGP) je mezinárodní iniciativa 72 států, jejímž cílem je větší informovanost o činnosti vlád, angažovanost občanů a integritu osob působících ve veřejné správě. Těchto cílů dosahuje tím, že si členské státy vždy stanoví závazky na určité období, jejichž plnění je následně vyhodnocováno.

Česká republika se zavázala v období 2020–2022 ke zveřejňování rozhodnutí soudů, osvětě o ochraně oznamovatelů korupce, otevřeným datům ve vzdělávání, tvorbě metodiky participace a projednání tvorby nové databáze všech vyplacených dotací. ^[30]

JAK CHCETE ŘEŠIT STŘET ZÁJMŮ U KOMUNÁLNÍCH POLITIKŮ?

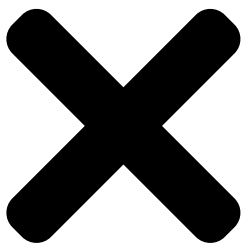
Komunální politici budou dál podávat oznámení o majetkových poměrech podle zákona o střetu zájmů. To může na možný střet zájmů upozornit. Dalším nástrojem na odhalení případného střetu zájmu je Registr smluv, kam musí obce vkládat smlouvy, ze kterých lze zjistit, zda nejsou uzavírány s představiteli obce, zastupiteli či jejich blízkými. Pokud se zjistí, že má politik střet zájmů a svůj vliv zneužívá, je nutné tomu zamezit.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] GUAISTI, Petra, MANSFELDOVÁ, Zdenka, MYANT, Martin, BÖNKER Frank. Czechia Report. Sustainable Governance Indicators 2020. Bertelsmann Stiftung Publishing House, Gütersloh (studie). 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Evropské hodnoty. Audit vztahů České republiky k Rusku a Číně: 50 opatření pro ochranu české suverenity. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] iRozhlas.cz. Nabídková cena u zakázek už obsahovala až 15 procent na úplatek, řekl svědek v kauze Stoka. 2021. Dostupné [zde](#). Aktualne.cz. Kritici Číny v hledáčku Kellnerova Home Creditu. Tajně platil i monitoring senátora. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] Centrum pro výzkum veřejného mínění. Veřejnost o důvodech k odstoupení politiků z funkce – březen 2020. Dostupné [zde](#). Sustainable Governance Indicators. Quality of Democracy. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] Piráti. „Protikorupční“ vláda v trvalém střetu zájmů – Agrofert ukousl už přes 20 miliard z peněz lidí, Čapáků jsou desítky. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] MARTÍNEK, Tomáš. Hrozí ovládnutí veřejnoprávní České televize pro soukromé zájmy jednotlivců. Pirátské listy. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Reporters Without Borders. RSF 2020 World Press Freedom Index. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Forum24.cz. V Babišově vládě se střídají ministři jak na orloji. Výměna Prymuly za Blatného je už devátou změnou. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] iRozhlas.cz. Tak, jak jsem to napsala, jsem to napsala.' Malou stálo plagiátorství funkci, ministryní byla 13 dní. 2018. Dostupné [zde](#).
- [10] Ceskenoviny.cz. Prymula kvůli schůzce s Faltýnkem připouští jen politickou chybu. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Lidovky.cz. Tajný mejdan politiků v luxusním hotelu: Hnilička rezignoval na poslanecký mandát, šéfem agentury zůstává. 2021. Dostupné [zde](#).
- [12] iRozhlas.cz. Interpelační absentéři: poslancům chodí nejméně odpovídat Plaga, premiér Babiš skončil pátý. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] SeznamZpravy.cz. Volný zdržuje trest za „flákanec“. 2021. Dostupné [zde](#).
- [14] Piráti. Piráti nepodpořili prodloužení nouzového stavu, vláda odmítla vyslyšet požadavky zmírňující dopady krize na občany. Leden 2021. Dostupné [zde](#).
- [15] Centrum pro výzkum veřejného mínění. Morálka politiků očima veřejnosti. Březen 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] Piráti. Piráti připravili ve světle kauzy na MPSV manuál, jak postupovat při výběru lidí do vysokých pozic. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] Piráti. Dobrá praxe – Vyhodnocení důvěryhodnosti právnických a fyzických osob. 2020. Dostupné [zde](#).

- [18] Poslanecký klub Pirátů. Dopis předsedovi Poslanecké sněmovny ke změně jednacího řádu. 2020. Dostupné [zde](#).
- [19] Návrh poslanců Jakuba Michálka, Jaroslava Faltýnka, Jana Farského, Tomia Okamury a dalších na vydání ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. 2019. Dostupné [zde](#).
- [20] Partnerství pro otevřené vládnutí – Open Government Partnership. Dostupné [zde](#).
- [21] Piráti. Nominační zákon prošel Sněmovnou v kompromisní variantě, ale bez zavedení vlastnické politiky státu. 2019. Dostupné [zde](#).
- [22] Piráti. Piráti prosadili udělování dotací jen firmám se známými vlastníky. 2020. Dostupné [zde](#).
- [23] Česká televize. Praha bude sestrou tchajwanské Tchaj-peje, schválili zastupitelé. Zoo dostane luskouna. 2019. Dostupné [zde](#).
- [24] JANÁKOVÁ, Barbora. Piráti a ANO chtějí efektivnější Sněmovnu. Interpelace mají být atraktivnější pro občany i ministry. Deník N. 2020. Dostupné [zde](#).
- [25] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 1189. Novela zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Dostupný [zde](#).
- [26] Piráti. Projekt Otevřená sněmovna. 2019. Dostupné [zde](#).
- [27] Viz například dosavadní metodiky neziskového sektoru: MIČKA, Pavel (editor), Agora CE: Metodika participace aneb jak zapojit občany do rozhodování. 2016. Dostupné [zde](#).
- [28] Poslanecká sněmovna. Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku 390 – klouzavý mandát. 2019. Dostupné [zde](#).
- [29] World Economic Forum, Daron Acemoglu: Does democracy boost economic growth? 2014. Dostupné [zde](#).
- [30] Partnerství pro otevřené vládnutí. Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022. Dostupné [zde](#). Viz také [webové stránky OGP](#).

**KE STÁTNÍ KASE TEĎ MUSÍME PŘISTUPOVAT
S ROZMYSLEM. FINANČNÍ PLÁN UMOŽNÍ
UDRŽITELNÝ ROZPOČET, KVALITU VEŘEJNÉ
SLUŽBY I NUTNÉ TEMPO INVESTIC.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Veřejné finance v Česku jsou nyní dlouhodobě neudržitelné.^[1] Řízení výdajů postrádá vizi a měřitelné cíle. Finanční prostředky jsou alokovány setrvačností a nepředvídatelnost investic zdražuje výstavbu. Plnění cílů není zpětně vyhodnocováno, což vede k rozsáhlému plýtvání.

V ČEM JE PROBLÉM

Aktuální zadlužení je cca 38 procent HDP a ke konci roku 2021 budeme na cca 45 procentech. Čeká nás fáze obnovy ekonomiky po covidové krizi a konsolidace veřejných financí.

Rostoucí zadlužení vede k růstu úroků státních dluhopisů. Při zadlužení na úrovni 50 procent HDP bude zvýšení úrokové míry o každý 1 procentní bod znamenat každoroční zbytečné navýšení výdajů rozpočtu o 30 miliard korun.

Veřejné finance jsou především kvůli stárnutí populace dlouhodobě neudržitelné. Česká republika si současný rozsah plýtvání nemůže dlouhodobě dovolit.^[1, 13] Odhad strukturálního deficitu v roce 2021 je cca 6 procent HDP. Maastrichtská kritéria pro vstup do eurozóny vyžadují deficit do 3 procent HDP.

Bez dlouhodobě udržitelných veřejných financí nebude možné zajistit současné standardy veřejných služeb, například zdravotní péče a penze, již pro dnešní generaci padesátníků.

Tempo investic kolísá mezi 4–10 procenty státního rozpočtu.^[12] Pokud chceme modernizovat stát a vytvářet v budoucnu větší bohatství, potřebujeme na to zajistit kvalitní infrastrukturu.

Podstatná je nejen výše investic, ale především jejich přínos a využití. Současné veřejné finance pracují na „setrvačnick“. Vychází se z výdajů minulých období a k nim se přičtou, či odečtou výdaje nové, aniž by stát vyhodnotil, jakým způsobem byly výdaje minulých období vynaloženy a jestli bylo dosaženo stanovených cílů.^[2]

Plnění cílů není definováno měřitelným způsobem, a proto ho lze vyhodnotit jen velmi obtížně. U řady významných investic státu chybí analýza nákladů a přínosů zpracovaná před jejich schválením. Existující indikátory ve vládních dokumentech se obvykle nesoustředí na hlavní problémy, vyhodnocují se s několikaletým zpožděním^[3] a nejsou provázané s financemi, což je u strategie dobrou praxí.^[4]

NAŠE VIZE

VEŘEJNÝMI FINANCEMI STÁT NEPLÝTVÁ, DÁVÁ NA INVESTICE NEJMÉNĚ 10 PROCENT ROZPOČTU, VÝDAJE PEČLIVĚ PLÁNUJE A VYHODNOCUJE JEJICH EFEKTIVITU. OBČANÉ NA INTERNETU UVIDÍ, JAK STÁT HOSPODAŘÍ. V ROCE 2025 BUDE ČR PLNIT MAASTRICHTSKÁ KRITÉRIA, TEDY DEFICIT POD 3 PROCENTY HDP.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Rozpočtové priority

- ✓ Připravíme podpůrný fiskální balíček pro postcovidový restart.
- ✓ Chceme, aby investice tvořily nejméně 10 procent výdajů státního rozpočtu. Investice budeme plánovat na více než jedno volební období.
- ✓ Zajistíme dlouhodobě 5 procent HDP na vzdělávání financovaných ze státního rozpočtu.
- ✓ Garantujeme prostředky na zákonnou valorizaci důchodů a financování sociálních služeb.
- ✓ Budeme usilovat o navýšení prostředků na výzkum a vývoj na úroveň průměru zemí OECD.
- ✓ Zajistíme spravedlivé financování místních a krajských samospráv úpravou rozpočtového určení daní s důrazem na zajištění financování oprav silnic.
- ✓ Zabezpečíme předvídatelné financování armády s cílem naplňovat závazky vůči NATO.
- ✓ Cílíme na 1 procento státního rozpočtu na kulturu.
- ✓ Zvýšíme vládní rozpočtovou rezervu pro lepší připravenost státu na krizové situace.
- ✓ Prioritní investice nebudeme škrtat jen proto, že letos ekonomika neroste.

Udržitelnost veřejných financí

- ✓ Deficit státního rozpočtu snížíme do roku 2025 pod 3 procenta HDP, aby ČR plnila Maastrichtská kritéria.

- ✓ Udržitelnost veřejných financí zajistíme skrze rychlejší růst ekonomiky, úspory a zvýšení efektivity na straně státu, zlepšení zapojení lidí na legální trh práce, osekání daňových výjimek, zlepšení výběru daní a další zdroje díky opatřením v bodě Férovější daně.
- ✓ Zavedeme systém zpětné kontroly a hodnocení efektivity vynaložených výdajů. Výdaje, které neprokázaly dostatečnou přidanou hodnotu, budeme redukovat. Budeme využívat podklady od NKÚ.
- ✓ Posílíme analytické schopnosti státního aparátu s cílem lépe plánovat, měřit a vyhodnocovat veřejné výdaje.
- ✓ Podpoříme systém víceletého financování, např. v sociálních službách.
- ✓ Valorizace platů ve státním sektoru bude odpovídat výkonu ekonomiky.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Zastavíme zadlužování státu, takže náklady stárnutí populace neponese nastupující generace sama.

Pro rodiny s dětmi

Veřejné finance budou natolik silné, že zabezpečí dostupné služby, zejména v oblasti péče o děti a kvalitního vzdělávání.

Pro lidi ve zralém věku

Zachováme dostupné a kvalitní zdravotnictví a zajistíme udržitelnost důchodového systému.

Pro seniory

Zachováme pravidelnou valorizaci důchodů a dostupné kvalitní zdravotnictví a podpoříme rozvoj sociálních služeb.

Pro zaměstnance

Posílíme rozvoj veřejné infrastruktury, díky které se v Česku bude lépe žít i pracovat.

Pro živnostníky a podnikatele

Posílíme rozvoj veřejné infrastruktury, díky které se v Česku bude lépe žít i podnikat.

Pro lidi ve finanční tísní

Zachováme záchrannou sociální síť, jež zabrání propadu do extrémní chudoby a napomůže ohroženým skupinám například s návratem na trh práce.

Pro veřejné finance

Veřejné finance budou dlouhodobě udržitelné. Dále můžeme použít desítky miliard korun tam, kde jsou nejvíce potřeba.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Představili jsme doprovodné usnesení předložené Mikulášem Ferjenčíkem k tisku 120 – Vládní návrh novely zákona o důchodovém pojištění, které deklarovalo dlouhodobou neudržitelnost veřejných financí.^[5]
- ✓ Předložili jsme pozměňovací návrhy ve věci transparentního a včasného předkládání dokumentace ke sněmovnímu tisku 567 – Vládní návrh novely zákona o rozpočtových pravidlech.^[6]
- ✓ Vyjádřili jsme ostrý nesouhlas s daňovým balíčkem v roce 2020 a předložili pozměňovací návrh s cílem racionalizovat navrhované změny ze strany premiéra Andreje Babiše.^[6, 7]
- ✓ Představili jsme pozměňovací návrhy k vládním návrhům státního rozpočtu, které se snažily najít ve státním rozpočtu rozumné úspory výdajů v roce 2018, 2019 a 2020.^[8, 9, 10]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Zavedení víceletého financování na základě cílů politiky, které bude možné zpětně vyhodnotit, je možné provést pomocí stávajících finančních zdrojů.

Snížení nejistoty a s ní spojené zkrácení doby realizace prioritních projektů přinese státu úspory.

Úspory přinese zpětná kontrola efektivity stávajících výdajů.

JSOU NA TOM VEŘEJNÉ FINANCE OPRAVDU TAK ŠPATNĚ, ŽE SI NEBUDEME MOCI DOVOLIT UDRŽET SOUČASNÉ STANDARDY V OBLASTI DŮCHODŮ A ZDRAVOTNÍ PÉČE UŽ PRO GENERACI SOUČASNÝCH PADESÁTNÍKŮ?

Bohužel ano. Státní rozpočet již dnes hospodaří se strukturálním deficitem okolo 200 miliard korun, a to v době, kdy má země nejvíce zaměstnaných osob ve své historii. To se velmi rychle změní, až začnou generace „Husákových“ dětí odcházet do penze a místo odvodů a daní budou čerpat starobní penzi. Stárnoucí populace s sebou nese i vyšší nároky na zdravotní a sociální péči.

Jen výdaje spojené s výplatou penzí by v letošních cenách měly do roku 2050 stoupnout o 200 až 250 miliard korun ročně.^[11]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

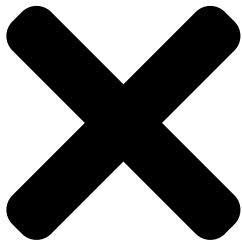
- [1] Česká televize. Veřejné finance jsou dlouhodobě neudržitelné, varuje rozpočtová rada. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Nejvyšší kontrolní úřad. Výroční zpráva NKÚ za rok 2019. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Ministerstvo životního prostředí. Strategický rámec – Česká republika 2030. 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] OECD. Good practices for Performance Budgeting. 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] Poslanecká sněmovna. Doprovodné usnesení k tisku 120 přednesené Mikulášem Ferjenčíkem k sněmovnímu tisku 120. Stenozáznam ze 13. schůze Poslanecké sněmovny ze dne 25. května 2018. 2018. Dostupné [zde](#).
- [6] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 567. Sněmovní dokument číslo 5491. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 910. Sněmovní dokument číslo 6635. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Český rozhlas. Rozpočtová šílenost, nezodpovědná sekera. ČSSD a Piráti kritizují nový daňový balíček. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka / Poslaneckého klubu k sněmovnímu tisku 287. Sněmovní dokument číslo 1931. 2018. Dostupné [zde](#).
- [10] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 509. Sněmovní dokument číslo 3913. 2019. Dostupné [zde](#).
- [11] Úřad národní rozpočtové rady. Projekce důchodového systému. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] Ekonom.cz: Vláda dává z rozpočtu na investice méně peněz než v krizovém roce 2009. Babiš je spokojen, podle řady ekonomů ale stát investuje málo. 2018. Dostupné [zde](#).
- [13] Evropská komise. Ageing report. 2018. Dostupné [zde](#).

**TVRDÝ BOJ S KORUPCÍ A
HOSPODÁŘSKOU KRIMINALITOU**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**KDO KRADE, TEN SE MUSÍ BÁT. KDO PO NĚM
JDE, BÁT SE NESMÍ. ZOSTŘEME BOJ S
HOSPODÁŘSKOU KRIMINALITOU A
UHLÍDEJME SI DESÍTKY MILIARD ROČNĚ.^[1]**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Roční náklady korupce a daňových úniků představují 12,5 procenta HDP. Pro rok 2019 je to 700 miliard korun. Tato kriminalita tedy stojí každého občana 5 tisíc korun měsíčně.^[1]

V roce 2020 si ČR pohoršila o 5 míst v Indexu vnímání korupce a má stejné skóre jako africká Rwanda.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

Češi dlouhodobě vnímají korupci, praní špinavých peněz, podvody a další hospodářskou kriminalitu jako nejzávažnější problém.^[3, 4] Češi a Slováci nejvíce z celé EU tolerují korupci veřejných činitelů.^[5] V roce 2019 byla ČR nejhorší ze 42 zemí v plnění doporučení protikorupční skupiny GRECO.^[6] ČR za vlády Andreje Babiše v žebříčku korupce klesla kvůli privatizaci veřejné moci.^[7, 8]

Trestní řízení je občas enormně dlouhé^[35] kvůli využívání řady obstrukcí.^[22]

Míra daňových úniků je vyšší než průměr EU.^[24] Podle Národní centrály proti organizovanému zločinu se těžiště přesouvá k hospodářské trestné činnosti. ČR se stává základnou pro mezinárodní kriminalitu.^[9] Roste počet obžalovaných osob u nejzávažnějších činů^[11] a počet hlášených finančních podvodů.^[12] Občané jsou rozhořčeni závažnými kauzami v médiích, například ROP Severozápad se škodou 14 miliard korun^[16], Viktorem Koženým, který podvedl 250 tisíc občanů a posílá nám fotografie z karibských pláží^[17], nebo tuneláři z kauzy H-System, kteří ukradli miliardu a dostali od Klause amnestii.^[28]

Chybí transparentnost veřejných zakázek^[29], selhává ochrana oznamovatelů korupce^[21] a situaci zhoršují obstrukce v trestním řízení.^[22]

Někteří špičkoví IT specialisté, právníci či lidé se zkušeností z bezpečnostních složek zajišťují zločineckým organizacím na zakázku potřebný servis.^[18] V mezinárodním měřítku 81 procent právníků uvádí, že jejich profese představuje kvůli korupci vyšší

riziko. ^[13, 14, 15] Organizovaný zločin vidí výhodu v důvěrnosti služeb, která se hodí pro praní špinavých peněz. ^[19] Praktický problém spočívá třeba v tom, že státní zastupitelství čelí při prohlídkách advokátních kanceláří průtahům. ^[25]

Plně však respektujeme mlčenlivost advokátů jako nezbytnou součást práva na právní pomoc a spravedlivý proces, na druhé straně ji nelze zneužívat k trestné činnosti.

NAŠE VIZE

**KORUPCE A PODVODY KLESNOU ALESPŮŇ NA ÚROVEŇ ZÁPADNÍCH STÁTŮ A
ČESKO BUDE MÍT DESÍTKY MILIARD KORUN NAVÍC NA VEŘEJNÉ SLUŽBY A
INVESTICE. POTENCIÁLNÍ PACHATELÉ BUDOU MÍT CITELNĚ VĚTŠÍ OBAVU Z
POSTIHU. POLITICI A ÚŘEDNÍCI BUDOU JEDNAT S MNOHEM VĚTŠÍ OSOBNÍ
INTEGRITOU.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zanalyzujeme průtahy a obstrukce v trestním řízení a výsledky promítneme do nového trestního řádu.
- ✓ Zmodernizujeme vyšetřování kauz. Prosadíme nový trestní řád vycházející z předlohy Ministerstva spravedlnosti^[23], který přinese kriminalistům a státním zástupcům moderní nástroje a zrychlí rozkrývání kauz při plném zachování záruk spravedlivého procesu pro obhajobu.
- ✓ Ochráníme oznamovatele protiprávního jednání. Je nutné zajistit podporu a ochranu osobě, která se rozhodne oznámit protiprávní jednání a pomůže prokázat vinu pachatelů.
- ✓ Připravíme motivační podmínky pro práci policie včetně adekvátního platového ohodnocení. Zajistíme lepší nastavení přístupů v Evidenci trestního řízení, aby vyšetřování mohlo řádně proběhnout.
- ✓ Nepřipustíme snížení trestů za korupci a hospodářskou kriminalitu nebo protekční podmínky pro jejich pachatele při výkonu trestu.^[36]
- ✓ Prosadíme změnu daňového řádu ohledně podvodů a praní špinavých peněz. Rozšíříme možnosti vyžadovat podklady týkající se podezřelých případů praní špinavých peněz a daňových úniků při zachování smyslu daňové a profesní mlčenlivosti a záruk proti zneužití.
- ✓ Při plném respektu k právu na spravedlivý proces a mlčenlivosti obhájce zajistíme funkční podmínky pro prohlídky v advokátních kancelářích v rámci trestního řízení. Zavedeme povinnost odůvodnit odmítnutí poskytnout listiny ze strany České advokátní komory a přednostně vyřizovaný soudní přezkum na návrh advokáta či státního zástupce.
- ✓ Zavedeme nové majetkové trestné činy. Dle evropské směrnice zavedeme nové trestné činy týkající se převodu majetku z trestné činnosti.^[26]
- ✓ Zavedeme minimální standard pro zproštění odpovědnosti právnických osob.^[27]

- ✓ Zefektivníme práci Finančního analytického úřadu na základě analýzy jeho pětiletého fungování.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro živnostníky a podnikatele

Veřejné zakázky a dotace budou přístupnější poctivým podnikatelům.

Pro nás pro všechny

Zvýšení transparentnosti a snížení korupce bude mít pozitivní dopad na podnikatelský sektor i celou společnost.

Pro veřejné finance

Efektivním zavedením těchto opatření snížíme korupci a daňové úniky na úroveň Dánska; ušetříme tím více než 500 miliard korun.

Pro kriminalisty a státní zástupce

Kriminalisté a státní zástupci dostanou efektivní a moderní nástroje pro svou práci.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme udělování dotací jen firmám se známými vlastníky.^[30]
- ✓ Předložili jsme návrh zákona, který by ochránil a podpořil oznamovatele protiprávního jednání.^[31]
- ✓ Důsledně jsme připomínkovali úpravu evidence skutečných majitelů. Postavili jsme se proti návrhům, které šly na ruku premiéru Babišovi.^[32]
- ✓ Prosadili jsme nominační zákon v kompromisní variantě, který upravuje podmínky jmenování členů dozorčích a řídicích orgánů ve společnostech, ve kterých má stát svůj vlastnický podíl.^[33]
- ✓ Prosazovali jsme, aby veřejné zakázky a dotace byly zpřístupněné firmám, vůči kterým je vedeno řízení o nesrovnalosti v evidenci majitelů. Návrh nezískal podporu.^[34]
- ✓ Předložili jsme změny daňového řádu ohledně praní špinavých peněz a povinnosti advokátů. Návrh nezískal podporu.^[24]
- ✓ Předložili jsme ministryni financí návrh, aby data, která chybějí ve veřejné části Sbírky listin v Obchodním rejstříku, avšak má je k dispozici finanční správa, mohla být předávána policii při vyšetřování hospodářské kriminality. Ministryně to odmítla.^[37]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK BUDOU TATO OPATŘENÍ STÁT?

Kriminalisté a státní zástupci často nemají vlastní notebooky a chybí jim dokonce možnost vzdáleného přístupu k informačnímu systému Evidence trestního řízení.

^[40] Zajištění odpovídající úrovně IT, moderních nástrojů vyšetřování a odpovídající platové ohodnocení si vyžádají určité náklady, nicméně bude to jen zlomek ve srovnání s ušetřenými prostředky díky zvýšené výkonnosti policie a státních zástupců a vytvořenému motivačnímu prostředí.

Zavedení zákona na ochranu oznamovatelů protiprávního jednání dle standardů evropské směrnice si vyžádá náklady maximálně v řádech milionů korun. Náklady by byly opět nepatrné ve srovnání s ušetřenými prostředky, neboť by bylo možné včas odhalit závažné kriminální případy.

JAK JSTE DOSPĚLI K TOMU, ŽE NÁKLADY KORUPCE ČINÍ 700 MILIARD KORUN?

Celkové náklady korupce se pokusila v roce 2016 vyčíslit Výzkumná služba Evropského parlamentu a pro ČR je stanovila na cca 12,5 procenta HDP, což by v roce 2019 bylo cca 700 miliard korun.^[1] Nutno podotknout, že se jedná o širší vymezení – tedy nejen o korupci při přidělování veřejných zakázek a dotací, ale rovněž o škody způsobené daňovými úniky či zmařenými investicemi. Ambicí Pirátů a STAN je snížit korupci na úroveň Dánska, kde dle stejné analýzy celkové náklady korupce činí „pouze“ 2 procenta HDP.

Dohledat lze rovněž odhady nákladů korupce ve veřejných zakázkách ve výši 18 procent z celkového objemu zakázek či například odhad daňových úniků na úrovni více jak 5 procent HDP.^[1]

JAK CHCETE ZAJISTIT, ABY POLICISTÉ NEODCHÁZELI DO SOUKROMÉ SFÉRY ČI DOKONCE K ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU?

Policista musí mít k dispozici moderní nástroje vyšetřování, musí mu být zajištěné odpovídající školení a pochopitelně i plat. Musí být rovněž vytvořené motivační prostředí. Toho chtějí Piráti a STAN dosáhnout důkladnou revizí stávajících podmínek a prosazením nového trestního řádu. Díky tomu špičkoví policisté nebudou mít důvod od policie odcházet.

BUDE KOALICE PIRÁTŮ A STAN ZASAHOVAT DO MLČENLIVOSTI ADVOKÁTŮ?

Důvěrnost informací, které člověk sdělí svému advokátovi pro účely obhajoby či zastupování v některém řízení, je pro nás svatá. Je to součást práva na spravedlivý proces a jedna ze záruk nezávislosti justice v širším slova smyslu.

Od toho je třeba jasně odlišit případy, kdy klient požádá advokáta, aby činil úkony, které jsou samy o sobě trestným činem nebo jeho zakrýváním. Takoví zločinci pak třeba spoléhají například na to, že udělat prohlídku prostor advokáta trvá i čtyři roky, že k nim nevedou žádné nitky nebo že vše udělá advokátní kancelář v daňovém ráji, na kterou má jejich český právní zástupce vazbu. V části Kontext problému citujeme řadu studií, podle kterých toto organizovaný zločin skutečně dělá, aby pral špinavé peníze či krátil daně. Využíváním klíčků se efektivně vyhýbají postihu a miliardy z legální ekonomiky, které by měly jít na zdravotnictví, školství či důchody, pak končí na účtech zločinců.

Tento malý počet advokátů poškozují pověst celé profese. Ve spolupráci s advokátní komorou a státními zástupci budeme hledat řešení.

HROZÍ NÁM SANKCE ZA TO, ŽE JSME NESTIHLI IMPLEMENTOVAT ŠESTOU SMĚNICI PROTI PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ DO 3. PROSINCE 2020?

Doposud jsme do českého právního prostředí neimplementovali ani pátou směnici proti praní špinavých peněz, což se mělo stát nejpozději 10. ledna 2020. Teoreticky sankce hrozí.

JAK VELKÉ JE RIZIKO ZNEUŽITÍ FINANČNĚ ANALYTICKÉHO ÚŘADU?

Finančně analytický úřad (FAÚ) má silné pravomoci z hlediska přístupu k citlivým informacím, může pozdržet transakce a je zapojen do mezinárodních týmů mapujících finanční kriminalitu. Riziko zneužití je třeba snížit posílením kontroly a také větší politickou nezávislostí. Je nutné zvážit transformaci tohoto úřadu na Ústřední orgán státní správy.

JAKÝM ZPŮSOBEM V RÁMCI NOVÉHO TRESTNÍHO ŘÁDU HODLÁTE ZAJISTIT „ZACHOVÁNÍ ZÁRUK SPRAVEDLIVÉHO PROCESU PRO OBHAJOBU“?

Práva obviněného pochopitelně nelze omezovat a jsou navíc garantována v Listině základních práv a svobod. Obviněný musí mít právo zvolit si obhájce, radit se s ním bez přítomnosti třetích osob, vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, podávat opravné prostředky atd. Piráti a STAN tedy sice chtějí zavést moderní nástroje vyšetřování, odstranění obstrukcí (například v řízení proti uprchlému) či odstranění průtahů, nicméně všechna základní práva obviněného tím zůstanou nedotčená.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption. Výzkumná služba Evropského parlamentu. 2016. Strana 42. Dostupné [zde](#). Podrobný komentář včetně výpočtů dostupný [zde](#). Rozpracování této analýzy pro jednotlivé státy EU je dostupné [zde](#).
- [2] Transparency International. Corruption Perceptions Index 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Centrum pro výzkum veřejného mínění. Míra naléhavosti různých oblastí veřejného života – březen 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] Problémy ČR za posledních 30 let. Průzkum agentury IPSOS. Leden 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] What do fundamental rights mean for people in the EU? – Fundamental Rights Survey, European Union Agency for Fundamental Rights. 24. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] Prevention of corruption in respect of members of parliament, judges and prosecutors, Fourth evaluation round, Council of Europe – Group of States against Corruption. Dostupné [zde](#).
- [7] Transparency International. Priority a témata české pobočky Transparency International. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Piráti+STAN. Online konference k vizi resortu spravedlnosti. Čas 14:00, 8. 2. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] Výroční zpráva NCOZ. 31. 8. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Nejvyšší státní zastupitelství. Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2017. 18. 6. 2018. Dostupné [zde](#).
- [11] Nejvyšší státní zastupitelství. Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2019. 15. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] FAÚ přitvrdil v boji proti podvodům, loni podal o pětinu více trestních oznámení, Ministerstvo financí České republiky. 30. 4. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] OECD. Corruption: New Survey of Legal Professionals on Awareness and Impact of Bribery and Corruption. 2010. Dostupné [zde](#).
- [14] Anti-corruption compliance and the legal profession: The client perspective, IBA. 2013. Dostupné [zde](#).
- [15] The International Bar Association Judicial Integrity Initiative: Judicial Systems and Corruption, IBA, Basel Institute on Governance. Březen 2016. Dostupné [zde](#).
- [16] Česká televize. Škodu z rozkrádaných fondů pro Severozápad policie vyčíslila na 14 miliard. 15. 12. 2016. Dostupné [zde](#).
- [17] Novinky.cz. Uprchlý Kožený odsouzen na 10 let, zaplatit má 10 miliard. 9. 7. 2010. Dostupné [zde](#).
- [18] Martin Cejp, Šárka Blatníková, Lucie Háková, Jakub Holas, Ivana Trávníčková, Jiří Vlach. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. 2015, strana 152–153. Dostupné [zde](#).

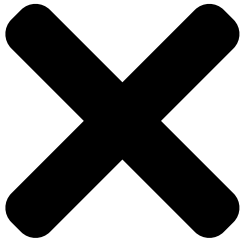
- [19] Hans Nelen Francien Lankhorst. Facilitating organized crime – the role of lawyers and notaries. Maastrichtská univerzita. 2008 – ovšem text byl aktualizován v roce 2016. Dostupné [zde](#).
- [20] Transparency International. Nejméně 244 miliard korun z veřejných prostředků protéklo do firem z daňových rájů. 17. 6. 2015. Dostupné [zde](#).
- [21] Oživení. Doporučení pro legislativní návrh komplexní ochrany oznamovatelů nekalých jednání v České republice. 2015. Dostupné [zde](#).
- [22] MATOCHA, Jakub. Obstrukční taktika uprchlého. Právní prostor. 21. 8. 2017. Dostupné [zde](#).
- [23] Návrh nového trestního řádu, Ministerstvo spravedlnosti, aktuální ke dni 1. 1. 2020. Dostupné [zde](#).
- [24] Piráti. Změna daňového řádu ohledně praní špinavých peněz a povinnosti advokátů. Dostupné [zde](#).
- [25] Informaci o průtazích jsme obdrželi z VSZ v Praze. Přehled počtu případů je v odpovědi ministryně spravedlnosti Marie Benešové na písemnou interpelaci předsedy poslaneckého klubu Pirátů Jakuba Michálka, 28. 4. 2020. Dostupné [zde](#). V souvislosti s ní nám bylo sděleno, že byl podán podnět k doзору nad průtahy v řízení.
- [26] Evropský parlament a Rada EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz. Dostupné [zde](#).
- [27] NÁHLOVSKÁ, Lenka. Význam etického kodexu pro trestněprávní compliance. 2020. Dostupné [zde](#).
- [28] iDnes. Kauza H-System definitivně končí. Soud odmítl dovolání proti amnestii. 2013. Dostupné [zde](#).
- [29] Programový bod Transparentní a efektivní veřejné zakázky je dostupný [zde](#).
- [30] Piráti. Piráti prosadili udělování dotací jen firmám se známými vlastníky. 2020. Dostupné [zde](#).
- [31] Piráti. Piráti předložili návrh zákona na ochranu oznamovatelů protiprávního jednání, která státu může ušetřit miliardy. 2020. Dostupné [zde](#).
- [32] Piráti. Ze zákona o evidenci skutečných majitelů je nutné odstranit klíčku o svěřenských fondech. Vládní návrh je ušitý na míru Babišově Agrofertu. 2020. Dostupné [zde](#).
- [33] Piráti. Nominační zákon prošel Sněmovnou v kompromisní variantě, ale bez zavedení vlastnické politiky státu. 2019. Dostupné [zde](#).
- [34] Piráti. Sněmovna odmítla návrh Pirátů na průhlednější nakládání s penězi daňových poplatníků. Smetla senátní verzi evidence skutečných majitelů. 2021. Dostupné [zde](#).
- [35] European judicial systems CEPEJ Evaluation Report. 2020 Evaluation cycle (2018 data). Part 1 Tables, graphs and analyses, s. 130. Dostupný [zde](#).
- [36] Pozměňovací návrh Jakuba Michálka ke sněmovnímu tisku 466, který ruší možnost podmíněčně propustit odsouzeného za zvlášť závažný zločin po třetině trestu, je dostupný [zde](#).
- [37] MICHÁLEK, Jakub. Podvodníci by neměli těžit z toho, že nezakládají listiny do rejstříku, Pirátské listy. 11. 2. 2020. Dostupné [zde](#).
- [38] Úspora více jak 500 miliard korun je určena na základě analýzy Výzkumné služby Evropského parlamentu. Dle této analýzy jsou celkové náklady korupce v ČR na úrovni více jak 12 procent HDP, zatímco v

Dánsku 2 procenta HDP. Dosažením úrovně Dánska tedy ušetříme více jak 10 procent HDP, což je více jak 500 miliard korun.

[39] Analytikovi Pirátů Januszovi Koniecznému popsal podmínky své práce několik státních zástupců.

[40] Transparency International. The impact of corruption on growth and inequality. 2014. Dostupné [zde](#).

**PO VŠEM TOM TRÁPENÍ S COVIDEM-19 STÁT
POŘÁD NEMÁ EFEKTIVNÍ SYSTÉM PRO
PRUŽNÉ ZVLÁDÁNÍ PANDEMIE. VYBUDUJME
HO A SKONCUJME S PLOŠNÝMI OMEZENÍMI!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Ani po roce pandemie stát nedisponuje sítí výkonných orgánů, které by umožnily zvládat pandemii a minimalizovat náklady na životech, zdraví a v ekonomice. Výsledkem je nutnost plošných opatření. Nemáme také dostatečnou kapacitu pro současné a případné budoucí plošné očkování.^[5]

V ČEM JE PROBLÉM

System ochrany veřejného zdraví v České republice byl na světové úrovni cca do 60. let minulého století.^[1] Od té doby se téměř nerozvíjel. Stagnace z doby normalizace pokračovala i po roce 1989.^[1] Státní zdravotní ústav (SZÚ) i Krajské hygienické stanice (KHS) byly na okraji zájmu Ministerstva zdravotnictví. Proběhla pouze decentralizace hygienické služby a omezení prostředků, které měla k dispozici, ale nikoliv skutečná transformace do moderní funkční podoby.^[1]

Hygienické stanice, které jsou pro zvládnutí pandemie zásadní, se potýkají s řadou překážek, a nemohou tak fungovat dostatečně pružně a efektivně. Problematické je nejasné řízení, roztržštění činnosti mezi kraji a okresy, nedostatečná spolupráce, nejednotné a zjevně nedostatečné IT vybavení, zastaralé procesy a organizace práce.^[2] Krajské hygienické stanice (KHS) dokáží zvládat (byť nejednotně) izolované problémy na svém území, nedokáží se ale postavit výzvě typu pandemie, jak ukazuje selhání trasování a do určité míry i testování.^[3]

S nedostatky se potýká rovněž Státní zdravotní ústav (SZÚ), který neplní roli odborného zázemí, jakým je například v Německu Robert Koch Institut.^[8]

V České republice zatím nevznikla dostatečná kapacita pro rychlé proočkování většiny obyvatelstva. Je třeba tuto kapacitu dát v roce 2021 dohromady a zároveň připravit plány a prostředky na to, abychom ji v případě potřeby mohli rychle obnovit. Musíme být připraveni i na scénář, že se covid bude každý rok vracet a bude každý rok vyžadovat upravenou vakcínu jako chřipka.

Pandemii nebude možné zvládnout, pokud nebudou globálně dostupné vakcíny proti covidu v potřebném množství. Nedostupnost očkování v chudších zemích naopak dává viru šance mutovat.^[9] Tento problém je třeba řešit na mezinárodních platformách.

NAŠE VIZE

**PŘI ZDRAVOTNÍM OHROŽENÍ OBYVATEL BUDEME MÍT ODBORNÉ ZÁZEMÍ
SCHOPNÉ RYCHLE NAVRHNOUT ÚČINNÁ A POTŘEBNÁ OPATŘENÍ. V PŘÍPADĚ
POTŘEBY BUDEME SCHOPNI RYCHLE ZPROVOZNIŠT ROBUSTNÍ SYSTÉMY
TRASOVÁNÍ, TESTOVÁNÍ A OČKOVÁNÍ.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Aktuální opatření proti pandemii

- ✓ Vybudujeme a udržíme dostatečnou kapacitu trasování a pomoci při pandemii – základ na KHS, k tomu obdoba „rezerv“ z řad policistů, vojáků, úředníků a dobrovolníků se schopností rychlého znásobení potřebné kapacity.
- ✓ V případě pokračující pandemie okamžitě definujeme a realizujeme základní a neprodlené kroky k masivnímu testování a navýšení kapacit pro efektivní trasování.
- ✓ Prioritně zajistíme bezpečný provoz škol.
- ✓ Vytvoříme funkční odbornou základnu pro rozhodování vlády.
- ✓ Obnovíme a zlepšíme standardní spolupráci Ministerstva zdravotnictví s ústředním krizovým štábem a epidemiologickou komisí ministerstva.
- ✓ Připravíme realizační plány pro naočkování většiny ohrožené populace (3 miliony občanů) během několika málo měsíců.
- ✓ Transformujeme SZÚ do moderního ústavu schopného vyhodnotit existující i potenciální zdravotní rizika a navrhnout účinná opatření k jejich omezení. V oblasti laboratorních testů bude SZÚ metodickým lídrem, který dokáže efektivně spolupracovat s kapacitami nemocničních a soukromých laboratoří.
- ✓ Připravíme scénáře a plány pro případ další vlny koronaviru či potřebu upravené vakcíny a připravíme záložní kapacity pro tyto scénáře.
- ✓ Rozšíříme funkčnost aplikace eRouška pro dobrovolnou kontrolu karantény, což uspoří kapacity související s kontrolami.
- ✓ Na mezinárodních fórech podpoříme řešení ke globální dostupnosti očkování.

Reforma systému ochrany veřejného zdraví

- ✓ Definujeme dlouhodobou vizi systému ochrany zdraví veřejnosti na základě zkušeností ze současné pandemie a zahraničních vzorů – na toto ustanovíme zvláštní pracovní skupinu.
- ✓ Připravíme a zrealizujeme komplexní transformační plán hygienické služby a SZÚ, včetně definice rolí, potřebných investic a rozvoje lidských zdrojů.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

2
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Efektivní systém trasování a testování významně omezí potřebu plošných omezení, jako je zavírání škol.

Pro rodiny s dětmi

Efektivní systém trasování a testování významně omezí potřebu plošných omezení, jako je zavírání škol a školek.

Pro lidi ve zralém věku

Efektivní systém trasování a testování významně omezí potřebu plošných omezení, nezasažená společnost bude dál fungovat.

Pro seniory

Efektivní trasování a testování zabrání šíření epidemie a významně omezí plošná omezení, včetně omezení návštěv v pobytových službách.

Pro nás pro všechny

Efektivní systém trasování a testování dokáže včas zabránit nebo alespoň omezit potřebu plošných omezení.

Pro pomáhající

Těm, které povoláme na pomoc s pandemií, poskytneme důstojné finanční náhrady.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Piráti a Starostové společně prosadili pandemický zákon k řešení pandemie po nouzovém stavu.^[7]
- ✓ V červnu 2020 jsme prosadili usnesení, které varovalo vládu před druhou vlnou pandemie, ale které předseda vlády Andrej Babiš označil za strašení.^[10]
- ✓ Piráti a Starostové připravili program Za 5 minut 12, který poskytl vládě návod, jak pandemii zvládnout.
- ✓ Piráti navrhli konkrétní sadu opatření, která bylo možné nasadit již v dubnu 2020. Ta měla předejít nutnosti dalších lockdownů. Vše jsme popsali pod hlavičkou plánu Budoucnost řešíme teď.
- ✓ Připravili jsme pandemický semafor, který vláda v nedodělané podobě převzala.^[11]
- ✓ Podíleli jsme se na propagaci aplikace eRouška.^[12, 13]
- ✓ Představili jsme veřejnosti konkrétní řešení epidemie.
- ✓ Sepsali jsme seznam věcí, kterými jsme přispěli k řešení pandemie: Dopis pro prezidenta Zemana.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Reforma těchto zásadních institucí musí být vnímána podobně jako pojištění před daleko vážnějším průběhem epidemie. Odhadem bychom měli ročně navýšit částku na provoz hygienické služby a státního zdravotního ústavu o 3,5 miliardy korun, což nás stojí stejně jako jeden den lockdownu.^[6]

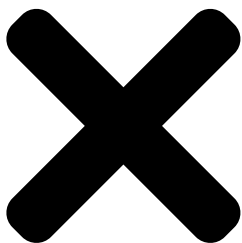
JE HROZBA DALŠÍ EPIDEMIE REÁLNÁ?

Ano, je. Koronavirus patřil mezi slabší epidemie a dokázal zamávat se světovou ekonomikou. Bohužel se může vyskytnout i horší virus, který na nás udeří. Naší snahou je být připraven co nejdříve, i kdyby tato událost měla nastat až za dalších 50 let.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] KRŮŽ, Jaroslav, BERANOVÁ, Renata. Historie Státního zdravotního ústavu v Praze. 2005. Dostupné [zde](#).
- [2] NĚMCOVÁ, Janetta. Hygienickým stanicím chybí technické vybavení, na kterém závisí fungování chytré karantény. 13. 9. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] ROHÁČKOVÁ, Kristina, GÁLOVÁ, Gabriela. ‚Systém selhal.‘ Pražští strážníci zveřejnili na webu ostrou kritiku hygieniků kvůli testování na covid-19. 1. 8. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] NĚMCOVÁ, Janetta. Hygienickým stanicím chybí technické vybavení, na kterém závisí fungování chytré karantény. 13. 9. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] OpenDataLab. Přehled očkování. 2021. Dostupné [zde](#).
- [6] HODKOVÁ, Zuzana. Proč vláda nechce zavřít fabriky? Ekonom nabízí miliardovou odpověď. 4. 3. 2021. Dostupné [zde](#).
- [7] Piráti. Piráti a Starostové prosadili úpravy v pandemickém zákoně. Zavádí kompenzace pro lidi, omezuje šikanózní opatření a pomáhá efektivně bojovat s covidem. 18. 2. 2021. Dostupné [zde](#).
- [8] Robert Koch Institut, oficiální stránky v němčině. Dostupné [zde](#).
- [9] Státní zdravotní ústav. Popis mutací, SZÚ – Oddělení epidemiologie infekčních nemocí. 2021. Dostupné [zde](#).
- [10] ByznysNoviny. Piráti prosadili 11 usnesení. 4. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Piráti. Pandemický „semafor“ schválen, vláda se inspirovala Piráty! 27. 7. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Idnes. Piráti používají eRoušku. 18. 9. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Denik.cz. Odměna za instalaci eRoušky? Piráti chtějí motivovat slevami na léky či jízdné. 4. 9. 2020. Dostupné [zde](#).

**DŮCHODOVÝ SYSTÉM JE DOSLOVA BÍDA.
NEPŘEHLEDNÝ, NEDŮSTOJNÝ,
NEUDRŽITELNÝ. ZMĚŇME HO A ZARUČME
SENIORŮM KLIDNÉ STÁŘÍ BEZE STRACHU Z
CHUDOBY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Důchodový systém je nesrozumitelný^[1] a dlouhodobě finančně neudržitelný.^[2] Důchodový systém nezohledňuje náročnost povolání.^[3] Minimální důchod je pod hranicí chudoby.^[4] Třetí pilíř není efektivní.^[5] Pracující důchodci nejsou adekvátně oceněni.^[6]

V ČEM JE PROBLÉM

V současnosti jsou pravidla pro výpočet důchodu široké veřejnosti nesrozumitelná.^[11, 12] Pracující lidé nemají představu o výši svého budoucího starobního důchodu.

Stávající důchodový systém je při zachování současné reálné výše důchodů^[10] pouze z prostředků povinného sociálního pojištění dlouhodobě finančně neudržitelný.^[20, 21] Hlavním důvodem je předpokládaný demografický vývoj, kdy počet pobíratelů důchodu roste, zatímco počet pracujících, kteří do systému přispívají, klesá.

Lidé pracující v rizikových nebo náročných profesích nemohou setrvat ve svém zaměstnání alespoň částečně až do dosažení stanoveného důchodového věku a často tato zaměstnání opouštějí před dosažením věku nároku na důchod. Takoví lidé jen obtížně hledají jiné zaměstnání, které by do dosažení důchodového věku vykonávali.

Výše některých starobních důchodů se pohybuje pod hranicí chudoby.^[22] Existují tak lidé, kteří jsou i přesto, že celý život řádně odváděli příspěvky do důchodového systému, ohrožení příjmovou chudobou.

V rámci tzv. třetího pilíře, ve kterém si mohou lidé dobrovolně spořit na důchod, odvádí střadatelé za správu aktiv v daném fondu vysoké poplatky soukromým společnostem.^[23] Naspořené prostředky si lidé dále při zachování státních příspěvků nemohou před dovršením požadovaného věku jednorázově vybrat a použít na pořízení vlastního bydlení, které je považováno za tzv. čtvrtý důchodový pilíř.^[24]

Lidé, kteří zůstávají v zaměstnání i po dosažení důchodového věku při pobírání důchodu, nebo tzv. „přesluhují“ za to nejsou adekvátně odměněni. ^[25] Setrvat v zaměstnání ať už na plný nebo částečný úvazek se tak často nevyplatí.

NAŠE VIZE

**MINIMÁLNÍ ZÁKLADNÍ DŮCHOD BUDE NA DŮSTOJNÉ ÚROVNI A INDEXOVÁN.
VZNIKNE STÁTNÍ PENZIJNÍ FOND KE SPOŘENÍ. ZÁKLADNÍ DŮCHOD BUDE
FINANCOVÁN ZEFEKTIVNĚNÍM DAŇOVÉHO SYSTÉMU I CHODU STÁTU PŘI
ZOHLEDNĚNÍ MEZIGENERAČNÍ SOUDRŽNOSTI. KAŽDÝ BUDE MÍT INFORMACE O
VÝŠI SVÉHO BUDOUCÍHO DŮCHODU.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Garantujeme seniorům, že nesnížíme důchody a jejich zákonnou valorizaci.
- ✓ Zřídíme vládní Radu pro udržitelné důchody, která bude navrhopat změny vládě napříč resorty.
- ✓ Zpřístupníme informace^[17] o předpokládané výši důchodů. Každý občan bude mít možnost zobrazit si aktuální přehled o svých odvedených příspěvcích na sociální zabezpečení, bude vědět, jaký je odhad jeho důchodu a kolik let mu zbývá odpracovat, aby na něj měl nárok. Na základě těchto informací se bude moci rozhodnout třeba o přesluhování v důchodovém věku či o navýšení svého spoření.^[15]
- ✓ Zasadíme se o vyšší odměňování lidí, kteří dobrovolně pracují i v důchodovém věku. Přesluhování či částečná práce i v důchodu se musí vyplatit. Senioři by měli odvádět nižší sociální pojištění.
- ✓ Zahájíme diskusi ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví (MZ) o definici tzv. „náročných povolání“.
- ✓ Ve spolupráci s Ministerstvem financí (MF) navrhne me zdroje pro důstojné důchody (viz bod Férovější daně).
- ✓ Využijeme již zpracované materiály zřízenými důchodovými komisemi^[16, 26] i Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) k tomu, abychom mohli každému, kdo odpracoval potřebná léta, garantovat základní složku důchodu, jejíž výše by měla reflektovat požadavky na důstojnost života ve stáří i finanční možnosti státu. Zásluhová složka pak bude závislá na odvodech do systému.
- ✓ Připravíme zřízení státního nebo veřejnoprávního fondu, kde si budou moci lidé dobrovolně spořit nad rámec povinného sociálního pojištění. Současně s tím i zefektivníme spoření ve třetím pilíři snížením poplatků za správu aktiv či úpravou možnosti výběru prostředků na vlastní bydlení. Budeme motivovat k postupnému čerpání prostředků formou dlouhodobé renty.
- ✓ Prezenční doktorské studium má podobu pracovní činnosti, proto by se mělo počítávat do celkové doby pojištění v délce maximálně 4 let.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Jedno volební období (4 roky) na základní změny. Poté budeme usilovat o dlouhodobou udržitelnost v rámci silné dlouhodobé shody napříč politickým spektrem.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Jednoduchý systém zajistí transparentní informace o budoucích důchodových nárocích i mladé generaci.

Pro rodiny s dětmi

Pracující lidé budou znát odhad výše svého důchodu. Na základě toho pak mohou tvořit úspory a využít státního důchodového fondu.

Pro lidi ve zralém věku

Stabilní financování rozprostřené mezigeneračně zajistí důstojné důchody i silným ročníkům 70. let.

Pro seniory

Zavedení minimálního základního důchodu pomůže zajistit seniorům důstojné stáří.

Pro zaměstnance

Zaměstnanci vykonávající riziková povolání budou moci odejít do důchodu dříve při zachování důstojné výše důchodu.

Pro živnostníky a podnikatele

Zavedení minimálního důchodu pomůže zajistit základní důstojný standard i živnostníkům s nízkými odvody.

Pro lidi ve finanční tísní

Zavedením minimálního základního důchodu zajistíme důstojné stáří i nízkopříjmovým skupinám.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Předložili jsme Komisi pro spravedlivé důchody návrh podoby Státního důchodového účtu, který by byl alternativou ke stávajícím soukromým fondům ve třetím pilíři a zefektivnil spoření občanům, kteří preferují investice s minimálním rizikem.
- ✓ Prosadili jsme v Komisi pro spravedlivé důchody zlepšení informačních systémů Ministerstva práce a sociálních věcí, aby lidé v produktivním věku byli lépe informováni o svých nárocích.
- ✓ Piráti opakovaně podpořili úpravu valorizačního mechanismu, aby poměrově pomohl především seniorům s nízkými důchody.
- ✓ Navrhli jsme zvýšit koeficienty výpočtového základu pro pracující důchodce.
- ✓ Prosadili jsme sjednocení termínu valorizace důchodů tak, aby lidé s pozdějším termínem výplaty důchodu nepřicházeli o peníze.
- ✓ Piráti prosadili ve Sněmovně usnesení vyzývající vládu, aby našla financování sociálního systému, které není tak závislé na zdanění práce.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAK BUDETE POSTUPOVAT V PROSAZOVÁNÍ ZMĚN DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU?

Z dlouhodobého hlediska budeme hledat silnou většinu napříč politickým spektrem, aby bylo nastavení změn zachováno i po případné obměně vlády a vedení relevantních ministerstev. Je třeba zajistit předvídatelný důchodový systém, ve který mohou mít občané důvěru a nebude nutné do něj později výrazně zasahovat.

JAKÉ JSOU ODHADOVANÉ NÁKLADY NA VÝŠE ZMÍNĚNÉ ZMĚNY DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU?

Podle Zprávy o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí Národní rozpočtové rady z června 2020^[7] při zachování stávajících parametrů důchodového systému bude jeho saldo v budoucnu, z důvodu růstu výdajů a poklesu příjmů, záporné. To znamená, že odvody na sociální pojištění nestačí na vyplácené důchody a ty se tudíž musí doplácet ze státního rozpočtu, tedy v praxi z daní nebo na dluh. Svého dna systém dosáhne v roce 2059, kdy bude deficit důchodového systému činit 4,4 procent HDP. Dodatečné náklady na 0. a 1. pilíř se v prvních letech po zavedení odhadují na 0,1 procent HDP. Další úpravy systému jako jsou řešení pro rizikové a náročné profese, zavedení fiktivního vyměřovacího základu a prodloužení vyloučené doby pro péči, podpora pracujících seniorů, zřízení státního či veřejnoprávního spořicího fondu a jiné budou mít nákladovost celkem krátkodobě kolem 0,3 procenta HDP. Z dlouhodobého hlediska budou mít některá opatření jako více dobrovolně pracujících seniorů pozitivní dopad na nároky důchodového systému. S ohledem na tuto skutečnost považujeme za nezbytné zapojit do financování důchodového systému daňové příjmy a přiblížit se vyrovnanému saldu důchodového systému. Tyto náklady jsou nezbytné pro dlouhodobou udržitelnost důchodového systému. Vyčíslení nákladů i změny důchodového systému opíráme o dostupná data a odborné studie.^[18, 19]

JAKOU ROLI BUDE HRÁT VĚKOVÁ HRANICE ODCHODU DO DŮCHODU?

Věková hranice odchodu do důchodu by měla být spíše orientační. Lidé by měli mít i nadále možnost odejít do předčasného důchodu, musí však počítat s tím, že výše předčasného starobního důchodu bude krácena podle toho, o jak dlouhou dobu dříve před dosažením důchodového věku o tento důchod požádají. Důchodce pobírající předčasný důchod by však měl mít možnost dodatečně doplatit prostředky povinného sociálního pojištění potřebné pro přiznání řádného důchodu anebo odpracovat potřebné roky. Na druhou stranu, důchody a příjmy těch, kdo se rozhodnou dobrovolně pracovat déle, by měly být vyšší než dnes i pomocí snížení sociálních odvodů.

JAK STÁT PODPORÍ ZAMĚSTNÁVÁNÍ SENIORŮ?

Aby byli lidé ochotni pracovat déle, zvýhodníme zaměstnávání seniorů na částečné úvazky, snížíme odvody, které pracující důchodci platí na sociální pojištění a zlepšíme informovanost o možnostech flexibilně kombinovat důchod a zaměstnání. Lidé, kteří budou pracovat i po dosažení důchodového věku, dosáhnou díky tomu na vyšší příjmy nebo budou moci pracovat méně za lepších podmínek než dnes. Podpora zaměstnanosti seniorů zároveň pomůže reagovat na výkyvy zaměstnanosti na trhu práce.

KDY BUDOU DO DŮCHODU ODCHÁZET LIDÉ VYKONÁVAJÍCÍ RIZIKOVÁ NEBO NÁROČNÁ POVOLÁNÍ?

Legitimní nárok příslušníků náročných povolání na předčasný odchod do důchodu není v České republice pokryt systémově. Uplatňuje se zatím pouze ve vztahu k horníkům. Cestou k jeho naplnění bude přijetí zákonných úprav, které zavedou povinnost zaměstnavatelů podílet se na nákladech důchodového pojištění těchto svých zaměstnanců ve formě povinných příspěvků do systémů penzijního připojištění, podílem na financování předdůchodů, které již dnes umožňují předčasný odchod do důchodu, ovšem tak, aby nebyl pro zaměstnance nevýhodný, a v mezidobí před náběhem tohoto systému do plně funkční podoby také doplněním této podpory z veřejných prostředků.

Zaměstnavatelé rizikových nebo náročných povolání (horníků apod.) by měli za své zaměstnance odvádět vyšší sociální pojištění nebo více přispívat do státního, veřejnoprávního nebo zaměstnaneckého fondu. Tito lidé by měli mít možnost odejít do důchodu dříve při zachování důstojné výše důchodu. Souhlasíme s rozdělením veřejného důchodu na minimální státní zaručený důchod a část vypočítanou na základě odvodů, nebo zvýšení základní výměry.

JAK VELKÝ DŮCHOD BUDOU MÍT NÍZKOPŘÍJMOVÍ PRACUJÍCÍ?

Minimální důchod by měl v budoucnu dosáhnout alespoň 30 procent průměrné mzdy a zajistit, že žádný důchodce nebude ohrožen chudobou. Pro příští volební období lze předpokládat realizaci v rámci ekonomických možností státu na základě ministerského návrhu, který počítá se základem ve výši do 10 000 korun. Zastáváme názor, že i člověk, který celý život pracoval za minimální mzdu, zasluhuje adekvátní výši starobního důchodu, aby mohl stáří prožít důstojně.

JAK MOHOU LIDÉ NAKLÁDAT S PROSTŘEDKY NASPOŘENÝMI VE TŘETÍM PILÍŘI (VČETNĚ STÁTNÍHO PENZIJNÍHO FONDU)?

Výběr naspořených a zhodnocených prostředků by měl být upraven tak, aby výrazně motivoval k vyplácení renty, nikoliv k jednorázové výplatě (toto řešení dnes volí naprostá většina lidí). V tomto případě by se prostředky mohly dále zhodnocovat. Jako čtvrtý pilíř zajištění na stáří považujeme, po vzoru Belgie^[8] a dalších zemí, vlastnictví nemovitosti, které může výrazně snížit životní náklady.^[9] Proto by mělo být možné využít naspořené prostředky z fondů na koupi nemovitosti k vlastnímu bydlení i před dovršením věku 60 let bez sankcí. Fond by mohl zajišťovat také nabídku bezpečných zpětných hypoték.

KDE BUDOU MOCI LIDÉ INVESTOVAT A BUDOU MÍT JISTOTU ZHODNOCENÍ SVÝCH ÚSPOR NA PENZI?

Podporujeme možnost zřízení veřejnoprávního či státního spořicího produktu s osobními konty účastníků pro dobrovolné spoření nad rámec povinných odvodů na

sociální pojištění. Ve státním fondu bude definován výchozí program, který bude moci střadatel změnit. Může existovat více programů rozlišených dle rizikovosti investice s tím, že výchozí program by měl být spíše méně rizikový, konzervativní. Mimo penzi by měl střadatel možnost naspořené prostředky využít za účelem pořízení vlastního bydlení a v zákonem definovaných případech. Státní fond považujeme za potřebnou alternativu k již existujícím konzervativním fondům soukromých penzijních společností, tvořících stávající třetí pilíř důchodového systému. U všech fondů stádajících prostředky budoucích penzistů budeme vyžadovat transparentci a dohled, aby nemohly být vytunelovány. Zaměstnavatel při zvýšení platu nabídne zaměstnanci adekvátní navýšení příspěvku na spoření do veřejnoprávního či státního fondu^[13, 14] nebo fondu, který si vybere zaměstnanec, obdobně jako to funguje v severských zemích.^[8]

Obdobně podporujeme snížení poplatků za správu aktiv u stávajících soukromých fondů. Není vhodné strhávat vysoké poplatky i v době, kdy je zhodnocení fondu záporné.

JAK BUDOU VYPADAT DŮCHODY NA KONCI VOLEBNÍHO OBDOBÍ?

Současně se zajištěním udržitelné změny důchodového systému, je vhodné zajistit důstojnou úroveň důchodů, která by měla odpovídat ekonomické situaci země. V případě podobného ekonomického růstu v Evropě a ČR jako většinu času tohoto volebního období (2017–2021), budeme trvat na růstu důchodů v obdobné výši jako tomu bylo nyní. V takovém případě by se měla pohybovat výše průměrného státního důchodu na konci volebního období v roce 2025 kolem 18 až 19 tisíc korun.

Problematiku kvalitního života ve stáří chceme řešit komplexně společně se sociálním bydlením, dostupnou lékařskou péčí na vysoké úrovni, zajištěním sociálních služeb apod.

JAK BY MOHL BÝT UPRAVEN VALORIZAČNÍ MECHANISMUS?

Vysoká diferenciacce valorizačních částek, které významně závisejí na aktuální výši důchodů, rozevřirá v jejich každoroční valorizaci pomyslné nůžky mezi výší podprůměrných a nadprůměrných důchodů. Zásadním řešením bude perspektivní oddělení solidární části důchodu, které umožní důstojné přežití všem, a jeho zásluhové části, závisející na výši příspěvků lidí do systému v době jejich ekonomické aktivity. Než

bude tato reforma uskutečněna, bude upraven výpočet každoroční valorizace tak, aby se zvyšoval podíl základní a snižoval podíl procentní výměry valorizace všech důchodů.^[19]

JAK BY MOHL STÁT POMOCI SENIORŮM S PŘÍSTUPEM NA INTERNET A SNÍŽENÍ NÁKLADŮ NA TELEKOMUNIKACE?

Kromě zvýhodněných či bezplatných přístupů do veřejných knihoven a pořádání kurzů univerzit třetího věku v rámci celoživotního vzdělání by mohl stát dále pomoci s přístupem seniorů k internetu. Koronavirová krize ukázala, že se pro registraci na očkování bylo těžké obejít bez internetu. V tomto případě by mohl stát například přes MPSV pomoci zajistit datové tarify alespoň nižší rychlosti pro seniory, třeba pomocí tendru pro velké množství uživatelů – pobíratelů důchodu. Pokles nákladů na telekomunikace by mohlo pomoci snížit životní náklady mnoha seniorům.

CO BUDE ZAJIŠŤOVAT VLÁDNÍ RADA PRO UDRŽITELNÉ DŮCHODY?

Nebyla vytvořena funkční institucionální platforma pro přípravu a realizaci důchodové reformy. Rada pro udržitelné důchody by mohla být zřízena jako součást Úřadu Národní rozpočtové rady. Rada by měla zajišťovat:

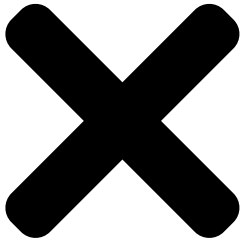
- Soustřeďovat poznatkovou bázi nezbytnou pro přípravu návrhů potřebných změn důchodového systému v širším demografickém, sociálním, ekonomickém a politickém kontextu včetně přejímání nejlepších zahraničních zkušeností.
- Předkládat vládě a parlamentu pravidelně zprávu o stavu důchodového systému České republiky a o jeho předpokládaném vývoji se zřetelem k širšímu demografickému, sociálnímu, ekonomickému a politickému kontextu.
- Koordinovat činnost dalších orgánů státní správy, činných v přípravě a zajištění potřebných změn důchodového zabezpečení.
- Moderovat konstruktivní veřejnou diskusi o cílech, kritériích a konkrétních proměnách důchodového systému. Podílet se na informování o důchodovém systému a o důsledcích připravovaných a přijatých reforem.
- Připravovat a předkládat vládě a parlamentu návrhy změn důchodového systému.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] OECD. Přehledy důchodových systémů v zemích OECD Česká republika. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Národní rozpočtová rada. Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. Červen 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] IDEA. Odchody do důchodu v Česku. 17. 9. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Český rozhlas. Pokud se vláda nechce dívat, jak se třetina seniorů dostává na hranici chudoby, musí jim přidat, říká šéfka nové důchodové komise. 22. 4. 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] E15. Důchodová komise zvažuje zřízení státního spořicího fondu. 19. 5. 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] IDEA. Důchod: konec nebo příležitost? 17. 9. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Národní rozpočtová rada. Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. Červen 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] KUDRNA, František. Penzijní pilíře. 6. 2. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] VOSTATEK, Jaroslav. Výsledky vědecko-výzkumné práce na úseku penzijní teorie a politiky. 25. 2. 2010 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Český statistický úřad. Graf Průměrná výše starobního důchodu v České republice. 15. 5. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] Česká správa sociálního zabezpečení. Důchodová kalkulačka. 2020 [cit. 22. 2. 2021] Dostupné [zde](#).
- [12] Česká správa sociálního zabezpečení. Příručka budoucího důchodce 2019. 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] DIAMOND, Peter. Papers. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] Piráti. Piráti představili vizi státního fondu penzijního připojištění. 24. 5. 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [15] THALER, Richard, SUNSTEIN, Cass R. Nudge (Šťouch). Zlín: Kniha Zlín. 2010. ISBN 978-80-87162-66-8.
- [16] Komise pro spravedlivé důchody. Podklady a prezentace. 2020 [cit. 22. 2. 2021] Dostupné [zde](#).
- [17] POTŮČEK, Martin. Země uprostřed krize – budoucí důchody v mlze. 2021 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] Národní rozpočtová rada. Komparativní analýza penzijních systémů. Červen 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] POTŮČEK, Martin. České důchody. Praha: Karolinum. 2018. ISBN 978-80-246-4236-9.
- [20] Deloitte. Jaké budou důchody? Zář 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).

- [21] Národní rozpočtová rada. Srovnání projekce důchodového systému podle Deloitte a podle jiných institucí. 2019 [cit. 4. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] Měšec.cz. Bezmála milion Čechů je pod příjmovou hranicí chudoby. Ohrožení chudobou však kleslo. 18. 3. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [23] Měšec.cz. Kolik loni vydělal váš penzijní fond? Na inflaci nestačil ani jeden, většina je v minusu. 17. 1. 2019 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [24] Parlamentní institut. Stručný přehled důchodových systémů v zemích EU. říjen 2018 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [25] MARTÍNEK, Tomáš. Valorizace důchodů musí odpovídat ekonomické situaci země. Ceskeduchody.cz. 17. 8. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [26] Duchodova-komise.cz. Tezaurus problémů a návrhů k pokračování důchodové reformy. Listopad 2017 [cit. 7. 5. 2021]. Dostupné [zde](#).

**FRONTY NA ÚŘADECH NEMŮŽEME VYSTÁT.
NA CO MÁME INTERNET? UŽ KONEČNĚ
ZAVEĎME DIGITÁLNÍ STÁTNÍ SPRÁVU.
UŠETŘÍ NÁM NERVY, ČAS A MILIARDY
ROČNĚ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Komunikace s úřady je pro občany často byrokratické peklo – nepřehledné formuláře, stohy papírů a fronty na úřadech. Stát digitální komunikaci nezvládá. Službu Portál občana využívá jen půl procenta lidí.^[2] Česko je v digitalizaci státu 3. od konce v žebříčku EU a 99. na světě.^[1]

V ČEM JE PROBLÉM

Rozvoj eGovernmentu, tedy veřejné správy dostupné občanům online, i digitalizace úředních procesů jsou dlouhodobě zanedbávány. Koordinačními činnostmi v oblasti IT je dnes pověřeno Ministerstvo vnitra ČR (MV ČR), které jim však nevěnuje dostatečnou pozornost. Koordinaci eGovernmentu a soulad projektů s digitální strategií zajišťuje Odbor hlavního architekta MV ČR, avšak jeho slabá pozice komplikuje plnění jeho cílů.^[5]

Ministerstva se přetahují o kompetence a nemají opravdovou vůli spolupracovat na výsledku. I jednotlivé IT systémy si soutěží ministerstva sama. Koordinační orgány vlády nemají stabilní zázemí. Obdobné organizační nejasnosti se objevují i uvnitř resortů. Takto hluboké rozpory nelze překlenout bez skutečné meziresortní koordinace vedené ministrem, který bude za digitalizaci politicky odpovědný.

Nízká koordinovanost způsobuje různorodé výsledky – některé projekty jsou technicky i uživatelsky dobré (Portál občana, Registr smluv, centrální identita NIA), jiné jsou extrémně technicky zastaralé^[5] a uživatelsky nepřívětivé. Např. klíčový projekt CzechPoint poskytuje jen omezené služby, a přitom je kriticky potřebný pro občany, kteří si nepřejí nebo nemohou fungovat online. Uživatelská rozhraní služeb jsou často neintuitivní a nutí k zadávání zbytečných údajů nebo údajů, které stát již dávno zná.

Jelikož každé ministerstvo či úřad pracuje nezávisle na ostatních, dochází k mrhání veřejnými prostředky několikanásobným vytvářením podobných systémů. Ve velké míře dochází k tzv. vendor lock-inu, tj. závislosti na jednom dodavateli.^[5] Vlivem nepromyšlených IT systémů a neexistujících exit strategií totiž nelze jednoduše opustit

nevyhovující či zastaralé řešení. Stát je nucen tyto systémy draze provozovat a platit jedinému dodavateli, který je umí udržovat.

NAŠE VIZE

DIGITALIZOVANÁ STÁTNÍ SPRÁVA BUDE SKUTEČNĚ FUNKČNÍ SLUŽBA PRO OBČANY. STÁT JE UPOZORNÍ NA ZÁSADNÍ TERMÍNY A ÚKONY, JAKO JE VYZVEDNUTÍ OBČANSKÉHO PRŮKAZU NEBO PODÁNÍ DAŇOVÉHO PŘIZNÁNÍ, U NĚHOŽ PŘEDVYPLNÍ JIŽ ZNÁMÉ INFORMACE. V DIGITALIZACI DOŽENEME ESTONSKO, DÁNSKO ČI VELKOU BRITÁNIÍ.^[4]

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Digitalizaci pojme komplexně a systémově – jasně rozdělíme kompetence a zajistíme strukturální, legislativní a personální podmínky pro její úspěšné zvládnutí.
- ✓ Zavedeme vstřícný přístup k občanům. Digitalizovaný stát aktivně pomůže a upozorní, pokud to bude třeba. Předejde se tak zbytečným nedorozuměním a penále.
- ✓ Posílíme koordinaci IT ve veřejné správě.
- ✓ Prosadíme jednotné uživatelské a programové (API) rozhraní pro komunikaci se státem. Všechny online služby budou uživatelsky přívětivé a budou mít obdobné a intuitivní ovládání. Navíc je budeme průběžně vylepšovat podle dat a průzkumů. Služby budou poskytovány v otevřených formátech. Umožníme vznik alternativních nezávislých nástrojů eGovernmentu – zpřístupníme klíčové programové knihovny pro práci se státními systémy.
- ✓ Data, která nejsou osobní či jinak citlivá a mají další využití, zveřejníme. Otevřená data (Open Data) budou primárním principem sdílení dat s veřejností i mezi úřady. Klíčová data budeme vždy srozumitelně prezentovat veřejnosti.
- ✓ Řízení státu bude postaveno na datech, nikoliv dojmech. Analytická práce s daty na všech úrovních se stane základem pro rozhodování.
- ✓ Digitalizujeme procesy i dokumenty. Mezi úřady budou obíhat strojově čitelná data, nikoliv papíry či skeny.
- ✓ IT zakázky podrobíme přísnějšímu schvalování a monitorování. Zavedeme neformální metodickou podporu zadavatelů i pomoc s technickou částí zakázky. Zdrojový kód softwaru, který vznikne za veřejné peníze, by měl mít otevřenou licenci.^[6]
- ✓ Podpoříme digitalizaci obcí a krajů. Sdílením IT řešení a úložišť dat ušetříme. Zajistíme software pro agendy v přenesené působnosti. U samosprávných činností pomůžeme s koordinací vývoje, sdílením dobré praxe a s napojením na Portál občana.

- ✓ Z České pošty a CzechPointů vytvoříme bránu k celému eGovernmentu pro každého.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Otevření a propojení veřejné správy vytvoří nové ekonomické příležitosti.

Pro rodiny s dětmi

Přívětivější eGovernment ušetří čas, peníze i energii.

Pro lidi ve zralém věku

Přívětivější eGovernment ušetří čas, peníze i energii.

Pro seniory

Úřady budou dostupnější nejen digitálně, ale díky vylepšeným CzechPointům i fyzicky. Úřední záležitosti půjde vyřešit na nejbližší poště.

Pro živnostníky a podnikatele

Jednodušší a atraktivnější prostředí pro firmy. Méně formulářů a byrokracie znovu nastartuje ekonomiku.

Pro lidi ve finanční tísní

Vstřícný a propojený přístup úřadů aktivně pomůže a upozorní, kde bude třeba, a předejde tak dalším zbytečným nedorozuměním a ztrátám.

Pro veřejné finance

Odstranění byrokratických překážek zefektivní státní správu, vedení firem i životní úroveň lidí. To se projeví i na výši daňových výnosů.

Pro úředníky

Méně byrokracie zatraktivní práci pro stát a uvolní úředníkům ruce k činnostem vyžadujícím osobní přístup.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

Prosadili jsme klíčové digitalizační zákony a nástroje:

- ✓ zákon o právu na digitální služby,
- ✓ bankovní identity,
- ✓ digitální technickou mapu.

Dále jsme

- ✓ bojovali proti předraženému tendru na dálniční známky,
- ✓ zastavili předražený IT projekt za 450 milionů korun na Ministerstvu kultury,
- ✓ sepsali plán, jak digitalizovat naše úřady za pomoci softwaru s otevřeným zdrojovým kódem^[3],
- ✓ vytvořili digitální kalkulačku sociálních dávek,
- ✓ předložili návrh zákona na založení firmy elektronicky za 1 den.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Neočekáváme významné náklady nad rámec současných výdajů. Počáteční investice do změny řízení IT projektů se dlouhodobě vyplatí. Koordinace projektů povede k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků. Díky úsporám bude možné zkvalitnit vzdělávání a zvyšování digitálních kompetencí úředníků.

JE TENTO MODEL VYZKOUŠEN V JINÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH?

Nejdále v digitalizaci státní správy jsou severské státy – Estonsko, Dánsko a Velká Británie, kterými se nejvíce inspirujeme.

NECHCI BÝT DIGITÁLNÍ, PŮJDE TO?

Do zákona o právu na digitální služby jsme prosadili pro fyzické osoby důsledné právo nebýt digitální. S rozšířením funkčnosti CzechPointů navíc dojde ke zlepšení fyzické dostupnosti – pro vyřízení většiny záležitostí nebude nutné jezdit daleko.

PŘEDCHOZÍM VLÁDÁM SE TO NEDAŘILO. CO BUDETE DĚLAT JINAK?

Využijeme vlastních i zahraničních zkušeností a opravdových odborníků v oboru.

Systémy budou komunikovat přes standardizované programové rozhraní (API). Díky využívání technologií s otevřeným zdrojovým kódem bude mnohem jednodušší pro stát sdílet jednotlivá řešení.

Namísto výmluv, proč to nejde, budeme hledat řešení a spolupracovat s celým soukromým sektorem. Nikdy bychom například nevyhodili do koše energii dobrovolníků, kteří napsali za víkend e-shop na dálniční známky.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

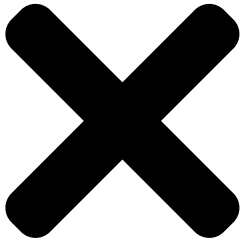
- [1] Nejvyšší kontrolní úřad. Výroční zpráva 2019. Praha: Nejvyšší kontrolní úřad. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 19/14 Zavedení elektronické identifikace a zajištění elektronického přístupu ke službám veřejné správy. Praha: Nejvyšší kontrolní úřad. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] KOUBEK, Ladislav, PROFANT, Ondřej a kolektiv: Akční plán pro boj s vendor lock-inem a rozšíření využití open source ve veřejné správě. Praha: Česká pirátská strana. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] United Nations E-Government Knowledgebase. E-Government Development Index. 2020 [cit. 8. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] Nejvyšší kontrolní úřad. Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR. Dostupné [zde](#).
- [6] Free Software Foundation Europe. Public Money Public Code. Berlín: FSFE. 2019. Český překlad dostupný [zde](#).

MNOHEM KRATŠÍ CESTA K LÉČBĚ

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**PACIENTŮM ZKRAŤME CESTU, DOKTORŮM
ŠETŘEME ČAS. PŘEBUJELÁ BYROKRACIE DO
MODERNÍHO ZDRAVOTNICTVÍ NEPATŘÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

V řadě regionů jsou reálné problémy s dostupností péče. Doba dojezdu k nejbližšímu poskytovateli je určená, ale často neodpovídá potřebám.^[1] Financování a struktura poskytovatelů péče neodpovídá modernímu zdravotnictví. Lékaři a sestry tráví administrativou neúměrné množství času.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

Zatímco před 30 lety nemocnice okresního typu řešila většinu urgentních situací, od těžších úrazů po infarkt myokardu, dnes je specializovaná péče v zájmu kvality a efektivity stále více centralizována.^[1] Tím se snižuje atraktivita práce v menších nemocnicích, kterou dále ovlivňuje i neochota zdravotníků se stěhovat do odlehlých oblastí.

Dostupnost zdravotníků je negativně ovlivněna i stárnutím obyvatelstva, což zároveň vede k nárůstu potřeby péče. Ta je zatím přehnaně soustředěná do nemocnic, nedostatečně integrovaná a příliš zaměřená na léčbu, na rozdíl od prevence. K problémům přispívá i často neúčelné, netransparentní financování a neefektivní využívání času vysoce kvalifikovaných zdravotníků.^[2] Výsledkem jsou reálné problémy s dostupností péče v řadě regionů.

Tzv. místní dostupnost zdravotních služeb (doba dojezdu k nejbližšímu poskytovateli) je sice určena, ale dnes již nevyhovujícím způsobem. Zároveň neexistuje systematické měření čekacích dob, aby každý dostal péči v rozumném čase, nemusel obcházet více poskytovatelů, mohl se objednat, a lidé z regionů nebyli znevýhodněni. Problém ještě vygradoval s přeplněním nemocnic během covidu.

Zajištění dostupnosti dnes komplikuje zejména nedostatek lékařů a sester, v mezinárodním srovnání jich ale nemáme podprůměrné počty.^[3] Jde tedy o jejich lepší využití a regionální rozmístění. K tomu nám dnes chybí rozvoj primární péče u praktických lékařů, nalezení udržitelné role pro menší nemocnice, lepší regionální

spolupráce nemocnic včetně sdílení personálu, integrace péče pro chronicky nemocné, přenos části kompetencí lékařů a sester na další zdravotnické profese i širší nabídka domácí a vzdálené péče.

Nové metody a postupy dnes nejsou systematicky zkoumány, při prokázaném přínosu ani dostatečně rychle hrazeny a uplatněny.^[4]

NAŠE VIZE

KVALITNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE BUDE DOSTUPNÁ PRO VŠECHNY OBČANY, CO NEJBLÍŽE JEJICH DOMOVŮM. DOSTUPNOST A KVALITA BUDE SYSTEMATICKY SLEDOVÁNA, VYHODNOCOVÁNA A PODPOROVÁNA ÚČELNÝM FINANCOVÁNÍM A VYTVOŘENÍM LEPŠÍCH PRACOVNÍCH PODMÍNEK PRO ZDRAVOTNÍKY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zavedeme elektronické žádanky, což zefektivní využívání specializované péče a také umožní měření čekacích dob.
- ✓ Upřesníme parametry místní dostupnosti – dojezdového času k nejbližšímu poskytovateli určitého druhu služeb.
- ✓ Jasně stanovíme zodpovědnosti za naplnění parametrů dostupnosti (zdravotní pojišťovny, kraje, obce).
- ✓ Systematicky budeme měřit kvalitu péče, zavedeme open data. Budeme podle jasně stanoveného rámce hodnotit přínosy a náklady nových metod.
- ✓ Stanovíme základní síť nemocnic zajišťujících dostupnost urgentní péče. Podpoříme udržitelnou roli ostatních nemocnic.
- ✓ Připravíme odpovídající úhrady nákladově efektivních telemedicínských zdravotních služeb.
- ✓ Zvolíme nástroje pro vhodné financování domácí péče zajišťující její dostupnost a propojení se sociálními službami.
- ✓ Vytvoříme systém predikovatelného financování zdravotnictví – automatická valorizace platby státu za státní pojištěnce odpovídající potřebám stárnoucího obyvatelstva.
- ✓ Kodifikujeme nové zdravotnické profese například v oboru Public Health a připravíme odpovídající přesun kompetencí.
- ✓ Umožníme skupině nemocnic akreditovat společný vzdělávací program pro mladé lékaře, tedy udržet jejich vzdělávání i v malých nemocnicích a zároveň zajistit jeho kvalitu.
- ✓ Zajistíme možnost doručení léků na předpis pacientům domů, současně při zachování dostupnosti lékárenských služeb.

- ✓ Postaráme se o dostupnost preventivních programů duševní péče.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro rodiny s dětmi

Zlepšíme dostupnost péče o děti i rodiče. Zveřejníme informace o kvalitě péče pro lepší možnost volby.

Pro lidi ve zralém věku

Zajistíme místní dostupnost zdravotní péče, aby bylo možné snáze absolvovat preventivní programy a včas podchytit případný rozvoj onemocnění.

Pro seniory

Zajistíme dostupnost domácí, sociální a zdravotní péče nedaleko místa bydliště.

Pro nás pro všechny

Objednávání a evidence zdravotních prohlídek – vše bude dostupné i online. Ušetříme čas díky elektronizaci zdravotnictví.

Pro lékaře a zdravotníky

Zvýšíme profesní atraktivitu práce v odlehlejších oblastech a menších zařízeních, přenos méně odborné práce na nové zdravotnické profese.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Navrhli jsme změnu obsazování správních rad Zdravotních pojišťoven směrem k pojištěncům, aby mohli lépe formulovat podmínky dostupnosti péče.
- ✓ Spustili jsme městský portál, který umožňuje najít nejbližší termín pro rezervaci testu na covid.
- ✓ V Mariánských Lázních jsme vypsali dotaci 1 milion korun na obsazení místa zubaře.
- ✓ V Chebu jsme dokázali, že lze aktivitou města zajistit občanům péči praktických lékařů.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Náklady na zlepšení dostupnosti péče budou v řádu jednotek milionů. Jedná se hlavně o změny způsobu řízení procesů ve zdravotnictví s cílem dosáhnout vyšší efektivity a geografického rozložení zdravotní péče pro celou populaci ČR. Tyto náklady budou kompenzovány vyšší efektivitou a účelnějším vynaložením finančních prostředků na zdravotní péči.

JAK CHCETE MĚŘIT ČEKACÍ DOBY?

Pomocí zavedení elektronické žádanky o poskytnutí zdravotní služby (vystavené lékařem). Díky tomu získá zdravotní pojišťovna informace o délce čekací doby na jednotlivé výkony. Vedle toho nabídneme praktickým lékařům zdarma systém na objednání pacientů do časových bloků v týdnu, které si sám lékař nastaví. Zkrátíme tak pobyt pacientů v čekárnách.

Inspirací může být u některých zdravotnických center testování na covid-19, kde se člověk během pár dní objedná a na místě vůbec nečeká. Díky dostupnosti dat můžeme u těchto standardizovaných úkonů na portálu města nabídnout nejkratší termín.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

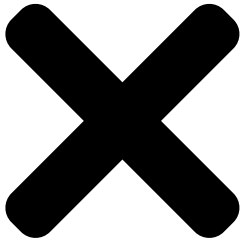
[1] Lenka Jansová, Simona Bartošová. Od ledna platí nařízení o místní a časové dostupnosti zdravotní péče. 2013. Dostupné [zde](#).

[2] Barbora Tachecí, Zuzana Marková. Současná medicína je prorostlá byrokracií, někdy to odporuje rozumu, říká onkoložka Tesařová. 2019. Dostupné [zde](#).

[3] Český statistický úřad. Analýza počtu zdravotníků v ČR. 2011. Dostupné [zde](#).

[4] Callum Brodie. ‚Buurtzorg‘. The Dutch word that could revolutionize healthcare. 2017. Dostupné [zde](#).

**POJĎME ZASE NAJÍT DŮVOD POCTIVĚ
PRACOVAT A VYDĚLÁVAT PENÍZE. NAMÍSTO
LIDÍ SI POSVIŤME NA NESYSTÉMOVÉ
VÝJIMKY Z DANÍ A TECHNOLOGICKÉ
GIGANTY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Daňový systém trpí vysokým zdaněním nízkopříjmových pracujících a nízkým zdaněním aktivit s negativním dopadem na společnost. Po schválení posledního snížení daní současné příjmy státu neumožňují dlouhodobě udržitelné financování veřejných služeb ani ve stávajícím rozsahu. ^[1, 2, 3]

V ČEM JE PROBLÉM

Veřejné služby, které stát svým obyvatelům poskytuje, jsou hrazeny z veřejných příjmů. V Česku především ze zdanění práce. Pokud veřejné příjmy klesnou pod udržitelnou míru a kvalita poskytovaných služeb má být zachována, je bohužel jedinou cestou, jak služby udržet, zadlužování se. Tím však řešení problému pouze odsouváme a zatěžujeme další generace.

Daňový mix byl již před schválením daňového balíčku (ST 910) neudržitelný, a to především proto, že příjmy České republiky byly extrémně závislé na zdanění práce. ^[1] Vláda Andreje Babiše skrze daňový balíček veřejné příjmy dále snížila, a to tak, že výrazně oslabila solidaritu lidí finančně nezasažených pandemií s těmi, kteří potřebují pomoc a kompenzace. ^[2] Zároveň také nepředstavila žádná protopatření, která by příjmy veřejných rozpočtů stabilizovala.

V české společnosti jsou statisíce lidí, kterým se dnes (přinejmenším legálně) nevyplatí pracovat. Respektive jim z výplaty zbyde relativně málo peněz. Jde například o lidi v exekucích, ženy či muže na rodičovské nebo s malými dětmi a důchodce, kteří mají zájem si ještě přivydělat. Kromě opatření v sociální oblasti (flexibilních pracovních úvazků či změny nastavení dávek u lidí v exekuci) by zde pomohlo odstranění demotivujících překážek. Například když si rodič v domácnosti přivydělá, aby rodina nepřišla o celou slevu na manželku/manžela, nebo aby pracující senioři nemuseli platit sociální odvody v plné výši.

Majetkové daně, včetně daní z komerčních nemovitostí, mají velmi nízký podíl na českém daňovém mixu. Stejně tak ekologické daně, včetně spotřebních daní, které neplní svůj účel.^[3]

Současný model zdanění fyzických osob brání rozvoji zaměstnanosti skrze širší používání flexibilnějších úvazků.

NAŠE VIZE

ODSTRANIT BARIÉRY V DAŇOVÉM SYSTÉMU, KTERÉ BRÁNÍ ÚČASTI NA TRHU PRÁCE. ZAJISTIT NÍZKÉ ZDANĚNÍ PRÁCE I DO BUDOUCNA. TRVALE ODSTRANIT DAŇOVÉ VÝJIMKY, ZJEDNODUŠIT CELÝ SYSTÉM A NAJÍT ZDROJE, KTERÉ UMOŽNÍ FINANCOVAT ŠKOLSTVÍ, ZDRAVOTNICTVÍ, DŮCHODY A DALŠÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Nízké a přehledné přímé daně

- ✓ Slevu na poplatníka budeme pravidelně valorizovat podle růstu inflace.
- ✓ Navrhujeme reformu daně z příjmů fyzických osob s cílem zlepšit podmínky zdanění zkrácených úvazků a dohod mimo pracovní poměr. Lépe zohledníme zkrácené úvazky v systému sociálních odvodů, slev^[11] a daňových bonusů, čímž podpoříme rodiče, pečující osoby i pracující seniory.
- ✓ Podpoříme jen takové změny přímých daní, které většině občanů žijících ve vlastním v porovnání s dneškem nepřihorší.
- ✓ Zohledníme reinvestice ve zdanění právnických osob. To podpoří rozvoj začínajících firem, startupy nebo investice do výzkumu v Česku.
- ✓ Zadáme analýzu ke sladění daní a pojistného s cílem zjednodušit daňový systém a zabránit obcházení daňových povinností.^[12]

Řešení výpadku příjmů

- ✓ Uvědomujeme si nutnost hledat významné nové zdroje příjmů, abychom zmírnili dopady daňových změn provedených v roce 2020 na státní rozpočet a snížili tempo zadlužování.
- ✓ Zpřehledníme zdanění příjmů především odstraněním nesystémových výjimek. Není například dlouhodobě udržitelné, aby významná část kapitálových příjmů byla zdaněna sazbou 0 procent.
- ✓ Získáme přinejmenším miliardy korun díky adekvátnímu zdanění digitálních gigantů, většímu důrazu na ekologické prvky zdanění, zdanění prodeje konopí a negativních externalit.
- ✓ Obce, kraje i stát získají díky zdanění těžby více peněz z dobývání nerostných surovin na svém území. Pamatovat budeme i na přilehlé obce.

- ✓ Postupně zvýšíme zdanění komerčních nemovitostí.
- ✓ Na půdě Evropské rady se zasadíme o transparentní vykazování zisků podle země původu, které ztíží nelegální daňovou optimalizaci na úkor českých občanů.
- ✓ Zaměříme se na důslednou kontrolu vnitropodnikových plateb (transfer pricing) a nelegálních praktik v daňové optimalizaci tak, aby byla férová část zisků zdaněna v Česku.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Většinu změn je nutné začít zavádět téměř okamžitě, aby v platnost a v účinnost vstoupily k 1. 1. 2023.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Nižší zdanění částečných úvazků zjednoduší práci při studiu a usnadní přechod do trvalého zaměstnání.

Pro rodiny s dětmi

Nižší zdanění částečných úvazků zjednoduší práci při rodičovské dovolené a podpoří plynulý návrat do práce a kariéru pečujících osob.

Pro lidi ve zralém věku

Nižší zdanění práce poskytne lidem více peněz pro přípravu na stáří.

Pro seniory

Menší zdanění částečných úvazků zvýší příjmy seniorům, kteří si ještě chtějí přivydělávat.

Pro zaměstnance

Provoz státu už nebude ležet pouze na bedrech zaměstnanců.

Pro živnostníky a podnikatele

Zjednodušíme zaměstnávání lidí na částečný úvazek a plynulý nástup, případně návrat do zaměstnání.

Pro lidi ve finanční tísní

Zjednodušíme práci na zkrácený úvazek. Umožníme vyřazeným skupinám návrat na legální trh práce.

Pro veřejné finance

Navrhovaná opatření mají v souhrnu pozitivní dopad na veřejné finance.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme zvýšení slevy na poplatníka a tím jsme pomohli efektivně snížit zdanění práce zvláště u nízkopříjmových jednotlivců. ^[4, 5]
- ✓ Představili jsme teze daňové reformy na konferenci PiratECON v Pardubicích (PiratECON 29. 2. 2020). ^[6]
- ✓ Navrhli jsme alternativní řešení snížení zdanění práce fyzických osob, které by bylo vhodnější pro nízkopříjmové obyvatele. ^[4]
- ✓ Zabránili jsme stamiliardovým ztrátám veřejných rozpočtů úpravou nástroje, kterým se vrací zaplacené daně, pokud jsou daňové subjekty ve ztrátě. Vláda navrhovala tento nástroj jako neomezený a hrozilo jeho zneužití. Omezili jsme jej na 30 milionů korun na subjekt. ^[7]
- ✓ Navrhli jsme vyšší zdanění komerčních nemovitostí. ^[8]
- ✓ Navrhli jsme zvýšení poplatků za těžbu. ^[9]
- ✓ Sněmovna schválila náš návrh na vyšší flexibilitu v určování koeficientu obcí u daně z nemovitých věcí. ^[5, 10]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

V souhrnu navrhovaná opatření státu peníze přinesou, ať už přímo, nebo skrze zvýšení počtu osob pracujících na legálním trhu práce.

JAKÝM ZPŮSOBEM SE CHYSTÁTE PODPOŘIT LIDI V EXEKUCI K TOMU, ABY PRACOVALI?

Současný systém srážek ze mzdy je pro dlužníky demotivující. Od určité výše příjmů se dlužníkům sráží 100 procent vydělané částky.^[14]

Myslíme si, že převážně z tohoto důvodu se dlužníci se svými dluhy tzv. naučili žít a nemají zájem splatit své dluhy rychle.

Je velmi pravděpodobné, že dlužníci si zajišťují vyšší disponibilní příjmy skrze přivýdělky v šedé ekonomice. Zejména proto, že jsou nezabavitelné částky tak nízké.^[13]

Toto nastavení pak neprospívá samotným dlužníkům (nízké důchody vypočtené z nízkých příjmů), věřitelům (nízké příjmy dlužníka znamenají i nízký příjem věřitele) ani státu a jeho obyvatelům (nižší či nulové příjmy z šedé ekonomiky).

Věříme, že pokud dlužníkům zbyde více peněz z legálního zaměstnání, budou motivováni k návratu na legální trh práce.

JAKÝM ZPŮSOBEM SE CHYSTÁTE PODPOŘIT PRACUJÍCÍ OBČANY NA RODIČOVSKÉ?

Podpořili jsme zvýšení limitů slevy na děti při projednávání zákonů o změně daně z příjmů v roce 2020.^[15]

Dále podporujeme změnu u slevy na manželku/manžela, kterou v současném nastavení považujeme za demotivující pro plnohodnotný návrat na trh práce.^[2]

DOJDE VYŠŠÍM ZDANĚNÍM TĚŽBY NEROSTŮ KE ZDRAŽENÍ PROVÁDĚNÍ VEŘEJNÉ NEBO SOUKROMÉ VÝSTAVBY?

Česká geologická společnost už nyní upozorňuje na nedostatek stavebních hmot v Česku.^[16]

Zvýšení zdanění těžby znamená vyšší příjmy pro obce, ve kterých těžba probíhá. Očekáváme, že obce mohou být smířlivější k otevírání nových těžebních prostorů z důvodu vyšších příjmů do jejich rozpočtů.

Nové otvírky však nesmí být v rozporu s ostatními chráněnými zájmy, jako je ochrana přírody a životního prostředí nebo vodních zdrojů.

Nynější příjmy naprosto neodpovídají zátěži, kterou dobývací prostory dotčeným obcím způsobují.

Očekáváme, že zkrácení dopravního řetězce a vyšší nabídka surovin na trhu nepovede ke zdražení stavebních surovin, a tedy ani k prodražení staveb.

PROČ PODPORUJETE DIGITÁLNÍ DAŇ?

Trh s digitálními službami nezná hranic. Důsledkem je, že nadnárodní giganti, kteří působí i na českém internetovém trhu, těží z neférové konkurenční výhody. Děje se tak zejména proto, že v Česku neplatí daně z příjmů nebo že zaměstnávají minimum personálu přímo v Česku.

Zahraniční internetové společnosti odvádějí třicetkrát menší daně než ty české, přičemž se jedná o společnosti s přibližně stejnými tržními podíly.^[17]

CO SI MŮŽU PŘEDSTAVIT POD EKOLOGICKÝMI DANĚMI?

Ekologické daně zahrnují široké spektrum daní a poplatků.

Patří mezi ně například spotřební daně na pohonné hmoty, silniční daň, silniční mýto, poplatky z těžby nerostných surovin, poplatky za odnětí ze zemědělského půdního fondu, systém evropských emisních povolenek a svým způsobem i daň z nemovitých věcí.

Dále je nutné zahrnout i nové instituty daňového práva, a to jak na evropské, tak národní úrovni. Jedná se například o poplatek z netříditelných plastů, jehož zavedení zvažuje Evropská unie, nebo například vyrovnávací uhlíkovou daň na obory doposud nezahrnuté v systému Evropských povolenek.^[18]

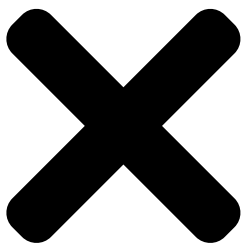
KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Úřad národní rozpočtové rady. Zpráva o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. Praha. 2018. Dostupné [zde](#).
- [2] Respekt. Posudek na nové daně: Je to nespravedlivé a zbytečně drahé. Respekt. Rozhovor s ekonomkou Klárou Kalíškovou z IDEA/CERGE-EI. 2020. Dostupné [zde](#). JURAJDA, KALÍŠKOVÁ. Návrh reformy zdanění zaměstnanců. Analytická zpráva. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr č. 18/22. Česká republika nemá účinná daňová opatření, která by pomohla splnit cíle v ochraně klimatu. Zaostává za ostatními zeměmi EU. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 910. Sněmovní dokument číslo 6635. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] Česká republika. Zákon č. 609/2020 Sb., ze dne 22. prosince 2020, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] Pirátské listy. Piráti v Pardubicích představili návrh snížení zdanění práce a další kroky k posílení české ekonomiky. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 874. Sněmovní dokument číslo 5442. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 910. Sněmovní dokument číslo 6120. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Mikuláše Ferjenčíka k sněmovnímu tisku 531. Sněmovní dokument číslo 6719. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Poslanecká sněmovna. Usnesení rozpočtového výboru č. 430 ze dne 9. září 2020. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] KALÍŠKOVÁ, Klára. Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě? 2014. Dostupné [zde](#).
- [12] Evropská Komise. Zpráva o České republice 2020. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Český rozhlas. Systém nemotivuje dlužníky vystupovat z šedé ekonomiky, myslí si ředitel Poradny při finanční tísni. 2020. Dostupné [zde](#).
- [14] Česká republika. § 276 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné [zde](#).
- [15] Poslanecká sněmovna. Hlasování č. 21. z 20. listopadu 2020 k tisku 910, návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní. Hlasování o PN poslance Výborného označeného jako P1. 2020. Hlasování dostupné [zde](#). Stenozáznam dostupný [zde](#).
- [16] idnes.cz. Rozhovor ložiskových geologů Dr. Godányho a Dr. Rambouska z České Geologické Služby ze dne 29. června 2019. Dostupné [zde](#).

[17] Pirátské listy. Komentář poslance Tomáše Martínka: Vládní návrh digitální daně má mnoho nedostatků. 2019. Dostupné [zde](#).

[18] Evropský parlament. Legislativní balíček nových vlastních zdrojů Evropské unie. Poslední změna – červen 2018. Dostupné [zde](#).

**MOŽNOST JÍST ZDRAVĚ MUSÍ MÍT KAŽDÝ!
ZVYŠME POVĚDOMÍ SPOTŘEBITELŮ O
KVALITNÍ, PESTRÉ A VÝŽIVNÉ STRAVĚ A
PODPORUJME JI VE VEŘEJNÉM STRAVOVÁNÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Nejčastěji umíráme na nemoci ze špatného životního stylu.^[1] Nadměrně konzumujeme průmyslově zpracované potraviny a naopak méně luštěnin, vlákniny, čerstvého ovoce a zeleniny.^[2] Spotřeba biopotravin je nízká.^[3] Sortiment a distribuci potravin určují z 90 procent obchodní řetězce.^[4]

V ČEM JE PROBLÉM

Školní stravování je důležité pro tvorbu stravovacích návyků, vztahu k jídlu a jeho původu a má výživovou funkci. Metodiky a recepty jsou však zastaralé.

Veřejnost není zapojena do spolupráce potravinového systému tak, aby se z pasivních konzumentů stávali „potravinoví občané“, spoluaktéři.

Nízkopříjmové skupiny se stravují méně kvalitně, což má dlouhodobé zdravotní důsledky.^[1]

Téměř v 50 procentech vzorků potravin bývají detekována rezidua pesticidů.^[2] Život v půdě, voda a atmosféra jsou ohroženy chemizací.^[3] To představuje zdravotní rizika.

Družstevnictví bylo vyhodnoceno jako odolný a spravedlivý ekonomický a sociální model^[4], jeho rozvoji však brání zastaralá legislativa a malá podpora.

Supermarkety, hypermarkety a diskonty ovládly z 90 procent distribuci potravin.^[5] Tvoří systém, který není příznivý pro menší výrobce. Zanikly tisíce malých prodejen a dochází k fenoménu tzv. potravinových pouští^[6] – snížila se geografická dostupnost čerstvých a nutričně bohatých potravin.

V režimu ekologického zemědělství je 15,2 procenta zemědělské půdy, avšak pouze 3,6 procenta se nachází na orné půdě. Samotný podíl spotřeby biopotravin činí pouze 1,58 procenta.^[7] I toto málo se vyváží zejména do zahraničí, naopak až 60 procent biopotravin dovážíme.^[8]

Investice do výzkumu ekologického zemědělství a dalších udržitelných metod jsou nízké a jejich přenos do praxe skrze poradenství a vzdělávání farmářů i spotřebitelů je nedostatečný.

Lokální zpracovatelské kapacity jsou nedostatečné.

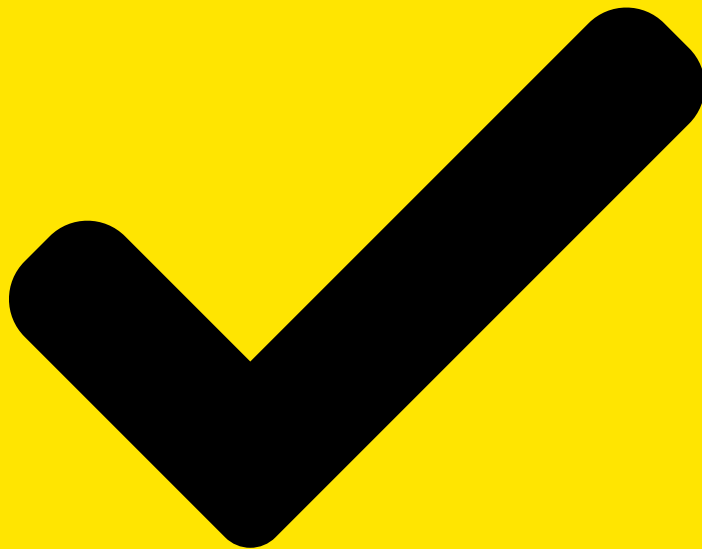
Produkce a spotřeba ovoce, zeleniny^[9] a luštěnin^[10], které představují důležitou složku stravy, jsou pod průměrem EU.

Diverzita pěstovaných plodin je velice nízká.^[11]

Chybí nástroj informující spotřebitele o komplexní nutriční hodnotě potravin.

NAŠE VIZE

ŠETRNÉ METODY VÝROBY A ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN BUDOU STANDARDEM. KAŽDÝ, VČETNĚ NÍZKOPŘÍJMOVÝCH SKUPIN, BUDE MÍT PŘÍSTUP K PESTRÉ, NUTRIČNĚ BOHATÉ STRAVĚ A ČERSTVÝM POTRAVINÁM, DISTRIBUOVANÝM ZEJMÉNA SKRZE KRÁTKÉ DISTRIBUČNÍ KANÁLY A VEŘEJNÉ STRAVOVÁNÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Ve školkách a školách, v domovech seniorů, v nemocnicích, v armádě i ve věznicích zajistíme stravování formou lokálních, sezónních a nutričně bohatých potravin.
- ✓ Ve veřejném stravování prosadíme podíl biopotravin.
- ✓ S veřejností, farmáři a odborníky připravíme strategii potravinové politiky s cílem zlepšit dostupnost kvalitních potravin. Budeme vycházet z principů agroekologie, potravinové suverenity, podpory rodinného farmaření a deklarace OSN o právech malých farmářů.
- ✓ Snížíme sociální nerovnost v přístupu ke kvalitním potravinám např. finanční podporou dětí z nízkopříjmových rodin ve školním stravování.
- ✓ Podpoříme vzdělávací programy zaměřené na udržitelnou výrobu potravin, kvalitní stravování a snížení plýtvání potravinami.
- ✓ V dotačních podmínkách a metodikách podpoříme zpracování místní produkce přímo na farmách.
- ✓ Ve spolupráci se zemědělskými sdruženími podpoříme rozvoj výrobních, odbytových a spotřebních družstev.
- ✓ Rozvineme funkční zemědělské poradenství na faremní plány šetrné k přírodě a na pestré osevní postupy. Zapojené farmáře finančně podpoříme.
- ✓ Navýšíme rozpočet pro výzkum a šíření inovací v ekologickém zemědělství a výzkum na výživu rostlin a zavádění preventivních opatření v ochraně rostlin.
- ✓ Snížíme byrokratickou zátěž zemědělců – náš přístup bude znamenat odklon od represe směrem k poradenství.
- ✓ Metodicky a dotačně podpoříme zvýšení pěstování, zpracování a odbyt udržitelně vypěstovaných luštěnin, obilovin, olejnin, ovoce a zeleniny.

- ✓ Zvýšíme ochranu spotřebitelů revizí standardů kvality a zvýšíme informovanost stanovením nutriční hodnoty kupovaných potravin.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Základní opatření mohou být zavedena do 2 let, jejich efekty se výrazněji projeví do 4 let.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Reforma školního stravování zaměřená na pestrou stravu s vysokou nutriční hodnotou a vzdělávací programy pomohou rozvíjet stravovací návyky.

Pro rodiny s dětmi

Mladé rodiny si budou moci vybrat z řady možností, jak získat sezónní lokální nutričně bohaté a cenově dostupné potraviny.

Pro lidi ve zralém věku

Občané si budou moci vybrat ze širokého spektra kvalitních lokálních potravin.

Pro seniory

Senioři a důchodci budou moci vybrat cenově dostupnou a pestrou lokální stravu. Posílíme rozvoz terénními sociálními službami.

Pro zaměstnance

Lokální a udržitelná výroba a zpracování potravin zvýší zaměstnanost na venkově. Podpoříme odbyt za důstojnou finanční odměnu.

Pro živnostníky a podnikatele

Lokální rodinní výrobci a zpracovatelé budou mít možnost odbytů skrze veřejné stravování za férovou odměnu.

Pro lidi ve finanční tísní

Děti ze sociálně ohrožených rodin budou mít školní stravování z lokální a ekologické produkce s výraznou slevou či zdarma.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Realizovali jsme projekt na podporu ochrany půdy a krajiny s názvem Tisíc a jedna cesta pro krajinu, který má za cíl zefektivnit boj se suchem a zmírnit půdní erozi na obecní úrovni.
- ✓ Projekt Od vidlí na vidličku pomáhá najít nejkratší cestu mezi farmáři a spotřebiteli.
- ✓ Ve spolupráci s řadou expertů, neziskových organizací a státních institucí jsme vytvořili vzorovou pachtovní smlouvu, obsahující ustanovení podporující zvyšování úrodnosti půdy.
- ✓ Uspořádali jsme konferenci ISTAR Sucho a vydali brožuru o změnách klimatu, suchu, zemědělství a zemědělských dotacích. Představili jsme příklady dobré praxe, která zvyšuje biodiverzitu a šetrněji zachází s půdou a vodou.
- ✓ Uspořádali jsme seminář v PSP ČR na téma potenciál technického konopí za účasti předních českých odborníků s cílem podpořit zvýšení pěstování a zpracování technického konopí pro účely výživy a oděvního a stavebního průmyslu.
- ✓ Zorganizovali jsme kulatý stůl v PSP ČR na téma krátkých distribučních řetězců, identifikovali jsme některé systémové zábrany a možnosti pro podporu.
- ✓ Za účasti předních českých odborníků jsme uspořádali konferenci Řekněme suchu NE!, kde jsme identifikovali příčiny sucha a navrhli možnosti šetření s vodou.
- ✓ Uspořádali jsme vzdělávací festival o krajině Prolomit sucho I a Prolomit sucho II, kde jsme představili problém sucha jako jeden z nejzásadnějších problémů současnosti a navrhli možnosti řešení adaptace zemědělství na změnu klimatu.
- ✓ Za účasti předních odborníků jsme uspořádali online konferenci Jak zlepšit školní stravování. Na konferenci jsme identifikovali příležitosti k reformě školního stravování.

- ✓ Vytvořili jsme pracovní skupinu k reformě školního stravování, z našeho podnětu došlo k vytvoření odborné skupiny ke školnímu stravování pod MŠMT.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Zásadní podíl nákladů chceme financovat z prostředků Společné zemědělské politiky EU, které činí 37 miliard korun ročně. Zbývající finance na podpůrné programy budou zajištěny z příjmů, které státu plynou z emisních povolenek (ročně 15–20 miliard korun) a navráceny skrze národní programy obnovy krajiny a posilování lidských kapacit ve využívání těchto zdrojů. Už dnes bychom tedy na opatření k posílení naší krajiny mohli vynaložit až 50 miliard ročně bez nutnosti půjček.

Další finanční zdroje budou pocházet z grantů a prostředků, se kterými operují Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

JAK ZVÝŠÍTE OCHRANU A INFORMOVANOST SPOTŘEBITELŮ?

Zavedeme mezinárodně používaný a odbornou veřejností uznávaný nástroj informující spotřebitele o nutriční hodnotě a živinách kupovaných potravin. Spotřebitelé tak budou přehledným systémem informováni o zdravotních benefitech nebo rizicích nabízených potravin.

V souladu s evropskou legislativou, současným vědeckým poznáním a potřebami společnosti zrevidujeme kontroly kvality potravin, limity pro rezidua pesticidů a hygienické normy. Parametry, které nebudou v souladu, aktualizujeme.

Chceme sladit strategie a legislativu, která se týká potravinových systémů, a ve spolupráci s odborníky navrheme doporučení, aby všichni měli maximum informací o zdravotních, ekonomických a environmentálních dopadech svého spotřebitelského rozhodování.

Zasadíme se o to, aby principům ekologického zemědělství rozuměli spotřebitelé. Podpoříme environmentální vzdělávání a osvětové kampaně zaměřené na děti, mládež a rodiče.

Důležitou součástí rozvoje tohoto sektoru jsou i občanské a spolkové aktivity, podpoříme práci nevládních organizací (například lokální odbytové skupiny nebo městské ekologické zemědělství). Podpoříme všechny formy samozásobitelství, chceme udržet tradici zahrádkářství, chovatelství, včelaření a myslivosti.

JAK CHCETE ZLEPŠIT STRAVOVACÍ NÁVYKY?

Zasadíme se o to, aby se s pomocí vzdělávacích programů a školení rozvíjela nutriční a potravinová gramotnost tak, aby splňovala kritéria nutriční, sociální, lokální, ekonomické a environmentální udržitelnosti. A to zejména ve školních jídelnách (proměna spotřebního koše), zdravotnických a sociálních službách, potravinových bankách a ve veřejných zakázkách.

JAK PODPOŘÍTE KOMUNITNÍ INICIATIVY, JAKO JSOU POTRAVINOVÁ FÓRA NEBO KOMUNITNÍ PĚSTOVÁNÍ?

Finančně budeme motivovat obce k poskytování ploch pro komunitní pěstování a pro poskytování obecních prostor pro výdej potravin od lokálních farmářů.

Vytvoříme metodiku pro obce a kraje k založení společné platformy zahrnující lokální farmáře, občany a úřady za účelem tvorby lokální politiky potravinových systémů.

JAK PODPOŘÍTE ROZVOJ VÝROBNÍCH, ODBYTOVÝCH A SPOTŘEBNÍCH DRUŽSTEV?

Aktualizujeme legislativu tak, aby zohledňovala současné potřeby.

Zpracujeme metodiku a program pro koncepční zakládání družstev tak, aby odpovídaly současným potřebám spotřebitelů, veřejných institucí a výrobců potravin.

JAK CHCETE ZLEPŠIT KVALITU ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN?

Dotačně a metodicky podpoříme zpracování místní produkce potravin malými a středními zpracovateli a farmami.

V Programu rozvoje venkova budeme akcentovat podporu malých a středních zpracovatelů se zaměřením na zpracování lokální produkce.

JAK ZVÝŠÍTE NABÍDKU KVALITNÍCH POTRAVIN?

Posílíme prodej zejména sezónních potravin v místě jejich produkce skrze krátké distribuční kanály, konkrétně veřejné stravování, místní trhy a občanské iniciativy typu komunitou podporovaného zemědělství (KPZ).

Finančně a metodicky podpoříme obce pro volné poskytování prostor pro odbyt místní produkce.

JAK CHCETE ZVÝŠIT NABÍDKU LOKÁLNÍCH BIOPOTRAVIN?

Podpoříme zavádění krátkých distribučních kanálů, například dalším rozšířením farmářských trhů, prodejem z farem, komunitou podporovaného zemědělství a do veřejného stravování, do kterého prosadíme podíl biopotravin.

Dotacemi chceme podpořit zejména ekologickou produkci na orné půdě, pozornost zaměříme také na zvýšení pěstování, zpracování a odbyt minoritních plodin (zeleninu, ovoce, luštěniny, obiloviny a olejniny) pro pestrou stravu s vyšší nutriční hodnotou. Zvýšíme počet specializovaných poradců pro ekologické zemědělství.

Zasadíme se o rozvoj bioregionů – oblastí s vysokou koncentrací ekologických farem, které si sdílejí techniku, zkušenosti a informace, v daném regionu stabilizují ekosystémové služby a zajišťují bio potraviny pro místní trh a veřejné stravování.

JAK CHCETE ZLEPŠIT STRAVOVACÍ NÁVYKY DĚTÍ, ZEJMÉNA Z NÍZKOPŘÍJMOVÝCH RODIN?

Zajištěním pestré nabídky čerstvých lokálních nutričně bohatých potravin z ekologické produkce ve školních jídelnách. Dojde ke zmenšení socioekonomických nerovností v přístupu ke zdravým a kvalitním potravinám.

Dětem z nízkopříjmových rodin umožníme konzumaci jídel se slevou, případně obědů zdarma díky sociálním programům. Tato opatření mají za cíl zlepšit celoživotní stravovací návyky dětí.

JAK SNÍŽÍTE PLÝTVÁNÍ POTRAVINAMI?

Jen ve školních jídelnách vzniká 48 000 tun potravinového odpadu ročně, což je ekvivalent 2,5 miliardy korun. Již dnes existuje celá řada vhodných vzdělávacích programů a metodik pro kuchyňský štáb, učitele i děti zaměřených na předcházení vzniku odpadu, snižování plýtvání a recyklaci v místě vzniku. Tyto programy však potřebují systémovou podporu v šíření a zavádění do škol. Právě této role se zhostíme. Na úrovni restaurací a veřejného stravování obecně navrhujeme systém opatření pro prevenci plýtvání a systém sběru a svozu „odpadních“ potravin pro jejich další materiálové využití, např. jako kompost. 13 procent odpadů vznikne v zemědělství, 14 procent odpadu vznikne v rámci výroby a distribuce a 73 procent v rámci spotřeby. Na každý z těchto segmentů zacílíme pozornost při tvorbě metodik a doporučení pro prevenci plýtvání.

V oblasti prevence plýtvání se dále chceme soustředit zejména na následující oblasti:

- logistika – vybudování dopravní, skladovací, chladicí logistiky a distribuční infrastruktury umožňující dodávku bezpečných, rychle se kazících výživných potravin pro městské a venkovské trhy.
- technologie skladování a balení – využívání inovativních technologií posklizňového skladování, balení a zpracování tak, aby došlo k maximálnímu zachování nutriční kvality potravin, aby se snížila ztráta živin, aby došlo k odstranění antinutričních látek, prevenci kontaminace a snížení plýtvání potravin.
- technologie zpracování – šetrné metody a technologie zpracování potravin, které prodlužují trvanlivost výživných potravin, tak aby byly pro spotřebitele

atraktivní a snadno upravitelné a zároveň aby došlo ke snížení plýtvání a ztrátě živin. U ultra zpracovaných potravin chceme následovat trend snižování škodlivých složek změnou výrobních procesů.

- vzdělávání pro výrobce a prodejce – vznik vzdělávacích programů pro výrobce potravin a maloobchodníky v oblasti skladování, zpracování, snížení používání obalů a snížení znehodnocení a kontaminace nutričně bohatých potravin.

JAK CHCETE PODPOŘIT MLADÉ A ZAČÍNÁJÍCÍ EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLCE?

Každý nový, mladý – i malý ekologický zemědělec má velký význam nejen kvůli šetrnému hospodaření v krajině, ale i kvůli zvýšení počtu ekologických zemědělců, schopných dodávat potraviny na trh i do veřejného stravování. Velkým problémem pro mladé je přístup k půdě. Chceme změnit pravidla v pronajímání státní půdy, aby byla v celospolečenském zájmu pronajímána přednostně ekozemědělcům. Tento přístup by měly následovat i kraje a obce.

Ekozemědělci nepotřebují jen kompenzaci svých vyšších nákladů v rostlinné a živočišné produkci, důležitá je podpora investic do zpracování surovin a marketingu a prodeje biopotravin. Je třeba podpořit zemědělské programy, infrastrukturu a vzdělávání zemědělců, jak pěstovat a prodávat kvalitní potraviny s vysokou nutriční a přidanou hodnotou.

Ekozemědělci jsou kritizováni za to, že se nyní zaměřují hlavně na živočišnou produkci na travních porostech. Aby se tento stav změnil a aby bylo produkováno více potravin zejména na orné půdě, včetně ovoce a zeleniny, je však nutné uskutečnit celý komplex opatření ve změně dotací, v poradenství, marketingu a podpoře zpracování lokální bioprodukce. Pomůžeme propojit místní ekozemědělce s místními odbytovými možnostmi, aby se snížilo nesmyslné převážení potravin.

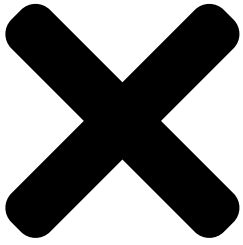
V České republice chybí dostatečné kapacity pro výzkum ekologického zemědělství. Podnikneme konkrétní kroky pro projektovou i institucionální podporu výzkumu, vývoje a zkušebnictví pro ekologické zemědělství a přenášení do praxe.

Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin se u nás skoro nevyučuje, chybí specializované programy středních škol i univerzit, které jsou provázané s praxí na ekofarmách a zpracováním. Je třeba integrovat inovativní výuku ekologického zemědělství do vzdělávacího systému.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Státní zdravotní ústav. Nadváha a obezita. Dostupné [zde](#).
- [2] Státní zdravotní ústav. Výživa. Dostupné [zde](#).
- [3] Ministerstvo zemědělství. Trh s biopotravinami v roce 2018 dynamicky rostl. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] Česko v datech. Jde se na nákup! 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] FRENCH, S. A., TANGNEY, C. C., CRANE, M. M. et al. Nutrition quality of food purchases varies by household income: the SHoPPER study. BMC Public Health 19, 231. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] PEPPERŇÝ, Karel, Rezidua pesticidů v potravinách – zdravotní rizika a aktuální stav. Přednáška připravená pro XX. českou a slovenskou konferenci o ochraně rostlin pořádanou ČZU (FAPPZ). 2015. Dostupné [zde](#).
- [7] WIESNEROVÁ, Eva. V zemědělských půdách se často vyskytují koktejly ze zbytků pesticidů. 2018. Dostupné [zde](#).
- [8] Evropská komise. Cooperatives. Dostupné [zde](#).
- [9] Česko v datech. Jde se na nákup! 2018. Dostupné [zde](#).
- [10] CAPORUSCIO, Jessica. What are food deserts, and how do they impact health? 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Ministerstvo zemědělství. Trh s biopotravinami v roce 2018 dynamicky rostl. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] HRABALOVÁ, Andrea, SAMSONOVÁ, Pavlína. Růst hlavních evropských trhů biopotravin spustil nový boom ekologického zemědělství. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Eurostat. Distribution of persons aged 15 and over according to the number of portions of fruit and vegetables consumed per day. 2014 or nearest year (%). Dostupné [zde](#).
- [14] DOSTÁLOVÁ, Jana. Luštěniny a jejich význam v lidské výživě. 2014. Dostupné [zde](#).
- [15] JINDRA, Štěpán. Českým polím chybí pestrost pěstovaných plodin. Dominují jim pouze čtyři. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] FAO. 10 Elements of agroecology. 2018. Dostupné [zde](#).
- [17] FAO. United Nations Decade of Family Farming 2019–2028. 2019. Dostupné [zde](#).
- [18] OSN. United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas. 2018. Dostupné [zde](#).

**UKAŽME SVĚTU, ŽE MÁME PÁTEŘ. AKTIVNÍ
ZAHRAŇIČNÍ POLITIKOU ZNOVU
PROKAZUJME SMYSL PRO DEMOKRACII,
LIDSKÁ PRÁVA NEBO KLIMATICKOU
ODPOVĚDNOST.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Tradice aktivní, odpovědné a humanistické politiky je upozaděna. Stejně tak důraz na lidská práva. Česká zahraniční politika je roztříštěná mezi několik aktérů. To vše se odehrává v době, kdy Česko čelí nepřátelskému působení nedemokratických režimů z Ruska a Číny.

V ČEM JE PROBLÉM

Naše zahraničněpolitická orientace vychází ze zakotvení České republiky v euroatlantickém prostoru, v Evropské unii a NATO. Musíme zaujmout sebevědomý a proaktivní přístup k výhodám i závazkům členství a být zodpovědným partnerem.

Pro Česko je nesoulad v zahraniční politice mezi prezidentem, premiérem, ministrem zahraničních věcí i dalšími aktéry škodlivý, protože způsobuje nečitelnost pro naše partnery.^[1]

Česko přitom má v mezinárodní politice co nabídnout, disponuje znalostmi a kvalitními odborníky v diplomatických službách i mimo ně a tradicí boje za lidská práva i historickou solidaritou s partnery.

Nejsme proaktivním tvůrcem zahraniční politiky na úrovni EU a mnozí naši nejvyšší představitelé podporují autoritářské režimy a tolerují porušování lidských práv.

^[2] Obchodujeme s takovými státy bez odpovídající reflexe situace v jejich zemi. Navíc jim členské země EU včetně Česka dodávají vojenský materiál a technologie, které lze zneužít proti vlastním občanům.^[3, 4]

Od dosažení velkých politických milníků v podobě vstupu do EU a NATO nemá Česko jasně definované velké a dlouhodobé vize a cíle zahraniční politiky.^[5]

NAŠE VIZE

PROSAZUJEME ZAHRANIČNÍ ORIENTACI ČESKA NA EVROPSKÉ A SVĚTOVÉ DEMOKRACIE. BUDEME PŘÍSPÍVAT K ŘEŠENÍ GLOBÁLNÍCH VÝZEV, STAVĚT SE ZA LIDSKÁ PRÁVA, PŘÍSTUPOVAT ZODPOVĚDNĚ K OBCHODNÍM DOHODÁM, VÝVOZU SLEDOVACÍCH TECHNOLOGIÍ I ZBRANÍ A ROZVÍJET VZTAHY S PARTNERY A NEJBLIŽŠÍMI SOUSEDY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Budeme aktivně přispívat do mezinárodních fór, jako jsou OSN, Světová banka či MMF, v zájmu řešení globálních změn a výzev včetně technologických či klimatických.
- ✓ Podpoříme občanskou společnost, nezávislá média i disent v autoritářských zemích. Budeme dále nabízet útočiště bojovníkům za lidská práva.
- ✓ Zasadíme se o pomoc utlačovaným skupinám všude na světě. K tomu využijeme naši i evropskou diplomacii, finanční podporu nevládním organizacím a cílenou pomoc konkrétním lidem.
- ✓ Přijmeme českou verzi sankčního zákona trestajícího ta nejhrubší porušení lidských práv.
- ✓ Prosadíme zákon omezující obchod s orgány a přidáme do českých zákonů mechanismy, které umožní skutečně uplatňovat sankce.
- ✓ Nebudeme zásobovat autoritáře zbraněmi či technologiemi, které mohou být zneužity k potlačování lidských práv. Využijeme nová pravidla EU a důsledně dohlédneme za pomoci občanské společnosti na obchodní toky tohoto zboží.
- ✓ Nechceme, aby byla EU útočištěm zahraničních oligarchů a jejich peněz, proto podpoříme příslušná opatření v rámci EU v koordinaci se spojenci (státy G7).
- ✓ V obchodních smlouvách EU budeme klást důraz na udržitelnost, transparentnost a spravedlivé pracovní podmínky. Skrze obchodní sílu se zasadíme o přísnější dodržování lidských práv v autoritářských režimech.
- ✓ Podpoříme aktualizaci zastaralých úmluv, včetně Úmluvy OSN o omamných látkách.
- ✓ Budeme nadále prohlubovat obchodní spolupráci i diplomatické vztahy s Tchajwanem a podporovat spolupráci na úrovni českých měst a firem.

Považujeme za důležité rozvíjení vztahů s nejbližšími sousedy EU, tedy státy západního Balkánu a Východního partnerství. Podporujeme perspektivu jejich členství v EU, demokratické reformy a vzájemnou obchodní spolupráci. Budeme rozvíjet dialog s českou občanskou společností v otázkách zahraniční politiky a lidských práv.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

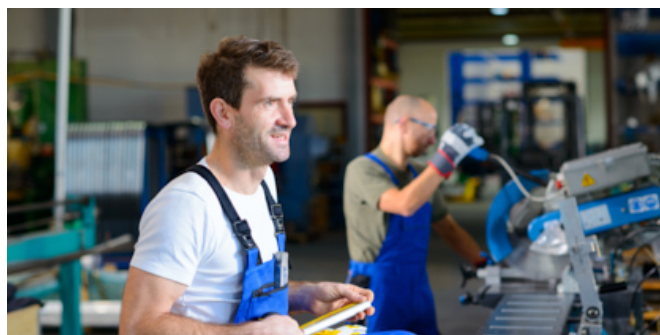
Bude to kontinuální proces během celého volebního období se snahou o dlouhodobý a udržitelný efekt.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Blízké vztahy se zahraničními partnery rozšíří možnosti studia a práce za hranicemi, nejen prostřednictvím programu Erasmus+.

Pro zaměstnance

Díky členství v EU a dobrým vztahům s ostatními zeměmi lépe ochráníme práva a rozšiřujeme pracovní možnosti českých zaměstnanců v cizině.

Pro živnostníky a podnikatele

Právní stát bude nejen hodnotové východisko, ale i nutný předpoklad pro ochranu českých investic a českého podnikání v cizině.

Pro investory a exportéry

Díky hlubší integraci v EU, důležité pro dobré investiční prostředí, budou české firmy profitovat na trzích našich evropských partnerů.

Pro občanský sektor

Nevládní organizace budou partnerem české zahraniční politiky a jejich hlas bude slyšet.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Předložili jsme Poslanecké sněmovně návrh sankčního zákona na ochranu lidských práv.^[6]
- ✓ Prosadili jsme na evropské úrovni aktualizaci regulace vývozu zboží tzv. dvojího užití (civilní a vojenské), a omezili tak přístup autoritářských režimů k evropskému zboží, kterým by mohly potlačovat práva svých občanů.^[7]
- ✓ Přiměli jsme Ministerstvo zdravotnictví přehodnotit svůj výklad stanoviska k interrupcím občanek Evropské unie v Česku na základě omezení práv polských žen.^[8]
- ✓ Stavíme se dlouhodobě za lidská práva ve světě a neváháme je hájit nejen proti diktátorům či autoritářským režimům^[9, 13], ale i v rámci obchodních dohod.^[10, 11]
- ✓ Představili jsme návrh zákona, který omezuje obchod s lidskými orgány.^[12]
- ✓ Prosadili jsme usnesení, ve kterém se Poslanecká sněmovna PČR distancovala od slov Vojtěcha Filipa, která poškodila dobré jméno československých legionářů v Rusku.^[14]
- ✓ Dlouhodobým tlakem jsme pomohli schválit zákon, který umožňuje české vládě prověřit strategické zahraniční investice s bezpečnostním rizikem.^[15]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

NEPOŠKODÍ NÁS ORIENTACE NA LIDSKÁ PRÁVA EKONOMICKY?

Česká republika je součástí nejsilnějšího obchodního bloku na světě^[16] – Evropské unie. A stejně jako EU, stojíme i my na základních hodnotách, jako jsou právě lidská práva. Otázka tedy nezní, zda si vybrat lidská práva, nebo ekonomiku, ale proč nevyužívat silnou ekonomiku Evropské unie k tomu, abychom pomohli lidským právům v zahraničí. Máme v rámci EU dostatečnou vyjednávací sílu na to, abychom prosadili v obchodních dohodách jasné záruky zlepšení stavu lidských práv v zemích, s nimiž obchodujeme. Je to jen na naší vůli.

PROČ CHCETE PODPOROVAT NEZISKOVKY, KDYŽ JEN BEROU PENÍŽE?

Na občanské společnosti stojí mnoho služeb, které by stát nezvládl sám zajišťovat, od sociálních po kontrolní (tzv. watchdog) činnost. Podpora činnosti nevládních, neziskových i dalších podobných organizací je znakem efektivního, sebevědomého a schopného státu.

CHCETE TÍM TCHAJ-WANEM NAŠTVAT ČÍNU?

Čína je sledovací diktatura. Násilně aplikuje proti vůli tamních obyvatel svou politiku „jedna země – dva systémy“ na Hong Kong i Tchaj-wan. Vždy budeme podporovat svobodné a informované rozhodnutí obyvatel před útlakem režimů. Tchaj-wan je navíc demokratická, digitálně se rozvíjející země a pro Českou republiku dává smysl z hlediska výměny nejen technologického know-how rozvíjet vzájemné vztahy. Nenecháme si jinou zemí diktovat, s kým takové vztahy můžeme mít.

CHCETE PŘIPRAVIT ČESKÉ ZBROJAŘSKÉ FIRMY O ZAKÁZKY A LIDI O PRÁCI?

Nikoliv. V konvenčních zbraních se zaměřujeme primárně na efektivnější kontrolu již nelegálního vývozu a dovozu, ne na nová omezení. Co se týče nových technologií, jako je biometrický dohled, netvoří takovou součást našeho exportu, aby se to reálně dotklo českých firem. Principiálně zároveň nemáme zájem o to, aby se vývoz takových technologií do autoritářských režimů stal důležitou složkou našeho exportu. Dopad na lidská práva zde dalece převažuje možné zisky. Měli bychom se spíše soustředit na obchod s našimi partnery v EU a NATO.

JAK PŘESVĚDČÍTE PREZIDENTA, ABY DRŽEL LINKU?

Prezident České republiky má naši zemi v zahraničí diplomaticky reprezentovat, za zahraniční politiku však stále odpovídá vláda (a implementuje ji Ministerstvo zahraničních věcí), což musíme jasně ukotvit v očích našich partnerů i dalších zemí. Kvalitní výkon diplomacie zajistí čitelnost naší zahraniční politiky pro všechny.

PROČ NEHCETE DOBRÉ VZTAHY S RUSKEM?

Máme zájem, abychom jako Česko i EU s Ruskem dobré vztahy měly, k tomu je však třeba dobrá vůle na obou stranách. Bez toho nejsou vzájemně výhodné vztahy možné.

JAKÉ NÁSTROJE PODPORY UTLAČOVANÝM SKUPINÁM CHCETE POUŽÍVAT?

Chceme využívat národní i společné evropské nástroje, konkrétně mimo jiné granty nevládním organizacím, diplomatická gesta (morální podpora, schůzky, demarše), účast diplomatů jako pozorovatelů na soudních procesech s aktivisty, humanitární pobyty, v případě potřeby udělování azylu či dočasné ochrany, zdravotnická pomoc (program Medevac).

PROČ CHCETE ŘEŠIT KLIMA GLOBÁLNĚ, KDYŽ JSME JEN MALÁ ZEMĚ A HLAVNÍ ODPOVĚDNOST JE NA ČÍNĚ A USA? PROČ BYCH SE MĚL/A ZAJÍMAT O LIDI NA DRUHÉ STRANĚ ZEMĚKOULE?

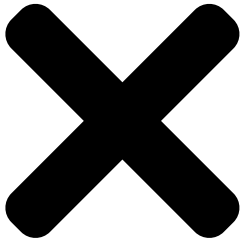
80 procent světových emisí skleníkových plynů vypustily rozvinuté státy, ale reálné dopady klimatické změny zasahují především rozvojové země. Česká republika patří do první dvacítky největších emitentů skleníkových plynů. Klimatická změna představuje bezpečnostní, ekonomickou a humanitární hrozbu pro celý svět, včetně České republiky – projevy změny klimatu v podobě sucha, požárů, povodní atd. se dotýkají i českých občanů a krajiny. Jen do roku 2050 také přinutí k migraci asi 200 milionů lidí. ^[17, 18]

Budeme plnit klimatické cíle Pařížské dohody společně s dalšími členskými státy OSN. Žijeme v době globalizace, planeta Země je ve všech směrech propojená. Proto je nutné, abychom jednali koordinovaně a spolupracovali s ostatními státy světa. Změny klimatu jsou globální jev, který se nejvíce dotýká regionů, které jsou hodně zalidněné a už teď ohrožené nedostatkem vody a potravin. Proto lidé z těchto míst odcházejí. Velké migrační toky mohou ohrozit potravinovou bezpečnost. My, jakožto nejbohatší region, máme o světovou bezpečnost a stabilitu zásadní zájem.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Asociace pro mezinárodní otázky (AMO). Agenda pro českou zahraniční politiku. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Novinky.cz. Zeman: Autoritářské země mají lepší podmínky pro velké projekty. 2017. Dostupné [zde](#).
- [3] Evropský parlament. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. září 2017 o vývozu zbraní: provádění společného postoje 2008/944/SZBP (2017/2029(INI)). 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] NESEHNUTÍ. Zpráva NESEHNUTÍ o vývozu českých zbraní a vojenského materiálu do zahraničí za rok 2014. 2014. Dostupné [zde](#).
- [5] KOŠTOVAL, Daniel. Krize české zahraniční politiky. Ztratili jsme jednotu a vizi v době, kdy je v sázce mnoho. Info.cz. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] World Economic Forum. The Global Risks Report 2021, 16th Edition. 2021. Dostupné [zde](#).
- [7] Piráti. Piráti hájí lidská práva: Volají po přijetí Magnitského zákona. 2019. Dostupné [zde](#).
- [8] Piráti. Vítězství v oblasti lidských práv: Pirátka Gregorová dotáhla legislativu technologií dvojího použití. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Piráti. Polský zákaz potratů: Ministerstvo zdravotnictví ustoupilo tlaku veřejnosti i Pirátů a umožní Polkám interrupce v Česku. 2021. Dostupné [zde](#).
- [10] Piráti. Den solidarity s Běloruskem: Piráti vyvěšují vlajky a plánují stupňovat tlak. 2021. Dostupné [zde](#).
- [11] Piráti. Dohoda EU s Vietnamem upevnila tamní diktaturu. Dohoda s Čínou dopadne stejně, ne-li hůř. 2021. Dostupné [zde](#).
- [12] Piráti. Mikuláš Peksa a Marek Hilšer chtějí bojovat proti obchodu s lidskými orgány. 2019. Dostupné [zde](#).
- [13] Starostové a nezávislí. Rakušan: Sněmovna by měla odvolat soudruha Filipa z vedení a distancovat se od jeho slov. 2020. Dostupné [zde](#).
- [14] Poslanecká sněmovna. Usnesení zahraničního výboru ze 43. schůze ze dne 30. dubna 2020 k novým informacím týkajících se výhrušného dopisu velvyslanectví Čínské lidové republiky adresovanému Kanceláři prezidenta České republiky ve věci plánované cesty někdejšího předsedy Senátu J. Kubery na Tchaj-wan. 2020. Dostupné [zde](#).
- [15] Respekt. Zákon o prověřování zahraničních investic nakonec prošel v původní verzi. 2021. Dostupné [zde](#).
- [16] Evropský parlament. The European Union and its trade partners. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] IPCC. Zpráva Mezivládního panelu pro změny klimatu. Dostupné [zde](#).
- [18] Oli Brown: Migration and Climate Change. Publikace Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). 2008. Dostupné [zde](#).

**TADY JDE O ZDRAVÍ! DONUŤME
ZNEČIŠŤOVATELE PŘIJMOUT ČISTŠÍ
ALTERNATIVY. SOBĚ PRODLOUŽÍME
KVALITNÍ ŽIVOT, DĚTEM ZAJISTÍME
ZDRAVĚJŠÍ DĚTSTVÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Zatímco při autonehodách zemře ročně méně než 1000 lidí, znečištění ovzduší způsobuje přes 5000 předčasných úmrtí.^[1] Stav prostředí se od konce 90. let nelepší^[2], neřeší se staré ekologické zátěže. Resorty si přehazují odpovědnost, chybí mezioborově vzdělaní odborníci.^[3]

V ČEM JE PROBLÉM

Znečištění životního prostředí je rizikovým faktorem pro vznik mnoha chorob a snižuje kvalitu života. Znečišťující látky v ovzduší, které jsou v ČR největším problémem, se podílejí na vzniku respiračních a kardiovaskulárních chorob a rakoviny a způsobují i další zdravotní problémy. Mají také negativní vliv na těhotné ženy a na děti.

V evropském srovnání i podle českých zákonů je nejhorší situace ve znečištění poléťavým prachem, benzo[a]pyrenem a přízemním ozonem. Největším zdrojem znečištění jsou v ČR lokální topeniště. Díky „kotlíkovým dotacím“ se podařilo situaci částečně zlepšit, přesto je stále v provozu 300 tisíc nevyhovujících kotlů, které po září 2022 nebudou splňovat normu. Dalším problémem je doprava – zdroj hluku, poléťavého prachu a oxidů dusíku, z nichž vzniká přízemní ozon. Také uhelné elektrárny produkují prach a do ovzduší uvolňují rtuť.

Významné jsou i lokální problémy (např. blízkost průmyslových podniků, vliv těžby a zpracování uhlí, bydlení blízko frekventované silnice, staré ekologické zátěže apod.), které se do celostátních průměrů zásadně nepromítanou, pro dotčené obyvatele ale znamenají ohrožení zdraví a zhoršení životních podmínek.

I když jsou limity nastavené zákony v souladu se směrnicemi EU, zaostávají v některých oblastech za doporučeními WHO. Mohli bychom tedy být i ambicióznější. Mezi zeměmi EU se stále řadíme k těm horším. Nejhorší situace je na Ostravsko-Karvinsku, kde ke znečištění významně přispívá i přeshraniční přenos z Polska.

Problémem je i špatná spolupráce mezi resorty životního prostředí a zdravotnictví a přehazování odpovědnosti. Navíc přes dvacet let nevychází z medicínských oborů dost

odborníků na veřejné zdraví. Pro koncepční řešení je nutné mít lékaře s vzhledem do životního prostředí i specialisty na životní prostředí se znalostmi z medicíny.^[13]

NAŠE VIZE

ZNEČIŠTĚNÍ PROSTŘEDÍ BUDE SPOLEHLIVĚ POD ÚROVNÍ, KTERÁ OHROŽUJE ZDRAVÍ OBYVATEL. ZODPOVĚDNÁ MINISTERSTVA A DALŠÍ STÁTNÍ ÚŘADY MAJÍ JASNĚ NASTAVENÉ PRAVOMOCI, DOBŘE SPOLUPRACUJÍ A PRUŽNĚ ŘEŠÍ PROBLÉMY NA CELOSTÁTNÍ I LOKÁLNÍ ÚROVNI. UNIVERZITY PŘIPRAVUJÍ KOMPETENTNÍ ODBORNÍKY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zajistíme, aby stávající i nově schvalované zdroje znečištění byly vždy posuzovány podle možného vlivu na zdraví. V návaznosti na to mohou být regulovány.
- ✓ Zpracujeme téma vlivu životního prostředí na veřejné zdraví do strategických dokumentů resortu zdravotnictví. A zajistíme, aby se podle definovaných cílů postupovalo v praxi.
- ✓ Zajistíme, aby v této oblasti byly jasně vytyčeny kompetence resortů životního prostředí a zdravotnictví. Ministerstva obsadíme dostatkem potřebných odborníků.
- ✓ Zajistíme mezioborové vzdělávání úředníků v oblasti veřejného zdraví i životního prostředí.
- ✓ Zvýšíme poplatky za znečišťování a zábor přírodních zdrojů.
- ✓ Zajistíme vyšší postihy za nepovolené znečištění životního prostředí včetně havárií s možným negativním vlivem na zdraví.
- ✓ Navrhne přehodnocení metodiky pro výjimky z limitů pro emise znečišťujících látek u jednotlivých zdrojů znečišťování a omezení výjimek z emisních limitů pro velké spalovací zdroje.
- ✓ Dotačními programy podpoříme výměnu topenišť (domácnosti, bytové domy, podniky, veřejné budovy).
- ✓ Urychlíme likvidace starých zátěží podle platných ekologických smluv.
- ✓ Podpoříme výzkum v oblasti vztahu životního prostředí a veřejného zdraví a zajistíme zapracování jeho výstupů do legislativy a praxe.
- ✓ Podpoříme nové technologie opravy povrchů silnic s cílem snížit prašnost a ořez pneumatik ve městech a obcích.

- ✓ Zajistíme kvalitní veřejně přístupný online monitoring stavu všech složek životního prostředí (ovzduší, povrchové a podzemní vody, radon, půda a biodiverzita). Zajistíme nepřetržité vyhodnocování naměřených parametrů a vytvoříme plán a systém včasného varování pro případné krizové situace.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4 roky na zajištění funkční ochrany kvality pitné vody,

4 roky na nastavení kvalitního systému spolupráce resortů zdravotnictví a životního prostředí (krizové situace, monitoring složek životního prostředí),

10 let na snížení znečištění ovzduší polétavým prachem, benzo[a]pyrenem a dalšími znečišťujícími látkami s negativním vlivem na zdraví,

10–15 let na nastavení a zavedení funkčního vzdělávacího systému pro odborníky v průřezu obou oborů, které v této době bude generovat již první absolventy.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Sníží se prašnost a zvýší čistota vzduchu v místech, kde mladí žijí, sportují, pracují či se schází s kamarády.

Pro rodiny s dětmi

Sníží se prašnost a zvýší čistota vzduchu v místech, kde děti žijí, sportují, učí se či se schází s kamarády.

Pro lidi ve zralém věku

Čistší životní prostředí v dlouhodobém horizontu povede k prodloužení délky zdravého života a zvýšení životní pohody.

Pro seniory

Čistší životní prostředí umožní zdravější a aktivnější stáří a snížení nákladů na léky.

Pro zaměstnance

V dlouhodobém horizontu budou zaměstnanci zdravější a budou moci plně naplnit svůj pracovní potenciál.

Pro živnostníky a podnikatele

Firmám se v dlouhodobém horizontu sníží výdaje související s onemocněním zaměstnanců.

Pro lidi ve finanční tísní

Čistší životní prostředí bude v dlouhodobém horizontu znamenat zdravější obyvatele bez ohledu na sociální postavení a ekonomickou situaci.

Pro nás pro všechny

Každý občan bude moci průběžně sledovat, jaký je v jeho městě a obci stav životního prostředí.

Pro veřejné finance

Sníží se výdaje na zdravotnictví, stoupnou příjmy z ekonomické aktivity občanů – zdravější lidé jsou méně nemocní a pracují do vyššího věku.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh^[8] s cílem vytvořit jasné a nezpochybnitelné zásady ochrany zdrojů vody formou ochranných pásem, aniž by docházelo k neodůvodněnému omezení lidské činnosti.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh^[11] s cílem umožnit obcím vyloučit spalování uhlí v lokálních topeništích na svém území. Ministerstvo životního prostředí reagovalo mírnějším návrhem na právo vyloučit spalování v kotlích nejhorších emisních tříd, který prošel.
- ✓ Uspořádali jsme ve výboru pro životní prostředí ve spolupráci s odborníky z Akademie věd ČR dva semináře k tématu kvality a dostupnosti pitné vody.^[9, 10]
- ✓ Řešíme problematiku přeshraničních vlivů těžby uhlí na veřejné zdraví.^[12]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Na nový program „kotlíkových dotací“ je třeba alokovat 12 miliard korun, financování by mělo být možné z operačního programu EU v rámci programového období 2021–2027.

^[5] Jednání o nových programech právě probíhají. Naším záměrem je, aby každý mohl využít kotlíkové dotace a vyměnit svůj starý kotel za nový.

Koncepční řešení rozdělení pravomocí mezi resorty životního prostředí a zdravotnictví je možné financovat z běžných rozpočtů. Dílčí reforma v mezioborovém vzdělávání odborníků (v rozsahu, který určí analýza návrhů řešení) bude financována z prostředků rezortu školství.

JE TO VŮBEC POTŘEBA ŘEŠIT?

Stav životního prostředí je sice výrazně lepší než před 30 lety^[2], ale stále zaostává za úrovní běžnou v západní Evropě^[6] a v posledních letech se již výrazně nezlepšuje. Se změnou klimatu navíc budeme čelit dalším výzvám, které budou zátěž a rizika pro zdraví obyvatel nadále zhoršovat. Zranitelnost lidí z regionů, kde je dlouhodobě znečištěné životní prostředí, se ukazuje i nyní v době pandemie.^[7]

NENÍ SOUČASNÝ SYSTÉM OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PROTI ZNEČIŠTĚNÍ DOSTAČUJÍCÍ?

Legislativa je nastavena víceméně správně a je i v souladu s nařízeními EU. Také monitoring stavu znečištění životního prostředí je celkem vyhovující. Celostátní i regionální data z monitoringu všech složek životního prostředí je třeba zpřístupnit veřejnosti v reálném čase, aby každý občan mohl průběžně sledovat, jaký je v jeho městě či obci stav ovzduší, podzemních i povrchových vod, jaká je kvalita půdy, zda se v okolí objevily havárie či jaká jsou lokální zdravotní rizika (například výskyt radonu).

Problémem je řešení konkrétních situací, kdy dochází k překračování limitů znečištění. Potenciál právního rámce často není využíván, systém trpí nedostatkem mezioborově vzdělaných odborníků. Chybí nám také dostatečné poznání toho, jaké důsledky pro zdraví má dlouhotrvající vystavení znečišťujícím látkám.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] Ministerstvo životního prostředí. Informace o zdravotních rizicích spojených s kvalitou ovzduší v roce 2018. Dostupné [zde](#).

[2] Ministerstvo životního prostředí. Zprávy o stavu životního prostředí České republiky. 2021. Dostupné [zde](#).

[3] ČTK. Exministr Vojtěch navrhuje změny v zákoně o vzdělávání lékařů. SeniorZone 2020. Dostupné [zde](#).

[4] Piráti. Piráti navrhnou skončit s uhlím do roku 2030, o osm let dřív, než plánuje Uhelná komise. Jinak hrozí prudké zdražení elektřiny. 2020. Dostupné [zde](#).

[5] Programový dokument Operačního programu životní prostředí 2021–2027 – návrh. 2021. Dostupné [zde](#).

[6] European Environment Agency. The European environment – state and outlook 2020. Dostupné [zde](#).

[7] POZZER, A., DOMINICI, F., HAINES, A., WITT, C., MÜNZEL, T. LELIEVELD, J. Regional and global contributions of air pollution to risk and death from COVID-19. Cardiovascular Research, Volume 116, Issue 14, 1 December 2020. Dostupné [zde](#).

[8] Poslanecká sněmovna. Písemný pozměňovací návrh k sněmovnímu tisku 556. 2020. Dostupné [zde](#).

[9] Výbor pro životní prostředí. Seminář Cena, kvalita a dostupnost pitné vody – materiály. 2020. Dostupné [zde](#).

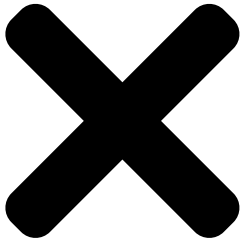
[10] Výbor pro životní prostředí. Seminář Pitná voda je – a bude? Materiály. 2018. Dostupné [zde](#).

[11] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 13. Novela zákona o ochraně ovzduší. 2017. Dostupné [zde](#).

[12] BALCAROVÁ, D. Polský důl Turów ničí (nejen) své okolí. Pirátské listy. 2020. Dostupné [zde](#).

[13] Piráti. Životní prostředí a lidské zdraví. 2020. Dostupné [zde](#).

**ÚŘAD MÁ S OBČANEM JEDNAT JAKO S
KLIENTEM. PŘÍVĚTIVĚ. ZMĚŇME SLUŽEBNÍ
ZÁKON, ABY SLUŽBY STÁTU BYLY ODBORNÉ,
KVALITNÍ A VZÁJEMNĚ PROVÁZANÉ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stávající služební zákon nenaplnil ani jeden z deklarovaných a požadovaných cílů – odpolitizování, stabilitu a efektivitu státní správy. Je nesrozumitelný a nekoncepční, navíc podléhá neustálým změnám. Státní správa nepřitahuje kvalitní uchazeče o zaměstnání a aktivně je nehledá.^[6]

V ČEM JE PROBLÉM

Státní správa je v mnoha ohledech nepružná a případné změny jsou zpravidla nesystémové a chaotické. Chybí vize, cíle pro státní správu a stabilita. Počet zaměstnanců se nepřizpůsobuje agendě, ale agenda se přizpůsobuje počtu zaměstnanců.

Místo zeštíhlování úřadů na základě důkladné revize agend se doposud odehrávaly pouze plošné redukce počtu úředníků o určité procento bez racionálního základu.^[7]

Státní správa jako celek se systematicky nevěnuje analytické práci, odborné tvorbě politik a managementu změny.

Služební zákon nezajistil odpolitizování státní správy, naopak umožňuje snadno se zbavit nepohodlných úředníků a dosadit loajální osoby.^[6]

Dnešní sekce pro státní službu na Ministerstvu vnitra není dostatečnou zárukou nezávislé státní správy. Běžným nástrojem politicky motivovaných změn se stala systemizace státních úřadů.

Stát se neumí o zaměstnance starat – úřednické zkoušky jsou v mnoha případech absurdní a pouze formální, u vzdělávacích kurzů se nedostatečně hodnotí kvalita a obsah. Práce z domova, zkrácené úvazky a moderní zaměstnanecké benefity jsou často nedostupné.^[6]

Výběrová řízení nejsou dostatečně transparentní a profesionální. Stejně tak nefunguje ani systém služebních hodnocení, který je náchylný ke zneužití.^[8]

Výběrová řízení jsou také složitá a zdlouhavá. Stát nemá aktivní personální politiku, aktivně nehledá talenty. Na vrcholná místa se nemohou hlásit odborníci z praxe.^[10]

Zájemce o práci se předem nedozví svůj plat – odměňování není spravedlivé, srozumitelné ani dostatečně transparentní. Domněle nízké tabulkové platy lidi odrazují, ačkoliv skutečná výše odměny je často zajímavá a konkurenceschopná.^[9]

NAŠE VIZE

STÁTNÍ SPRÁVA BUDE SKUTEČNĚ PROFESIONÁLNÍ, STABILNÍ, ODPOLITIZOVANÁ, A PŘITOM ŠTÍHLÁ A PRUŽNÁ. STÁT BUDE TRANSPARENTNĚ POSKYTOVAT MODERNÍ, SROZUMITELNÉ A PŘÍVĚTIVÉ SLUŽBY DOSTUPNÉ PRO VŠECHNY SVÉ OBČANY. STÁTNÍ ÚŘEDNÍK BUDE PRESTIŽNÍM, ODBORNÝM A VÁŽENÝM POVOLÁNÍM.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Na základě inventury agend ve státní správě přebytečné agendy zrušíme, stanovíme optimální počet tabulkových míst a optimalizujeme provozní náklady. Snižování počtu úředníků nebude chaotické, ale podepřené daty. Důraz bude kladen na digitalizaci.
- ✓ Opravíme služební zákon – zejména napravíme škody, které způsobila Babišova vláda, když usnadnila opětovnou politizaci státní správy. Provedeme další úpravy za účelem posílení odpovědnosti úředníků a větší stability státní služby (včetně financování).
- ✓ Struktura řízení ministerstev se dvěma tzv. politickými náměstkyněmi může být zachována, dáme jí ale větší smysl. Političtí náměstci budou mít jasnou odpovědnost a jasný mandát. Politické vedení ministerstva musí být dostatečně silné, zároveň však nesmí zneužívat k politickým aktivitám státní úředníky.
- ✓ Navrhne zřízení nezávislého ředitelství státní služby.
- ✓ Státní správa začne provádět proaktivní náborovou politiku a usnadní vstup odborníků z praxe. Platové podmínky pro špičkové informatiky, právníky, analytiky a další experty se budou odvíjet od trhu práce. Stát bude nabízet více nefinančních benefitů běžných v soukromém sektoru.
- ✓ Výběrová řízení musí být transparentní, ve výběrové komisi budou nezávislí odborníci.
- ✓ Úřednickou zkoušku upravíme, aby byla smysluplná a skutečně prokázala předpoklady uchazečů pro výkon veřejné služby. Rozšíříme vzdělávání o proklientský přístup, projektové řízení, řízení kvality a změny, etiku atd. Využijeme zkušeností EU.
- ✓ Umožníme stáže úředníků v mezinárodních organizacích, v zahraničí, v soukromé sféře a v neziskovém sektoru.
- ✓ Posílíme průpravu pro tvorbu analýz, evaluací, návrhů politik nebo projektové řízení, zvláště při přípravě klíčových změn.

Vybrané úřady začnou metodicky sbírat zpětnou vazbu od klientů za účelem zvýšení kvality svých služeb.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Na inventuru agend – 2 až 3 roky.

Na úpravy služebního zákona – 2 až 3 roky.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Lepší platové podmínky a nové benefity umožní perspektivní kariéru ve státní správě včetně zajímavých stáží.

Pro rodiny s dětmi

Změny ve výkonu státní správy umožní částečné úvazky, home office a další benefity. Veškerou úřední agendu vyřídí lidé z pohodlí domova.

Pro seniory

Funkční státní správa ušetří lidem čas. Strávíte na úřadech jen tolik času, kolik je opravdu potřeba.

Pro zaměstnance

Stabilita státní správy a služebního zákona znamená jistotu pro zaměstnance, zvyšování profesionality a kvality.

Pro živnostníky a podnikatele

Veškerou úřední agendu vyřídí lidé z pohodlí domova. Stát nebude chtít znovu dokládat věci, které už ví.

Pro lidi ve finanční tísní

Státní správa včas a efektivně pomůže, když se lidé ocitnou v nouzi.

Pro klienty státní správy

Inventurou agend a zrušením zbytečných agend se zjednoduší a zpřehlední právní řád.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Analyzovali jsme tristní stav dosavadního zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě a dalších souvisejících norem a dopady jejich aplikace, vyhodnotili jsme konkrétní zkušenosti z praxe..
- ✓ Předkládáme pozměňovací návrhy ke služebnímu zákonu^[3] a souvisejícím zákonům, například k zákonu o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci^[11] či nominačnímu zákonu.^[12]
- ✓ Interpelujeme odpovědné členy vlády v otázkách státní služby.^[4]
- ✓ Předložili jsme pozměňovací návrhy k novele zákona o vzdělávání úředníků, které mají za cíl zvýšit kvalitu a účelnost vzdělání.^[5]
- ✓ Předložili jsme ministryni práce a sociálních věcí Janě Maláčové návrhy na úpravu institutu klíčových míst na samosprávu. Na ústavně právním výboru jsme prosadili usnesení, které vládu vyzývá k řešení alarmující situace, kdy stát nezvládá přilákat a adekvátně zaplatit špičkové právníky a informatiky, ačkoliv právě stát realizuje nejnáročnější projekty.^[14]
- ✓ Stejně jako Evropská komise jsme upozorňovali na rizika novely služebního zákona, která snížila ochranu vrcholných úředníků před politickými zásahy. Bojovali jsme proti jejímu přijetí.^[1, 2]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Je jasné, že pokud má státní správa být tvořena prvotřídními odborníky, musí tomu odpovídat i jejich platy. Naproti tomu se významné finanční prostředky ušetří redukcí nadbytečných agend a optimalizací státní správy. Chceme v první řadě zajistit kvalitu a efektivitu státní správy, dlouhodobým cílem je i úspora celkových nákladů, nikoliv pouze propouštění úředníků a jejich nahrazení externími službami. Lze tedy očekávat zvýšení nákladů na procesní analýzy hrazené z vnitřních úspor, následně by se měly snižovat celkové náklady (například při desetiprocentním snížení nákladů na platy ve státní správě lze očekávat roční úsporu cca 10 miliard korun).^[7]

JAK ZAJISTÍME, ABY BYLA STÁTNÍ SPRÁVA VÍCE PROKLIENTSKY ORIENTOVANÁ?

Státní správa jen málo zjišťuje, jak je klient spokojen s jejími službami. Takový výzkum je složitý a musí se udělat metodologicky správně, jinak nevytvoří žádná užitečná data. Je to ale úkol, kterému se nelze vyhýbat. Vybrané úřady by měly zjišťovat, jak jsou lidé spokojeni s jejich službami a kde je třeba se zlepšit.

Zlepšení se přitom nemůže dít jen na úrovni jednotlivých úředníků – je jedno nakolik je úředník příjemný a otevřený, pokud vyžaduje po lidech zbytečné podklady a úkony. Proklientské tedy musí být především procesy samotné.

NEDOJDE NAVRHOVANÝMI OPATŘENÍMI NAOPAK K JEŠTĚ VĚTŠÍMU NÁRŮSTU BYROKRACIE?

Nikoliv. Revize agend bude znamenat přehodnocení potřebnosti různých podkladů. Pomoci by měl i významný důraz na digitalizaci. Specifika jednotlivých úřadů, resp. státních institucí budou vždy rozhodující, a tedy zohledněna. Například oblast dalšího

vzdělávání bude přizpůsobena konkrétnímu oboru činnosti daného úřadu nebo instituce.

JAK POSÍLÍME NEZÁVISLOST STÁTNÍ SLUŽBY?

Upravený zákon o státní službě s jasnými pravidly nebude možné obcházet a sám jako takový bude garantovat nezávislost státní služby. Zamezíme účelovým zásahům do systemizace a odvolávání nepohodlných profesionálů, které zejména Babišova vláda novelou zákona o státní službě usnadnila. Při výběru nových úředníků budeme naopak důsledně preferovat odbornost v transparentních výběrových řízeních. Politické vedení ministerstev a státní služba se musí vhodně doplňovat při jasně definovaných mezích, političtí nominanti tudíž nemohou proplovat z jedné role do druhé, jak je za současné vlády běžné.

ČÍM UČINÍME STÁTNÍ SPRÁVU ATRAKTIVNĚJŠÍ PRO ZÁJEMCE O STÁTNÍ SLUŽBU?

Kromě konkurenceschopných platů bude státní správa nabízet i další benefity – vzdělávání, flexibilní úvazky, zahraniční zkušenosti atd. Zájemce o práci ve státní správě bude mít jasnou informaci o tom, jaký může očekávat plat.

PROČ JSOU TYTO ZMĚNY POTŘEBNÉ?

Česká republika v mezinárodních srovnáních kvality a výkonnosti státní správy stále propadá. Je z tohoto pohledu kritizována i Evropskou komisí. Kvalitní státní správa je nezbytná k vytvoření dobrého podnikatelského prostředí i dobrých podmínek pro život v zemi obecně.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] Piráti. Novela zákona o státní službě může vést k dalšímu upevnění moci vlády v demisi. 2018.

Dostupné [zde](#).

[2] Piráti. Ivan Bartoš: Zákon o státní službě má ukrojit další kus z nezávislosti státních úřadů. 2018.

Dostupné [zde](#).

[3] Poslanecká sněmovna. Novela zákona o státní službě. 2019. Dostupné [zde](#).

[4] Poslanecká sněmovna. Interpelace. 2018–2019. Dostupné online: [19. 4. 2018](#), [7. 3. 2019](#), [26. 9. 2019](#), [7. 11. 2019](#).

[5] Poslanecká sněmovna. Novela zákona o úřednících územních samosprávných celků – EU. 2021. Dostupné [zde](#).

[6] Ministerstvo vnitra ČR. Zpráva z ex post hodnocení dopadů regulace (RIA) k zákonu č. 234/2014 Sb., o státní službě. 2019. Dostupné [zde](#).

[7] Nejvyšší kontrolní úřad. Stanovisko k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2019. 2020.

Dostupné [zde](#).

[8] ERBSOVÁ, Hana. Zákon o státní službě: dobrý sluha, nebo špatný pán? Právní rádce. 10. 6. 2016, s. 64.

Dostupné [zde](#).

[9] Praha. Srovnání tabulkových a reálných platů na MHMP. 2021. Dostupné [zde](#).

[10] § 55 až § 58 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě

[11] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 418/0, část č. 1/4 Novela zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. 2019. Dostupné [zde](#).

[12] FARSKÝ, Jan. Vládní změna nominačního zákona je bezzubý paskvil. 2019. Dostupné [zde](#).

[13] Poslanecká sněmovna. Zápis z jednání č. 85 ústavně právního výboru (31. března 2021). 2021.

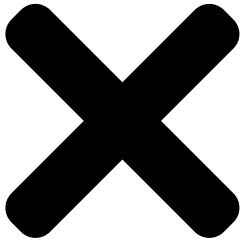
Dostupný [zde](#).

**PROSPERUJÍCÍ VENKOV JAKO MÍSTO
PRO ŽIVOT**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**ZEMĚ OPLÝVÁ MLÉKEM A STRDÍM, ALE NA
ŽIVOT MIMO MĚSTA STÁT SETRVALE
ZAPOMÍNÁ. CHCEME ROZVOJ VŠECH
REGIONŮ BEZ VÝJIMKY. VRAŤME VENKOVU
LESK!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Regionální politika státu neplní svůj cíl, rozdíly mezi regiony se stále zvětšují.^[1] Stát nesystémově rozděluje evropské i národní dotace, chybí mu koncepce a data o potřebách konkrétních lokalit – nedokáže tedy efektivně podpořit rozvoj venkova a dotace míří naslepo.

V ČEM JE PROBLÉM

ČR je stát se značně roztržitou sídelní strukturou. Z evropského hlediska je výjimečná též velmi rozvinutým systémem územní samosprávy a vysokou mírou místní demokracie. Cca 80 procent obcí má méně než 1000 obyvatel. Hlavním smyslem regionální politiky je zabránit tomu, aby se rozdíly mezi regiony stále zvětšovaly. Státu se to ovšem dlouhodobě nedaří a převážná část venkova tedy kvalitou života zaostává.^[2] Vznikly nejen periferní oblasti na hranicích ČR, ale i tzv. vnitřní periferie, potýkající se především s vylicňováním a absencí základních služeb.

Je to způsobeno několika faktory. Předně, stát není schopen svou regionální politiku účinně koordinovat. Ministerstvo pro místní rozvoj je sice schopno připravit koncepční dokumenty, ale jejich naplnění závisí na ostatních resortech. Regionální politika musí být přítomná ve všech ostatních politikách státu (hospodářské, dopravní, školské, sociální, digitální aj.), což ovšem vyžaduje účinnou koordinaci, kterou dnešní způsob řízení státu nezná.

Dále stát neumí dostatečně pracovat s daty, aby prostředky investované do rozvoje venkova byly vždy přesně zacílené a naplňovaly svůj smysl. Kvůli absenci dlouhodobé vize, chybějícímu přehledu o potřebách konkrétních lokalit a neexistenci stanovené doporučené úrovně vybavenosti pro jednotlivé typy obcí stát nemůže plnění těchto potřeb účinně podporovat.

Do třetice pak stát zcela spoléhá na rozdělování evropských a jiných fondů. Do budoucna však bude třeba tyto prostředky postupně nahradit z vlastních zdrojů, na což je třeba myslet dopředu.

Venkovský prostor nemůže poskytnout totožné podmínky k životu jako velká města, má však potenciál nabídnout jinou přidanou hodnotu kvality života, např. klid, čisté životní prostředí, sousedské mezilidské vztahy, dostupné bydlení.

NAŠE VIZE

**ŽIVOT NA VENKOVĚ JE PLNOHODNOTNOU ALTERNATIVOU ŽIVOTA VE MĚSTĚ.
MLADÍ A VZDĚLANÍ ZŮSTÁVAJÍ, VENKOV JE HRDÝ A AUTENTICKÝ A PLNĚ
VYUŽÍVÁ A ROZVÍJÍ SVŮJ POTENCIÁL. STÁT MÁ PROMYŠLENOU KONCEPCI
PODPORY VENKOVA.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Na základě důkladné práce s daty vytvoříme doporučenou úroveň vybavenosti pro různé typy obcí (např. pro vzdělání, lékařskou a sociální péči, veřejnou dopravu a další mobilitu, internet^[3], sport a volný čas, dostupné bydlení, bezpečnost, podporu podnikání, maloobchod, oběhové hospodářství, vodohospodářství). Díky tomu zacílíme pomoc podle skutečných potřeb. Dnes stát v podstatě střílí naslepo. Na doporučenou úroveň napojíme potřebné financování.
- ✓ Při plánování strategických investic státu vždy zohledníme úroveň rozvoje a potřeby regionů.
- ✓ Zajistíme účinnou koordinaci regionální politiky napříč všemi resorty a posílíme spolupráci vlády s kraji a obcemi. Všude, kde to bude účelné (např. při přijímání zákonů ovlivňujících rozvoj obcí), zavedeme v souladu s principem řízení státu na základě faktů hodnocení územních dopadů (TIA). Budeme důsledně vyžadovat, aby všechny politiky státu zahrnovaly tzv. venkovskou dimenzi („Rural Proofing“).
- ✓ Při rozvoji venkova plně využijeme potenciál technologické revoluce. Služby, práce a stát budou obíhat lidi, nikoliv naopak, což otevírá nové příležitosti pro venkovské a strukturálně postižené oblasti.
- ✓ Podpoříme hlubší spolupráci město–venkov a budování systémových vazeb, např. v oblasti vzdělávání, dopravy či oběhového hospodářství.^[16]
- ✓ Využijeme fondy EU i státní rozvojovou banku pro účelné investice do smart řešení a lepších podmínek pro lokální podniky a zemědělce. Z toho pak bude těžit i místní ekonomika a služby (např. hospody, živnosti, družstva, rodinná hospodářství).
- ✓ Budeme investovat do krajiny, podpoříme její odolnost, pestrost, udržitelnou péči a posílení mimoprodukčních funkcí, zvláště retenci vody a protipovodňovou ochranu.
- ✓ Zlepšíme fungování malých obcí (posílení meziobecní spolupráce, metoda LEADER/CLLD^[4], Místní agendy 21).

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Zlepšení kvality života na venkově zvýší motivaci studentů vrátit se po studiích zpátky z měst.

Pro rodiny s dětmi

Kvalitní dopravní spojení, dostupné školství, rychlý internet a vzkvétající krajina zatraktivní venkov jako místo pro rodinné bydlení.

Pro seniory

Odchod mladších lidí do měst způsobuje, že senioři zůstávají na venkově bez rodiny, bez dostupných služeb a bez potřebné péče. Změníme to.

Pro zemědělce

Agrokomplex ve vsi nežije, sedlák ano. Podpoříme rodinná hospodářství a zemědělské podniky, což povzbudí lokální ekonomiku i spotřebu.

Pro veřejné finance

Místo dotací posílíme přímo rozpočty obcí. Dotačně podpoříme infrastrukturní projekty. Na efektivních investicích stát i obce vydělají.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosazovali jsme opakovaně kompenzaci výpadku příjmů obcí a krajů, ať už způsobených koronavirem nebo daňovými změnami.^[5, 6]
- ✓ Navrhli jsme změny v rozpočtovém určení daní ve prospěch obcí a krajů.^[7]
- ✓ Formou pozměňovacího návrhu státního rozpočtu 2019 jsme zajistili dotaci pro údržbu a opravy školních budov v malých obcích.^[8, 9, 10]
- ✓ Opakovaně jsme upozorňovali na nedostatečnou kapacitu škol a tlačili na vládu, aby zajistila finanční zdroje.^[11]
- ✓ Prosadili jsme snížení sazby DPH na veřejnou dopravu z 15 na 10 procent. Pomůže to udržení kvalitního dopravního spojení ve venkovských oblastech.^[12]
- ✓ Prosadili jsme v Evropském výboru regionů stanovisko požadující posilování tzv. územní dimenze politiky soudržnosti EU s důrazem na využití komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).^[13, 14]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Místo sypaní peněz do dotací se štítkem „Rozvoj venkova“ věříme, že venkovu pomohou koordinovaná opatření napříč jinými politikami státu. Pokud bude při sestavování plánu investic (např. na dopravní infrastrukturu) brán v potaz i rozměr regionální politiky, nepřímo se podpoří i rozvoj venkovských oblastí. Proto ve výsledku nezvyšujeme nároky na státní rozpočet.

Doposud se stát do velké míry spoléhá na peníze z fondů EU, jejichž objem a zaměření po roce 2026 je velmi nejisté. Již dnes je tedy třeba pracovat na tom, jak by bylo možné tyto zdroje případně nahradit. Plán rozvoje venkova tedy směřuje k tomu, aby byla závislost na dotacích omezena.

JE REÁLNÉ, ABY SE NA VENKOVĚ ŽILO STEJNĚ JAKO VE MĚSTĚ?

Nejde o to, aby život na venkově byl nerozeznatelný od městského, ale aby výhody života na venkově (klid, čisté životní prostředí, sousedské mezilidské vztahy, levnější bydlení), které město nabídnout neumí, představovaly plnohodnotnou alternativu k městu, které má zase výhody jiné. S výjimkou příměstských oblastí, které čelí masivnímu náporu obyvatel, je dnes venkov vnímán spíše jako méně atraktivní, takže se vylidňuje.^[15]

K ČEMU JE DALŠÍ SBÍRÁNÍ DAT?

Stát nemůže mít efektivní politiku rozvoje venkova, pokud nebude mít komplexní data. Z běžných statistických dat, která jsou ekonometrická či technická, si ovšem nedokáže udělat dostatečně komplexní obrázek o potřebách venkova, natož pak zacílený na konkrétní obec. Pro taková zjištění jsou kromě tvrdých dat potřeba i data vyžadující subjektivní hodnocení, která lze získat pouze na místě (např. jaká je bezpečnostní

situace, co vnímá obec jako největší problém, jaká je kvalita veřejného prostoru, jaký místní projekt má potenciál nastartovat rozvoj). Stát tedy dnes jen velmi zhruba odhaduje, jaké má venkov problémy a jak mu pomoci, a není schopen svou pomoc efektivně zacílit.

JAK POVZBUDÍME EKONOMICKOU AKTIVITU NA VENKOVĚ?

Vedle intenzivní práce s daty a opatření všeobecně podporujících živnosti a malé (rodinné) podniky, budeme podporovat princip rozvoje „zezdola nahoru“, tedy komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Kromě participace místních občanů zapojíme i další ekonomické a společenské aktéry venkovského prostoru (Místní akční skupiny, metoda LEADER). Budeme také posilovat zapojení obcí do Místní agendy 21 (princip udržitelného rozvoje).

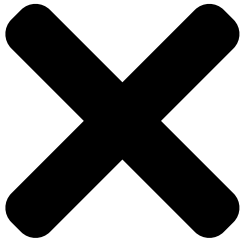
POMOCÍ JAKÝCH NÁSTROJŮ CHCEME DOSÁHNOUT DOPORUČENÉ ÚROVNĚ VYBAVENOSTI PRO RŮZNÉ TYPY OBCÍ?

Základními nástroji mohou být především nástroje rozpočtové a daňové zvýhodnění méně rozvinutých regionů (např. posílení příjmové stránky obecních a krajských rozpočtů se závazkem účelového využití části prostředků k naplnění doporučené úrovně vybavenosti), dotační politika na úrovni evropské, národní i krajské, jakož i další finanční nástroje (např. programy Českomoravské záruční a rozvojové banky). Rozvoji venkova dále pomůže rozvíjení eGovernmentu, který umožní styk s úřady z obýváku bez nutnosti dojíždět do měst, nebo podpora institucí umožňujících uplatnění kvalifikované pracovní síly v regionech (inovační centra, univerzity, možný přesun vybraných centrálních úřadů).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] ZÁBOJNÍKOVÁ, Karolína. Rostoucí propast mezi metropolí a regiony. *Statistika a my*. 2020(3), str. 14–15.
- [2] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce rozvoje venkova*. Praha. 2019, str. 18–40. Schváleno usnesením vlády ČR č. 36 ze dne 13. 1. 2020.
- [3] Národní plán rozvoje sítí s velmi vysokou kapacitou. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] Národní síť Místních akčních skupin. Materiály ke komunitně vedenému místnímu rozvoji (CLLD) a metodě LEADER dostupné [zde](#).
- [5] Piráti. Piráti navrhují záplaty pro kompenzační programy vlády. 26. 5. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] Piráti. Piráti trvají na zachování slevy na poplatníka a navrhují kompromisní podobu daňového balíčku. 26. 11. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Starostové a nezávislí. Kraje potřebují peníze na údržbu silnic. Chceme změnu rozpočtového určení daní. 7. 7. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Pozměňovací návrh na naplnění dotačního titulu 98220 – Akce financované z rozhodnutí PSP a vlády ČR, odkud bude možné žádat o příspěvek na údržbu a opravy ZŠ. 2018. Dostupné [zde](#).
- [9] Poslanecká sněmovna. Představení pozměňovacího návrhu na plénu PSP 5. 12. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] Program 29822 – Výzva č. 4 Ministerstva financí k předložení žádostí o dotaci z podprogramu 298D2280 – Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství v působnosti obcí (pro rok 2019). Dostupné [zde](#).
- [11] Starostové a nezávislí. Kovářová: Přestává všechna legrace. Na školy a školky musí jít víc peněz. 24. 2. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Starostové a nezávislí. Senát dal zelenou snížení DPH ve veřejné dopravě. 20. 12. 2018. Dostupné [zde](#).
- [13] European Committee of the Regions. *Community-led local development: strengthening territorial cohesion*, European Committee of the Regions. 10. 10. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Evropský výbor regionů. Příspěvek VR k obnovené územní agendě se zvláštním důrazem na komunitně vedený místní rozvoj, Stanovisko Evropského výboru regionů. 8. 10. 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] HAMPL, Martin, MARADA, Miroslav. *Sociogeografická regionalizace Česka*. *Geografie*. 2015. 120(3), str. 397–421.
- [16] European Commission. *Urban-rural linkages*. Dostupné [zde](#).

**CHCEME-LI SVÉ MZDY PŘIBLÍŽIT ZÁPADU,
MUSÍME AKTUALIZOVAT VLASTNÍ
HOSPODÁŘSTVÍ. ZVYŠME SVOJI CENU
VÝZKUMEM, INOVACEMI A FINÁLNÍMI
VÝROBKY.^[10]**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Problémem českého hospodářství není nízká produktivita ve smyslu málo vyrobených aut na zaměstnance, ale v tom, že se české firmy uplatňují často v činnostech s nízkou marží.^[14] Místo subdodávek je vhodnější se orientovat na výzkum, sofistikovanou výrobu a kontakt se zákazníky.^[11]

V ČEM JE PROBLÉM

Cesta k vyšším mzdám a ziskům vede skrz zaměření se na úkony, kde si český podnikatel a zaměstnanec dokážou ukrojit větší část z ceny finálního produktu. Empirický výzkum ukazuje, že nejvyšší marže firma získá vývojem produktu a schopností ho prodat.^[11] Příkladem je společnost Apple, která se zaměřuje přesně na tyto úkony – vývoj a prodej – výrobu přenechává jiným. České firmy se naopak často specializují na standardizovanou výrobu, kde jsou marže nízké.^[14]

Pokoušet se porazit zavedené zahraniční firmy ale není vhodnou strategií. Vývoj a prodej chytrých telefonů v Česku nevznikne. Lepší je se utkat o výnosné pozice v dynamických odvětvích. Tam jsou ostatně české firmy už dnes úspěšné. Příkladem jsou odvětví počítačových her, kybernetické bezpečnosti nebo zdravotnického vybavení.

Diverzifikace českého hospodářství směrem k moderním odvětvím – chytré výrobě, chytrému prodeji – je tedy i cestou k vyšší přidané hodnotě. Stávající situace je však tristní – český podíl zaměstnanosti ve vědecko-technologických oborech je jedním z nejnižších ze států EU.^[9] Přitom právě taková pracovní síla je komplementární k úspěšnému přechodu k průmyslu 4.0 a moderní výrobě obecně.^[12]

Úlohou státu je vytvořit podmínky k modernizaci hospodářství, nikoliv ji řídit. Ty jsou ale v současnosti nedostatečné, ať už jde o podmínky podnikání^[4], byrokratickou zátěž, podporu zavádění nových technologií nebo náročnost zaměstnávání kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí.^[13]

Zásadním přispěním státu k modernizaci ekonomiky je dlouhodobě naplňovaná inovační strategie, která by byla schopna koordinovat výzkum a vývoj se snahami českých firem, případně i se strategickými zahraničními investicemi. Byť existují pozitivní příklady i v Česku (například strategie Jihomoravského kraje), na národní úrovni stát v roli koordinátora v současnosti selhává.

NAŠE VIZE

PÁTEŘ ČESKÉ EKONOMIKY BUDE TVOŘENA INOVATIVNÍMI FIRMAMI ÚSPĚŠNÝMI NA DALŠÍCH TRZÍCH, ČEMUŽ BUDOU ODPOVÍDAT JEJICH ZISKY A MZDY JEJICH ZAMĚSTNANCŮ. ZÁROVEŇ SI PONECHAJÍ VAZBU NA SVŮJ REGION A BUDOU DÁLE PŘÍSPÍVAT K ROZVOJI MÍSTA, VE KTERÉM VZNIKLY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Razantně posílíme podnikatelské vzdělání pro žáky středních a vysokých škol s akcentem na umění spolupráce, komunikaci, kreativitu a kritické myšlení.
- ✓ Zřídíme program podpory pro studenty s podnikatelskými záměry napříč vysokými školami a budeme je propojovat s konzultanty, inkubátory a investory a především mezi sebou.
- ✓ Zrevidujeme a omezíme administrativní povinnosti, kterým v současnosti podnikatelé čelí. Zjednodušíme a podpoříme začátky podnikání – například jednoduchými nástroji pro začínající firmy, které budou zaručovat soulad se všemi nároky ze strany státu (účetní systém, kalendář upozorňující na všechny termíny, vzory smluv apod.).
- ✓ Umožníme malým a mladým firmám převádět daňovou ztrátu z výzkumu a vývoje do dalších období i formou slevy na odvodech za zaměstnance.
- ✓ Rozvineme systémy podpory vzniku inovativních firem stavějících na veřejném výzkumu.
- ✓ Dotvoříme strukturu inovačních center, která budou pomáhat malým, lokálním a inovativním firmám, a investovat tak do lidí a jejich kompetencí v regionech.^[1]
- ✓ Založíme kompetenční centra po vzoru Německa či Velké Británie^[15, 16], která budou aktivně podporovat firmy při zavádění osvědčených moderních technologií a manažerských postupů.
- ✓ Pomocí koncepčně řízené vědecké politiky systematicky podpoříme výzkum a jeho praktické využití při odpovědi na globální trendy, jako jsou například zelená energetika, kyberbezpečnost a kvalita života.
- ✓ Zavedeme administrativně jednoduchý systém zelených karet na podporu domácích firem s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců.
- ✓ Podpoříme cirkulární ekonomiku metodikami nákupů pro firmy a jejím zohledněním při zadávání veřejných zakázek.^[8]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

- První 4 roky – na první balíček opatření.
- Druhé 4 roky – na vyhodnocování jednotlivých opatření a jejich dílčí změny.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Mladá generace se bude moci podílet na transformaci českého hospodářství s mnoha novými pracovními a podnikatelskými příležitostmi.

Pro seniory

Úspěšný podnikatelský sektor bude mít pozitivní dopad na veřejné finance, což umožní řešit důchody a zvyšovat kvalitu veřejných služeb.

Pro zaměstnance

Inovativní firmy budou soutěžit o kompetentní zaměstnance, což povede k vyšším mzdám.

Pro živnostníky a podnikatele

Lepší podmínky podnikání umožní firmám soustředit se na rozvoj firmy a inovace namísto byrokracie.

Pro veřejné finance

Zlepšení postavení české ekonomiky umožní při stejných příjmech veřejného rozpočtu snížit daňové zatížení nebo zkvalitnit veřejné služby.

Pro větší firmy

Firmy budou v příznivém prostředí konkurenceschopné vůči zahraničním konkurentům a budou moci naplno využít místní potenciál.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Vytvořili jsme návrh velké daňové reformy, která podporuje ekonomickou aktivitu.
- ✓ Prosazujeme rozumnou variantu digitální daně, která narovná podmínky pro digitální podnikání v ČR i v EU. Evropské digitální firmy tak nebudou čelit neférové konkurenci ze strany zahraničních gigantů.^[2]
- ✓ Navrhli jsme možnost založit firmu za jeden den, což značně usnadní začátky podnikání.^[3]
- ✓ Systematicky rozvíjíme inovační potenciál Jihomoravského kraje například prostřednictvím Regionální inovační strategie nebo Libereckého kraje díky centru digitální inovace.
- ✓ Podporujeme malé a střední podniky a nadané doktorandy přírodních a technických oborů.
- ✓ Zřídili jsme Pražský inovační institut pro rozvoj digitálních dovedností a dalších kompetencí.
- ✓ Během pandemie jsme podpořili podnikatele, které vládní programy opomenuly.
- ✓ S naším projektem Trh inovací, který podporuje začínající inovativní podnikatelské projekty, jsme uspěli i v mezinárodní konkurenci.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Většina opatření staví na existujících strukturách, které ale zatím bohužel neplní svůj účel. Národní inovační platformy již existují v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu, nevykazují ale žádné výsledky. Díky tomu náklady oproti současnému stavu nebudou vysoké. Je potřeba věci pouze dělat správně, stavět na dobrých zkušenostech a vyhodnocovat efektivitu programů.

JAK CHCETE ZAJISTIT, ABY ČESKÉ FIRMY BYLY ÚSPĚŠNÉ NA GLOBÁLNÍCH TRZÍCH?

Zaručit to nemůžeme. Můžeme ale vytvořit prostředí, které firmám nebude házet klacky pod nohy a naopak je v podnikání podpoří. Věříme, že v Česku je spousta podnikatelů s velkým potenciálem, který jim chceme umožnit rozvinout.

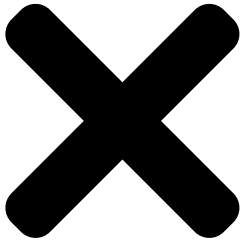
NEBYLO BY VHODNĚJŠÍ PODPOROVAT URČITÁ ODVĚTVÍ A VYTVOŘIT NÁRODNÍ ŠAMPIONY?

Úspěšné firmy musí vzniknout přirozeně, nikoliv protekcí státu. Vytvářet umělé ekonomické giganty narušuje konkurenční prostředí a takovou politiku zaplatí spotřebitel a daňový poplatník. České firmy umí být úspěšné samy od sebe, je jen potřeba jim nestát v cestě a poskytovat jim měkkou podporu.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] OECD. Going for Growth: Czech Republic. 2017. Dostupné [zde](#).
- [2] Piráti. Komentář Tomáše Martínka: Vládní návrh digitální daně má mnoho nedostatků. 2019. Dostupné [zde](#).
- [3] Piráti. Sněmovna vrátila Pirátský návrh na založení firmy za jeden den. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] World Bank Group. Economy Profile of Czech Republic, Doing Business 2020 Indicators. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] OECD. The Geography of Firm Dynamics: Measuring Business Demography for Regional Development. 2017. Dostupné [zde](#).
- [6] NKÚ. Výroční zpráva. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Evropská komise. Connecting Universities to Regional Growth: A Practical Guide. 2011. Dostupné [zde](#).
- [8] Změna k lepšímu. Je čas jednat. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] Eurostat. HRST by category, sex and age. 2021. Dostupné [zde](#).
- [10] OECD. Household disposable income (indicator). 2021. Dostupné [zde](#).
- [11] YE et al. Measuring Smile Curves in Global Value Chains. 2015. Dostupné [zde](#).
- [12] Citigroup. Technology at Work. 2015. Dostupné [zde](#).
- [13] Svaz průmyslu. Zaměstnávání cizinců v ČR. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Deloitte. Made in World 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] BMWI. Case study on the Mittelstand 4.0 Competence Centres, Germany: Contribution to the OECD TIP Digital and Open Innovation project. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] Catapult Network. Catapult Network. 2020. Dostupné [zde](#).

**EXEKUCE MÁ VÉST K NAPLNĚNÍ ZÁVAZKU,
NE K CELOŽIVOTNÍMU PROKLETÍ.^[1, 2] ZAVEĎME
FÉROVÝ SYSTÉM, KTERÝ ULEHČÍ JAK
DLUŽNÍKŮM, TAK I VĚŘITELŮM A STÁTU.^[3]**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Současný systém je nepřehledný, administrativně náročný a umožňuje zbytečné navyšování dluhů až o 3 500 korun za každého exekutora.^[4, 5] Demotivace dlužníka vyplácet exekutory snižuje naději na splacení původního dluhu a podporuje růst šedé ekonomiky.

V ČEM JE PROBLÉM

Osoba vykonávající pravomoci orgánu veřejné moci (ať už jde o soudce, úředníka či třeba lesní stráž) musí vždy vystupovat nestranně. V řízeních vedených před orgány veřejné moci je krajně neobvyklé, aby si jeden z účastníků řízení samostatně, bez ohledu na vůli protistrany, vybíral konkrétní úřední osobu, která řízení povede a bude rozhodovat. Je například nemyslitelné, aby si žalobce u soudu jednostranně určil soudce. Z tohoto pohledu je postavení soudních exekutorů abnormální. Navíc s tím, jak se postupně rozšiřuje okruh otázek, o kterých exekutor rozhoduje, je to stále méně udržitelné. Tento nerovný vztah mezi oprávněným (věřitelem) a povinným (dlužníkem) byl již napaden skupinou senátorů u Ústavního soudu.^[6]

V případě exekučního řízení existuje jasná závislost mezi jedním z účastníků řízení – věřitelem – a soudním exekutorem. Jedná se o závislost procesní a ekonomickou. Exekutor by v řízení neměl chránit pouze zájmy věřitele, ale dohlížet na zákonnost celého řízení a chránit i zájmy dlužníka, pokud hrozí jejich porušení. V praxi jsou však exekutoři tlačeni k tomu, aby tak nečinili, protože věřitel by si je příště k provedení exekuce nezvolil. U tzv. institucionálních věřitelů, často spravujících tisíce pohledávek, by změna exekutora mohla být i likvidační. Tento stav není žádoucí. Původní záměr byl zřejmý: Exekutor bude ekonomicky motivován, aby vymáhal pohledávky, jak nejlépe může, čímž poroste jeho zisk. V současné době však nezřídka dochází k situacím, kdy exekutor je nucen jít nad rámec zákona či zvolit nepřiměřené prostředky, jinak by byla ohrožena jeho ekonomická existence. Exekutoři jsou v tržním systému často motivováni odpouštět oprávněným i zálohy na vedení exekuce. Tento nástroj, který by měl být až posledním řešením, je často nadužíván, o čemž svědčí obrovský počet lidí v exekucích (775 000).^[1] Vysoký počet dlužníků negativně dopadá na celou řadu oblastí včetně

veřejných rozpočtů. I to je důvod proč umožnit lidem v dluhových pastech snazší oddlužení.

NAŠE VIZE

**EXEKUCE BUDOU VYVÁŽENÝM NÁSTROJEM ŘEŠENÍ DLUHŮ – DLUŽNÍKY
NEZAŽENOU DO ŠEDÉ EKONOMIKY A VĚŘITELÉ SE DOMOHOU SVÝCH PENĚŽ.
EXEKUTOŘI BUDOU NESTRANNÍ, LOKÁLNÍ A KAŽDÝ DLUŽNÍK BUDE MÍT JEN
JEDNOHO. EXEKUTORY BUDE URČOVAT A KONTROLOVAT KRAJSKÝ SOUD DLE
JASNÝCH PRAVIDEL.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zavedeme místní příslušnost exekutorů podle principu 1 dlužník = 1 místně příslušný exekutor v kraji. Exekutora bude určovat krajský soud dle automatického klíče. Tímto způsobem dojde i ke slučování všech exekucí dlužníka pod jednoho exekutora.
- ✓ Zavedeme digitální soudní systém automatického výběru místně příslušného exekutora.
- ✓ Místní příslušností zvýšíme dohled krajského soudu nad jednotlivými exekutory, abychom zajistili co největší přezkoumatelnost činnosti exekutorů, zvýšili efektivitu vymáhání dluhů a zajistili sjednocení přístupu exekutorů v celé zemi.^[7] Není přijatelné, aby jeden exekutor vymáhal v rozporu s důstojnými mravy a druhý například nevymáhal vůbec.
- ✓ Zkrátíme dobu insolvenčního řízení na 3 roky.
- ✓ V případě potřeby připravíme věcný záměr novely zákona inspirovaný tzv. německým modelem.
- ✓ Připravíme lepší regulaci půjček, aby spotřebitelé opravdu přehledně věděli, k čemu se upisují a jaké z toho mohou vzejít následky. ČNB bude soulad smluv o půjčkách hlídat na dálku pomocí strojově čitelných dat, které v nich budou povinně uváděny.^[8]
- ✓ Podpoříme informovanost a právní ochranu seniorů proti podvodům a manipulacím.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

3
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Reforma exekucí povede k jejich úbytku. Méně dlužníků přinese menší zátěž pro veřejné rozpočty a pokles kriminality.

Pro seniory

Sloučením exekucí pod jednoho místně příslušného exekutora se usnadní fyzický přístup ke spisům. Člověk tak snadno zjistí, za co kde dluží.

Pro zaměstnance

Sloučením exekucí pod jednoho exekutora se zaměstnavatelům sníží administrativní i finanční náročnost exekucí včetně hrozby pokuty.

Pro živnostníky a podnikatele

Snížením dlužnickových procesních nákladů a efektivní správou jeho dluhů jedním exekutorem budou pohledávky věřitele vyřešeny dříve.

Pro lidi ve finanční tísní

Díky soustředění exekucí do jednoho místního úřadu získají dlužníci nad exekucemi větší kontrolu a jejich řešení se jim zjednoduší a zlevní.

Pro veřejné finance

Nižší náklady na exekuce a jejich rychlejší splacení může navrátit stovky tisíc lidí na trh práce, čímž odhadem získáme až 40 miliard korun ročně.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Předložili jsme novelu exekučního řádu, která zavádí princip 1 dlužník = 1 exekutor v místě bydliště.
- ✓ Předložili jsme návrh^[10] na zastavení dětských dluhů.
- ✓ Pracujeme na návrhu, aby každý exekutor vedl spisy elektronicky a bylo možné do nich nahlížet na dálku.
- ✓ Nechali jsme zpracovat výzkum veřejného mínění k exekucím.^[11]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

NA KOLIK TO VYJDE STÁTNÍ ROZPOČET?

Digitalizace soudů tak, aby mohly automaticky přidělovat exekuce místně příslušným exekutorům, si v počátcích vyžádá nepatrné náklady, ale dlouhodobě se ušetří na administrativních silách.

NESNÍŽÍ SE TERITORIALITOU VYMAHATELNOST?

Naopak. Znalostí místních podmínek a přesné situace dlužníka i vyšší efektivitou celého procesu se zvýší šance na vymožení částky.

Ve velké většině zemí Evropy^[12] územní princip úspěšně funguje několik desetiletí. Pozitivní zkušenost má i náš nejbližší soused – Slovensko.^[13] Změna exekutora na návrh věřitele v odůvodněném případě (podjatost, nečinnost, vady v řízení, prchající dlužník) je nadále zachována.

Nebude docházet k likvidaci dlužníků. Zavedení principu „1 dlužník = 1 exekutor v místě bydliště“ sníží náklady exekuce. To znamená, že dlužník uhradí více peněz na uspokojení pohledávek věřitelů a méně na exekutory.

NEBUDE TO PŘÍLIŠNÁ KOMPLIKACE PRO INSTITUCIONÁLNÍ VĚŘITELE KVŮLI NUTNOSTI KOMUNIKOVAT S VÍCE EXEKUTORY?

Dle našeho podnětu se bude exekuční návrh podávat na soud, nikoliv exekutorovi. Již dnes komunikují věřitelé s více soudy a tato komunikace může do budoucna probíhat dokonce výhradně elektronicky, protože zavedeme digitální spisy s možností vzdáleného nahlížení.

Vícenáklady to věřitelům tedy nepřinese. Veškeré návrhy dnes podávají elektronicky a v tom případě je jedno, kam elektronické zprávy posílají – nic je to nestojí.

VZNIKNOU DLUHOVÉ RÁJE?

Rozhodně ne. Stejně jako dnes budou exekutorské úřady v každém kraji.

Pokud je exekutor nečinný nebo způsobuje průtah, může věřitel žádat soud o jeho výměnu, nebo je na exekučním soudu, Exekutorské komoře a Ministerstvu spravedlnosti (dohledové orgány), aby takovou situaci řešily. Mají na to dostatek nástrojů, v krajním případě je možná kárná žaloba, odvolání z úřadu a výměna za exekutora nového.

MŮŽE SI DLUŽNÍK ÚČELOVĚ ZAJISTIT NEVÝKONNÉHO EXEKUTORA?

Lidé se nestěhují ani kvůli spádovosti soudů, notářů nebo policie. Nebudou to dělat ani u exekutorů. Pokud se dlužník nezdržuje v místě svého bydliště, ničemu to nevádí. Místní příslušnost je zásadní pouze pro přidělení exekutora. Příkázání pohledávky z účtu, srážky ze mzdy a jiných příjmů, či prodej ne/movitých věcí nejsou záležitosti, které by se pojily s tím, kde se dlužník v danou chvíli nachází. Dlužníkům se tak nevyplatí stěhovat se do jiného kraje. Navíc v každém kraji bude přidělování exekutorů fungovat dle jasně stanoveného klíče.

NENÍ POŠKOZENÍM PRÁV VĚŘITELE NEMOŽNOST ZVOLIT SI SVÉHO EXEKUTORA?

Možnost volby exekutora byla zavedena v roce 2001. Tehdy byly ale pravomoci exekutorů nepoměrně menší. Pozdějšími novelami získali exekutoři možnost rozhodovat o některých otázkách, které byly předtím vyhrazeny soudům. Tím, že exekutoři dostali některé pravomoci soudců, je nezbytné, aby byli více nezávislí na stranách sporu.

Exekutor je dnes vykonavatelem veřejné moci stejně jako soudce. Je absurdní, aby si jej vybírala jedna strana sporu. Právo volby exekutora je pouhý mýtus, Ústava takový nárok vůbec nezná. Soudce, notáře v dědickém řízení a insolvenčního správce si také nelze vybrat a nikomu to nepřijde divné. Proč by se měl vybírat exekutor? Exekutoři navíc na rozdíl od notářů a insolvenčních správců mají pravomoci soudu první instance a jako takoví mají být nestranní a nezávislí. To nikdy nebudou, pokud budou finančně závislí na jedné straně sporu – na věřitelích, kteří jim dávají zakázky. Volba exekutora se neosvědčila, naopak vedla k exekučnímu boomu.

Věřitelé budou mít i nadále možnost vybrat si inkasní agenturu nebo advokátní kancelář k mimosoudnímu vymáhání.

CO JE TO NĚMECKÝ MODEL EXEKUCÍ?

Exekutoři jsou v Německu zemskými státními zaměstnanci, ale mají specifické postavení v tom, že jsou nezávislí ve způsobu, jakým vykonávají svou profesi. Výkon výsostných oprávnění se jakožto stálý úkol zpravidla přenáší na příslušníky veřejné služby, kteří jsou ve veřejnoprávním služebním a přísežném poměru. Služební a platové poměry orgánů, pověřených výkonem rozhodnutí, stanoví spolkový soudní dvůr prostřednictvím spolkového ministra spravedlnosti a na úrovni jednotlivých spolkových zemí soudy spolkových zemí prostřednictvím zemských justičních správ. Při výkonu rozhodnutí postupuje exekutor samostatně. Dohled nad exekutory vykonává soud, konkrétně dohlížející soudce okresního soudu, u kterého působí. Exekutor však při výkonu činnosti nepodléhá přímému vedení soudu. V Německu neexistuje samosprávný orgán exekutorů.^[14]

JE PRAVDA, ŽE DLUŽNÍK, KTERÝ SE BUDE OSOBNĚ ZNÁT SE SOUDNÍM EXEKUTOREM, SI BUDE MOCI ZAJISTIT, ABY SE JEHO DLUHY VYMÁHALY SMÍRNĚJŠÍ CESTOU, NEBO DOKONCE ABY SE NEVYMÁHALY VŮBEC?

Současná praxe paradoxně předpokládá domluvu věřitele s exekutorem. Institucionální věřitelé někdy vyvíjejí nátlak na exekutory příslibem dalších exekucí nebo zrušením obchodního vztahu.^[15] Výsledkem je však drancování dlužníků. Platí, že čím větší exekutorský úřad, tím větší obavy exekutora ze ztráty klienta.

Odměna exekutora se stále částečně odvíjí od vymožení pohledávky. Exekutor by tak vstřícnou dohodou s dlužníkem bojoval sám proti sobě.

Teritorialitou se zruší vazby mezi věřitelem a exekutorem. Exekutor bude rozhodovat nestranně a nezávisle v souladu se zákony, obdobně jako soudy či notáři. Nebude tedy dále závislý na věřiteli a dalším přísunu spisů od něj. Pokud by exekutor bezdůvodně nekonal, věřitel může na soud podat návrh k jeho výměně.

JE PRAVDA, ŽE VĚTŠINA EXEKUTORSKÝCH ÚŘADŮ NENÍ NA NOVÝ SYSTÉM EXEKUCE PŘIPRAVENA?

Postupné zavedení místní příslušnosti nemůže trh nijak destabilizovat. Úřady se skutečně liší co do rozměrů, všechny ale bez problémů zvládnou několik tisíc exekucí ročně. Exekutorské úřady jsou plně digitalizované a provádějí mobiliární exekuce – tedy zabavování majetku dlužníka v terénu. Může dojít k nějakému propouštění pracovníků. Jiné úřady ale další pracovníky zase zaměstnají. Pakliže některé úřady neposkytují služby stejné kvality, nepoužívají stejné metody a nedosahují stejné úrovně úspěšnosti, zasáhnou dohledové orgány. Proto je máme.

I po prosazení našeho návrhu bude stále platit fakt, že exekutor maximalizuje svou snahu o kvalitní službu, protože se bude jeho odměna odvíjet od vymožené pohledávky. Pokud nevybíhá, nedostává zapláceno.

JAKÉ VÝHODY PŘINESE SYSTÉM MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI A SLUČOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮM ŘÍZENÍ?

Teritorialita zkrátí vzdálenost od exekutora k povinnému (dlužníkovi), což sníží náklady na cestovné a dopravu. Umožní využívat mírnější způsoby exekuce a sníží počet excesů. Povinnému se zvýší šance na osobní dohodu o splnění dluhu, zpřístupní se mu splátky na pokladně i nahlížení do spisu. Mnoho dlužníků nemá ani prostředky na jízdné v případě, že se jim nedaří kontaktovat exekutora telefonicky či prostřednictvím internetu. Slučování přinese snížení nákladů na vymáhání díky odstranění duplicit. Zaměstnavatelé budou komunikovat pouze s jedním exekutorem, a vyhnou se tak nadbytečné administrativě. Věřitelé, dotčené instituce, stát i exekutor získají stoprocentní přehled o počtu a výši dluhů u jednotlivých povinných.^[16]

JE PRAVDA, ŽE EXEKUOVANÝ MAJETEK NEMUSÍ BÝT V MÍSTĚ TRVALÉHO BYDLIŠTĚ POVINNÉHO?

Naprostá většina povinných (dlužníků) má bydliště v místě, kde se fakticky zdržuje. Ti, kdo se zdržují jinde, než udávají úřadům (většinou záměrně), i tak zpravidla bydlí v nejbližším okolí původní adresy. Nově po takovém dlužníkovi nebude současně pátrat 5 nebo 10 exekutorů z celé republiky – opakované exekuce na tutéž osobu postihují 60 procent povinných. Průměr u nich je 5 exekucí na 1 osobu.^[1] Nová úprava může naopak motivovat dlužníky, aby si hlásili místo trvalého pobytu alespoň do svého kraje, protože tím získají exekutora ve své blízkosti a sami si tím ušetří náklady. I když se dlužník nebude pohybovat v kraji, kde sídlí soud, který nařídil jeho exekuci, exekutorovi to nijak nebrání, aby vymáhal srážkou ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu, prodejem nemovitých věcí atd.

NEPLATÍ SNAD, ŽE NÁKLADY NA CESTY EXEKUTORŮ JSOU JIŽ NYNÍ OMEZENY?

Náhrady cestovního jsou sice omezeny, ale zbytečně se sčítají v případě vícečetných exekucí na straně povinného. Snížení nákladů na vymáhání zvýší šanci povinného splatit své dluhy. Převážné či stěhovací náklady za přesouvané či zajištěné věci nejsou, a do budoucna ani nemůžou být, omezeny.

CO PŘINESE SYSTÉM MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI DALŠÍM SUBJEKTŮM?

Dožádané subjekty, u nichž exekutor zjišťuje majetek povinného, budou zatěžovány výrazně menším množstvím dotazů. Tentýž povinný bude jen u jednoho exekutora, zatímco dnes se na každou z opakovaných exekucí ptá několik exekutorů zvlášť. Zaměstnavatele a další instituce takové dotazy v současnosti zbytečně zatěžují a navíc se vystavují vysokým pokutám v případě, že na dotaz nestihnou reagovat.

JAK OVLIVNÍ TERITORIALITA EXEKUTORŮ KUPČENÍ S POHLEDÁVKAMI?

Teritorialita toto riziko zmírní. Současný systém najímání exekutora oprávněným vede k prorůstání vazeb věřitel – advokát – exekutor, nezřídka i ke vzniku konglomerátů exekutora, vymahačské firmy a advokátní kanceláře, kdy už není jasné, kdo je kdo. V situaci, kdy je exekutor závislý na přísunu práce od jednoho z účastníků exekučního řízení, nelze o nezávislosti vůbec mluvit.

CO KDYŽ BUDE EXEKUČNÍ PŘÍPAD SLOŽITÝ A EXEKUTOR SI NETROUFNE HO ŘEŠIT? BUDE MÍT MOŽNOST VZDÁT SE HO NEBO HO PŘEDAT?

Exekutoři jsou do svého úřadu jmenováni s předpokladem, že znají a umějí vykonávat právo. Pokud tomu tak není, je na místě kárná žaloba nebo odvolání.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Mapa exekucí. Otevřená společnost, o.p.s. Dostupné [zde](#).
- [2] Všechny insolvence v ČR. Insolcentrum, s. r. o. Data platná k 1. 1. 2019. Dostupné [zde](#).
- [3] SCHNEIDER, Friedrich, RACZKOWSKI, Konrad, MRÓZ, Bogdan. "Shadow economy and tax evasion in the EU". Journal of Money Laundering Control. 2015, vydání 1, str. 34–51. Dostupné [zde](#).
- [4] Vyhláška č. 330/2001 Sb. – Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem.
- [5] Modelový příklad:
- Současný systém bez místní příslušnosti
- 5 x jistina 2 000 Kč = 10 000 Kč
- 5 x hotové výdaje 3 500 Kč = 17 500 Kč
- Celkem dluh: 27 500 Kč + DPH
- Systém po zavedení místní příslušnosti
- 5 x jistina 2 000 Kč = 10 000 Kč
- hotové výdaje 3 500 Kč + 4 x 1 750 Kč (50 % hotových výdajů z každé další exekuce) = 10 500 Kč
- Celkem: 20 500 Kč + DPH
- [6] Návrh skupiny senátorů na zrušení části ust. § 28 a § 38 odst. 1 zákona č. 120/2011 Sb., exekuční řád. Spisová značka: Pl. ÚS 15/18. Dostupné [zde](#).
- [7] Exekutorská komora. Statistický list XII – Počty vedených exekucí podle jednotlivých soudních exekutorů. Dostupné [zde](#).
- [8] Evropská komise. Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru – COM(2020)963. Dostupné [zde](#).
- [9] Institut prevence a řešení předlužení. Zaměstnavatelé platí za zaměstnance s exekucemi statisíce korun ročně. 8. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk č. 456 v 8. volebním období Poslanecké sněmovny. Dostupné [zde](#).
- [11] Piráti. Výzkum agentury NMS Market Research. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] PETR, David. Teritorialita v Evropě. Komorní listy. 2010. čís. 2, s. 2.
- [13] Seminář ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny z 2. září 2020. Záznam dostupný [zde](#).
- [14] ŠAMOVÁ, M., KAVĚNA, M., BENČATOVÁ, K. Exekutoři ve vybraných zemích: Postavení, dohled, kárná odpovědnost exekutorů, odvolání exekutorů. Parlamentní institut. 2017. Dostupné [zde](#).
- [15] Rekonstrukce státu. Exekuce bez korupce. Politici mají šanci vymýtit nekalé praktiky. 2020. Dostupné [zde](#).

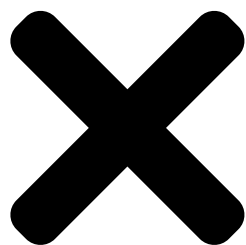
[16] Piráti. Piráti navrhují spravedlivý systém vymáhání exekucí. 2018. Dostupné [zde](#).

**VÝUKA ŽÁKY PŘIPRAVÍ NA ŽIVOT A
BUDE JE BAVIT**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**SVĚT JE JINÝ NEŽ PŘED PŮLSTOLETÍM, ALE
VÝUKA NA ŠKOLÁCH SKORO POŘÁD STEJNÁ.
ZMĚŇME JI TAK, ABY BYLA UŽITEČNÁ A
SOUČASNĚ PRO ŽÁKY PŘITAŽLIVÁ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Každé třetí dítě chodí do školy nerado. Výuka se nedostatečně soustředí na praktické využití znalostí.^[1] V některých předmětech se zaměřuje především na přípravu k testům.^[2] Převažuje výuka, při které jsou děti pasivními příjemci informací.^[3]

V ČEM JE PROBLÉM

V mezinárodním srovnání je ve výuce na českých školách věnován velký prostor faktickým vědomostem.^[1] Méně času se naopak věnuje na aplikaci znalostí, hledání řešení a rozvoji praktických dovedností (např. z oblasti hospodářství, zdravotědy, práva, hodnocení informací, mezilidské komunikace apod.) nebo výchovné roli školy (výchova k poctivosti, slušnosti, ohleduplnosti, solidaritě apod.).

Výuka se zároveň v některých předmětech redukuje na přípravu k testům, které toho o skutečných schopnostech žáka často vypovídají málo. I když ministerstvo školství již mnoho let připravuje modernizaci obsahu vzdělávání, konkrétní pozitivní změny jsou stále v nedohlednu.

Navíc jednotné přijímací a maturitní zkoušky nedostatečně zohledňují obsah a hloubku vzdělávacích programů. Na tento problém dlouhodobě poukazuje i řada odborníků z praxe.^[2]

NAŠE VIZE

**VZDĚLÁVÁNÍ UMOŽNÍ KAŽDÉMU ZÍSKAT ZNALOSTI, DOVEDNOSTI A POSTOJE
POTŘEBNÉ PRO OSOBNOSTNÍ ROZVOJ A UPLATNĚNÍ V ŽIVOTĚ. VÝUKA BUDE
VYCHÁZET ZE SOUČASNÝCH ODBORNÝCH POZNATKŮ, BUDE MOTIVUJÍCÍ
A AKTIVIZUJÍCÍ. TESTOVÁNÍ BUDE OVĚŘOVAT POCHOPENÍ PROBÍRANÉ LÁTKY A
VYUŽITÍ ZNALOSTÍ V PRAXI.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Modernizace obsahu vzdělávání:

- ✓ Zajistíme, aby škola naučila každého žáka minimálně to, co bude určitě potřebovat: rozumět běžným textům, srozumitelně a přesvědčivě mluvit a psát, ovládat pro život potřebnou matematiku, rozumět běžným přírodním jevům a umět je využívat. Dále znát obvyklé a užitečné vědomosti i v dalších předmětech, umět se správně rozhodovat, kriticky hodnotit informace, řešit praktické problémy. Nadto škola nabídne každému žákovi možnost rozvíjet jeho další nadání a zájmy.
- ✓ Vyjdeme ze zahraničních příkladů dobré praxe. Do přípravy návrhu zapojíme odborníky, školy i zaměstnavatele.
- ✓ Zajistíme metodickou podporu školám a poskytneme jim čas na přípravu a zavedení změn do praxe.
- ✓ Podpoříme vznik nových učebních materiálů.

Revize přijímacích zkoušek na SŠ a maturity:

- ✓ Při přijímacích i maturitních zkouškách nebude kladen takový důraz na nazpaměť naučené vědomosti, větší důraz bude kladen na schopnost řešit praktické problémy daného oboru s využitím různých zdrojů a nástrojů.
- ✓ Připravíme a předložíme k veřejné diskusi návrh na zrušení „státní maturity“ a její nahrazení zkouškou ze zvládnutí středoškolského minima. Tato zkouška by také byla připravována státem. Její složení by bylo podmínkou pro připuštění ke „školní“ maturitě, ale žáci by ji mohli složit kdykoliv v průběhu středoškolského studia.

Posilování atraktivity výuky:

- ✓ Posílíme důraz na poskytování zpětné vazby žákům ve výuce tak, aby byl v maximální možné míře rozvíjen potenciál každého žáka.
- ✓ Podpoříme tvorbu a rozvoj didaktických postupů, které umožní vzdělávání různorodých kolektivů.

- ✓ Posílíme pedagogický výzkum, jenž pomůže vyhodnotit efekt inovativních postupů a usnadní tvorbu návrhů a doporučení. Vyjdeme z ověřené zahraniční praxe.
- ✓ Podpoříme sdílení inovací a dobré praxe mezi školami.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro děti

Žáci uvidí, že se učí užitečné a potřebné věci. To pro ně bude nejlepší motivací. Výuka žáky připraví na život a bude je bavit.

Pro nás pro všechny

Bude méně problémů sociálních (zadlužení, gamblerství) i zdravotních (závislosti). Lidé budou méně podléhat manipulaci (dezinformace).

Pro rodiny s dětmi

Pro rodiče bude snazší vést děti ke vzdělávání. Dobré a užitečné vzdělání zvýší pravděpodobnost osobního a profesního úspěchu jejich dětí.

Pro lidi ve finanční tísní

Prakticky orientované vzdělávání sníží riziko ekonomického ohrožení žáka v průběhu jeho života (např. nenaletí „šmejdům“ apod.).

Pro veřejné finance

Vyšší vzdělanost umožňuje společnosti produkci s vyšší přidanou hodnotou. To má v důsledku pozitivní dopad na příjmy veřejných rozpočtů.

Pro zaměstnavatele

Nabyté znalosti, dovednosti a motivace dál se vzdělávat zvýší lidem šance na uplatnění. Zaměstnavatelé získají kvalifikované pracovníky.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

Modernizace obsahu vzdělávání

- ✓ V souvislosti s modernizací obsahu jsme uplatňovali přípomínky při přípravě strategických dokumentů stanovujících cíle a priority vzdělávací politiky (Národní program reforem, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019–2023, Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+).
- ✓ Příprava revizí rámcových vzdělávacích programů probíhá již několik let, aniž by ministerstvo školství poskytovalo informace o průběhu příprav. Ve Sněmovně jsme proto požadovali informace o aktuálním stavu, průběhu prací a zajištění transparentního postupu.
- ✓ Požadovali jsme informace o dalším osudu Národního programu vzdělávání, který mělo ministerstvo školství ze zákona povinnost zpracovávat a který měl za cíl stanovit dlouhodobé priority v oblasti vzdělávání (včetně modernizace obsahu). Dostupné zde a zde.
- ✓ Připravili jsme projekt reálné střední školy a krajských polytechnik www.moderniskolstvi.cz

Celková revize jednotné přijímací a maturitní zkoušky

- ✓ Připravili jsme poslanecký návrh pro zachování volby mezi cizím jazykem a matematikou ve společné části maturity.
- ✓ Zpracovali jsme návrh modelu maturitní zkoušky, který zohledňuje dlouhodobé výsledky žáků, umožňuje rozvržení dílčích zkoušek v průběhu studia, ověření širě znalostí a dovedností žáků prostřednictvím víceúrovňových testů (včetně požadovaného minima) a klade důraz na aplikaci znalostí.
- ✓ Uspořádali jsme seminář a odborný panel k současnému nastavení maturitní zkoušky a diskusi o tom, jak by mohl model maturitní zkoušky vypadat do budoucna.
- ✓ Zahájili jsme vyjednávání o podobě maturitní zkoušky ve Sněmovně a Senátu na politické platformě.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: KOLIK TO BUDE STÁT?

Naše školství je dlouhodobě podfinancované. Chceme, aby se výdaje na vzdělávání zvýšily alespoň na 5 procent HDP, což je obvyklé u vyspělých států. Tím se zvýší atraktivita učitelské profese, budou zajištěny prostředky na profesní rozvoj učitelů a posílení technické úrovně škol.

Sama změna obsahu vzdělávání však nevyžaduje prakticky žádné dodatečné náklady proti těm dnešním: učit věci užitečné je stejně „drahé“ jako učit věci neužitečné. Při modernizaci obsahu výuky bude třeba diskuse a práce odborníků a praktiků, ta však není ekonomicky zvláště náročná. Další prostředky bude třeba vynaložit na pedagogický výzkum, vývoj metodiky, přípravu a zajištění metodické podpory, tvorbu učebních materiálů, které budou volně dostupné, jestliže jejich tvorba byla uhrazena z veřejných peněz a jejich zpřístupnění je možné. Kromě národních zdrojů na to vše můžeme využít i finanční prostředky z fondů EU.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: CO SI MÁME POD MODERNIZACÍ OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ VLASTNĚ PŘEDSTAVIT?

Jde nám o to, aby se žáci neučili nazpaměť encyklopedická fakta, která lze dohledat v dostupných a ověřených informačních zdrojích. Důležité je znát kontext problému a být schopen znalosti aplikovat. Chceme, aby byli žáci připraveni pro život a byli schopni řešit běžné problémy – správně porozumět textu, srozumitelně se vyjadřovat, umět komunikovat v cizím jazyce, rozumně se chovat ve společnosti, správně hospodařit, vyhodnotit důvěryhodnost dostupných zdrojů informací apod. Chceme podpořit osobnostní rozvoj žáků.

Výuka bude rovněž zaměřena na efektivní řešení problémů, rozvoj kreativního a kritického myšlení, digitálních a sociálních dovedností (schopnost týmové spolupráce, komunikace, vedení lidí, schopnost vyjednávat), tedy na dovednosti potřebné i v profesním životě.^[13]

Rozvoj jazykových dovedností a schopností komunikovat v cizím jazyce chceme posilovat i skrze další podporu zahraničních stáží žáků a studentů v rámci programu Erasmus+. V souvislosti s organizací výměnných pobytů zajistíme školám potřebnou podporu, která dlouhodobě schází.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: ZMĚNÍ SE I OBSAH UČIVA?

Určitě. Například v dějepisu bude větší důraz kladen na to, aby si žáci uměli představit každodenní život svých předků v různých dobách a více se seznámili s našimi moderními dějinami. To využijí např. při hodnocení současných událostí. V přírodních vědách bude kladen větší důraz na pokusy a praktickou práci než na „učení nazpaměť“.

Vytvoříme školám podmínky pro to, aby mohly také rozložit určitý obsah učiva do různých ročníků a odstupňovat ho tím podle náročnosti. Např. v dějepisu se o moderní době bude mluvit nejen v posledním ročníku ZŠ (kde na to často už nezbyvá čas), ale na přiměřené úrovni i v nižších ročnících, dokonce i v MŠ.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: BUDE ŠKOLA JEN „UČIT“, NEBO I VYCHOVÁVAT?

Nedílnou součástí vzdělávání je i osvojení si základů vědomostí, dovedností a návyků, které žákům umožní orientaci v okolním světě a zapojení se do společenského života. Chceme klást důraz na to, aby byli žáci vedeni (například pomocí příkladů ze života, komentářů k různým životním situacím apod.) k poctivosti, slušnému jednání, odmítání násilí, k solidaritě s jinými lidmi apod.

Nezanedbatelnou rolí školy je rovněž vést k občanské angažovanosti a participaci na dění ve společnosti. Proto chceme školy podpořit i v rozvíjení žákovských parlamentů.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: BUDOU SE VŠICHNI ŽÁCI UČIT TOTÉŽ?

Vymezíme jádro znalostí a dovedností, které by měl ovládat každý žák. Kromě toho ale budou učební dokumenty a učební materiály obsahovat i učivo rozšiřující, které bude

škola nabízet každému žákovi podle jeho nadání a zájmu. Chceme, aby každý ve škole dosáhl maxima svých možností.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: JAK BUDOU ŽÁCI HODNOCENI?

Žáci budou hodnoceni nikoliv podle toho, jak reprodukují znalosti před tabulí (odříkání vzorce, poučky), ale jak je dokáží aplikovat v praxi, zejména při řešení problémů. Při takovém „zkoušení“ budou mít k dispozici i potřebné příručky (včetně učebnic), tak jako je má k dispozici při své práci i každý inženýr nebo jiný odborník.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: JAK TOHO CHCETE DOSÁHNOUT?

Změny budeme prosazovat nejen v závazných učebních dokumentech (RVP), ale i v rámci přípravy budoucích učitelů na fakultách a během jejich dalšího profesního rozvoje. Dále v metodickém působení, v hodnocení výuky i při schvalování výukových materiálů tak, aby se co nejdříve projeví v samotné výuce.

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: TVRDÍTE, ŽE ZKVALITŇOVÁNÍ A MODERNIZACE VÝUKY JE INVESTICÍ S VYSOKOU NÁVRATNOSTÍ PRO SPOLEČNOST A VEŘEJNÉ PROSTŘEDKY. CO TÍM PŘESNĚ MYSLÍTE?

Důraz na posilování gramotností a dovedností je důležitým předpokladem pro přípravu na život v moderní společnosti, a to i ve smyslu následného profesního uplatnění. Z analýz IDEA Cerge například vyplývá, že zvyšování gramotností a potřebných dovedností povede k posílení produktivity budoucí pracovní síly a tím i k posílení hospodářského růstu. Zároveň by nepřímo přispělo ke snížení nákladů na sociální dávky apod. ^[12]

K podobným závěrům dochází i studie Agentury pro sociální začleňování, která vyhodnocuje finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání. Tato studie vychází z logického předpokladu, že „člověk s vyšším příjmem, který bude nezaměstnaný jen po velmi krátkou dobu svého ekonomicky aktivního věku, zaplatí na daních a odvodech do

systemů sociálního a zdravotního pojištění více, než člověk s nižšími příjmy a častějšími nebo delšími obdobími bez zaměstnání, kdy bude naopak čerpat podporu od státu“.^[14]

MODERNIZACE OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ: JAK ZAJISTÍTE, ABY BYLA REFORMA SKUTEČNĚ ÚSPĚŠNÁ?

Do roku 2004 jsme měli osnovy, které školám napevno určovaly, co a jak mají učit. V roce 2004 bylo zavedeno tzv. dvoustupňové kurikulum, které dalo školám větší prostor v zohlednění jejich zaměření, přístupu ke vzdělávání a výuce. V rámci dvoustupňového kurikula vznikly tzv. rámcové vzdělávací programy (RVP), které vymezují obsah a cíle vzdělávání. Na jejich základě si školy vytvářejí své vlastní vzdělávací programy (ŠVP). Při zavádění tohoto modelu byla nicméně kamenem úrazu nedostatečná komunikace a metodická podpora směrem ke školám. Potenciál a možnosti zavedeného modelu tak nejsou mnohdy plně využívány. Komunikace, správné nastavení a zajištění metodické podpory tedy budou v rámci reformy hrát klíčovou roli. Metodická podpora bude spočívat například v přípravě modelových školních vzdělávacích programů, které budou školy moci využít. Zcela zásadní je rovněž zapojení škol a školských asociací do přípravy modernizace obsahu vzdělávání, pokud má být tato reforma skutečně přijata a naplňována.

POSILOVÁNÍ ATRAKTIVITY VÝUKY A POSKYTOVÁNÍ ZPĚTNÉ VAZBY ŽÁKŮM: KOLIK TO BUDE STÁT?

Vyčíslení nákladů se bude odvíjet především od nastavení nástrojů pro podporu přenosu praxe mezi školami (a to i s ohledem na případné využití již existujících nástrojů a jejich další rozvoj) a vytvoření podmínek pro posilování jejich vzájemné spolupráce. Další finanční prostředky bude nutné vynaložit na zajištění přímé metodické podpory školám, tvorbu didaktických materiálů a posílení pedagogického výzkumu, jehož prostřednictvím bude možné vyhodnocovat efektivitu inovativních přístupů a na základě toho i připravovat další návrhy a doporučení pro rozvoj inovací ve výuce.

POSILOVÁNÍ ATRAKTIVITY VÝUKY A POSKYTOVÁNÍ ZPĚTNÉ VAZBY ŽÁKŮM: NA CO SE CHCETE KONKRÉTNĚ ZAMĚŘIT?

Naším cílem je podpořit školy v rozvoji a inovaci výuky tak, aby byla pro žáky výuka více atraktivní a škola je skutečně bavila. Chceme proto školám pomoci například v podpoře skupinové a kooperativní výuky, využívání názorně-demonstračních metod, experimentů a herních mechanismů (gamifikace), které umožní aktivní zapojení žáků ve výuce. Zároveň chceme školy podpořit v tom, aby byla žákům v rámci výuky poskytována zpětná vazba s cílem rozvíjet jejich potenciál a směřovat je k lepším výkonům. S tím souvisí i podpora školám ve vzdělávání různorodých kolektivů, aby bylo možné rozvíjet potenciál všech žáků.

REVIZE PŘIJÍMACÍCH ZKOUŠEK NA SŠ A Maturity: JAK BY SE ZMĚNIL CHARAKTER ZKOUŠENÍ?

Dnes se při zkoušení často vyžaduje, aby žák „správně odříkal“ nazpaměť naučené poučky, definice, vzorce, data apod. V životě ale bude muset řešit spíše praktické problémy ve vystudovaném oboru než znát všechno nazpaměť. Proto i při zkoušení musí žáci prokazovat schopnost prakticky využít získané znalosti a dovednosti (např. při řešení příkladů, používání mateřského i cizího jazyka, správného rozhodování v problémových situacích apod.) než jen bez porozumění reprodukovat naučená fakta.

REVIZE PŘIJÍMACÍCH ZKOUŠEK NA SŠ A Maturity: JAKÝ VÝZNAM BY MĚLA ZKOUŠKA ZE „STŘEDOŠKOLSKÉHO MINIMA“?

Zpracovaný návrh na úpravu maturity předložíme k veřejné diskusi a navážeme rovněž již na započatý dialog o tom, jaký by měl být účel této zkoušky.

Zkouška ze „středoškolského minima“ by podobně jako dnešní „státní maturita“ zajišťovala, že každý, kdo se prokáže maturitním vysvědčením, splnil státem zaručené minimální požadavky na znalosti a dovednosti.

Naproti tomu „školní maturita“, jejíž požadavky stanovuje každá škola samostatně, může mít různou úroveň. Na některých školách může být jen o málo náročnější než středoškolské minimum, na jiných, např. na gymnáziích, bude daleko náročnější.

Zkoušku ze „středoškolského minima“, která by nahradila dnešní „státní maturitu“, by mohli žáci absolvovat v průběhu studia i v nižších ročnících. Její složení by bylo nutnou podmínkou pro připuštění ke „školní maturitě“.

REVIZE PŘIJÍMACÍCH ZKOUŠEK NA SŠ A MATURITY: KOLIK TO BUDE STÁT?

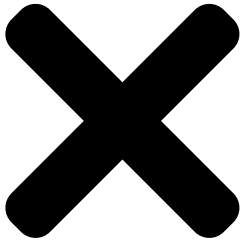
Sama změna přijímacích a maturitních zkoušek nepřinese proti dnešku prakticky žádné navýšení nákladů.

Při provádění těchto změn budeme vycházet i ze závěrů kontroly NKÚ.^[15]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Česká školní inspekce. Národní zpráva z mezinárodního šetření TIMSS. 2015. Dostupné [zde](#).
- [2] BOTLÍK, Oldřich et al. Státní maturita porušuje zákon a poškozuje žáky i výuku ve školách. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] Česká školní inspekce. Národní zpráva z mezinárodního šetření TALIS. 2018. Dostupné [zde](#).
- [4] Česká školní inspekce. Národní zpráva z mezinárodního šetření PISA. 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] SPURNÁ, Michaela. Analýza stavu hodnocení výsledků žáků v ČR a v zahraničí. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] DVOŘÁK, Dominik, DVOŘÁKOVÁ, Michaela. Kurikulární reformy v anglofonních zemích: tři případy proměny historického učiva v primárním vzdělávání. 2018. Dostupné [zde](#).
- [7] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. 2019–2020. Dostupné [zde](#).
- [8] EDUin. Audit vzdělávacího systému v ČR. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] PROKOP, Daniel, DVOŘÁK, Tomáš. Analýza výzev vzdělávání v České republice. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] Nadace České spořitelny. Sdílené priority 2030+. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Parlamentní institut při Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Státní maturity a přijímací zkoušky na vysoké školy ve vybraných státech EU. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] MÜNICH, Daniel, KRAJČOVÁ, Jana. Vysoké náklady nízkého vzdělání v České republice. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] McKinsey Global Institute. Skill shift: Automation and the future of the workforce. 2018. Dostupné [zde](#).
- [14] Agentura pro sociální začleňování. Finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání pro stát a jednotlivce. 2018. Dostupné [zde](#).
- [15] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ: Peněžní prostředky vynakládané na rozvoj vzdělávání v České republice. 2017. Dostupné [zde](#).

**ULEHČEME ŠKOLÁM OD PAPIROVÁNÍ A
DEJME UČITELŮM PROSTOR K DALŠÍMU
ROZVOJI. KDE JSOU KAPACITY ŠKOL
NEDOSTAČUJÍCÍ, MUSÍ BÝT VYTVOŘENY
NOVÉ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Mezi školami jsou výrazné rozdíly v kvalitě výuky.^[1] Přílišná administrativa brzdí jejich rozvoj.^[2] Systém pro profesní rozvoj pedagogů nezaručuje kvalitu programů, odborný růst učitelů má nevyužitý potenciál.^[3] V některých regionech je nedostatek míst v základních školách.

V ČEM JE PROBLÉM

Z výsledků mezinárodního šetření PISA (2018) mimo jiné vyplývá, že v České republice panují výrazné rozdíly ve výsledcích žáků. A to nejen napříč jednotlivými druhy škol, mezi regiony, ale i mezi žáky škol stejného druhu.

I z tohoto důvodu chceme posílit cílenou podporu školám i zřizovatelům v území, vzájemnou spolupráci škol a přenos příkladů dobré praxe. Chceme zlepšovat podmínky profesního rozvoje pedagogických pracovníků i atraktivitu učitelské profese. Za součást systému profesního rozvoje považujeme i nástroje pro předcházení vyhoření učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Z výzkumů vyplývá, že až 66 procent učitelů je v ohrožení vzniku syndromu vyhoření.^[12]

Chceme také zlepšit technickou kvalitu škol. Jednak stavbou nových škol tam, kde je to potřeba, ale i rekonstrukcí těch stávajících tak, aby odpovídaly potřebám moderní výuky a vyhovovaly technickým a ekologickým standardům 21. století.

NAŠE VIZE

O UČITELSKÉ POVOLÁNÍ JE ZÁJEM. UČITELÉ I ŘEDITELÉ ŠKOL SE PRŮBĚŽNĚ PROFESNĚ ROZVÍJEJÍ. MAJÍ K DISPOZICI PESTROU NABÍDKU KVALITNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ A PROSTOR A ČAS NA VZDĚLÁVÁNÍ A SDÍLENÍ SVÝCH ZKUŠENOSTÍ. ŠKOLY VŠEM POSKYTUJÍ KVALITNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, NEJSOU ZATÍŽENY BYROKRACIÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Profesní vzdělávání učitelů a ředitelů:

- ✓ Navrhne systém profesního růstu s cílem podpořit celoživotní vzdělávání. Propojíme ho se systémem odměňování. Do přípravy zapojíme lidi z praxe.
- ✓ Rozšíříme nabídku online vzdělávání, semestrálních kurzů a dlouhodobějších programů, které mají z hlediska profesního rozvoje vyšší přidanou hodnotu.^[17]
- ✓ Připravíme nástroje pro průběžné vyhodnocování kvality nabízených programů.

Zajištění cílené podpory školám v jejich rozvoji:

- ✓ Napomůžeme ke sdílení dobré praxe mezi školami. Vytvoříme podmínky pro spolupráci škol včetně zajištění hospitací, náslechnů, zapojení do výuky u kolegů z jiných škol, sdílení personálních kapacit, učebních prostor, zázemí škol apod.
- ✓ Připravíme návrh na hodnocení kvality škol, který zohlední i jejich sebehodnocení a zpětnou vazbu žáků a jejich rodičů.
- ✓ Zpřístupníme odborné analýzy a výsledky výzkumů. Umožníme propojení dat, aby bylo možné vyhodnocovat kvalitu a efektivitu vzdělávání a formulovat doporučení.

Snížení administrativní zátěže škol:

- ✓ Přezkoumáme, zda jsou všechny informace, které jsou po školách požadovány, skutečně užitečné. Ty, které nejsou, nebudeme požadovat.
- ✓ Školy dostanou k dispozici aplikace, které připraví data v požadovaném formátu k odeslání (z matriky, účetnictví).

Dostupnost vzdělávání:

- ✓ Vyčleníme část peněz na zkvalitnění prostorových podmínek, navyšování kapacit či budování nových základních škol tam, kde nabídka není dostatečná.

- ✓ Podpoříme střední školy v postupné odborné profilaci žáků prostřednictvím volitelných předmětů. Výuka všeobecného základu zůstane společná.
- ✓ Zvýšíme šance na pracovní uplatnění absolventů škol posílením možnosti získat dílčí profesní kvalifikaci v průběhu studia.
- ✓ Zjistíme, co brání přístupu ke vzdělávání, a navrheme kroky pro odstranění bariér.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

3–4 roky

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro děti

Díky dobré metodické podpoře a průběžnému vzdělávání budou mít učitelé prostor pro kvalitní práci se žáky a studenty.

Pro rodiny s dětmi

Učitelé budou efektivně vzdělávat děti a dobře komunikovat s rodiči. V dostupné vzdálenosti bude vždy dostatek míst ve školách.

Pro lidi ve finanční tísní

Doplnění profesní kvalifikace již v průběhu studia zvýší šance na úspěšné uplatnění při přechodu na trh práce.

Pro veřejné finance

Zkvalitňování výuky má pozitivní efekt na zvyšování vzdělanosti a ve výsledku i na hospodářský růst společnosti.

Pro učitele

Učitelé získají širší možnost profesního rozvoje, moderní didaktické prostředky a pomůcky. Ubude „papírování“.

Pro ředitele škol

Snížením administrativní zátěže se ředitelům uvolní ruce pro rozvoj škol, práci s pedagogickým týmem a vlastní profesní rozvoj.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

Zvýšení platů učitelů a dalších pedagogických pracovníků:

- ✓ Vyvolali jsme jednání Sněmovny k naplňování Usnesení PSP č. 66 o navyšování platů.
- ✓ Navrhli jsme navazující usnesení ohledně dalšího navyšování platů učitelů a ostatních pedagogických pracovníků.
- ✓ Zpracovali jsme návrh k novele zákona o pedagogických pracovnících, který by navázal plat pedagogů na průměrnou mzdu s cílem dosáhnout minimálně 130 procent její výše. Návrh obsahoval systém valorizace, urychlení nárůstu platu v prvních 10 letech praxe, navýšení platů v předškolním vzdělávání.

Profesní vzdělávání učitelů a ředitelů (DVPP):

- ✓ Připravili jsme pozměňovací návrh k novele zákona o pedagogických pracovnících s cílem zachovat akreditace vzdělávacích programů pro jejich další profesní rozvoj, aby nedošlo ke kompletnímu rozvolnění požadavků na kvalitu nabízených programů.
- ✓ Tento požadavek jsme rovněž uplatnili v rámci připomínek ke Strategii vzdělávací politiky do roku 2030+.

Snížení administrativní zátěže škol:

- ✓ Zpracovali jsme analýzu byrokratické zátěže s návrhem opatření k jejímu snížení.
- ✓ Při přípravě dokumentu Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+ jsme zpracovali a uplatnili připomínky týkající se snížení administrativní zátěže škol.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ A ŘEDITELŮ: JAKÝM ZPŮSOBEM CHCETE PODPOŘIT PROFESNÍ ROZVOJ UČITELŮ A ŘEDITELŮ?

V diskusi s učiteli, řediteli a také poskytovateli dalšího vzdělávání si společně pojmenujeme překážky, které ztěžují pedagogickým pracovníkům jejich celoživotní vzdělávání. Zároveň s nimi budeme hledat cesty, jak tyto překážky odstranit či překonat.

Naším cílem je, aby systém pro profesní rozvoj učitelů i ředitelů poskytoval pestrou nabídku kvalitních a vzájemně propojených vzdělávacích programů a zároveň reflektoval i jinou formu než formální vzdělávání. Nabízené formy by přitom měly zohledňovat individuální potřeby učitelů i ředitelů a individualizovaně cílit na ty oblasti, ve kterých se potřebují dále profesně rozvíjet.

Systém profesního růstu musí být především motivující a musí poskytovat možnost uplatnit získané dovednosti nejen přímo ve výuce, ale například i v pomoci kolegům nebo v jejich vedení. K tomu všemu musí mít učitelé dostatečný časový prostor.

PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ A ŘEDITELŮ: JAK CHCETE POSÍLIT KVALITU PROGRAMŮ PRO DALŠÍ PROFESNÍ ROZVOJ?

Současné nastavení systému pro profesní rozvoj nezaručuje kvalitu programů; odborný růst učitelů má nevyužitý potenciál.^[3] Chceme proto navrhnout mechanismy pro sledování a průběžné vyhodnocování kvality nabízených programů včetně zhodnocení jejich přínosu, a to například i s využitím zpětné vazby od účastníků vzdělávacích programů. Do hodnocení chceme aktivně zapojit i další důležité aktéry.

PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ A ŘEDITELŮ: KOLIK TO BUDE STÁT?

Požadavky na výši finančních prostředků budou vyčísleny na základě analýzy pokrytí nabídky vzdělávacích programů, jejího rozšíření a nastavení mechanismů, které by umožňovaly sledovat a průběžně vyhodnocovat kvalitu nabízených programů.

Výše nákladů na systém profesního růstu bude záviset na výsledcích diskuse o jeho provázání s odměňováním a o případné úpravě přímé vyučovací povinnosti.

ZAJIŠTĚNÍ CÍLENÉ PODPORY ŠKOLÁM V JEJICH ROZVOJI: CO JE CÍLEM HODNOCENÍ KVALITY ŠKOL?

Rozhodně nechceme sestavovat žebříčky jednotlivých škol. Celý systém by měl umožnit především škole samotné vyhodnotit si, co jsou její přednosti a kde je potenciál pro zlepšení. Zároveň by měl poskytnout relevantní data zřizovatelům, aby měli možnost poznat, jakou podporu jejich školy potřebují. A v neposlední řadě musí poskytnout dostatek informací pro rodiče, aby si se školou mohli poskytovat vzájemnou zpětnou vazbu. Při přípravě systému se budeme inspirovat příklady dobré praxe ze zahraničí a počítáme se zapojením zahraničních expertů, kteří se budou podílet na tvorbě koncepcí i jejich evaluaci.

ZAJIŠTĚNÍ CÍLENÉ PODPORY ŠKOLÁM V JEJICH ROZVOJI: KOLIK TO BUDE STÁT?

Náklady se budou primárně odvíjet od nastavení mechanismů pro podporu přenosu dobré praxe mezi školami a posílení jejich vzájemné spolupráce. Další dílčí opatření v této oblasti by neměla generovat vyšší výdaje. Týkají se spíše optimalizace nastavených procesů, efektivního využití dat sbíraných ve školství, která by měla být podkladem pro přípravu a tvorbu doporučení nejen pro zřizovatele a školy, ale také pro samotné ministerstvo a jím řízené organizace.

SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽE ŠKOL: JAK CHCETE SNÍŽIT ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽ ŠKOL?

Z šetření mezi řediteli škol mimo jiné vyplývá, že mezi úkony, které nejvíce zatěžují školy a bylo by možné je realizovat jednodušeji, lze zařadit například předávání různých „výkazů“.^[11]

Proto chceme, aby školy vedly pouze primární evidenci dat, tj. např. účetnictví, školskou matriku, inventarizaci apod. Tato data budou vedena v jednotném formátu a ředitelé budou mít k dispozici aplikace, které tento formát dokážou přečíst a automaticky zpracovat nejen do podoby statistických hlášení, ale i do přehledných informací zveřejňovaných pro rodiče a širší veřejnost. Takto automaticky připravené soubory ředitel už jen prohlédne a schválí jejich odeslání. Nikdo nebude muset „vyplňovat formuláře“. Zároveň se zaměříme na identifikaci a odstranění duplicitních údajů požadovaných po školách a zasadíme se o propojení informačních systémů na úrovni ministerstva, zřizovatelů a škol.

SNÍŽENÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽE ŠKOL: KOLIK TO BUDE STÁT?

Náklady se budou odvíjet od ceny aplikace, která bude umožňovat automatické zpracování dat.

DOSTUPNOST VZDĚLÁVÁNÍ: JAK CHCETE ŘEŠIT NEDOSTATEK MÍST V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V NĚKTERÝCH REGIONECH?

Zákonem je dnes řešeno (v mezinárodním srovnání nedostatečně) financování běžných výdajů základních škol. Financování investičních výdajů (hlavně na stavby nových školních budov nebo nástavby, přístavby a rekonstrukce stávajících budov) je ponecháno na obcích a městech, případně je spojeno s nesystematickou dotační podporou státu. Takové stavby přitom daleko přesahují finanční možnosti obcí a jejich financování bylo i v rozporu se zákonem o rozpočtové odpovědnosti obcí.

Chceme proto zákonem zajistit stálý přísun peněz ze státního rozpočtu na financování investic do vzdělávací infrastruktury. Tyto peníze by se rozdělovaly podle zákonem jasně stanovených pravidel, nikoliv podle lobbingu a „politických tlaků“.

V nejbližších letech by se z nich financovala především výstavba nových základních škol tam, kde je jich dnes katastrofální nedostatek a kde rodiče nemohou zapsat své šestileté děti do školy v dostupné vzdálenosti.

Dále by se investovalo i do výstavby mateřských škol a do zkvalitnění stavu školních budov tak, aby odpovídaly současným potřebám dětí a jejich výuky.

DOSTUPNOST VZDĚLÁVÁNÍ: KOLIK STOJÍ JEDNO MÍSTO V ZÁKLADNÍ ŠKOLE?

Nová škola „na zelené louce“ pro 500 dětí dnes stojí (včetně jídelny, tělocvičny, hřiště, parkoviště a dalších nezbytných součástí) přibližně 500 milionů korun, tj. přibližně jeden milion korun za místo pro jednoho žáka.

DOSTUPNOST VZDĚLÁVÁNÍ: KOLIK JE TŘEBA NOVÝCH MÍST V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH?

Například počet obyvatel Středočeského kraje se za posledních 20 let zvýšil přibližně o 300 000 (viz [ČSÚ](#)), z toho asi desetinu tvoří počet dětí školou povinných (viz [ČSÚ](#)). To znamená, že ve Středočeském kraji za posledních 20 let vzrostla potřeba míst v základních školách přibližně o 30 000. Tato potřeba byla zčásti uspokojena dosud volnými místy ve školách, zčásti i výstavbou nových škol a dostavbami či nástavbami škol stávajících. Ale stále je nutné zajistit nejméně 10 000 nových míst v základních školách, tj. investice řádově 10 miliard korun. Počet obyvatel kraje poroste i nadále a investice do školské infrastruktury s tím musí počítat.

Obdobné problémy bude třeba řešit i v okolí jiných velkých měst, kde roste počet obyvatel.

Kromě staveb nových budov je samozřejmě nutná i rekonstrukce stávajících školních areálů, aby jejich vnitřní i venkovní prostory odpovídaly technickým a ekologickým standardům a moderním vzdělávacím potřebám.

Všechny tyto investice by měly být finančně podpořeny ze státního rozpočtu podle zákonem daných pravidel.

DOSTUPNOST VZDĚLÁVÁNÍ: KOLIK TO BUDE STÁT?

Předpokládáme, že ze státního rozpočtu by na investice do vzdělávací infrastruktury byly na počátku určeny nejméně 2 miliardy korun ročně. Později by se tato částka upravila podle vývoje situace.

DOSTUPNOST VZDĚLÁVÁNÍ: JAK CHCETE ZLEPŠIT PROSTUPNOST A DOSTUPNOST STŘEDNÍCH ŠKOL?

Pokud žák střední školy v průběhu svého studia zjistí, že by chtěl studovat jiný obor nebo že je pro něj zvolený obor příliš náročný, často to znamená ukončení studia a zahájení studia jiného oboru zcela od začátku.

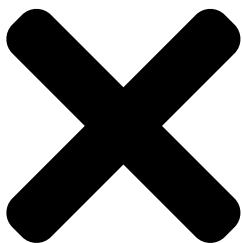
Proto chceme středním školám vytvořit podmínky pro rozšíření nabídky volitelných předmětů s odborným zaměřením tak, aby se žáci mohli specializovat postupně. Výuka všeobecného základu by zůstala společná. Pro žáky tak bude jednodušší rozhodovat se o svém profesním zaměření.

Zároveň chceme podpořit možnost získat profesní, respektive dílčí kvalifikaci již v průběhu studia. Tyto kroky posílí identifikaci žáků se zvoleným oborem i jejich budoucí profesní stabilitu, omezí se tak i riziko předčasných odchodů mladých lidí ze vzdělávání spojené s opakovanou dlouhodobou nezaměstnaností.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Česká školní inspekce. Národní zpráva z mezinárodního šetření PISA. 2018. Dostupné [zde](#).
- [2] FEDERIČOVÁ, Miroslava. Mezinárodní srovnání ředitelů škol: administrativní inferno. 2019. Dostupné [zde](#).
- [3] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. Verze 2018. Dostupné [zde](#).
- [4] Česká školní inspekce. Národní zpráva z mezinárodního šetření TALIS. 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] OECD. Education at Glance. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] OECD. Education at Glance. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Nadace České spořitelny. Sdílené priority 2030+. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. 2019–2020. Dostupné [zde](#).
- [9] EDUin. Audit vzdělávacího systému v ČR. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] PROKOP, Daniel, DVOŘÁK, Tomáš. Analýza výzev vzdělávání v České republice. 2019. Dostupné [zde](#).
- [11] Piráti. Analýza k byrokracii ve školství. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] SMETÁČKOVÁ, Irena. Syndrom vyhoření mezi vyučujícími v mateřských a základních školách. 2016. Dostupné [zde](#).
- [13] Parlamentní institut při Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Příprava budoucích učitelů. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Pozměňovací návrh Lukáše Bartoně k platům učitelů, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné [zde](#).
- [15] MÜNICH, Daniel, KRAJČOVÁ, Jana, PROTIVÍNSKÝ, Tomáš. Kvalita práce učitelů, vzdělanost, ekonomický růst a prosperita České republiky. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] OECD. How decentralised are education systems, and what does it mean for schools. 2018. Dostupné [zde](#).
- [17] OECD. TALIS: Supporting teacher professionalism. 2013. Dostupné [zde](#).
- [18] MÜNICH, Daniel, KRAJČOVÁ, Jana. Vysoké náklady nízkého vzdělání v České republice. 2020. Dostupné [zde](#).

**PENÍZE URČENÉ NA SPORT ROZDĚLUJME
SPORTOVNĚ. PODPORA KLUBŮ BUDE
TRANSPARENTNÍ A PŘÍMÁ. PŘEDNOSTNĚ
PŮJDE NA VOLNOČASOVÝ SPORT DĚTÍ A
MLÁDEŽE.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stát má vytvářet podmínky pro sportování pro všechny občany. To se neděje. Rozdělování prostředků není transparentní a probíhá podle klíče profesionálního sportu, ne zájmového. ^[7] Zároveň má ČR jeden z nejvyšších podílů lidí s nadváhou v Evropě. ^[12]

V ČEM JE PROBLÉM

Financování sportu státem není v ČR nastaveno transparentně. Veřejnost ale musí vědět, kde končí její peníze.

Většina peněz se dostává ke sportovcům skrze sportovní svazy. Aby mohly sportovní organizace dlouhodobě plánovat, musí být dodržována dlouhodobá koncepce podpory sportu. V roce 2019 došlo k vyčlenění dotací do sportu z agendy MŠMT a nově má rozdělování na starosti Národní sportovní agentura (NSA).^[2, 11] Díky tomu už nemůžou být prostředky určené na sport použity k pokrytí nedostatku peněz v jiných oblastech. Podmínky financování sportu se ale každý rok mění. NSA nerozděluje finance koncepčně, dotační programy nesledují jasný dlouhodobý cíl a dostatečně nemotivují sportovní organizace ke koncepční práci.

Sportovní kluby a sportoviště jsou už teď financovány i kraji a obcemi, málokde ale aspoň část peněz směřuje přímo klubům (Praha, Ostrava, Brno).

V roce 2020 se poprvé spustil dotační program Můj klub, ze kterého jdou peníze sportovním klubům přímo. Toto byl krok správným směrem, tento program ale stále rozděluje pouze 15 procent dotačních prostředků.

ČR má v evropském srovnání jedno z nejvyšších procent lidí s nadváhou.^[12, 13] Zároveň máme systém zdravotního pojištění, který hradí i léčbu tzv. civilizačních chorob^[14] bez ohledu na to, zda a jak člověk přispěl ke vzniku problému svojí životou. Snížit procento lidí s nadváhou můžeme mimo jiné vedením předškolních a školních dětí a jejich rodičů k pohybu. Proto je nutné se v rámci podpory sportu všech generací zaměřit na sport dětí a mládeže.

NAŠE VIZE

SPORTOVNÍ DOTACE BUDOU DÁLE ROZDĚLOVÁNY SPORTOVNÍM KLUBŮM PŘÍMO A TRANSPARENTNĚ. PENÍZE PŮJDOU K AKTIVNĚ SPORTUJÍCÍM ČLENŮM BEZ OHLEDU NA ÚČAST VE SVAZECH A SVAZOVÝCH SOUTĚŽÍCH. STÁT BUDE INTENZIVNĚ PODPOROVAT SPORTOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE A VYPRACUJE JASNOU STRATEGII SPORTU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Dotace do sportu budou rozdělovány klubům a oddílům podle toho, kolik aktivně sportujících členů, zejména sportujících dětí a mládeže, mají a (v případě mládeže) jak moc se jim trenéři věnují. Aktualizujeme akční plány podpory sportu tak, aby rozdělení dotačních financí sledovalo deklarované priority aktivního pohybu mládeže. Tímto směrem rozvineme program Můj klub.
- ✓ Zajistíme digitalizaci a propojení databází klubů a databází sportovců, výsledná databáze bude ve správě státu (ministerstev).
- ✓ Přestavíme Národní sportovní agenturu ve funkční organizaci, která bude rozdělovat dotační finance transparentně.
- ✓ Sportovní infrastruktura bude budována striktně podle národní Koncepce podpory sportu 2016–2025^[1], která zohlední počty potenciálních aktivních sportovců v nadregionech, regionech a obcích. Jejich budování bude zohledňovat dlouhodobou perspektivu sportovního odvětví v podmínkách ČR (viz zimní sporty, kvalita přípravy u nás ve světovém srovnání, zohlednění dopadů klimatické změny v dlouhodobém horizontu), provoz a údržba budou ze státní úrovně financovány podle stejných principů.
- ✓ Představíme Strategii pohybové gramotnosti, která stanoví cíle pro rozšíření a zvýšení kvality vedení pohybových aktivit dětí a mládeže v rámci škol (počínaje mateřskými) a volnočasových organizací.
- ✓ Podporou spolupráce sportovních oddílů se školami zlepšíme vedení dětí a mládeže ke zdravému pohybu.
- ✓ V působnosti MŠMT vytvoříme dotační program vzdělávání dobrovolníků a volnočasových pracovníků specificky pro pohybové aktivity. V rámci celoživotního rozvoje pohybové gramotnosti také vytvoříme vícegenerační pohybové programy.
- ✓ Podmínkou udělení dotace sportovnímu klubu bude povinnost klubu zveřejnit způsob využití peněz, a to na úrovni oddílů, pořádaných sportovních akcí a účasti na závodech.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

3
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Pohyb a sport vede ke zdravější populaci a přispívá k prevenci kriminality. Transparence financování přispěje k nápravě reputace resortu.

Pro mladé

Lépe cílené financování pomůže mladým a studentům skloubit proces dosažení vlastní (finanční) nezávislosti s aktivitami, kterým věnují čas.

Pro rodiny s dětmi

Přímá podpora klubů bude znamenat, že se dětem dostane lepší péče a prostoru ke sportování tak, aby získaly ty nejlepší návyky pro zdravý život.

Pro lidi ve zralém věku

Dospělí budou mít více prostoru a příležitostí k provozování různých pohybových aktivit od pěší turistiky po výkonnostní sport.

Pro seniory

Senioři budou mít více prostoru a příležitostí k provozování různých pohybových aktivit k udržování aktivního životního stylu.

Pro zaměstnance

Správná firemní pohybová strategie zlepšuje zdravotní stav zaměstnanců, snižuje absenci, zlepšuje image, rozvíjí mezilidské vztahy.

Pro živnostníky a podnikatele

Transparentní rozdělování dotací přispěje k narovnání podmínek podnikání v oblasti sportu, fitness a velkých sportovních akcí.

Pro lidi ve finanční tísní

Lepší finanční podpora sportu umožní zapojení všech bez rozdílu.

Pro veřejné finance

Zlepšení využití prostředků a nasměrování do aktivního pohybu snižuje zatížení zdravotního systému a prodlužuje délku produktivního života.

Pro zaměstnavatele

Podpora zdravého životního stylu a pohybových aktivit podpoří produktivitu a spokojenost zaměstnanců, nepřímo taklepší pracovní prostředí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Nastavili jsme nová, transparentnější pravidla rozdělování sportovních dotací v Praze, Ostravě a ostatních městech a jejich městských částech. Např. v Praze 6, dostupné [zde](#).
- ✓ Prosadili jsme program pohybové gramotnosti v Královéhradeckém kraji. Dostupné [zde](#).
- ✓ Iniciovali jsme zařazení pohybové gramotnosti do [Akčního plánu podpory Zdraví 2020](#).
- ✓ [Vyjádřili jsme se](#) ke vzniku Národní sportovní agentury.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

V souladu s již existující Konceptí podpory sportu chceme zvyšovat alokaci k průměru EU, tedy nad 0,2 procent HDP. Každé opatření má vlastní finanční rozvahu, nicméně digitalizace a propojení registrů budou provedeny v rámci již zamýšleného finančního plánu NSA s tím, že výsledné databáze bude provozovat některé z ministerstev – nabízí se MŠMT, které již spravuje databáze žáků a studentů, nebo Ministerstvo vnitra provozující základní registry státu. Horním odhadem nákladů na databáze a sběr dat pro ně je 135 milionů korun, což jsou náklady na tvorbu resortního informačního systému MŠMT.^[8]

KDE JE V TOM VAŠEM PLÁNU VRCHOLOVÝ SPORT? MLÁDEŽ POTŘEBUJE VZORY, ABY SE VĚNOVALA SPORTU!

Ačkoliv si značná část mládeže vybírá za vzory hvězdy vrcholového sportu, není to vidina sportovního vzoru, která drží děti a mládež u pohybových aktivit.^[3, 5] Základ vztahu k pohybu (zdravý či nezdravý) získávají děti z rodin a kolektivu již v předškolním a raném školním věku a vzory typu celebrit si vybírají až později na prvním a druhém stupni ZŠ. Základní motivací^[4, 6, 9, 10] k aktivnímu sportování je to, že člověka pohyb baví – buď sám o sobě, nebo jeho socializační aspekty. Studie zaměřené na vliv vrcholového sportu na mladistvé uvádějí i negativa tohoto vlivu (zneužívání dopingů, virálnost záznamů brutality ve sportu, pocit normálnosti poklesků, když se jich dopouštějí sportovní celebrity).^[10] Role sportovních celebrit na utváření vztahu ke sportu má kladné i záporné stránky, které jsou podobně významné. Proto není správné – jako to dosud děláme – stavět systém podpory sportu jen na těch aspektech, které se hodí do krámu. Hledání talentů a podpora mladých nadějných sportovců má navazovat na systém podpory sportu široké základny, nemá být klíčem pro financování celého resortu.

Vnímáme potřebu pozitivních vzorů ve společnosti, a proto chceme, aby stát podporoval aktivní sportování co nejširší části populace, zejména dětí a mládeže. Široká základna je to, z čeho hvězdy přirozeným způsobem vyrůstají, proto chceme na aktivní sportování

mládeže navázat rozdělování veřejných financí. Klíčem k rozdělování veřejných peněz nemá být to, kde zrovna slavíme úspěchy.

SPORT MÁ PŘECE BÝT PŘEDEVŠÍM ZÁBAVA PRO NÁS, OBYČEJNÉ LIDI. ZNAMENÁ TO, ŽE NEBUDE NA CO KOUKAT? ŽÁDNÉ SVAZOVÉ A MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽE? ŽÁDNÉ VELKÉ SPORTOVNÍ AKCE?

Oddělujeme sport aktivní a pasivní, divácký. Ačkoliv i při pasivním sledování sportu může zapálený fanoušek spálit něco kalorií, není přínos této aktivity pro jeho tělesné zdraví podstatný. Případné pořádání velkých sportovních akcí někdy dává smysl jako nástroj pro oživení regionální ekonomiky, proto jejich podporu ponecháme k rozhodnutí regionálních a obecních samospráv a samozřejmě na sponzoringu soukromého sektoru. Zachovejme proto klid, velké soutěže dál budou existovat.

KDYŽ CHCETE PENÍZE ROZDĚLOVAT NA SPORT MLÁDEŽE, KDO BUDE STAVĚT A UDRŽOVAT STADIONY? MÍNÍTE JE HODIT NA KRK KRAJŮM A OBCÍM?

Stát bude v různé míře stavět a udržovat sportovní infrastrukturu a přispívat na její provoz. Značný díl sportovišť stát financuje jako součást školních areálů. Velké stadiony ale stát financovat může jen do nějaké míry, přiměřeně síle ekonomiky, počtu obyvatel a potenciálních sportujících. Část sportovišť, zvláště tam, kde je jich velká hustota vzhledem k hustotě osídlení v rozumné dojezdové vzdálenosti, budou muset zákonitě provozovat a udržovat kraje, obce nebo soukromé subjekty.

CHCETE NĚJAK MĚNIT VÝUKU TĚLOCVIKU NA ŠKOLÁCH? CHCETE ZVÝŠIT HODINOVOU DOTACI TĚLOCVIKU V ROZVRZÍCH?

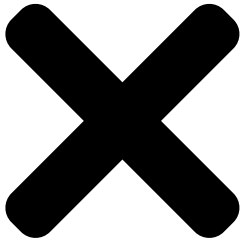
V rámci koncepce rozvoje tzv. pohybové gramotnosti počítáme s potřebou kvalitativního zlepšení zajištění tělovýchovy ve školách. Vyučující tělesné výchovy by měli v maximální míře vést žáky ke sportu bez zranění, se správnou technikou pohybu a především představovat pohyb jako aktivní zábavu, např. zaváděním herních prvků do hodin tělocviku.^[1] Zvýšení hodinové dotace tělocviku není prioritou, protože značnou část

pohybových aktivit děti absolvují mimoškolně ve sportovních oddílech. Naším cílem je, aby se při stávající hodinové dotaci TV na školách stále více dětí věnovalo sportu i mimoškolně. Poté, co provedeme zásadní reformu obsahu vzdělávání, a po vyhodnocení zde navržených opatření, možná věc zvýšení hodinové dotace TV na školách opět otevřeme.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Koncepce podpory sportu 2016–2025. 2016. Dostupné [zde](#).
- [2] Zákon č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu. Dostupné [zde](#).
- [3] KOVÁŘÍKOVÁ, Andrea. Faktory ovlivňující účast dětí na sportovních aktivitách. 2014. Dostupné [zde](#).
- [4] SEKOT, Aleš. Rodiče a sport dětí: Rodičovské výchovné styly jako motivační faktor sportování dětí a mládeže. 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] ŠEVCOVÁ, Dagmar. Sportovci jako idoly a vzory současných dětí a mládeže. 2017. Dostupné [zde](#).
- [6] VISEK, Amanda, CHANDRAN, Avinash, MANNIX, Heather, CLEARY, Sean. Toward Understanding Youth Athletes' Fun Priorities: An Investigation of Sex, Age, and Levels of Play. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Český olympijský výbor. Analýza financování sportu v České republice (shrnující verze). 2009. Dostupné [zde](#).
- [8] Ministerstvo pro místní rozvoj: Integrovaný regionální operační program. Projekt Resortní informační systém MŠMT. Dostupné [zde](#).
- [9] GARDNER, Lauren, MAGEE, Christopher A., VELLA, Stewart A. Social climate profiles in adolescent sports: Associations with enjoyment and intention to continue. *Journal of Adolescence* 52 (2016), pp. 112–123, DOI: 10.1016/j.adolescence.2016.08.003. Dostupné [zde](#).
- [10] PICCOLO, George. The Effects of Professional Athletes as Role Models on High School Students. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Mise Národní sportovní agentury: Národní sportovní agentura jako ústřední správní orgán státní správy České republiky postupně přejímá od MŠMT oblast poskytování podpory ve sportu v ČR. Cílem je dosáhnout harmonického sportovního prostředí, které bude vychovávat úspěšné vrcholové sportovce reprezentující naši zemi v zahraničí, ale i podporovat rekreační sportovce, pro které je pohyb relaxační aktivitou ke škole či zaměstnání. Úkol plníme prostřednictvím správného nastavení dotačních programů a zprostředkování spolupráce mezi sportovními kluby a místní samosprávou. Dostupné [zde](#).
- [12] World Health Organization. Global status report on noncommunicable diseases. 2014. Dostupné [zde](#).
- [13] BŘÍZA, Matouš. Komparace systémů financování sportu ve vybraných zemích Evropy. 2016. Dostupné [zde](#).
- [14] MATOULEK, Martin. Prezentace: Pohyb jako lék. 2018. Dostupné [zde](#).

**STYLEM POKUS OMYL UŽ STÁT DÁL ŘÍDIT
NEJDE. O ZÁKONECH A INVESTICÍCH
ROZHODUJME CHYTŘE: NA ZÁKLADĚ DAT,
JEJICH ANALÝZ A PILOTNÍCH PROJEKTŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Český stát čelí výzvam 21. století, které řeší metodami z hluboké minulosti. Místo faktů a analýz je řízení státu založené spíš na dojmologii a ideologii.^[3, 5, 10] Výsledkem je neefektivní stát, který nedokáže zajistit kvalitní veřejné služby^[1] a hází občanům a podnikatelům klacky pod nohy.

V ČEM JE PROBLÉM

Výkon české státní správy je vzhledem k úrovni ekonomického rozvoje země v mezinárodních žebříčcích hodnocen jako velmi slabý. ČR je například v žebříčku výkonnosti veřejného sektoru umístěna na 99. příčce, a patří tak mezi nejhorší na světě.^[1] Ve srovnání Světového ekonomického fóra z roku 2017 v oblasti transparentnosti tvorby politik se Česko umístilo na 73. místě ze 137 zemí za státy jako Rusko, Zambie či Uganda.^[2]

Jak akademické studie, tak analýzy samotných státních útvarů ukazují neschopnost našeho státu vycházet při tvorbě zákonů a dotačních programů z dostupných faktů.^[3, 4, 5] Odborníci upozorňují, že na ministerstvech neexistuje „účinný transfer a implementace vědeckých poznatků do praxe“ a „na rozdíl od jiných zemí EU na úrovni vlády neexistuje žádná strategická jednotka, která by se programově opírala o aplikaci vědeckých poznatků ve veřejné správě“.^[6]

Společenské vědy a zkušenosti ze zahraničí poskytují poznatky o fungování ekonomiky, společnosti, chování jednotlivců atd. Bohužel ČR na rozdíl od vyspělých zemí nedokáže tyto poznatky využívat.^[5] Výsledkem je zcela zbytečný hazard s ekonomikou a v nejhorších případech přímo se životy občanů jako během pandemie koronaviru.

Ve výrobě či službách jsme v Česku schopni využívat nejmodernější technologie, nepřímo tak čerpáme z výsledků výzkumu a vývoje z celého světa. V oblasti státní správy ale neustále vymýšlíme nové, ryze české kolo.

Bohužel nedokážeme aplikovat ani standardní metodologie, jako jsou posouzení dopadů připravované legislativy nebo analýza nákladů a užitků (cost-benefit analysis –

CBA). Pokud jsou ministerstva na základě pravidel nucena takové nástroje využít, činí tak v naprosté většině případů čistě formálně. Z užitečného nástroje se tak stává byrokratická přítěž.

NAŠE VIZE

ŘÍZENÍ STÁTU ZALOŽÍME NA FAKTECH, A TO PO VZORU JINÝCH VYSPĚLÝCH STÁTŮ, JAKO JE NAPŘ. NOVÝ ZÉLAND. OMEZENÉ ZDROJE STÁT VYUŽIJE CO MOŽNÁ NEJVÍCE ÚČELNÝM A ÚČINNÝM ZPŮSOBEM. STÁT TAK POSKYTNE KVALITNĚJŠÍ SLUŽBY A UŠETŘÍ MILIARDY. NEBUDOU PŘIJÍMÁNY NEFUNKČNÍ ČI ŠKODLIVÉ ZÁKONY.^[15]

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zařídíme, aby občané jedním kliknutím na internetu mohli sledovat, jak vláda plní program.
- ✓ Upravíme Legislativní pravidla vlády tak, aby ministerstva připravovala legislativu na základě faktů. Podkladové studie pro legislativní návrhy budou posuzovány skupinou nezávislých expertů.
- ✓ Snížíme počet výjimek pro hodnocení dopadů regulace, které uděluje šéf Legislativní rady vlády. ^[1, 12, 13, 14]
- ✓ Zavedeme moderní, ve světě ověřený, způsob řízení veřejných financí, aby výdaje státu byly maximálně účelné, efektivní a kontrolovatelné. To také umožní identifikovat možné úspory veřejných prostředků.
- ✓ Zavedeme nástroje pro prioritizaci veřejných politik a investičních projektů na základě skutečných potřeb občanů a podniků. Sloužit k tomu bude kromě jiných nástrojů i metoda analýzy nákladů a přínosů (CBA).
- ✓ Při Úřadu vlády vytvoříme Vládní analytický útvar jako centrální analytickou jednotku státní správy. Útvar obsadíme špičkovými odborníky, kteří pomohou zajistit, že je připravovaná legislativa v souladu s odbornými poznatky a fakty a vychází z aktuálních dat situace v ČR.
- ✓ Vládní analytický útvar bude podporovat jednotlivé resorty v přípravě zákonů, vyhlášek a řízení veřejných financí.
- ✓ Bude také zodpovědný za přípravu a aktualizace ucelené strategie státu reagující na globální trendy, výzvy a koordinaci navazujících mezíresortních strategií.
- ✓ Prostřednictvím kvalitních vzdělávacích programů, vycházejících ze zahraničních zkušeností, vyškolíme klíčové experty na všech ministerstvech.
- ✓ Zajistíme funkční spolupráci s kvalitními akademickými pracovišti z ČR a zahraničí, což umožní lépe přenášet aktuální poznatky do tvorby legislativy.

- ✓ Umožníme vědcům přístup k novým statistickým datům vytvořeným z informačních zdrojů státních úřadů, díky čemuž doložíme podstatu problémů a ověříme dopad zákonů.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Stát řízený na základě faktů dokáže řešit nejen krátkodobé, ale i dlouhodobé problémy, jako jsou společenské nerovnosti nebo změna klimatu.

Pro rodiny s dětmi

Zodpovědné řízení veřejných financí umožní poskytování kvalitních veřejných služeb, jako je vzdělávání či efektivní podpora rodin.

Pro lidi ve zralém věku

Stát efektivně spravující finance pomůže zajistit i dlouhodobou udržitelnost penzijního systému bez negativních dopadů na celou společnost.

Pro seniory

Kvalitní regulace na základě faktů spolu s efektivním řízením veřejných financí umožní poskytování kvalitní zdravotní a sociální péče.

Pro zaměstnance

Transparentní a předvídatelné právní prostředí je nezbytným předpokladem pro prosperitu a zaměstnanost.

Pro živnostníky a podnikatele

Transparentní a předvídatelné právní prostředí je nezbytným předpokladem pro prosperitu a rozvoj podnikání.

Pro lidi ve finanční tísní

Řízení na základě faktů znamená, že stát zná potřeby svých občanů a přijímá nejefektivnější a nejchopitelnější řešení zjištěných problémů.

Pro veřejné finance

Řízení státu na základě faktů je jasný a moderní princip veřejné správy, umožňující za minimum nákladů maximálně zvyšovat kvalitu života.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Donutili jsme A. Babiše zveřejnit návrh Národního investičního plánu.^[16]
- ✓ Vytvořili jsme v poslaneckém klubu Pirátů špičkový analytický tým expertů.
- ✓ Přiměli jsme stát ke zveřejňování podrobných dat o průběhu pandemie a očkování obyvatel^[17] včetně pravidelných zpráv Parlamentu podle pandemického zákona.
- ✓ U významných investic státu (JE Dukovany, DOL, dálnice D4 formou PPP) jsme požadovali zpracování analýz nákladů a výnosů.^[18]
- ✓ Zpracovali jsme ve spolupráci s think-tankem České priority podrobný záměr na zřízení Vládního analytického útvaru.
- ✓ Připravili jsme návrh umožňující výzkumným institucím získat přehledové statistiky z datových sad resortů za účelem návrhu lepších politik.
- ✓ Uspořádali jsme na půdě Sněmovny seminář k hodnocení dopadů regulace.^[19]
- ✓ Zabránili jsme jmenování expolitika ČSSD Michala Haška do Legislativní rady vlády.^[20]
- ✓ Seznámili jsme ministryni Schillerovou s metodami řízení projektů a konceptem Hodnoty za peníze slovenského Ministerstva financí.
- ✓ Vyškolili jsme zpracovatele našich programových bodů na základy analýzy nákladů a přínosů (CBA) ve spolupráci s think-tankem České priority.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Finanční náklady na výše zmíněná opatření se týkají především Vládního analytického útvaru. Jeho předpokládané roční náklady na provoz jsou několik desítek milionů korun. Očekáváme však, že výsledné úspory, které ve státní správě vzniknou díky jeho činnosti (např. díky efektivnějšímu řízení veřejných financí či kvalitnějším regulacím), výrazně převýší náklady na jeho provoz. Například přínosy britské organizace Behavioral Insights Team, která aplikovala poznatky behaviorálních věd pro designování veřejných politik ve Spojeném království, převážily více jak dvacetkrát náklady na její provoz.^[7, 8]

PROČ VYTVÁŘET NOVÝ ÚŘAD?

Vládní analytický útvar nebude novým úřadem, ale vznikne v rámci Úřadu vlády. Rozhodně nebude úřadem klasických úředníků s razítky, ale spíše něco jako moderní vědecká instituce s motivovaným týmem lidí, kteří přinesou i zkušenosti ze zahraničí. V české státní správě podobný centrální analytický útvar chybí. Analytické skupiny sice existují při většině ministerstev, jsou však kapacitně výrazně podceněné a zabývají se čistě resortními problémy. Odborníci, ale třeba i samotné Ministerstvo pro místní rozvoj navíc upozorňují, že v Česku chybí centrální orgán, který by například koordinoval tvorbu a implementaci strategií.^[9] Centrální analytické útvary jsou běžné v jiných státech, jako například v Nizozemsku (Centraal Planbureau) nebo na Slovensku (Útvar hodnoty za peníze) či Novém Zélandu (Policy Project).

NEBUDE TO ZNAMENAT NABÍRÁNÍ NOVÝCH ÚŘEDNÍKŮ? NENÍ JICH PŘÍLIŠ?

Nepůjde o běžné úředníky, ale o analytiky a další odborníky s úkolem maximálně zefektivňovat využívání veřejných prostředků. Jak ukazují i příklady ze zahraničí, zaměstnání každého z nich se bohatě vyplatí. Zahraniční praxe dokonce ukazuje, že takové útvary mohou výrazně přispět k dlouhodobému snižování nepotřebných

úřednických pozic. Navíc některá „tabulková“ místa pro tyto specialisty získáme díky reorganizaci Úřadu vlády.

NEBUDE ZAPOJENÍ DALŠÍCH MECHANISMŮ JEN DALŠÍ KOMPLIKACÍ PRO UŽ TAK SLOŽITÝ LEGISLATIVNÍ PROCES?

Naopak, navrhované změny proces tvorby zákonů zjednoduší a zrychlí. V současném systému přijímání zákonů se návrhy často zaseknou v meziresortním připomínkovém řízení nebo později v Parlamentu. Do těchto fází totiž vstupují nekvalitní návrhy zákonů, jejichž podoba se poté horko těžko napravuje. Navrhované změny ale přispějí k tomu, aby návrhy zákonů vznikaly už od počátku v co možná nejkvalitnější podobě na základě znalostí společenských věd a dobré praxe ze zahraničí, což celý následný proces přijímání urychlí a zjednoduší.

CELÉ TO ZNÍ HEZKY, ALE NEJSOU TO JEN TAKOVÉ POHÁDKY, KTERÉ STEJNĚ NEBUDOU FUNGOVAT?

Vycházíme ze zkušeností odborníků ze zahraničí, kteří dané procesy používají v praxi. Zde je stručné shrnutí pro přípravu legislativy. Dříve než se začne psát jakýkoliv zákon, příslušné ministerstvo (navrhovatel zákona) popíše srozumitelným jazykem problém, který chce řešit, včetně jeho rozsahu a příčin. Následně navrhovatel zákona popíše řešení (teze – věcný záměr), které mají popsané problémy odstranit či zmírnit. Zároveň by měl zhodnotit dopady navrženého řešení, včetně finančních nákladů. Navrhovatel pak svůj návrh musí obhájit před komisí odborníků i širší veřejností. Až po úspěšném obhájení navrhovatel sepíše legislativní návrh v právním jazyce (paragrafované znění).

Dále legislativní návrh zákona již pokračuje standardní cestou – připomínkové řízení s dotčenými institucemi, legislativní rada, vláda, Parlament, prezident.

Po určité době, například po třech letech od vstupu zákona v účinnost, by ministerstvo, které schválený zákon předložilo, podalo zprávu o fungování přijatého zákona. Zprávu by schválila vláda a předložila Parlamentu k prodiskutování. Více k tématu chytré tvorby zákonů [zde](#).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] World Economic Forum. The Global Competitiveness Report. 2019. Dostupné [zde](#).
- [2] World Economic Forum. Text Global Competitiveness Index 2017–18 [cit. 12. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Evropská komise. Public administration characteristics and performance in EU28: The Czech Republic. 2018. Dostupné [zde](#).
- [4] NEKOLA, Martin, KOHOUTEK, Jan. Policy work at the sub-national level: Analytical styles of Canadian and Czech directors and managers. Canadian Public Administration. 2016. 59(2), 289-309.
- [5] Ministerstvo vnitra ČR. Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030: Příloha č. 1 – Analytická část. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] OCHRANA, František, VESELÝ, Arnošt, NEKOLA, Martin, TOLLAROVÁ, Blanka. Ministerští úředníci ČR a využívání sociálně vědních poznatků. Vojenské rozhledy. 2018, 27(2), 109–124. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line).
- [7] Centre for Public Impact. The Behavioural Insights Team in the UK. 2016. Dostupné [zde](#).
- [8] GUAY, J. What is behavioural insights? 2019. Dostupné [zde](#).
- [9] Ministerstvo pro místní rozvoj. Analýza nástrojů používaných ke strategické práci – Výstup z kvantitativního šetření v rámci klíčové aktivity KA01 – dotazníkové šetření. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] VESELÝ, Arnošt, OCHRANA, František, NEKOLA, Martin. When Evidence is not Taken for Granted: The Use and Perception of „Evidence” in the Czech Republic Ministries. The NISPACEE Journal of Public Administration and Policy. 2018. 11(2), 219–234.
- [11] Úřad vlády ČR. Výroční zpráva Komise RIA za rok 2013. Dostupné [zde](#).
- [12] Úřad vlády ČR. Rozbor zasedání pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a hodnocení projednávaných návrhů právních předpisů v roce 2017. Dostupné [zde](#).
- [13] Úřad vlády ČR. Rozbor zasedání pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace a hodnocení projednávaných návrhů právních předpisů v roce 2018. Dostupné [zde](#).
- [14] Úřad vlády ČR. Jednání Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace v roce 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] Korupce jako parazit. Protikorupční kuchařka – Recept 13: (Ne)Kvalita českých zákonů. Dostupné [zde](#).
- [16] Piráti. Piráti se u soudu dožadují zveřejnění investic, které Babiš slíbil starostům a apelují na transparentnější pravidla. 2019. Dostupné [zde](#). Česká televize. Vláda zveřejnila investiční plán do roku 2050 za 8 bilionů. 2019. Dostupné [zde](#).
- [17] Piráti. Poskytněte data o epidemii vědcům, vyzývají vládu Piráti. 2020. Dostupné [zde](#).

[18] Piráti. Dostavba dálnice D4 není podle Pirátů vhodná pro PPP financování, stát zbytečně prodělá pět miliard. 2021. Dostupné [zde](#).

[19] Piráti. Vláda nedrží kvalitu zákonů, měla by více poslouchat experty. 2019. Dostupné [zde](#).

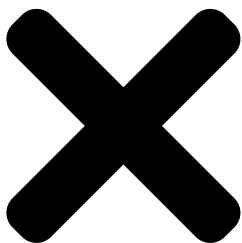
[20] Piráti. Komentář: Michal Hašek nemá osobnostní, profesní ani odborné předpoklady zastávat pozici člena Legislativní rady vlády. 2019. Dostupné [zde](#).

**DŮVĚRYHODNÉ, PŘEDVÍDATELNÉ A
RYCHLÉ SOUDNICTVÍ**

2021

**PIRÁTI
STAROSTOVÉ**
●■

**TAKÉ VÁS VYTÁČÍ, KOLIK PŘÍPADŮ SI TU
SOUDY PŘEHAZUJÍ JAKO BRAMBOR, DOKUD
NEVYCHLADNE? ZAVEĎME STANDARDY,
KTERÉ POSÍLÍ DŮVĚRYHODNOST JUSTICE.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Pravomocný verdikt v kauze Rath trval 7 let.^[48] Máme dvakrát více trestních řízení delších 2 let než v Rakousku^[49] a soudům věříme o třetinu méně.^[40] Problém jsou nepředvídatelnost, přepinkávání případů a průtahy.^[41] Za rok 2018 stát zaplatil na odškodnění 367 milionů korun.^[42]

V ČEM JE PROBLÉM

Dobře fungující soudy kultivují podnikatelské prostředí a pomáhají férovým vztahům i ekonomice.^[43]

Justici důvěřuje v České republice 56 procent občanů, a to navzdory nestabilní správě, kde se ministr ve volebním období čtyřikrát vyměnil^[12], a nepodloženým výpadům od ministryně Benešové.^[7, 45]

Ačkoliv zákon ministerstvu ukládá dohled nad průtahy^[10], kontroly probíhají jen na základě stížností.^[11] Na soudech nejsou jednotné a vyhodnotitelné standardy včasného vyřízení věci, počtu přípustných odročení či vracení věci. Sporné případy trvají dlouho, než projdou skrz všechny instance, a někdy se opakovaně vracejí. Šéfové soudů hlídají „čárky“ a věci starší 2 let. Počet nedodělků starších 2 let je dnes 22 000 civilních (5 procent), 3 000 trestních (4,5 procent) a 2 400 (25 procent) správních.^[52] EU doporučuje zveřejnit cílová časová období pro vyřizování věcí.^[51]

Česko nemá na rozdíl třeba od Nizozemska, kde jsou lidé s justicí spokojenější, písemně podchycený systém kvality.^[9] Spokojenost uživatelů nezjišťuje vůbec.^[50] Ministerstvo nemá přímou zkušenost s prací soudů. Chybí zde instituce, která by se věnovala justici jako systému a kde by soudci sami dbali na kvalitu a přenášeli zkušenosti do zlepšení zákonů a vnitřních postupů v justici.^[13] Stát nemá jasné postupy např. pro délky trestů, aby bylo rozhodování předvídatelné. Kvalitu ovlivňují i další faktory, např. dobíhající obměna soudců^[36] či příliš komplikovaná soudní soustava. Tvoří ji čtyři úrovně a nad to ještě Ústavní soud.^[14] Procesní předpisy jsou zastaralé (z 60. let) a prošly 100–120 novelami. K tomu navíc umožňují obstrukce a právní kličky a nemyslí na digitalizaci řízení.

Pokud je soudce kárně odsouzen za kárné provinění, ve většině případů ministerstvo neuplatňuje odpovědnost za způsobenou škodu – tu pak hradí převážně daňoví poplatníci.^[15]

NAŠE VIZE

CHCEME DOBRĚ FUNGUJÍCÍ SOUDY, KTERÉ CHRÁNÍ OBČANY A FIRMY PŘED NESPRAVEDLNOSTÍ. ZLEPŠÍME RYCHLOST, PŘEDVÍDATELNOST A KVALITU JUSTICE. NA ŠÉFY SOUDŮ NAVRHNEME DŮVĚRYHODNÉ A KOMPETENTNÍ SOUDCE. INSPIRUJEME SE STÁTY, KDE MÁ SOUDNICTVÍ VYSOKOU DŮVĚRU JAKO RAKOUSKO A NIZOZEMSKO.^[40]

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Rychlost řízení

- ✓ Zrušíme faktický stop stav na nabírání nových soudců.^[39]
- ✓ Zavedeme elektronický spis.
- ✓ Zpřístupníme statistiky o rozhodovací činnosti soudů a soudců v dané agendě^[21], aby bylo možné relevantní srovnání rychlosti, míry potvrzení rozhodnutí a zvolených přístupů. Provážíme je s registrem justičních činitelů^[22] a databází soudních rozhodnutí^[23] včetně kárných rozhodnutí.
- ✓ Stanovíme cíle pro podíl případů, které mají být vyřešeny v daném časovém období.^[51]
- ✓ Prosadíme nový trestní řád a zpracujeme věcný záměr civilního procesního kodexu.
- ✓ Zanalyzujeme příčiny zahlcení správního úseku u Městského soudu v Praze i rostoucího počtu případů u vrcholných soudů^[18] a navrhneme potřebné změny.
- ✓ Zajistíme adekvátní platy soudního personálu.^[19]
- ✓ Zadáme studii k optimalizaci soudní mapy s cílem vytvořit tříčlankovou soudní soustavu.^[24]
- ✓ Zvýšíme úhrady nákladů za bezdůvodné či šikanózní žaloby.

Kvalita rozhodování

- ✓ U výběru soudců a šéfů soudů uvedeme do praxe standardní postupy, aby byli do funkcí vybráni poctiví odborníci, kteří se osvědčili.^[17]
- ✓ Po odborné diskusi zavedeme systém kvality v soudnictví podle inspirace Nizozemím.^[20] Ten je založený na průzkumech mezi uživateli justice či

supervizích. Nastavíme systém sledování výsledků včetně opakovaného vracení věci pro nezákonnost.

- ✓ Zvážíme zřízení rady pro soudnictví v tzv. severském typu dle doporučení studie Nejvyššího správního soudu.^[25] Ta by řešila kvalitu justice. Nezasahovala by do rozsudků a kárných věcí.
- ✓ Po odborné diskusi přijmeme kompetenční model, etický kodex a požadavky na soudce.^[46] Dáme stranám sporu prostředek nápravy, pokud soudce očividně nepostupuje nestranně.
- ✓ Tam, kde podle platné legislativy stát uhradil škodu za trestně či kárně odsouzeného soudce, budeme důsledněji uplatňovat regresní nárok na náhradu.^[26]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

8
LET

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Rychlé, kvalitní a předvídatelné soudy zlepšují prostředí pro podnikání, posilují vymahatelnost práva a napomáhá ekonomickému růstu.

Pro živnostníky a podnikatele

Řádné a rychlé fungování soudů pomůže poctivému podnikání, zkrátí čekání na sporné pohledávky a zlepší plnění dluhů.

Pro advokáty

Advokáti díky digitalizaci získají možnost dálkového nahlížení do spisu. Rovněž dojde k vyšší předvídatelnosti soudního rozhodování.

Pro soudce

Uchazeči získají jasná a jednotná pravidla pro jmenování soudcem. Soudcům bude zajištěn předvídatelný kariérní postup.

Pro účastníky řízení

Díky standardům kvality, kvalitní správě soudů a zjednodušení soudní soustavy stoupne předvídatelnost soudního rozhodování.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Urychlili jsme schválení novely zákona o soudech a soudcích, která zavádí transparentní výběr soudců a soudních funkcionářů. ^[55]
- ✓ Seznámili jsme předsedkyni Soudcovské unie ČR Danielu Zemanovou, ministryni spravedlnosti Marii Benešovou a šéfa Nejvyššího soudu Pavla Šámala s konceptem karty soudce jako evidence soudních statistik, která může pomoci zajistit kvalifikované srovnání a předcházet průtahům.
- ✓ Podpořili jsme iniciativu Rekonstrukce státu a mezinárodní iniciativu Partnerství pro otevřené vládnutí ke zveřejňování soudních rozhodnutí, navrhli jsme příslušné znění zákona. ^[54]
- ✓ Zřídili jsme podvýbor pro digitalizaci justice, který monitoroval postup v projektech justic. ^[29]
- ✓ Vyvolali jsme jednání poslanců ve Sněmovně, které prověřilo údajný tlak ^[16] prezidenta republiky na soudce a doporučilo do budoucna pravidla pro postup v podobných věcech. ^[28]
- ✓ Zastali jsme se obětí jednoho z největších podvodů v kauze H-systém, aby byli odškodněni ze zabaveného kradeného majetku.
- ✓ Uspořádali jsme ve Sněmovně seminář k možnosti správních soudů rozhodovat o podstatě sporu bez nutnosti vracení věci. ^[53]
- ✓ Přiměli jsme Nejvyšší správní soud, aby přestal anonymizovat jména kárně odsouzených soudců. ^[30]
- ✓ Přišli jsme s jednodušším modelem dvoustupňového kárného řízení soudců podle doporučení protikorupční organizace GRECO.
- ✓ Sepsali jsme článek o aktuálních problémech soudnictví do časopisu Jurisprudence. ^[8]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

NEBOJÍTE SE TOHO, ŽE KDYŽ SE BUDE MĚŘIT RYCHLOST PRÁCE SOUDCŮ, TAK SVÁ ROZHODNUTÍ VÍCE ODFLÁKNOU A BUDOU MÉNĚ KVALITNÍ?

Měření rychlosti soudců už mnoho let funguje v Německu.^[47] My zatím nechceme soudcům předepisovat přesné lhůty, co jim má jak dlouho trvat, jako to mají v Německu. Prozatím jim jen chceme poskytnout srovnání, jak stejná věc trvá dlouho kolegům řešícím obdobné věci. Srovnání proběhne u velkého počtu věcí, aby mělo vypovídající hodnotu. Pochopitelně systém umožní vyloučit průtahy způsobené účastníky řízení. Systém kvality se nebude zaměřovat pouze na rychlost, ale i kvalitu, např. počtem rozhodnutí, která finálně obstála u vyšších instancí. Určitě ale chceme nastavit cílová časová období, aby se například snížil počet nevyřízených věcí starších 2 let ve správním soudnictví z 25 procent na méně než 5 procent.

VY CHCETE POSTIHOVAT SOUDCE ZA TO, JAK ROZHODUJÍ?

To určitě nechceme. Alfou a omegou je pro nás nezávislost a nestrannost soudců. Kvality nelze primárně dosahovat represí. Za důležitější považujeme dobrý výběr, vzdělávání a vedení, nicméně nelze zavírat oči nad tím, pokud dojde k vážné chybě, která může někomu zkazit život. Proto přísně respektujeme to, že pokud soudce pochybí, pouze trestní nebo kárný soud ho může odsoudit. Do této kategorie patří i justiční excesy, které jsou kárným proviněním. Pouze u soudců, kteří již byli sami odsouzeni a za které stát musel zaplatit náhradu škody z peněz daňových poplatníků, budeme pečlivě zvažovat, zda je na místě požadovat regresní úhradu škody, jako to dělají zaměstnavatelé v jiných profesích. Výše tohoto regresního nároku je u nedbalosti zastropována na 4,5 násobku platu soudce. Ve skutečnosti se však regresy téměř neuplatňují, ačkoliv stát uhradí ročně přes 300 milionů korun škody za průtahy a nezákonná rozhodnutí.^[42]

PROČ JE POTŘEBA ZKOUMAT DŮVĚRYHODNOST LIDÍ, KTERÍ JSOU NOMINOVÁNI NA FUNKCE ŠÉFŮ SOUDŮ? NENÍ TO JAKO ZA SOCIALISMU?

Za socialismu byly soudy úzce provázány s komunistickou stranou a do funkcí se člověk dostal za stranickou angažovanost spíše než za schopnosti. Mezinárodní organizace doporučují^[31], aby bylo jmenování do funkcí šéfů soudů založeno na meritokratickém principu, tedy na odvedené práci a osobní historii. Na ministerstvu se však dosud někdy stávalo, že lidi z ministerstva viděli jmenovaného uchazeče poprvé při jmenovacím ceremonálu na Hradě.^[32] Proto u každého uchazeče budeme ověřovat důvěryhodnost a jeho předchozí zkušenosti a chceme důsledně používat transparentní výběrová řízení. Zejména u šéfů soudů budeme důkladně zkoumat, jak si daný soudce počínal ve své předchozí funkci, a budeme požadovat průpravu ze soudního managementu. Šéf soudu má totiž rozhodující vliv na jmenování vedení soudu, na organizaci práce, řešení problémů, etiku práce i na pracovní atmosféru, a proto chceme, aby měly soudy důvěryhodné vedení.

PROSAZUJETE RADU PRO SOUDNICTVÍ. CO ALE ŘÍKÁTE NA TO, ŽE STÁTY, KTERÉ VE VÝCHODNÍ EVROPĚ TUTO RADU ZAVEDLY, TOHO NYNÍ LITUJÍ A ZAČALA TAM FUNGOVAT SOUDCOVSKÁ MAFIE?

Je skutečně pravda, že ve východní Evropě skončily rady pro soudnictví nezdarem. Je tomu tak proto, že šlo o silné mocenské orgány, které ovládli politici či na ně navázané osoby.^[33] Oproti tomu my chceme radu pro soudnictví, která nebude mít silové kompetence, ale bude zastřešovat soudnictví jako systém, bude se zaměřovat na nastavení standardů kvality pro občany.^[34] Toto je tzv. slabý či severský model, který doporučují i autoři studie na toto téma u Nejvyššího správního soudu.^[35] Nezávislost soudnictví spočívá v tom, že každý soudce je odbornou a nezávislou autoritou, nikoliv v jejich kolektivní reprezentaci.^[37] Jmenování do rady upravíme tak, aby tam politici nemohli dosazovat svoje koně, ale aby ke jmenování byla potřeba souhra s jinými odbornými institucemi podobně jako ve zmíněném Nizozemsku. Podrobnosti o tomto záměru jsou v našem odborném podkladu.^[38]

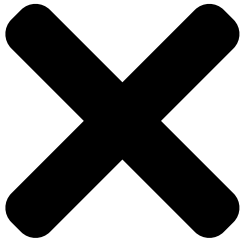
KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] MICHÁLEK, Jakub. Analýza, vize a plán pro resort Spravedlnosti – prezentace. 2021. Dostupné [zde](#).
- [2] Záznam z konference pirátského resortního týmu Spravedlnost konané 6. 2. 2021. Dostupné [zde](#).
- [3] Piráti. Vynikající a otevřené soudnictví – Analýza Pirátů. 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] MICHÁLEK, Jakub. Vize pro digitální justici. 2021. Dostupné [zde](#).
- [5] Piráti. Rozpracované pirátské teze k Radě pro soudnictví. 2021. Dostupné [zde](#).
- [6] Nejvyšší soud. Zelená kniha justice. 2017. Dostupné [zde](#).
- [7] SeznamZpravy.cz. Co se skrývá za výroky Marie Benešové. Té, co si nedává pozor na pusu. 2021. Dostupné [zde](#).
- [8] MICHÁLEK, Jakub. Aktuální stav soudnictví. Časopis Jurisprudence. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] DIJKSTRA, Rachel I., LANGBROEK, Philip M., BOZORG ZADEH, Kyana, TÜRK, Zübeyir. The evaluation and development of the quality of justice in The Netherlands. Str. 237 a násl. 2017. Dostupné [zde](#).
- [10] Pravomoc Ministerstva spravedlnosti kontrolovat průtahy vyplývá z § 123 odst. 2 zákona o soudech a soudcích.
- [11] Proces podání a vyřízení stížnosti je obsažen v § 164 a násl. zákona o soudech a soudcích. Výroční statistická zpráva Ministerstva spravedlnosti za rok 2019 je dostupná [zde](#).
- [12] Wikipedia.cz. Seznam ministrů spravedlnosti České republiky. 2021. Dostupné [zde](#).
- [13] K tomu např. Nejvyšší soud. Zelená kniha justice. Str. 19 a násl.. 2017. Dostupné [zde](#). Dále vyjádření Soudcovské unie. 2016. Dostupné [zde](#).
- [14] MICHÁLEK, Jakub. Srovnání české a nizozemské soudní soustavy v článku Aktuální stav soudnictví. Časopis Jurisprudence. 2020. Str. 14. Dostupné [zde](#).
- [15] Odpověď ministra spravedlnosti Jana Kněžíčka na interpelaci poslance Jakuba Michálka. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] iHNed.cz. Zeman mi dával jasně najevo, jak máme rozhodnout, říká soudce Baxa o tom, jak se prezident a Mynář snaží ovlivnit justici. 2019. Dostupné [zde](#).
- [17] Piráti. Dobrá praxe: Vyhodnocení důvěryhodnosti právnických a fyzických osob. 2020. Dostupné [zde](#).
- [18] Výroční statistická zpráva Ministerstva spravedlnosti za rok 2019. Str. 118. Dostupné [zde](#).
- [19] Česká televize. Justici se nedaří udržet asistenty či zapisovatelky. Kvůli penězům odcházejí jinam. 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Systém kvality soudnictví je rozveden na str. 35 a násl. článku Aktuální stav soudnictví od Jakuba Michálka v časopise Jurisprudence. Článek je ke stažení [zde](#). Dále též článek The evaluation and development of the quality of justice in The Netherlands. 2017. Str. 237 a násl. Dostupné [zde](#).

- [21] Připravujeme webovou stránku prototypu statistik soudce, kterou představíme během předvolební kampaně.
- [22] Registr justičních čekatelů na webu Ministerstva spravedlnosti. Dostupné [zde](#).
- [23] Databáze soudních rozhodnutí na webu Ministerstva spravedlnosti. Dostupné [zde](#).
- [24] HlidaciPes.org. Sedm statečných z Prachatic. Proč chce justice totálně překreslit soudní mapu Česka. 2019. Dostupné [zde](#).
- [25] Nejvyšší správní soud. Hledání optimálního modelu (samo)správy soudnictví v České republice. 2008. Dostupné [zde](#).
- [26] Odpověď ministra spravedlnosti Jana Kněžíňka na interpelaci poslance Jakuba Michálka. 2019. Dostupné [zde](#).
- [27] Evropská komise. Srovnávací přehled EU o soudnictví Justice Scoreboard za rok 2020. Str. 5. Dostupné [zde](#).
- [28] Usnesení podvýboru pro justici a soudní samosprávu z 29. 1. 2019 je dostupné [zde](#).
- [29] Webová stránka s informacemi o podvýboru pro digitalizaci justice a e-Sbírku je dostupná [zde](#).
- [30] Odpověď předsedy Nejvyššího správního soudu z 26. 11. 2018 je dostupná [zde](#).
- [31] Např. Evropská komise pro efektivitu justice při Radě Evropy (CEPEJ). Oficiální web je dostupný [zde](#).
- [32] Vyplývá to např. z rozhovoru se soudcem Nejvyššího správního soudu Tomášem rychlým pro Deník.cz. 2017. Dostupné [zde](#).
- [33] KOSARĚ, David. Perils of Judicial Self-Government in Transitional Societies. 2016.
- [34] KOSARĚ, David. Perils of Judicial Self-Government in Transitional Societies. 2016. Str. 430.
- [35] Nejvyšší správní soud. Analýza Hledání optimálního modelu (samo)správy soudnictví v České republice. 2008. Dostupné [zde](#).
- [36] KOSARĚ, David. Perils of Judicial Self-Government in Transitional Societies. 2016. Str. 417.
- [37] FAUPEL, Rainer. The Administration of the Judiciary in Germany. In: Nejvyšší rada soudnictví: Quo vadis? 2015. Str. 42.
- [38] Piráti. Rozpracované pirátské teze k Radě pro soudnictví. 2021. Dostupné [zde](#).
- [39] Česká televize. Benešová chce letos omezit jmenování nových soudců. 2021. Dostupné [zde](#).
- [40] Evropská komise. Srovnávací přehled EU o soudnictví Justice Scoreboard za rok 2020. Str. 48. Dostupné [zde](#).
- [41] MICHÁLEK, Jakub. Aktuální stav soudnictví. Časopis Jurisprudence. 2020. Dostupné [zde](#).
- [42] E15.cz. Stát rekordně platí za chyby soudů, loni se náklady více než zdvojnásobily. 2019. Dostupné [zde](#).
- [43] Evropská komise. Srovnávací přehled EU o soudnictví Justice Scoreboard za rok 2020. Dostupné [zde](#).
- [44] Flash Eurobarometer. Perceived independence of the national justice systems in the EU among the general public. 2020. Dostupné [zde](#).
- [45] Soudcovská unie. Stanovisko Soudcovské unie k vyjádření ministryně Benešové. 2021. Dostupné [zde](#).

- [46] KOSARĚ, David. Perils of Judicial Self-Government in Transitional Societies. 2016. Str. 390.
- [47] Wikipedia. Článek o německém systému PEBBSY, který tam funguje od roku 2005. Dostupné v němčině [zde](#).
- [48] Lidovky.cz. Rath je vinen, dostal 7 let vězení a musí zaplatit 10 milionů. Soud mu snížil původní trest. 2019. Dostupné [zde](#).
- [49] European Commission for the Efficiency of Justice. European judicial systems CEPEJ Evaluation Report. 2020. Str. 130. Dostupné [zde](#).
- [50] European judicial systems: Efficiency and quality of justice. CEPEJ studies. 2018. Dostupné [zde](#).
- [51] Evropská komise. Srovnávací přehled EU o soudnictví Justice Scoreboard za rok 2020. Str. 43. Dostupné [zde](#).
- [52] Justice.cz. Statistický list Rychlost vyřizování fyzických osob u soudu (délka trestního řízení ode dne nápadu do dne právní moci). 2019. Dostupné [zde](#). Dále statistický list Přehled o délce soudního řízení ode dne nápadu do dne právní moci podle druhu předmětu řízení – počet správních věcí. 2019. Dostupné [zde](#). Dále přehled o délce soudního řízení ode dne nápadu do dne právní moci podle druhů sporů – počet civilních věcí. 2019. Dostupné [zde](#).
- [53] Česká justice. Rozsudky správních soudů by měly být vymahatelné, prosazuje pirát Michálek. 2020. Dostupné [zde](#).
- [54] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Jakuba Michálka ke sněmovnímu tisku 630 týkající se zveřejňování soudních rozhodnutí. Dostupné na webu Poslanecké sněmovny jako sněmovní dokument č. 7082 [zde](#).
- [55] Novela zákona o soudech a soudcích (sněmovní tisk 630) ve znění schváleném Poslaneckou sněmovnou. Dostupné [zde](#).

**PŘESTAŇME LÍT BETON, JAK KOHO
NAPADNE. INFRASTRUKTURU DOPRAVY
PLÁNUJME V LOGICKÉM CELKU ROKY
DOPŘEDU. PROMYŠLENĚ, EFEKTIVNĚ, BEZ
PRŮŠVIHŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Rozpočet na stavby se licituje z roku na rok, absence dlouhodobé strategie vede k chybám v přípravě staveb. Staví se krátké, nespojité úseky, které podle analýzy nákladů a přínosů nepatří mezi priority. Kvalita infrastruktury jako funkčního celku je nízká.^[1, 2]

V ČEM JE PROBLÉM

150 úředníků Státního fondu dopravní infrastruktury funguje jako prostý přerozdělovač na peníze^[3], neplní svou roli záruky předvídatelného a stabilního plánování.

Za 20 let vzrostl objem českého exportu k celkovému HDP z 27 na 67 procent^[4] – svoji polohu uprostřed Evropy chceme zhodnocovat, ne kvůli ní jako pasivní pozorovatel tranzitních koridorů trpět.^[5]

Problém v dopravě u nás není generování formálně správných teoretických koncepcí a strategií^[6] na úrovni Ministerstva dopravy. Problém je ve vlastní realizaci nepružnými, personálně podvybavenými a prolobbovanými organizacemi s nahodile sestaveným rozpočtem při každoročním „porcování medvěda“.^[7]

Problém je také v chybném stanovení priorit napříč jednotlivými druhy dopravy a pro jednotlivé stavby též v nekvalitní přípravě – nedostatečném posouzení variant, „salámová metoda“, rozpor územně plánovacích dokumentací s koncepcemi, strategiemi a závazky (např. Green Deal, Strategický rámec atd.) a špatnou komunikací s (dotčenou) veřejností.

Shrnutí kritických bodů je v odkazu.^[8]

Co tedy žádáme? Stanovení investičních priorit s ohledem na využitelnost staveb, jejich přínosy a soulad se strategickými dokumenty a závazky ČR.

Dlouhodobý plán by měl vycházet z investičních priorit stanovených na základě

potřebnosti, přínosů a souladu záměrů se strategickými dokumenty a závazky.

Pro udržitelnou městskou mobilitu je důležité zejména:^[9]

1. předcházení potřebám po mobilitě,
2. podpora využívání alternativních způsobů dopravy,
3. snižování negativních vlivů jednotlivých druhů dopravy ve městě na veřejné zdraví, jakož i globální změny,
4. humanizace uličního prostoru tak, aby se ulice staly multifunkčním prostorem a nikoliv jen jednoúčelovou kapacitní dopravní a parkovací infrastrukturou.

NAŠE VIZE

**INFRASTRUKTURU BUDEME STAVĚT PODLE DLOUHODOBÉHO PLÁNU S ŠIROKOU
POLITICKOU PODPOROU, ZÁKONEM ZAJIŠTĚNÝM A PŘEDVÍATELNÝM
FINANCOVÁNÍM. VÝSTAVBA BUDE PROBÍHAT PODLE PLNOHODNOTNÉHO
LINIOVÉHO ZÁKONA. KAŽDÝ, OD OBČANA PŘES DODAVATELE AŽ PO DOPRAVCE,
BUDE VĚDĚT, KDY A CO SE POSTAVÍ.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Připravíme plán na vybudování páteřní sítě vysokorychlostních železnic a dálnic včetně předpokládaného harmonogramu, priorit a finančního krytí.
- ✓ Plánování dopravy odvodíme od cíle a tomu přizpůsobíme prostředky: budou stanoveny cílové doby, za které bude možné se dostat z jakéhokoliv místa republiky do krajského a hlavního města.
- ✓ Budeme rozvíjet nové kapacity pro nákladní železniční dopravu, aby bylo možné na ni převést významnou část dopravy kamionové.
- ✓ Odstraníme „železnou oponu“ na hraničních přechodech, především s Německem a Rakouskem, aby zejména v nákladní železniční přepravě nedocházelo ke zbytečným procesním zdržením.
- ✓ Navrhujeme priority staveb podle společenské potřeby. Například obchvaty obcí na silnicích I. třídy se musí stavět podle věcných kritérií (především intenzity dopravy), a ne politického lobbingu. Z více konkurenčních projektů se bude prioritizovat ten, který v analýze nákladů a přínosů (CBA) vychází jako výhodnější, např. více usnadní cestování a má menší negativní dopad na lidi a přírodu.
- ✓ Pro tento plán budeme ve Sněmovně hledat politickou shodu s širokou podporou.
- ✓ Na schválení plánu naváže zákon o zajištění jeho financování na dobu minimálně 10 let, aby potřebné výdaje byly dlouhodobě kryté.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

2 roky na přípravu plánu a nového procesního modelu
2 roky na pilotní provoz a vyhodnocení

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Veřejnou dopravu učiníme dostupnější, kvalitnější a rychlejší.

Pro zaměstnance

Lepší dopravní dostupnost veřejnou dopravou zvýší mobilitu zaměstnanců a konkurenceschopnost.

Pro živnostníky a podnikatele

Zaměstnavatelé budou mít snazší přístup ke kvalifikovaným lidem. Živnostníci zase najdou více zakázek v rostoucím segmentu služeb.

Pro lidi ve finanční tísní

Přibudou pracovní příležitosti. Doprava bude ekonomicky dostupná..

Pro veřejné finance

Předvídatelnost výstavby povede k zprůhlednění rozhodovacích procesů, zapojení více subjektů a nižším nákladům z veřejných rozpočtů.

Pro ekologické spolky a organizace

Doprava nezávislá na fosilních palivech a s minimální energetickou náročností přispěje ke zdravějšímu životnímu prostředí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Navrhli jsme zefektivnění a ztransparentnění Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).^[10]
- ✓ V tomto volebním období konzistentně vyvíjíme tlak na výstavbu rychlostních železnic (volební programové dokumenty od roku 2017).^[11]
- ✓ Oslovujeme klíčové hráče s cílem vysvětlit náš záměr již před volbami, a vytvořit tak příznivé prostředí pro jeho urychlenou realizaci.
- ✓ Podíleli jsme se na první novele liniového zákona (2018). Zde jsme navrhli dodatečnou ochranu vlastníků, zatímco původní návrhy se jejich ochranou prakticky nezabývaly. Některé z těchto návrhů se staly součástí zákona, zbylé čekají na další vývoj samotného zákona.^[12]
- ✓ Během celého volebního období jsme vzdorovali snaze oligarchů privatizovat si veřejnou infrastrukturu na všech úrovních, viz např. články níže.^[13]

Články týmu Dopravy

- ✓ Investice nebo chaotické betonování, říjen 2020^[14]
- ✓ Piráti proti D-O-L, říjen 2020^[15]
- ✓ Plánování podle volebních období, září 2020^[16]
- ✓ Nastartujte bagry, září 2020^[17]
- ✓ Poučení z krizového vývoje, srpen 2020^[18]
- ✓ Problémy integrace dopravy, květen 2020^[19]
- ✓ Problematika železničních přejezdů, březen 2020^[20]

- ✓ Koordinace výstavby infrastruktury, červenec 2019^[21]
- ✓ Pasporty jako nástroj chytré správy dopravních cest, červenec 2019^[22]
- ✓ Železnice propojená s Evropou, květen 2019^[23]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

PODLE JAKÉHO KLÍČE ZAŘAZOVAT STAVBY DO TOHOTO DLOUHODOBÉHO RÁMCE?

Je zapotřebí stanovit priority napříč jednotlivými druhy dopravy i pro jednotlivé stavby v souladu s cíli Dopravní politiky a dalšími strategickými dokumenty a závazky. Pro stavby je důležité doložit skutečnou potřebnost, nákladovou efektivitu (CBA) a také prověřit alternativy (více variant trasování a technického řešení, využití stávajících komunikací či posílení jiných druhů dopravy, např. železnice, které řeší stejné dopravní relace).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dopravní dostupnost – Územní dimenze řešící dopravní dostupnost. Dostupné [zde](#).
- [2] HORKÁ, H., HRADIL, V., JELÍNKOVÁ, E., RŮŽIČKA, L. Může kvalita silnic ovlivnit ekonomický růst? Raiffeisen Bank. Dostupné [zde](#).
- [3] Usnesení vlády České republiky ze dne 23. listopadu 2016 č. 1034 ke Statutu Státního fondu dopravní infrastruktury. Dostupné [zde](#).
- [4] ČTK, Hospodářské noviny. Závislost Česka na zahraničním obchodu roste. Hodnota exportu vzhledem k HDP se zvýšila z 27 na 67 procent, ukazuje analýza [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] ČTK, Hospodářské noviny. Česko patří k nejlevnějším zemím pro průjezd kamionů, ukázala nová analýza. Sto kilometrů je tu o 300 korun levnější než v Německu nebo Polsku [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Databáze strategií Ministerstva dopravy ČR. Dostupné [zde](#).
- [7] Hospodářská komora ČR. 108/19 Rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury na rok 2020 a střednědobý výhled na roky 2021 a 2022; T: 3. 9. 2019. Dostupné [zde](#).
- [8] Dopravní federace nevládních neziskových organizací, o. s. Desatero problémů a opatření potřebných k zavedení dobré správy v investicích MD – Investice do velkých dopravních staveb potřebují změnu! Dostupné [zde](#).
- [9] Hospodářská komora ČR. 85/20 Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050; T: 24. 7. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] POLANSKÝ, O. Pozměňovací návrh č. 7450 k sněmovnímu tisku č. 756. Dostupné [zde](#).
- [11] POLANSKÝ, O. Raději rychlovlaky, než kanál Dunaj–Odra–Labe. MF Dnes, 17. 8. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] Piráti. Zákon o urychlení výstavby infrastruktury míří ze Sněmovny do Senátu, Piráti v něm prosadili ochranu vlastníků. Dostupné [zde](#).
- [13] POLANSKÝ, O. Jak se v Česku vaří zákony. www.ondrejpolansky.cz [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] POLANSKÝ, O. Vláda navýšila investice do dopravy. Opravdu se z krize proinvestujeme, nebo nás čeká jen další chaotické betonování? Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [15] Pirátské listy. Piráti jsou proti koridoru Dunaj–Odra–Labe. Přínosy pro ekonomiku sporné, ekologické dopady drtivé [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] LIČKA, J. Plánování infrastruktury v podmínkách volebních období aneb My nic, to předchozí vlády. Pirátské listy. Dostupné [zde](#).
- [17] LIČKA, J. Příběhy středočeských dálnic: nastartujte bagry, zbytek dořešíme cestou. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

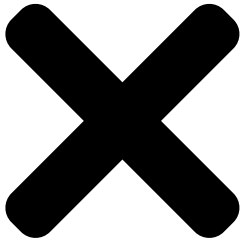
- [18] LIČKA, J. Poučení z krizového vývoje roku 2020. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] KALIŠ, O., KOPAS, M. Problémy integrace dopravy ve Středočeském kraji. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] POLANSKÝ, O. Ještě k problematice železničních přejezdů. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] LIČKA, J. Už to zase rozkopali! aneb Řešení kvadratury kruhu v koordinaci výstavby infrastruktury. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] ŽIDEK, V. PASPORTY jako nástroj chytré správy dopravních cest. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [23] LIČKA, J., WITOSZ, D. Železnice propojená s Evropou patří mezi pirátské dopravní priority. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

ÚSPĚŠNÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**RADĚ EU PŘEDSEDÁME UŽ PŘÍŠTÍ ROK A
VLÁDA STÁLE NENÍ PŘIPRAVENA? VŽDYŤ
JDE O ŠANCI PROSADIT TÉMATA, KTERÁ
JSOU PRO NÁS DŮLEŽITÁ! DOŽEŇME TO!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Přípravy na předsednictví v Radě EU vláda podcenila organizačně, personálně i finančně^[1, 2, 4] – hrozí nám ostuda a promarnění příležitosti, která přichází jednou za 14 let.^[5]

V ČEM JE PROBLÉM

Česká republika bude vykonávat své historicky druhé předsednictví v Radě Evropské unie v druhé polovině roku 2022. Stane tedy na 6 měsíců v čele jednoho z hlavních orgánů, který udává směr rozvoje EU a který také pomáhá řídit nepředvídané krize. Ovlivňuje tak životy 450 milionů unijních občanů i celého mezinárodního společenství.

To s sebou nese velkou zodpovědnost i příležitost. Česká republika bude zemí, která povede veškerá legislativní vyjednávání a bude organizovat a předsedat stovkám pracovních setkání. Budeme reprezentovat Radu Evropské unie vůči ostatním unijním institucím a stejně tak Unii jako celek navenek vůči třetím zemím. Z pozice předsednické země můžeme pomáhat nastolovat a prosazovat důležitá témata a řešení. Je to šance posílit reputaci Česka v Evropě, stejně jako povědomí o Evropské unii u nás.

Abychom to úspěšně zvládli, potřebujeme perfektně připravené experty – silný tým pro komunikaci, organizaci, logistiku atd. Současná vláda přípravy podceňuje a může se stát, že Česko bude ve složité výchozí situaci. Piráti a STAN proto předem připraví různé scénáře a jasnou strategii pro to, aby Česká republika předsednictví zastala důstojně a získala z něj co nejvíce.

NAŠE VIZE

**ÚSPĚŠNĚ ZVLÁDNEME PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU S DŮRAZEM NA DOKONČENÍ
OBNOVY PO PANDEMII, DIGITALIZACI, ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A DALŠÍ PALČIVÉ
PROBLÉMY. PROHLoubÍME VZTAHY SE STÁTY EU A OBNOVÍME VNÍMÁNÍ ČESKA
JAKO SPOLEHLIVÉHO A ZODPOVĚDNÉHO PARTNERA.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Budeme klást nejvyšší možný důraz na dokončení popandemické obnovy ekonomiky a podporu a regulaci v oblasti digitalizace. Dále se zaměříme na životní prostředí, politiku rozvoje regionů včetně rozhodování zdola, vnitřní daňové ráje, vysokorychlostní tratě a transparentní nakládání s dotacemi. Bohužel vzhledem k potřebnému času na přípravu bude moci příští vláda priority českého předsednictví upravovat jen částečně.
- ✓ Přípravu předsednictví přebereme v pokročilé fázi po předchozí vládě. V případě potřeby vyčleníme na zajištění zodpovědného předsednictví odpovídající prostředky. Odmítáme komerční sponzoring předsednictví – priority žádného zákonodárského procesu se nesmí přizpůsobovat zájmům velkých sponzorů.
- ✓ Prosadíme výrazný regionální rozměr předsednictví prostřednictvím aktivního zapojení měst, obcí, krajů a funkčních území.
- ✓ Posílíme participativní rozměr předsednictví zapojením významných aktérů z neziskového sektoru, zájmových sdružení i občanské společnosti. Podpoříme zapojení veřejnosti do Konference o budoucnosti Evropy.
- ✓ Dohlédneme na posílení transparentnosti Rady EU – registr lobbistů musí fungovat podobně jako u Evropského parlamentu. Rada by měla zveřejňovat zápisy a publikovat dokumenty již v přípravných fázích legislativy.
- ✓ Zasadíme se, aby nám zůstaly přínosy předsednictví i po jeho skončení. Stát by si měl udržet kvalifikované lidi a know-how. Na pozitivním obrazu Česka v Evropě můžeme dále stavět, stejně jako na tématech, která v čele EU rozpracujeme. Využijeme předsednictví k podpoře českých expertů v institucích EU.
- ✓ Předsednictví využijeme jako nový impuls k posílení výuky o základním fungování Evropské unie ve školách i k osvětě veřejnosti. Chceme informované občany, kteří vědí, jak vzniká legislativa, která je ovlivňuje, a jak ji mohou ovlivnit oni.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Předsednictví probíhá ve druhé polovině roku 2022 po dobu 6 měsíců. 6 měsíců před tím bude probíhat stínování francouzského předsednictví. Aktivní příprava začne nejpozději od voleb.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro zaměstnance

Organizace předsednictví vytvoří a zabezpečí nová pracovní místa.

Pro živnostníky a podnikatele

Předsednictví bude vyžadovat značné organizační zajištění a jeho velká část bude realizována v ČR.

Pro veřejné finance

Rakouské předsednictví Rady v druhé polovině 2018 přispělo 135 miliony eur do hrubého domácího produktu a vytvořilo 2305 pracovních míst.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Interpelovali jsme Andreje Babiše ohledně stavu příprav a priorit českého předsednictví^[1] a také nedostatečného rozpočtu na předsednictví.^[2]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Bez podrobné znalosti stavu přípravy předsednictví nemůžeme konkrétní náklady věrohodně vyčíslit. Odhadujeme, že české předsednictví bude vyžadovat výrazně vyšší náklady, než uvádí vláda^[2] – kvůli nedostatečné přípravě předsednictví.

CO ZAJIŠTĚNÍ PŘEDSEDNICTVÍ OBNÁŠÍ V PRAXI?

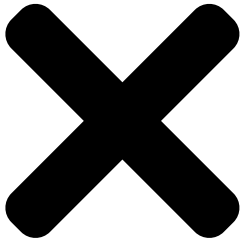
Značné počty expertních úředníků na vedení legislativních vyjednávání, organizaci pracovních setkání a zastupování Rady EU vůči Evropskému parlamentu, Evropské komisi a dalším institucím EU.

V době prvního předsednictví v roce 2009 bylo stálé zastoupení posíleno až o dalších 100 zaměstnanců, nyní se počítá s navýšením v řádu poloviny (cca 50 zaměstnanců).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Poslanecká sněmovna PČR. Stenoprotokol 35. schůze ze dne 17. 10. 2019. 2019. Dostupné [zde](#).
- [2] LIPAVSKÝ, Jan. Kdo šetří, má za tři... roky mizerné předsednictví. 5. 9. 2019. Dostupné [zde](#).
- [3] Spolkové kancléřství Rakouska. Shrnutí rakouského předsednictví. 2018. Dostupné [zde](#).
- [4] MAZANCOVÁ, Hana. Šetřeme na chlebíčkách, ne na lidech. Poslanci se obávají vyhoření úředníků i nevyužitých šancí úsporného předsednictví. Deník N. 17. 3. 2021. Dostupné [zde](#).
- [5] Evropská rada – Rada EU. Předsednictví Rady EU. 2021. Dostupné [zde](#).

**V EU PROSAZUJEME OCHRANU VNĚJŠÍCH
HRANIC A PREVENCI NELEGÁLNÍ MIGRACE,
NE KVÓTY. PRO CIZINCE S LEGÁLNÍM
POBYTEM CHCEME FÉROVÝ PŘÍSTUP.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Počet cizinců v Česku dlouhodobě roste, přesáhl již 600 tisíc.^[1] Bez zvládnuté integrace může ve společnosti docházet k pnutí. Téma migrace zneužívají extremisté a populistický přístup komplikuje postavení Česka v EU. Cizinecké řízení je zatíženo zbytečnou byrokracií.

V ČEM JE PROBLÉM

Česko je pro cizince atraktivní zemí, mimo jiné kvůli stabilní bezpečnostní situaci, dlouhodobě rostoucí ekonomice, ze které plyne zájem o zahraniční pracovníky, a kvalitnímu vysokému školství, které láká zahraniční studenty. Pracovní migrace představuje nedílnou součást české ekonomiky a v případě oborů s vysokou přidanou hodnotou také přináší zahraniční zkušenosti do Česka. Česko je na 5. místě v rámci zemí EU co do rychlosti růstu počtu cizinců na počet obyvatel.^[2] Legálně jich zde pobývá přes 600 tisíc a jejich počet nadále stoupá. Stát stojí před výzvou, jak dát možnost cizincům se kvalitně integrovat, jak po stránce ekonomické, tak společenské.

Nelegální migrace cizinců přes území ČR také představuje významné bezpečnostní riziko, které vyžaduje náležitou pozornost v úzké spolupráci s našimi sousedy.^[1]

Migrační krize z let 2015–2016 ukázala neudržitelnost^[3] stávajícího evropského přístupu. Uprchlíkové kvóty, tedy povinné přerozdělování žadatelů o azyl mezi členské státy EU, selhaly. V roce 2020 Evropská komise předložila „Nový pakt o migraci a azylu“^[4] jako plán reformy v oblasti migrační a azylové politiky na evropské úrovni. Diskuse nad ním se stane předmětem odborných debat i politických stanovisek.

Na poli mezinárodní ochrany se situace od roku 2015 výrazně uklidnila.^[5] Do budoucna je však kvůli nestabilní mezinárodní situaci a zhoršující se klimatické krizi nutno počítat s dalším možným nárůstem počtu příchozích.^[6]

Migrační krize na jednu stranu vyvolala mezi lidmi přirozené obavy a nejistotu, na druhou stranu vytvořila hlubokou dělicí linii ve společnosti. Někteří politici ji navíc zneužili k šíření protievropských a nacionalistických nálad.

NAŠE VIZE

**ČESKO V EU PROSADÍ ODPOVĚDNÝ PŘÍSTUP K MIGRACI ZAHRNUJÍCÍ ŘEŠENÍ
BEZ KVÓT, PREVENCI NELEGÁLNÍ MIGRACE A OCHRANU VNĚJŠÍCH HRANIC. NA
DOMÁCÍ PŮDĚ ZBAVÍME CIZINECKÉ ŘÍZENÍ ZBYTEČNÉ BYROKRACIE A
INTEGRAČNÍ PROGRAMY UMOŽNÍ CIZINCŮM STÁT SE PLNOHODNOTNOU
SOUČÁSTÍ SPOLEČNOSTI.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Evropa

- ✓ V přístupu k migraci prosazujeme odpovědná, bezpečná a humánní řešení bez povinného přerozdělování tzv. kvót. Solidarita má být dobrovolná.
- ✓ Podpoříme spolupráci EU se zeměmi, které jsou zdrojem migrace nebo přes ně vedou migrační trasy. Chceme předcházet nelegální migraci již mimo území EU.
- ✓ Podpoříme posílení ochrany vnějších hranic EU včetně zavedení tzv. pre-screeningu a hraničního řízení o azylových žádostech.
- ✓ Podpoříme spolupráci mezi státy EU v oblasti azylu a návratové politiky, včetně reformy agentury FRONTEX.
- ✓ Podpoříme politiku sponzorovaných návratů.
- ✓ Posílíme sdílení informací v rámci EU s důrazem na ochranu osobních údajů.

Česko

- ✓ Nastavíme férová pravidla pro vstup cizinců na pracovní trh, zohledníme zájmy zaměstnavatelů i obcí. Pracovní agentury, zaměstnavatelé a univerzity musí nést za své pracovníky a studenty z ciziny svůj díl odpovědnosti a zajistit jim odpovídající podmínky k pobytu.
- ✓ Podpoříme digitalizaci cizineckého řízení. Systém pro vyřizování pobytu má být přívětivý a důstojný. Cizinec, který respektuje zákony, by měl mít proces prodloužení pobytu zjednodušený.
- ✓ Podporujeme integraci cizinců, zejména z řad studentů a pracovníků s vysokou přidanou hodnotou.^[7]

- ✓ Podpoříme integraci podle místních potřeb. Vedle potřeb cizinců a zaměstnavatelů budeme řešit i podporu rozvoje návazné infrastruktury, jako je lékařská péče, školy, školky, terénní a sociální služby a ubytování. Posílíme zapojení dotčených orgánů státní správy a místní samosprávy.
- ✓ Chceme proces integrace na principu postupného nabývání práv až k zisku občanství.
- ✓ Podporujeme řešení příčin migrace v místech jejího vzniku, boj proti převaděčství a organizovanému zločinu.
- ✓ V případě katastrof a konfliktů zvážíme možnosti, kterými může ČR konkrétně pomoci zranitelným osobám žádajícím o ochranu.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Bude to kontinuální proces během celého volebního období se snahou o dlouhodobý a udržitelný efekt.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Odpovědným přístupem k migraci snížíme její negativní dopady. Kvalitní integrací obohatíme ekonomiku i společnost.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Poslanci František Kopřiva a Jan Farský interpelovali ministra vnitra, jak Česko pomůže Řecku s přetíženými uprchlickými tábory. Dostupné [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Piráti se vymezili vůči nekonstruktivnímu přístupu české vlády ve věci odmítnutí Globálního paktu OSN o migraci.
- ✓ Prosadili jsme skrze senátní úpravu zjednodušení byrokracie pro studenty ze zahraničí. Původní pozměňovací návrh pod číslem 1990 je [zde](#).

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAK ČESKO V HISTORII HUMANITÁRNĚ POMÁHALO PŘI KATASTROFÁCH A KONFLIKTECH?

Počátkem 90. let přišlo do ČR 6 tisíc válečných uprchlíků z bývalé Jugoslávie. Koncem 90. let pak tehdejší vláda Miloše Zemana poskytla v tuzemsku útočiště pro zhruba tisíc osob prchajících z válkou zasaženého Kosova. Je potřeba si uvědomit, že migrace není jenom strašák, ale že cizinci pracují v obchodech, průmyslu, stavebnictví, zemědělství či jako řemeslníci, a pokud se tak děje kontrolovaně a legálně, jsou tyto lidé na trhu práce potřeba a zvyšuje se díky nim životní úroveň celé společnosti.

CO JE MYŠLENO PRE-SCREENINGEM NA VNĚJŠÍCH HRANICÍCH EU?

Zavedením pre-screeningu se myslí společný postup v rámci hraničních kontrol na vnějších hranicích EU, včetně možnosti zajištění, přičemž obdobná opatření by platila i pro nelegální migranty zachycené na území EU.

CO VŠECHNO TÉMA MIGRACE Zahrnuje?

Problematika migrace zahrnuje migraci legální, např. zaměstnávání cizinců nebo studium cizinců na vysokých školách. Důraz klademe na migraci s vysokou přidanou hodnotou pro vědu a výzkum. Dalším typem je migrace nelegální, např. pobyt na území bez pobytového oprávnění či nelegální překročení státních hranic. Specifický fenomén představuje uprchlictví, přičemž každý cizinec může v Česku podle mezinárodních smluv žádat o mezinárodní ochranu. Řešením otázek souvisejících s migrací se zabývá migrační a azylová politika, jejíž dimenze je národní a evropská.

CO UDĚLÁTE PRO LIDI, KTEŘÍ CHTĚJÍ DO ČESKA PŘIJÍT JAKO VĚDCI, STUDENTI A PRACOVNÍCI S VYSOKOU PŘIDANOU HODNOTOU?

Studenti, kteří do Česka přicházejí studovat buď na základě výběru, nebo z důvodu nutnosti opustit svou zemi, nebo zaměstnanci či vědci s vysokou přidanou hodnotou pro vědu, výzkum a společnost jsou pro Česko potenciál a přínos. Daná univerzita či zaměstnavatel jsou morálně povinni nabídnout těmto lidem pomoc s integrací a jsou morálně zodpovědní za jejich pobytová oprávnění. Zasadíme se o přísun financí do vědy, výzkumu a vzdělávání za účelem podpory integrace vědců, studentů a pracovníků s vysokou přidanou hodnotou.

V JAKÝCH KRAJÍCH JE DNES PROBLÉM S INTEGRACÍ?

Česko se potýká s problémy s integrací zejména v oblastech s výskytem zahraničních pracovníků na agenturní práci. Jedná se zejména o Plzeňský, Středočeský a Královéhradecký kraj. Tyto oblasti se potýkají s problémem segregace zahraničních zaměstnanců na ubytovnách v okolí pracoviště, čímž nedochází k jejich integraci ve společnosti.

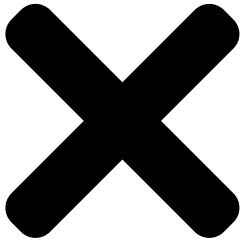
CO VLASTNĚ ZNAMENÁ INTEGRACE? CO JE TÍM MYŠLENO?

Integrací se rozumí proces začleňování člověka do společnosti. V ideálním případě probíhá oboustranně. Každý cizinec, který chce pobývat v Česku, má nárok na žádost o pobyt za určitých podmínek. Naším cílem není mu podmínky ztěžovat, ale nabídnout mu k využití široký prostor pro jeho začlenění se do kultury života v místě, kde o pobyt žádá. S tímto úzce souvisí znalost českého jazyka.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo vnitra. Čtvrtletní zpráva o migraci IV. 2020 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Eurostat. Statistiky migrace a populace: Migration and Population Statistics. April 6, 2021 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Reuters, Aktuálně.cz. Uprchlíckému táboru na ostrově Lesbos hrozí uzavření. Kvůli nelidským podmínkám. 2018. [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Evropská komise. Nový směr v oblasti migrace: budování důvěry a obnovení rovnováhy mezi odpovědností a solidaritou. 23. 9. 2020 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] Risk Analysis for 2020. FRONTEX. 2020 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] The Future of Migration in the European Union. European Commission's Joint Research Centre, European Union. 2018 [cit. 18. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Základní dokumenty Ministerstva vnitra České republiky k integrační politice. Dostupné [zde](#).

**BUĎ MŮŽEME BRBLAT NĚCO O DIKTÁTU
BRUSELU, ANEBO ROZHODOVÁNÍ EU
AKTIVNĚ OVLIVŇOVAT. POJĎME SE VÍCE
PODÍLET NA EVROPĚ. KONSTRUKTIVNĚ A
NAHLAS!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Česká vláda postrádá vizi Česka jako součásti Evropy a rozděluje společnost na „ČR versus EU“. Premiér namísto řešení společných evropských výzev kope za své vlastní zájmy.^[1]

V ČEM JE PROBLÉM

Česko ze společného rozpočtu EU dostává podstatně více peněz, než do něho dává. Od začátku našeho členství v EU do konce roku 2020 činil čistý příjem přes 896 miliard korun.^[2, 28] Tato situace se již nebude do budoucna opakovat^[3] a je třeba ji smysluplně využít.

Velký podíl legislativy přijímané v Česku vzniká na půdě EU, 45 procent vládních návrhů v tomto volebním období obsahovalo aspoň větu propsanou z evropské legislativy. Legislativa EU a její přínosy pro Česko jsou buď interpretovány chybně, nebo nejsou interpretovány vůbec. Přínosy se často prezentují jako problémy a diskuse se redukuje na kritiku EU jako celku.

Česko nemá napříč resorty silný, vzdělaný a jazykově vybavený aparát, který by prosazoval zájmy Česka již v počátcích vyjednávání.

Problém pramení i v nesystematickém zjišťování potřeb našich občanů a nedostatečné analýze dopadů připravované evropské legislativy, bez čehož nejsme schopni s institucemi EU vykomunikovat přínosy pro občany a zvýšení kvality života v Česku.

NAŠE VIZE

ČESKO SE PODÍLÍ NA ŘEŠENÍ SPOLEČNÝCH VÝZEV, HÁJÍ SILNOU FUNGUJÍCÍ EVROPU, DOKÁŽE PROSAZOVAT SVÉ OPRÁVNĚNÉ ZÁJMY, AKTIVNĚ PŘIPOMÍNKUJE UNIJNÍ LEGISLATIVU A VĚCNĚ MLUVÍ O EVROPSKÝCH TÉMATECH. V PŘÍPADĚ POTŘEBY INICIUJE SPOLEČNÝ POSTUP V ZÁJMU OBČANŮ ČR A OSTATNÍCH ČLENSKÝCH ZEMÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Budeme důsledně vyžadovat znalost světových jazyků u ministrů a náměstků. Klademe důraz na vzdělání a kvalifikaci diplomatů a úředníků vyjednávajících ve strukturách EU.
- ✓ Ministři si v rámci své práce udělají dost času na vyjednávání a jednání v Radě EU.
- ✓ Zavedeme systematickou přípravu české pozice k jednotlivým návrhům. Budeme mít kvalitní analýzy očekávaných dopadů na ČR, aby naše argumenty brala EU vážně. Budeme postoj ČR konzultovat s občany a dotčenými aktéry (Sněmovna, Senát, státní správa, samosprávy, byznys a nevládní organizace).
- ✓ Nastolíme kulturu implementace evropského práva, aby byly části norem požadované EU objektivně označeny, poslanci nesváděli své chyby na EU a zákony odpovídaly principům evropského práva. Výstupy musí být veřejně přístupné.
- ✓ Nominace eurokomisaře a zástupců v unijních institucích musí respektovat odbornost a být konzultována s odbornou veřejností. Odmítáme dosazování politických loutek.
- ✓ Propojíme jednotlivé úrovně veřejné správy s EU. Posílíme naše zastoupení v EU včetně podpory pro města, regiony, profesní organizace a občanskou společnost při působení směrem k EU. Podpoříme vazby s Čechy napříč evropskými institucemi.
- ✓ O problémech EU budeme informovat věcně a vyváženě. Stejně budeme postupovat i v případě, že schválená úprava podle nás nebude vhodná.
- ✓ Posílíme vliv Česka v Evropě tím, že se nebudeme omezovat jen na spolupráci se spojenci z V4. Budeme na jednotlivých tématech aktivně spolupracovat se všemi ideově spřízněnými vládami.
- ✓ Budeme podporovat jednotný vnitřní trh včetně plánu kroků pro přiblížení se euru, vytváření nových pracovních příležitostí, financování mobility pro studenty, volného cestování po Evropě a Zelené dohody pro Evropu (zejména jejího využití pro revitalizaci uhelných regionů).

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Bude to kontinuální proces, jednotlivá opatření lze realizovat nezávisle na sobě.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Občané budou i nadále profitovat ze svobod a příležitostí, jež nám EU zajišťuje.

Pro mladé

Naším cílem je vzdělanost. Podpoříme studium v rámci programu Erasmus+ a konkurenceschopnost českého pracovního trhu.

Pro živnostníky a podnikatele

Přístup na společný trh pomáhá podnikům růst. Budeme hájit konkurenceschopnost českých podniků nejen při tvorbě legislativy.

Pro veřejné finance

Transparentním hospodařením a férovými pravidly dotací efektivně využijeme fondy EU na investice pro dlouhodobou prosperitu a rozvoj Česka.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Piráti navrhli a prosadili usnesení Sněmovny k Plánu oživení EU. Vyzvali premiéra k jeho podpoře, vládu k efektivnímu zacílení investic a Komisi k důkladnější kontrole čerpání fondů.^[17]
- ✓ Přispěli jsme k usnesení Evropského parlamentu o „znovuotevření vyšetřování proti předsedovi vlády České republiky ohledně zneužívání fondů EU a možného střetu zájmů“, přijatého v červnu 2020.^[2]
- ✓ Výbor pro evropské záležitosti zaujal na náš návrh odůvodněné stanovisko (žlutou kartu) vůči návrhu nařízení, které by omezilo svobodu internetu.^[16]
- ✓ Podpořili jsme Zelenou dohodu pro Evropu coby jedinečnou příležitost pro českou ekonomiku.^[18]
- ✓ Evropský parlament schválil návrhy evropských Pirátů týkající se otevřeného softwaru. Nově bude preferovaným řešením a jednotlivé instituce budou v každoročních výkazech hospodaření vykazovat, že takové řešení zvažovaly.^[19]
- ✓ Hájíme soukromí na internetu a šifrování online komunikací na internetu.^[20]
- ✓ Prosadili jsme usnesení, aby vláda vybírala české zástupce v Evropském hospodářském a sociálním výboru transparentně a férově.^[22]
- ✓ Evropský parlament výraznou většinou schválil naši zprávu Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, která upozorňuje na dopady odlesňování jak v EU, tak ve světě, a navrhuje opatření, která jej mají výrazně omezit.^[23]
- ✓ Dlouhodobě se také zabýváme tématem plastového odpadu a omezením jeho škodlivého vlivu na životní prostředí.^[24, 25]
- ✓ Hlasitě jsme upozorňovali na riziko, které pro čerpání evropských peněz představuje střet zájmů premiéra Andreje Babiše.^[26, 27]

- ✓ Evropský výbor regionů jednomyslně schválil náš návrh stanoviska požadující posilování tzv. územní dimenze politiky soudržnosti EU s důrazem na využití komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD).^[29, 30]
- ✓ Sněmovna na náš návrh podpořila běloruské občany a odsoudila represe ze strany Lukašenkova režimu.^[21]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Finanční náklady na pečlivější sledování evropské legislativy by se měly pohybovat v desítkách milionů korun ročně.

JAKÝ JE VÁŠ NÁZOR NA PŘIJETÍ EURA?

Piráti a Starostové podporují v tomto volebním období stabilizaci kurzu koruny vůči euru s určitou odchylkou formou vstupu do ERM II, což výrazně pomůže našim exportérům a sníží úroky ze státního dluhu. Podrobnější plán na přijetí eura máme [zde](#). Dále se v příštím volebním období budeme soustředit na osvětu, veřejnou diskusi o výhodnosti eura a analýzy výhodnosti. ^[4, 5] O případném přijetí eura se rozhodne až v delším horizontu.

JAKÝ JE VÁŠ POSTOJ K EVROPSKÉ ARMÁDĚ?

Podporujeme prohloubení evropské spolupráce v oblasti obrany, jako je např. projekt PESCO. Konkrétní podoba je k diskusi. Podrobnější informace k tématu máme [zde](#) (viz bod [Zodpovědná obrana](#)).

JAKÝ JE VÁŠ POSTOJ K MIGRACI?

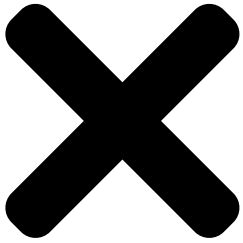
Tématem se podrobně zabýváme [tady](#) – viz bod [Migrace](#).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Evropský parlament. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. června 2020 o obnovení vyšetřování předsedy vlády České republiky v souvislosti se zneužitím finančních prostředků EU a potenciálními střety zájmů (2019/2987(RSP)). 19. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Evropská komise. Euromýty – Mýtus: Česká republika platí do EU více, než z ní dostává. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] Evropská rada – Rada EU. Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021–2027 a balíček opatření na podporu oživení. 17. 12. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] ŠÍDLOVÁ, Tereza. Babiš na předsednictví šetří, kde se dá. Za PR a průzkumy chce ale utratit 85 milionů. Deník N. 20. 7. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] Ministerstvo financí ČR. Výhody a rizika zavedení eura. Dostupné [zde](#).
- [6] Ministerstvo financí ČR. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou – 2020. 7. 12. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] TICHÝ, Oldřich. Společným obřím dluhem ke světlým zítřkům a silnější integrované EU. Zpátky ni krok! Reflex. 22. 7. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Europeum. Euroskop.cz: Občané v Liberci diskutovali o EU 2 – Co nás čeká? 10. 10. 2019. Dostupné [zde](#).
- [9] Česká televize. Studio ČT24. 14. 12. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Česká televize. Události, komentáře. 20. 12. 2018. Dostupné [zde](#).
- [11] ČTK, Euractiv. Politici vítají výsledek jednání o rozpočtu, kritizují Babišův přístup. 21. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] ČTK, Euractiv. Začínají se rýsovat priority českého předsednictví. Prim bude hrát vnitřní trh. 10. 6. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] ČTK, Euractiv. SZIF na základě auditu EK neproplatí dotace Agrofertu a podnikům z okolí ministra Tomana. 6. 6. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] ČTK, Euractiv. Poslanci schválili přistoupení Česka k fiskálnímu paktu EU. 1. 11. 2018. Dostupné [zde](#).
- [15] ZACHOVÁ, Aneta. Stanislav Polčák: Střet zájmů premiéra ČR je v Evropě dosud nevídaný. Musí být co nejdříve vyřešen. Euractiv.cz. 30. 1. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] Piráti. Piráti odmítli používání hrozby terorismem jako biče na svobodný internet. Dostupné [zde](#). Kolaja: Terorismus jako záminka pro ničení svobody. Hrozí mazání nevinného obsahu na Internetu. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] Piráti. Piráti prosadili, aby premiér Babiš podpořil plán obnovy EU, vládní poslanci však odmítají důslednou kontrolu těchto fondů. 10. 7. 2020. Dostupné [zde](#).

- [18] Piráti. Piráti podpořili Zelenou dohodu pro Evropu, považují ji za jedinečnou příležitost pro českou ekonomiku. 29. 4. 2020. Dostupné [zde](#).
- [19] Piráti. Evropský parlament: software v evropských institucích má být Open Source. 15. 5. 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Piráti. Evropská komise chce prolomit šifrování soukromých konverzací na internetu. Jde o narušení listovního tajemství, namítají Piráti. 5. 11. 2020. Dostupné [zde](#).
- [21] Piráti. Na popud Pirátů dnes podpořila Sněmovna běloruské občany. Žádá propuštění politických vězňů i prošetření brutalit Lukašenkova režimu. 19. 8. 2020. Dostupné [zde](#).
- [22] Piráti. Komentář Františka Kopřivy: Evropská komise stopla podezřelé vládní kandidáty do výboru EU. Piráti prosadili usnesení, aby nový výběr zástupců probíhal transparentně a férově. 8. 10. 2020. Dostupné [zde](#).
- [23] STAN. Evropský parlament schválil naši zprávu o obnově lesů. 16. 9. 2020. Dostupné [zde](#).
- [24] Piráti. Piráti vítají návrh směrnice, která omezí plasty. Nejlepší je odpad, který nevznikne. 12. 7. 2018. Dostupné [zde](#).
- [25] ELS. Polčák: Problém plastových odpadů je třeba řešit okamžitě. 24. 10. 2018. Dostupné [zde](#).
- [26] Piráti. Komentář Mikuláše Peksy: Střet zájmů Babiše potvrdila kontrolní mise. Musí se zbavit svého majetku nebo politické moci, jinak Česko může skončit u soudu. 29. 4. 2020. Dostupné [zde](#).
- [27] Piráti. Peksa: Další analýza dokazuje Babišův střet zájmů. Žádám o nový audit. 17. 3. 2021. Dostupné [zde](#).
- [28] Ministerstvo financí ČR. Čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU: 2004–2020. Dostupné [zde](#).
- [29] European Committee of the Regions. Community-led local development: strengthening territorial cohesion. 10. 10. 2019. Dostupné [zde](#).
- [30] Evropského výbor regionů. Příspěvek VR k obnovené územní agendě se zvláštním důrazem na komunitně vedený místní rozvoj. 8. 10. 2019. Dostupné [zde](#).

**MÁME PRÁVO VIDĚT, KAM JDOU NAŠE
DANĚ. TRANSPARENTNÍ VEŘEJNÉ FINANCE A
DŮSLEDNÁ KONTROLA ZAJISTÍ ŠETRNÉ,
ÚČELNÉ A POCTIVÉ HOSPODAŘENÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Při nakládání s veřejnými financemi dochází k plýtvání, v řadě případů i k jejich zneužívání. Současná pravidla a kontrolní mechanismy jsou nedostatečné. Chybí vyvození adresné odpovědnosti za chyby a uplatnění postihu konkrétních osob. Jde o stovky miliard utracených neúčelně.^[26]

V ČEM JE PROBLÉM

Současné legislativní prostředí nevynucuje a nezajišťuje dostatečně přehledné a kontrolovatelné nakládání s veřejnými financemi. Umožňuje tak nehospodárné nakládání s veřejnými prostředky bez možnosti účinně předcházet a postihovat takové jednání.

Hospodaření ve společnostech s majetkovou účastí státu („státní podniky“) čelí špatné pověsti. Způsobuje to mimo jiné celá řada závažných kauz – např. podezřelé mnoha miliardové investice ČEZu v Bulharsku^[24], či pochybný prodej a následný pronájem 500 vagónů ČD Cargo.^[23]

Výběrová řízení do řídicích orgánů státních podniků nezřídka provázely značné pochybnosti. Typickým rysem nekvalitních výběrových řízení je jejich časté opakování. Např. od září 2018 do konce roku 2020 se vystřídal 4 osoby na pozici generálního ředitele Českých drah.^[19] Dle komentátora se specializací v dopravě Jana Sůry bylo výběrové řízení na generálního ředitele ČD v roce 2019 zcela zmanipulované.^[20]

Zřízení Výboru pro nominace nevedlo k profesionalizaci a odpolitizování dozorčích rad u státních podniků.^[16, 17] V roce 2020 až do konce března 2021 posuzoval výbor celkově 49 nominací a nenastal ani jeden případ, kdy by doporučil vyslovit nesouhlas s nominací.^[18]

Je třeba nastavit transparentní pravidla pro dohled nad majetkovými účastmi státu a veřejné správy včetně souvisejících personálních záležitostí. Chceme zavést pravidla dobrého vládnutí tak, jak je známe z řady vyspělých zemí a opustit tzv. „českou cestu“

umožňující nehospodárné čerpání veřejných prostředků. Musíme počítat s odporem ze strany některých politiků těžících ze stávajícího stavu a lobbistů hájících zájmy společností využívajících nedostatků legislativy.

V neposlední řadě je nedostatečně řešen střet zájmů politiků a možnost dohledání skutečných majitelů společností, které získávají dotace a veřejné zakázky.

NAŠE VIZE

NAŠÍM CÍLEM JE ZAVÉST SYSTÉMOVÉ REFORMY, KTERÉ DLOUHÉ ROKY FUNGUJÍ VE VYSPĚLÝCH STÁTECH. DOBRÝM PŘÍKLADEM VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO PROSTŘEDÍ JE NAPŘÍKLAD NIZOZEMSKO, VELKÁ BRITÁNIE NEBO JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA, KDE JSOU JIŽ PRAVIDLA PRO KONTROLNÍ PROSTŘEDÍ DLOUHÁ LÉTA IMPLEMENTOVÁNA. ^[4]

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Transparentnost

- ✓ Zavedeme jednotnou veřejnou evidenci dotací ve veřejném sektoru dle závazku Partnerství pro otevřené vládnutí.^[1]
- ✓ Prosadíme pravidla transparentního doložení skutečných majitelů společností, zejména těch, které čerpají dotace a získávají veřejné zakázky.^[2]
- ✓ Předložíme jasná a vymahatelná pravidla pro předcházení střetu zájmů politiků a zasadíme se o jejich důslednou vymahatelnost.^[3]
- ✓ Přehledně zveřejníme výdaje státu na úroveň faktury, podobně jako je to běžné v účetnictví Pirátů a mnoha měst.^[7] Ministerstva budou mít rozklikávací rozpočet na webu. Připravíme novou právní úpravu účetnictví a výkaznictví státu založenou na mezinárodních standardech IPSAS.^[6]
- ✓ Budeme bránit všem snahám o omezení přístupu občanů k informacím, naopak ho rozšíříme na ČEZ a další firmy se státní majoritou. Zveřejníme platy TOP úředníků a zákon o svobodném přístupu k informacím zfunkčníme.

Kontrola

- ✓ Předložíme zákon o řízení a kontrole ve veřejné správě s jasným nastavením odpovědnosti vedení za schvalovací postupy s důrazem na možnou vymahatelnou osobní odpovědnost a smysluplné nastavení interního auditu a výboru pro audit.^[4]
- ✓ Posílíme kapacity Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), rozšíříme jeho působnost a zavedeme koordinaci kontrol i opatření proti nadměrné kontrolní zátěži a zneužívání. NKÚ musí mít pravomoc kontrolovat i státní podniky a státem ovládané firmy.^[5] Podpoříme výkonnostní audit veřejných institucí.
- ✓ Naše vláda bude brát vážně zprávy předložené NKÚ.^[5]

Státní firmy

- ✓ Zavedeme vlastnickou politiku státu v nominačním zákoně^[13] a nastavíme vyšší laťku a lepší podmínky pro výbor pro nominace.
- ✓ V souladu s mezinárodními doporučeními zlepšíme transparentnost, veřejnou i akcionářskou kontrolu v podnicích ovládaných státem včetně pravidel pro obsazování manažerských a kontrolních orgánů.^[8, 21, 22]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Zásadní reformy je třeba učinit v průběhu následujícího volebního období. Veškeré aktivity pak v horizontu 6 let. S přípravou reforem je nutné začít bezodkladně, proto už o nich v současnosti diskutujeme a připravujeme jejich teze.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro zaměstnance

Transparentní výběrová řízení ve veřejném sektoru a transparentní odměňování přinesou rovné šance všem, omezení korupce a klientelismu.

Pro živnostníky a podnikatele

V transparentních výběrových řízeních vždy zvítězí ti nejlepší dodavatelé z řad živnostníků a firem.

Pro nás pro všechny

Zvýšení transparentnosti a snížení korupce bude mít pozitivní dopad na podnikatelský sektor i celou společnost.

Pro veřejné finance

Moderní a transparentní fungování veřejné správy přinese úspory a zkvalitnění výkonu veřejné správy.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Piráti navrhli úpravy zákona o střetu zájmů a oblasti evidence skutečných majitelů, které však vládní koalice odmítla přijmout.^[27]
- ✓ V rámci projednávání tisku 567 – změna zákona o rozpočtových pravidlech – jsme podali celou řadu pozměňovacích návrhů.^[11] Snažili jsme se zabránit zrušení přehledného systému pro zveřejňování informací o dotacích včetně informací o neúspěšných žadatelích – systém DotInfo. Dále jsme předložili rozsáhlý pozměňovací návrh č. 5491, kterým by se stanovily závazné termíny na zveřejňování rozpočtové dokumentace. Dalším pozměňovacím návrhem č. 5492 bylo přesné vymezení rozpočtových opatření – tedy rozpočtová opatření nad jednu miliardu by vždy schvaloval Rozpočtový výbor. Tím by se posílila transparentnost státního rozpočtu již během roku.^[11]
- ✓ V průběhu projednávání návrhů o státním rozpočtu jsme navrhli doprovodná usnesení k rozvoji monitoru státní pokladny tak, abychom zveřejnili výdaje na úroveň faktur, tedy ideál rozklikávacího rozpočtu.^[12]
- ✓ Ve Sněmovně jsme prosadili návrh novely Ústavy, který by rozšířil pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu při kontrole státních institucí, měst a krajů.^[14] Návrh je nyní projednáván na půdě Senátu.^[15]
- ✓ Prosadili jsme nominační zákon^[28], který na náš apel, po předložení naší varianty a jednání, předložil premiér Babiš.
- ✓ Předložili jsme neúspěšný návrh^[29] na zařazení vlastnické politiky do nominačního zákona.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Úprava legislativy proběhne v rámci práce zákonodárných sborů ve spolupráci s příslušnými státními orgány bez nároků na státní rozpočet. Nepředpokládáme výrazné dopady při zavádění nových procesů v soukromém nebo veřejném sektoru.

NEMŮŽE TRANSPARENCE OHROZIT BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY V RÁMCI HYBRIDNÍCH HROZEB?

Transparentnost je jedním z obecných pravidel fungování veřejného sektoru. Hybridní hrozby jako riziko budou existovat vždy, nicméně je konkrétními zákony upraveno, jak těmto hrozbám ve veřejném sektoru obecně čelit (bod Kyberbezpečnost).

NEMŮŽE BÝT TRANSPARENCE V KONFLIKTU S PRÁVEM NA SOUKROMÍ ČI JINAK OHROZIT SOUKROMÍ, NAPŘÍKLAD ZAMĚŠTNANCŮ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ A SAMOSPRÁVĚ?

Není žádný důvod, aby se utajovaly informace týkající se veřejných výdajů. Stejně tak je nezbytné, aby byly veřejně dostupné informace o skutečných majitelích společností, které dodávají státu veřejné zakázky nebo čerpají dotace. Jedině tak je možné předcházet rizikům korupce a nedůvěry občanů v řádnou správu veřejných příjmů a výdajů.

MĚL BY MÍT NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD PRAVOMOCI KONTROLOVAT I JINÉ SUBJEKTY NEŽ V SOUČASNOSTI A POKUD ANO, TAK KTERÉ A PROČ?

Nejvyšší kontrolní úřad by měl kontrolovat veškeré veřejné výdaje a instituce, které s nimi hospodaří. Řadí se mezi ně také soukromé společnosti, které majoritně ovládá stát a územní samosprávné celky.

JAK MŮŽEME CHÁPAT ZÁVAZEK ZAVEDENÍ VLASTNICKÉ POLITIKY STÁTU?

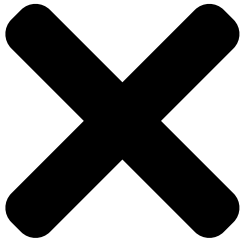
Zavedení vlastnické politiky státu spočívá ve vymezení strategických cílů a zájmů státu a pravidel pro transparentní fungování společností vlastněných či spoluvlastněných státem. Součástí návrhu je definování měřitelných střednědobých a dlouhodobých cílů státních firem.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Open government partnership. Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2020 až 2022. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Centrum of Excellence for Good Governance. Analysis of anonymous recipients of funds from regional operation programmes for the period 2007–2013 in the Czech republic. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] OECD. Managing Conflict of Interest in the Public Sector. 2005. Dostupné [zde](#).
- [4] Centrum of Excellence for Good Governance. Sborník popisů systémů vnitřního řízení a kontroly ve veřejném sektoru členských států Evropské unie. 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] NKÚ. Lidská deklaráce směrnic o principech auditu. Dostupné [zde](#).
- [6] IPSAS. The International Public Sector Accounting Standards Board. Dostupné [zde](#).
- [7] Centrum of Excellence for Good Governance. Prezentace Lukáše Wageknechta – koncepty dobrého vládnutí. 2013. Dostupné [zde](#).
- [8] OECD. Metodické pokyny OECD pro správu a řízení státem vlastněných společností. 2015. Dostupné [zde](#).
- [10] The Institute of Internal Auditors. Three lines of defense. 2019. Dostupné [zde](#).
- [11] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrhy poslance Mikuláše Ferjenčíka k tisku 567. Sněmovní dokumenty číslo 5519, 5739, 6244. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Poslanecká sněmovna. Doprovodné usnesení přednesené poslancem Mikulášem Ferjenčíkem k tisku 287 – návrh zákona o státním rozpočtu na rok 2019. 2018. Dostupné [zde](#).
- Poslanecká sněmovna. Doprovodné usnesení přednesené poslancem Mikulášem Ferjenčíkem k tisku 605 – návrh zákona o státním rozpočtu na rok 2020. 2019. Dostupné [zde](#).
- [13] Poslanecká sněmovna. Pozměňovací návrh Jakuba Michálka a Pavla Staňka, Sněmovní dokument 2615. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Piráti. TK: Sněmovna schválila pirátský návrh změny ústavy, umožní rozšířit pravomoci NKÚ. 2020. Dostupné [zde](#).
- [15] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 229, přehled legislativního procesu. 2018. Dostupné [zde](#).
- [16] Frank Bold. Analýza: Vládní výbor pro nominace do dozorčích rad problém nebezpečných trafik nevyřešil. 2014. Dostupné [zde](#).
- [17] Nadační fond proti korupci. Nominace přes všechny sliby zůstaly problémové, Centrum nezávislé investigace a NFPK. 2016. Dostupné [zde](#).
- [18] Analytik Pirátů Janusz Konieczny dne 6. 4. 2021 prohlédl 49 vyhodnocení nominací z období od 1. 1. 2020 do 31. 3. 2021, které na svých stránkách zveřejnil vládní Výbor pro personální nominace [zde](#). Ve všech případech výbor doporučil vyslovit s nominací souhlas.

- [19] Zdopravy.cz. Čtvrtý ředitel za dva roky. České dráhy povede Ivan Bednárik, v ČD Cargo ho nahradí Tomáš Tóth. 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Česká televize. Novinář Sůra: Konkurz na šéfa ČD byl ušit na míru. Dozorčí radě věřím, oponuje Feranec. 2019. Dostupné [zde](#).
- [21] KONIECZNY, Janusz; FOJTÍK Petr. Dobrá praxe, Vyhodnocení důvěryhodnosti právnických a fyzických osob. 2020. Dostupné [zde](#).
- [22] KUBÍČEK, Matěj, MICHÁLEK, Jakub. Transparentní výběr nominantů do odborných funkcí. 2020. Dostupné [zde](#).
- [23] SeznamZpravy.cz. Stát prověřuje okolnosti, za kterých ČD Cargo prodalo vagony na Slovensko. 2020. Dostupné [zde](#).
- [24] Česká televize. Policie vyšetřuje prodej elektrárny ČEZ v Bulharsku. 2021. Dostupné [zde](#).
- [25] SeznamZpravy.cz. Vagónová kauza, po níž jde policie: ČD Cargo se zbavilo téměř tisícovky vozů. 2020. Dostupné [zde](#).
- [26] Ministerstvo spravedlnosti. Hodnocení GRECO pro ČR. 2020. Dostupné [zde](#).
- [27] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 886 – Vládní návrh novely zákona o evidenci skutečných majitelů. 2020. Dostupné [zde](#).
- [28] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 220 – Vládní návrh nominačního zákona. Dostupné [zde](#).
- [29] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 129 – Návrh nominačního zákona předložený pirátskými poslanci. Dostupné [zde](#).
- [30] Transparency International. The impact of corruption on growth and inequality. 2014. Dostupné [zde](#).

**DEJME ČESKU ČISTOU ŠTÁVU! MODERNÍ
PŘÍSTUP K ENERGETICE JE NUTNÝ NEJEN
PRO ZDRAVĚJŠÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ALE I
PRO ZDRAVĚJŠÍ EKONOMIKU.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Ačkoliv má Česko dlouhou tradici a potenciál v oboru energetiky, stále zaostává v její modernizaci. Chybí nám dlouhodobě naplňovaná koncepce s akcentem na inovace a decentralizaci.^[1, 15] Proto pořád patříme mezi země, které v přepočtu na obyvatele vypouštějí nejvíce emisí.^[5]

V ČEM JE PROBLÉM

Česká energetika byla dlouho založena na těžbě a spalování uhlí. Byť byla po roce 1989 elektroenergetika značně ekologizována a začaly se rozvíjet nové, zelenější zdroje energie, pořád nedošlo k dostatečnému snížení emisí našeho energetického mixu. Ani spuštění dvou bloků elektrárny Temelín po roce 2000 nebylo svázáno s masivnějším odstavováním uhelných elektráren a útlumem těžby uhlí.^[13] Chyběla vůle a motivace nejen k rychlejší dekarbonizaci, ale také ke zvyšování energetické účinnosti a úsporám, což platilo nejen pro domácnosti a veřejný sektor, ale i pro průmysl.

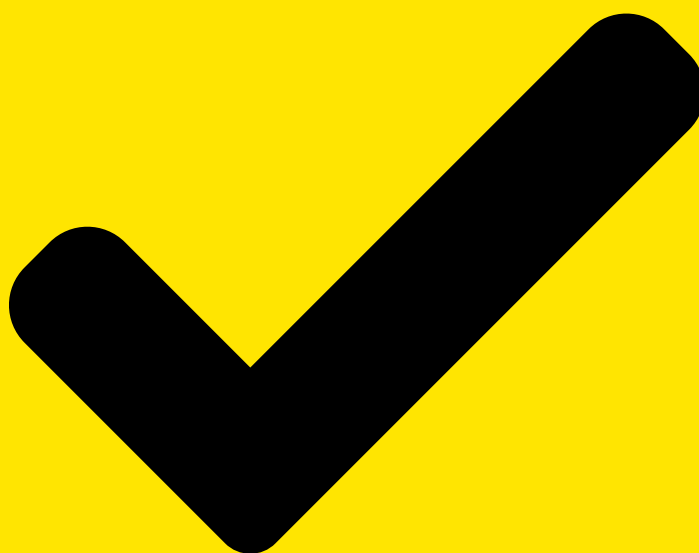
Dnes jsme tak v přepočtu na hlavu čtvrtí největší producenti CO₂ v EU.^[5, 12] S energií obecně nehospodaříme dobře, což dokládá srovnání spotřeby energie na jednu vydělanou korunu. V Evropě jsme na chvostu i za tradičně průmyslovými zeměmi, jako je Německo.^[19] V přímočarém ukazateli energetické účinnosti budov jsme hluboko pod průměrem EU.^[20]

To lze změnit. Současná technologie umožňuje úspory, stejně jako využití zelenějších, udržitelných zdrojů energie. Lze investovat do obnovy a zateplení staveb, přechodu na čistší druhy dopravy a výroby elektrické energie, modernizace soustav centrálního zásobování teplem a rozvoje udržitelné komunitní energetiky. Chytré sítě a digitalizovaná energetická infrastruktura umožní aktivní zapojení uživatelů do sítě, ať už v čase rozprostřenou spotřebou nebo i vlastní produkcí. Legislativa bohužel v současnosti ani neumožňuje sdílet vyrobenou energii v objektech, které mají více odběrných míst.^[21]

Energetiku chceme modernizovat tak, aby z toho těžil konečný spotřebitel. Zdanění znečišťovatelů pomocí tržních nástrojů, jako jsou emisní povolenky, umožní nejen investice do šetrných moderních zdrojů energie, ale i ochranu lidí před skokovým zdražením tepla pomocí investic do centrálního zásobování teplem.

NAŠE VIZE

**ČESKÉ DOMÁCNOSTI A FIRMY BUDOU MÍT DOSTUPNOU A ČISTOU ENERGIÍ.
CHYTRÉ A ROBUSTNÍ DISTRIBUČNÍ A PŘENOSOVÉ SOUSTAVY A MODERNÍ
ZÁLOHOVÁNÍ ENERGIE PROMĚNÍ ČR V „BATERII EVROPY“. UHELNÉ REGIONY
TRANSFORMUJÍ SVÉ HOSPODÁŘSTVÍ. EMISE BUDOU ZDANĚNY A PROSTŘEDKY
VYUŽITY PRO INVESTICE.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Legislativně umožníme využití nejnovějších trendů a inovací (akumulace, flexibilita, vodík).^[6]
- ✓ Změnou regulace a legislativy umožníme rozvoj decentralizovaných, komunitních energetik.^[18] Podpoříme obce a společenství v jejich budování bez administrativních omezení.
- ✓ Pro malé výrobce energie vytvoříme legislativní podmínky pro dodávání energie do sítě za férovou cenu.
- ✓ Budeme prosazovat odklon od uhlí v roce 2033 vzhledem k exportnímu přebytku^[2] a vývoji hospodářství.
- ✓ Zpracujeme analýzu využití současných lokalit jaderných elektráren k dalšímu rozvoji při splnění jasných technických, ekonomických a bezpečnostních podmínek.^[7] Na základě zevrubné analýzy zvážíme ekonomickou a bezpečnostní výhodnost rozvoje jaderných elektráren.^[7] V každém případě se na tomto procesu nebudou podílet autoritářské režimy, jako je Rusko nebo Čína.
- ✓ Vhodnou regulací a daňovým zvýhodněním podpoříme chytré měření a sítě a budeme dále rozvíjet přenosové a distribuční soustavy a jejich efektivní integraci v celoevropské síti v zájmu jejich vyšší účinnosti a odolnosti.^[3]
- ✓ Transparentně a spravedlivě využijeme zdroje z EU k transformaci energetiky a ke zvýšení kvality života v postižených regionech.^[8, 9]
- ✓ Přejít na nízkou emisní zdrojů připravíme tak, aby se skokově nezvýšily ceny, nenarušilo se centrální zásobování teplem a nedošlo k neudržitelnému nakládání s krajinou.
- ✓ Podpoříme výzkum a vývoj nových materiálů a technologií pro udržitelnou energetiku, například v oblasti malých modulárních reaktorů.^[11]
- ✓ Vybudujeme další kapacity přečerpávacích elektráren, které nám díky poloze ČR umožní stát se baterií Evropy.^[16, 17]

- ✓ Připravíme efektivní financování energeticky úsporných renovací budov a provozů. [20, 22]
- ✓ Podpoříme zavedení uhlíkového cla na evropské úrovni. Tím přispějeme nejen k ochraně klimatu, ale i k narovnání tržních podmínek pro evropský průmysl. [10]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

- 4–13 let

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Modernizace energetiky a její rozumné financování je v zájmu mladé generace kvůli jejím dopadům na životní prostředí i státní rozpočet.

Pro nás pro všechny

Energetická bezpečnost a šetrnost energetiky vůči životnímu prostředí je v zájmu všech občanů.

Pro živnostníky a podnikatele

Modernizace energetiky je velkou příležitostí pro český energetický sektor a nové inovativní firmy.

Pro veřejné finance

Naše investice zaručí dostupnou, šetrnou a stabilní energii. Díky tomu nebudeme muset nést náklady zničeného životního prostředí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Navrhli a prosadili jsme legislativu urychlující výstavbu infrastruktury pro rozvoj elektromobility.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrhy k novele zákona o obchodování s emisními povolenkami, které bohužel Sněmovna neschválila. Snahou bylo zajistit více peněz pro financování ochrany ovzduší, klimatu a adaptačních opatření a nasměrovat více financí z emisních povolenek do podpory železniční dopravy a uhelných regionů.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrhy k novele zákona o ochraně ovzduší, které bohužel Sněmovna neschválila.
- ✓ Kritizovali jsme vládou navržený koncept projektu nového reaktoru v Dukovanech a navrhli jsme vlastní transparentní a finančně méně náročné kroky.
- ✓ V rámci skupiny 24 senátorů z klubů Starostů a nezávislých (STAN), KDU-ČSL, ČSSD a Senátor 21 jsme Ministerstvo průmyslu a obchodu vyzvali, aby byl cílový podíl obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie do roku 2030 navýšen na 24 procent.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KDE NA TO VEZMEME? JAK TOHO DOSÁHNEME?

Velká část financování bude zajištěna čerpáním evropských fondů a dotací na transformaci energetiky a obnovy regionů, vč. regionů dotčených ukončením těžby. Dohlédneme, aby transformace byla efektivní, transparentní a spravedlivá.

JSOU V ČESKU VHODNÉ PODMÍNKY PRO TO, ABY BYLO MOŽNÉ DOSÁHNOUT DOBRÉHO ENERGETICKÉHO MIXU? NENÍ TO UTOPIE?

Česko nemá tak dobré podmínky pro fotovoltaiku jako jižní státy EU, ani pro větrnou energii jako státy okolo Severního a Baltského moře. Přesto i v našich podmínkách lze po započtení externalit vyrábět značnou část energie z obnovitelných zdrojů za nižší ceny než z fosilních paliv. Další možností jsou v budoucnu malé modulární reaktory. Vhodnou integrací do evropské distribuční sítě navíc můžeme vyrovnávat poptávku a investicemi do akumulace energie se stát „baterií Evropy“.

JE MOŽNÉ, ABY SE KVŮLI VYŠŠÍMU PODÍLU OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ VÝRAZNĚ ZVÝŠILA CENA ELEKTŘINY? JAK TOMU PŘÍPADNĚ ZABRÁNÍTE?

Data ukazují, že elektřina z obnovitelných zdrojů již dokáže cenově konkurovat tradičním zdrojům energie. Emisní povolenky samozřejmě tlačí na vyšší cenu elektřiny z fosilních paliv. Zlevňující se solární panely cenu zelené energie ale naopak snižují. Již dnes jsou obnovitelné zdroje energie vhodným prostředkem snižování emisí oxidu uhličitého. Zahrnutím negativních dopadů na životní prostředí a zdraví obyvatel do cen energie z fosilních paliv tak narovnáme cenovou soutěž na trhu.

JAK SE STAVÍTE K JADERNÉ ENERGETICE?

Jaderná energie má v energetickém mixu České republiky své pevné místo. Související technické know-how i věda a výzkum jsou v ČR na velmi vysoké úrovni. Bylo by proto neuvážené tento potenciál nevyužít při přechodu k čisté energetice. Koalice Piráti a Starostové nabízí jasnou vizi, jak jaderný potenciál v Česku využít.

CHCETE POKRAČOVAT V PROJEKTU DOSTAVBY DUKOVAN?

Ačkoliv zastáváme názor, že jaderná energie má v energetickém mixu ČR své pevné místo, považujeme současné řešení navrhované vládou ČR za nedomyšlené. Piráti celé uplynulé volební období prezentovali jasné mantinely, v jakých by měl projekt pokračovat, aby byl skutečně realizovatelný a ekonomicky přijatelný, a jak by měl stát respektovat bezpečnostní zájmy ČR. Proto není přípustné, aby se na dostavbě podílelo Rusko nebo Čína. V projektu tedy chceme pokračovat, pouze pokud bude dávat ekonomický smysl a bude technologicky i strategicky bezpečný.

CO TO ZNAMENÁ SPRAVEDLIVÁ TRANSFORMACE? JAK JI ZAJISTÍTE?

Klimatický zákon přijatý Evropským parlamentem počítá s ukončením všech fosilních dotací do roku 2025. Bude třeba přepracovat podporu ohroženým skupinám tak, aby nebyla přímo zvýhodněna fosilní paliva (například nevhodnými formami příspěvků na bydlení, na pevná paliva, na naftu pro zemědělce). Současně bude třeba vytvořit nástroje kompenzující zdražování (např. uhlíková daň může zdražit dopravu, to lze kompenzovat např. příspěvkem na dojíždění po německém vzoru). Přetvořit systém podpory musí být prioritou, aby lidé nepropadali bezpečnostním sítím spravedlivé transformace, ale aby současně byla ukončena podpora fosilních zdrojů.

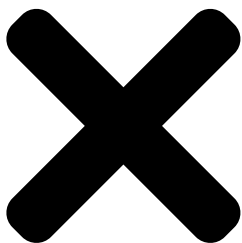
MYSLÍTE I NA ELEKTROMOBILITU? A JAK ZAPADÁ DO PIRÁTSKÉHO POJETÍ ENERGETIKY?

Elektromobilita je jasný trend, který silně ovlivní i energetiku. S bateriemi elektromobilů počítáme také jako s výpomocí v infrastruktuře decentralizované energetiky a jako doplňkem k fotovoltaice rodinných domů. Elektromobilitu podporujeme výstavbou infrastruktury nabíjecích stanic (např. v Praze) a budeme v tom pokračovat i po volbách.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Hospodářská komora. Vyhodnocení naplňování Státní energetické koncepce ČR. 2015 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] ERÚ. Čtvrtletní zpráva. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Evropská komise. Smart grid regional group. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] AMO. Nejen elektrárny a továrny. Závazky, výzvy a příležitosti pro snižování emisí v rámci „effort sharingu“. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] Our World in Data. CO2 Emission per Capita. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Seznam Zprávy. Obří baterie v Česku dostanou šanci. Chystá se změna zákona. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Pirátská strana. Pirátská jaderná energie. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Pirátská strana. Evropský parlament připravil transformační podporu pro regiony. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Pirátská strana. Premiér nechal nejslabší na holičkách. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Evropská komise. Legislative Train Schedule: A European Green Deal. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] ÚJV Řež. První český malý modulární jaderný reaktor byl právě patentován. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] Eurostat. Greenhouse gas emissions per capita. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] Český statistický úřad. Těžba uhlí v České republice. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] Evropská komise. 2050 long-term strategy. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [15] Ministerstvo průmyslu a obchodu. Státní energetická koncepce. 2015 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] Oenergetice.cz. Přecherčpávací vodní elektrárna – princip a uspořádání. 2015 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [17] Evropa v datech. Zásobárny elektřiny. 2021 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] GORROÑO-ALBIZU et al. The past, present and uncertain future of community energy in Denmark: Critically reviewing and conceptualising citizen ownership. 2019 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] Evropská komise. How efficient are we in our energy consumption? 2018 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] Odyssee Mure. Energy Efficiency Trends in Buildings. 2018 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] Euractiv. V Česku zatím nejsou podmínky pro rozvoj komunitní energetiky, Praha chce být průkopníkem. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] European Court of Auditors. Energy efficiency in buildings: greater focus on cost-effectiveness still needed. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).

**KRAJINA SLÁBNE A MY S NÍ. TÍM, ŽE
POMŮŽEME JÍ, POMŮŽEME SOBĚ. VRAŤME JÍ
ÚRODNOST A ROZMANITOST, POMOZME JÍ
ZADRŽOVAT VODU, SNIŽME EROZI.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stav české krajiny a půdy je zneklidňující. Schopnost půdy zadržet vodu je poloviční^[1], biodiverzita trvale klesá^[2], erozí je ohrožena většina půdy^[3] a 40 procent sledovaných podzemních vrtů vykazuje nepřipustné množství uměle vyrobených pesticidů ve vodě.^[4]

V ČEM JE PROBLÉM

Zemědělství se u nás netěší velké společenské prestiži. Svůj díl na tom nese komunistická kolektivizace, scelování pozemků, nedobrovolné přesuny obyvatelstva, ale i intenzivní používání syntetických hnojiv a pesticidů. To vše dohromady vykořenilo český venkov, kontaminovalo vodu, ponechalo krajinu, která není schopna plnit tradiční funkce.

Zpřetrhané rodinné vazby mezi obyvateli venkova a zemědělstvím, nevhodně provedená privatizace a transformace JZD po roce 1989 umožnila vznik velkých podniků, hospodařících především na pronajaté půdě, tedy bez přímého ekonomického zájmu na dlouhodobém zvyšování její úrodnosti, resp. plnění dalších mimoprodukčních funkcí (zadržování vody, podpora biodiverzity, snižování eroze a prašnosti, posilování krajinného rázu atp.). Ekologické farmy u nás hospodaří pouze na 15 procentech půdy^[7], rodinné farmy pak na cca třetině zemědělské půdy.

Evropské, ale i české zemědělství je schopné vyprodukovat kvalitní, zdravé a klimaticky neutrální potraviny^[30] v dostatečném množství^[9], aniž by si při tom vybíralo daň v krajině, kterou nakonec opět platíme my všichni. Vyžaduje to udržitelné nastavení dotačních podmínek zemědělské politiky.

Dotační podmínky by měly zajistit dlouhodobou jistotu v hospodaření farmářů, a to i menších, do 200 ha, konkurenceschopnost naší produkce v evropském kontextu, výrazné snížení eroze půdy a naopak zvyšování její úrodnosti a retenční schopnosti. Měly by výrazně omezit kontaminaci vod povrchových a podzemních.

NAŠE VIZE

**NAŠE PŮDA BUDE ZDRAVÁ, PLNÁ ŽIVOTA, SCHOPNÁ ZADRŽOVAT VODU A
PRODUKOVAT DOSTATEK KVALITNÍCH A ZDRAVÝCH POTRAVIN DÍKY
ZEMĚDĚLCŮM, KTEŘÍ NA NÍ EKOLOGICKY HOSPODAŘÍ. KRAJINA JAKO CELEK
NÁS BUDE CHRÁNIT PŘED DOPADY KLIMATICKÝCH ZMĚN A NE SE NA NICH
PODÍLET.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Prosadíme užší spolupráci mezi ministerstvy zemědělství a životního prostředí – spolupráci podmínek zemědělské dotační politiky, plán revitalizace krajiny a adaptačních opatření na změnu klimatu.
- ✓ Provedeme digitalizaci a sjednocení podkladů správy a údržby krajiny do veřejného portálu.
- ✓ Základní zemědělské dotace podmíníme setím meziplodin pro krmné účely i zelené hnojení, které omezí erozi půdy a zvýší zádrž vody v krajině.

Zajistíme, aby opatření Společné zemědělské politiky^[11] skutečně podporovala:

- ✓ adaptaci na klimatickou změnu a biodiverzitu (vč. více ohrožených cílových druhů)^[12],
- ✓ krajinotvorbu (např. agrolesnictví)^[13],
- ✓ neproduktivní prvky (krajinné pásy, úhory, biopásy) na min. desetinu zemědělské půdy,
- ✓ dobrý životní stav zvířat s ohledem na jejich přirozené potřeby (pastva).

Dále chceme aby:

- ✓ ekoplatby cílily hlavně na provedená opatření, nikoliv plošně,
- ✓ do roku 2030 hospodařili ekologičtí zemědělci alespoň na čtvrtině zemědělské půdy s důrazem na ornou půdu,
- ✓ byly zachovány travní porosty a ponechávaly se nesečené biopásy pro hmyz,
- ✓ se vhodnou směsí zatravnila orná půda podél vodních toků a erozně nejvíce ohrožené půdy.

Dále prosadíme:

- ✓ snížení maximální výměry dílu půdního bloku^[28],
- ✓ přijetí funkční protierozní vyhlášky^[29],
- ✓ zatraktivnění tvorby ekologicky významných prvků zemědělci a realizace trvalých protierozních pásů,
- ✓ vyšší rozsah veřejně prospěšné krajinné infrastruktury v komplexních pozemkových úpravách,
- ✓ šetrné způsoby agrotechniky,
- ✓ využití melioračních systémů k zadržení vody v krajině a zvýšení spodní vody,
- ✓ výstavbu tůní, mokřadů (zejm. před meliorační výustí),
- ✓ spravedlivou podporu výzkumu v zemědělství, mj. s cílem snížit hnojení o 20 procent, používání pesticidů a ztráty živin o 50 procent do roku 2030,
- ✓ odejmutí přímých plateb na energetické plodiny pro bioplynové stanice.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

První výsledky očekáváme do 2 let, celý proces může být dokončen do roku 2030.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro rozvoj obcí a měst

Obce a kraje ušetří peníze za řešení následků eroze, sucha a povodní. Rozmanitá krajina s vyšší biodiverzitou zvýší kvalitu života v obci.

Pro nás pro všechny

Zdravá krajina poskytne lidem kvalitnější potraviny a vodu, pozitivní smyslové zážitky a příjemné klima pro práci, sport nebo rekreaci.

Pro veřejné finance

Snížení eroze, zvýšení retence vody v krajině, posílení biologické rozmanitosti, obnova krajinného rázu – to vše veřejné finance ušetří.

Pro hospodáře

Snížení eroze a zvýšení retence vody v krajině zvýší úrodnost, a tím pádem i příjmy hospodářů. Posílí se biologická rozmanitost.

Pro vlastníky pozemků i obydlí v záplavových a rizikových oblastech

Odpovědná správa krajiny zastaví degradaci a snižování úrodnosti půdy. Krajina zadržující vodu a přírodní říční nivy sníží rizika povodní.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Podali jsme pozměňovací návrhy, které míří k zajištění odolné krajiny.^[14] Všechny cílí na snížení eroze, zvýšení retence vody v krajině, posílení biologické rozmanitosti a obnovy krajinného rázu.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh^[14], jehož cílem je najít jasnou hranici mezi nutnou údržbou smysluplných vodohospodářských staveb a naopak nesmyslným lpění na „údržbě“ v minulosti drasticky regulovaných koryt, které se v mezidobě stihly pomocí přírodních procesů samy a zadarmo revitalizovat a začaly opět plnit v krajině svou funkci.
- ✓ Podávali jsme interpelace proti zásahům do krajiny, které jdou opačným směrem než přirozené přírodní procesy, například vysoušení mokřadů, narovnávání koryt řek atd.
- ✓ Navrhli jsme posílení rozpočtu na pozemkové úpravy.^[15]
- ✓ Tam, kde máme ve vedení radnic Piráty, jsme s navrhovanými opatřeními začali na městských pozemcích. Propachtovali jsme je pro ekologické hospodaření a agrolesnictví, sázíme sady, aleje, obnovujeme mokřady, meze a remízky a polní cesty, nepoužíváme chemické prostředky (např. v MČ Praha 12, hlavním městě Praze, příprava probíhá v Táboře).^[16] Pro tyto aktivity chystáme manuál dobré praxe pro pirátské zastupitele; viz Česko inspirativní.^[17]
- ✓ Svolali jsme mimořádnou schůzi PS k tématu sucha a jeho řešení.^[18]
- ✓ Organizujeme víceletý projekt 1000 a jedna cesta pro krajinu.^[19]
- ✓ Řídíme se heslem „od vidlí na vidličku“.^[20]
- ✓ Společně s Nadací partnerství spolupracujeme na generátoru vzorové pachtovní smlouvy.
- ✓ Jsme součástí pracovních skupin Asociace soukromých zemědělců.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAKÉ JSOU NÁKLADY NA POSÍLENÍ ODOLNOSTI KRAJINY?

Zásadní podíl nákladů chceme financovat z prostředků Společné zemědělské politiky EU, které činí 37 miliard korun ročně a které jsou v našich podmínkách doposud využívány neefektivně, jen minimálně působí na zvyšování úrodnosti půdy, na snížení eroze a snížení odtoku živin z půdy.^[21] Mezi důsledky necitlivého hospodaření patří už jen poloviční schopnost půdy zadržet vodu^[1], trvalé klesání rozmanitosti téměř všech řádů organismů^[2], u většiny půdy ohrožení erozí^[3] a 40 procent sledovaných podzemních vrtů vykazujících nepřijatelné množství uměle vyrobených pesticidů ve vodě.^[4]

Zbývající finance na podpůrné programy budou využity z příjmů, které státu plynou z emisních povolenek (ročně 15–20 miliard korun)^[22] a navraceny skrze národní programy obnovy krajiny^[23] a posilování lidských kapacit ve využívání těchto zdrojů. Resortu životního prostředí z tohoto balíku momentálně zůstává méně než 15 procent. Výhled současné vlády pro další roky^[24] jde dokonce k jednotkám procent, což považujeme za tunelování resortu a české krajiny.

Už dnes bychom tedy na opatření na posílení naší krajiny mohli vynaložit až 50 miliard ročně bez nutnosti půjček. Od této částky se odrazíme, ale samozřejmě platí, že čím více financí, tím odolnější krajina.

PROČ JE POTŘEBA ŘEŠIT EROZI?

Eroze snižuje úrodnost půdy, zvyšuje rizika bleskových záplav, přispívá k zanášení vodních nádrží a splachu umělých hnojiv a pesticidů do povrchových vod – potoků, řek a rybníků. Protierozní opatření mají nežádoucím důsledkům zvětvování a znehodnocování půdy zabránit. Erozi je ohrožena většina naší orné půdy!^[3]

V současné době je v meziresortním řízení protierozní vyhláška, ovšem s nedostatky. Podáváme zásadní připomínky skrze kraje^[29] a navrhujeme následující:

- Důslednější předcházení erozi. Současný návrh se týká jen tzv. opakované erozní události. Určité pole tak musí být smyto opakovaně, aby se vůbec do systému protierozní ochrany dostalo. Tento systém hodnocení a náprav je podle nás značně dlouhodobý a není preventivní.
- Limit přípustné ztráty půdy 9 tun/hektar/rok s postupným snižováním až na 5 tun/hektar/rok do roku 2030.
- Přidání větrné eroze. Návrh se zaobírá jen vodní erozí, neřeší erozi větrnou, která je v České republice čím dál tím větším problémem a která ohrožuje 25 procent polí.
- Ochrana veškeré zemědělské půdy. Současný návrh se týká jen orné půdy. Zákon č. 334/1992 Sb. však hovoří o veškeré zemědělské půdě, takže hodnocení erozního ohrožení by mělo spadat i na další kategorie zemědělské půdy, trvalé kultury (chmelnice, vinice apod.).

PROČ JE POTŘEBA ZVÝŠIT RETENCI VODY V KRAJINĚ?

Když má půda vysokou schopnost zadržovat vodu, při silných či vytrvalých deštích přichází povodně později a mají mírnější maximální průtoky, než když je půda vyprahlá a neschopná vodu zadržet. Schopnost zadržet vodu v půdě podporují opatření na zvyšování organické hmoty v půdě, opatření proti zhutňování půd, technické úpravy meliorací (10letá udržitelnost) a výstavbu tůní, mokřadů (zejména před meliorační výustí; 20letá udržitelnost), které zvyšují hladinu spodní vody. Půda, která zadržuje vodu, v létě ochlazuje své okolí tím, jak se voda z ní odpařuje. Rostliny s dostatkem vody jsou odolnější vůči nárazovým obdobím bez srážek. Dostatek vody v krajině je levnější a šetrnější řešení než stavby přehrad pro zavlažování.^[6]

PROČ MÁME POSILOVAT BIOLOGICKOU ROZMANITOST?

Příroda je složitý provázaný systém, ve kterém má každý druh svou nezastupitelnou funkci. Vymíráním druhů se celý systém může zhroutit. Třeba bez včel se lidstvo moc nenají.^[26] (Podrobněji viz bod Živější příroda).^[27] Základním prostředkem, podporujícím biodiverzitu v krajině, je cílené vytváření ploch pro přírodu, pro postupnou sukcesi

rostlinných a živočišných druhů. Nově vytvářený prostor pro přírodní stanoviště musí vycházet z přírodních podmínek dané krajiny a musí mít vhodné návaznosti (územní systém ekologické stability krajiny, protierozní opatření, vhodně navržená společná zařízení v pozemkových úpravách, trvalá protierozní zemědělská opatření, vhodně projektované polní cesty, ochranu vodních toků a zvodnělých oblastí, ochranu oblastí Natura 2000 a ptačích oblastí atd.).

CO MYSLÍTE VYŠŠÍM ROZSAHEM VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ INFRASTRUKTURY V KOMPLEXNÍCH POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH?

Tímto termínem chápeme zejména aleje, poldery, výsadby stromů a keřů, pásy podél vodních toků a další podobná opatření pro posílení resilience krajiny (20letá udržitelnost).

PROČ MÁ STÁT PODPOROVAT OBNOVU A TVORBU KRAJINY?

Podpora obnovy a tvorby krajiny s sebou přináší pozitivní vlivy na důležité složky životního prostředí, zejména na půdu. Jen živá půda zadrží vodu a vyprodukuje pro nás zdravé potraviny. V této souvislosti je potřeba podporovat i zemědělství a lesnictví, které bude zaměřeno na úrodnost půdy. Toho se dá docílit zejména organickým hnojením, zabráněním smyvu půdy, zadržením vody v půdě, lesích, krajině, nebo omezením používání chemických prostředků.

JAKÝM ZPŮSOBEM BY MĚL STÁT PODPOROVAT OBNOVU A TVORBU KRAJINY?

Stát by měl podpořit každého, kdo zvyšuje úrodnost půdy. Výrazněji by měl podpořit také mladé a začínající farmáře, malé a střední farmy, zejména rodinné, producenty a zpracovatele domácího ovoce a zeleniny, ekologické zemědělce, obce a všechny vlastníky, kteří využijí své pozemky na obnovu cest, trvalé protierozní pásy, biokoridory, výsadby stromů, stavbu tůní a rybníků. Je zapotřebí otevřeně a úzce spolupracovat a podporovat všechny skupiny, jejichž zájmy nepovedou k nešetrným zásahům do krajiny a přírody.

JAKÝ JE VÁŠ POSTOJ K BETONOVÁNÍ KORYT ŘEK A VÝSTAVBĚ NOVÝCH PŘEHRAĐ?

Považujeme za nezbytné řešit problematiku vody v krajině měkkými opatřeními zpomalující odtok a zvyšující celkovou retenci vody. Tzn. ve stavbách typu kanál Dunaj–Odra–Labe, příp. velkých retenčních přehrad spatřujeme hrozbu, nikoliv řešení.

PROČ PODPORUJETE, ABY MÍSTO VELKÝCH LÁNŮ BYLA KRAJINA ČLENĚNÁ NA MENŠÍ POLÍČKA A PROSTUPNÁ PRO PĚŠÍ A CYKLISTY?

Pestrá krajina láká místní obyvatele ven a zvyšuje atraktivitu venkova. Posilují se tím lokální vazby a snižuje se tlak na zvláště chráněná území, kde každoročně narůstá počet návštěvníků.

JAK ZASTAVIT NEEFEKTIVNÍ VYUŽÍVÁNÍ ENERGETICKÝCH PLODIN V BIOPLYNOVÝCH STANICÍCH, KTERÉ NEJSOU PROVÁZÁNY S ŽIVOČIŠNOU VÝROBOU?

Energetické plodiny jsou v ČR pěstovány na 27 procentech orné půdy. Jedná se zejména o řepku a kukuřici.^[25] Tato plocha zemědělské půdy tedy není využita pro produkci potravin ani kultivaci krajiny. Jde tedy spíše proto o téma společenské poptávky, zda si nadále přejeme z veřejných rozpočtů dotovat tento směr. Takto masivní využívání

energetických plodin je způsobeno kombinací různých forem veřejné podpory, která vychyluje ekonomiku celého zemědělsko-potravinářského řetězce. Považujeme proto za férové podmínky narovnat.

JAKÝM ZPŮSOBEM SI UDRŽUJE VAŠE KOALICE POVĚDOMÍ O TOM, CO SE DĚJE V CELÉM ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÉM SEKTORU?

Jsme součástí pracovních skupin v rámci Asociace soukromého zemědělství a také intenzivně komunikujeme s vedením a zástupci Zemědělského svazu ČR, Agrární komory ČR, Svazu Pro-Bio a dalšími stavovskými organizacemi.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy. Zemědělská krajina by mohla zadržet o 40 procent více vody. Dostupné [zde](#).
- [2] Ministerstvo životního prostředí. Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2016–2025. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] eAgri. Ochrana půdy a krajiny: Vodní eroze půdy. Dostupné [zde](#).
- [4] Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Seminář Cena, kvalita a dostupnost pitné vody. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] EISELTOVÁ, M. a kol. Ekosystémové služby půdy. Dostupné [zde](#).
- [6] BATYSTA, M., Vopravil, J. Půdou proti suchu. Dostupné [zde](#).
- [7] Česká technologická platforma proti suchu. Do roku 2030 bude 25 procent půdy v ekologickém zemědělství, rozhodla Evropská komise. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Evropská unie. Infografika – Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 a nástroj Next Generation EU. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] MULLER, A. a kol. Strategies for feeding the world more sustainably with organic agriculture. 2017. Dostupné [zde](#).
- [10] Ministerstvo zemědělství. Strategický plán podpory Společné zemědělské politiky na období 2021–2027 pro Českou republiku. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] LEHEJČEK, J. Z pole na vidličku: Blízké výzvy pro evropské zemědělce a krajinu. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] SZIF. M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO). Dostupné [zde](#).
- [13] Botanický ústav AV ČR. Agrolesnictví – šance pro regionální rozvoj a udržitelnost venkovské krajiny. Dostupné [zde](#).
- [14] BALCAROVÁ, D. Písemné pozměňovací návrhy Dany Balcarové. Dostupné [zde](#).
- [15] HOLOMČÍK, R. Pozměňovací návrh poslance Radka Holomčíka k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2020 (ST 605). 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] TYLOVÁ, Eva. Změna hospodaření na zemědělských pozemcích – jde to. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] Piráti. Česko inspirativní. 2020. Dostupné [zde](#).
- [18] Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Pořad 51. schůze. 2020. Dostupné [zde](#).
- [19] Starostové a nezávislí. Mapa obcí projektu 1000 a 1 cesta. 2019. Dostupné [zde](#).
- [20] Starostové a nezávislí. Vinaře děsí potravinové kvóty, z vína by se stalo podpultové zboží. 2021. Dostupné [zde](#).
- [21] PEKSA, M. V Česku se z dotací radují miliardáři. Může za to těchto 5 chyb. 2020. Dostupné [zde](#).

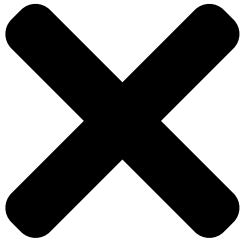
- [22] Ministerstvo životního prostředí. Rozpočet MŽP. Dostupné [zde](#).
- [23] Ministerstvo životního prostředí. Národní dotace MŽP. Dostupné [zde](#).
- [24] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk [1067/0](#), část č. 1/47 VI.n.z. o státním rozpočtu ČR na rok 2021. 2020. Dostupné [zde](#).
- [25] Ministerstvo zemědělství. Strategický plán podpory Společné zemědělské politiky na období 2021–2027 pro Českou republiku, verze říjen 2020. str. 68. Dostupné [zde](#).
- [26] Hygeia Analytics. „Intensive Agriculture“ is the Root Cause of Worldwide Declines in Insect Populations, New Global Analysis Shows. 2019. Dostupné [zde](#).
- [27] Piráti, Starostové a nezávislí. Programový bod Živější příroda. 2021. Dostupné [zde](#).
- [28] Novela zákona 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu Verze k 11. 10. 2019 – výstup z pracovní skupiny „Voda/sucho“. Dostupné [zde](#).
- [29] INDRA, J. Kraje požadují lepší ochranu půdy před erozí. 2021. Dostupné [zde](#).
- [30] Potraviny, jejichž produkce se nepodílí na emisích skleníkových plynů víc než je nezbytně nutné a současně způsob jejich produkce nezhoršuje projevy změny klimatu (eroze, retence vody, znečištění podzemních vod atp.). Více k tomuto tématu [zde](#).

ZASLOUŽENÉ PENÍZE ČESKÉ KULTUŘE

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**SVOBODNÁ KULTURA PATŘÍ K PILÍŘŮM
VYSPĚLÉ SPOLEČNOSTI. NOTABENE NAŠÍ,
KULTURNĚ VŽDY BOHATÉ A SLAVNÉ. DEJME
ČESKÉ KULTUŘE ZASLOUŽENOU INJEKCI!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Kulturu tvrdě zasáhla opatření proti covidu-19. Financování kultury však dlouhodobě neodpovídá vyspělým státům. Rozdělování dotací není srozumitelné a transparentní. Národním kulturním institucím hrozí nestabilita, protože vedení může ze dne na den skončit z politických důvodů.

V ČEM JE PROBLÉM

Kultura a živé umění se významně podílí na vytváření identity naší společnosti, definování jejích hodnot a je nedílnou součástí demokratického státu a kulturního dědictví. Kromě těchto základních funkcí přispívá zásadní mírou ke vzdělanosti a rozvoji občanské společnosti. Na významu také nabývá její ekonomický přínos. Z dostupných údajů Satelitního účtu pro kulturu v ČR, který mapuje všechny finanční toky na vstupu i na výstupu, vyplývá, že v letech 2015–2017 se kultura podílela na celkovém HDP zhruba 1,3 procenty.^[5] Sektor kultury pak v České republice zaměstnává okolo 100 tisíc pracovníků a je přímo vázán na další ekonomicky významné obory (např. cestovní ruch produkuje 3 procenta HDP a zaměstnává 4,4 procenta práceschopného obyvatelstva).^[6]

Reforma a restrukturalizace dotačních schémat na Ministerstvu kultury je nezbytná, aby se systém stal srozumitelný, spravedlivý a transparentní a byl schopen reagovat na aktuální vývoj kulturního provozu. Je nutné zamezit dlouhodobě popisovaným^[7] střetům zájmů v dotačních komisích.

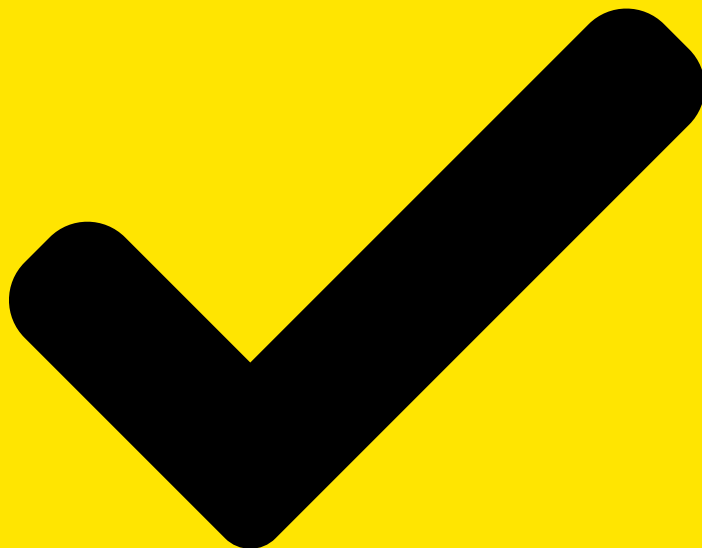
Veškerý kulturní provoz v ČR je zatížen nedokončenou transformací a ve svém důsledku blokuje efektivnější hospodaření kulturních organizací na úrovni státu, krajů i měst. Systém financování mezi státem, kraji a obcemi je nevyvážený a regionálně disproporční.^[8] Od 90. let byl jako funkční model po vzoru Německa nebo Rakouska slibován systém veřejnoprávních institucí v kultuře (VKI). Proces nebyl dokončen. VKI se jeví jako mnohem vhodnější nástroj než systém příspěvkových organizací.^[2]

Vzhledem k dosavadnímu zanedbávání moderních trendů kultury je třeba důsledně trvat na naplňování nové strategie kulturních kreativních průmyslů (KKP) a jejího akčního

plánu. Tato sféra bude v budoucnu významným fenoménem a také významným zdrojem financí pro tradiční kulturu.

NAŠE VIZE

ROZPOČET KULTURY (BEZ TRANSFERU CÍRKVÍM) BUDE 1 PROCENTO STÁTNÍHO ROZPOČTU. KULTURNÍ INSTITUCE ZÍSKAJÍ ODPOVÍDAJÍCÍ NEZÁVISLOST VEDOUČÍ KE STABILNÍMU PROSTŘEDÍ SYSTÉMU. KULTURNÍ KREATIVNÍ ODVĚTVÍ BUDOU HRÁT VÝZNAMNOU ROLI A NAŠE KULTURA BUDE RESPEKTOVANÁ VE SVĚTOVÉM KONTEXTU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Navýšíme zdroje určené na pomoc kultuře po covidu-19 a financování kultury. Cílíme na jednocentní podíl na státním rozpočtu (bez transferu pro církve).
- ✓ Po vzoru Státního fondu kinematografie transformujeme Státní fond kultury tak, aby mohl být jednotným hodnotícím místem pro všechny dotační tituly, kde budou rozhodovat odborné komise bez střetů zájmů. Výrazně navýšíme podporu pro tzv. živé umění.
- ✓ Transformujeme příspěvkové organizace na veřejné kulturní instituce (VKI), což umožní operativnější organizaci kulturního provozu, vícezdrojové financování a ochranu institucí před přímým politickým vlivem. VKI zároveň umožňují lépe nastavit odpovídající ohodnocení pracovníků v kulturním provozu i jejich další pracovní podmínky.
- ✓ Připravíme paragrafované znění zákona o muzeích a galeriích, které určí jasné standardy služeb skutečných muzeí, rozdělí je dle jednotlivých typů, a veřejnost tak bude moci očekávat určitou kvalitu jejich služeb. Zákon dále podpoří mezioborovou spolupráci, právně zakotví vzdělávací činnost nebo jasně definuje vztah k institucím a badatelům z řad veřejnosti.
- ✓ Zajistíme rychlou a smysluplnou implementaci nové Strategie MKČR pro kulturní a kreativní průmysly. Systematickou podporou kreativity vytvoříme významný a jedinečný nástroj rozvoje kultury a jejího financování.
- ✓ Budeme pokračovat v probíhajících významných infrastrukturních projektech stávajících příspěvkových organizací Ministerstva kultury. Podpoříme Magistrát hlavního města Prahy ve stavbě „Vltavské filharmonie“ a prosadíme stavbu nové Národní knihovny.
- ✓ Po vzoru vyspělých evropských zemí podpoříme tzv. status umělce, kde nastavíme vhodné podmínky pro uměleckou tvorbu a přijmeme opatření týkající se sociální, daňové a dalších oblastí, zaručujících umělcům sociální jistoty a zlepšení profesního, sociálního a ekonomického postavení.
- ✓ Vnímáme českou síť knihoven i jejich roli lokálních kulturních a komunitních center jako klíčovou veřejnou službu, kterou chceme dále rozvíjet.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Kultura bude dostupnější a atraktivnější, což podpoří osobnostní rozvoj i kritické myšlení. Zvýší se kvalita života a trávení volného času.

Pro veřejné finance

Podpora kulturních kreativních odvětví a kultury prokazatelně zvyšuje příjmy do rozpočtu země a investované prostředky se násobně vrátí.

Pro zaměstnance

Díky reformě se zvýší platy a vzniknou jasná pravidla při odměňování v kulturních institucích.

Pro živnostníky a podnikatele

Živnostníci pracující v kultuře budou mít díky „statusu umělce“ větší životní jistoty.

Pro kulturní obec

Díky vícezdrojovému financování kulturních institucí selepší postavení odborníků, kteří budou méně závislí na politické moci.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Předložili jsme návrh, který zajišťuje jistější postavení pro ředitele kulturních institucí.
- ✓ Interpelovali jsme ministra kultury ohledně potenciálního střetu zájmů dotačních komisí MKČR.
- ✓ Při projednávání státního rozpočtu každoročně předkládáme pozměňovací návrhy, které posilují nejkritičtěji podfinancovaná místa v resortu kultury.
- ✓ Setkáváme se se zástupci klíčových profesních organizací v kultuře (Asociace producentů v audiovizí, Asociace muzeí a galerií, Asociace profesionálních divadel, Národní divadlo, Státní fond kinematografie a další) a diskutujeme s nimi naše návrhy.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

O JAKÉ KULTURNÍ INSTITUCE SE JEDNÁ?

Jedná se o všechny kulturní instituce, které jsou spravovány státem, kraji, nebo obcemi. Např. příspěvkové organizace, jako jsou muzea, divadla, galerie, apod.

BUDE PRO STÁVAJÍCÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE POVINNÉ SE TRANSFORMOVAT NA VEŘEJNÉ KULTURNÍ INSTITUCE (VKI)?

Nikoliv. Nechceme transformaci direktivně přikazovat, ale ponechat ji jako možnost. Budeme ale zdůrazňovat výhody transformace, mezi které patří operativnější organizace kulturního provozu, vícezdrojové financování a ochrana instituce před přímým politickým vlivem. VKI zároveň umožňují lépe nastavit odpovídající ohodnocení pracovníků v kulturním provozu i jejich další pracovní podmínky.

JE TATO NOVELA POTŘEBNÁ?

Ano, na příkladu dění posledních let v Ústeckém kraji a hromadného odvolávání ředitelů tamních kulturních institucí^[8] je jasně vidět, jak rozvoj brzdí a ovlivňují

tlaky aktuální politické reprezentace. Stejně tak je stávající systém příspěvkových organizací v mnoha ohledech zkosnatělý a neumožňuje efektivně reagovat na nové situace.^[9]

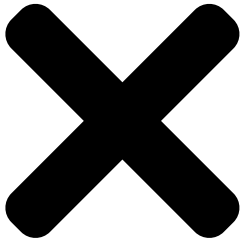
PROČ JE POTŘEBA PODPOROVAT KULTURU?

Sebevědomá, svobodná a nezávislá kultura je důležitou součástí každé demokratické společnosti. Podílí se na vytváření národní identity, přispívá ke vzdělávání široké veřejnosti a podporuje soudržnost společnosti. Celá řada lidí je na jejím fungování existenčně závislá. Kultura významně podporuje cestovní ruch a společně tvoří významnou součást HDP a celkově se podílí na spokojenosti a kvalitě života obyvatel jednotlivých regionů. Větší podpora kulturních kreativních odvětví a kultury obecně zvyšuje prokazatelně příjmy do rozpočtu země a investované prostředky se násobně vrací.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Parlamentní institut. Kulturní politiky ve vybraných zemích EU. Listopad 2013 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Parlamentní institut. Srovnání právní úpravy kulturních institucí ve státech EU. Duben 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Parlamentní institut. Kulturní politika a systém financování kultury ve vybraných evropských státech. Červen 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] KOZLOVÁ, Lenka. Novela zákona o některých druzích podpory kultury. 23. 5. 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] StatistikaKultury.cz. Satelitní účty kultury. 2009–2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Český statistický úřad. Statistiky cestovního ruchu. Aktualizováno 17. 2. 2021 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Idnes.cz. Dotace na Ministerstvu kultury: členové komise posílají peníze „svým“ médiím. 21. 7. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Idnes.cz. Náhlé odvolání ředitelů kulturních institucí opět vyvolalo protesty. 11. 12. 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Aktuálně.cz. Vedení Brna kvůli úsporám zvažuje převod tamního Národního divadla na stát. 11. 11. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**KAŽDÝ AŽ SE ROZHODNE, JESTLI CHCE ŽÍT
ZDRAVĚ. AŽ K TOMU ALE MÁ DOST
INFORMACÍ. TY, KDO UPŘEDNOSTNÍ ZDRAVÍ,
PODPORUJME. STÁTU SE TO VYPLATÍ.^[1]**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Od roku 2000 se průměrná délka života zvýšila, ale ČR je stále pod průměrem EU.^[7, 9] Zároveň více než 15 let života strávíme „v nemoci“, s významným dopadem na kvalitu života.^[8] Polovinu úmrtí přičítáme rizikovým faktorům – nezdravá strava, málo pohybu, konzumace alkoholu či kouření.^[9]

V ČEM JE PROBLÉM

Opatření proti infekčním nemocem (hygienu, očkování, léčbu) dokázala úspěšně organizovat i nesvobodná společnost.^[4]

V rozvinutých zemích se ale postupně staly hlavním zdravotním i ekonomickým problémem chronické civilizační nemoci jako srdeční a cévní onemocnění, cukrovka, obezita, rakovina a duševní poruchy.^[10] Moderní medicína sice umí za vysokých nákladů částečně řešit jejich následky, neumí je ale obvykle zcela vyléčit. Naopak změna v životním stylu obyvatelstva (primární prevence) dokáže oddálit vznik těchto nemocí, a umožní tak delší aktivní život s menší potřebou zdravotní i sociální péče.^[6]

Podpora zdravého životního stylu je ale komplexní a složitou disciplínou, kterou dnes náš stát neumí^[3] a hlavně ji dostatečně nepodporuje ve školách, sportovních klubech, podnicích, u zdravotnických organizací a v neziskovém sektoru.^[5]

Průměrný občan tak stráví více než 15 let svého života v „nemoci“^[8], což znamená ztrátu kvality života, omezení ekonomické aktivity, zvýšenou potřebu zdravotní a sociální péče a ekonomickou, sociální a psychologickou zátěž pro jeho blízké i celou společnost.^[2]

Vedle primární prevence (podpora zdravého životního stylu a další omezení vlivu rizikových faktorů) je v ČR podceněna i sekundární a terciární prevence. Sekundární (včasná detekce nemoci a její včasná léčba) je sice ve formě screeningových programů dostupná, ale není občany dostatečně využívána a také málo zpětně analyzujeme data.^[6, 11] Terciární prevence je zaměřena na oddalování komplikací, tedy následků nemocí.

Není dostatečně uplatňována kvůli roztržitosti péče mezi velké množství nedostatečně spolupracujících poskytovatelů zdravotních i sociálních služeb.

NAŠE VIZE

LIDÉ BUDOU MÍT DOSTATEK INFORMACÍ, VŮLE A PODPORY STÁTU, ABY PŘIZPŮSOBILI SVŮJ ŽIVOTNÍ STYL SNAZE DOŽÍT SE DELŠÍHO VĚKU VE ZDRAVÍ.

PREVENTIVNÍ PROGRAMY PRO FYZICKÉ I PSYCHICKÉ ZDRAVÍ BUDOU SROZUMITELNÉ, PŘEHLEDNÉ A SNADNO DOSTUPNÉ. ZVÝŠÍ SE POČET LET PROŽITÝCH VE ZDRAVÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Umožníme zdravotním pojišťovnám aktivní podporu zdravého životního stylu a účasti na prevenci. Pomocí vhodně cílených informací občanům a motivačního systému úhrad pro zdravotníky a bonusů pro občany zvýšíme účast na preventivních prohlídkách a motivaci občanů ke zdravému životnímu stylu. Mimo jiné takto podpoříme odvykání kouření.
- ✓ Budeme rozvíjet programy podpory duševního zdraví včetně zvýšení dostupnosti ambulantní psychiatrické a psychologické pomoci.
- ✓ Podpoříme preventivní péči ve stomatologii a připravíme komplexní program péče o ústní zdraví tak, abychom minimalizovali počet kazů, zejména u dětí.
- ✓ Ustanovíme seniorní odborný tým na vládní úrovni, který vypracuje strategii podpory zdravého životního stylu a návrh její realizace se zapojením všech relevantních složek společnosti, zejména škol, zaměstnavatelů a neziskového nevládního sektoru. Stát nemá tuto činnost sám vykonávat, má ji ale podporovat a usměrňovat.
- ✓ Budeme spolupracovat s organizacemi a odborníky, kteří se již vzdělávání společnosti v péči o zdraví věnují. Vybudujeme odborné zázemí pro podporu primární prevence.
- ✓ Systematicky zhodnotíme přínos pro zdraví a nákladovou efektivitu všech stávajících i nových preventivních opatření.
- ✓ Podpoříme bližší spolupráci více poskytovatelů péče o pacienty s chronickými nemocemi. Například u pacienta s cukrovkou či více různými nemocemi nestačí, aby praktický lékař, diabetolog, kardiolog, výživový poradce a další dělali dobře svoji práci. Je vhodné, aby jeden z nich koordinoval vzájemnou spolupráci, a vytvořil tak efektivnější a přívětivější mikrosystém péče, který povede k omezení dalšího rozvoje nemocí a jejich komplikací.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Zlepšením prevence budeme zdravější, aktivnější a spokojenější do vyššího věku.

Pro mladé

Mladí získají lepší návyky a vyšší povědomí, co znamená zdravý životní styl v celé své šíři.

Pro rodiny s dětmi

S dobrým nastavením prevence povedeme děti ke zdravému životnímu stylu od začátku jejich života.

Pro lidi ve zralém věku

Komplexní systém prevence umožní včas zachytit první příznaky závažných onemocnění a reagovat na ně. To prodlouží život ve zdraví.

Pro seniory

Integrovaná péče o chronicky nemocné nejenlepší zdravotní stav, ale představuje i sociální a psychologickou podporu pro kvalitní život.

Pro zaměstnance

Kvalitní prevence povede ke snížení nemocnosti, tedy udržení pravidelného příjmu v plné výši.

Pro živnostníky a podnikatele

Kvalitní prevence povede ke snížení nemocnosti, tedy udržení očekávaného příjmu v plné výši.

Pro veřejné finance

Zavedená opatření mohou do roku 2040 navýšit HDP o 0,7 procent ročně díky zvětšení nabídky pracovní síly o 12 procent k roku 2040.

Pro zaměstnavatele

Kvalitní prevence povede ke snížení nemocnosti zaměstnanců a zvýšení počtu zájemců o práci díky prodloužení ekonomicky aktivního věku.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Upozornili jsme na rizika prevence v rizikovém chování.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

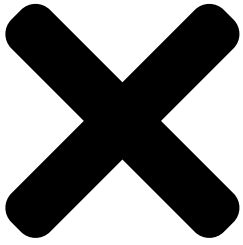
JAK SE STAVÍTE K DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM A JEJICH PREVENCÍ?

Neviditelná epidemie duševních onemocnění nám hrozí po epidemii covid-19. Je zapotřebí se na to připravit, poskytnout občanům a zdravotníkům včasnou pomoc a pracovat na destigmatizaci těchto problémů. Více k tomuto tématu v bodu Duševní zdraví jako priorita.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] McKinsey & Co. Prioritizing health: A prescription for Prosperity. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] University of Washington Institute for Health Metrics and Evaluation: Global Disease Burden Database. Dostupné [zde](#).
- [3] Zdravější životní styl, oficiální stránka Státního zdravotního ústavu. Poslední aktualizace 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] Jaroslav Kříž, Renata Beranová. Historie Státního zdravotního ústavu v Praze. 2005. Dostupné [zde](#).
- [5] Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků na základě mezinárodního výzkumu uskutečněného v roce 2010 v rámci mezinárodního projektu Health Behaviour in School-Aged Children: WHO Collaborative Cross-National Study (HBSC) 2) Projekt IDEFICS (Identification and Prevention of Dietary- and Lifestyle-Induced Health Effects in Children and Infants). 2006. Dostupné [zde](#).
- [6] Ministerstvo zdravotnictví ČR. Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030. Dostupné [zde](#).
- [7] Český statistický úřad. Demografická příručka 2017. Dostupné [zde](#).
- [8] Ministerstvo zdravotnictví ČR. Zdraví 2020, Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí. Dostupné [zde](#).
- [9] OECD. State of health in the EU, Czechia, Country's Health Profile. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] OECD. Health Working Papers No. 101. Dostupné [zde](#).
- [11] Institut pro zdravotní ekonomiku a technology assessment (iHETA). Struktura nákladů v českém zdravotnictví a mechanismy jejich alokace. 2019. Dostupné [zde](#).

**OBRANA ZEMĚ STOJÍ NA JEJÍ KONDICI I NA
ČLENSTVÍ V NATO A EU. NAVÝŠENÉ VÝDAJE
DO OBRANY PROJDOU I ČESKOU VĚDOU,
VÝZKUMEM NEBO PRŮMYSLEM.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Naše svoboda a způsob života nejsou samozřejmostí. Musíme je bránit. Naštěstí na to nejsme sami. Členství v EU a NATO znamená, že jsme součástí Západu – ekonomicky, politicky a vojensky nejmocnějšího uskupení. Pokud nebudeme přispívat rovným dílem^[15], můžeme o toto postavení přijít.

V ČEM JE PROBLÉM

Bezpečnostní situace ve světě se za poslední dekádu ztlačně zhoršila.^[1] Kromě obrany před aktéry, kteří k nám mají otevřeně nepřátelské postoje, jako jsou Rusko^[2] a Čína^[3], musí Česko ve spolupráci s dalšími zeměmi a institucemi EU racionálně řešit problém migrace.^[4] To kromě jiného vyžaduje, abychom se angažovali politicky, diplomaticky, ekonomicky a vojensky i za hranicemi Evropy, například v Africe a na Blízkém východě. Terorismus i nadále představuje hrozbu^[5, 6, 7] a k jeho potlačení je spolupráce v EU a NATO nezbytná.

Naše svoboda, bezpečnost a způsob života nejsou samozřejmostí. Za ochranu těchto hodnot nese zodpovědnost nejen stát, ale i jeho občané. Naštěstí na to nejsme sami. Členství v EU a NATO znamená, že jsme součástí Západu – ekonomicky^[8], politicky^[9] a vojensky^[10] nejmocnějšího uskupení na světě.

Přínosy z členství v těchto organizacích nejsou automatické a musíme se o ně přičinit. Zejména při pohledu do naší minulosti je členství v EU a NATO to nejlepší, čeho naše země mohla v bezpečnostní oblasti dosáhnout.

EU a NATO nám nabízejí velké příležitosti. Evropa sice vynakládá velké prostředky na obranu, ale kvůli nekoordinovanosti a roztříštěnosti je část z nich vynaložena zbytečně.^[11, 14, 15, 16] Proto bychom měli usilovat o intenzivnější obrannou spolupráci v EU.

Kromě tradičních hrozeb se musíme umět vypořádat i s těmi novými. Musíme posílit ochranu své kritické infrastruktury před kybernetickými útoky a stranou našeho zájmu nesmějí zůstat ani tzv. hybridní hrozby. Třeba vliv v mediálním prostoru a přístup k

informacím hrají čím dál větší roli i ve sféře obrany.^[6] Obranné kapacity by se měly dát dobře využít i při přírodních pohromách nebo krizích typu pandemie covid-19.^[18] Naše obranné složky musí umět pomáhat i přímo obyvatelům Česka.

NAŠE VIZE

ČESKO BUDE MÍT MODERNÍ A AKCESCHOPNOU ARMÁDU, KTERÁ DOKÁŽE REAGOVAT NA TRADIČNÍ I NOVÉ HROZBY, VČETNĚ TĚCH HYBRIDNÍCH A KYBERNETICKÝCH. NAŠE SPOLEČNOST BUDE ODOLNÁ A SCHOPNÁ PODÍLET SE NA OBRANĚ STÁTU. V EU A NATO BUDEME SEBEVĚDOMÝ PARTNER PŘÍSPÍVAJÍCÍ K OBRANĚ POCTIVÝM DÍLEM.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Rozpočet, plánování, věda a inovace

- ✓ Bez peněz to nejde. Budeme proto pokračovat v postupném navyšování výdajů na obranu s cílem dosáhnout 2 procenta HDP do konce volebního období.
^[12] Zavedeme v souladu s naším obecným přístupem k veřejným financím víceletý rozpočtový rámec, který armádní rozpočet stabilizuje a zefektivní.
- ✓ Modernizace je příležitostí pro rozvoj české vědy a může posílit ekonomické sektory s vysokou přidanou hodnotou a nastupující technologie (vesmírné technologie, umělá inteligence, biotechnologie). Zasadíme se o naplnění závazku PESCO – dávat 2 procenta obranných výdajů na vědu a výzkum, tj. zhruba o 1 miliardu korun navíc.^[13] Vyšleme na oběžnou dráhu českou družici.
- ✓ Budeme klást důraz na zapojení domácího průmyslu, aby se výdaje na obranu vracely zpět do ekonomiky.

Na obranu nejsme sami

- ✓ Podpoříme prohloubení obranné spolupráce v EU, včetně vytváření společných jednotek a efektivnějšího propojení obranného průmyslu, výzkumu a vývoje. Evropa musí být schopna ubránit své hranice.
- ✓ NATO nám přináší unikátní bezpečnostní záruky. Ke kolektivní bezpečnosti přispějeme poctivým dílem – vedle závazku k výdajům na obranu se budeme účastnit spojeneckých misí a aktivně se zapojíme do dění v NATO tak, aby byl v Alianci slyšet evropský hlas.
- ✓ Podpoříme společné vojenské mise demokratických států a vojenskou přítomnost v pobaltských státech.

Společenská odolnost

- ✓ Zasadíme se o posílení společenské odolnosti – včetně Aktivních záloh a spolupráce se školami.
- ✓ Pomoc armády při krizových situacích je nenahraditelná. Podpoříme její zapojení do civilní ochrany.

- ✓ Zajistíme důslednou občanskou kontrolu bezpečnostních složek, i ve vztahu k soukromí a kybernetické bezpečnosti.
- ✓ Ohlídáme, aby firmy z nedemokratických států nezískaly přístup ke klíčové infrastruktuře.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4 roky na splnění 2 procentního podílu HDP na financování obrany.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Díky dobrovolné spolupráci armády se školami získají mladí lidé praktické dovedností, které přispějí k posílení společenské odolnosti.

Pro nás pro všechny

Pomoc armády při krizových situacích je nenahraditelná. Podpoříme její zapojení do civilní ochrany. Připravíme veřejnost na krizové situace.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Podpořili jsme mandát pro zahraniční mise v letech 2018–2020. Všechny navrhované zahraniční mise jsou mírového charakteru a nejsou bojové. Více [zde](#).
- ✓ Podařilo se nám prosadit, aby Vojenské zpravodajství nemohlo sledovat online komunikaci. Více [zde](#).
- ✓ V Poslanecké sněmovně od roku 2020 zasedá Komise pro hybridní hrozby, jejímž úkolem je vyhodnocovat systémová rizika a slabá místa v obranyschopnosti České republiky. Členem komise je i poslanec Jan Lipavský, místopředseda výboru pro obranu, který zároveň vznik této komise inicioval. Více [zde](#).
- ✓ Sněmovna minulý rok podpořila 13 pirátských návrhů na státní vyznamenání, mezi nominovanými byli například generálmajor Josef Balabán, legionář a československý voják, ale i generálmajor in memoriam Josef Vladimír Mašín st., legionář, československý voják, příslušník protinacistické odbojové organizace Obrana národa a jejího zpravodajsko-sabotážní skupiny známé jako Tři králové. Více [zde](#).
- ✓ Uspořádali jsme výstavu „[In memoriam](#)“, která připomíná osudy padlých příslušníků Armády České republiky, kteří působili na zahraničních misích.
- ✓ Kritizovali jsme vládní návrh zákona, který požadoval, aby v případě neakceschopnosti parlamentu přešlo krizové rozhodování zcela na vládu. V případě nefunkčnosti vlády by měl potom rozhodovat premiér. Důsledkem navrhovaného kroku by bylo vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu samotnou vládou nebo premiérem, aniž by tento vyžadoval potvrzení parlamentem v pevném časovém limitu. Více [zde](#).
- ✓ V Karlovarském kraji jsme rozšířili ve spolupráci s Armádou ČR provozní dobu testovacího místa na přítomnost covid-19 v areálu Nemocnice Cheb. Obdobně mohl díky pomoci Armády ČR pokračovat provoz mobilního testovacího zařízení pro přeshraniční pracovníky na hranicích s Německem v obci Pomezí. Více [zde](#).

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Abychom splnili náš spojenecký závazek dosáhnout podílu obranných výdajů na HDP na úrovni 2 procent, musí se obranný rozpočet do roku 2024 navýšit každoročně o přibližně 15 miliard korun. V roce 2024 by měl tedy dosáhnout 133 miliard korun (v roce 2020 činil 76 miliard korun). S tímto také počítá Koncepce výstavby Armády České republiky. [\[12\]](#)

NA CO BUDOU PROSTŘEDKY VYNALOŽENY?

Prioritně musí resort obrany zajistit modernizaci vybavení Armády ČR v souladu s modernizačními plány. Dále musí ČR, a potažmo ozbrojené složky, reagovat na nové hrozby v mezinárodním prostředí, a to zejména hybridní hrozby. To s sebou nese investice jak do lidského kapitálu, tak do technického a technologického vybavení.

Pokud k výše uvedeným investicím nedojde, ČR nebude schopná dostát svým povinnostem a závazkům vyplývajícím z členství v NATO a hrozí, že se stane černým pasažérem a nespolehlivým partnerem.

VIDÍTE NAOPAK V RESORTU PROSTOR PRO ÚSPORY? KDE?

Úspory lze hledat každý rok na provozních výdajích. Na obraně se ale nejvíce uspoří, pokud se bude dobře a dlouhodobě plánovat, a velké investice se tak nebudou dít nahodile, nesystematicky a zbytečně. [\[19\]](#) Určitě nechceme šetřit na počtu vojáků nebo na investičních výdajích. Stejně tak platí, že každá koruna, kterou se nám podaří na obranu vynaložit v Česku, se bohatě vrátí skrze ekonomiku do státního rozpočtu. [\[20\]](#)

JAK SI PŘEDSTAVUJETE UŽŠÍ SPOLUPRÁCI V OBRANĚ NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE?

Budeme podporovat zapojení České republiky do aktivit Evropské obranné agentury (EDA), například aktivity hodnotící kvalitu naší obrany (CARD), spolupráci na společném budování vojenských kapacit (PESCO) či projektů zvyšujících vojenskou mobilitu. Podporujeme též mise vysílané Evropskou unií, například EUTM do Mali.

EVROPSKÁ OBRANNÁ AGENTURA (EDA) VE SVÉ POSLEDNÍ VÝROČNÍ ZPRÁVĚ DEFINUJE STRATEGICKÉ PRIORITY BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÉ POLITIKY EU. MEZI NĚ PATŘÍ MEZIRESORTNÍ OTÁZKY, VČETNĚ KLIMATICKÉ BEZPEČNOSTI. NAVAZUJE VÁŠ PROGRAM NA STRATEGICKOU KONCEPCI EU A HODLÁTE REFLEKTOVAT JEJÍ PRIORITY V RÁMCI RESORTU?

Spolupráce v rámci EU je pro nás klíčová, stejně jako podpora vědy a výzkumu. V návaznosti na shodu v Radě ohledně průniku problematiky obrany a změny klimatu budeme podporovat záměr navázat obranný výzkum na širší cíle Zelené dohody pro Evropu.

Meziresortní problematikou je taktéž celoevropská mobilita, kde budeme podporovat udržování a výstavbu infrastruktury, která umožní efektivní přesuny ozbrojených sil.

KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST PATŘÍ TAKÉ MEZI OTÁZKY ZASAHUJÍCÍ VÍCE RESORTŮ. ZÁROVEŇ SE DOTÝKÁ DLOUHODOBÝCH VÝCHODISEK PIRÁTSKÉHO PROGRAMU. JAK SE PROGRAMOVÉ BODY PRO RESORT OBRANY DOTÝKAJÍ DATOVÉ BEZPEČNOSTI, OCHRANY SOUKROMÍ A IDENTITY OBČANŮ A PŘÍPADNĚ ZPRAVODAJSKÉ SPOLUPRÁCE SE SPOJENECKÝMI ZEMĚMI, V NICHŽ SE S DATY BĚŽNĚ NAKLÁDÁ ZPŮSOBEM, KTERÝ NEODPOVÍDÁ EVROPSKÝM STANDARDŮM A NORMÁM?

Nastavíme obranu státu v kyberprostoru tak, aby neomezila právo na soukromí ani svobodné prostředí internetu.

Česko bude v orgánech EU kategoricky vystupovat proti snahám nuceně prolamovat šifrování soukromé komunikace a v případě potřeby tento princip doplníme do ústavního pořádku. Zajistíme uložení osobních dat obyvatel v bezpečných datových

centrech na území ČR. Podpoříme rozvoj státního cloudu, nedopustíme uložení citlivých dat v zahraničí.

Zajistíme, že kyberobrana bude prioritou napříč resorty a zohlednění obranných aspektů, především v kyberprostoru, se stane nedílnou součástí chování každého resortu.

HYBRIDNÍ HROZBY Z POVAHY VĚCI PŘESAHOJÍ RESORTNÍ KOMPETENCE. JAK SI PRAKTICKY PŘEDSTAVUJETE MODEL MEZIRESORTNÍ SPOLUPRÁCE NA ODSTRAŇOVÁNÍ HROZEB TOHOTO TYPU?

Hybridní hrozby by měly být řešeny nadresortně na úřadu vlády a dále jednotlivými ministerstvy, kterých se týkají (obrana, vnitro, finance, školství, průmysl a obchod). Na řešení dezinformací máme vlastní programový bod.

JAKOU DRUŽICI CHCETE VYSLAT DO VESMÍRU A PROČ?

Česká družice by měla mít přidanou hodnotu nejen pro naši bezpečnost, ale i celou ekonomiku, rozvoj vědy a průmyslu a zároveň přispívat k bezpečnosti našich partnerů. Největší aktuální hrozbou ve vesmíru je nedostatečné zabezpečení družicových systémů na oběžné dráze, na kterých je nejen závislé fungování našich bezpečnostních složek, ale i celé společnosti, a to zejména kvůli exponenciálnímu růstu množství satelitů, nebezpečné kosmické tříšti a nedostačujícím kapacitám na sledování kosmického provozu. Česká republika v tomto ohledu disponuje špičkovým vědeckým zázemím pro vývoj satelitního systému pro laserové sledování kosmických objektů a ničení kosmické tříště, čímž může přispět významnou kapacitou do aktivit kosmické bezpečnosti NATO a EU, a zároveň vybudovat světově unikátní obrannou kapacitu duálního charakteru. [\[21, 22, 23\]](#)

JAKÝ JE VÁŠ POSTOJ K RATIFIKACI SMLOUVY O ZÁKAZU JADERNÝCH ZBRANÍ, KTERÁ VSTOUPILA V PLATNOST 22. 1. 2021 A ČR SE DOSUD NEPŘIPOJILA?

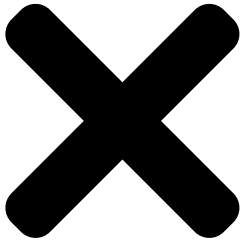
Řada podporovatelů Smlouvy o zákazu jaderných zbraní (TPNW) je vedena šlechetnými úmysly. Reálně ale tato smlouva k jadernému odzbrojení nijak nepřispěje a nepovede ke snižování stavu arzenálů jaderných států. Smlouva má navíc potenciál oslabit jediný existující mezinárodní režim kontroly jaderného zbrojení, který vychází ze Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (NPT), s jejímiž cíli se plně ztotožňujeme. Z těchto důvodů nepodporujeme, aby se k ní ČR připojila. Stejný postoj v tuto chvíli zastávají i všechny ostatní členské země NATO.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Global Peace Index 2020. Červen 2020 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] ZWACK, Peter B. a PIERRE, Marie-Charlotte. Russian Challenges from Now into the Next Generation: A Geostrategic Primer. Strategic Perspectives 29. 25. 3. 2019 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] BLAIR, Tony. Resetting the West's Relationship With China. 25. 6. 2020 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Migratory Map FRONTEX 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] SANTAMATO, Stefano a BEUMLER, Marie-Theres. The New NATO Policy Guidelines on Counterterrorism: Analysis, Assessments, and Actions. Strategic Perspectives 13. Únor 2013 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] EU's response to the terrorist threat European Council – Council of the European Union. 18. 3. 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] La lutte contre le terrorisme. Dossiers de l'OTAN. NATO-OTAN. March 25. 3. 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] GDP (Current US\$). The World Bank Group 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Overall Ranking 2019. The Soft Power 30. Portland Communications, USC Center on Public Diplomacy [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Trends in World Military Expenditure. 2019. SIPRI Factsheet April 2020. Stockholm International Peace Research Institute 2020 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] WITNEY, Nick. Re-energising Europe's Security and Defence Policy. European Council on Foreign Relations. 29. 7. 2008 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] Koncepce výstavby Armády České republiky 2030. MOČR – VÚH Praha. 2019 [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] Binding Commitments. PESCO [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] LIBERTI, Fabio. Defence spending in Europe: Can we do better without spending more? Notre Europe, 6/2011 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [15] Defence Expenditure of NATO Countries (2013–2020). COMMUNIQUEPR/CP(2021)030 NATO-OTAN, 16. 3. 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] Eurostat. Government expenditure on defence. 2/2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [17] Statement on the implementation of the Joint Declaration signed by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary General of the North Atlantic Treaty Organization. NATO-OTAN. 6. 12. 2016 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] European Defence Agency Annual Report 2020. EDA 2021 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

- [19] YOUNG, Thomas-Durell. What are Governments in Central and Eastern Europe not Buying with their Defence Budgets? The Readiness Clue, The RUSI Journal, 164:2. 30. 5. 2019. str. 36–55. Dostupné [zde](#).
- [20] KOPEČNÝ, Tomáš. Analýza dopadů obranných akvizic na národní ekonomiku. SPSP MO ČR, 5. 5. 2020 [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] V laserovém centru HiLASE a v Toskánském paláci na Hradčanském náměstí v Praze proběhly workshopy aplikací výkonových laserů, více [zde](#).
- [22] Více o HiLase [zde](#).
- [23] Více o ELI Beamlines [zde](#).

**ÚSTAVA JE NEDOTKNUTELNÁ. PRÁVĚ PROTO
ALE POTŘEBUJE CITLIVOU REVIZI
NĚKTERÝCH FORMULACÍ. UKOTVĚME JEJÍ
BODY, AŽ JE ZASE ZÁVAZNÁ PRO VŠECHNY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Odborná debata i příklady z minulosti^[4] ukazují, že Ústava po 30 letech vyžaduje změny. Některé instituty je vhodné zpřesnit či upravit.^[1] Na druhé straně tam, kde Ústava čelí tlaku na změnu politického systému, dělby moci, samosprávy či oslabení základních práv, je třeba ji hájit.

V ČEM JE PROBLÉM

Po téměř 30 letech si Ústava ČR zaslouhuje širší politickou a odbornou debatu nad dílčími změnami. Jako červená nit se všemi diskutovanými body vine požadavek na ochranu vyváženosti systému a nezávislosti klíčových demokratických institucí, ovšem při důrazu na efektivitu vládnutí.

Doposud se ústavní změny odehrávaly pouze v režimu dílčích a často nekoncepčních změn, což bylo dáno zejména omezenou politickou shodou nad uvažovanými změnami.^[2] Proto je potřeba jednotlivé úpravy postihnout komplexně.

V tomto volebním období dojde k zavedení elektronické sbírky zákonů, na což by měla ústavní úprava reagovat.^[17]

Vzhledem k sílícímu tlaku na nezávislé instituce, jako jsou Ústavní soud či Česká národní banka, vzniká potřeba tyto instituce uchránit od „každodenních“ politických zájmů zvýšenou rigiditou zákonů, které upravují jejich poslání a pravomoci.^[4]

Sestavování vlády a výkon pravomocí prezidenta republiky se v posledních volebních obdobích ukázalo být palčivým problémem.^[6] Prezidenti Václav Klaus i Miloš Zeman se opakovaně nesnažili umožnit hladký vznik legitimní vlády s důvěrou Sněmovny^[18], resp. nevykonávali svůj úřad s akcentem na udržování stability a ochrany ústavnosti.

Dlouhodobě se diskutuje o postavení ústavních soudců a zajišťování jejich nezávislosti.^[7] Ústavní změny musí reflektovat i zjednodušení soudní soustavy.^[19]

Ústava by měla umožnit rozdělení kompetencí mezi orgány územních samosprávných celků (problematika vyhrazené působnosti rady, kompetencí starosty a pojistek), pokud tak stanoví zákon.

Možnost přímé demokracie obsahuje Ústava od roku 1993^[21], ale dosud nebyla naplněna. Řešení musí být detailně promyšleno a musí vycházet ze zahraničních zkušeností i kulturních specifik ČR, aby výsledný model byl funkční a obsahoval pojistky proti zneužití.

NAŠE VIZE

**ÚSTAVA LÉPE OCHRÁNÍ ÚSTAVNÍ POŘÁDEK, DEMOKRATICKÝ PRÁVNÍ STÁT A
PARLAMENTNÍ FORMU VLÁDY. ÚSTAVNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC BUDE
KVALITNĚJŠÍ, SESTAVOVÁNÍ VLÁDY ZODPOVĚDNĚJŠÍ, ÚSTAVNÍ SOUDCI BUDOU
MÍT LEPŠÍ GARANCE NEZÁVISLOSTI A PRAVOMOCI PREZIDENTA BUDOU
JASNĚJI VYMEZENÉ.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Kvalitnější legislativní ústavní rámec

- ✓ Prodloužíme lhůty na projednání návrhu zákona v Senátu z dnešních 30 dnů na 40 až 60 dnů.^[3]
- ✓ Rozšíříme okruh zákonů dle čl. 40 Ústavy, při jejichž změně nelze přehlasovat Senát, o zákony o Ústavním soudu, České národní bance^[20], Nejvyšším kontrolním úřadu (pokud budou rozšířeny jeho pravomoci) a o zákony regulující činnost a postavení samosprávy v samostatné působnosti.^[4]

Sestavování vlády

- ✓ Prohozením 2. a 3. pokusu o sestavení vlády mezi prezidentem republiky a předsedou Sněmovny ulehčíme vzniku legitimní vlády s důvěrou Sněmovny.^[6]

Zpřesnění pravomocí prezidenta republiky

- ✓ Odstraníme nesystémový proces jmenování členů bankovní rady České národní banky.^[8] Zavedeme obdobný model jako při schvalování ústavních soudců Senátem.
- ✓ Zpřesníme roli prezidenta u jmenování soudců, velvyslanců a profesorů.
- ✓ Upravíme pravomoc prezidenta rozpustit Sněmovnu dle čl. 35 Ústavy, aby měl povinnost tak za daných okolností učinit.

Mandát ústavních soudců

- ✓ Prosadíme neopakovatelnost mandátu ústavního soudce a upravíme jeho postavení po výkonu mandátu s cílem posílit jeho nezávislost. To vyvážíme prodloužením funkčního období z 10 na 12 let.^[7]

Kompetence orgánů samospráv

- ✓ Prosadíme efektivní rozdělení pravomocí mezi zastupitelstvo a exekutivní orgány, případně i možnost přímé volby starostů menších obcí.

Rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu

- ✓ Rozšíříme působnost Nejvyššího kontrolního úřadu při respektu k právu na samosprávu, viz bod Veřejné finance průhledně a čistě.

Referendum

- ✓ Podpoříme celostátní referendum za podmínek 450 000 podpisů pro sběr a nemožnosti hlasovat o ústavních záležitostech, daních a mezinárodních smlouvách.

Změny uvedené v dalších programových bodech:

- ✓ Kvalitní a předvídatelné soudnictví – tříčlanková soudní soustava
- ✓ Promyšlená logistika pro krizové situace
- ✓ Důslednější ochrana osobních údajů a soukromí – šifrování

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

V prvním roce budeme usilovat o dosažení shody nad ústavními změnami mezi politickými stranami a mezi komorami Parlamentu ČR.

Do 2 let chceme prosadit ústavní zákon v obou komorách Parlamentu ČR.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Ústava lépe ochrání práva lidí, krajů a obcí, bude odolnější vůči politickým krizím. Ke klíčovým otázkám bude možné vyjádřit se v referendu.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Ve Sněmovně jsme prosadili návrh novely Ústavy, který by rozšířil pravomoci Nejvyššího kontrolního úřadu při kontrole státních institucí, měst a krajů.^[12] Návrh je nyní projednáván na půdě Senátu.^[13]
- ✓ Předložili jsme návrh novely Ústavy týkající se zavedení tzv. klouzavého mandátu. Ten funguje tak, že za poslance, který se stane členem vlády, nastupuje náhradník. Člen vlády tak má čas věnovat se naplno svému úřadu.^[14]
- ✓ Podíleli jsme se na návrzích týkajících se obecného referenda.^[9]
- ✓ Založili jsme podvýbor ústavně právního výboru pro digitalizaci justice a e-Sbírku, kde jsme mimo jiné dohlíželi na postup vlády při vývoji elektronické sbírky právních předpisů a přípravě projektu eLegislativa.^[10,11]
- ✓ Podpořili jsme předání žaloby na prezidenta republiky kvůli hrubému porušení Ústavy k rozhodnutí Ústavnímu soudu.^[15]
- ✓ Odmítli jsme neférový systém voleb a navrhli spravedlivou alternativu, aby o poslancích rozhodovali občané a ne straničtí šéfové.^[16]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Ústavní změny si nevyžadají prakticky žádné náklady či nároky na státní rozpočet.

JE VŮBEC NUTNÉ ÚSTAVU MĚNIT? NESLOUŽÍ DOBŘE?

Ústavní systém skutečně funguje dobře. Nikoliv však optimálně. To se projevuje stále častěji. Ať již je to potenciální úpadek nezávislých institucí klíčových pro rovnováhu systému nebo nešťastné jednání prezidenta republiky, které je umožněno nevyjasněnými či příliš obecnými pravidly.

PROČ PRODLUŽOVAT LEGISLATIVNÍ PROCES? JE SENÁT VŮBEC K NĚČEMU?

Aby mohl Senát svou roli plnit, potřebuje možnost zabývat se důsledněji klíčovými normami, a to i ve výborech. Zvýrazní se tím celková role Senátu jako korektora legislativního procesu. Ostatně jsme to viděli v poslední době velmi zřetelně hned v několika případech (daňové zákony, pandemický zákon). Tím se posílí i jeho celková smysluplnost.

PROČ KOMPLIKOVAT ZMĚNY V REGULACI PRÁVĚ ÚSTAVNÍHO SOUDU, ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY ČI SAMOSPRÁV?

Tyto instituce fungují nejlépe, pokud jsou skutečně – a nikoliv jen papírově – nezávislé. Vytvoření systému tzv. organických zákonů, které pomohou upevnit stabilitu, ale zároveň neznemožní reagovat na nutné změny, je optimálním řešením tohoto problému.

PROČ OMEZOVAT ÚSTAVNÍ SOUDCE? NEMĚLI BY VE SVÝCH FUNKCÍCH NAOPAK POKRAČOVAT?

Návrh není omezením, ale naopak podpořením role Ústavního soudu. Ochraňujeme ho před možnými vrtochy většiny ve Sněmovně tím, že bude nutný souhlas Senátu s úpravami zákona o Ústavním soudu, a zároveň posilujeme institucionální nezávislost soudu pomocí omezení výkonu funkce na jedno funkční období. Práce soudu by totiž neměla být postavena jen na jednotlivcích, ale spíše na systematických zárukách.

CO MÁTE NA MYSLI ZPŘESNĚNÍM ROLE PREZIDENTA U JMENOVÁNÍ SOUDCŮ, VELVYSLANCŮ A PROFESORŮ?

Cílem je vyjasnit roli prezidenta při těchto aktech tak, aby bylo zřejmé, že nemůže do těchto odborných procesů věcně zasahovat a bezdůvodně odmítat jmenování, protože dle Ústavy není z výkonu své funkce za ně odpovědný.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] Typickým problémem je možný „kreativní“ výklad Ústavy prezidentem republiky při sestavování nové vlády.

Viz k tomu [zde](#).

[2] Příkladem může být nepromyšlené zavedení přímé volby prezidenta. Viz k tomu článek: Jan Kysela. Ústavní inženýrství na český způsob aneb ke změnám pravomocí prezidenta republiky. 2015. Dostupné [zde](#).

[3] Senátní návrh dané změny z roku 2019 včetně odůvodnění lze nalézt [zde](#).

[4] Viz návrh Stálé komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury na změnu Ústavy.

Důvodová zpráva. 2001. Dostupné [zde](#). Dále článek profesora ústavního práva: Jan Kysela. Nad aktuálními návrhy změn ústavního pořádku. 2019. Dostupné [zde](#).

[5] Jde např. o neodpovědný návrh SPD stran možného neomezeného nekoncepčního referenda. Viz diskuse [zde](#).

[6] Jedná se o tzv. polský model. Viz k tomu pořádané [symposium](#). Publicisticky je problém nastíněn např. [zde](#).

Odborně pak v různých aspektech např. v článku Jan Kysela, Jan Wintr. Ústavní rozměr vládní krize z května 2017.

[7] Viz k tomu např. studie ukazující křehkost nezávislosti Ústavních soudů – Kriszta Kovács, Kim Lane Scheppele. The fragility of an independent judiciary: Lessons from Hungary and Poland – and the European Union. 2018. K nalezení [zde](#). Opět lze odkázat i na návrh Stálé komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury na změnu Ústavy. Důvodová zpráva. 2001. Dostupné [zde](#).

[8] Viz k tomu souhrn již tehdy dlouhodobé debaty např. v článku: Kateřina Janstová. Jmenování členů Bankovní rady prezidentem republiky a přímá volba hlavy státu. 2011. Dostupné [zde](#).

[9] Piráti. Piráti podporují návrh o referendu s nejmenšími riziky. 2018. Dostupné [zde](#).

[10] Webovou stránku podvýboru s informacemi o něm naleznete na webu Poslanecké sněmovny [zde](#).

[11] Piráti. Ministerstvo vnitra nezvládlo včas zrealizovat projekty e-Sbírka a e-Legislativa. Digitální tvorba zákonů se už podruhé odsouvá. 2020. Dostupné [zde](#).

[12] Piráti. Sněmovna schválila pirátský návrh změny ústavy, umožní rozšířit pravomoci NKÚ. 2020. Dostupné [zde](#).

[13] Poslanecká sněmovna. Legislativní proces ke sněmovnímu tisku 229 je dostupný [zde](#).

[14] Piráti. Konec sezení na dvou židlích, pirátský návrh prošel do druhého čtení. 2019. Dostupné [zde](#).

[15] Piráti. Prezident neodvolal ministra a snažil se ovlivnit justici, Piráti proto zvednou ruce pro ústavní žalobu. 2019. Dostupné [zde](#).

[16] Piráti. Piráti a Starostové odmítají neférový systém voleb a navrhnou spravedlivou alternativu. O poslancích mají rozhodovat občané, ne straničtí šéfové. 2021. Dostupné [zde](#).

[17] Účinnost nové legislativy je již stanovena k 1. 1. 2022. Informace k elektronické sbírce na webu MVČR jsou dostupné [zde](#).

[18] Viz např. tzv. Rusnokova „prezidentská“ vláda. Více info [zde](#).

[19] Ke změnám soudní soustavy viz volební bod Kvalitní a předvídatelné soudnictví, který je dostupný [zde](#).

[20] Rozšířením o Českou národní banku máme na mysli pouze případ, kdy se jedná o postavení banky určující měnovou politiku, nikoliv jako správního orgánu.

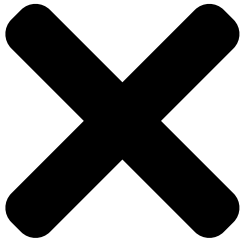
[21] K tomuto viz článek 2 odstavec 2 Ústavy. Dostupné [zde](#).

**JEDNODUŠŠÍ DANĚ PRO LIDI, LEVNĚJŠÍ
PRO STÁT**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**STÁT DANĚ NEVYBÍRÁ. NECHÁVÁ SE OD NÁS
PROSIT, ABY SI JE VZAL, A JEŠTĚ MÁ ŘEČI.
ZJEDNODUŠME SPRÁVU DANÍ A NAMÍSTO
OMYLŮ TRESTEJME PODVODY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Daně a odvody vybírá až devět různých institucí, každá s jiným formulářem. Poplatníci tak ročně stráví 230 hodin plnění svých povinností. To je čtyřikrát více než v Estonsku a o 50 procent více, než činí evropský průměr.^[1] Správa daní nás ročně stojí více než 10 miliard korun.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

Administrativa spojená se správou daní je složitým a náročným procesem. Podle mezinárodních srovnání je správa daní pro adresáty v Česku jednou z nejnáročnějších v evropském měřítku. V České republice totiž daně a povinná pojistná vybírá jak Finanční správa, tak správa sociálního zabezpečení a dalších sedm samostatných zdravotních pojišťoven. Přičemž každá z institucí využívá vlastní formuláře a vlastní postupy pro správu a kontrolu povinností.^[1]

Nejvyšší kontrolní úřad ve svých kontrolních závěrech uvádí, jak složitou práci a jakým podílem z pracovní doby jsou berní úředníci zatěžováni rutinními operacemi.^[2]

Podnikatelé i fyzické osoby jsou zatíženi administrativními povinnostmi, které musí plnit často na papírových formulářích. Naprosto brutálním způsobem to demonstruje registrační a jiná povinnost zaměstnavatelů. Existence 7 zdravotních pojišťoven znamená, že podnikatelé komunikují celkem až s 9 subjekty.

Systém elektronické správy daní (tzv. EPO2) je zastaralý a nekomunikuje s ostatními.^[2]

V rámci sněmovního tisku 580, resp. tisku 841 byl umožněn rozvoj elektronické správy daní.^[9] Na základě této legislativy byl vytvořen projekt MOJE daně. Finanční správa jej v následujících měsících finalizuje, systém však bude fungovat bez sloučení povinných pojistných na jednom místě.

Byl schválen zákon o paušální dani, který vybraným živnostníkům umožňuje odvést daně a pojistná pouze jednou platbou na jedno místo a tím splnit všechny administrativní povinnosti.^[10]

Dopady a přínosy EET nebyly vládou dostatečně vyhodnoceny. Nyní se v této věci čeká na rozhodnutí ze strany Ústavního soudu. Je nutné rámec EET přehodnotit.

NAŠE VIZE

**VŠECHNY DANĚ A ODVODY POJISTNÉHO BUDOU PLACENY PROSTŘEDNICTVÍM
PORTÁLU MOJE DANĚ. FINANČNÍ SPRÁVA POVAŽUJE POPLATNÍKA ZA SVÉHO
KLIENTA. KONTROLY SE NESOUSTŘEDÍ NA OMYLY, ALE NA PODVODY.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Na portálu MOJE daně umožníme spravovat daně a odvody na sociální a zdravotní pojištění na jednom místě.
- ✓ Odstraníme duplicitní kontroly podnikatelů skrze sloučení výběru daní a odvodů pod jednu instituci a systém kontrol sdílený pro zúčastněné instituce.
- ✓ Místo „zaklekávání“ podpoříme proklientský přístup Finanční správy vůči občanům.
- ✓ Snížíme pokuty u případů, kdy došlo pouze k administrativnímu pochybení.
- ✓ Pro řemeslníky a drobné podnikatele nezavedeme 3. a 4. vlnu EET. O zrušení EET pro podnikatele v 1. a 2. vlně rozhodneme po důkladném zhodnocení jeho přínosů. V případě zachování musí EET přinášet podnikatelům i uživatelské benefity.
- ✓ Propojíme portál MOJE daně s katastrem nemovitostí, čímž ušetříme čas pro podání daňového přiznání a následně i pro jeho kontrolu finančním úřadem.
- ✓ Nastavíme automatické kontroly, které z velké části nahradí fyzické kontroly pracovníků Finančních úřadů s provazbami na kontrolní hlášení, DPH, DPPO, DPFO atd. Ty usnadní soustředit kontrolu na podezřelé případy.
- ✓ U firem nastavíme automatické zveřejňování účetních výkazů na justice.cz, aby nemusely znovu posílat výkazy již jednou zaslané Finanční správě.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Portál MOJE daně byl Finanční správou spuštěn k 28. únoru 2021. Jeho rozvoj ze strany Pirátů a Starostů by měl začít okamžitě, jakmile k tomu bude možnost.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro živnostníky a podnikatele

Živnostníci a podnikatelé ušetří čas a nervy při správě povinných odvodů a daní. Místo tří institucí budou komunikovat jen s jednou.

Pro nás pro všechny

Placení daní bude stejně jednoduché jako práce s elektronickým bankovníctvím.

Pro veřejné finance

Zacelí se daňové mezery díky efektivnější správě daní a pojistných odvodů. Elektronizace daní sníží chybovost, tedy zvýší efektivitu.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Analyzovali jsme průběh projektu Jednotné inkasní místo (JIM) mezi roky 2008 a 2016, identifikovali příčiny neúspěchu projektu, zhodnotili efektivitu a hospodárnost vynaložených prostředků a prosadili usnesení zavazující Ministerstvo financí, aby představilo nový systém. ^[3, 5]
- ✓ Při každém projednávání vyvíjeného portálu MOJE daně na plénu Poslanecké sněmovny i ve výborech a podvýborech (především v podvýboru pro eGovernment) požadujeme po předkládajících zástupcích Ministerstva financí větší spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí, aby výsledný portál plnil z pohledu občana cíle dříve plánovaného jednotného inkasního místa.
- ✓ Aktivně jsme se podíleli na přípravě a schválení kompromisního návrhu novely zákona MOJE daně (ST 841). Prosadili jsme do něj i náš návrh na prodloužení lhůty pro podání daňového přiznání elektronicky o měsíc, jako pozitivní motivaci pro využívání elektronické komunikace s veřejnou správou.
- ✓ Na grémiu Sněmovny jsme prosadili, aby se návrh MOJE daně projednal urychleně.
- ✓ Při jednání o změně rozpočtu v roce 2020 jsme neúspěšně navrhli ministryni financí Aleně Schillerové, aby Ministerstvo financí zpracovalo analýzu možností zavedení jednotného inkasního místa. Navrhli jsme odpovídající doprovodné usnesení, které bohužel neprošlo. ^[7]
- ✓ V rámci projednávání paušální daně jsme přivítali a spolupracovali na sjednocení výběru odvodů a daně u Finanční správy.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Rozvoj projektu MOJE daně je již zajišťován prostřednictvím běžného rozpočtu Ministerstva financí.

Sloučení výběru daní z příjmů fyzických osob a pojistného je největším IT projektem v historii ČR. Náklady budou v jednotkách miliard korun. Přesnější odhad nákladů budeme mít po zpracování projektu a následné soutěži o veřejnou zakázku. V roce 2011 byly náklady odhadnuty na 2,9 miliardy korun.^[4] S přihlédnutím k inflaci by to dnes byly 4 miliardy, nicméně řada částí projektu byla již realizována. Díky úsporám se tato částka během několika prvních let vrátí.

NEHROZÍ, ŽE TO ZASE SKONČÍ FIAKEM JAKO V ROCE 2011?

Ze zprávy NKÚ^[5] vyplývá, že projekt byl neúspěšný kvůli špatné implementaci, protože se jeho projektový výbor řádně nescházel a postup projektu správně neřídil, takže peníze byly utraceny za činnosti nesouvisející s JIM. Proto budeme projekt realizovat po schválení pravidel pro řízení vládních projektů a do projektového výboru jmenujeme kompetentní odborníky – viz metodika pro výběr důvěryhodných osob do odborných funkcí.

JE TENTO MODEL VYZKOUŠEN V JINÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH?

Ve studii Parlamentního institutu se uvádí, že jednotné inkasní místo funguje třeba v Estonsku a Velké Británii, kde podíl elektronicky podaných daňových přiznání u daní z příjmu je přes 95 procent, zatímco v ČR je to pouhých 25 procent.^[6]

KOLIK PENĚZ SE DÍKY ZJEDNODUŠENÍ VÝBĚRU VYBERE NAVÍC?

Primárním cílem sjednocení výběru pojistného a daně z příjmů není omezení daňových úniků. Nicméně lze očekávat, že snížení administrativních nákladů na placení daní drobně zvýší ochotu lidí daně platit.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] PwC. Paying Taxes 2020. 2020. Dostupné [zde](#).

[2] NKÚ. Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 18/08 Informační podpora agendy daňového řízení. 2019. Dostupné [zde](#).

[3] Poslanecká sněmovna. Zápis z kontrolního výboru konaného dne 10. 1. 2019. 2019. Dostupný [zde](#).

[4] Analytický tým Pirátů: Analýza odhadující dopady novely zákonů související se zavedením jednotného inkasního místa.

[5] NKÚ. Kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce č. 15/17 zaměřené na Projekt vytvoření Jednotného inkasního místa. 2018. Dostupné [zde](#).

[6] Parlamentní institut. Jednotné inkasní místo. Odpověď na dotaz č. 3310. 2018. Dostupné [zde](#).

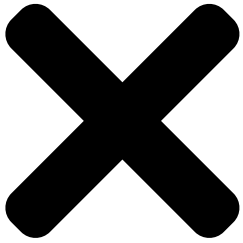
[7] Poslanecká sněmovna. Doprovodé usnesení Mikuláš Ferjenčíka k tisku 889 dostupné ze stenozáznamu z jednání Poslanecké sněmovny 8. července 2020. 2020. Dostupné [zde](#).

[8] irozhlas.cz Stát musel vrátit 41 milionů. Chybně na ně použil zajišťovací příkazy a pak jim peníze nedal zpět. 2018. Dostupné [zde](#).

[9] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 580. 2019. Dostupné [zde](#).

[10] Česká republika. Zákon č. 540/2020 sb., projednáván jako sněmovní tisk 922. Zákon dostupný online [zde](#). Sněmovní tisk dostupný [zde](#).

**SPRAVEDLNOST MUSÍ DOSÁHNOUT I NA TA
NEJVYŠŠÍ MÍSTA. ZMĚŇME SYSTÉM VÝBĚRU
A ODVOLÁVÁNÍ STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ, KTERÝ
JE ZBAVÍ POLITICKÝCH TLAKŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Vláda může kdykoliv bez důvodu odvolat nejvyššího státního zástupce.^[1] Celkem 23 z 96 vedoucích státních zástupců je ve funkci nepřetržitě od 90. let, protože nejsou stanovena funkční období.^[2] Mezinárodní protikorupční organizace GRECO upozorňuje, že bez reformy státního zastupitelství ČR nemůže efektivně čelit korupci.^[3]

V ČEM JE PROBLÉM

Státní zástupci rozhodují o zastavení trestního stíhání nebo naopak o tom, zda bude proti konkrétní osobě podána obžaloba. Celkem 96 vedoucích státních zástupců řídí okresní, krajská a vrchní státní zastupitelství, respektive nejvyšší státní zastupitelství.

Státní zastupitelství funguje na poli obecné kriminality relativně dobře. Úspěšně zvládlo například kauzu Davida Ratha a úspěšnost se u vrchních státních zastupitelství pohybuje přes 90 procent podaných obžalob.^[9] Jiné exponované kauzy se nicméně mnohdy vlečou a po letech příliš často končí neúspěchem státních zástupců, například zátahy na Úřadu vlády v kauze Nagyová, v kauze Čapí hnízdo nebo v kauze bývalého náměstka vrchního státního zástupce Libora Grygárka. Náklady na právní zastoupení, které musí stát v neúspěšných trestních řízeních hradit, činí přes 40 milionů korun ročně.^[11]

Mezivládní organizace proti korupci GRECO doporučila, aby byly posty vedoucích státních zástupců obsazovány v transparentních výběrových řízeních, rozhodnutí o jmenování a odvolání byla odůvodněna, zejména na základě předchozích zásluh.^[3]

Proto je nezbytné nastavit celý systém tak, aby do něho nezasahovaly politické vlivy a státní zástupci rozhodovali výlučně podle práva, kvalitně, v rozumném čase a nestranně.

NAŠE VIZE

NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE BUDE, STEJNĚ JAKO DALŠÍ VEDOUCÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCI, ODVOLATELNÝ POUZE KÁRNÝM SOUDEM PODLE JASNĚ DANÝCH PRAVIDEL.^[7] VEDOUCÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCI BUDOU VYBÍRÁNI V TRANSPARENTNÍCH VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍCH NA STANOVENÁ FUNKČNÍ OBDOBÍ NA 7 AŽ 10 LET.^[6]

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Znovu předložíme návrh novely zákona o státním zastupitelství, který jsme předložili v minulém volebním období jako [sněmovní tisk 524](#). Doplníme ho tak, abychom naplnili doporučení mezivládní protikorupční organizace GRECO.^[3]

Co námi předložený návrh změnění?

- ✓ Neumožníme vládě odvolat nejvyššího státního zástupce bez uvedení důvodů.
- ✓ Stanovíme pevná a časově ohraničená funkční období vedoucích státních zástupců, delší než čtyřletý vládní mandát. To sníží riziko zneužití veřejné žaloby pro politické účely – ať už blokováním řádného vyšetřování privilegovaných, či naopak stíháním nepohodlných.
- ✓ Zavedeme výběrová řízení na posty vedoucích státních zástupců. Úpravu převezmeme z návrhu Ministerstva spravedlnosti^[6], který byl předložen vládě, ale nebyl projednán. Většinu ve výběrové komisi budou mít státní zástupci, kteří nesou za řádný chod veřejné žaloby odpovědnost.

A dále

- ✓ Zajistíme, aby výběrová řízení na post vedoucího státního zástupce byla transparentní a zahrnovala i dokumentaci práce státního zástupce na předchozí pozici a projekt rozvoje státního zastupitelství v případě jmenování na daný post. Se zástupci nejvyššího státního zastupitelství zahájíme diskusi o kompetenčním a kariéerním modelu státních zástupců.
- ✓ Komise pro výběr nejvyššího státního zástupce bude sestavena z nezpochybnitelných nezávislých odborníků, aby se již nikdy neopakovaly snahy o politické vlivy na obsazení vedoucích postů jako v době justiční mafie za ministra Pavla Němce.^[10]
- ✓ Zajistíme dobré pracovní podmínky pro tým evropského veřejného žalobce v ČR.
- ✓ Pokud se najde ústavní většina, navrhne novelu Ústavy ČR, která vyčlení státní zastupitelství do samostatné hlavy a upraví základní garance jeho nezávislosti a kvality práce.

Tam, kde podle platné legislativy stát uhradil škodu za trestně či kárně odsouzeného státního zástupce, budeme důsledněji uplatňovat užití regresního nároku.^[12]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4 roky, které zahrnují běžný legislativní proces i s časovou rezervou včetně diskuse se státním zastupitelstvím a dalšími dotčenými orgány, odbornou veřejností a relevantními organizacemi, jmenování prvních funkcionářů a vyhodnocení jejich působení v prvním roce funkčního období.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Díky nezávislé a dobře fungující justici budou žít občané v bezpečnějším prostředí s menší kriminalitou.

Pro veřejné finance

Lepší fungování státních zastupitelství ušetří státní pokladně částky v řádu minimálně desítek milionů korun.

Pro státní zástupce

Státní zástupci získají záruku nezávislosti, jasné podmínky pro práci a motivaci pro kariérní postup.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Uspořádali jsme kulatý stůl k nezávislosti státních zástupců, kde ministryně Benešová přislíbila předložit nový zákon do června 2019. Návrh Ministerstvo spravedlnosti zpracovalo, ale nikdy se nedostalo na jednání vlády.^[6] Vláda tak nesplnila svoje programové prohlášení, kde se zavázala předložit změny ve státním zastupitelství pro jeho účinnější správu při přísném respektování nezávislosti státních zástupců a mezinárodních doporučení v této oblasti.^[4]
- ✓ Piráti ve spolupráci s ODS, KDU-ČSL a Rekonstrukcí státu předložili návrh novely zákona o státním zastupitelství (sněmovní tisk 524). Senátoři za STAN předložili podobný návrh v Senátu. Oba návrhy zavádí odvolatelnost nejvyššího státního zástupce pouze v kárném řízení a stanoví funkční období vedoucích státních zástupců.
- ✓ Opakovaně jsme navrhovali, aby byly tyto body zařazeny na program schůze Sněmovny, ale návrhy nebyly zařazeny kvůli nesouhlasu vládní koalice.^[5]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Navrhovaná novela zákona o státním zastupitelství si nevyžádá zvýšené náklady ze státního rozpočtu oproti současnému stavu, neboť navrhované změny budou realizovány v rámci stávající činnosti dotčených subjektů.

Náklady na výběrová řízení jsou ve srovnání s personálními náklady na plat vybraného funkcionáře zanedbatelné.

NEHROZÍ, ŽE SE VEDOUcí STÁTNÍ ZÁSTUPCI UTRHNOU ZE ŘETĚZU A NEBUDE NAD NIMI ŽÁDNÁ KONTROLA?

Spíše naopak, protože funkční období vedoucích státních zástupců budou ze zákona jasně stanovená a časově ohraničená, takže bude jistota, že po určité době ve funkci skončí, zatímco dnes mohou působit neomezeně dlouho. Jejich práce bude nadřízenými vyhodnocována, a pokud se ve funkci osvědčí, mohou být povýšeni na vedení státního zastupitelství vyššího stupně. Aby byl zdůrazněn význam funkce nejvyššího státního zástupce a zavedena pojistka pro jeho výběr vládou, podpoříme jeho jmenování prezidentem republiky na návrh vlády po výběrovém řízení.

NEBOJÍTE SE, ŽE AŽ BUDE KONČIT JEHO FUNKČNÍ OBDOBÍ, BUDE VEDOUcí STÁTNÍ ZÁSTUPCE OVLIVNITELNÝ, ABY SI ZAJISTIL POKRAČOVÁNÍ VE FUNKCI?

Hlavní slovo při opětovném jmenování vedoucích státních zástupců bude mít vedoucí státního zástupce vyššího stupně, který by měl fungovat odborně a bez politických tlaků. Budou stanoveny limity pro opakování mandátu.

Nejvyšším státním zástupcem by měla být renomovaná a nezkorumpovatelná osobnost s hlubokými zkušenostmi v řízení velké organizace a v boji s kriminalitou. Toho bude vybírat komise, která bude obsahovat i nezávislé experty.

JAK PŘÍSPĚJÍ FUNKČNÍ OBDOBÍ KE KVALITNÍ PRÁCI VEDOUCÍCH STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ?

Klíčové je, jak zkušené, čestné a pracovitě lidi funkci státního zástupce zastávají. Po uplynutí funkčního období, které bude činit 7 až 10 let, lze na základě konkrétních dat, a dotažených a řádně vyšetřených kauz zhodnotit, nakolik krajský či okresní vedoucí státní zástupce zvládá svou práci. Dosud jsou vedoucí státní zástupci ve funkci nepřetržitě a výběrová řízení neprobíhají.

JAK CHCETE ŘEŠIT FUNKČNÍ OBDOBÍ NÁMĚSTKŮ VEDOUCÍCH STÁTNÍCH ZÁSTUPCŮ?

Ctíme manažerský princip, že za chod státního zastupitelství je zodpovědný vedoucí státní zástupce. Proto by měl mít možnost, nikoliv však povinnost, do 90 dnů po nástupu do funkce přeobsadit místa náměstků, a to přednostně na základě transparentního výběrového řízení. Díky tomu se vyvarujeme situaci, kdy by se vedoucí státní zástupce vymlouval na to, že zdědil své náměstky. Bude nést plnou odpovědnost za chod úřadu. Jeho výsledky budou pravidelně sledovány nadřízeným státním zástupcem a budou v plné míře zohledněny při kariérním postupu. Případně vyměněný náměstek zůstává nadále státním zástupcem na daném státním zastupitelství.

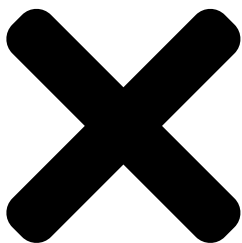
NEMÁME MOC SLOŽITOU ČTYŘČLÁNKOVOU SOUSTAVU STÁTNÍCH ZASTUPITELSTVÍ?

V rámci programového bodu Kvalitní a předvídatelné soudnictví hovoříme o zjednodušení soudní soustavy na tři články. Pokud bude schválena potřebná změna Ústavy, provedeme souběžně stejné zjednodušení i u státních zastupitelství.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Aprobační řád justice. Vlastní zpracování. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Žádost o informace – přehled vedoucích státních zástupců ke dni 1. 7. 2020 s uvedením data nástupu do funkce. Vlastní statistické zpracování. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] GRECO. Průběžná zpráva a doporučení. Čtvrté hodnotící kolo. Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům. 5. března 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] Programové prohlášení 2. vlády Andreje Babiše. 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] Vládní anabáze s novelou zákona o státním zastupitelství. Vlastní zpracování. 2021. Dostupné [zde](#).
- [6] Novela zákona o státním zastupitelství. Návrh Ministerstva spravedlnosti. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] Parlamentní institut. Způsoby odvolávání a jmenování nejvyššího státního zástupce. 2011. Dostupné [zde](#).
- [8] Parlamentní institut. Právní úprava státního zastupitelství ve vybraných zemích. 2017. Dostupné [zde](#).
- [9] iRozhlas.cz. Vrchní státní zastupitelství se brání kritice ministryně Benešové. Údaje jsou podle nich zavádějící. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] Wikipedie. Kauza Justiční mafie. Dostupné [zde](#).
- [11] Statistika odboru odškodňování Ministerstva spravedlnosti. 2018. Dostupné [zde](#).
- [12] Odpověď ministra spravedlnosti Jana Kněžíňka na interpelaci poslance Jakuba Michálka. 2019. Dostupné [zde](#).

**POMOC DÁVÁ SMYSL, JEN KDYŽ PŘIJDE
VČAS. SYSTÉM SOCIÁLNÍ PODPORY A PÉČE
MUSÍME ZJEDNODUŠIT. POMOCI
POTŘEBNÝM DNES ZNAMENÁ UŠETŘIT
ZÍTRA!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Systém dávek je nepřehledný a neefektivní. Služby nejsou všude dostupné, kvůli nestabilnímu financování nelze plánovat další rozvoj.^[13, 14, 15, 27] Nejzranitelnější lidé systémem propadávají.^[16] Změny v ústavní péči jsou pomalé.^[18, 26] Sektor trápí nízké mzdy a nedostatek kvalifikovaných pracovníků.^[17, 18, 19, 26]

V ČEM JE PROBLÉM

Sociální služby jsou financovány vícezdrojově, velká část peněz jde z projektů EU, což má za následek odlišnou dostupnost i kvalitu v různých místech ČR.^[10] Obce, kraje a neziskové organizace – tedy ti, kdo služby zajišťují, zároveň zažívají každoroční nejistotu, zda peníze získají, v jaké výši, a kdy je budou mít k dispozici. To znamená jak nemožnost dlouhodobě plánovat rozvoj služeb, tak personální nestabilitu – kvalifikovaní pracovníci odcházejí jinam.

S nedostatkem financí pak nejvíce trpí služby terénní a služby prevence. Jejich fungování je přitom podmínkou toho, aby lidé mohli zůstat v domácím prostředí. Zároveň víme, že kvalitní prevence dokáže ušetřit státní kase řádově jednotky miliard ročně.^[5, 24, 25, 29]

Nedostatek služeb domácí péče pak brzdí i možnost transformace ústavů na moderní pobytová zařízení komunitního nebo rodinného typu. Ta jsou sice co do finanční náročnosti srovnatelná s velkými ústavami, poskytují ale klientům přívětivější a kvalitnější prostředí.^[26]

Stát dostatečně nevyužívá data, výstupy a evaluace z vlastních projektů. Nedokáže tedy replikovat zkušenosti z dobré praxe. Z velké míry tak záleží na vedení jednotlivých krajů, jak je kvalitní a aktivní v dané oblasti.

V oblasti dávek potom systém zatěžují především vleklé problémy s budováním přehledných, uživatelsky jednoduchých a efektivních informačních systémů. Větší efektivity by šlo dosáhnout lepším propojením s daňovým systémem. Systém musí být

spravedlivý a zároveň dlouhodobě udržitelný. Zásadní je pro mnoho sociálních služeb fungování Úřadu práce, kde dlouhodobý nedostatek personálu, zejména ve větších městech, ztěžuje efektivitu fungování.

NAŠE VIZE

PESTRÁ NABÍDKA SLUŽEB BUDE DÍKY PŘEDVÍDATELNÉMU VÍCELETÉMU FINANCOVÁNÍ A KVALITNÍMU PERSONÁLNÍMU ZAJIŠTĚNÍ DOSTUPNÁ VE VŠECH REGIONECH. PREVENCE BUDE MÍT PŘEDNOST PŘED DRAHÝM ŘEŠENÍM NÁSLEDKŮ. ^[24] SYSTÉM DÁVEK BUDE PŘEHLEDNÝ, UDRŽITELNÝ, PROVÁZANÝ S DAŇOVÝM SYSTÉMEM A DIGITALIZOVANÝ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Nastavíme efektivní systém sociálních služeb a sociální práce s jasnými cíli a víceletým financováním, se zohledněním regionálních potřeb.
- ✓ Prosadíme rozvoj péče komunitní a terénní především v domácím prostředí, včetně všestranné podpory rodinných pečujících.
- ✓ Zasadíme se o pokračování změn pobytové péče, aby domovy a ústavy byly lidské a přívětivé.
- ✓ Zlepšíme informovanost – online průvodce služeb a dávek poskytne přehledně uspořádané informace pro každého, kdo potřebuje pomoc.
- ✓ Zajistíme funkční IT systémy pro efektivní vyplácení podpor, podporu plánování sociálních služeb a sledování efektivity jejich poskytování. Toto je předpokladem pro budoucí koncepční změny systému dávek.
- ✓ Prosadíme systém pravidelných valorizací tam, kde je potřeba zajistit větší předvídatelnost dávek, např. u rodičovského příspěvku.^[28]
- ✓ Podpoříme kvalitnější plánování a koordinaci v sociální oblasti v krajích a obcích s rozšířenou působností, například lepším využitím výstupů úspěšných pilotních projektů. Krajům a obcím chceme umožnit, aby pro seniory zajistily zvýhodněnou dopravu k lékaři nebo na nutné nákupy – bezbariérovou MHD, dostupnější taxi službou, komunitní výpomocí.
- ✓ Podpoříme zachování a rozvoj věrnostních programů a zvýhodněných vstupů pro seniory.
- ✓ Zefektivníme procesy sociálně-právní ochrany dětí tak, aby maximálně refletovaly potřeby dětí a rodin a současně minimalizovaly administrativu. Změníme a posílíme systém náhradní rodinné péče tak, aby co nejvíce dětí mohlo vyrůstat v bezpečném a láskyplném rodinném prostředí.

- ✓ Přiznáme důležitost a nezastupitelnost profesím v sociální oblasti. Pro odborníky zajistíme odpovídající mzdové ohodnocení na úrovni např. hasičů či policistů a kvalitní profesní přípravu včetně celoživotního vzdělávání.
- ✓ Bydlení podpoříme systematicky vydáním zákona o podpoře v bydlení (viz bod Dostupnější bydlení pro důstojné žití).
- ✓ Nastavíme podmínky pro spolupráci úřadů práce s obcemi, neziskovkami a zaměstnavateli, aby pomoc byla poskytována včas a občané získali jejich služby i bez osobní návštěvy pobočky.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4 roky. V případě transformace ústavní péče jde nicméně o proces s dlouhodobým výhledem, který zcela jistě přesáhne jedno volební období.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Mladým odcházejícím z dětských domovů či pěstounské péče bude poskytnuta systémová pomoc s adaptací na samostatný život.

Pro rodiny s dětmi

Pro rodiny v tíživé situaci budou dostupné moderní a odborné služby umožňující sladit profesní a rodinný život všech členů domácnosti.

Pro lidi ve zralém věku

Pro lidi v obtížných situacích budou dostupné moderní a odborné služby především v domácím prostředí, včas a s důrazem na prevenci.

Pro seniory

Pro seniory v tíživé situaci budou dostupné jak služby v domácím prostředí, tak kvalitní a přívětivé pobytové služby tam, kde to bude třeba.

Pro zaměstnance

Zaměstnanci sociálních služeb získají perspektivu stability, důstojných mezd, kvalitní profesní přípravy, seberozvoje a dalšího vzdělávání.

Pro lidi ve finanční tísní

Domácnostem v tíživé situaci se včas dostane účinné pomoci. Budou existovat preventivní nástroje, které zabrání jejich pádu na úplné dno.

Pro rozvoj obcí a měst

Obce budou mít nástroje pro podporu sociální práce v souladu s komunitním plánováním, vzniknou poradenská pracoviště pro bydlení.

Pro veřejné finance

Stabilní systém kvalitních sociálních služeb bude pro veřejné finance předvídatelný a udržitelný, zvýšením efektivity lze očekávat úspory.

Pro poskytovatele sociálních služeb

Poskytovatelé budou moci plánovat rozvoj dle regionálních potřeb, zajistit personální stabilitu, podpořit komunitní služby, transformovat.

Pro úřady práce

Úřad práce bude poskytovat moderní služby, dávky budou spravedlivé a motivační, bude podpořena spolupráce se zaměstnavateli a obcemi.

Pro ČSSZ

Digitalizace procesů povede k efektivnější práci úřadu a lepší dostupnosti informací pro klienty.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Při úpravách rodičovského příspěvku jsme prosadili zvýšení jeho měsíčního limitu, navrhli pravidelné navyšování a spustili webovou kalkulačku pro snadný výpočet, na co mají lidé nárok. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Zasadili jsme se o férové navýšení příspěvku na péči, aby mohli lidé s postižením důstojně žít v domácím prostředí. Více [zde](#).
- ✓ Spustili jsme [vlastní web](#) s přehledem sociálních dávek i s možností vyhledávání a našimi návrhy, jak systém změnit. Web pomáhá lidem zjistit, na jakou podporu mohou mít nárok a jak ji získat.
- ✓ Spolupředložili jsme návrh na transformaci kojeneckých ústavů na centra komplexní péče o děti se zdravotním postižením. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Zasadili jsme se o lepší využití potravinových bank. Více [zde](#).
- ✓ Aktivně řešíme, jak pomoci lidem zasaženým koronavirovou krizí. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Opakovaně interpelujeme Ministerstvo práce a sociálních věcí a jednáme s Úřadem práce o jeho fungování tak, aby nedocházelo k prodlevám při vyplácení dávek a dlouhému čekání při vyřizování žádostí. Např. interpelace „Personální fungování úřadů práce“. Více [zde](#).
- ✓ Ve financování sociálních služeb dlouhodobě prosazujeme změny, které povedou k jejich rozvoji, zkvalitnění pro klienty a zlepšení podmínek pro zaměstnance. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Podporujeme rozvoj služeb pro seniory, dostupnost služeb domácí péče a zvýšení kvality ústavní péče. Více [zde](#).
- ✓ Aktivně připomínkujeme vládní návrh zákona o sociálních službách, aby bylo zajištěno jejich stabilní i dlouhodobé financování, a tedy i možný rozvoj. Více [zde](#).

- ✓ Vystupujeme proti vládnímu návrhu na úpravu dávek na bydlení, který by zhoršil dostupnost bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel. Více [zde](#).

- ✓ Zabýváme se problémy pěstounské péče – dostupností péče o děti mimo ústavy – a připomínkujeme vládní návrh novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Více [zde](#) a [zde](#).

- ✓ Prosazujeme podporu terénních služeb a lepší fungování služeb na zdravotně-sociálním pomezí. Více [zde](#).

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAKÝM ZPŮSOBEM ZEFEKTIVNÍTE SYSTÉM SOCIÁLNÍCH DÁVEK?

Zejména díky propojení databází různých IT systémů bude možné sledovat efektivitu sociálních dávek, analyzovat vývoj rizikových jevů v čase a včas zasáhnout na potřebném místě. Cílíme na podporu, která je adresná a poskytovaná v odpovídající míře.

JAK BUDETE GARANTOVAT SPRAVEDLIVÉ PŘEROZDĚLENÍ VÍCE JAK 100 MILIARD KORUN ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU?

Prevence sociálních problémů je levnější než řešení následků – tento přístup sám o sobě znamená zvýšení efektivity.^[20, 21, 25] Stejně tak jsou pro efektivitu nutné provázané nástroje, např. zaměstnávání skrze sociální integrační podnik nebo bydlení za doprovodu sociální práce.

JE TENTO MODEL VYZKOUŠEN V JINÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH?

Půjdeme cestou postupného vylepšování našeho systému s inspirací opřenu o vědecky prověřené zahraniční zkušenosti.^[22]

JAK ZAJISTÍME MÍSTNÍ DOSTUPNOST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB?

Se zvláštním zřetelem na ohrožené regiony a odlehlá místa podpoříme důkladný a průběžný průzkum potřebnosti sociálních služeb. Zasadíme se o rozvoj spolupráce sousedících krajů. Neméně důležité bude nastavení financování služeb s určením podílu

obcí, krajů a státu. Rozhodování o tom musí probíhat na tzv. principu subsidiarity, aby výsledek co nejvíce odpovídal skutečným potřebám občanů.

JAK TO BUDE S OSPODEM?

Procesy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí budou reflektovat potřeby dětí a rodin a především dojde k minimalizaci administrativních úkonů a postupů.

Navrhujeme mechanismus oddělení příbuzenské pěstounské péče.

JAK TO BUDE S RODIČOVSKÝM PŘÍSPĚVKEM A PŘÍDAVKY NA DĚTI?

Podle odborných analýz^[24] přídavky na děti významně snižují ohrožení příjmovou chudobou, podporujeme tedy jejich navýšení a dostupnost pro více rodin.

JAK TO BUDE DO BUDOUCNA S DOMOVY A ÚSTAVY?

Podporujeme další transformaci služeb. Rozvoj domácí péče a terénních sociálních a komunitních služeb postupně povede ke snižování počtu klientů v domovech a ústavech. Domácí péče je levnější^[23] a klienti ji upřednostňují. Pobytové služby zůstanou nezbytnou součástí sítě služeb i v budoucnu, budou ale modernější a přiměřeně velké. Důraz klademe i na bezpečnost jejich obyvatel a pracovníků, např. epidemiologickou či požární.

PROČ POŘÁD V SOUVISLOSTI SE SOCIÁLNÍ OBLASTÍ MLUVÍME O IT SYSTÉMECH?

Funkční IT systémy přispějí ke včasnému a nerozpornému vyplácení podpor, bude možné sledovat účinnost poskytnuté pomoci ze strany sociálních služeb a dávek a adekvátně ji vyhodnocovat, případně upravovat.

JAK SI PŘEDSTAVUJETE BUDOUCNOST ÚŘADU PRÁCE?

Občané budou mít možnost vyřizovat své záležitosti distančně, ne čekat v dlouhých frontách. Pobočky ÚP budou spolupracovat s obcemi, neziskovkami a zaměstnavateli i napříč republikou. Pomoc občanům bude poskytována kvalifikovaně, včas a spravedlivě, včetně provázanosti se službami.

CO JE NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PRO OBCE, KRAJE A POSKYTOVATELE?

Na obcích a krajích musí být jasné, na jakou kvalitu a rozsah sociální práce a služeb cílíme. Poskytovatelé musí mít možnost zajistit takové podmínky, aby bylo možné věnovat intenzivní péči i komplikovanějším případům – např. rodinám s dluhy a s problémy s bydlením. To dnes bez možnosti plánovat lze jen obtížně. Stejně tak je třeba zajistit regionálně vyvážené pokrytí službami.

CO JE V TÉTO OBLASTI NEJDŮLEŽITĚJŠÍ?

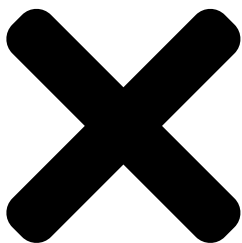
Bydlení. Proto mu věnujeme samostatný programový bod.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza potřebnosti a financování sociálních služeb. Praha: MPSV. 2019 [cit. srpen 2019]. Dostupné [zde](#).
- [2] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Východiska pro systémovou úpravu financování a další návrhy na úpravu sociálních služeb. Praha: MPSV. 10. 6. 2019 [cit. 10. 6. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [3] RICHTEROVÁ, Olga. Máme vizi, jak zajistit předvídatelné financování sociálních služeb a sociální práce. Ministerstva se musí dohodnout. In: Revue pro sociální politiku a výzkum. 2019 [cit. 24. 5. 2019]. ISSN 2570-8481. Dostupné [zde](#).
- [4] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza možného zneužívání dávek pomoci v hmotné nouzi a návrh opatření k zabránění zneužívání sociálních dávek. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2019. Není dostupné online.
- [5] PEMOVÁ, Terezie a PTÁČEK, Radek. Odborná analýza k novele zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. EDUin. 2019 [cit. 5/2019]. Dostupné [zde](#).
- [6] TOPINKA, Daniel a kolektiv. Sociodemografická analýza, mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR. Ostrava: SocioFactor, s. r. o. 2013. Dostupné [zde](#).
- [7] PALEČEK, Jakub, VOŠAHLÍK, Ondřej a STULÍK, Ondřej. Politika osvojování v České republice. Výzvy a problémy v kontextu OSPOD. Centrum analýz regionálních politik. 2018. Dostupné [zde](#).
- [8] BERDYCHOVÁ, Martina. Financování veřejně prospěšných služeb Praha. 2018 [cit. 25. 6. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [9] Nejvyšší kontrolní úřad. Výroční zpráva NKÚ za rok 2019. Praha: Nejvyšší kontrolní úřad. 2020 [cit. 3/2020]. Dostupné [zde](#).
- [10] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 18/09. Peněžní prostředky určené na podporu sociálních služeb Nejvyšší kontrolní úřad, 21. 1. 2019 [cit. 21. 1. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [11] HRUBÝ, Jiří, ed. Sociální pomoc na rozcestí? Sborník z odborného symposia, Kancelář veřejného ochránce práv, 19.–20. října 2017. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. 2019. ISBN 978-80-7631-003-2. Dostupné [zde](#).
- [12] Social Services Europe. Towards the Implementation of the European Pillar of Social Rights – the Role of Social Services. Position Paper. Duben 2018 [cit. 4/2018]. Dostupné [zde](#).
- [13] WIJA, Petr, BAREŠ, Pavel a ŽOFKA, Jan. Analýza sociálních a zdravotních služeb dlouhodobé péče v ČR. Praha: Institut pro sociální politiku a výzkum, z.s., 2019. ISBN 978-80-907662-2-8. Dostupné [zde](#).

- [14] Český rozhlas. Lidi v hmotné nouzi učíme, jak přežít v nepřehledném systému. Ne jak nakládat s penězi, říká poslankyně. 2018 [cit. 27. 6. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [15] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Rozcestník formulářů. Dostupné [zde](#).
- [16] Charita Česká republika. Mimo systém. Charita zkoumá, proč pro některé lidi neexistuje vhodná pomoc. 21. 5. 2019 [cit. 21. 5. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [17] European Commission. Přejchod od ústavních ke komunitním službám (deinstitucionalizace). Dostupné [zde](#).
- [18] Revue pro sociální politiku a výzkum. Zasadte se o deinstitucionalizaci, vyzývají organizace a akademici ministryni Maláčovou. 2020 [cit. 6. 5. 2020]. ISSN 2570-8481. Dostupné [zde](#).
- [19] Asociace vzdělavatelů v sociální práci. Analýza systému vzdělávání sociálních pracovníků se zaměřením na téma deinstitucionalizace sociálních služeb. 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Agentura pro sociální začleňování. Index sociálního vyloučení. 2018 [cit. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [21] KRAWIECOVÁ, Nela, LIOLIASOVÁ, Pavla a CIBULKA, Jan. Nemají kde spát, natož kde se učit. Projděte si unikátní mapu vzdělávacích podmínek v Česku. Český rozhlas, 1997–2021 [cit. 27. 11. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [22] FRISCIC, Josipa. Two Inclusion Europe members receive the Zero Project 2021 award. Inclusion Europe. 2020 [cit. 14. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [23] POSPÍŠIL, David a kolektiv. Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2016. ISBN 978-80-7421-126-3. Dostupné [zde](#).
- [24] JANSKÝ, Petr, KALÍŠKOVÁ, Klára a MÜNICH, Daniel. Dopad daní a dávek na příjmovou nerovnost a relativní chudobu v České republice. Studie 7/2016. Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. 2016. ISBN 978-80-7344-371-9. Dostupné [zde](#).
- [25] Asociace Dítě a rodina. Asociace Dítě a Rodina žádá, aby nebyly kráceny příspěvky na preventivní služby ze stran obcí a krajů. 2020 [cit. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [26] LEJSAL, Matěj. Analýza nákladů transformace u vybraných organizací. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2013. Dostupné [zde](#).
- [27] PRŮŠA, Ladislav. Úhrada klientů za poskytování ubytování a stravování v pobytových zařízeních sociálních služeb. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i., 2019. ISBN 978-80-7416-365-4. Dostupné [zde](#).
- [28] Piráti. Piráti chtějí pravidelnou valorizaci rodičovského příspěvku. Odmítnutí MPSV považují za absurdní. 10. 9. 2019 [cit. 10. 9. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [29] MATOUŠEK, Roman. Finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání pro stát a jednotlivce. Praha: Agentura pro sociální začleňování. 2019. Dostupné [zde](#).

**UKONČEME ZBYTEČNÁ VYŠETŘENÍ A
PŘEDEPISOVÁNÍ ZBYTEČNÝCH LÉKŮ. DEJME
DO RUKOU PACIENTŮ KONTROLU NAD JEJICH
ZDRAVOTNÍMI DATY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Lidé musí opakovaně uvádět svou anamnézu. Pacienti, lékaři a farmaceuti nemají bezpečné prostředí pro sdílení informací o zdravotním stavu pacienta. Odlišné nakládání s daty znemožňuje zajištění kybernetické bezpečnosti a zavedení moderních postupů pro ochranu osobních údajů.^[9, 10]

V ČEM JE PROBLÉM

Elektronizace zdravotnictví má za cíl především zlepšit prevenci, diagnostiku, léčbu, sledování a organizaci poskytování zdravotní péče a vyhodnocování životního stylu obyvatelstva. Dále je nezbytné poskytnout lékařům kvalitní možnosti pro sdílení dokumentací, předávání postupů či cílené vyhledávání pacientů pro preventivní programy.

Pro pacienty je pak nezbytné posílit kontrolu nad jejich daty, aby mohli kontrolovat, kdo s nimi pracuje a proč, a měli tak přístup k nim ve svých rukou.^[9, 10]

Posledními projekty, které zde byly spuštěny, jsou pouze dílčí části komplexnější problematiky, například eRecept^[11] nebo eNeschopenka^[12], což jsou koncepty, které v zahraničí fungují úspěšně.^[16]

Dalším problémem jsou nedostatečné informace o českém zdravotnictví ve formě otevřených dat. Jejich část je zveřejňována jako PDF ročenka^[13], což znemožňuje komplexnější analýzy a porovnání. Vzorem může být Velká Británie, kde jsou data zveřejňována včetně open dat.^[14] Chceme zajistit zveřejňování anonymizovaných open dat pro účely analýz.

Dále je nezbytné posílit kyberbezpečnost^[15], a dokázat tak ochránit citlivé informace pacientů i zdravotních zařízení.

NAŠE VIZE

**ZDRAVOTNÍ PÉČE BUDE DOSTUPNĚJŠÍ DÍKY KRATŠÍM ČEKACÍM LHŮTÁM NA
OPERACE. PŘÍSTUP K LÉKAŘSKÝM ZÁZNAMŮM BUDE DŮKLADNĚ
ZABEZPEČENÝ A KVALITA ZABEZPEČENÍ BUDE PRŮBĚŽNĚ KONTROLOVÁNA.
POMOCÍ CHYTRÉHO PROPOJENÍ DAT SE SNÍŽÍ ADMINISTRATIVA, ZDRAVOTNÍCI
BUDOU PEČOVAT A LÉČIT, NE PAPIROVAT.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Připravíme projekt eŽádanky, který umožní sledovat a zkracovat časy a zlepšovat dostupnost zdravotní péče v ČR.
- ✓ Budeme spolupracovat na kvalitní podobě zákona o elektronizaci zdravotnictví, který je ve Sněmovně.^[1]
- ✓ Zajistíme, aby vznikající vyhláška k elektronizaci definovala standardy a aby znemožnila monopol jednomu dodavateli a nabídla skutečné vymezení komunikačních a bezpečnostních standardů pro komunikaci ve zdravotnictví.^[2]
- ✓ Nad rámec již vznikající legislativy^[1] vytvoříme a připravíme:
- ✓ připojení do Portálu občana, aby občané měli kontrolu nad svými daty,
- ✓ vzdělávání lékařů v oblasti elektronizace,
- ✓ možnost strojového učení nad anonymizovanými daty, abychom získali co nejlepší podklady pro léčbu, prevenci nemocí i lepší kontrolu nad financováním,
- ✓ obměnu technického vybavení v nemocnicích formou podpory ze státního rozpočtu.
- ✓ Díky analýzám anonymizovaných velkých dat stát upraví podporu, lépe zvaží politiku v prevenci a v podpoře sportu a zdravého životního stylu.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

5
LET

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Studenti medicíny a zdravotnických oborů budou mít jasnější přehled o akreditovaných pracovištích a lepší život díky nižší byrokracii.

Pro rodiny s dětmi

Zlepšíme dostupnost péče pro děti a rodiče, a to i pomocí telemedicíny. Zajistíme informace o kvalitě poskytované péče.

Pro lidi ve zralém věku

Díky datům včas upozorníme na preventivní opatření, které zlepší a prodlouží život občanů.

Pro seniory

Seniorům zkrátíme čekací dobu na operace, zpřístupníme zdravotní péči a zabezpečíme větší kontrolu nad tím, kdo přistupuje k jejich záznamům.

Pro zaměstnance

Zaměstnancům zajistíme menší byrokracii a lepší ochranu v práci před zdravotními riziky.

Pro živnostníky a podnikatele

Živnostníkům zajistíme menší byrokracii a lepší ochranu v práci před zdravotními riziky.

Pro lékaře a zdravotníky

Zdravotníkům odpadne přepisování výsledků laboratorních testů či lékařských zpráv z předchozích míst.

Pro nás pro všechny

S pomocí analýz velkých anonymizovaných dat půjdou peníze skutečně tam, kde jsou nejvíce potřeba.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Předložili jsme pozměňovací návrh zákona o lékovém záznamu, který má umožnit větší kontrolu nad sdílením dat pacientovi.
- ✓ Podpořili jsme lékový záznam, který zavádí kontrolu vzájemného působení léků.
- ✓ Během pandemie jsme se podíleli na zveřejňování dat a do pandemického zákona jsme prosadili lepší informování veřejnosti.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAKÉ PŘEDPOKLÁDÁTE NÁKLADY PRO ZAVEDENÍ ELEKTRONIZACE VE ZDRAVOTNICTVÍ?

Předpokládané náklady na vytvoření podpůrné infrastruktury pro elektronizaci zdravotnictví jsou 500 milionů korun a další 2 miliardy korun u poskytovatelů zdravotní péče^[7] (obměna přístrojového a programového vybavení, školení, připojení).

VE KTERÝCH STÁTECH PODLE VÁS FUNGUJE ELEKTRONICKÁ DOKUMENTACE DOBŘE A CHCETE SE JÍ INSPIROVAT?

Velkým příkladem v oblasti open dat je Velká Británie a v oblasti propojení dat chceme následovat Estonsko a severské země, kterým se povedlo vytvořit funkční systémy.^[6, 8]

JAK BUDE ZAJIŠTĚNO, ŽE NEUNIKNOU DATA PACIENTŮ?

Decentralizace jednotlivých registrů učiní masivní úniky dat prakticky nemožnými a v případě menších incidentů alespoň výrazně usnadní vyšetřování. Další důvody proti centralizaci dat uvádíme podrobněji [zde](#).

JAK BUDE ZAJIŠTĚNO, ŽE DATA PACIENTŮ NIKDO NEZNEUŽÍJE.

Data pacientů budou uložena v zašifrované podobě a bez patřičné autorizace k nim nebude přístup.

ZAJISTÍ ELEKTRONIZACE ZDRAVOTNICTVÍ TAKÉ TO, ABY PACIENTI NEDOSTÁVALI OD RŮZNÝCH LÉKAŘŮ PŘEDEPSANÉ LÉKY, JEJICHŽ VZÁJEMNÁ INTERAKCE JIM SNIŽUJE ÚČINNOST NEBO PŘÍMO OHROŽUJE PACIENTOVO ZDRAVÍ?

Již existuje lékový záznam, který to hlídá. Jeho popis naleznete [zde](#).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

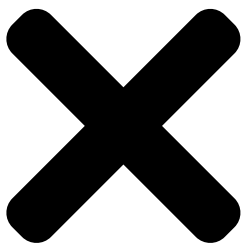
- [1] Ministerstvo zdravotnictví. Popis v současnosti fungujícího návrhu na webu Národního centra elektronizace zdravotnictví [zde](#) a legislativně [zde](#).
- [2] BLAHA, Milan. Popis současného datového rozhraní resortu, které je zapotřebí dále rozvíjet je [zde](#). Ústav zdravotnických informací a statistiky. 2019.
- [3] Medical Tribune. Článek, který shrnuje elektronizaci zdravotnictví v legislativní podobě, která míří na vládu, je [zde](#). 8. 4. 2019.
- [4] Legislativní znění v aktuální podobě jsou dostupná [zde](#) a [zde](#).
- [5] Piráti. Návrh digitalizace zdravotnictví, který byl v programu pro minulé volby, je [zde](#).
- [6] SOLLAZZO, Giuseppe, MILLER, David. Open data in the health sector. 2017. Dostupné [zde](#).
- [7] Poslanecká sněmovna. Důvodová zpráva zákona o elektronizaci zdravotnictví. 2021. Dostupné [zde](#).
- [8] WOLFF, Petr. Může zdravotnictví fungovat stejně jako virtuální měna Bitcoin? Estonský příklad. 2017. Dostupné [zde](#).
- [9] PĚKNÁ, Jitka. eGovernment: Cesty k elektronickému zdravotnictví. 2010. Dostupné [zde](#).
- [10] BOREJ, Jiří, ZEMAN, Martin. V jakém bodě se dnes nachází elektronizace českého zdravotnictví? 2019. Dostupné [zde](#).
- [11] eRecept, oficiální web [zde](#).
- [12] eNeschopenka, oficiální web [zde](#).
- [13] Oficiální web Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR [zde](#).
- [14] NHS digital, oficiální web [zde](#).
- [15] iRozhlas.cz. Kyberútok na nemocnici v Benešově způsobil škodu přes 59 milionů. Pachatele se vypátrat nepodařilo. 18. 8. 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] BERNÁTH, Michal. Oproti Izraeli máme zpoždění 25 let, říká expert. Pacienti se tam na očkování objednávají po třech minutách. 22. 1. 2021. Dostupné [zde](#).

**DOSTUPNĚJŠÍ BYDLENÍ PRO DŮSTOJNÉ
ŽITÍ**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**CO KDYBY NEBYLO NA NÁJEM? OCITLI
BYCHOM SE V KŮŽI STATISÍCŮ ČECHŮ –
DOSPĚLÝCH I DĚTÍ. VRAŤME JIM DŮSTOJNÉ
BYDLENÍ! VYDĚLÁ NA TOM I STÁT.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Ve vážné bytové nouzi je cca 60 tisíc dospělých a 20 tisíc dětí, dalším statisícům bytová nouze hrozí.^[1, 27] Vlastní bydlení je často nedostupné, nájemné drahé, obecních bytů je málo. Bytová nouze má negativní dopady na rodiny i společnost. Celkově ztrácíme kolem 3,6 miliardy korun ročně.^[26]

V ČEM JE PROBLÉM

Bydlení je jednou ze základních lidských potřeb. V ČR nemá domov přes 80 tisíc lidí.^[1] Přes 250 tisíc dalších domácností se neobejde bez finanční podpory.^[27] Covidová krize bude znamenat další zhoršení situace.

Jediným systémovým řešením jsou dnes dávky na bydlení, což je drahé a ve výsledku neúčinné.^[3, 27] Navíc systém nedokáže zabránit obchodu s chudobou.^[26]

Pro mnoho občanů je bydlení obtížně dostupné či zcela nedostupné. Ve městech dostupnost snižují investiční nákupy, krátkodobé pronájmy typu airbnb i pronájmy studentské. V mnoha menších obcích je bytů nedostatek i bez těchto vlivů.

Obce byty v minulých letech často zprivatizovaly, zůstal jim jen menšinový podíl na celkovém objemu nájemního bytového fondu^[29] a výnosy se nevracely do údržby a rozvoje bytového fondu. I proto je obtížné pokrytí potřeb zranitelných skupin obyvatel, jako jsou senioři, zdravotně postižení, samoživitelé nebo rodiny v krizi. Chybí také byty určené k podpoře profesí důležitých pro chod obce.

NAŠE VIZE

NIKDO NEBUDE MUSET BYDLET NEDŮSTOJNĚ. STÁT A OBCE POMOHOU ÚČINNĚ ŘEŠIT VÁŽNOU SITUACI S BYDLENÍM KAŽDÉMU, KDO SI NEDOKÁŽE VLASTNÍMI SILAMI NAJÍT NEBO UDRŽET DŮSTOJNÉ BYDLENÍ. BUDE K DISPOZICI DOSTATEČNÁ, FUNKČNÍ A MÍSTNĚ DOSTUPNÁ SÍŤ SOCIÁLNÍCH BYTŮ A SLUŽEB V BYDLENÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Prosadíme přijetí zákona o podpoře v bydlení, jehož první návrh máme připravený. Zákon nabídne obcím soubor volitelných nástrojů, které umožní systematicky řešit situaci obyvatel v souladu s jejich konkrétními potřebami. Zároveň zákon jasně formuluje způsob a pravidla financování takových nástrojů. Nástroje připravíme na základě zahraničních a domácích příkladů dobré praxe – od různých forem poradenství (sociálního, realitního, právního, dluhového apod.) v kontaktních centrech bydlení, přes podporu bydlení v soukromém sektoru za využití státní garance až po samotnou výstavbu dostupných a sociálních obecních bytů. Zákon zároveň bude řešit vazbu na další služby, zejména služby asistence při zabydlování lidí, kteří žili v nevyhovujících podmínkách.
- ✓ Rozšíříme síť kontaktních center bydlení do všech obcí s rozšířenou působností. Poradenství je základní nástroj, který by měl být dostupný i tam, kde dosud nebyla identifikována bytová nouze. Slouží též jako nástroj prevence před ztrátou bydlení.
- ✓ Nastavíme parametry pravidelného zjišťování bytové nouze a mapování dostupnosti bydlení v obcích.
- ✓ Zapojíme služby podpory v bydlení do krajských sítí sociálních služeb. Tam, kde bude zjištěna bytová nouze, je třeba dostatek kvalitních služeb asistence v bydlení.
- ✓ Nabídneme program pro koncepční zakládání nábytkových a zařizovacích bank.
- ✓ Vytvoříme podmínky, aby senioři mohli dle svých potřeb volit mezi bydlením v běžné domácnosti nebo komunitním bydlením s dostupnými službami, např. formou podpory vzniku komunitního bydlení.
- ✓ Oživíme aktivity v mezinárodních dohodách, které usilují o udržitelnost života a bydlení ve městech, jako je Nová agenda pro města (OSN) nebo Městská agenda EU.^[11, 12]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Mladí budou mít perspektivu, že nastartují samostatný osobní i pracovní život v důstojných bytových podmínkách a budou mít možnost založit rodinu.

Pro rodiny s dětmi

Bydlení s dostatečným zázemím pro všechny členy rodiny znamená bezpečné prostředí. To ovlivňuje školní výsledky dětí, zdraví a pohodu rodin.

Pro lidi ve zralém věku

Služby dostupného bydlení umožní flexibilněji reagovat na změny rodinné situace včetně spojování či rozdělování vícegeneračních domácností.

Pro seniory

Seniorům budou vytvořeny podmínky, aby mohli dle svých potřeb volit mezi bydlením v běžné domácnosti a komunitním bydlením s dostupnými službami.

Pro zaměstnance

Lepší dostupnost bydlení usnadní stěhování za pracovními příležitostmi. Zaměstnanci budou moci lépe sladit potřeby pracovní s rodinnými.

Pro živnostníky a podnikatele

Díky lepším službám v oblasti bydlení dojde ke snížení bariér při získávání nových zaměstnanců a ke stabilizaci lidského kapitálu firem.

Pro lidi ve finanční tísní

Občané v bytové nouzi, např. rodiče s dětmi a senioři z ubytoven, snadněji získají důstojné bydlení a budou moci využít účinných služeb.

Pro rozvoj obcí a měst

Obce budou místem pro spokojený život všech generací. Budou mít dostatečný bytový fond, jasné kompetence, vyvážený systém pomoci a kontroly.

Pro veřejné finance

Zákonem o podpoře v bydlení stát v dlouhodobém horizontu ušetří až 5 miliard korun ročně souvisejících s řešením dopadů bytové nouze.

Pro poskytovatele sociálních a zdravotních služeb

Dostupnost vhodného bydlení včetně komunitního podpoří nabídku specializovaných služeb péče a zvýší kvalitu života klientů.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Založili jsme s odborníky pracovní skupinu pro přípravu zákona o podpoře v bydlení. Na základě dat a důkazů ze zahraničí jsme zpracovali přehled nákladů a přínosů z pohledu celé společnosti, nejen ohrožených domácností. ^[6, 7, 23, 25, 26]
- ✓ Nechali jsme vypracovat průzkum veřejného mínění o postoji veřejnosti k přijetí zákona o sociálním bydlení. ^[5]
- ✓ Odborníci z pracovní skupiny zpracovali ekonomickou analýzu dopadů přijetí zákona na vývoj veřejných výdajů na vybrané veřejné služby. ^[2]
- ✓ Máme prvotní návrh zákona včetně důvodové zprávy, základu analýzy nákladů a přínosů a hodnocení dopadů regulace (RIA). ^[14]
- ✓ Spolu s odborníky jsme oslovili zainteresované organizace se žádostí o podporu v prosazování zákona.
- ✓ Ve Sněmovně opakovaně interpelujeme vládu ohledně řešení situace vyloučených lokalit, bezdoplatkových zón, revize dávek na bydlení a řešení stavebního řízení. ^[15]
- ✓ Praha – zakládáme kontaktní centra bydlení ^[16, 17], sestavujeme nová pravidla pronájmu obecních bytů ^[18, 19], zabydlujeme rodiny z ubytoven ^[20], rozšířili jsme síť sociálních služeb o služby asistence v bydlení ^[21], organizujeme humanitární projekty pro pomoc lidem bez domova. ^[22]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Při postupném náběhu systému by výdaje spojené s novým zákonem dosahovaly zpočátku zhruba 1,5 miliardy korun ročně, časem by se stabilizovaly na zhruba 2,5 miliardy korun ročně. Díky úsporám na veřejných službách by nový systém ale už od pátého roku generoval úspory pro veřejné rozpočty. V horizontu prvních 10 let po přijetí zákona podle ekonomické analýzy stát ušetří v celkové bilanci výdajů a úspor na systém 15 miliard korun a následně více než 5 miliard korun každý rok.^[2] Neřešení bytové nouze totiž vede k obrovským výdajům na péči o ohrožené děti, na zdravotnictví či vězeňství a celkově destabilizuje společnost.

NEHROZÍ, ŽE TO ZASE SKONČÍ FIASKEM JAKO V ROCE 2017?

Zákon o sociálním bydlení v roce 2017 ztroskotal především na stanovení povinnosti zajistit sociální bydlení přímo obcím, aniž by jim byla poskytnuta jakákoliv podpora. Jdeme na to opačně – podpoříme obce, aby měly reálné možnosti, jak se o své občany postarat.

JE TENTO MODEL VYZKOUŠEN V JINÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH?

Návrh využívá odzkoušené principy např. systému Housing First, který je běžnou praxí v zahraničí již desítky let.^[24] K dispozici jsou i pozitivní výsledky tříletého pilotního projektu sociálního bydlení z dílny Ministerstva práce a sociálních věcí.^[25] Kontaktní centra bydlení jsou základním prvkem systému řešení bytové nouze například ve Velké Británii.^[26]

CO Z TOHO BUDOU MÍT LIDÉ, KTERÍ SI BYDLENÍ UMÍ ZAJISTIT SAMI BEZ CIZÍ POMOCI?

Vysoký počet lidí v bytové nouzi je jedním z nejzávažnějších sociálních problémů Česka. Týká se převážně seniorů, rodičů samoživitelů a nízkopříjmových domácností. V závažné bytové nouzi vyrůstá 20 tisíc dětí. Bytová nouze vede k horším studijním výsledkům u dětí, horšímu zdravotnímu stavu či vyšší míře výskytu domácího násilí^[13] a zvyšuje pravděpodobnost rozdělení rodin. Efektivnější řešení bytové nouze pomůže nejenom ohroženým skupinám obyvatel, ale zprostředkovaně povede ke zdravější, stabilnější a sociálně soudržnější společnosti. Jde navíc o investici, která se už po několika málo letech pozitivně projeví na veřejných financích.

CO PŘINESOU NAVRHOVANÉ ZMĚNY SYSTÉMU OBCÍM A CO TO PRO NĚ BUDE OBNÁŠET?

Je třeba, aby stát zajistil obcím takovou podporu, která jim umožní systematicky pomáhat jejich obyvatelům udržet si nebo získat přiměřené bydlení. To začíná od pravidelného mapování bytových potřeb obyvatel a stavu bytového fondu, pokračuje poskytováním poradenství, právní podpory, např. u složitých nájemních vztahů, dále dluhového poradenství a pomoci se získáním prostředků na kauce. Samozřejmě jde i o správu a v ideálním případě rozšiřování bytového fondu, výhledově potom o podporu různých alternativních forem výstavby. Pomoci by mohla i forma záruky při poskytnutí bytu v soukromém vlastnictví pro účely pronájmu pro žadatele obce.

To vše musí být doprovázeno navázanými podpůrnými a asistenčními službami tam, kde to je třeba k úspěšnému zvládnutí bydlení.

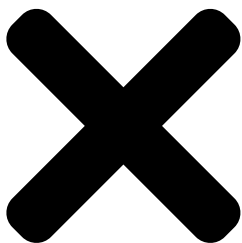
Zvládnutí všech těchto podmínek ve výsledku umožní žít důstojný a plnohodnotný život v každém věku.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Platforma pro sociální bydlení a LUMOS. Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018. Praha: Platforma pro sociální bydlení, Lumos. 2019. 31 s. Dostupné [zde](#).
- [2] KLUSÁČEK, Jan a KLAZAR, Stanislav. Analýza ekonomických souvislostí přijetí zákona. 2019. 7 s. Dostupné [zde](#).
- [3] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 17/02 Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování. NKÚ. Dostupné [zde](#).
- [4] BOČEK, Jan a CIBULKA, Jan a DANELOVÁ, Michaela a KREMR, Tomáš. Interaktivní mapa bytové nouze. In: irozhlas.cz. Český rozhlas, 1997–2021 [cit. 12. 6. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [5] NMS Market Research. Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění k sociálnímu bydlení, Praha: agentura NMS Market Research. 2019. Pro Českou pirátskou stranu.
- [6] Parlamentní institut. Systémy sociálního bydlení (Německo, Nizozemsko, Rakousko, Slovensko, Švédsko). Praha: Parlamentní institut. 2019. 20 s. Námí zadaná neveřejná studie.
- [7] Parlamentní institut. Budování sociálního finančně dostupného bytového fondu. Nástroje veřejné politiky ve vztahu k developerům. Praha: Parlamentní institut. 2019. 29 s. Námí zadaná neveřejná studie.
- [8] MEDIAN. Analýza dopadů nedostačujícího bydlení na školní a další problémy dětí v ČR. Praha: Median. 2017. 61 s. Dostupné [zde](#).
- [9] MATOUŠEK, Roman. Finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání pro stát a jednotlivce. Praha: Agentura pro sociální začleňování. 2019. 18 s. Dostupné [zde](#).
- [10] BEŇOVÁ, Nina a MATIAŠKO, Maroš. Právo na bývanie. Bratislava: Notabene. 2018. ISBN: 978-80-89851-16-4. Dostupné [zde](#).
- [11] Habitat III. Nová agenda pro města. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, pracovní překlad. 2016. Dostupné [zde](#).
- [12] Městská agenda pro EU. Amsterodamský pakt. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, pracovní překlad. 2016. Dostupné [zde](#).
- [13] DVOŘÁČKOVÁ, Jana. Analýza existujících výzkumů v ČR v oblasti partnerského násilí (viz str. 63). Praha: Úřad vlády ČR. 2017. Dostupné [zde](#).
- [14] Piráti. Piráti seznámili ministryni Dostálovou se sérií koncepčních řešení k podpoře v bydlení. Piráti, 21. 2. 2020 [cit. 21. 2. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [15] Odkaz na interpelace např. [zde](#), [zde](#) nebo [zde](#).
- [16] Magistrát hlavního města Prahy. Praha pokračuje ve finanční podpoře kontaktních míst pro bydlení. In: Praha.eu. Magistrát hlavního města Prahy, 9. 11. 2020 [cit. 9. 11. 2020]. Dostupné [zde](#).

- [17] Městská část Praha 10. Praha 10 otevřela Kontaktní centrum bydlení Městská část Praha 10, 4. 6. 2019 [cit. 4. 6. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [18] Magistrát hlavního města Prahy. Hlavní město porušovalo při pronajímání bytů zákon. Radnice to nyní napravila. Magistrát hlavního města Prahy, 18. 3. 2019 [cit. 18. 3. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [19] Místní sdružení Pirátů Prahy 10. MČ Praha 10 upravuje pravidla pro pronájem svých bytů, fungující systém otevírá více lidem. Místní sdružení Pirátů Prahy 10, 9. 6. 2020 [cit. 9. 6. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [20] Magistrát hlavního města Prahy. Prvních 28 rodin z ubytoven dostalo od města nabídku bytu. Magistrát hlavního města Prahy, 18. 2. 2019 [cit. 18. 12. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [21] Magistrát hlavního města Prahy. Portál pro sociální oblast města Prahy. Doplnková síť Krajské sítě sociálních služeb hl. m. Prahy. Magistrát hlavního města Prahy. 2008–2011 [cit. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [22] Magistrát hlavního města Prahy. Praha zprostředkuje lidem bez domova ubytování, podpoří tak vládní opatření proti šíření nákazy. Magistrát hlavního města Prahy, 27. 3. 2020 [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [23] PLEACE, Nicola. Evropská příručka Bydlení především. Praha: Úřad vlády ČR. 2017. ISBN: 978-80-7440-159-6. Dostupné [zde](#).
- [24] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Shrnutí projektu a dobrá praxe v obcích. In: Sociální bydlení. MPSV, 27. 3. 2020 [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [25] Scottish Government. Homelessness. Scottish Government [cit. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [26] OPLETALOVÁ, Magdalena, MIKLUŠÁKOVÁ, Marta, MATOUŠEK, Roman a BEŇÁK, David. Náklady veřejných rozpočtů vyvolané bezdomovectvím a bytovou nouzí. Praha: Agentura pro sociální začleňování 2019. 31 s. Dostupné [zde](#).
- [27] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Informace o vyplacených dávkách. MPSV, 23. 2. 2021 [cit. 23. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [28] SZOLGAYOVÁ, Elena, Affordable Housing in 21 Century. Housing for all? From ideals to reality. In: fa.cvut.cz: Konference Dostupné bydlení pro 21. století hledala řešení naléhavé společenské výzvy. FA ČVUT, 21. 6. 2019 [cit. 21. 6. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [29] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ukončení privatizace bytového fondu. In: Sociální bydlení. MPSV. Dostupné [zde](#).

**NIKDO NECHCE STRÁVIT STÁŘÍ V CIZÍM
PROSTŘEDÍ. POSKYTUJME DŮSTOJNOU
KOMUNITNÍ PÉČI A SYSTÉMOVOU PODPORU
PEČUJÍCÍM RODINÁM. JDE TO I DOMA!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Lidé, kteří potřebují péči druhých, si přejí žít a dožít doma.^[18] Často se zbytečně či předčasně ocitají v ústavních zařízeních, neboť nabídka péče v domácnosti a komunitě je nedostatečná a blízcí náročnou situaci obtížně zvládají. Komunitních a menších zařízení je stále málo.^[17, 19]

V ČEM JE PROBLÉM

Potřeba dlouhodobé péče může nastat v životě každého. Obvykle přichází ve stáří, v souvislosti s nepříznivým zdravotním stavem se ale nevyhýbá ani mladším osobám a dětem. Přirozenou touhou většiny lidí je žít co nejdéle plnohodnotně – doma, ve známém prostředí, obklopeni rodinou.^[18] To se týká i lidí osamělých, kteří se na pomoc rodiny nemohou spolehnout a jsou plně odkázáni na veřejné služby.^[17]

Ačkoliv by v případě dostupných služeb zvládli i nadále setrvat ve své domácnosti, často odcházejí do ústavních zařízení. Rodiny náročnou péči obtížně zvládají zejména z důvodu nedostatečné kapacity a propojenosti sociálních a zdravotních služeb komunitního typu, včetně služeb paliativních.^[17, 19]

Ústavní péče je v Česku nadužívaným řešením^[1]. Může být také problematická ve věci respektování lidských práv či zdravotní bezpečnosti, jak aktuálně ukazuje epidemie covid-19.

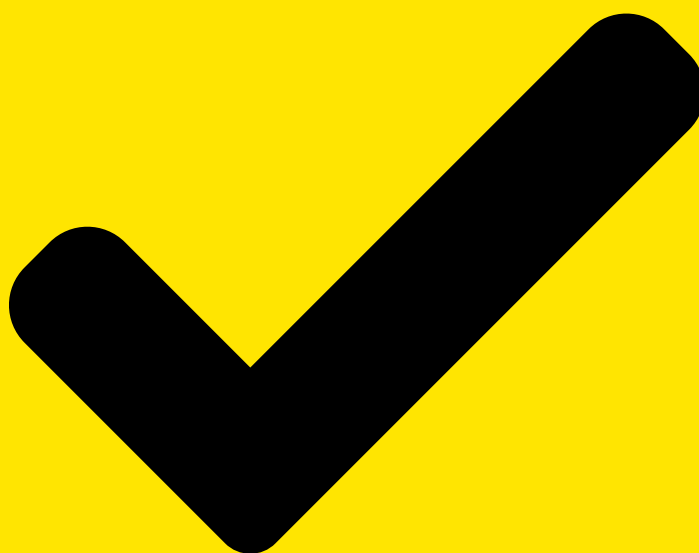
Neformálních pečujících je v Česku 250 až 300 tisíc a celkově zajišťují téměř 70 procent veškeré dlouhodobé péče. Přes 30 procent pečujících se věnuje této činnosti více než 20 hodin týdně. Mnoho z nich se zároveň stará o nezletilé děti – typickou pečující osobou je žena mezi 35 a 64 lety.^[17]

Význam a potřeba rodinné péče roste v souvislosti s demografickým vývojem, přesto zůstávají neformální pečující stále na okraji pozornosti a podpory. Nezřídka musí volit mezi péčí a zaměstnáním.^[14, 15] Ocitají se v nepříznivé finanční situaci, jsou vyčleněni z trhu práce a ve stáří ohroženi chudobou z důvodu nízkých starobních důchodů. V souvislosti s péčí trpí psychickými i fyzickými problémy, těžkostmi v partnerských

vztazích, nedostatkem času na odpočinek a seberealizaci. Výjimkou nejsou ani stavy vyhoření a beznaděje. Taková situace je neudržitelná. Pečující jsou páteří systému neústavní péče a zasluhují všestrannou systémovou podporu.

NAŠE VIZE

ŽÍT A DOŽÍT DOMA BUDE BĚŽNÉ A PŘIROZENÉ. KOMUNITNÍ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ SLUŽBY BUDOU ŠIROCE DOSTUPNÉ. TĚM, KTEŘÍ O SVÉ BLÍZKÉ PEČUJÍ, BUDE POSKYTOVÁNA ÚČINNÁ SYSTÉMOVÁ PODPORA. VOLBA DŮSTOJNÉ A PŘÍVĚTIVÉ ÚSTAVNÍ PÉČE BUDE SVOBODNÁ, ODPOVÍDAJÍCÍ SKUTEČNÝM POTŘEBÁM A PŘÁNÍM LIDÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zasadíme se o úpravy legislativních mezer, kvůli kterým se dostávají pečující osoby do potíží.
- ✓ Ve spolupráci s kraji zajistíme dostupnost terénních a ambulantních služeb sociální a zdravotní péče tak, aby byly v co největší míře poskytovány v domácím prostředí a místní komunitě.
- ✓ Ve spolupráci s kraji podpoříme rozvoj sítě odlehčovacích služeb všech forem (terénních, ambulantních i pobytových).
- ✓ Zajistíme kvalitní péči v pobytových zařízeních. Zasadíme se o přechod z velkých ústavů ke komunitnímu formátu. V menších spádových zařízeních budou moci ti, kteří ústavní péči potřebují, zůstat v blízkosti svých příbuzných a známých.
- ✓ Podpoříme inovativní možnosti péče v komunitě včetně rozvoje dobrovolnictví a organizované sousedské výpomoci.
- ✓ Zajistíme, aby každý získal potřebné informace nejdále na svém obecním úřadě a bez bariér.
- ✓ Prosadíme rozvoj zejména terénní paliativní péče, včetně dětské hospicové péče a profesionálního provázení pozůstalých rodin.
- ✓ Podpoříme obce při zajištění dostupného nájemního bydlení pro seniory a osoby se zdravotním znevýhodněním, čímž umožníme, aby lidé neodcházeli do ústavních služeb z finančních důvodů. Dotačními programy podpoříme výstavbu bezbariérových domů a bytů, včetně úprav stávajících domácností (viz [Dostupnější bydlení pro důstojné žití](#)).
- ✓ Zajistíme účinnou podporu neformálních pečujících: dostupnost potřebných pomůcek a podpůrných technologií, psychosociální podporu hrazenou státem, informovanost a vzdělávání, například online kurzy a instruktážní videa.

- ✓ Na základě dobré zahraniční praxe navrhne účinné propojení služeb na sociálně-zdravotním pomezí. Cílem je ucelený systém péče o člověka se sníženou soběstačností v přirozeném prostředí.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Více mladých lidí se sníženou soběstačností bude žít v přirozeném prostředí. Mladí pečující budou podporováni v souladu se svými potřebami.

Pro rodiny s dětmi

Pečující rodina bude systémově podporována jako celek včetně zohlednění potřeb všech svých členů, například sourozenců pečovaného dítěte.

Pro lidi ve zralém věku

Dospělí se sníženou soběstačností budou moci žít doma. Pečujícím ve zralém věku bude poskytována všestranná podpora.

Pro seniory

Senioři se sníženou soběstačností budou mít možnost žít a dožít doma, jejich partneři nebudou na péči sami.

Pro zaměstnance

Neformální pečující budou lépe chráněni před ztrátou zaměstnání. Zaměstnanci služeb budou důstojně odměňováni a podpořeni v profesním růstu.

Pro živnostníky a podnikatele

Na domácí péči navazuje poptávka po běžných komerčních službách (stravování, úklidy, wellness). Tento segment bude druhotně posílen.

Pro lidi ve finanční tísní

Díky systémové podpoře budou rodinní pečující, zejména ženy, lépe chráněni před ztrátou zaměstnání, chudobou a důchodovou nerovností.

Pro veřejné finance

Navrhovaná opatření budou rozpočtově neutrální a hodnota efektu bude též finančně nevyčíslitelná v kontextu obhajoby lidských práv a potřeb.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Zasadili jsme se o férové navýšení příspěvku na péči, aby mohli lidé s postižením důstojně žít v domácím prostředí. Více [zde](#).
- ✓ Spustili jsme [vlastní web](#) s přehledem sociálních dávek i s možností vyhledávání a našimi návrhy, jak systém změnit. Web pomáhá lidem zjistit, na jakou podporu mají nárok a jak ji získat.
- ✓ Spolupředložili jsme návrh na transformaci kojeneckých ústavů na centra komplexní péče o děti se zdravotním postižením. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Podíleli jsme se na vybudování menších zařízení s pečovatelskou službou. [Příklad zde](#).
- ✓ Aktivně řešíme, jak pomoci lidem zasaženým koronavirovou krizí. Více [zde](#).
- ✓ Dlouhodobě prosazujeme změny v oblasti financování sociálních služeb, které povedou k jejich rozvoji, zkvalitnění pro klienty a zlepšení podmínek pro zaměstnance. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Podporujeme rozvoj služeb pro seniory, dostupnost služeb domácí péče a zvýšení kvality ústavní péče. Více [zde](#).
- ✓ Aktivně připomínkujeme vládní návrh zákona o sociálních službách, aby bylo zajištěno jejich stabilní i dlouhodobé financování, a tedy i možný rozvoj. Více [zde](#).
- ✓ Vystupujeme proti vládnímu návrhu na úpravu dávek na bydlení, který by zhoršil dostupnost bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel. Více [zde](#).
- ✓ Zabýváme se problémy v oblasti pěstounské péče, dostupností péče o děti mimo ústavy a připomínkujeme vládní návrh novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Prosazujeme podporu terénních služeb a lepší fungování služeb na zdravotně-sociálním pomezí. Více [zde](#).

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Ucelený systém sociálních a zdravotních služeb dostupných v komunitě, včetně podpory neformálních pečujících, nebude dražší než strategie založená na navyšování lůžek ústavní péče. Nezačínáme v „bodě nula“. Už v současné době jsou terénní a ambulantní služby na mnoha místech České republiky na velmi dobré úrovni a pro kraje je jejich rozvoj prioritní. Novinkou není ani bezbariérovost či otázka dostupného bydlení – všechny tyto nástroje jsou již v různé míře uplatňovány. V kontextu respektu k lidským právům jsou tyto procesy navíc nevyhnutelné a dílčím způsobem už nyní legislativně ukotvené (například současný zákon o sociálních službách definuje, že služba má být člověku poskytována v co nejméně omezujícím prostředí). Jádrem našeho řešení je odstranění faktické a legislativní rozpolcenosti systému péče, ze které vznikají „bílá místa“ či naopak duplicity.

A synergie vždy přináší lepší poměr cena/výkon.

KDY SE ZMĚNY, O KTERÝCH MLUVÍTE, PROJEVÍ?

Uvažujeme primárně v horizontu volebního období, kdy máme šanci potřebné změny podle jejich charakteru buď legislativně prosadit, nebo z pozice vlády (prostřednictvím činnosti příslušných ministerstev) prakticky podnit. V oblasti služeb sociální péče to například znamená reálné posilování kapacit terénních a ambulantních služeb. V případě přerodu velkých ústavů do komunitních zařízení to bude samozřejmě trvat déle, lze ale například zajistit, aby nově vznikající zařízení tyto požadavky splňovala. U služeb domácí zdravotní a paliativní péče můžeme během volebního období například prosadit změny v posuzování, kdy má poskytovatel nárok na uzavření smlouvy se zdravotní pojišťovnou. A celkově bude naší prioritou prosadit potřebné legislativní změny, aby se systémy sociální a zdravotní péče sblížily, vyřešila se otázka úhrad či zlepšila spolupráce na financování.

KDYŽ V RODINĚ O NĚKoho DLOUHODOBĚ PEČUJI, CO SE PRO MĚ ZMĚNÍ?

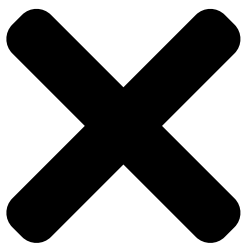
Především prosadíme takové legislativní změny, aby pečující na své rozhodnutí, že se budou o svého blízkého starat, nedopláceli. Aby nebyli stavěni před volbu mezi kvalitou svého života a péčí, nemuseli mít obavy, zda péči finančně, psychicky a fyzicky zvládnou, a nebyli ve své roli osamoceni. Cílíme na nastavení statutu neformálního pečujícího a jeho podpory ze strany státu (ideálně zavedení náhrad odvodů zdravotního a sociálního pojištění, z něhož vyplývají výhody typu nemocenská, nárok na dovolenou z celodenní péče, na využití odlehčovací služby atd.). Současně vnímáme jako vhodné nastavení určité „garance kvality neformální péče“ prostřednictvím systémově ukotveného akreditovaného vzdělávání neformálních pečujících (s jejich minimální finanční účastí) zahrnujícího například základy ošetrovatelství, specifika komunikace s různými příjemci péče, sociálně-právní minimum, základy fyzioterapie, použití kompenzačních pomůcek, základy psychohygieny atd. I mimo rámec legislativních změn budeme téma ve spolupráci se samosprávami, poskytovateli služeb, médiu a dalšími aktéry řešit tak, aby neformální pečující co nejdříve pocítili rozdíl v dostupnosti informací a podpory.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza potřebnosti a financování sociálních služeb. Praha: MPSV. 2019 [cit. srpen 2019]. Dostupné [zde](#).
- [2] Ministerstvo práce a sociálních věcí. [Východiska pro systémovou úpravu financování a další návrhy na úpravu sociálních služeb](#). Praha: MPSV, 10. 6. 2019 [cit. 10. 6. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [3] RICHTEROVÁ, Olga. Máme vizi, jak zajistit předvídatelné financování sociálních služeb a sociální práce. Ministerstva se musí dohodnout. In: Revue pro sociální politiku a výzkum. 2019 [cit. 24. 5. 2019]. ISSN 2570-8481. Dostupné [zde](#).
- [4] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza možného zneužívání dávek pomoci v hmotné nouzi a návrh opatření k zabránění zneužívání sociálních dávek. 2019. Není dostupné online.
- [5] PEMOVÁ, Terezie a PTÁČEK, Radek. Odborná analýza k novele zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. EDUin. 2019 [cit. 5/2019]. Dostupné [zde](#).
- [6] TOPINKA, Daniel a kolektiv. Sociodemografická analýza, mapy rozložení ohrožení dětí a rodin v ČR. Ostrava: SocioFactor, s. r. o. 2013. Dostupné [zde](#).
- [7] BERDYCHOVÁ, Martina. Financování veřejně prospěšných služeb. Praha. 2018 [cit. 25. 6. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [8] Nejvyšší kontrolní úřad. Výroční zpráva NKÚ za rok 2019. 2020 [cit. 3/2020]. Dostupné [zde](#).
- [9] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 18/09. Peněžní prostředky určené na podporu sociálních služeb. Nejvyšší kontrolní úřad. 21. 1. 2019 [cit. 21. 1. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [10] HRUBÝ, Jiří, ed. Sborník z odborného sympozia. Sociální pomoc na rozcestí? Sborník z odborného sympozia, Kancelář veřejného ochránce práv, 19.–20. října 2017. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. 2019. ISBN 978-80-7631-003-2. Dostupné [zde](#).
- [11] Social Services Europe. Towards the Implementation of the European Pillar of Social Rights – the Role of Social Services. Position Paper. April 2018 [cit. 4/2018]. Dostupné [zde](#).
- [12] COFACE: Konfederácia rodinných organizácií európskej únie. 2009. Európska charta rodinných opatrovatel'ov. Brusel. Dostupné [zde](#).
- [13] COLOMBO, F. et al. Help Wanted? Providing and Paying for Long-Term Care. OECD Health Policy Studies. OECD Publishing. 2011. Dostupné [zde](#).
- [14] DUDOVÁ, R. Kombinace práce a péče u osob pečujících o zdravotně postiženého člena rodiny. In: Mosty: Časopis pro integraci. 2013, roč. 14, č. 1. Dostupné [zde](#).

- [15] SCHULZ, Stefan. Sociální politika a politika zaměstnanosti: obecné zásady. Evropský parlament. 2019 [cit. 16. 4. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [16] Zákon č. 108/2006 Sb. ze dne 31. 3. 2006, o sociálních službách. In: Sbírka zákonů České republiky. 2006. Dostupný [zde](#).
- [17] Výstupy projektu Podpora neformálních pečovatелů. FDV Koopolis: Knihovna. 2015 [cit. 16. 4. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [18] Cesta domů. Nejnovější data o postojích veřejnosti a zdravotníků k umírání a smrti. 2015 [cit. 2015]. Dostupné [zde](#).
- [19] DOBIÁŠOVÁ, Karolína a KOTRUSOVÁ, Miriam. Situace pečujících osob a poskytovatelů sociálních služeb ve Středočeském kraji. Evropský sociální fond v ČR. 2014. Dostupné [zde](#).

**LETNÍ DNY VE MĚSTECH JSOU PEKLO.
POJĎME HORKU ČELIT CHYTRÝM
SNIŽOVÁNÍM TEPLoty: VODNÍMI TOKY,
ZELENÍ, ZUŽITKOVÁNÍM DEŠŤŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Centra měst jsou přehřátá průměrně o 2–3 stupně Celsia oproti okolí v důsledku husté zástavby, pevných povrchů, nedostatku či špatného stavu zeleně.^[9] To má negativní vliv na zdraví^[10] a komfort obyvatel, zejména malých dětí a seniorů.

V ČEM JE PROBLÉM

V souvislosti s klimatickou změnou na našem území dochází k nárůstu teploty vzduchu a počtu tropických a letních dnů, úbytku sněhové pokrývky a většího výskytu extrémních projevů počasí. Česko se za posledních 60 let ohřálo o 2 stupně Celsia, v zimě a létě téměř o 3.

Dochází například k poklesu množství povrchových vod a hladiny podzemních vod.^[13] Pozorujeme častější výskyt extrémních meteorologických situací a živelných pohrom, jako jsou přívalové deště a ničivé povodně.^[13]

Ochrana klimatu je hrubě zanedbávána a v zájmu zachování dobrých životních podmínek pro budoucí generace na ní musíme pracovat. Nehodláme vyházovat peníze z oken jako předchozí vlády, ale účelně je vložit do investic, které nás dovedou ke klimatické odolnosti měst.

Pokládáme za naprosto klíčové začít se věnovat ochraně klimatu systematicky a efektivně.

Extrémními projevy změn klimatu jsou významně ohroženi nejen živočichové, rostliny a celé ekosystémy, ale také obyvatelé měst a obcí.^[3]

To, jak města a obce zvládají extrémní projevy změny klimatu, ovlivňuje také podoba okolní krajiny. Když je adaptována, pomáhá v přizpůsobení se na změny také městům a obcím. Naopak rozpálené betonové plochy bez zeleně, které nejsou schopny zadržet vodu, sídla o to více ohřívají. Ve velkých městech se tvoří teplotní ostrovy, kde je teplota nejen v létě o dost vyšší než na venkově.^[6, 9] A právě to musíme změnit. Je třeba, aby

obce tyto extrémní podmínky zvládaly. K tomu napomůžou účinná opatření v krajině jak proti horku a suchu, tak proti následkům přívalových dešťů a povodní.

Je tedy důležité investovat do modernizací, prostřednictvím kterých se podaří zlepšit klima ve městech a jiných sídlech.

Pro zachování kvality života a ochrany zdraví obyvatel je nezbytná adaptace sídel na klimatickou změnu.

NAŠE VIZE

BUDEME ŽÍT VE MĚSTECH A OBCÍCH, KDE BUDE I V LÉTĚ PŘÍJEMNÁ TEPLOTA. STROMY, KEŘE A TRÁVNÍKY VYTVOŘÍ DOBRÉ MIKROKLIMA. DEŠŤOVÁ VODA SE BUDE VYUŽÍVAT NEBO VSAKOVAT, MÍSTO ABY ODTÉKALA DO KANALIZACE. ANI PŘÍVALOVÉ DEŠŤĚ NEZPŮSOBÍ VÝRAZNÉ ŠKODY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Metodicky a dotačně podpoříme města a obce ve vypracování vlastních adaptačních strategií a akčních plánů na změny klimatu.
- ✓ Do stavebního zákona prosadíme povinnost při územním plánování posuzovat jeho soulad s plány na zmírňování klimatické změny a s adaptací na ni.
- ✓ Pro nové stavby a rekonstrukce stanovíme ve stavebním zákoně povinné prvky modro-zelené infrastruktury nebo jejich podíl. Prvků bude na výběr více, aby si stavitel mohl zvolit, co mu bude v daném místě vyhovovat, například zelené střechy, zasakovací nádrže, vodní plochy či vertikální zeleň apod.
- ✓ Formou dotací podpoříme budování zelené a modré infrastruktury na veřejných prostranstvích – na ulicích, náměstích a v parcích. Např. ozelenění souvislých ploch – ať už jsou to střechy či zdi, investice do nádrží sloužících k zadržení vody nebo do průlehů i v prostředí města či využití šedé vody.
- ✓ Zvýšíme ochranu solitérních stromů i stromořadí v obcích a podpoříme novou výsadbu, včetně chodníků a náměstí.
- ✓ Budeme podporovat vývoj efektivních řešení na vsakování dešťové vody u nových staveb a na prostranstvích (např. granty na spolupráci měst s akademickým prostředím či soutěžemi iniciovanými městy a vhodným nastavením dotací).
- ✓ Zasadíme se o efektivní řešení na zasakování a využití dešťové vody a šedé vody na zalévání městské zeleně nebo ve veřejných budovách.
- ✓ Uspořádáme osvětové kampaně pro obyvatele měst a obcí na téma funkce modro-zelené infrastruktury, aby občané věděli, co a proč se mění v jejich městě.
- ✓ Připravíme plán dosažení klimatické neutrality státních úřadů do roku 2035. Státní instituce půjdou příkladem.
- ✓ Efektivně využijeme podporu z EU, která řadí adaptaci na klimatickou změnu za jedno z prioritních témat.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Výhledově 10 let. V prvních dvou letech je potřeba důkladně propracovat strategii investic a začít s ozeleňováním státních institucí a konkrétními investicemi. Řadu opatření již postupně zavádíme na základě strategických dokumentů k Adaptaci na klimatickou změnu. Chceme využít podpory z EU, kde je adaptace na klimatickou změnu jedním z prioritních témat. V první etapě z Národního plánu obnovy.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Zlepší se prostředí i ovzduší, ve kterém se občané denně pohybují. Využití dešťové vody pro zalévání ušetří náklady na pitnou vodu.

Pro rozvoj obcí a měst

Využití dešťové vody pro zálevání ušetří pitnou vodu i finance. Její dostatek umožní pěstovat zeleň zmírňující vedro a sucho. Stromy sníží efekt tepelného ostrova.

Pro mladé

Zelené zóny ve městech budou ideální k odpočinku či aktivitám ve volném čase.

Pro rodiny s dětmi

Vzniknou odpočinkové zóny pro trávení času s dětmi.

Pro seniory

Senioři a malé děti nebudou ve městě v létě trpět vysokými teplotami, které jim mohou způsobit vážné, až smrtelné zdravotní problémy.

Pro zaměstnance

Zlepší se pracovní prostředí. Zaměstnavatelé mohou na střechách budov vytvářet odpočinkové zóny.

Pro živnostníky a podnikatele

Úspory energií a vody povedou ke snížení nákladů na provoz. Využití dešťové vody ušetří podnikatelům poplatky za její odvod do kanalizace.

Pro lidi ve finanční tísní

Ušetří se náklady za energie a vodu a za cesty do přírody za rekreací.

Pro veřejné finance

Včasné investice do modrozelené infrastruktury se v krátkém čase vrátí na provozních nákladech.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Naši radní dlouhodobě prosazují budování modro-zelené infrastruktury v městských budovách a na veřejných prostranstvích. Jde zejména o zelené střechy a systémy na zadržování i využití vody (např. akumulční nádrže, zasakovací průlehy). Motivují k tomu formou dohod i soukromou sféru. Podporují také zalévání dešťovou vodou a ozeleňování měst (stromy, luční trávníky). Příkladem je MČ Praha 12.
- ✓ Vytvořili jsme plán Vodu řešíme teď, ve kterém nabízíme řešení, jak vrátit zeleň i vodu do měst a obcí pomocí budování funkční modro-zelené infrastruktury.
- ✓ Uspořádali jsme seminář Zeleň jako účinná klimatizace sídel, jehož hlavním tématem byl význam a role sídelní zeleně pro úspěšnou adaptaci měst na klimatickou změnu.
- ✓ Interpelovali jsme ministra průmyslu a obchodu i dopravy Karla Havlíčka ohledně zavádění modro-zelené infrastruktury do měst a obcí. Cílem interpelace bylo dosáhnout uznání stromů jako rovnocenného prvku městského prostoru, stejně jako je tomu třeba u technické infrastruktury.
- ✓ Zorganizovali jsme seminář na téma „Rekodifikace stavebního práva: Zrychlení výstavby nebo poškození životního prostředí a dalších veřejných zájmů?“, který si kladl za cíl diskutovat zapojení veřejnosti do stavebních řízení kvůli ochraně životního prostředí.
- ✓ Uspořádali jsme konferenci „Po nás sucho“ v rámci think tanku iSTAR.
- ✓ V rámci platformy Starostové starostům jsme uspořádali seminář „Obce proti suchu“.
- ✓ Pomocí pozměňovacího návrhu prosazujeme povinnost náhrady vykácených stromů, případně úhradu finančního ekvivalentu jejich ekologické funkce.
- ✓ Aktivně se věnujeme problematice opětovného využití šedé vody. Do zákona o ochraně veřejného zdraví jsme prosadili definici užitkové vody. Podali jsme pozměňovací návrh k novele vodního zákona, požadující samostatnou kapitolu právě pro recyklované vody.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Celkově na modro-zelenou infrastrukturu vynaložíme za 10 let cca 10 miliard korun formou dotací, například z programu Dešťovka či financováním ze zdrojů EU (např. Národní plán obnovy), ze strany ČR případně půjde příspěvek na spoluúčast, nebo se realizují bezúročné půjčky. Příjemcům dotace se náklady na dofinancování dotace částečně vrátí ušetřením poplatku za odvod dešťové vody do kanalizace a snížením nákladů na zalévání pitnou vodou. Náklady na osvětlu budou tvořit jednotky milionů korun. Náklady rozpočtu, zejména personální a osvětlové, budou do 20 milionů korun ročně, zbytek lze hradit z fondů EU.

JAK SE ZMĚNY BUDOU PROVÁDĚT?

V první fázi proběhnou změny v podobě jednání expertních týmů na Ministerstvu životního prostředí. V jednotlivých městech pak tuto problematiku dostanou na starosti městští architekti.

MÁME MÁLO PARKOVACÍCH MÍST. NEZABERE ZELENÁ A MODRÁ INFRASTRUKTURA MÍSTA, KDE BY SE DALO PARKOVAT?

Na veřejných prostranstvích musí být vyváženy a skloubeny všechny veřejné zájmy. Současná technická řešení to již umožňují.

BYDLÍM VE MĚSTĚ A CHTĚL BYCH, ABY ZDE BYLO VÍCE ZELENĚ. CO MÁM PRO TO UDĚLAT?

Pokud chcete více zeleně na veřejných místech, je vhodné obrátit se na odbor životního prostředí úřadu města, nebo příslušné radní. Ve městě není úplně jednoduché zeleň sázet. Výsadbu je nutné koordinovat s umístěním sítí atd.

DAJÍ SE OPATŘENÍ PRO HOSPODAŘENÍ S ŠEDOU A DEŠŤOVOU VODOU VYBUDOVAT I NA STARÝCH BUDOVÁCH? A CO PANELÁKY?

Opatření na záchyt dešťové vody se dají jednodušeji udělat na budovách, které mají okapy. U nově rekonstruovaných budov a v panelácích je to složitější, protože svody vody vedou vnitřkem, ale i to je realizovatelné. Využití šedé vody představuje ještě složitější rekonstrukci, ale možné to je. Pro využití šedé vody lze také udělat jednotlivá opatření, např. nádrž na vodu z vany atd.

NEZHORŠÍ VÍCE ZELENĚ PROBLÉMY ALERGIKŮ?

Významným alergenem je prach. Zeleň prach zachycuje a tím snižuje alergickou reakci na něj. Zeleň vytváří příjemné mikroklima, které zlepšuje i stav sliznic a tím přispívá k lepší odolnosti vůči alergiím obecně.

KDO SE BUDE O NOVÉ ZELENÉ PRVKY STARAT?

O zelené prvky na veřejných prostranstvích se starají samosprávy. Pomoc občanů je samozřejmě vítána.

HNED ZA MĚSTEM JE POLE NEBO LES. JE VÁŽNĚ POTŘEBA DÁVAT ZELEŇ I DO MĚSTA?

Ano, je to třeba, protože zeleň v okolí města zvýšené teploty ve městě nesníží. Je nutné zlepšovat mikroklima přímo ve městě. Stromy odpařují vodu a tím mikroklima ve svém okolí zlepšují, efekt však nepůsobí na vzdálenost několika kilometrů. Pod stromy je v létě teplota o 10 stupňů Celsia nižší než na nestíněném trávníku a až o 20 stupňů Celsia nižší než na rozpáleném asfaltu.^[11] Stromy fungují jako klimatizační jednotky.^[4] Snížení teploty ve městech omezí efekt tepelného ostrova.^[4] Mikroklima měst bude příjemné.

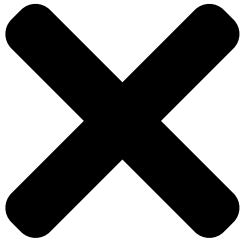
DOTKNOU SE ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ I DOPRAVY VE MĚSTECH?

Abychom dosáhli zvýšení kvality života ve městech a chránili zdraví jejich obyvatel, je třeba zavádět a podporovat šetrné systémy dopravy na území sídel. Města v České republice musí přestat podporovat neefektivní automobilovou dopravu a naopak by měla nabídnout možnost využití služeb šetrné MHD a zároveň se soustředit na rozvíjení bezmotorové a bezemisní dopravy – cyklistické a pěší.^[15] Budeme proto klást důraz na rozvoj infrastruktury pro cyklistickou a pěší dopravu tak, aby byl pohyb pro cyklisty i chodce ve městech bezpečný a omezili jsme znečištění z automobilové dopravy. Je pro nás zásadní, aby města nabízela bezbariérové podmínky pro chodce i atraktivní infrastrukturu. I na větší vzdálenosti musí být město pro chodce prostupné, volba chůze namísto jízdy dopravním prostředkem je žádoucí nejen pro lidské zdraví, ale i pro posilování sociálních vazeb – chodit znamená znát své město a jeho obyvatele.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] STŘEDOVÁ, H., ROŽNOVSKÝ, J., LITSCHMANN, T. (eds): Mikroklima a mezoklima krajinných struktur a antropogenních prostředí. Skalní mlýn, 2.–4. 2. 2011, ISBN 978-80-86690-87-2.
- [2] ROSENZWEIG, C., SOLECKI, W., ROMERO-LANKAO, P., MEHROTRA, S., DHAKAL, S., BOWMAN, T., ALI IBRAHIM, S. Columbia University. New York. 2015. ARC3.2. Dostupné [zde](#).
- [3] Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i. (CzechGlobe) ve spolupráci s IPR Praha a OCP MHMP: Strategie adaptace hl. m. Prahy na změnu klimatu – Analýza dopadů klimatické změny v Praze. 2016. Dostupné [zde](#).
- [4] POKORNÝ, J., HESSLEROVÁ, P., JIRKA, V., HURYNA, H., SEJÁK, J. Význam zeleně pro klima města a možnosti využití termálních dat v městském prostředí. Urbanismus a územní rozvoj, ročník XXI, číslo 1/2018. Dostupné [zde](#).
- [5] ŽÁK, M. Klima měst se neliší jen vyššími teplotami, ukazují studie. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] MACHÁČ, J. Modrozelená infrastruktura z pohledu ekonomie. Prezentace na semináři Zeleň jako účinná klimatizace. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] HUNTER, A. 2019: Hot and bothered: heat affects all of us, but older people face the highest health risks. 2019. Dostupné [zde](#).
- [8] UCAR – Center for Science Education. Urban heat islands. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] US EPA. Climate Change and the Health of Older Adults. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] POKORNÝ, J., BROM, J. Jak stromy chladí a utvářejí místní klima. 2018. Dostupné [zde](#).
- [11] Klimatická žaloba ČR. 2021. Dostupné [zde](#).
- [12] Akademie věd ČR: Expertní stanoviska AV ČR – Klimatická změna. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] MACHÁČ, J. et al. Metodika pro ekonomické hodnocení zelené a modré infrastruktury v lidských sídlech. Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku. Ústí nad Labem 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku. Metodika pro ekonomické hodnocení zelené a modré infrastruktury v lidských sídlech. 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] TNMT. The environmental impact of today's transport types. 2021. Dostupné [zde](#).
- [16] Zdroje upozorňující na konkrétní příklady z praxe:
- Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně: s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. 2019. Dostupné [zde](#).
 - Park Pod plachtami. Brno-Nový Lískovec. 2018. Dostupné [zde](#).
 - Obnova a revitalizace pražských nádrží. 2021. Dostupné [zde](#).

**DOBŘE JSME TO TEĎ VIDĚLI: ČELIT KRIZI
NEMŮŽE JEDEN „KRIZOVÝ MANAŽER“. PRO
POHROMY ČI VELKÉ HAVÁRIE ZAVEĎME
FUNKČNÍ, STÁTEM JIŠTĚNÝ SYSTÉM!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stát neposkytuje obcím a krajům dostatečnou podporu pro případy, kdy samy na řešení nestačí. V případě covidu-19 vláda situaci zhoršila, když nevyužila připravených mechanismů krizového řízení ani potenciálu českého průmyslu a vědecké komunity a nakupovala z Číny za desítky miliard.^[12]

V ČEM JE PROBLÉM

Na některé krize obce a kraje samy nestačí a stát jim v takových případech neumí pomáhat. Jsme dobře připraveni na záplavy, ale jen proto, že nás zasáhly v minulých letech a naučili jsme se je efektivně zvládat. Oproti tomu pandemické plány byly neaktuální a při nástupu covidu-19 ani nebyly použity. Vše ovládla neefektivní a drahá improvizace. Mnohé plány na další typové situace jsou neaktuální a neúplné, především ale nejsou procvičované a zažité těmi, kdo jsou za jejich případné provádění odpovědní. V případě pandemie covid-19 vláda situaci dokonce zhoršila, když nevyužila nejen připravených mechanismů krizového řízení, ale ani potenciálu českého průmyslu a vědecké obce.^[12]

Namísto chaotického řízení je třeba využít připravené racionální postupy a logistické zázemí. Přípravenost na různé hrozby (výpadky proudu, povodně, epidemie, kybernetická napadení) musí být průběžně ověřována. Proto je potřeba vytvořit aktuální krizové scénáře pro jednotlivé hrozby a stejně tak logistické zázemí, které bude na tyto hrozby předem připraveno a které se v případě ohrožení pouze aktivuje. Příkladem může být Finsko a jeho připravenost na epidemii covid-19.^[11]

Stát zároveň musí soustavně a stabilně budovat potřebnou infrastrukturu pro prevenci všech potenciálních hrozeb.

Současná krizová situace ukázala nedostatečnost nynějšího systému nouzového plánování i absolutní nepřipravenost státu na systematické zabezpečování rozsáhlé a dlouhodobé logistické akce. Dlouhodobě budované systémy a postupy pro nouzové

plánování a krizové řízení se po vyhlášení výjimečného stavu ocitly stranou a veškeré aktuální činnosti se řídily pouze extrémním využitím státních prostředků s potlačením standardních mechanismů.^[13] Tento způsob přináší velká zpoždění, neúčelné náklady a zbytečné ztráty.

NAŠE VIZE

STÁT BUDE PŘIPRAVEN NA POVODNĚ, PANDEMIE, VÝPADKY PLYNU A ELEKTŘINY. V PŘÍPADĚ KRIZOVÉ SITUACE OBDRŽÍ OBCE I KRAJE RYCHLOU MATERIÁLNÍ I NEMATERIÁLNÍ PODPORU. OBČANÉ DOSTANOU SROZUMITELNÉ INFORMACE A DOPORUČENÍ, PŘÍPADNĚ OCHRANNÉ POMŮCKY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

System krizové logistiky může být vytvořen mnohem efektivněji – z hlediska přípravy i z hlediska využití:

- ✓ Vytvoříme finanční programy rychlé podpory pro budoucí krizové situace s jasnými pravidly, které budou vybudovány pro potřeby státu, obcí, firem i domácností. Bude je možné spustit ze dne na den.
- ✓ Na Ministerstvu vnitra vytvoříme pozici Státního koordinátora nouzového zásobování.
- ✓ Státní koordinátor zaštití tvorbu procesů pro zajištění nákupů a dodávek v krizových stavech tak, aby byla Správa státních hmotných rezerv na situaci připravena. Zajistí logistické kapacity (prioritně s využitím standardních dodavatelů). Bude koordinovat scénáře krizových situací s jednotlivými resorty. Bude zodpovědný za evidenci veškerých informací a finančních toků, které probíhají v jeho působnosti. Bude moci ústřednímu krizovému štábu doporučit využití výrobních či jiných prostředků soukromého sektoru formou státního příkazu. Bude zajišťovat koordinaci závažných krizových stavů na úrovni EU.
- ✓ Na základě krizových scénářů prosadíme preventivní plánování náhradních kapacit infrastruktury. Do Ústavního zákona o bezpečnosti ČR a Krizového zákona doplníme podrobnější právní úpravu krizových stavů při zachování parlamentní kontroly.
- ✓ Vytvoříme komunikační nástroj pro krizové štáby, hejtmany a starosty.
- ✓ Vytvoříme a zveřejníme celostátní scénáře pro krizové situace a budeme pořádat cvičení (povodně, epidemie, plošný výpadek proudu, ekologické katastrofy).
- ✓ Zasmělníme opce s tuzemskými dodavateli pro nouzové dodávky materiálu dle definovaných scénářů. Takové opce budeme prosazovat i pro celou EU.
- ✓ Vytvoříme celostátní monitorovací a informační systém krizové logistiky pro centrální sběr a distribuci dat souvisejících s krizovým řízením.
- ✓ Zjednodušíme administrativu vypořádání následků mimořádných událostí.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Studenti budou dopředu vědět, jakým způsobem bude probíhat výuka během mimořádného stavu.

Pro rodiny s dětmi

Rodiče budou dopředu vědět, jakým způsobem bude probíhat výuka jejich dětí během mimořádného stavu.

Pro lidi ve zralém věku

Ucelenou a srozumitelnou komunikací nebude docházet ke zbytečným vlnám paniky z krizových opatření.

Pro seniory

Ucelenou a srozumitelnou komunikací nebude docházet ke zbytečným vlnám paniky z nedostatku zdravotních služeb nebo potravin.

Pro zaměstnance

Ucelenou a srozumitelnou komunikací nebude docházet ke zbytečným vlnám paniky z uzavření provozů nebo omezení mobility.

Pro živnostníky a podnikatele

Ucelenou a srozumitelnou komunikací nebude docházet ke zbytečným vlnám paniky z uzavření provozů nebo nedostupnosti zaměstnanců.

Pro lidi ve finanční tísní

Příprava krizových scénářů pomůže s preventivním plánováním sociálně podpůrných programů, aby během krize nikdo nezůstal na holičkách.

Pro veřejné finance

Důkladnou přípravou a spořením omezíme nehospodárné, nahodilé, unáhlené a nesystematické utrácení veřejných prostředků.

Pro státní správu

Metodická podpora zefektivní
hospodaření s veřejnými prostředky,
komunikaci i rozhodovací procesy.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme pandemický zákon, který umožňuje řešit pandemii bez nouzového stavu.^[16]
- ✓ Vytvořili jsme krizové scénáře pro obecní a krajské ohrožení.^[1]
- ✓ Zavedli jsme cvičení blackoutu na úrovni obcí a krajů.^[2]
- ✓ Vybudovali jsme očkovací středisko.^[3]
- ✓ Vytvořili jsme krizový štáb pro případ ohrožení.^[4, 5]
- ✓ Navrhli jsme opatření pro obyvatele hlavního města.^[6]
- ✓ Zmapovali jsme zásoby ochranných prostředků i kapacity lůžek pro dětské i dospělé infekční pacienty.^[7]
- ✓ Představili jsme plán „Za 5 minut 12“.^[8]
- ✓ Spustili jsme web s informačním rozcestníkem a navrhli opatření v období epidemie.^[9]
- ✓ Prosadili jsme úlevy pro firmy a živnostníky postižené pandemií.^[10]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Stabilní, dlouhodobá a profesionální příprava na řešení krizových stavů vychází z dlouhodobého hlediska mnohem levněji a efektivněji než zmatečné utrácení na poslední chvíli. ^[14, 15]

NEHROZÍ, ŽE TO ZASE SKONČÍ FIAKEM JAKO V ROCE 2020?

Pokud vytvoříme krizové scénáře a určíme zodpovědnou „hlavu“ krizového řízení, půjdeme naproti úspěšnému zvládnutí krize. Stejně jako bylo v Německu řízení pandemie svěřeno do rukou Institutu Roberta Kocha, i my potřebujeme mít vytvořen důvěryhodný a efektivní aparát pro nepolitické řízení krize.

JAK MOC BUDOU DO ROZHODOVÁNÍ V PŘÍPADĚ KRIZE ZASAHOVAT POLITICI?

Důležitá je osoba státního koordinátora nouzového zásobování. Výběr této osoby musí být nezpochybnitelný. Bude to expert, který zodpovídá nejen za řízení zásobování v případě mimořádného stavu, ale podílí se i na přípravě krizových scénářů. Jeho role je poradní.

JAK ZABRÁNÍTE TOMU, ABY LIDI PANICKY NENAKUPOVALI ZÁSoby POTRAVIN A LÉKŮ, ČÍMŽ FAKTICKY PŘÍSPÍVAJÍ K JEJICH NEDOSTATKU, ZVYŠOVÁNÍ CEN A VZNIKU ČERNÉHO TRHU?

Klademe vysoké nároky na komunikaci směrem k veřejnosti. Vláda musí předcházet panice zejména jednotným vystupováním. Je nepřijatelné, aby vládní představitelé nebo

jejich zmocněnci vypouštěli neověřené informace nebo měnili rozhodnutí z hodiny na hodinu. Do širšího týmu zodpovědného za komunikaci pozveme i šéfy médií. Budeme monitorovat občanskou diskusi na internetu a detekovat možné dezinformace.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

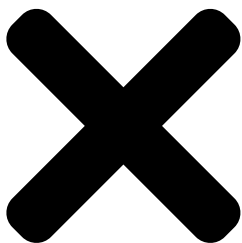
- [1] ČTK. Středočeský kraj vypracuje akční plán pro postup v případě blackoutů. 2017. Dostupné [zde](#).
- [2] HOLOMČÍK, L., Středočeský kraj si při cvičení BLACKOUT 2018 vyzkoušel postupy při totálním výpadku proudu. Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje. 2018. Dostupné [zde](#).
- [3] PROTIVANSKÁ, L. Očkovací centrum bude v každém větším městě kraje, zatím chybí vakcíny. iDnes.cz. 2021. Dostupné [zde](#).
- [4] POLÁK, M. Povodně na Kolínsku 2013. Policie České republiky – KŘP Středočeského kraje. 2013. Dostupné [zde](#).
- [5] MHMP. Krizový štáb hl. m. Prahy řešil zejména nedostatek osobních ochranných prostředků. Piráti. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] MHMP. Krizový štáb hl. m. Prahy doporučil opatření pro území hl. m. Prahy. Piráti. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] MHMP. Praha aktivně spolupracuje na řešení situace kolem výskytu koronaviru. Sociálním zařízením doporučí omezení návštěv. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Piráti. Za pět dvanáct: Piráti a Starostové představili plán na zvládnutí krize. Řeší férové kompenzace, postupné otevření škol, motivaci lidí k testování, pandemický zákon i očkování. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] Piráti. Piráti spustili web s informačním rozcestníkem a vlastními návrhy opatření v období epidemie. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Piráti. Brífink mimořádné schůze. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] The New York Times. Finland, 'Prepper Nation of the Nordics,' Isn't Worried About Masks. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Seznam Zprávy. Účet za čínské roušky šplhá k 10 miliardám. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Vláda ČR. Aktuální info k nouzovému stavu. 2021. Dostupné [zde](#).
- [14] Lidovky. Kdo mohl za utopené metro (škoda 7 miliard). 2017. Dostupné [zde](#).
- [15] NKÚ. Stát podcenil přípravu na pandemii. 2021. Dostupné [zde](#).
- [16] iRozhlas. Poslanci schválili pandemický zákon. 2021. Dostupné [zde](#).

PRŮMYSL PŘIPRAVENÝ NA ZMĚNY

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**NEZASPĚME SVOJI CHVÍLI! PROBUĎME SE
DO TECHNOLOGICKÉ BUDOUCNOSTI. ČTVRTÁ
PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE JE ŠANCÍ, NA
KTERÉ MŮŽEME VYDĚLAT VŠICHNI.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stát sebe, firmy ani občany dostatečně nepřipravuje na probíhající technologickou změnu. Ta přitom v ČR ohrožuje polovinu pracovních míst.^[7, 8, 9] Bez jejího zvládnutí neobstojíme v mezinárodní konkurenci, neudržíme u nás kvalifikované lidi ani dobře placená zaměstnání.

V ČEM JE PROBLÉM

Průmysl 4.0 v podobě prohlubující se digitalizace a automatizace představuje neodkladnou výzvu pro naše hospodářství a společnost. Protože se jedná o celosvětový trend, tak se této změně nevyhneme. Ale pokud k ní přistoupíme proaktivně, můžeme z ní velmi profitovat. Díky zeměpisné poloze a moderním výrobním technologiím k tomu máme i předpoklady. Chybí ale státem podporované prostředí, ve kterém si malé a střední podniky mohou postupy Průmyslu 4.0 osvojovat, a získávat tak globální konkurenceschopnost.

Technologická transformace znamená pro český pracovní trh velkou výzvu. Mezi automatizací nejohroženější povolání patří řidiči, techničtí pracovníci, pracovníci ve službách, obsluha strojů a úředníci v regionech, kde se koncentruje velká část ekonomicky aktivní české populace.^[10] Český trh práce je ve srovnání se zeměmi OECD jedním z nejohroženějších.^[6] Rolí státu je tedy zabezpečit přechod k novým profesím pro ty zaměstnance, které technologická změna zasahuje.

Průmysl 4.0 Česku může přinést řadu výhod. Robotizace a automatizace vytvářejí podmínky pro navrácení částí výroby zpět k místům největší poptávky, protože umenšují konkurenční výhodu levné pracovní síly rozvojových zemí. Pokud by v Česku byla kvalitní infrastruktura, je naše země vhodným kandidátem stát se takovým místem moderní výroby. Vedlejším efektem je pak zkrácení dodavatelských řetězců příznivé pro životní prostředí.

Zvládnutí přechodu na Průmysl 4.0 nám mohou pomoci prostředky z evropských iniciativ jako Next Generation EU, které nabízejí možnost modernizace našeho

hospodářství a energetiky s akcentem na udržitelnost a šetrnost k životnímu prostředí, na edukaci občanů a zajištění záchranné sítě pro lidi a regiony, jež budou transformací negativně ovlivněny.

NAŠE VIZE

VYTVOŘÍME FUNKČNÍ PROSTŘEDÍ PRO RYCHLÝ PŘENOS MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ DO VÝROBNÍ PRAXE, ZAJIŠTĚNÍ POTŘEBNÝCH ODBORNÝCH KAPACIT, ZNALOSTÍ A PRUŽNÉ REKVALIFIKACI ZAMĚSTNANCŮ. SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ BUDE PODPOROVAT ROZVOJ DOVEDNOSTÍ JAKO NAPŘ. INFORMAČNÍ GRAMOTNOST A INOVATIVNOST.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Podpoříme veřejně dostupné databáze možností celoživotního vzdělávání v oblasti kompetencí pro Průmysl 4.0, které budou definovány ve spolupráci se zaměstnavateli.
- ✓ Podpoříme vznik pružných výukových programů na VŠ zaměřených na přenos nejnovějších technologií do praxe, jako je např. prg.ai Minor.^[11]
- ✓ Vytvoříme síť kompetenčních center po vzoru Německa a Velké Británie, která pomohou firmám při přechodu k digitalizaci a robotizaci.^[12, 13] Taková síť bude mít uplatnění v přenosu znalostí v ekonomice i mimo Průmysl 4.0.^[14]
- ✓ Vytvoříme referenční provozy po vzoru TestBedu pro Průmysl 4.0 na ČVUT nebo inovačních laboratoří v Německu.^[2, 3]
- ✓ Budeme směřovat investiční pobídky tak, aby přispívaly rozvoji výzkumně-inovačnímu potenciálu České republiky.
- ✓ Upravíme podmínky pro zaměstnanecké akcie tak, aby byly užitečným nástrojem pomáhajícím růstu startupů.
- ✓ Zavedeme vouchery na konzultace zavádění moderních technologií pro automatizaci procesů do praxe a podporu digitalizace výrobních procesů a využívání dat generovaných ve výrobě, např. pro tvorbu tzv. digitálních dvojčat výrobků i výrobních procesů.
- ✓ Vytvoříme kvalitní a stabilní digitální infrastrukturu i mimo regionální centra.
- ✓ Upravíme současný systém rekvalifikace tak, aby reagoval i na dlouhodobé trendy trhu práce.
- ✓ Zřídíme programy zásadní rekvalifikace v regionech negativně zasažených technologickými a ekonomickými změnami po vzoru Trade Adjustment Assistance (např. při útlumu těžby uhlí).^[1]

- ✓ Lidské zkušenosti mají nevyčísitelnou hodnotu. Materiálně i lidsky podpoříme podnikatele, manažery a zaměstnance všech generací, kteří se podělí o své zkušenosti. Vytvoříme infrastrukturu, která tyto zkušenosti zachytí v digitální podobě (např. konceptem Citizen Science).

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

- První 4 roky – první balíček opatření.
- Další 4 roky – vyhodnocování jednotlivých opatření a jejich dílčí změny.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Nástup Průmyslu 4.0 znamená pro mladou generaci a studenty nové pracovní a podnikatelské příležitosti s dlouhodobou perspektivou.

Pro rodiny s dětmi

Rodiče díky transformaci hospodářství najdou uplatnění v nových systémech výroby, kde budou moci lépe kombinovat rodičovství a kariéru.

Pro seniory

Zvládnutí přechodu na nový ekonomický model posílí veřejné finance, a vytvoří tak prostor pro řešení tristního stavu důchodů.

Pro zaměstnance

Pouze úspěšná transformace tradičního průmyslu zajistí jeho přežití a plynulé navázání na současný stav a udržení zaměstnanosti.

Pro živnostníky a podnikatele

Pro živnostníky a podnikatele představuje Průmysl 4.0 velkou příležitost, kde budou moci uplatnit svou inovativnost a pružnost.

Pro veřejné finance

Naše opatření vyjdou na jednotky miliard. Digitální i další infrastrukturu lze navíc hradit z EU fondů. Návratnost takových politik je vysoká.

Pro větší firmy

Větší firmy díky podpoře Průmyslu 4.0 budou moci intenzivněji inovovat, zvyšovat produktivitu a expandovat na zahraniční trhy.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme digitální technické mapy zjednodušující stavební řízení a zefektivňující procesy veřejné správy.^[4]
- ✓ Podíleli jsme se na narovnání konkurenčního prostředí na trhu mobilních operátorů.^[5]
- ✓ Zasazovali jsme se o podporu inovací prostřednictvím Národního inovačního fondu.^[6]
- ✓ Náš starosta Věslav Michalík inicioval vznik vědecko-technologického klastru STAR – Science and Technology Advanced Region – inovačního regionu ve Středních Čechách se špičkovým vědeckým zázemím a s celosvětovým dopadem.
- ✓ V Libereckém kraji se náš hejtman Martin Půta zasazuje o pomoc v digitalizaci malých a středních podniků a rozvoji Průmyslu 4.0.
- ✓ Kolín se pod vedením Víta Rakušana a Michaela Kašpara stal výstavním českým Smart City.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Vytvořením vhodného prostředí pro inovace a adopci nových technologií podníme soukromé investice. Stát zainvestuje do takového ekosystému jednotky miliard korun, dlouhodobá návratnost takových projektů je ale vysoká. Navíc se tomu nevyhneme – Průmysl 4.0 české firmy ovlivní na každý pád.

NEPOMŮŽE STÁT FIRMÁM NEJLÉPE, KDYŽ JIM NEBUDE STÁT V CESTĚ?

V cestě firmám při inovacích rozhodně stát nehodláme. Chceme systematicky odstraňovat překážky v podnikání. Průmysl 4.0 a obdobně technologické změny ale vyžadují i infrastrukturu, která je odpovědností státu. Digitální infrastruktura, stejně jako zpřístupnění současných znalostních kapacit na veřejných školách firmám pomůže.

NESKONČÍ TO ZAS U DOTACÍ PRO FIRMY S NAPOJENÍM NA POLITIKY A ÚŘEDNÍKY?

Dotacemi tuto technologickou výzvu řešit nelze, proto je ani nebudeme poskytovat. Chceme jen využít potenciál jak veřejné správy, tak právě firem. Chceme investovat do infrastruktury, včetně té měkké, kde se lidé setkávají, sdílejí know-how a nápady a mohou si vyzkoušet nová, inovativní řešení.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

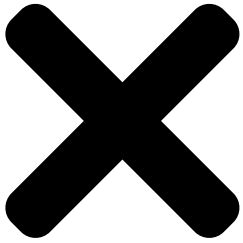
- [1] U.S. Department of Labor. The Trade Adjustment Assistance. 2021. Dostupné [zde](#).
- [2] Labs Network Industrie 4.0. Testzentren. 2021. Dostupné [zde](#).
- [3] ČVUT. Testbed pro Průmysl 4.0. 2021. Dostupné [zde](#).
- [4] Piráti. Digitální technická mapa dostala ve Sněmovně zelenou. 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] Piráti. Piráti se podílí na vzniku zákona, který zlepší postavení zákazníků u mobilních operátorů. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] Piráti. Piráti se zasazovali o pomoc začínajícím podnikatelům prostřednictvím NIF. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] OECD. Job Creation and Local Economic Development 2020: Rebuilding Better. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] NKÚ. Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR. 2019. Dostupné [zde](#).
- [9] McKinsey Global Institute. International Automation. 2017. Dostupné [zde](#).
- [10] Deloitte. Automatizace práce v ČR. 2018. Dostupné [zde](#).
- [11] Prg.ai. Prg.ai Minor. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Catapult Network. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Digital Transformation Monitor. Germany: Industrie 4.0. 2020. Dostupné [zde](#).
- [14] BMWI. Case study on the Mittelstand 4.0 Competence Centres, Germany: Contribution to the OECD TIP Digital and Open Innovation project. 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] Ericsson. How to improve ROI for Industry 4.0 use cases. 2020. Dostupné [zde](#).

VÝZNAMNÁ ROLE V KOSMICKÉM PROGRAMU

2021

PIRÁTI
A STAROSTOVÉ
● ■

NASTUPME VČAS NA PALUBU EVROPSKÉHO KOSMICKÉHO VÝZKUMU. JE TO JEDINEČNÁ PŘÍLEŽITOST PRO NAŠI EKONOMIKU, VĚDU I PRŮMYSL.^[1] KAPACITY NA TO MÁME!

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Kosmické aktivity v ČR nejsou řízeny dostatečně strategicky, dlouhodobě a systematicky. Zároveň trpí nedostatečným finančním a institucionálním zabezpečením.^[2] Hrozí proto, že nám ujede vlak v oblasti průlomových technologií a nových příležitostí v kosmickém sektoru.^[3]

V ČEM JE PROBLÉM

V ČR většinu kosmických aktivit zajišťuje Ministerstvo dopravy, nemá k tomu však samostatný odbor.

Kvůli kompetenčnímu zákonu je většina možných kosmických aktivit v rukou jiných resortů (Ministerstvo školství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zahraničních věcí...), ale ty tomu věnují minimální či žádnou pozornost. To se projevuje na jejich akceschopnosti i např. při jednáních Koordinační rady ministra dopravy pro kosmické aktivity, kdy je mnohdy obtížné přimět zbylé resorty ke spolupráci. Od ledna 2021 se Praha stala sídlem Agentury Evropské unie pro vesmírné aktivity (EUSPA), a je tak centrem evropského kosmického programu, s rozpočtem téměř 15 miliard eur na roky 2021–2027.^[11]

Máme velice úspěšné projekty v podnikatelském inkubátoru Evropské kosmické agentury (ESA BIC) a aktivní vzdělávací odnož (ESA ESERO), stejně jako velké projekty soukromých firem OHB či SAB Aerospace.^[15, 16, 17]

Přes všechny tyto příležitosti je podpora pro kosmický průmysl a vědu a výzkum krátkozraká a nesystematická. Povědomí o kosmických aktivitách je velice povrchní, politická podpora přinejlepším vratká (např. za předchozího ministra dopravy Dana Ťoka byla sekce na 14 dní zrušena).^[13, 14]

Nabízí se také příležitost získat patenty na špičkové technologie, jejichž držiteli budou české firmy a startupy.

Máme jedinečnou možnost včas se zapojit do kosmické ekonomiky, která dosahuje obratu půl bilionu dolarů ročně, a rozvíjející se cis-lunární ekonomiky (probíhající mezi nejvyšší vrstvou atmosféry Země a orbitou Měsíce).

NAŠE VIZE

DOKÁŽEME EFEKTIVNĚ VYUŽÍT PŘÍLEŽITOSTÍ SPOJENÝCH S TÍM, ŽE PRAHA JE CENTREM EVROPSKÉHO KOSMICKÉHO PROGRAMU. ČESKÝ KOSMICKÝ SEKTOR ZÍSKÁ ROSTOUCÍ PODÍL NA EVROPSKÉM KOSMICKÉM VÝZKUMU I PRŮMYSLU. FIRMY BUDOU TĚŽIT Z PŘÍSTUPU KE ŠPIČKOVÝM TECHNOLOGIÍM A VÝSLEDKŮM KOSMICKÉHO VÝZKUMU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Vytvoříme Národní kosmickou agenturu pro lepší koordinaci a koncentraci českých kosmických aktivit, spolupráci napříč vědeckými a vzdělávacími institucemi a průmyslem, všemi úrovněmi veřejné správy, soukromým a veřejným sektorem.
- ✓ Prosadíme ukotvení kosmických aktivit v zákoně tak, aby mezi členy Koordinační rady pro kosmické aktivity, zejména resorty dopravy, školství a obrany, byly jasně určeny mantinely odpovědnosti za jednotlivé projekty a jejich koordinaci.
- ✓ Zrevidujeme existující podporu kosmických aktivit, zajistíme předvídatelnost jejich financování, personální zajištění a dostatečné navýšení rozpočtu na inovace.
- ✓ Zajistíme institucionální zabezpečení pro zapojení ČR do programu kosmické bezpečnosti EU (EU SST).^[10]
Počet satelitů na oběžné dráze překračuje kapacity bezpečného kosmického provozu. S narůstajícím geopolitickým soupeřením se situace na oběžné dráze zhoršuje a je nutné ji řešit.
- ✓ Zajistíme maximální podporu spolupráce mezi Agenturou pro kosmický program EU (EUSPA), vznikající v Praze, a ESA a maximální využití geografické návratnosti našich příspěvků do ESA – ta garantuje návratnost českých příspěvků ve formě zakázek pro české firmy, a to dokonce i v oblastech, kde je český průmysl méně konkurenceschopný v porovnání se zbytkem Evropy.
- ✓ Využijeme satelitní a kosmické technologie a služby pro potřeby všech resortů.
- ✓ Podpoříme průlomové technologie^[4] a rozvoj kosmických aplikací současných špičkových českých vědeckých a průmyslových kapacit, jako je umělá inteligence či laserové technologie.
- ✓ Dohlédneme na plnění krátkodobých a dlouhodobých cílů Národního kosmického plánu a rozpočtu pro kosmické aktivity.
- ✓ V nadnárodních organizacích se budeme aktivně účastnit plnění a formování norem pro kosmické aktivity, jako je průzkum, kolonizace či těžba nerostů ve vesmíru.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

První rok:

- Kompletní revize existujících výdajů na kosmické aktivity ČR
- Definice krátkodobých a dlouhodobých měřitelných cílů v rámci NKP
- Ukotvení v kompetenčním zákoně

Druhý rok

- Zajištění dostatečného finančního a institucionálního zabezpečení
- Zapojení ČR do programu kosmické bezpečnosti EU

Zbytek prvního volebního období

- Rozvoj studijních programů a akademických oborů
- Další rozvoj agentur ESA a EU (ESA Space Solutions, ESA ESERO)

Druhé až třetí volební období

- Sledování návratnosti investic
- Vyjednávání v rámci evropského rozpočtu

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Spolupráce s nadnárodními agenturami bude znamenat příležitost ke studiu nových oborů u nás i v zahraničí (Space Studies).

Pro rodiny s dětmi

Rozvoj kosmických aktivit zajistí (nejen) mladým lidem dlouhodobě udržitelná, dobře placená pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou.

Pro zaměstnance

Rozvoj kosmických aktivit zajistí (nejen) mladým lidem dlouhodobě udržitelná, dobře placená pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou.

Pro živnostníky a podnikatele

Prosperující sektor kosmického průmyslu přinese nové podnikatelské příležitosti pro širokou škálu startupů i zavedených firem.

Pro nás pro všechny

Vývoj a výzkum průlomových technologií přinese pracovní příležitosti, zvýší naši zahraniční prestiž a pomůže zajistit chod moderní ekonomiky.

Pro veřejné finance

Investice do kosmického sektoru mají až desetinásobnou návratnost v horizontu 8–12 let. Dopad na veřejné finance tak bude plusový.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Organizací seminářů a Pirateconu jsme deklarovali veřejnou politickou podporu kosmických aktivit v ČR.^[6]
- ✓ Pravidelně se účastníme koordinačních rad ministra dopravy pro kosmické aktivity, kde si budujeme kontakty na ministerské úředníky i lidi z přidruženého průmyslu.
- ✓ V rozpočtu jsme podpořili navýšení dobrovolných příspěvků do Evropské vesmírné agentury o 275 milionů korun.^[12]
- ✓ V rámci Podvýboru pro letectví a kosmonautiky jsme se zúčastnili dvou ročníků Evropské meziparlamentní vesmírné konference.^[7]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

V současné době jsou kosmické aktivity financovány cca 1,2 miliardou korun ročně z rozpočtu České republiky.^[12] Navýšením dobrovolných příspěvků do Evropské vesmírné agentury v řádu stovek milionů korun ročně můžeme dosáhnout ve výsledku až desetinásobné návratnosti investic.

V případě zapojení ČR do dalších aktivit EU (například kosmické bezpečnosti) bude možné další investice financovat z nových i existujících programů Evropské unie, např. NextGenerationEU či programů Horizon Europe.

K ČEMU V ČR POTŘEBUJEME VESMÍRNÉ TECHNOLOGIE?

Na vesmírných technologiích (satelity – navigace, telekomunikace) je závislá velká část moderní ekonomiky a moderních civilizačních výtobytků, ale např. také inovace v zemědělství či systémy pro rychlou odpověď při přírodních katastrofách. Více v podkladu k Národnímu konventu.^[10]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

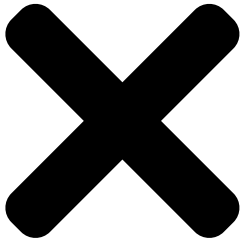
- [1] Národní kosmický plán 2020–2025. Dostupné [zde](#).
- [2] Institucionální zabezpečení kosmických aktivit v ČR. 2018. Dostupné [zde](#).
- [3] Voxpot.cz. Čína odstartovala na Měsíc: Jak totalitní moc získává náskok ve vesmíru. 24. 11. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] MAKOTO HEIN, Andreas, BRUN, Juliette. 22nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON ENGINEERING DESIGN. A conceptual framework for breakthrough technologies. Srpen 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] International Space University. Dostupné [zde](#).
- [6] Pirátské listy: Piratecon ke kosmonautice. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] European Interparliamentary Space Conference. Dostupné [zde](#).
- [8] National Space Society. návratnost investic do kosmických programů. Dostupné [zde](#).
- [9] Asociace pro mezinárodní otázky. NATO ve vesmíru: Český PULS pro kosmickou bezpečnost? 10. 12. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Podkladový dokument pro jednání kulatého stolu Národního konventu o EU: Kosmické aktivity Evropské unie z pohledu ČR. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Deník.cz. Miliardové příjmy i prestiž. Česko je kosmickým srdcem Evropy. 8. 11. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] Ministerstvo dopravy. Na investice do budoucnosti ČR v kosmickém průmyslu půjde o bezmála 300 milionů Kč více než letos. 2. 12. 2019. Dostupné [zde](#).
- [13] Seznam Zprávy. Vláda začala s vyhazovými politiků ČSSD a lidovců. Náměstci se diví, že jim nikdo nic neřekl. 22. 12. 2017. Dostupné [zde](#).
- [14] Úřad vlády ČR. Zápis z Rady pro výzkum, vývoj a inovace. 2016. Dostupné [zde](#).
- [15] ESA Business Incubation Centre Prague – podnikatelský inkubátor se zaměřením na inkubaci a rozvoj technologicky progresivních startupů, které ve svých komerčních produktech či službách využívají vesmírné technologie nebo systémy. Dostupné [zde](#).
- [16] BusinessInfo.cz. Firma OHB Czechspace se stává součástí mise planetární obrany Hera. 15. 12. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] BREJLOVÁ, Iva. Na vesmírných experimentech na ISS se bude poprvé podílet česká firma. SAB Aerospace projekty na ISS. Dostupné [zde](#).

STABILNĚJŠÍ KORUNA VŮČI EURU

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**POHYB KURZU NAŠÍ MĚNY STOJÍ DESÍTKY
MILIARD – EXPORTÉRY I NÁŠ STÁT.
STABILNĚJŠÍ KORUNOU VŮČI EURU ULEVÍME
OBCHODU I SOBĚ. ÚSPORU POCÍTÍME!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Naše exportně orientované firmy kvůli kolísajícímu kurzu koruny utrácejí peníze za kurzové zajištění v hodnotě až 0,5 procenta HDP.^[1] Státy v eurozóně i jen v Evropském mechanismu směnných kurzů ERM II mají nižší náklady na obsluhu dluhu.^[8] Hrozí propad reálné hodnoty koruny vůči euru.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

K přijetí eura se ČR zavázala v roce 2004. Zavedení společné evropské měny by pomohlo firmám, zlevnilo zahraniční obchod, umožnilo snadnější porovnání cen a cestování. Euro má i geopolitický přínos – nyní jedná o ekonomice EU napřed eurozóna, až pak jsou „informovány“ další země.

Na Slovensku euro mají od roku 2009 a navzdory počáteční nejistotě si ho 81 procent Slováků pochvaluje^[9] a ke zvýšení cen nedošlo.^[11] I mezi Čechy mírně převažuje názor, že euro ostatním státům pomohlo. Nicméně přes 60 procent ho odmítá – drtivá většina lidí si myslí, že na to není ČR připravena. Podpora výrazně klesla po ekonomické krizi v roce 2009. Současně 75 procent Čechů uvádí, že by si zvyklo.^[10]

Kurzový mechanismus ERM II (Exchange Rate Mechanism) je způsob navázání kurzu měny na euro, aby se kurz pohyboval v rámci tzv. fluktučního pásma. Zapojení do ERM II po dobu minimálně dvou let a zachování kurzové stability jsou podmínkou přijetí eura. Měna se musí v rámci ERM II pohybovat v užším intervalu, než je standardní fluktuční pásmo ± 15 procent.^[6]

Dluhopisy české vlády v březnu 2021 měly třetí nejvyšší úrok (1,92 procent) ze státních dluhopisů v EU, což výrazně prodražuje obsluhu státního dluhu. Ve většině zemí eurozóny naopak neplatí za státní dluh téměř žádný úrok, například Slovensko ještě něco málo „vydělalo“ (–0,09 procent). I když tak mají některé země eurozóny větší dluhy, mají výrazně nižší náklady na obsluhu dluhu. Výnosy věřitelů jsou nízké i v zemích, které teprve loni vstoupili do ERM II – Bulharsko (0,22 procent) a silně zadlužené Chorvatsko

(0,74 procent). V ČR spolu s Maďarskem vzrostly úroky za posledních 12 měsíců nejvíce z celé EU. Vstup do ERM II tak zvýší důvěru investorů a sníží českému státu náklady na obsluhu dluhu.^[8]

NAŠE VIZE

**STABILNĚJŠÍ KURZ KORUNY VŮČI EURU UŠETŘÍ DESÍTKY MILIARD KORUN NA
OBSLUZE STÁTNÍHO DLUHU A NÁKLADECH SPOJENÝCH S POHYBEM KURZU.
PŘIPRAVÍME ČESKO NA VSTUP DO EUROZÓNY, ABY TO BYLO VÝHODNÉ.
ZAHÁJÍME OSVĚTU A VEŘEJNOU DISKUSI S CÍLEM INFORMOVANÉHO
ROZHODNUTÍ PO ROCE 2025.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zajistíme vstup Česka do ERM II, což stabilizuje korunu vůči euru ve flukтуаčním pásmu ± 15 procent. Upravíme zákony především z formálního pohledu v Česku tak, aby byla splněna kritéria pro vstup do ERM II (Evropský mechanismus směnných kurzů).
- ✓ Na mezinárodních jednáních budeme požadovat dodržování Fiskálního paktu a dalších rozpočtových pravidel členských států i Evropské unie jako takové, aby se státy EU nezadlužovaly nad rámec svých možností splácení, což by mohlo ohrozit stabilitu členských států a následně i EU.
- ✓ Po odmlce znovu jmenujeme Národního koordinátora pro zavedení eura. Zpracujeme aktuální studie ke vstupu do eurozóny a zajistíme veškeré přípravné práce.
- ✓ Vláda bude ve spolupráci s Českou národní bankou (ČNB) realizovat osvětu a veřejnou diskusi k euru.
- ✓ Budeme dál dohlížet na dodržování tzv. finanční ústavy, abychom udrželi české veřejné finance v dobré kondici.
- ✓ Dáme impuls směrem k ČNB, aby vstup do ERM II a vytvoření stabilního prostředí vnímala jako strategický cíl.
- ✓ Exportní ekonomika Česka je už dnes silně provázaná s eurozónou. Řada transakcí – včetně vnitrostátních – již probíhá ve společné evropské měně. Umožníme proto firmám, aby mohly vést účetnictví a daňové evidence v eurech, projeví-li o to zájem.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Jedno volební období pro přípravu a vstup Česka do ERM II.

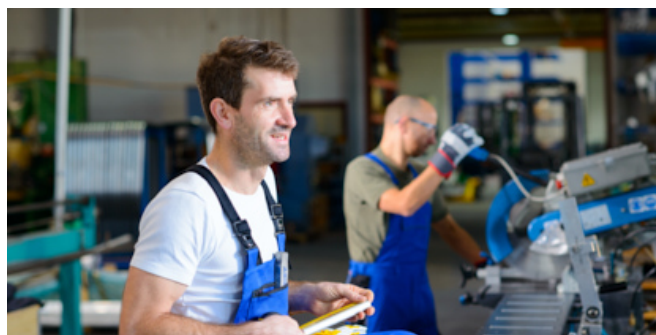
Samotné přijetí eura bude pravděpodobně možné nejdříve až v dalším volebním období po roce 2025, po splnění maastrichtských kritérií včetně minimálně dvouletého členství v ERM II. Finální krok přijetí by měl být učiněn co nejdříve ve chvíli, kdy budou vyjednané podmínky pro občany České republiky výhodné.^[3]

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Stabilizací kurzu a omezením výkyvů si občané zachovají svou kupní sílu a omezí se efekt zdražování produktů v případě propadu kurzu.

Pro zaměstnance

Zvýšená důvěra investorů po vstupu do ERM II pomůže udržet nízkou míru nezaměstnanosti.

Pro živnostníky a podnikatele

Stabilizací kurzu dojde k posílení jistoty a snížení transakčních nákladů českých firem obchodujících v EU ohledně zajišťování kurzu.

Pro lidi ve finanční tísní

Vstup do ERM II může pomoci stabilizovat i snížit ceny všem spotřebitelům.

Pro veřejné finance

Stabilizace koruny po vstupu do ERM II zvýší důvěru investorů, sníží náklady na obsluhu dluhu a zvětší politický vliv Česka v eurozóně a EU.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Otevřeli jsme debatu o euru, které se jiné strany bojí, protože vysvětlit přínosy občanům není jednoduché a po finanční krizi ani populární. Přitom, pokud čeští občané pochopí smysl přijetí eura v komplexním pojetí a nedají pouze na populistická hesla, budou pravděpodobně společnou měnu podporovat stejně jako většina obyvatel zemí eurozóny.
- ✓ Snažili jsme se jednat odpovědně a minimalizovat výjimky v rozpočtové odpovědnosti prosazované vládou, aby nebylo tempo zadlužování tak extrémní, nebyl ohrožen rating Česka a výdaje byly efektivní. Bez odpovědné rozpočtové politiky nelze splnit Maastrichtská kritéria.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK BUDE STÁT VSTUP DO ERM II A DALŠÍ POPSANÉ KROKY V PŘÍŠTÍM VOLEBNÍM OBDOBÍ?

Samotný vstup do ERM II je pouze formální záležitostí, která ČNB nasměruje v tom, v jakém rozpětí vůči euru má udržovat kurz české koruny. Stát, reprezentovaný především ČNB, se tak musí snažit udržovat stabilní kurz. S tím má již ČNB dostatek zkušenosti. V tomto případě by administrativa neměla přinést významné dodatečné náklady.

Česko mělo v březnu 2021 3. nejvyšší výnosnost na státních dluhopisech pro věřitele (1,92 procent) v EU po Rumunsku (3,23 procent) a Maďarsku (2,77 procent), což bude České republice výrazně prodražovat obsluhu státního dluhu. Výnosová křivka je pro věřitele na nule nebo pod ní ve většině zemí eurozóny (například Slovensko mělo -0,09 procent, nejvyšší výnosnost v eurozóně měly řecké dluhopisy s 0,9 procent). Výnosy věřitelů jsou nízké i v zemích, které teprve loni vstoupili do ERM II – Bulharsko (0,22 procent) a silně zadlužené Chorvatsko (0,74 procent). V České republice spolu s Maďarskem vzrostly věřitelské výnosy z dluhopisů za posledních 12 měsíců nejvíce z celé EU. Vstup do ERM II by tak měl zvýšit důvěru investorů a snížit českému státu náklady na obsluhu dluhu, což by mělo mít velmi pozitivní dopad na státní rozpočet.^[8]

Náklady na pozici národního koordinátora budou v řádu jednotek milionů korun. Celkově by měl vstup do ERM II být rozpočtově pozitivní.

CO BUDE TEDY ZJEDNODUŠENĚ CÍLEM PRO PŘÍŠTÍ VOLEBNÍ OBDOBÍ?

Vizí je posilovat ekonomiku také strukturálně, vytvářením vyšší přidané hodnoty. To spočívá v tlaku na inovace, přesun od odvětví náročných na suroviny a manuální práci k „chytrým“ procesům. Tento přechod však sráží umělé oslabování koruny. Cílem je přistoupit k ERM II^[7] nejen kvůli přijetí eura v budoucnu, ale je to zejména v souladu s vizí, že ekonomika Česka nemá být pouze montovnou Německa. ERM II zabrání nenadálým a často umělým oslabováním kurzu, ale naopak vyvolá mírný tlak na posilování koruny, což by posunovalo kurz směrem tam, kde je jeho tržní rovnováha. Vstup do ERM II necílí na rychlé posílení měny, ale na její stabilizaci, což většinou vedlo

právě k posilování, a to i díky větší důvěře partnerů v takovou ekonomiku.^[4] V případě kurzových tlaků je pohyb uvnitř flukтуаčního pásma udržován jak národní centrální bankou, tak Evropskou centrální bankou (ECB). Stabilní koruna vytváří dobré prostředí pro rozvoj, jehož vedlejším efektem je posilování koruny díky vyšší poptávce po ní.

JAKÉ VÝHODY VYPLÝVAJÍ STÁTŮM Z ÚČASTI V EUROZÓNĚ?

Česká republika se zavázala přijmout euro po splnění maastrichtských kritérií. Současná rozpočtově neodpovědná vláda Andreje Babiše některá kritéria neplní a znemožňuje jejich splnění i v příštím volebním období. Stabilita eurozóny je jedním z pilířů růstu prosperity Evropské unie včetně Česka.

Přijetí eura by ulehčilo život českým podnikatelům, kterým by klesly náklady za pojištění proti výkyvům kurzu. Úspory by pak mohli využít na reinvestice v Česku nebo na zvyšování mezd svých zaměstnanců. Přitáhlo by to také zahraniční investory a český akciový trh by se stal atraktivnějším.

Přijetí eura by nesnížilo reálnou hodnotu našich mezd, zjednodušilo by se srovnávání cen s jinými zeměmi. Ceny dovozového i vyváženého zboží by se snížily o transakční náklady. Odpadla by nutnost měnit peníze při cestování, práci a studiu v zahraničí. Odstranění kurzového rizika by rozšířilo investiční možnosti českých občanů.

Finanční krize započatá v roce 2008 udělila eurozóně důležitou lekci, která značně otřásla důvěrou evropských občanů v euro. Tato krize byla důsledkem nezodpovědného hospodaření bank a předlužení států, které se následně ocitly na pokraji bankrotu. V reakci na to byly přijaty reformy – vznikl například Evropský stabilizační mechanismus (ESM). Byl vytvořen jednotný mechanismus pro řešení bankovních problémů, po jehož dokončení přestane záchrana bank negativně dopadat na jednotlivé členské státy.

Pandemie koronaviru ukázala, že Evropská komise dokáže poskytnout výraznou finanční pomoc i v případě nenadálých krizí.

I když tyto nástroje nejsou dokonalé a potřebují ještě další reformy, poskytují eurozóně větší stabilitu, než má finanční systém samotné České republiky využívající českou korunu. Ten s sebou nese menší důvěru investorů a větší náklady na zajištění. Důsledky jsme pocítili například během koronavirové krize. Během jednoho měsíce klesl kurz koruny o 10 procent, což přineslo zdražování a ztrátu kupní síly českých občanů.

Nestabilní kurz nepředstavuje problém pouze pro spotřebitele, ale i pro české firmy, které exportují zhruba 85 procent svých produktů do zemí EU, i pro importéry.

Firmy, které obchodují se zahraničím, se proti kurzovým výkyvům často zajišťují nákupem finančních derivátů. Řada z nich proto dobrovolně na euro sama přešla. To je důvodem, proč přijetí eura podporuje například český Svaz průmyslu a dopravy.

Navíc z šetření Svazu průmyslu a dopravy, které pravidelně provádí společně s ČNB, vyplývá, že české firmy v rámci domácích plateb používají již nyní euro dlouhodobě v intervalu 15–20 procent, tj. že 15 až 20 procent jejich domácích (mezi rezidenty ČR) plateb neprobíhá v korunách, ale v eurech.^[12] Plus samozřejmě řada transakcí vůči zahraničí je v eurech (tržby z exportu, nákupy vstupů, financování...).

V eurech je už téměř třetina objemu úvěrů, které české podniky čerpají od tuzemských bank a českých poboček zahraničních bank. Před pěti lety to bylo jen něco málo přes pětinu. Data neberou v potaz úvěry bankám a finančním institucím.

„Občas dokonce měníme do eur i stávající dlouhodobé úvěry původně poskytnuté v českých korunách. Trend roste s tím, jak se rozevírají nůžky mezi úrokovými sazbami v korunách a eurech,“ říká mluvčí Raiffeisenbank Petra Kopecká.

Zmíněný třetinový podíl úvěrů v eurech může být navíc ještě vyšší, než kolik ukazují statistiky centrální banky. Její čísla nepostihnou situaci, kdy český podnik dostane úvěr v eurech od jiné firmy v rámci koncernu či od zahraniční banky, která pobočku v Česku vůbec nemá.

Vedle nižších úroků je důvodem rostoucí oblíbenosti úvěrů v eurech u českých podniků také přirozené zajištění proti výkyvům kurzu koruny vůči společné měně. Půjčky v eurech si berou zpravidla vývozci, kteří mají v této měně tržby.

Vstup do ERM II může zvýšit důvěru investorů. Země využívající euro jsou investory hodnoceny jako méně rizikové.

Kvantifikovat přínosy a rizika přistoupení k euru je velmi obtížné. Z dlouhodobého hlediska lze ale považovat srovnávání ekonomických nerovností mezi zeměmi EU a vytvoření funkční měnové unie za jednoznačně pozitivní proces, na kterém by mělo Česko participovat. Z rostoucí životní úrovně by benefitovali především čeští občané.

PROČ JE VHDNÉ STABILIZOVAT KURZ KORUNY ÚČASTÍ V ERM II?

Stabilní kurz koruny bez větších výkyvů může pomoci českým občanům ochránit reálnou hodnotu peněz a firmám snížit náklady na zajištění proti kurzovým ztrátám.

Kromě odpovědné rozpočtové politiky, která by byla z mnoha důvodů pro české občany výhodná, je vhodné i stabilizovat kurz koruny.

Pro budoucí přijetí eura je důležité postupně dále sladovat hospodářský cyklus ČR s eurozónou.

Podmínkou přijetí eura je také minimálně dvouletý pobyt v ERM II, kdy by bylo cílem ČNB držet co nejstabilnější kurz s variabilitou 15 procent nahoru či dolů a zároveň inflaci pod 3 procenty, což by pomohlo i české ekonomice.

Slovensko v ERM II bylo přes 3 roky a cílilo postupně na tři různě vysoké kurzy slovenské koruny vůči euru v závislosti na vývoji ekonomiky, kdy v ERM II slovenská koruna posílila postupně o více než 21 procent z výchozích 38,455 na 30,126 za euro. Dánsko, které má výjimku na přijetí eura, je členem ERM II od roku 1999.

Za předpokladu vhodně stanovené centrální parity a po dohodě s ECB by bylo možné v rámci ERM II postupně zužovat flukтуаční pásmo. Tento režim používali před přistoupením k euru v Estonsku, Litvě i Lotyšsku, které strávilo v ERM II před přijetím 8 let.

Pobyt v ERM II tak může být výhodný pro všechny a lze v něm provádět flexibilně úpravy, jak analyzuje i studie akademiků z FIS VŠE.^[4]

ZNAMENÁ VSTUP DO ERM II FAKTICKÉ PŘIJETÍ EURA?

Nikoliv. ČR se vstupem do EU zavázala přijmout euro jako svou měnu při vstupu do EU. Kdy euro přijme záleží na reálné politické vůli a ekonomické kondici země. Jednou z podmínek tzv. maastrichtských kritérií (konvergenčních kritérií) pro přijetí eura je stabilita devizového kurzu, což reálně znamená, že alespoň dva roky před vstupem do měnové unie by se kandidátská země měla zapojit do ERM II^[6] a po tuto dobu by nemělo dojít k devalvací.

Kandidátská země není po 2 letech povinna euro přijmout (např. Slovensko bylo v ERM II přes 3 roky).

JE PŘIJETÍ EURA BEZPEČNÉ? VZPOMEŇME NA KRIZI EUROZÓNY V ROCE 2008.

Finanční krize započatá v roce 2008 udělila eurozóně důležitou lekci, která značně oťrásla důvěrou evropských občanů v euro. Tato krize byla důsledkem nezodpovědného hospodaření bank a předlužení států, které se následně ocitly na pokraji bankrotu.

V reakci na to byly přijaty reformy – vznikl Evropský stabilizační mechanismus (ESM). Byl vytvořen jednotný mechanismus pro řešení bankovních problémů, po jehož dokončení přestane záchrana bank negativně dopadat na jednotlivé členské státy.

Pandemie covid-19 ukázala, že Evropská komise dokáže poskytnout výraznou finanční pomoc i v případě nenadálých krizí. I když jde o značný pokrok, řada mechanismů potřebuje další reformy. Ekonomické nerovnováhy mezi jednotlivými zeměmi zůstávají nadále rizikem pro soudržnost a prosperitu EU.

Kvantifikovat přínosy a rizika přistoupení k euru je velmi obtížné, ale z dlouhodobého hlediska považujeme srovnávání ekonomických nerovností mezi zeměmi EU a vytvoření funkční měnové unie za jednoznačně pozitivní proces, na kterém chceme participovat.

KOLIK BY PŘIJETÍ EURA STÁLO?

Přijetí eura přinese jednorázové náklady na výrobu bankovek i mincí a na změnu měny v účetnictví státu, obcí, firem v řádech celkově jednotek miliard korun. Banky zaplatí zhruba 4,4 miliard korun jako kapitál ECB, dále přibližně 26 miliard do krizového fondu. Stát vloží zhruba 50 miliard do fondu ESM.^[13]

Úsporu přinese společností za omezení kurzového zajištění, směnu a vedení měn v účetnictví. Občané ušetří za směnu měny v případě cestování do zahraničí. Úspora společností se může promítnout do snížení cen pro konečné spotřebitele.

Kvantifikovat přínosy a rizika přistoupení k euru je velmi obtížné, ale z dlouhodobého hlediska lze považovat srovnávání ekonomických nerovností mezi zeměmi EU a vytvoření funkční měnové unie za jednoznačně pozitivní proces, na kterém by mělo Česko participovat. Z rostoucí životní úrovně by benefitovali především čeští občané.

JSTE PRO OKAMŽITÉ PŘIJETÍ EURA?

Respektujeme vůli většiny obyvatel, která se k tomuto kroku staví zdrženlivě. Během příštího volebního období k přijetí eura kvůli nemožnosti splnit všechna kritéria prakticky dojít nemůže. Finální přijetí eura může být učiněno nejdříve po roce 2025. Do té doby budeme proaktivně a objektivně informovat českou veřejnost o přínosech eura, vyvracet domnělá rizika a tlačit na zmírnění rizik reálných. Věříme, že poctivým vysvětlováním postupně změníme postoj odmítající části veřejnosti k euru.

Je třeba si také uvědomit, že proces zavedení eura od vstupu do ERM II trvá přibližně 3–4 roky. O finálním přijetí eura by se mohlo po splnění podmínek rozhodnout v dalším volebním období po roce 2025, a to ve chvíli, kdy by to bylo výhodné pro Česko a české občany i EU a občany eurozóny.

Pro hladký přechod z koruny na euro budou po přechodnou dobu povinně uváděny ceny v obou měnách.

BUDE O PŘIJETÍ REFERENDUM?

Nebude, referendum už bylo. Česká republika se zavázala euro přijmout hlasováním v referendu při schvalování vstupu do Evropské unie. Tento závazek je součástí přístupové smlouvy.

NEBUDE SE DO PŘIJETÍ EURA V EU ROZHODOVAT O NÁS BEZ NÁS?

Bude. Otálení ovšem situaci pouze zhoršuje. Česká ekonomika se díky své silné závislosti na vývozu řídí hospodářským cyklem celého evropského kontinentu, do jehož ovlivňování ovšem Česko nemůže mluvit.

Proto nechceme být pasivním pozorovatelem, chceme spoluurčovat vlastní osud. Odchodem Velké Británie a vstupem Chorvatska, Bulharska a Rumunska do eurozóny se navíc dále posouvá rovnováha mezi státy platícími eurem a těmi ostatními. Těžiště rozhodování se tak posouvá do eurozóny samotné a státy mimo – včetně České republiky – na něj ztrácejí vliv.

CO BUDOU PROSAZOVAT NAŠI EUROPOSLANCI A ČR V EU?

Naši poslanci budou prosazovat:

- reformu fiskálního paktu a důslednou kontrolu jeho pravidel,
- důslednou kontrolu čerpání evropských dotací, podmíněné dodržováním právního státu, environmentální odpovědností a omezením daňových úniků,
- jasná pravidla pro řešení dluhových krizí členských států,
- větší zohlednění pozice ekonomicky slabších států v ESM
- dokončení bankovní unie
- další integrační kroky pomáhající zlepšení fungování měnové unie, postupné směřování k fiskální unii.

Prosazování těchto kroků je dlouhodobá záležitost, která nekončí vstupem do eurozóny. Nechceme proto nesplnění některého z bodů plánu používat jako alibi pro oddalování vstupu do eurozóny.

Celkové hodnocení podmínek, které jsou pro vstup vyjednány (jde zejména o hodnotu konverzního kurzu, tzv. centrální parity, nebo otázku výše příspěvku do ESM), je do velké míry subjektivní a politickou otázkou. Proces vstupu do eurozóny skrze ERM II ale trvá několik let, během kterých může o konečném přijetí probíhat intenzivní veřejná diskuse.

BUDEME PO PŘIJETÍ EURA PLATIT DLUHY ZA STÁTY EUROZÓNY?

V rámci ERM II žádné závazky nevznikají. Každý stát eurozóny si platí své dluhy sám, ECB a Evropská komise primárně pomáhá snižovat náklady na dluhovou službu. Značný objem financí, které ČR v minulosti od EU obdržela, byl hrazen i těmito zeměmi.

V každém společenství je třeba vzájemně sdílet jak výhody, tak i náklady, solidarita nemůže fungovat jen jedním směrem. Nikde není zaručeno, že se Česko jednoho dne nedostane do problémů. Úkolem politiků v EU je zajistit nám adekvátní účast na těchto mechanismech.

Z hlediska výše přidělených dotací jsme si nikdy nemohli stěžovat. V případě příspěvků do ESM zastáváme názor, že by měl poměr příspěvků více zohlednit země s nižší platovou úrovní.

Bez přijetí eura však do těchto diskusí nemůžeme vstupovat. Pokud by došlo k ekonomickému kolapsu eurozóny, zhroutila by se velmi pravděpodobně i silně navázaná česká ekonomika i bez členství v eurozóně, proto je v našem zájmu prosperita celé EU.

PROČ BY MĚLO BÝT VÝHODNÉ STANOVIT V RÁMCI ERM II CÍLOVÝ KURZ KORUNY VŮČI EURU?

Chceme dát českým zaměstnancům a střadatelům jistotu, že jejich platy a úspory nebudou náhlým výkyvem kurzu znehodnoceny. Mnoho zboží (elektronika, léky, palivo, potraviny...) dovážíme ze zahraničí. Při propadu kurzu by se zboží zdražilo.

Likvidační může být propad kurzu koruny i pro lidi, kteří z libovolného důvodu mají dluh v cizí měně (např. hypotéka na Slovensku).

Za druhé je stabilizace přesně to, co bychom dělali, kdybychom přijali euro, jen ta ohromná finanční nerovnováha by nešla použít na splácení státního dluhu, ale ležela by na imaginárním, nikdy nevyužitém účtu ČNB.

Za třetí je stabilita přesně to, co z ekonomického pohledu dělá Německo. V případě rozbití eura by jeho měna prudce vystřelila nahoru a následoval by jeho hospodářských pokles.

A za čtvrté bude stabilizace výhodná pro české podniky, jež nyní musí vydávat na zajištění se proti výkyvům kurzu prostředky, které by jinak mohly využít na reinvestice v Česku nebo na zvyšování mezd svých zaměstnanců.

NEZTRATÍME BUDOUCÍM PŘIJETÍM EURA SUVERENITU?

Ačkoliv bychom přijetím eura ztratili možnost samostatně ovlivňovat měnovou politiku Česka, je nutné si uvědomit, že česká ekonomika je už nyní silně závislá na eurozóně a de facto roste i padá s ní, a to bez možnosti se přímo podílet na rozhodování o její budoucnosti.

Devalvace měny může být jen dočasným polštářem, který dokáže velmi omezeně „odpružit“ šokové změny ve světě ve vztahu k české ekonomice. Pokud ale máte velkou část rizik zajištěnou a stejně nemáte zakázky, tak vám ani oslabení kurzu koruny nepomůže. A stejně jako má výhody a nevýhody přijetí eura, tak má pro některé subjekty výhody a pro některé ale i nevýhody možnost autonomní měnové politiky a oslabení kurzu.

Podíl exportu z ČR do zemí EU v roce 2018 činil 84,1 procent (32,4 procent jen Německo).^[14] Naopak by se guvernér ČNB stal členem Rady guvernérů ECB a podílel by se tak na rozhodování v rámci měnové politiky celé eurozóny. Obdobně by představitelé českého státu získali podíl na rozhodování v dalších orgánech eurozóny. Českou suverenitu neztratíme, naopak získáme další silnou suverenitu evropskou.

NEZVÝŠILY BY SE BUDOUCÍM PŘIJETÍM EURA CENY?

Obyvatelé některých států eurozóny získali pocit, že zavedení eura způsobilo zvýšení cen. Statistické údaje o vývoji inflace tyto domněnky však vesměs nepotvrdily.^[5] Ve skutečnosti došlo k nárůstu cen jen na některých místech a u některých položek, jejichž podíl na celkových spotřebitelských výdajích byl omezený.

U jiných druhů zboží naopak ceny stagnovaly či dokonce klesly, takže celkový dopad na statisticky vykazovanou inflaci byl minimální. V některých případech cenový růst nesouvisel se zavedením eura, ačkoliv byl této události mnohými spotřebiteli připisován.

Uvedenému riziku, že se lidé budou obávat eura kvůli zdražování, je třeba věnovat maximální pozornost. Proto také Národní plán zavedení eura v ČR zdůrazňuje princip cenové neutrality při přechodu na euro.

Počítá se s řadou opatření, která by měla čelit riziku vnímané inflace. Například obchodníci budou mít povinnost uvádět na cenovkách současně ceny v korunách i eurech. Počítá se s častějším sledováním cenového vývoje u vybraných položek každodenní spotřeby. Vhodnou formou budou zveřejňovány případy zneužití zavedení eura k případnému neodůvodněnému zvýšení cen.

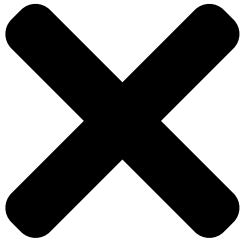
K inflaci může dojít pouze v delší perspektivě v důsledku reálné konvergence ekonomiky, která se již nebude moci projevovat skrze kurzový kanál, ale pouze skrze růst mezd (ta způsobí růst cen služeb tj. inflaci). Inflaci taženou reálným růstem ekonomiky a mezd však nelze považovat za nevýhodu.

Teď nemáme euro a máme jednu z nejvyšších inflací v Evropě. S hodnotami přes 3 procenta jsme velmi daleko od průměru eurozóny, který se nyní pohybuje v desetinách procenta. A i ekonomicky srovnatelné země v eurozóně mají nižší míru inflace než Česko. Faktorů vývoje cen je více, než jen vývoj kurzu a používaná měna. Důležité je i to, do jaké míry je to spojeno s růstem ekonomiky.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] FAJMON, Hynek, KLAUS, Václav, KOHOUT, Pavel, NEČAS Petr, SINGER Miroslav, et al. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. Euro versus koruna. 2008. ISBN 9788073252656.
- [2] Novinky.cz. Propad koruny pokračuje. 15. 9. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Česká národní banka. Přistoupení k eurozóně. Prosinec 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Katedra ekonomické statistiky, FIS VŠE v Praze. EURO – kdy bude ČR připravena na hladký vstup do eurozóny? Červen 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] KOSKE, Isabell. Background paper 1: The impact of euro adoption on inflation in the Slovak Republic [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Ministerstvo financí. Zavedení eura. 2020 [cit. 18. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] ProEuro.cz. ERM II. 2020 [cit. 18. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Trading Economics. Bonds. 2021 [cit. 18. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Eurobarometr 481. The euro area. Listopad 2019 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Eurobarometr 487. Introduction of the euro in the Member States that have not yet adopted the common currency. červenec 2020 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] Ihned.cz. Vzdali jsme se vlastní měny ve prospěch silnějšího růstu a příchodu investic, říká muž, který řídil přijetí eura na Slovensku. 4. 7. 2017 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] Svaz průmyslu a dopravy ČR. Společné šetření SP ČR a ČNB v nefinančních podnicích. 2020 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] NIEDERMAYER, Luděk. Kolik by stálo potencionální přistoupení České republiky do eurozóny? 1. 12. 2017 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] Euroskop.cz. Z ČR do zemí EU v roce 2018 směřovalo 84,1 procent exportu. 11. 2. 2019 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**NAUČME ÚŘEDNÍKY NAKUPOVAT, JAKO BY
TO PLATILI Z VLASTNÍHO. AŽ POŘIZUJÍ
JENOM TO, CO ZA TO STÁTU STOJÍ, BEZ
PRŮTAHŮ A POD DOHLEDEM NÁS VŠECH!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Státní nákupy tvoří přes 10 procent HDP, v roce 2019 to bylo 666 miliard korun.^[1] Některé zakázky jsou přitom netransparentní či nedosahují potřebné kvality. Úředníci tráví čas formalitami. Navíc se mnoho firem státním zakázkám vyhýbá a státu se ztenčuje nabídka.

V ČEM JE PROBLÉM

I když se situace oproti minulosti zlepšila, veřejné zakázky a dotace bohužel získávají nezřídka neprůhledné společnosti. V roce 2015 Transparency International a společnost Bismode spočítaly, že v průběhu 8 let získaly firmy s konečnými vlastníky z daňových rájů veřejné zakázky za nejméně 244 miliard korun.^[20]

Zadávání veřejných zakázek je velmi byrokratické – nejen pro zadavatele, ale i pro menší dodavatele. IT systémy pro veřejnou evidenci zakázek nejsou dostatečně propojené. Centrální nákupy, které by mohly přinášet úspory z rozsahu, jsou využívány v nedostatečné míře.^[4, 5] Komplikované může být nevhodné použití jiných než cenových kritérií, což může vést k nekvalitním dodávkám. Nebývají zohledněny náklady na životní cyklus produktu ani náklady na administraci zakázky. Problémem je leckdy i účelové dělení zakázek, aby nemusely být vypisovány veřejně.^[1]

Ne vše je otázkou legislativy, v řadě případů by pomohlo lepší metodické vedení, nejlépe ze strany dozorových orgánů, jako je Ministerstvo pro místní rozvoj. Pomoci mohou také příklady dobré praxe, například u společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek nebo u použití nefinančních kritérií.

Reformu také potřebuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, kde jsou rozhodovací pravomoci příliš koncentrovány do rukou jeho předsedy. Zároveň je jeho rozhodování pomalé a prozatím neposkytuje dostatečně stabilní a předvídatelné tržní prostředí pro zadavatele veřejných zakázek ani pro jejich dodavatele.

NAŠE VIZE

VEŘEJNÝ SEKTOR TRANSPARENTNĚ NAKUPUJE KVALITNÍ A POTŘEBNÉ ZBOŽÍ A SLUŽBY. BĚŽNÉ ZAKÁZKY JSOU ŘEŠENY CENTRÁLNÍM NÁKUPEM, PRO TY OSTATNÍ EXISTUJE PROFESIONÁLNÍ PODPORA. O ZAKÁZKY SE UCHÁZEJÍ I MALÉ A STŘEDNÍ FIRMY, COŽ POZITIVNĚ DOPADÁ NA CELOU EKONOMIKU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zvýšíme transparentnost problematických typů zakázek (například zakázky malého rozsahu nad jeden milion korun nebo jednacích řízení bez uveřejnění). Úřady by měly zveřejňovat, že se chystají tyto typy zakázek využít. Inspirujeme se již existujícími návrhy.^[6, 7]
- ✓ Zvýšení transparentnosti ale nesmí znamenat více administrativy, obzvláště pro malé obce. IT systémy pro veřejnou evidenci zakázek musí být kvalitní a propojené, aby se eliminovaly duplicitní úkony. Tím se sníží celková administrativní zátěž pro obce, centrální úřady, ale i pro dodavatele.
- ✓ Odstraníme zákonné bariéry pro centrální zadávání.^[4] Po vzoru Rakouska^[5] vytvoříme e-shop, kde úřadům nabídneme centrálně vysoutěžené produkty při minimální administrativě. Začneme se softwarem, včetně řešení s otevřeným zdrojovým kódem.
- ✓ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) potřebuje reformu, aby se zvýšila jeho transparentnost, předvídatelnost a rychlost.^[14] Úřad by měl podporovat zdravé tržní prostředí a motivovat k nákupu kvalitních řešení, ne pouze lpět na formalismech.
- ✓ U zadavatelů budeme podporovat důraz na výsledek zakázky. Často je zbytečné vymýšlet kolo, když podobnou zakázku již realizoval někdo jiný. Důležité je také využívání předběžných tržních konzultací^[2] nebo aktivní prevence závislosti na jednom dodavateli.^[3] Dokumentace strategických zakázek by měla podléhat odborné kontrole.
- ✓ Rozšíříme metodickou podporu, aby bylo jednodušší zohlednit kvalitu, celkový společenský přínos a další nefinanční kritéria.
- ✓ Využití kvalifikačních kritérií by mělo být odůvodněné, aby nebylo zbytečně přísné a neomezovalo zdravou soutěž. Tomu lze předejít například tržními konzultacemi.
- ✓ Revidujeme současné možnosti vyloučení uchazečů o zakázku pro jejich dřívější vážná pochybení.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Do dvou let chceme zefektivnit IT systémy a procesy v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek. Součástí těchto změn bude i zvýšení transparentnosti. Do dvou let chceme také nalézt shodu nad všemi prvky reformy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a v následujících dvou letech ji realizovat.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Dobře nastavené a transparentní veřejné nákupy zajistí úsporu peněz a kvalitnější veřejné služby.

Pro zaměstnance

Více státních zakázek pro malé a střední podniky pomůže i jejich zaměstnancům.

Pro živnostníky a podnikatele

Sníží se administrativa pro OSVČ a firmy, které chtějí o zakázky soutěžit. Díky tomu se veřejné zakázky otevrou i malým a středním podnikům.

Pro lidi ve finanční tísní

Posílením metodické činnosti lze zvýšit podíl veřejných zakázek zadávaných na základě sociálních kritérií.

Pro veřejné finance

Úspora 1 procenta z vysoutěžené ceny všech zakázek by znamenala úsporu pro veřejné finance ve výši 6,6 miliard korun.

Pro zadavatele

Reformou ÚOHS dosáhneme posílení koordinované metodické podpory k různým způsobům zadávacích řízení.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Pomohli jsme připravit a prosadit registr smluv. To byl obrovský krok vpřed v transparentnosti státních nákupů.^[16]
- ✓ Varovali jsme před novým zákonem o zakázkách, protože hrozily „malé domů“ do daňových rájů.^[8]
- ✓ Prosadili jsme transparentnější proces udělování dotací a zakázek.^[9]
- ✓ Pravidelně upozorňujeme na předražené IT zakázky (např. Europeana^[10] nebo e-shop na dálniční známky^[11]) a na zakázky, kde je Andrej Babiš ve střetu zájmů.
- ✓ Navrhli jsme zrušení poplatku za podání podnětu k přezkumu veřejných zakázek na ÚOHS, který komplikoval občanům a menším podnikatelským subjektům možnost upozorňovat na porušení zákona a vyústil v naprostou nečinnost Úřadu.^[12] Protiústavní poplatek byl následně zrušen Ústavním soudem.^[13]
- ✓ Soustavně jsme upozorňovali na problematické kroky ve vedení ÚOHS, podezření z klientelismu a korupce předsedy Rafaje v konkrétních kauzách (Brno-střed, Kapsch, BusLine). Opakovanými interpelacemi premiéra se podařilo vyvinout tlak na odstoupení předsedy ÚOHS Rafaje.
- ✓ Podařilo se nám donutit vládu ke konání veřejného výběrové řízení na post nového předsedy ÚOHS.
- ✓ Uspořádali jsme kulatý stůl se zástupci politických stran, vlády a nevládních organizací, kde byla nalezena shoda na základních pilířích reformy ÚOHS.^[14]
- ✓ Společně s dalšími politickými stranami a zástupci neziskového sektoru jsme předložili konkrétní návrh zákona.^[15]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Investice do IT systémů mohou znamenat výdaje ve výši desítek milionů korun. Očekáváme ale, že se tato investice brzy vrátí díky úspoře provozních nákladů a že celkově peníze ušetříme.

JAK CHCETE DOSÁHNOUT ÚSPOR PŘI SOUTĚŽENÍ ZAKÁZEK?

Snížíme administrativní zátěž i pro firmy, takže se zakázky otevřou novým podnikům a stát dostane lepší produkt. Firmy si navíc administrativní náklady kalkulují do cen, vysoutěžený produkt tedy bude i levnější.

JAKÉ IT SYSTÉMY CHCETE ZMĚNIT? JAK BY MĚL FUNGOVAT AVIZOVANÝ E-SHOP?

Zefektivnit chceme dva centrální systémy pro administraci veřejných zakázek – Národní elektronický nástroj (NEN) a Informační systém o veřejných zakázkách (ISVZ), jehož součástí je také Věstník veřejných zakázek. Zvážíme také možnost zrušení NENU a jeho nahrazení interoperabilními soukromými systémy.

V případě e-shopu se inspirováme Rakouskem, kde už podobné řešení funguje a osvědčilo se. Detailní popis je k dispozici na blogu pirátského poslance Ondřeje Profanta.^[5]

JAKÉ BY MĚLY BÝT HLAVNÍ PRVKY REFORMY ÚOHS?

Vznikne stálý nezávislý kolektivní orgán pro rozhodování v řízení o přezkumu zadávání veřejných zakázek. O návrzích dodavatelů bude rozhodovat kolektivní orgán v jedné instanci. Pravomoci předsedy budou zákonem vymezeny tak, aby nemohl ovládat rozhodování v přezkumu sám. Předseda bude do funkce jmenován podle výsledků otevřeného výběrového řízení. Pro funkci předsedy i členů kolektivního rozhodovacího orgánu budou stanoveny minimální odborné požadavky, funkční období a odvolací důvody. Úřad bude otevřený účastníkům na trhu veřejných zakázek i veřejnosti a bude poskytovat koordinovanou metodickou podporu zadavatelům a ochranu dodavatelům.

JAK PŘESNĚ BY MĚLA VYPADAT NOVÁ METODICKÁ PODPORA?

V oblasti zadávání veřejných zakázek je v České republice dlouhodobě neuspokojivá situace, kdy dozorový orgán, který jako jediný autoritativně zakládá, mění či ruší práva a povinnosti osob v oblasti veřejného zadávání, zároveň neposkytuje zadavatelům metodickou podporu. Vede to k zásadně nepříznivému stavu, ve kterém se zadavatelé nemohou spolehnout na metodiky tvořené Ministerstvem pro místní rozvoj. To nemá jak garantovat zadavatelům, že jejich doporučený postup zadávání nebude postihnut ÚOHS. Smysl a účel veškeré současné metodické činnosti je tak zásadně oslaben.

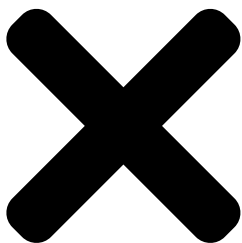
Úřad by pro zadavatele měl vytvářet nejen materiály, které budou vycházet z jeho ustálené rozhodovací praxe, ale také kvalitní doporučení širokého spektra způsobů veřejného zadávání. Konkrétně by se mělo především jednat o manuály pro zadavatele, jak zadávat veřejné zakázky nejen na základě kritéria nejnižší ceny, ale také na základě kvalitativních (metoda Best Value), sociálně odpovědných nebo environmentálních kritérií.

Inspirací může být činnost slovenského ÚVO, u kterého byly vytvořeny poradní orgány – pracovní skupiny předsedy úřadu pro účely analýzy vybraných problematik tzv. odpovědného veřejného zadávání. Obsahem činnosti těchto pracovních skupin pro veřejné zakázky je analyzování možností veřejných zakázek zohledňujících jednak různé environmentální aspekty s cílem snížení negativních vlivů objednání zboží, služeb a stavebních prací na životní prostředí a dále pak také sociální hlediska, která může zadavatel zohlednit v různých fázích procesu zadávání zakázky. V rámci reformy lze rovněž uvažovat o sloučení metodického odboru MMR s dozorovým orgánem.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Hospodářská komora ČR. Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2019. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] SOVZ. Předběžné tržní konzultace. SOVZ.cz. Dostupné [zde](#).
- [3] KOUBEK, Ladislav, PROFANT, Ondřej. Akční plán pro boj s vendor lock-inem a rozšíření využití open source ve veřejné správě. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] SKUHROVEC, Jiří. Centrální zadávání v ČR: současný stav a doporučení. 2016. Dostupné [zde](#).
- [5] PROFANT, Ondřej. Centrální nákup v Rakousku. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] Rekonstrukce státu. Férové soutěžení veřejných zakázek malého rozsahu. Dostupné [zde](#)
- [7] Piráti. Přípomínky k návrhu novely zákona o zadávání veřejných zakázek. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Piráti. Piráti varují před novým zákonem o zakázkách, hrozí malé domů do daňových rájů. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Piráti. Prosadili jsme vyšší stupeň transparentnosti do procesu udělování dotací. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Piráti. Ministr kultury zrušil podezřelou zakázku za 450 milionů, na kterou již v lednu upozornili Piráti. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] PROFANT, Ondřej. Eshop na dálniční známky aneb Jak nedělat egovernment. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Poslanecká sněmovna. Novela zákona o zadávání veřejných zakázek. 2019. Dostupný [zde](#).
- [13] Ústavní soud. Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 07/19. 2019. Dostupný [zde](#).
- [14] Poslanecká sněmovna. Závěry kulatého stolu k reformě ÚOHS. 2020. Dostupné [zde](#).
- [15] Poslanecká sněmovna. Reforma dohledu nad veřejnými zakázkami. Návrh zákona. 2021. Dostupný [zde](#).
- [16] SMLSAL, Matěj. Už mi docházejí síly. Ale registr smluv aspoň svlékl politiky donaha, říká jeho autor. iHNed.cz. 2014. Dostupné [zde](#).

**ZE SPOLEČENSKÉHO GHETTA MUSÍ VŽDY
VÉST CESTA VEN. VYBUDUJME JI KVALITNÍM
VZDĚLÁNÍM, POMOCÍ S HLEDÁNÍM PRÁCE I
NABÍDKOU DOSTUPNÉHO BYDLENÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Více než 400 obcí se potýká s rozsáhlým sociálním vyloučením. Chudoba ohrožuje přes 900 000 lidí. Nerovnost v přístupu ke vzdělání, bydlení a práci vede ke zhoršené kvalitě života části občanů v ohrožených regionech.^[1, 2, 3] Řešení problémů generuje vysoké finanční i společenské náklady.^[12]

V ČEM JE PROBLÉM

Problém sociálního vyloučení je dlouhodobý, v době pandemie se navíc zhoršuje.

Nevhodná opatření typu bezdoplatkových zón, zanedbávání prevence a nesystematičnost v poskytované podpoře stojí stát každý rok stamiliony.^[12, 16, 17]

Příčiny vidíme v zanedbání 5 oblastí sociální politiky:

- kvalitního a levného bydlení,
- vhodného zaměstnání,
- služeb (zdravotních, sociálních, komunitních),
- dluhových poraden a možností řešení situace předlužených domácností,
- kvalitního vzdělávání, což vede mj. k předčasným odchodům ze škol.^[12, 14, 16]

Tyto oblasti jsou provázány a mezery v nich vedou k nedostupnosti služeb kapacitně i regionálně. V nejzávažnější podobě sociálního vyloučení se potíže týkají cca 73,8 tisíc osob (0,7 procent populace).^[1] Jedná se o dlouhodobě nezaměstnané osoby, rodiny sólo rodičů a rodiny se 3 a více dětmi. Až 5 procent dětí nedokončí základní vzdělání a nepokračuje na střední školy.^[12, 16] Téměř každý desátý dospělý je v exekuci.^[13]

Míra chudoby a její riziko se liší: v roce 2018 byla chudobou ohrožena více než pětina mladých lidí v ČR (22 procent, výzkum agentury Median). Mezi mladými lidmi bez

maturity je ohroženo chudobou alarmujících 40 procent. Nejhorší situace je v Ústeckém a Karlovarském kraji. Romové byli vystaveni riziku chudoby šestkrát častěji.^[1]

Ve všech oblastech se dále prohlubují rozdíly mezi jednotlivými kraji a mikroregiony. Rozdíl mezi Karlovarským krajem a zbytkem ČR je významný – ohroženo je 22,4 procent obcí, v celé ČR je to potom 8,3 procent obcí.^[19]

Vzdělání úzce souvisí se sociálním postavením rodičů dětí, také rozdíly mezi školami jsou v ČR v mezinárodním srovnání velmi vysoké.^[10]

Počítat s rychlým zázračným řešením nelze. Je třeba nastavit takové podmínky, aby se jednotlivé oblasti veřejného zájmu dařilo postupně posouvat od označení „nedostupné“ k hodnotě „dostupné“.

NAŠE VIZE

LIDÉ BUDOU MÍT ROVNÉ ŠANCE BEZ OHLEDU NA TO, KDE A KOMU SE NARODILI. ZDRAVOTNÍ PÉČE, KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ A POMOC S BYDLENÍM BUDOU DOSTUPNÉ VŠEM A VE VŠECH REGIONECH. LEGÁLNÍ PRÁCE SE BUDE VYPLÁCET I NÍZKOPŘÍJMOVÝM. VE SPOLEČNOSTI POROSTE SOUDRŽNOST.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Na řešení sociálních problémů na místní úrovni zajistíme finanční a metodickou podporu obcím a školám.
- ✓ Prosadíme zákon o podpoře v bydlení, který upraví podmínky pro rozhodování o bydlení na místní úrovni, nastaví postupy a financování sociální práce s lidmi v bytové nouzi a provádí tuto pomoc s dávkovým systémem. Zavedeme návratnou úhradu kauce na bydlení.
- ✓ Zajistíme dostupnost všech stupňů vzdělávání pro děti ohrožené školním neúspěchem. Počínaje včasnou podporou rodin od předškolní přípravy přes pomůcky a doučování zajištěné školou, obědy a svačiny ve školkách a školách, účast chudých dětí na kroužcích a zájmových aktivitách až po zajištění stipendií po dobu studia středních a vysokých škol.
- ✓ Zohledníme náročnost práce v strukturálně postižených lokalitách ve financování škol.
- ✓ Sestavíme podpůrné týmy založené na přístupu case managementu. Budou pracovat s rodinami znevýhodněných dětí a meziresortně propojí školy a pracovníky sociálních služeb, zdravotnictví a neziskových organizací.
- ✓ Sociálně znevýhodnění uchazeči o zaměstnání budou na úřadech práce připravováni k nástupu a setrvání na běžném trhu práce. Od krátkodobé práce na částečný úvazek přes tréninková pracovní místa u obcí a integračních sociálních podniků s podporou dluhového poradenství a rekvalifikace až po zprostředkování zaměstnání s asistencí zaměstnancům i zaměstnavatelům po dobu jejich zaškolení.
- ✓ Zajistíme, aby bylo ve všech obvodech obcí s rozšířenou působností s vysokým podílem předlužených osob dostupné poradenství v řešení exekucí a dluhových pastí.
- ✓ Podpoříme pravidelné supervize a možnosti seberozvoje pro učitele ve strukturálně vyloučených regionech.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Je to proces s dlouhodobým výhledem, který zcela jistě přesáhne jedno volební období.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Mladí ze sociálně slabého prostředí získají přístup ke kvalitnímu vzdělání.

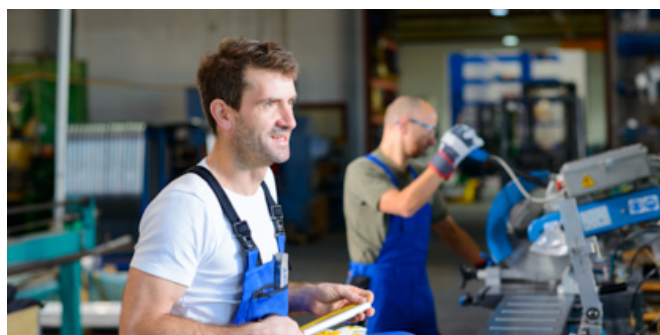
Pro rodiny s dětmi

Pro děti bude dostupné vzdělání, pro rodiny bydlení a zaměstnání. To vše povede k využití jejich potenciálu.

Pro seniory

Dostupná zdravotní péče v regionech, důstojné bydlení a služby odpovídající potřebám seniorů zaručí důstojné stáří.

Pro zaměstnance

Zaměstnávání s podporou a bez diskriminace bude dostupnější. Legální práce se vyplatí i lidem v exekuci.

Pro živnostníky a podnikatele

Odstraňování bariér a výhody při zaměstnávání lidí, kteří byli dlouhodobě nezaměstnaní, umožní rozvinout potenciál i okrajových regionů.

Pro lidi ve finanční tísní

Lidé budou mít možnost vrátit se na trh práce či získat kvalifikaci. Zaměstnání se vyplatí i lidem v exekuci.

Pro rozvoj obcí a měst

Obce získají lepší podporu v tom, jak řešit potřeby občanů, ať už se jedná o bytovou politiku, sociální práci, či zdravotní služby.

Pro veřejné finance

Změny přinesou pozitivní ekonomické dopady díky využití potenciálu dnes vyloučených lidí a regionů, prevenci sociální patologie a nakonec i vyšší daňové výnosy.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Spustili jsme vlastní web s přehledem sociálních dávek i s možností vyhledávání a našimi návrhy, jak systém změnit. Web pomáhá lidem zjistit, na jakou podporu mají nárok a jak ji získat.
- ✓ Zasadili jsme se o lepší využití potravinových bank. Více [zde](#).
- ✓ Aktivně řešíme, jak pomoci lidem zasaženým koronavirovou krizí. Více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Opakovaně interpelujeme Ministerstvo práce a sociálních věcí a jednáme s úřady práce o jejich fungování tak, aby nedocházelo k prodávám při vyplácení dávek a dlouhému čekání při vyřizování žádostí o ně, např. interpelace „Personální fungování úřadů práce“. Více [zde](#).
- ✓ Vystupujeme proti vládnímu návrhu na úpravu dávek na bydlení, který by zhoršil dostupnost bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel. Více [zde](#).
- ✓ Prosazujeme podporu terénních služeb a lepší fungování služeb na zdravotně-sociálním pomezí. Více [zde](#).
- ✓ Podali jsme žádost o přepracování zprávy, která referuje o plnění závěrů rozsudku ve věci D. H. proti České republice, který není ani po třinácti letech uspokojivě naplňován.
- ✓ Snažíme se o zavedení místní příslušnosti exekutorů, díky níž by se mohli lidé ze sociálního vyloučení vrátit do plnohodnotného ekonomicky aktivního života. Řešíme dětské exekuce.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Například oblast dostupného bydlení se má takto: Při postupném náběhu systému, dle námi navrhovaného zákona, by výdaje spojené s novým zákonem dosahovaly zpočátku zhruba 1,5 miliardy korun ročně, časem by se stabilizovaly na zhruba 2,5 miliardách korun ročně. Díky úsporám na veřejných službách by nový systém ale už od 5. roku generoval úspory pro veřejné rozpočty. V horizontu prvních 10 let po přijetí zákona dle ekonomické analýzy stát ušetří v celkové bilanci výdajů a úspor na systém 15 miliard korun a následně více než 5 miliard korun každý rok.^[2] Neřešení bytové nouze totiž vede k obrovským výdajům na péči o ohrožené děti, zdravotnictví či vězeňství a celkově destabilizuje společnost.

Jedna osoba, která díky podpoře neskončí vzdělávání na základní škole, ale absolvuje střední školu, přinese státu na daních, odvodech nebo nižším riziku nezaměstnanosti za svůj život více než 2 miliony korun.

JAK SE PROJEVÍ OPATŘENÍ V OBLASTI ZAMĚŠTNANOSTI?

Sociálně znevýhodnění uchazeči o zaměstnání získají přístup ke službám úřadu práce, které jim pomohou postupně se vymanit ze závislosti na sociálních dávkách. Po nástupu do zaměstnání nepřijdou hned o možnost podpory státu využívat, ale budou ji potřebovat stále méně, úměrně tomu, jak budou řešit své zadlužení, získávat zkušenosti a doplňovat si svou kvalifikaci. Dostanou šanci nastoupit na běžný trh práce jako lidé s kvalifikací a praxí. Zaměstnavatelé získají připravené a osvědčené zaměstnance a také pomoc s odstraňováním administrativních bariér při zaměstnávání osob s exekucemi a dalším znevýhodněním.

KDO BUDE ZAJIŠŤOVAT DOUČOVÁNÍ, KDYŽ ŠKOLY UŽ TOHO TAKHLE MAJÍ DOST?

Doučování zajištěné školou neznamena, že to musí nutně dělat škola. Lze zapojit neziskovky, se kterými učitelé komunikují to, co žákovi nejde nebo kde potřebuje „zabrat“.

Z ČEHO SE BUDOU HRADIT STIPENDIA, KTERÁ NAVRHUJETE?

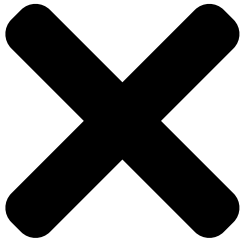
Stipendia jsou často ochotni hradit budoucí zaměstnavatelé, jindy nejrůznější nadace. Nemusí jít nutně o veřejný výdaj. Podstatnější než finanční podpora je jejich nastavení – ideálně jako restipendia za docházku a prospěch, protože problém se středoškolským vzděláním je hlavně vydržet – do konce září, do konce pololetí atd. Na VŠ jsou to pak spíše už stipendia sociální a prospěchová, která je někdy nutné doplnit o podporu dojíždění a bydlení či ubytování studentů bez podpory z rodin.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Strategie sociálního začleňování 2021–2030. Dostupné [zde](#).
- [2] WALACH, Václav. (Ne)bezpeční Romové? Analýza výzkumu bezpečnosti ve vztahu k Romům ve vládních dokumentech České a Slovenské republiky. Sociologia. 48(2), 172–191. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] KUPKA, Petr, BRENDZOVÁ, Alica, WALACH, Václav, PLACHÝ, Ondřej, LUPTÁK, Lubomír, TOUŠEK, Laco, TVRDÁ, Kateřina, VANKOVÁ, Klára. Obchod s chudobou: Kvantitativní obsahová analýza českých zpravodajských médií v období 2006–2017. Středoevropská politická studia. 2018. Dostupné [zde](#).
- KUPKA, Petr, BRENDZOVÁ, Alica, WALACH, Václav, PLACHÝ, Ondřej, LUPTÁK, Lubomír, TOUŠEK, Laco, TVRDÁ, Kateřina, VANKOVÁ, Klára., Obchod s chudobou: kvalitativní obsahová analýza českých médií. Acta Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni. 11(1), 19–42. 2018. Dostupné [zde](#).
- [4] Matoušek, R., Lang, P., Galan, S. Úspěšnost dávek mimořádné okamžité pomoci na úhradu jistoty (kauce). 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] WALACH, Václav, Petr KUPKA, Lubomír LUPTÁK, Kateřina TVRDÁ, Laco TOUŠEK, Alica BRENDZOVÁ, Petra BURZOVÁ, Barbora MENDLOVÁ, Ondřej PLACHÝ a Klára VANKOVÁ. Dobývání kriminality: Reflexe viktimizačního šetření v českých sociálně vyloučených lokalitách. Cargo: Journal for Cultural and Social Anthropology. (1–2), 25–45. 2018. Dostupné [zde](#).
- [6] Agentura pro sociální začleňování. Zpráva o realizaci komunitní práce. 2016. Dostupné [zde](#).
- [7] Úřad vlády ČR. Strategie romské integrace 2021–2030. Dostupné [zde](#).
- [8] MEDIAN pro Charitu Česká republika a římskokatolickou církev. Chudoba mladých v ČR. Median. 2018 [cit. 13. 6. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [9] AGENTURA EVROPSKÉ UNIE PRO ZÁKLADNÍ PRÁVA (FRA). Druhé šetření o menšinách a diskriminaci v Evropské unii. Romové – vybrané výsledky. 2016. Dostupné [zde](#).
- [10] OECD. School autonomy and accountability: Are they related to student performance? 2011/9. Dostupné [zde](#).
- [11] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 [cit. 4. 12. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [12] OPLETALOVÁ, Magdalena, MIKLUŠÁKOVÁ, Marta, MATOUŠEK, Roman a BEŇÁK, David. Náklady veřejných rozpočtů vyvolané bezdomovectvím a bytovou nouzí. 31 s. Praha: Agentura pro sociální začleňování. 2019. Dostupné [zde](#).
- [13] HÁBL, Radek, TRLIFAJOVÁ Lucie. Proč je u nás 5 milionů exekucí? 2021. Dostupné [zde](#).
- [14] Nadace České spořitelny. PAQ Research: Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity. 2020. Dostupné [zde](#).

- [15] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 17/02. Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování. 2018. Dostupné [zde](#).
- [16] MATOUŠEK, Roman. Finanční dopady předčasných odchodů ze vzdělávání pro stát a jednotlivce. 18 s. Praha: Agentura pro sociální začleňování. 2019. Dostupné [zde](#).
- [17] Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Informace o vyplacených dávkách. 2021 [cit. 23. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] PROKOP, Daniel. Pandemie upozornila na velké rozdíly mezi školami, říká sociolog Daniel Prokop. Překvapivé je, že rodiče teď hodnotí učitele pozitivněji než dřív. 2020. Dostupné [zde](#).
- [19] MATOUŠEK, R., LANG, P. Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území. 2020. Dostupné [zde](#).

**JE 21. STOLETÍ A ÚČASTNÍCI MUSÍ KVŮLI
SVÉMU SPISU NA SOUD? ZAVEĎME
ELEKTRONICKÝ, AŽ DO NĚJ NAHLÍŽÍ TŘEBA Z
DOMOVA. SNADNĚJŠÍ PRO VŠECHNY!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

V současnosti v justici obíhají spisy v papírové podobě, což zpomaluje trestní, civilní i správní řízení a komplikuje to dohled nad jejich kvalitou. Jeden spis si v daný okamžik může prohlížet pouze jedna osoba. Hrozí také ztráta důležitých listin.

V ČEM JE PROBLÉM

O zavedení elektronického spisu se v české justici mluví více než 15 let, nicméně stále je v nedohlednu. Přestože už dnes existuje systém oboustranné elektronické komunikace mezi soudy a veřejností, většina justiční agendy je nadále vedena ve formě listinného spisu.^[13]

Pro účastníky řízení to znamená, že ke spisu mají omezený, pouze fyzický přístup, jehož nedostatky ještě podtrhla současná pandemická situace.^[16] Obíhání listin mezi jednotlivými orgány justice řízení zpomaluje, prodražuje a zvyšuje riziko ztráty důležitých dokumentů. Jen poštovní služby vyjdou resort na 246 milionů korun ročně.^[12]

Zavádění elektronického spisu se vleče a původní ambiciózní plány na jeho rychlé spuštění byly několikrát přehodnoceny.^[15] Posledním zádrhelem bylo zrušení tendru na nový informační systém insolvenčního rejstříku, jež měl být prvním krokem v zavádění elektronického spisu.^[6] I tento poslední a nejviditelnější problém ukazuje, jak důležité je plánování a příprava projektů. Z toho důvodu bude nutné nastolit nová pravidla pro zadávání velkých IT zakázek.

Neméně významnou roli hraje komunikace s představiteli justice. Soudcům a dalším zaměstnancům je třeba přínosy digitalizace vysvětlovat. Proto se neobejdeme bez kvalitních školicích programů, které je na chystané změny připraví. V součinnosti se zaměstnanci soudů a odborníky je také nutné důkladně přichystat úpravu souvisejících podzákonných právních předpisů. Digitalizace justice nespočívá jen v zavádění nových technologií. Pamatovat je potřeba také na zaměstnance soudů a zavedení funkčních pracovních postupů.

NAŠE VIZE

DIGITALIZACÍ SPISŮ ZRYCHLÍME ŘÍZENÍ U OKRESNÍCH SOUDŮ Z DNEŠNÍHO PRŮMĚRU 9 MĚSÍCŮ.^[5] VZDÁLENÉ NAHLÍŽENÍ USNADNÍ ŽIVOT ÚČASTNÍKŮM ŘÍZENÍ, SNÍŽÍ EPIDEMIOLOGICKÉ RIZIKO A ZAMEZÍ ZTRÁTĚ LISTIN. MOŽNOST PODÁVAT ŽALOBY V PAPIROVÉ PODOBĚ BUDE ZACHOVÁNA.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Děláme maximum, aby se ještě před volbami stihla schválit novela k digitalizaci postupů orgánů veřejné moci obsahující zapracované pirátské požadavky na využívání elektronického spisu, dálkové nahlížení a atestaci využívaného softwaru.^[3] Pokud se změna zákona nestihne schválit, její přijetí v novém období bude naším prvním úkolem.
- ✓ Zajistíme, že rozsudky soudů budou uveřejňovány v uživatelsky přívětivém formátu.
- ✓ Dohlédneme, aby Ministerstvo vnitra aktualizovalo standard elektronické spisové služby.^[3]
- ✓ Digitalizaci postupů promítneme do připravovaného nového trestního řádu a věcného záměru občanského soudního řádu.
- ✓ Realizaci zakázek bude předcházet schválení nových pravidel pro přípravu velkých IT zakázek státu a pravidel pro řízení velkých vládních projektů.
- ✓ V souladu s dlouhodobou vizí pro digitalizaci justice^[14] připravíme podrobný projektový záměr spolu s odborníky z Česka i zahraničí, kteří již dříve nabídli svou pomoc.
- ✓ Následně vyhlásíme veřejnou zakázku na technické zajištění elektronického spisu podle pravidel jednotného standardu.
- ✓ Na vybraném soudu zavedeme pilotní projekt elektronické spisové služby. Po doladění ho následně začneme zavádět ve zbytku justice.
- ✓ Ministerstvo spravedlnosti osloví dodavatelské firmy provozující perspektivní software, např. APSTR, s žádostí o převedení softwaru a jeho podpory pod stát.

Zřídíme resortní agenturu řízenou správní radou se zástupci Ministerstva spravedlnosti a soudů. Agentura bude mít digitalizaci na starosti, abychom se vyhnuli přílišné závislosti na externích firmách, jako je tomu v současnosti. Do agentury chceme najmout ty nejlepší IT specialisty, kteří se věnují justici a mají zkušenosti s open source, a vytvořit jim tak špičkové podmínky pro inovace.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Minimálně 8 let (dvě volební období).

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Vzdálený přístup usnadní nahlížení do spisu bez omezení. Digitalizace zrychlí řešení sporů. Zachováme podávání žalob i v listinné podobě.

Pro veřejné finance

Jen poštovní služby vyjdou resort na 246 milionů korun ročně. Zavedením e-spisu snížíme náklady za vedení, archivaci a přepravu dokumentů.

Pro advokáty

Vzdálený přístup do elektronického spisu usnadní rutinní úkoly, odpadne potřeba dojíždět na soudy.

Pro soudce

Digitalizace usnadní práci s informacemi a soudy nebudou pracovat se stohy papírů.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Navrhli jsme novelu zákona o archivnictví, jež zaváděla standard vedení elektronické spisové služby a elektronického spisu. Novela řešila také absenci státní autority, která by kvalitu systému kontrolovala a podle plnění podmínek by atest udělovala či odebírala. Dle našeho návrhu se touto autoritou mělo stát Ministerstvo vnitra, respektive pověřený státní podnik.^[1]
- ✓ Navrhli jsme vzdálené nahlížení do již existujícího systému centrálních elektronických platebních rozkazů, které funguje interně u soudů (CEPR).^[2]
- ✓ Po odmítnutí našich návrhů se podařilo s Ministerstvem vnitra dohodnout zahrnutí digitalizace spisů do komplexního pozměňovacího návrhu.^[3]
- ✓ Otázkou digitalizace justice jsme se zabývali v průběhu celého volebního období. Prostřednictvím žádosti o informace^[4] jsme oslovili Policii, Krajské státní zastupitelství a Krajský soud v Praze, abychom zjistili, jak využívají elektronický spis v trestním řízení. Z obdržených odpovědí vyplynulo, že policie sice preferuje využívání elektronického spisu, pro potřeby zastupitelství je ovšem musí tisknout. V listinné podobě probíhá také komunikace mezi státním zastupitelstvím a soudem (viz kritika [zde](#)).
- ✓ Navštívili jsme Ústavní soud, který v současnosti již využívá dálkové nahlížení pro advokáty. Zajímali jsme se o to, jak systém funguje a jak by se dal využít ve zbytku justice (viz [zde](#)).
- ✓ Dlouhodobě jsme na podvýboru pro digitalizaci justice kontrolovali činnost Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti v této oblasti, zejména zakázku na digitalizaci insolvenčního spisu za 200 milionů korun, kterou vláda zrušila.^[6]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Ministerstvo náklady jedné zakázky na digitalizaci spisů v insolvenční agendě odhadovalo na 192 milionů korun.^[7] Zavedení elektronického spisu v celé justici si vyžádá komplexní změny na jednotlivých soudech, zajištění technické podpory, nákup potřebného vybavení a zaškolení personálu. Proto lze i s ohledem na zkušenosti z jiných zemí očekávat, že se náklady na realizaci budou pohybovat v řádu nižších jednotek miliard korun.

JE TENTO MODEL VYZKOUŠEN V JINÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH?

Elektronický spis (e-File) funguje v rámci e-Justice v Estonsku, kde s jeho zaváděním začali již v roce 2005. Všem stranám procesu umožňuje simultánní výměnu informací, přehled o jednotlivých fázích trestních, občanských i přestupkových řízení, přístup k procesním dokumentům a soudním rozhodnutím.^[8]

Elektronický spis postupně zavádí na soudech v jednotlivých spolkových zemích v Německu. Na celonárodní úrovni by měl být zaveden na všech soudech do začátku roku 2026.^[9]

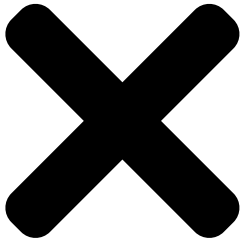
Elektronický spis funguje dobrovolně v Rakousku (ELAK).^[10]

Evropská unie také na podobném principu financuje tvorbu počítačových programů, tzv. Building Blocks.^[11]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Pozměňovací návrh Jakuba Michálka, Ivana Baroše a Ondřeje Profanta ke sněmovnímu tisku 139. 2018. Dostupný [zde](#).
- [2] Pozměňovací návrh Jakuba Michálka ke sněmovnímu tisku 756. Elektronický soudní spis v agendě elektronických platebních rozkazů. 2020. Dostupný [zde](#).
- [3] Poslanecká sněmovna. Komplexní pozměňovací návrh výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj ke sněmovnímu tisku 756. 2020. Dostupný [zde](#).
- [4] Žádost o informace k využívání elektronického spisu v trestním řízení. 2018. Dostupné [zde](#).
- [5] České soudnictví 2019. Výroční statistická zpráva. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] ihned.cz. Sen o digitalizaci justice se odkládá. Zrušení veřejné zakázky na nový insolvenční rejstřík (eSIR). 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] Ministerstvo spravedlnosti ČR. Zadávací dokumentace veřejné zakázky k eSIR. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Informace k e-Justici a elektronickému spisu (e-File) v Estonsku. Dostupné [zde](#).
- [9] Elektronický spis (eAkte) ve spolkové zemi Porýní-Falc. Dostupné [zde](#).
- [10] Elektronický spis v Rakousku (ELAK). Dostupné [zde](#).
- [11] Informace k Building Blocks. Dostupné [zde](#).
- [12] Rozpočet Ministerstva spravedlnosti za rok 2020. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Ministerstvo spravedlnosti ČR. Rezortní strategie pro rozvoj eJustice. 2016. Dostupné [zde](#).
- [14] MICHÁLEK, Jakub. Víze pro digitální justici. 2021. Dostupné [zde](#).
- [15] Novinky.cz. Pospíšil: Elektronizace justice skončí do konce volebního období (Plány ministra Pospíšila týkající se elektronizace justice v roce 2007). 2007. Dostupné [zde](#).
- [16] E15.cz. Stát rozjel milionové investice do elektronizace soudní mašinerie. Článek mj. o problémech justice v době pandemie. 2020. Dostupné [zde](#).

**MÉDIA VEŘEJNÉ SLUŽBY NIKDY NESMÍ
OHNOUT HŘBET. HLÍDEJME JIM ZÁDA!
ZMĚŇME ZPŮSOB VOLBY DO JEJICH
KONTROLNÍCH RAD, AŽ MOHOU ZŮSTAT
NEZÁVISLÁ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Za posledních 6 let se ČR propadla o 27 míst v žebříčku svobody médií.^[13] Přispívá k tomu i fakt, že si politici skrytě do rad ČT a ČRo dosazují svoje, často nekompetentní, lidi, a ti vytváří na vedení médií politické tlaky.^[14] NKÚ nemůže kontrolovat celé hospodaření veřejnoprávních médií.

V ČEM JE PROBLÉM

Nezávislá média veřejné služby jsou nezbytnou součástí demokratické společnosti.^[3, 6] Tato média nemají být závislá na aktuální vládnoucí moci. V České republice plní úkol veřejné služby primárně Česká televize a Český rozhlas. Kontrolu veřejnosti nad činností ČT a ČRo vykonávají Rada ČT a Rada ČRo. Kontrola se skládá z dohledu nad naplňováním úkolů veřejné služby, nad jejím hospodařením, řízením a rozvojem. Všechny členy mediálních rad v současné době volí pouze dolní komora Parlamentu. Poslanecká sněmovna navíc může odvolat celou radu.^[2] Současné nastavení nadto umožňuje aktuální vládnoucí většině pomocí 101 poslanců mediální zákony změnit tak, že může dojít k ovládnutí média pro zájmy pouze vládnoucí politické skupiny.

Kandidáty do rad České televize a Českého rozhlasu v současnosti nominují organizace a sdružení představující různé společenské proudy. V běžné praxi však bývají členové Rad navrhovaní i organizacemi a sdruženími, které nejsou nijak zvlášť úctyhodné a nevykazují žádnou činnost relevantní pro nominaci. Některé organizace jsou pak zakládány pouze za účelem nominace.^[15, 16] Realita je bohužel taková, že politické strany mají vytipované blízké nominanty, a o zvolení do Rady tak nerozhodují kompetence, ale zákulisní dohody stran ve Sněmovně.^[17]

S ohledem na nominální stanovení koncesionářského poplatku také dochází ke snižování reálných příjmů veřejnoprávních médií.^[18] Z pohledu koncesionářů je pro zajištění objektivního a vyváženého vysílání vhodné zajistit maximální možnou nezávislost veřejnoprávních médií na aktuální vládní většině i s politicky nezávislým, trvale udržitelným financováním.

NAŠE VIZE

**V RADÁCH ČT A ČRO USEDNOU SKUTEČNĚ NEZÁVISLÍ ODBORNÍCI, KTEŘÍ
BUDOU VOLENI VÍCE SUBJEKTY. HOSPODAŘENÍ VEŘEJNOPRÁVNÍCH MÉDIÍ BUDE
PODLÉHAT KONTROLE NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Volbu rad České televize a Českého rozhlasu rozdělíme mezi více orgánů, aby média nemohl nikdo ovládnout ve svůj prospěch. Jednou z možností je, aby se na jmenování podílela jak Sněmovna, tak Senát.^[1, 5, 12] Do výběru kandidátů by případně mohly být zapojeny úctyhodné odborné, profesní a společenské instituce.
- ✓ Pro případnou změnu mediálních zákonů bude vyžadován souhlas obou komor Parlamentu, jako tomu je u volebních zákonů.
- ✓ Dokončíme změnu zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, aby mohl kontrolovat celé hospodaření České televize i Českého rozhlasu.
- ✓ Zajistíme trvale udržitelné financování, které zabezpečí ekonomickou nezávislost médií veřejné služby, bude reflektovat klesající reálnou hodnotu peněz a bude nezávislé na aktuální politické moci.
- ✓ Při výběru kandidátů do rad médií veřejné služby budeme hledět na jejich odbornou způsobilost i společenský význam navrhujeících institucí, zveřejníme jejich životopisy a vizi působení se zohledněním požadavků na ochranu osobních údajů všech uchazečů.
- ✓ Zajistíme, aby rozhodnutí mediálních rad i rozhodnutí Poslanecké sněmovny ve vztahu k volbě či odvolání bylo přezkoumatelné Nejvyšším správním soudem.^[12]
- ✓ Odvolání radních bude možné pouze na základě zákonných důvodů. Odvolání celé rady nebude možné.
- ✓ Na nominanty do Rady pro rozhlasové a televizní vysílání i České tiskové kanceláře, kde navrhuje kandidáty poslanecké kluby, budou naše kluby pořádat veřejná výběrová řízení.
- ✓ Mediální zákony budou reflektovat aktuální vývoj v rámci informačních technologií (např. bude jasně definováno, že využívání online komunikačních kanálů včetně internetu je v gesci veřejnoprávních médií).

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

- Hned na začátku volebního období, v případě vládní odpovědnosti, budeme hledat shodu se Senátem na úpravě mediálních zákonů zajišťující větší nezávislost na aktuální vládoucí politické moci.
- Všechny návrhy by, v případě dohody s partnery, mohly být realizovány do konce volebního období.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Pro celou společnost je důležité objektivní a vyvážené zpravodajství České televize a Českého rozhlasu, které bude dostupné po celé EU.

Pro koncesionáře

Transparentnost hospodaření a možnost kontroly NKÚ podpoří účelné a efektivní hospodaření v zájmu koncesionářů.

Pro redaktory

Redaktoři dodržující kodex se nebudou muset obávat nestranně informovat o jakémkoliv politikovi či politické události.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Dlouhodobě jsme kontrolovali plnění zákonných předpokladů kandidátů do volebních rad a snažili se dle možností opozice zabránit, i návrhem na změnu volby rad, ovládnutí veřejnoprávních médií pro soukromé zájmy oligarchů. Volbu jsme udělali více transparentní pomocí živých video přenosů i informováním o podrobnostech volby.
- ✓ Pořádali jsme veřejná výběrová řízení na nominanty Pirátů do RRTV či ČTK.
- ✓ Apelujeme na ukončení geoblokace veřejnoprávních médií v souladu s právem EU i přípravu rozklikávacího rozpočtu.
- ✓ Prosadili jsme v Poslanecké sněmovně změnu zákona o NKÚ, aby mohl kontrolovat celé hospodaření veřejnoprávních médií. Zákon musí schválit i Senát.
- ✓ Snažili jsme se podpořit dobrovolné dárcovství veřejnoprávními médii jako malý alternativní dodatečný zdroj části příjmů.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

JAK BUDE ZAJIŠTĚNO FINANCOVÁNÍ ČT A ČRO?

Důležité je, aby financování bylo nezávislé na aktuální vládní moci. Tuto funkci plní a bude plnit koncesionářský poplatek.^[7, 8] Alternativně lze doplnit financování i jinými zdroji. Dalším příjmem veřejnoprávních médií by mohl být zákonem daný odvod z výběru DPH^[19], který by zajistil částečnou valorizaci a díky mediálním zákonům vyžadujících souhlas obou komor by byl i nezávislý na aktuální vládní většině. Tento způsob by přinesl i určitý sociální prvek, kdy by nízkopříjmoví občané platili méně, protože zpravidla nižšími nákupy zaplatí méně na DPH. Předpokládáme, že Česká televize i Český rozhlas dokáží financovat svoji činnost bez poklesu kvality z vlastních zdrojů přibližně do roku 2024, úprava financování by tedy měla být připravena nejdéle do roku 2025.^[20]

JAK BUDE ZAJIŠTĚNA NEZÁVISLOST RADNÍCH ČT A ČRO?

Volba Rady České televize a Rady Českého rozhlasu bude rozdělena mezi více subjektů, což je model běžný v mnoha státech EU.^[1, 9, 10, 11] Tzv. trojnožka, používaná ve Francii, dělí volbu mezi obě komory Parlamentu a prezidenta. Alternativou je dvojnožka se zapojením Sněmovny a Senátu. Další možností je zapojení respektovaných odborných, profesních a společenských organizací (například Akademie věd, Syndikát novinářů atd.). Odvolání radních bude možné pouze na základě zákonných důvodů, odvolání celé rady nebude možné. Případná změna mediálních zákonů ohledně médií veřejné služby bude vyžadovat souhlas obou komor Parlamentu.^[21]

JAK SE DÍVÁTE NA URYCHLENÍ DIGITALIZACE ARCHIVU ČTK?

Podporujeme digitalizaci archivu České tiskové kanceláře, aby se zachránily historické materiály i informace k nim, dokud žijí pamětníci, kteří je mohou doplnit. V tuto chvíli

probíhá digitalizace ve spolupráci s Národní technickou knihovnou v Praze^[22], na což chceme navázat.

JAK BY MĚL BÝT PŘÍSTUPNÝ OBSAH A ONLINE VYSÍLÁNÍ VEŘEJNOPRÁVNÍCH MÉDIÍ KONCESIONÁŘŮM?

Budeme hledat možnosti zpřístupnění archivů České televize a Českého rozhlasu koncesionářům v souladu s autorským právem. V tuto chvíli se stává, že se v archivu vysílání nenachází některá díla, která mohou mít složitější autorství. V rámci přihlášení by ovšem měl být přístup pro koncesionáře k dispozici.

I v návaznosti na přijatou směrnici EU^[23] by měli mít koncesionáři přístup k živému online vysílání po celé EU. Proto by měl pro ně vzniknout portál umožňující takové přihlášení.

Podporujeme zpřístupnění živého vysílání i pořadů médií veřejné služby pro koncesionáře bez geoblokace po celé EU.^[24]

JAK SE DÍVÁTE NA POSÍLENÍ KONTROLY HOSPODAŘENÍ MÉDIÍ VEŘEJNÉ SLUŽBY?

Koncesionáři mají mít dostatečnou možnost kontroly hospodaření, aby měli jistotu, že se s jejich prostředky nakládá účelně a efektivně.

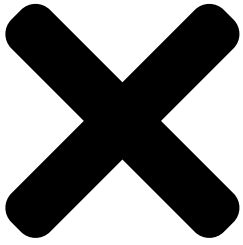
Podporujeme proto transparentní hospodaření včetně rozklikávacího rozpočtu médií veřejné služby^[25], který má být přístupný i koncesionářům. V legislativním procesu je také náš návrh na rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu, který by mohl nově kontrolovat celé hospodaření médií veřejné služby.^[26]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Parlamentní institut. Komparace způsobu výběru členů do mediálních rad v zemích EU a možnosti jejich odvolání. Zář 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Parlamentní institut. Pravomoc odvolat členy mediálních rad (zejména Rady ČTK). Říjen 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Parlamentní institut. Srovnání vybraných orgánů regulujících audiovizuální média v EU. Říjen 2019 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Parlamentní institut. Veřejnoprávní média v zemích EU. Srpen 2014 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] Parlamentní institut. Koncesionářské poplatky se zřetelem k regionálním programům. Listopad 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Parlamentní institut. Kontrola objektivit vysílání Radou ČT a jinými orgány. Červenec 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Parlamentní institut. Přehled financování veřejnoprávního vysílání ve státech EU. Duben 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Parlamentní institut. Regulace obchodních sdělení politických stran v elektronických médiích ve vybraných zemích EU. Květen 2014 [cit. 22. 2. 2021] Dostupné [zde](#).
- [9] Parlamentní institut. Informace o médiích ve Finsku – regulace médií, soukromá média, média veřejné služby. Říjen 2015 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Parlamentní institut. Veřejnoprávní média v Severním Porýní-Vestfálsku. Duben 2018 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] Rekonstrukce státu. Média. 2020 [cit. 22. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] Kučera & Associates advokátní kancelář. Právní úprava mediálních rad České televize a Českého rozhlasu a její nedostatky. 5. 12. 2020 [cit. 1. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] Reporters without borders. Czech Republic: Increasing media concentration. 2020 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] European Federation of Journalists. Fact finding mission to Czech Republic, 7th–8th October 2019. Říjen 2019 [7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [15] Deník N. Okamurova asistenta do Rady ČT nominoval spolek, který vznikl den po uzávěrce. Asi ho vyřadíme, říká poslanec. 23. 1. 2020 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] Hlídací pes. Ondřej Neumann: Většinu finalistů do Rady ČT nominovaly spolky, které porušují zákon. 29. 3. 2021 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).

- [17] Forum24. Poslanec Martínek: Mám obavy o Českou televizi. Radní jsou ve střetu zájmů, řeší chlebičky a tábory pro děti. 20. 3. 2021 [cit. 29. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] Česká televize. Výroční zpráva o hospodaření České televize. 2019 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] Mediář.cz. Piráti chtějí rozdělit volbu radních mezi více orgánů či institucí. 7. 4. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] Mediaguru. ČT má plán do roku 2024, změna financování je výhledově nutná. 5. 3. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] Deník Referendum. Sestavování rad veřejnoprávních médií je třeba změnit zákonem. 3. 4. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] Národní knihovna. Digitalizace fotoarchivu ČTK. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [23] Aktuálně.cz. Předplacený Netflix, sport či hudbu si už pustíte bez omezení i v cizině. Končí blokace v EU. 31. 3. 2018 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [24] Lupa.cz. Nový videoarchiv České televize bude mít upravenou geoblokaci. 6. 10. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [25] Mediář.cz. Výbor schválil výroční zprávy ČT, rozhlasu i ČTK za rok 2019. 6. 10. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [26] Piráti. Sněmovna schválila pirátský návrh změny Ústavy, umožní rozšířit pravomoci NKÚ. 12. 2. 2020 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**PRAVDA ZATÍM BOHUŽEL NEVÍTĚZÍ.
DEZINFORMÁTOŘI TAHAJÍ ZA NOS ČTVRTINU
Z NÁS. ^[1] POJĎME PRAVDĚ POMOCI NA
SVĚTLO. EDUKATIVNĚ I PRÁVNĚ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Dezinformování je taktika šmejdů 21. století. Cíleně mísí pravdu s konspiracemi, šíří chaos a nenávisť, ohrožují svobodu^[2], ústavní pořádek a mezinárodní závazky ČR.^[3] Dezinformace zasáhly alespoň jednou v životě více než polovinu Čechů.^[4]

V ČEM JE PROBLÉM

Pojem dezinformace znamená záměrně nepravdivou informaci, tvořenou a šířenou s cílem ovlivnit rozhodování nebo názory těch, kteří je přijímají.

Efektivní dezinformační kampaně jsou postaveny kolem věrohodného jádra a využívají stávající předsudky, rozdíly a rozpory ve společnosti. Jedna dezinformace nezmění názor mnoha lidí – ale dlouhodobý tlak a přesycení dezinformacemi dokáže přinést efekt v celé společnosti.^[5]

Cílem dezinformací není vnucení jedné pravdy či přesvědčení o nějakém tématu. Jejich cílem je vytvoření dojmu, že pravda neexistuje a nelze důvěřovat ničemu a nikomu. To má dopad na důvěru lidí v demokratické instituce a naše demokratické hodnoty jako takové.

Dezinformace mohou vyústit i v naprosté odtržení od reality, jako v případě prvního českého teroristy Jaromíra Baldy.^[6] Příkladem dlouhodobého dopadu podryvání důvěry v instituce může být také coronavirus: 43 procent Čechů věří, že počet případů nakažení je nižší, než jim vláda říká, 36 procent se domnívá, že je covid-19 falešný, aby manipuloval obyvateli, a 19 procent uvěřilo dezinformacím, že je vakcína nástrojem k implantaci nanočipů a kontrole osob.^[7]

Ohroženy jsou naše svoboda, společnost, ústavní pořádek a strategické zájmy ČR. Je vytvářena zlá nálada ve společnosti, nenávisť mezi sociálními skupinami. Dochází k relativizaci pravdy a spravedlnosti.

NAŠE VIZE

**CHCEME VZDĚLANOU A INFORMOVANOU SPOLEČNOST, KTERÁ SE UBRÁNÍ
DEZINFORMACÍM. OBČANÉ BUDOU UMĚT DEZINFORMACI ROZEZNAT A
DEZINFORMÁTOŘI BUDOU REÁLNĚ PRÁVNĚ ODPOVĚDNÍ.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Po konzultaci s orgány činnými v trestním řízení připravíme záměr na legislativu i novelizaci existujících zákonů tak, abychom zvýšili vymahatelnost práva v online prostředí. Budeme vycházet ze zahraničních zkušeností. Inspirujeme se např. Kanadou^[8], v některých ohledech Estonskem^[9] a do jisté míry i Tchaj-wanem.^[10] Cílem je připravit vyvážený zákon, který zaručí svobodu slova i odpovědnost.
- ✓ Vytvoříme podmínky pro kvalitní a důvěryhodnou práci institucí rozkrývajících dezinformace.
- ✓ Podporujeme čestné a poctivé soupeření politických stran. Oběti dezinformací musí mít možnost rychlé a nezávisle posuzované nápravy. Vytvoříme volební kodex o nešíření dezinformací.^[12]
- ✓ Pomocí grantů podpoříme nezávislé, kompetentní a transparentní organizace, které se věnují ověřování faktů a výroků.
- ✓ Naši europoslanci připraví podklady pro návrh legislativy Evropské komise.^[11] Agenda boje proti dezinformacím se stane jednou z našich priorit během českého předsednictví v Radě EU v roce 2022.
- ✓ Naši europoslanci budou hlídat, aby Digital Services Act (DSA), evropská směrnice upravující online služby, přispěla k efektivní ochraně před dezinformacemi a umožnila členským státům aplikovat přísnější opatření v souladu s jejich potřebami ochrany demokracie při zachování svobody slova.
- ✓ Budeme prosazovat povinnost sociálních sítí poskytovat součinnost orgánům činným v trestním řízení při potírání organizované skupiny dezinformátorů. Provozovatelé sociálních sítí také budou muset u příspěvků porušujících zákon (např. poplašné zprávy) uvádět ověřené informace.
- ✓ Zavedeme pravidla pro transparentnější fungování větších zpravodajských médií: uvedení vydavatele, majitelů, významných sponzorů a finančních výkazů.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Zachováme svobodný internet pro nastupující generace a zbavíme ho toxicity botů, kteří rozkládají naši společnost.

Pro seniory

Senioři nebudou žít ve strachu. Díky dostupnosti dat o původu informace snadno zjistí, zda je zpráva lež, nebo ne.

Pro lidi ve finanční tísní

Posvítíme si na dezinformační šmejdy, kteří např. v době koronaviru šířili zdraví ohrožující dezinformace o nedostupnosti potravin a léků.

Pro veřejné finance

V dlouhodobém horizontu sníží kriticky smýšlející společnost náklady na následky dezinformací (soudy, veřejné zdraví).

Pro menšiny

Budeme účinněji postihovat organizované skupiny, které cíleně vyvolávají předsudečnou nenávisť vůči menšinám.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Vytvořili jsme web vyvracející hoaxy o Pirátech jako inspiraci pro klíčové instituce. ^[13]
- ✓ Ve Sněmovně jsme pro veřejnost uspořádali seminář „Mozkem proti fake news“. ^[14]
- ✓ Zorganizovali jsme osvětovou konferenci „Pravda bolí“. ^[15]
- ✓ Aktivně svépomocí rozbíjíme dezinformace šířící se e-mailovými řetězci.
- ✓ Hlídáme projevy poslanců ve Sněmovně a upozorňujeme na dezinformace.
- ✓ Podpořili jsme vznik sněmovní komise pro hybridní hrozby. ^[16]
- ✓ Se zástupci Tchaj-wanu jsme diskutovali jejich zákony proti dezinformacím a jednali o dezinformacích ve Sněmovně s velvyslankyní Estonska.
- ✓ Vytvořili jsme plugin pro prohlížeče na rozpoznávání nedůvěryhodných webů. ^[17]
- ✓ Podali jsme trestní oznámení mířící na provozovatele portálu Aeronet.cz ve věci nenávistného dezinformačního komentáře o židovském etniku v souvislosti s nešťastím střelby v ostravské fakultní nemocnici.
- ✓ Podali jsme trestní oznámení mířící na provozovatele portálu Vlastenecké noviny ve věci nenávistného dezinformačního komentáře o romském etniku v souvislosti s tragickým žhářským útokem v Bohumíně. Stránky byly později zablokovány a provozovatel stránek obviněn.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK NÁS TO BUDE STÁT?

V případě, že bude zapotřebí restrukturalizace odborných pracovišť na Ministerstvu vnitra, navrhujeme nezbytné výdaje na mzdové náklady.

Podpora nezávislých organizací ověřujících fakta se bude odvíjet od dotačních projektů, které budou mít přísná kritéria na transparentnost, nezávislost a kompetenci žadatelských institucí. Sama EU v současnosti poskytuje dotace, ze kterých bychom mohli čerpat prostředky na výdaje.

Domníváme se, že jakékoliv náklady v této oblasti jsou v kontrastu s přínosem zanedbatelné. Demokracie je totiž k nezaplacení.

NENÍ TO KROK K CENZUŘE?

Piráti dlouhodobě bojují za právo šířit informace a výrazně se proti cenzuře vymezují. Budeme vždy bránit právo občanů publikovat jakékoliv sdělení na internetu.

Zároveň ale vnímáme existenci organizovaných skupin, které účelově a cíleně lžou. Jde nám tedy výhradně o ověřování původců sdělení, transparentní účetnictví producentů informací a veřejné šíření ověřených informací včetně pečlivého zdůvodnění, jehož autorem bude nezávislá, transparentní a kompetentní autorita.

NENÍ TO KROK K OMEZENÍ SVOBODY SLOVA?

Pro Piráty je svoboda slova navždy ukotvena jako základní lidské právo, a proto se naprosto vymezujeme proti jakémukoliv omezování publikací ve veřejném prostoru. Nechceme mazat něčí profily a cenzurovat názory. Zároveň ale zdůrazňujeme, že tvůrci sdělení jsou za své činy zodpovědní a musí nést díl odpovědnosti za důsledky, které sdělení vyvolá.

Chceme kvalitní ověřování informací a označování lží a dezinformací, aby každý uživatel věděl, co mu kdo předkládá. Cenzura ze lháře udělá mučedníka, ukázání na něj prstem nikoliv.

NENÍ TO NEPŘIMĚŘENÝ ZÁSAH DO SOUKROMÍ?

Stát má již dnes prostředky k potírání organizovaného zločinu. Pokud někdo organizovaně a cíleně narušuje demokracii ve prospěch cizích státních mocností, využívá lži v rámci nekalé politické soutěže, vytváří nenávist vůči etnickým, náboženským nebo jiným skupinám, potom páchá prohřešky vůči veřejnému zájmu a Ústavě ČR a jako takový má být potrestán. Zároveň nepodpoříme šmírování občanů ze strany nadnárodních korporací či státu, chceme pouze transparentnost a dohledatelnost původce zpráv.

JAK PŘIMĚJETE MEZINÁRODNÍ KORPORACE KE SPOLUPRÁCI?

Již nyní se nadnárodní korporace zavazují k dodržování pokynů Evropské komise i národní legislativy. Deklarují zájem na udržení uživatelů a spolupráci. Právě proto je chceme zahrnout do diskusí od začátku, aby byly vzaty v potaz jejich obavy a dosáhlo se kýženého cíle. Taky je zapotřebí silná celoevropská spolupráce, jakou už nyní prostřednictvím našich europoslanců vyvoláváme na úrovni Evropského parlamentu.

JAK ZAJISTÍTE, ABY SE ZPRAVODAJSKÁ MÉDIA SKUTEČNĚ PODEPSALA POD SVŮJ OBSAH A BYLO JASNÉ, KDO JE PLATÍ?

Nebudeme k tomu nutit jednoho každého občana, který sdílí informace na internetu – sdílení je základní hodnota internetu, kterou chceme zachovat. Pokud však někdo vytváří zpravodajský či informační obsah a má vysoký dosah, musí být za takovou aktivitu zodpovědný. Chceme novelizovat stávající legislativu tak, aby bylo povinné uvádět autory textů na webech odpovídajících nastaveným podmínkám (weby poskytující informační servis, mající určitou návštěvnost apod.) a aby byli dohledatelní jak vlastníci a skutečný provozovatel, tak sponzoři od určité částky.

NEDOPADNE TO NA SATIRICKÉ A JINÉ ZÁBAVNÍ WEBY?

Nikoliv. Chceme upravit podmínky pouze pro weby, které provozují zpravodajskou činnost, nikoliv obsah zaměřený především na zábavu. Samozřejmostí je vždy vliv a přítomnost člověka – nechceme automatické algoritmy, které budou vyhodnocovat obsah na internetu.

A CO OBČANSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ?

V koaličním programu v oblasti vnitra a bezpečnosti se v rámci dezinformací soustředíme na krátkodobý přístup. Dlouhodobý přístup ke konstruktivnímu boji proti dezinformacím, který zahrnuje i občanské vzdělávání, naleznete v programu v oblasti školství. Metaforicky řečeno, v oblasti bezpečnosti hasíme šířící se požár, v oblasti školství zaséváme na spáleništi semena kritického myšlení.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

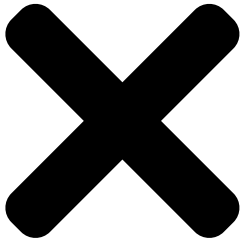
- [1] STEM. Dopady dezinformačních operací v České republice. 2016. Dostupné [zde](#).
- [2] Studie PI e. č. 3082: Svoboda médií a působení propagandy. 2017.
- [3] Odbor bezpečnostní politiky. Zpráva o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území ČR v roce 2019. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné [zde](#).
- [4] ŠLERKA, J. Dezinformační weby a zpravodajství v ČR. Nadační fond nezávislé žurnalistiky. 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] BITTMAN, L. Mezinárodní dezinformace – černá propaganda, aktivní opatření a tajné akce. Mladá Fronta. 2000.
- [6] ČTK. Balda spáchal teroristický čin. Nejvyšší soud odmítl skutek překvalifikovat. Česká televize. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] GLOBSEC. GLOBSEC Trends 2020: Central Europe, Eastern Europe and Western Balkans at the Times of Pandemic. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Parliament of Canada. An Act to amend the Canada Elections Act and other Acts and to make certain consequential amendments. 2018. Dostupné [zde](#).
- [9] The Estonian Defence League's Cyber Unit (EDL CU). 2021. Dostupné [zde](#).
- [10] GREGOROVÁ, M. Boj s dezinformacemi v jiných zemích. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Studie PI e. č. 3576: Srovnání vybraných orgánů regulujících audiovizuální média v EU – Srovnání jejich ustanovování, rozsahu působnosti, nástrojů dohledu, kontroly obsahu z hlediska objektivity a diverzity. 2019.
- [12] Studie PI e. č. 3498: 1. Úprava fake news v průběhu volebních kampaní dle zákona o volbách ze dne 5. ledna 2011 a 2. Informace Ministerstva pro digitální záležitosti k problematice fake news. 2019.
- [13] Piráti. Nevěřte hoaxům a nenechte sebou manipulovat podvodníky. Dostupné [zde](#).
- [14] Piráti. Seminář: Mozkem proti fake news. 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] GREGOROVÁ, Markéta. I ty jsi Brusel. Pravda bolí: boj proti dezinformacím v praxi. 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] Studie PI e. č. 3072: Definice pojmů souvisejících s manipulací na internetu – Pojmy dezinformace, alternativní weby, proruské weby, hybridní válka, hybridní hrozba. 2017.
- [17] Pridat.eu. Kontrola důvěryhodnosti webu – rozšíření (addon, plugin) pro Mozilla Firefox a Google Chrome zdarma. Dostupné [zde](#).

**TRH PRÁCE, KTERÝ JDE NAPROTI LIDEM
I TRENDŮM**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**PRACOVNÍ TRH MUSÍ STÍHAT SPOLEČENSKÝ
VÝVOJ, VČETNĚ SOULADU SE SOUKROMÝM
ŽIVOTEM LIDÍ A NOVÝCH TRENDŮ KAŽDÉHO
OBORU. ZAČNĚME UŽ U VZDĚLÁVÁNÍ!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Současné nastavení pracovního trhu^[8] je zastaralé a brání pružnému vytváření nových pracovních pozic, konkurenceschopnosti, digitalizaci, práci z domova, kratším pracovním úvazkům^[10], přístupu na trh práce a spravedlivému odměňování.

V ČEM JE PROBLÉM

Zaměstnavatelé obtížně ruší mrtvá a složitě vytvářejí nová pracovní místa. Novely zákonů z naší dílny budou respektovat princip flexicurity, tj. rovnováhu flexibility a jistoty: zaměstnavatelům umožníme vytvářet nová pracovní místa a zaměstnancům zajistíme vyšší podporu v prvních měsících nezaměstnanosti, možnost okamžité rekvalifikace a profesionální poradenství Úřadu práce.^[14]

Povinnosti zaměstnavatelů jsou roztrženy napříč nepřehledným právním řádem a jejich výklad je často nejasný. Na jednotném portálu veřejné správy připravíme online podporu pro zaměstnavatele o právech a povinnostech při řešení záležitostí se zaměstnanci a při kontrolách dozorových orgánů. Přehledné metodiky a názorné vzorové příklady pomohou zaměstnavatelům správně postupovat ve vztahu k zaměstnancům, jejich zástupcům (odborovým organizacím) v oblasti pracovněprávních vztahů, zaměstnanosti, poskytování pracovnělékařských služeb a ochrany osobních údajů. Tento portál usnadní zejména malým a středním zaměstnavatelům plnění zákonných povinností.

Hranice daňových slev a sociální podpory jsou nastaveny striktně „všechno nebo nic“. Daňová sleva na manželku a daňový bonus na dítě jsou fixně vázány na životní minimum. Pravidla sociální podpory jsou nastavena protichůdně a v případě přivýdělku s překročením určité hranice by o jednu korunu přichází člověk o podporu úplně.^[9]
^[11] Odstraníme nevhodné nastavení „bodů zlomu“ daňových slev a sociální podpory, aby nároky na daňové slevy a sociální podporu byly plynulé a motivační.

Druhý z rodičů, který nepobírá rodičovský příspěvek, nemá možnost trávit čas se svým dítětem, protože by zůstal bez příjmu. Rodiče pro tyto případy podpoříme po dobu 2 měsíců souběžnou dávkou peněžité pomoci v rodičovství ve výši alespoň 70 procent měsíčního výdělku. Bude to možnost, nikoliv povinnost. ^[17]

NAŠE VIZE

**TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ PODPOŘÍ I V DOBĚ NASTUPUJÍCÍ
AUTOMATIZACE VYTVÁŘENÍ PRACOVNÍCH MÍST, SLAĐOVÁNÍ PRACOVNÍHO A
SOUKROMÉHO ŽIVOTA, ZAMĚSTNÁVÁNÍ ZNEVÝHODNĚNÝCH OSOB,
SPRAVEDLIVÉ ODMĚŇOVÁNÍ A ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ, FÉROVÉ SMLUVNÍ
VZTAHY A BEZPEČNÉ PRACOVNÍ PODMÍNKY.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Připravíme novelu zákoníku práce, která umožní pružně reagovat na změny na trhu práce při zachování ochrany zaměstnanců.^[7, 14]
- ✓ Novela také doplní pravidla pro flexibilní výkon práce pro pracovní místa samostatných a tvůrčích zaměstnanců.^[7]
- ✓ Namísto navyšování povinností a kontrol zaměstnavatelů zavedeme jednotný portál veřejné správy pro online podporu zaměstnavatelů.
- ✓ Zachováme pracovní dohody s co nejmenší administrativní zátěží, upravíme podmínky pro případy, kdy se jedná o hlavní obživu zaměstnance a zajistíme ochranu při zneužívání DPP/DPČ.^[4]
- ✓ Odstraníme legislativní a daňové překážky omezující kratší pracovní úvazky a zajistíme pružné uspořádání práce pro zaměstnané rodiče a pečující osoby, zejména přivýdělky v průběhu mateřské a rodičovské dovolené, úpravu pracovní doby a nárok na práci z domova.^[4]
- ✓ Umožníme druhému z rodičů, který nečerpá rodičovský příspěvek, minimálně 2 měsíce rodičovské dovolené s peněžitou pomocí v rodičovství ve výši alespoň 70 procent jeho měsíčního výdělku.^[17]
- ✓ Poskytneme finanční úlevy zaměstnavatelům na pracovní místa pro zdravotně znevýhodněné osoby – chráněná dílna nesmí být jedinou možností.^[13]
- ✓ Při vymezení částek podpor budeme využívat koeficienty a zavedeme automatickou valorizaci minimální mzdy dle průměrné mzdy.^[1, 2]
- ✓ Usnadníme sladění práce a péče a návrat z rodičovské flexibilním nastavením dávek a daňových slev bez „bodů zlomu“.^[1, 2]
- ✓ Zajistíme trestání nelegálních agentur práce, které neposkytují bezpečnost a ochranu zdraví při práci a neplatí férovou mzdu.

- ✓ Modernizujeme fungování úřadů práce tak, aby poskytovaly individuální poradenství a pomoc při zprostředkování zaměstnání dle schopností a míry znevýhodnění uchazeče o zaměstnání. ^[14, 15]
- ✓ Vytvoříme podmínky pro snižování rozdílů mezi odměňováním mužů a žen v souladu s připravovanou směrnicí EU. ^[16]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Žáci a studenti se lépe zorientují na trhu práce díky odbornému rozboru jejich schopností, zájmů a kariérnímu poradenství Úřadu práce.

Pro rodiny s dětmi

Zaměstnaní rodiče budou moci pracovat na své pozici i při mateřské a flexibilní rodičovské. Udrží si kvalifikaci a kontakt s praxí.

Pro lidi ve zralém věku

Pečující o další členy domácnosti, včetně „sendvičové generace“ s dětmi i staršími rodiči, budou mít nárok na sladění práce s rodinou.

Pro seniory

Pracující senioři získají férové pracovní podmínky a budou efektivně chráněni před diskriminací.

Pro zaměstnance

Zaměstnanci získají férové pracovní podmínky, efektivní ochranu svých práv a možnost zkrácených pracovních úvazků nebo práce z domova.

Pro živnostníky a podnikatele

Živnostníci a další podnikatelé získají online podporu zaměstnavatelů na jednotném portálu veřejné správy.

Pro lidi ve finanční tísní

Nezaměstnaní získají individuální poradenství a pomoc při zprostředkování zaměstnání dle svých schopností a případné míry znevýhodnění.

Pro zaměstnavatele

Zachováme možnost flexibilního zaměstnávání na DPP a DPČ.
Snížíme odvody za zaměstnané rodiče a pečující osoby s pružným uspořádáním práce.

Pro dohodáře

Dohodáři získají jasné pracovní podmínky včetně rozsahu pracovní doby a ochranu před zneužitím DPP/DPČ zaměstnavateli.

Pro lidi se zdravotním hendikepem

Lidé s hendikepem budou mít lepší možnosti uplatnění na běžném trhu práce. Chráněné dílny se tak stanou možnou, nikoliv jedinou variantou.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Opakovaně jsme jednali s Úřadem práce a Ministerstvem práce a sociálních věcí o fungování a struktuře Úřadu práce. Důraz klademe na to, aby pracovníci ÚP mohli skutečně plnit svoji funkci podpory při ztrátě nebo změně zaměstnání, nebo při rekvalifikaci. Více [zde](#).
- ✓ Založili jsme samostatný expertní pracovní tým, který se zabývá otázkami spojenými s pracovním právem a zaměstnaností.
- ✓ Podali jsme návrh na automatickou valorizaci minimální mzdy.
- ✓ Úspěšně jsme se zasadili za práva zaměstnanců zejména na DPČ a DPP během koronavirové krize. Prosadili jsme ošetřovné pro dohodáře.
- ✓ Prosadili jsme možnost střídání rodičů u ošetřovného (během krize).
- ✓ Interpelovali jsme Ministerstvo práce a sociálních věcí ohledně uplatňování směrnic EU o sladění pracovního a soukromého života a dohodářů.
- ✓ Zasazujeme se o zlepšení podmínek pro pracující s hendikepem, více [zde](#) a [zde](#).
- ✓ Řešíme nerovnosti v odměňování zaměstnanců v rámci stejných profesí v sociálních službách.
- ✓ Prosadili jsme vyšší měsíční limit u rodičovského příspěvku, což pomáhá zejména OSVČ a studentkám či studentům, nebo rodičům těsně po škole.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Novela zákoníku práce nepřinese zvýšené výdaje ze státního rozpočtu, jedná se o legislativní činnost Ministerstva práce a sociálních věcí.

Automatická valorizace minimální mzdy nepřinese zvláštní výdaje státního rozpočtu a zvyšuje předvídatelnost pro zaměstnance i zaměstnavatele.^[3, 9]

Orgány veřejné správy (inspektoráty, úřady) mají metodiky o povinnostech zaměstnavatelů zpravidla zpracované od ústředních orgánů státní správy nebo svého vedení. Náklady přinese nanejvýš jejich digitalizace a zpřístupnění na dálku, což není rozpočtově významná položka.

Zvláštní pracovní podmínky pro těhotné zaměstnankyně a zaměstnané rodiče bude potřeba zaměstnavatelům kompenzovat (např. částečnou úlevou na odvodech). Na druhou stranu kontakt s praxí během mateřské a flexibilní rodičovské dovolené přinese těmto rodičům výdělek, který podléhá daním a odvodům. Po plném návratu do práce budou dosahovat vyšších výdělků díky zachování kvalifikace při kontaktu s praxí.

^[11] Vyšší výdělků znamenají rovněž vyšší výnos daní a odvodů, při správném nastavení lze dosáhnout rozpočtové vyrovnanosti.^[12] Zachování kvalifikace u pracovníků pocítí pozitivně také jejich zaměstnavatelé. Peněžitá pomoc v rodičovství bude stát odhadem 2–3 miliardy korun ročně.

Poskytnutí finančních úlev na odvodech při zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním nebo postižením by mohlo nahradit dosavadní dotační byrokracii a při správném nastavení by mohlo být rozpočtově neutrální.

Trestání nelegálních agentur práce může být rozpočtově neutrální, pokud se správně nastaví kontrolní a sankční činnosti inspektorátů práce.

NEHROZÍ, ŽE TO ZASE SKONČÍ FIASKEM JAKO V ROCE 2017?

Zveřejnění základních myšlenek, kam má pracovní právo a trh práce směřovat, a alespoň roční odborná diskuse se širokým záběrem (politické strany, zaměstnavatelé, odbory, odborná veřejnost, praktici, akademici) mohou k úspěšnému projednání novely napomoci.

Při projednávání moderního pracovního práva také předpokládáme jiné politické složení Poslanecké sněmovny než v roce 2017.

JE NÁVRH V SOULADU S EVROPSKÝM PRÁVEM?

Výše uvedené hlavní myšlenky o moderním pracovním právu jsou v souladu s příslušnou evropskou úpravou a dokonce již zahrnují body, které je Česká republika povinna zavést do roku 2022.^[5, 6]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Návrh Pirátů na automatickou valorizaci minimální mzdy. Dostupné [zde](#) pod č. 5204.
- [2] Trexima. Metoda nastavení minimální mzdy. 2016 [cit. 2016]. Dostupné [zde](#).
- [3] GROSSMANN, Jakub, JURAJDA, Štěpán a SMOLKA, Vladimír. Dopady zvyšování minimální mzdy v letech 2013–2017 na zaměstnanost a mzdy v České republice. Praha: Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i. Duben 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza četnosti práce na dohodu a možnosti řešení výpadku příjmů zaměstnanců na dohodu. 25. 5. 2020 [cit. 25. 5. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [5] EUR-Lex. Směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii. [cit. 11. 7. 2019]. Dostupné [zde](#).
- [6] EUR-Lex. Směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob (WLB). [cit. 26. 4. 2017]. Dostupné [zde](#).
- [7] LIŠKUTÍN, Tomáš. Náhled vedoucího odborného týmu na novelu zákoníku práce. Dostupné [zde](#).
- [8] Zdrojem jsou právní předpisy v oblasti pracovního práva, zejména zákon č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.
- [9] HRUZÍK, Adam. Dopad zvýšení minimální mzdy na daně, pojistné a státní rozpočet. Diplomová práce. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, katedra účetnictví a daní. Vedoucí práce Jan ŠIROKÝ. 2017 [cit. 17. 1. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] PETRÁŇOVÁ, Marta a MEJSTŘÍK, Bohuslav. Počet odpracovaných hodin v ČR je jeden z nejvyšších v celé EU. Analýza. Praha: Český statistický úřad. 6. 5. 2016 [cit. 6. 5. 2016]. Dostupné [zde](#). Analýza Marty Petráňové a Bohuslava Mejstříka z Českého statistického úřadu ze dne 6. května 2016 uvádí, že v hlavním zaměstnání na kratší úvazek pracuje v rámci členských zemí Evropské unie pětina všech osob v zaměstnání, v České republice však tento způsob využívá pouze 5,5 procent všech pracujících.
- [11] PYTLÍKOVÁ, Mariola. Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině. Národohospodářský ústav AV ČR. 2015. ISBN 978-80-7344-357-3. Dostupné [zde](#).
- [12] OECD. Economic Survey of the Czech Republic (December 2020). Organisation for Economic Co-operation and Development. [cit. 12/2020]. Dostupné [zde](#).
- [13] NAJMON, Viktor. Zpráva o činnosti Úřadu práce ČR za rok 2019. Praha: Úřad práce ČR. 2019 [cit. 2019]. Dostupné [zde](#). Dle Zprávy o činnosti Úřadu práce ČR za rok 2019 bylo v roce 2019 vynaloženo 19,9 mil. Kč na zaměstnávání osob se zdravotním postižením u běžných zaměstnavatelů, zatímco zaměstnavatelům na chráněném trhu práce („chráněným dílnám“) bylo vyplaceno 7,4 miliard korun).

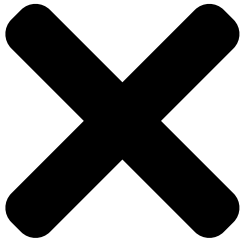
- [14] HYMAN, Benjamin G. Can Displaced Labor Be Retrained? Evidence from Quasi-Random Assignment to Trade Adjustment Assistance. University of Chicago. 23. 10. 2018 [cit. 23. 10. 2018]. Dostupné [zde](#).
- [15] U.S. Department of Labor. Employment and Training Administration. [cit. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] Evropská komise. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council to strengthen the application of the principle of equal pay for equal work or work of equal value between men and women through pay transparency and enforcement mechanisms. Brusel: Evropská komise. 2021 [cit. 14. 3. 2021] Dostupné [zde](#).
- [17] RICHTEROVÁ, Olga. Povinná otcovská dovolená? Bojím se, aby s tím ministerstvo nepřišlo, říká Richterová. Praha: DVTV. 2021 [cit. 14. 3. 2021]. Dostupné [zde](#).

**JEDNODUŠŠÍ VÝSTAVBA SE ZAPOJENÍM
VEŘEJNOSTI**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
● ■

**VYBĚHAT RAZÍTKA PRO DŮM TRVÁ HROZNĚ
DLOUHO, JINDE ZASE ROSTOU OBCHOĐÁKY
VE VELKÉM. POSTAVME TO JINAK! TI, KDO V
MÍSTĚ ŽIJÍ, MUSÍ BÝT SLYŠET.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Chybí vyvážené podmínky pro rychlé povolování staveb s respektem k prostředí, veřejným zájmům i potřebám rezidentů, nebrzdící rozvoj území. Stavební řízení trvá až 246 dní, je příliš složité a byrokratické.^[1] Vládou prosazovaný stavební zákon je nedomyšlený.

V ČEM JE PROBLÉM

Současný systém stavebního řízení je komplikovaný a často značně nepřehledný^[3], a to zejména pro stavebníky z řad občanů, malých firem a obcí.^[1] Tento stav nejenže omezuje investiční činnost, ale také zvyšuje náklady všech skupin investorů.^[3]

V žebříčku Světové banky porovnávajícím stavební řízení v různých zemích se ČR nachází na 157. místě. Povolení modelové stavby skladu, kterou Světová banka porovnává, by v ČR trvalo 246 dní.^[1]

Současná vláda se vydala zcela nevhodnou cestou centralizace, která znamená stažení stavební správy z menších obcí a rozhodování bez znalosti místních poměrů.^[19] Budování nové soustavy úřadů by znamenalo značné náklady.^[20] Vládní návrh je silně kritizován řadou odborných autorit.^[23]

NAŠE VIZE

**STAVEBNÍ ŘÍZENÍ BUDE DIGITÁLNÍ, S MINIMEM ADMINISTRATIVY,
PŘEDVÍDATELNÉ, PŘIZPŮSOBENÉ RŮZNÝM TYPŮM STAVEB A VYVAŽUJÍCÍ
VEŘEJNÉ A SOUKROMÉ ZÁJMY. VEŘEJNOST BUDE ZAPOJENA, ANIŽ BY TO
ŘÍZENÍ ZDRŽOVALO. STAVEBNÍK BUDE JEDNAT JEN S JEDNÍM ÚŘADEM A TEN SI
SÁM ZAJISTÍ DALŠÍ PODKLADY.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Provedeme revizi dotčených orgánů státní správy, tedy toho, které úřady se vyjadřují ke stavebnímu záměru. Upravíme legislativu tak, aby se vyjadřovaly skutečně jen ty úřady, u kterých je to v daném případě nezbytné. Zjednodušíme podmínky a zkrátíme lhůty u jednoduchých staveb.
- ✓ Zachováme stavební úřady na místní úrovni, aby rozhodovaly se znalostí prostředí. Centralizovaný stavební superúřad odmítáme.
- ✓ Sladíme podmínky a postupy povolování staveb napříč stavebními úřady.
- ✓ Již na začátku stavebního řízení by investor měl mít dostatek informací, aby dokázal posoudit, jestli bude jeho záměr realizovatelný, či nikoliv. Místo centralizace posílíme metodickou podporou stavebních úřadů tak, aby byl dostupný jednoznačný výklad stavebního zákona a územněplánovací dokumentace.
- ✓ Prosadíme plnou digitalizaci celého procesu po vzoru Skandinávie, kde se termíny hlídají automaticky. Průběh stavebního řízení je transparentní v každém momentu a klient ví, v jaké fázi se nachází jeho žádost, jaké podmínky musí splnit a jaké podklady má v daný moment dodat. Existuje jediná verze elektronické dokumentace, pro řízení se využívá Portál stavebníka a jako podklad slouží elektronické mapy. Díky Portálu stavebníka a digitalizaci také zrychlíme doručování rozhodnutí účastníkům řízení.
- ✓ Budeme chtít princip jeden úřad – jedno razítko.
- ✓ Občané a spolky budou mít právo smysluplně se vyjádřit – veřejnost musí mít právo ovlivňovat stavby s dopadem na okolí, kde lidé žijí.
- ✓ Velká města si budou moci přizpůsobit stavební předpisy v souladu se svými specifickými podmínkami.
- ✓ Obce budou mít možnost zavést příspěvek developerů na infrastrukturu, který nahradí současné neprůhledné prostředí.

Pokud vláda svůj nový stavební zákon prosadí na sílu, náprava škod – především přiblížení rozhodování zpátky k lidem na lokální úrovni – bude naší prioritou.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4 roky (1 rok analýzy a vypořádání připomínek ke stávajícímu návrhu, 1 rok tvorba nového stavebního zákona, 1 rok schvalování, 1 rok příprava na spuštění)

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro rodiny s dětmi

Rodinné bydlení bude dostupnější, neboť získání stavebního povolení pro rodinný dům bude jednodušší. Rychlejší výstavba také zlevní byty.

Pro nás pro všechny

Občan vyřídí vše jedním podáním na úřadu s jistotou, že má vše v pořádku. Nebude také muset nečinně přihlížet, jak mu u okna staví halu.

Pro veřejné finance

Přínos efektivnějšího stavebního řízení bude cca 7–8 miliard korun ročně, to znamená přínos pro veřejné rozpočty asi 3 miliardy.

Pro obce

Obce lépe ovlivní rozvoj území, vliv staveb na okolí i veřejnou vybavenost. Mohou přimět developery, aby přispívali na infrastrukturu.

Pro firmy

Získání stavebního povolení bude trvat mnohem kratší dobu a bude spojeno s mnohem menšími náklady.

Pro stavební sektor

Projekty ve stavebnictví budou vyžadovat méně času a nižší administrativní náklady, což je zlevní a zrychlí. Zvýší se právní jistota.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Společně s dalšími opozičními stranami jsme předložili alternativní návrh stavebního zákona, který zachovává stavební úřady v menších obcích, posiluje roli samospráv a výrazně usnadňuje stavební řízení.^[9]
- ✓ Ministryni Kláře Dostálové jsme v prosinci 2018 zaslali základní teze k připravované rekodifikaci stavebního řízení a předběžné dotazy na postoj MMR^[4], v nichž jsme na prvním místě uvedli, že odmítáme politiku „o nás bez nás“ – účast veřejnosti při povolování výstavby musí být zachována.
- ✓ Uspořádali jsme mezinárodní odborný seminář a ujasnili roli územní a plánovací dokumentace při plánování výstavby, včetně regulačních plánů.^[5, 6]
- ✓ Prosadili jsme klíčový zákon pro digitalizaci stavebního řízení – digitální technickou mapu.^[2, 10] Díky její existenci bude možné provádět přesnější územní plánování, zjednoduší se stavební řízení a zefektivní se procesy veřejné správy.
- ✓ Připomínkovali jsme věcný záměr i návrh nového stavebního zákona.^[7, 8]
- ✓ Zaslali jsme ve spolupráci s Prahou ministryni Dostálové podněty ke sdílení dat, aby byly dodržovány lhůty k vyřizování stavebních povolení.^[21]
- ✓ Tlačili jsme Ministerstvo spravedlnosti k navýšení kapacit správních soudů, kde se táhne řada žalob ve věcech stavebních projektů a územních plánů.^[22]
- ✓ Navrhli jsme lepší kontrolu fungování Státního fondu dopravní infrastruktury ve věci dopravních staveb.^[18]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Není třeba a určitě není žádoucí, aby soukromý sektor platil přípravu takto důležitého zákona.^[11, 12] Ministerstvo pro místní rozvoj uzavřelo s Hospodářskou komorou Memorandum o spolupráci na projektu rekonstrukce veřejného stavebního práva ČR. Podstatou byl závazek provést, odborně zpracovat a bezúplatně MMR poskytnout návrh nového stavebního zákona. HK pak svěřila samotné psaní zákona největší advokátní kanceláři v ČR, která poskytuje právní služby v oblasti nemovitostí a stavebnictví.

Bude nutné shromáždit data a informace o stavebním řízení, abychom přesně identifikovali problémy a jejich příčiny. Ačkoliv to zní neuvěřitelně, ministerstvo tato data nemá.^[3] Náklady budou řádově nižší jednotky milionů (vytažení dat z IS všech stavebních úřadů, dotazy na úředníky, průzkum mezi stavebníky atd.).

JAK CHCETE PŘIMĚT DEVELOPERY, ABY PŘÍSPÍVALI NA VYBAVENOST OBCE?

Podporujeme rozšířené používání institutu plánovacích smluv. Navrhujeme posílení pravomocí obcí požadovat od developerů dodání jejich zisků ze zhodnocení pozemků v důsledku změny územního plánu^[13], například v podobě investic developera do infrastruktury či občanské vybavenosti. Úředníci by měli být schopni uzavřít s developerem plánovací smlouvu.^[14, 15] Výsledky práce a vyšší standard komunikace úředníků musí být zohledněn v jejich odměňování.

JAK ZAJISTÍTE ZRYCHLENÍ ŘÍZENÍ?

U srovnatelných projektů budeme usilovat o veřejný benchmark (porovnání) lhůt a míry rušení rozhodnutí stavebních úřadů, kontroly u problematických případů a vyvažovací mechanismy při přetížení některých úřadů.

NEBUDOU SPOLKY A VEŘEJNOST, KTERÉ CHCETE ZAPOJIT, NAOPAK BLOKOVAT VÝSTAVBU?

Spolky nemají žádné nástroje, jakými řízení zdržovat. Odvolání musí být vyřízeno do 30 dnů a případné podání žaloby nezastavuje stavební řízení, ani neprodlužuje lhůtu pro další úkony, pokud odkladný účinek nepřizná soud. V drtivé většině řízení, která trvala několik let, byl důvod prodloužení stavebního řízení na straně žadatele, např. chybějící dokumentace, nesouhlasy vlastníků nebo nesoulad s územním plánem.^[16] Spolky podaly odvolání v 0,46 procenta případů a žalobu v 0,025 procenta případů^[17], rozhodně tedy nemohou být příčinou současného pomalého rozhodování. Pokud budou připomínky oprávněné, stavební úřad je zahrne do stavebního povolení. Pokud ne, stavební úřad je odmítne. Prostor pro průtahy je minimální.

POKUD BUDE VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ, JAK ZAJISTÍTE ODBORNOST ROZHODOVÁNÍ, KDYŽ NYNÍ JSOU V PROCESU ZAPOJENY RŮZNĚ SPECIALIZOVANÉ ÚŘADY?

Specializované úřady zůstanou zapojeny nadále. Rozdíl je v tom, že je nebude „obíhat“ stavebník, ale samotný stavební úřad, který bude rovněž vypořádávat jejich případné rozpory mezi sebou. Tak bude zachována maximální odbornost, a přitom se sníží administrativní a časová náročnost pro žadatele.

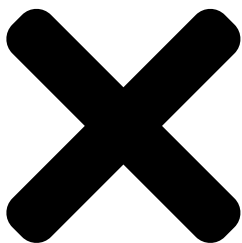
ZAJISTÍTE DO BUDOUCNA BEZBARIÉROVOU VÝSTAVBU PRO VOZÍČKÁŘE ČI SENIORY, ALE I PRO DĚTSKÉ KOČÁRKY?

Tuto oblast upravuje zvláštní vyhláška č. 398/2009 Sb., která stanoví obecné technické požadavky na stavby a jejich části tak, aby bylo zabezpečeno jejich užívání osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Vztahuje se jak na novou výstavbu, tak na úpravy. U kulturních památek se tyto podmínky uplatňují s ohledem na zájmy památkové péče. Tuto vyhlášku rozhodně rušit nehodláme, naopak budeme sledovat, zda odpovídá aktuálním potřebám.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] World Bank Group. Doing Business 2020. Data za ČR dostupná [zde](#). Výklad potvrzující faktickou správnost výroku dostupný [zde](#). Celá studie ke stažení [zde](#).
- [2] Piráti. Digitální technická mapa dostala ve Sněmovně zelenou. 2019. Dostupné [zde](#).
- [3] Poslanecká sněmovna. Analýza RIA k vládnímu návrhu stavebního zákona. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] Základní teze Pirátů k připravované rekodifikaci stavebního řízení a dotazy na postoj MMR [zde](#).
- [5] Piráti. Územní plánování v ohrožení kvůli chybějícímu regulačnímu plánu. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] Informace o semináři Stavební právo a regulační plány. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] Zásadní připomínky k návrhu stavebního zákona [zde](#).
- [8] Připomínky Pirátů ke schválenému věcnému záměru stavebního zákona vládou dne 24. 6. 2019. Dostupné [zde](#).
- [9] Alternativní návrh stavebního zákona podaný opozičními stranami. Sněmovní tisk 1008/6. Dostupné [zde](#).
- [10] Poslanecká sněmovna. Novela zákona o zeměměřičství [zde](#).
- [11] Neolivni.cz. Právníci GHS Legal: Nový stavební zákon aneb developeri developerům. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Lidovky.cz. Nový stavební zákon se rodil v prostředí klientelismu a těžkého střetu zájmů, říká Svoboda. Rozhovor s advokátem a odborníkem na správní právo Petrem Svobodou. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Daň ze zhodnocení pozemku při změně ÚP (zdanění developerů), jednání na Fóru Pirátské strany [zde](#).
- [14] OECD. Land value capture (podíl veřejného sektoru na zhodnocení pozemku v důsledku kroků veřejného sektoru). Dostupné [zde](#).
- [15] Doporučení D3 konference OSN Habitat k lidským osídlením, 1976. Dostupné [zde](#).
- [16] Arnika.org. Dlouhé povolování výstavby v Česku – data, praxe a nová legislativa. Dostupné [zde](#).
- [17] Arnika.org. Dlouhé povolování výstavby v Česku – data, praxe a nová legislativa. Dostupné [zde](#).
- [18] Poslanecká sněmovna. Návrh zákona o SFDI. Dostupné [zde](#).
- [19] Poslanecká sněmovna. Vládní návrh stavebního zákona. Dostupné [zde](#).
- [20] Ministerstvo vnitra. Dopadová studie rekodifikace stavebního práva. Dostupné [zde](#).
- [21] Piráti. Piráti požadují po ministryni Dostálové zrychlení stavebního řízení. 2020. Dostupné [zde](#).
- [22] Česká justice. Rozsudky správních soudů by měly být vymahatelné, prosazuje pirát Michálek. 2020. Dostupné [zde](#).
- [23] Viz např. výzva více než stovky předních akademiků. Dostupné [zde](#).

**JE TO VIDĚT UŽ I Z DÁLKY: PŘICHÁZÍME O
LESY! ZASTAVME JEJICH ROZPAD,
USNADNĚME PRÁCI LESNÍKŮM A
POSILNĚME BIODIVERZITU KRAJINY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

České lesy mají problematickou dřevinnou skladbu a strukturu.^[1] Přemnožená zvěř působí značné škody.^[2] Část lesních půd je ochuzená o živiny a lesy jsou sužovány suchem.^[3] I přes vlhký rok 2020 se dál šíří kůrovcová kalamita.^[4] Chybí jasná vize a plnění státní lesnické politiky.^[5]

V ČEM JE PROBLÉM

Dlouhodobé sucho a následná kůrovcová kalamita zřetelně poukázaly na špatnou strukturu našich lesů z pohledu druhové, věkové a prostorové skladby.^[6] V mnoha lokalitách je půda ochuzená o živiny nebo je jejich dostupnost omezena sníženým zásobováním vodou.^[7] Dominantní holosečný způsob hospodaření a množství stejnověkových monokultur a stejnorodých porostů vedou ke snižování druhové pestrosti, adaptability a odolnosti lesů.^[8]

Stavy spárkaté zvěře jsou několikanásobně vyšší, než je optimum, a to způsobuje problémy při obnově lesa. Zvěř likviduje jak přirozeně se obnovující dřeviny, tak i významnou část uměle vysázených stromků.^[9]

Negativní dopady klimatické změny, výkyvy počasí i chemické znečištění oslabují zdravotní stav dřevin a snižují jejich reprodukční schopnost.^[10]

Systém státní správy lesů i jejich ochrany je nevhodně nastaven, realizován a finančně je podhodnocen. Vyžaduje reformu a zejména digitalizaci. Nezbytná je i revize úlohy odborných lesních hospodářů coby spojky mezi státní správou a vlastníky (zejména menších) lesů.^[11] V přístupu ke správě státních lesů zásadně chybí dlouhodobé politické zadání navazující na strategické cíle státní lesnické politiky.

V ČR neexistuje surovinová politika pro dřevo, velké objemy dřeva jsou exportovány bez přidané hodnoty, chybí politika podpory lesnicko-dřevařského sektoru rozvíjející jeho potenciál pro udržitelnost a rozvoj venkova.^[12] Masivní těžbou v rámci likvidace současného kalamitního stavu vznikají rozsáhlé holiny, což vede i k záporné uhlíkové bilanci.^[13]

Chybí nám strategie obnovy lesů, která by počítala i s využitím periodicky se opakujících se semenných let, kdy jednotlivé druhy dřevin silně plodí. Zásadním problémem je, že české lesnické politice dlouhodobě chybí vize, resp. ochota ji realizovat. Chybí také odpovědi na základní otázky, které by byly podloženy odbornými podklady, veřejnou diskusí a společensky přijatelným konsenzem.^[14]

NAŠE VIZE

STÁTNÍ SPRÁVA I LESNICKÁ POLITIKA BUDE POMÁHAT VLASTNÍKŮM, ABY UDRŽITELNĚ HOSPODAŘILI V LESÍCH DLE EKONOMICKÉ RACIONALITY A PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK, KTERÉ SE ZÁSADNĚ MĚNÍ VLIVEM KLIMATICKÉ ZMĚNY. STÁT BUDE PODPOROVAT A ROZVÍJET LESNICKO-DŘEVAŘSKÝ SEKTOR JAKO JEDEN FUNKČNÍ CELEK.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zdigitalizujeme a zjednodušíme státní správu i v oblasti lesnictví a navazujících oborech. Zajistíme poradenství pro vlastníky lesů. Provedeme forenzní analýzu ohnisek a rozšíření kůrovcové kalamity.
- ✓ Prosadíme změny vyhlášek (zejména o lesním hospodářském plánování), které zjednoduší realizaci nepasečných způsobů hospodaření v lesích a podpoří další důležitá opatření.
- ✓ Zajistíme podporu úprav lesních hospodářských plánů zaměřenou na zadržení vody v lesích.
- ✓ Nabídneme podporu revitalizace vodních toků v lesích, budeme podporovat další opatření zadržující vodu.
- ✓ Nastavíme systém pozitivní a hospodárné motivace vlastníků pro potřebnou přeměnu lesů – změnu druhové skladby a struktury, přirozenou obnovu, adaptace na klimatickou změnu a zvyšování biodiverzity.
- ✓ Vytvoříme strategii obnovy a přestavby lesních porostů s důrazem na posilování ekosystémových funkcí dle rizika ohrožení rozpadu porostů a biomonitoringu reakce lesů na sucho.
- ✓ Ztransparentníme hospodaření společnosti Lesy ČR, s. p., změníme vlastnickou politiku s důrazem na ochranu lesa a regionální rozvoj. Podpoříme vlastní výrobní kapacity pro realizaci běžných těžebních a pěstebních prací i včasnou asanaci vznikajících kůrovcových ohnisek.
- ✓ Změníme přístup k lesnické politice a stanovíme její dlouhodobé cíle. Preferujeme návrat k Národnímu lesnickému plánu II.
- ✓ Posílíme možnosti vlastníků a hospodářů regulovat přemnoženou zvěř. Budeme podporovat lepší podmínky pro volně žijící zvířata a zvyšování biodiverzity.
- ✓ Omezíme pronájmy honiteb u státních lesů. Podpoříme prodej a propagaci zvěřiny.

- ✓ Zpracujeme surovinovou politiku pro dřevo. Podpoříme lokální a regionální zpracovatelství, jeho propagaci, inovace i výzkum. Odstraníme legislativní překážky využití dřeva a dalších obnovitelných surovin a zahrneme je do investičních politik státu.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

První výsledky očekáváme do 2 let.

Změny na úrovni státní správy lze provést během jednoho volebního období.

Změny v dřevozpracujícím průmyslu se začnou více projevovat za cca 5–8 let.

Změny v lesích se naplno projeví za cca 40 let, pozitivní efekt bude průběžný.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Zdravé lesy zlepšují lokální klima a stav prostředí, přinášejí rekreační i produkční funkce (dříví, houby, borůvky atd.).

Pro veřejné finance

Zvýšení lokálních kapacit zpracování dřeva zvýší podíl dřevozpracujícího průmyslu na HDP i zaměstnanost.

Pro lesníky a vlastníky lesů

Lesníkům se rozšíří možnosti lesnického hospodaření. Zároveň se sníží administrativní náročnost.

Pro hospodáře, kteří řeší myslivost

Sníží se škody způsobované zvěří a zlepší se možnosti, jak reagovat na její případné přemnožení.

Pro dřevozpracující průmysl

Odstraníme nesmyslné bariéry pro využití dřeva. Stát bude jeho využití podporovat pro vlastní investice, např. stavby veřejných budov.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Prosadili jsme dílčí úpravy lesního zákona: výrazné omezení možnosti zcizit státní lesy, změny usnadňující přestavbu lesů a zvýšení biodiverzity. Také jsme prosadili klíčovou změnu mysliveckého zákona.
- ✓ Poukázali jsme na zásadní nedostatky strategie společnosti Lesy ČR, s. p., pro roky 2019–2024, ministr poté stáhl materiál z jednání vlády.
- ✓ Vytvořili jsme tlak na řešení kůrovcové kalamity. Přinutili jsme Ministerstvo zemědělství uznat, že tvrzení „kůrovcová kalamita je výhradně kvůli klimatické změně“ není pravdivé, což otevírá dveře systémovým změnám.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Představené změny státní správy a lesnické legislativy nebudou mít zvýšené nároky na státní rozpočet. Podpora lesnictví je předpokládána ve stejné výši, jako je v současnosti. Případné investice do rozvoje lepšího využití dřeva jako obnovitelné suroviny by byla v ideálním případě v řádu vyšších stamilionů korun ročně, konkrétní částka bude určena na základě rozpočtové reality.

PROČ KLADETE TAKOVÝ DŮRAZ NA FUNKČNOST STÁTNÍ SPRÁVY A NASTAVENÍ LEGISLATIVY A MÉNĚ SE ZAMĚŘUJETE NA SAMOTNOU PODOBU LESŮ?

Podoba lesů je výsledkem dlouhodobých procesů, na které má člověk velký vliv, ale některé věci prostě nedokáže jednoduše ovlivnit. Cílem smysluplné lesnické politiky musí být nastavit systém pravidel lesního hospodaření (vč. kontroly) tak, aby měl vlastník i lesní hospodář možnost vybrat skutečně nejvhodnější způsob hospodaření pro danou lokalitu, aby nebyl zbytečně brzděn požadavky vyplývajícími z legislativy a zejména vyhlášek a aby se mu dané hospodaření vyplácelo i ekonomicky. Ostatně udržitelnost spočívá v souladu ekonomiky, ekologie a sociálních aspektů.

Nechceme slibovat něco, co z pozice politika můžeme ovlivnit jen nepřímo. Co ale můžeme slíbit, je vytvoření takového systému, který bude vlastníky a hospodáře pozitivně motivovat a usnadní jim skutečně udržitelné hospodaření.

JAK SOUVISÍ SNIŽOVÁNÍ STAVŮ ZVĚŘE SE ZDRAVÍM LESŮ?

Zdravé lesy potřebují určitou harmonii, a to včetně rovnováhy porostů se zvěří. V současné době jsme na řadě lokalit ČR svědky dramatického přemnožení zvěře, která spásá obnovující se porosty, a to jak uměle vysázené, tak i přirozeně se obnovující. To komplikuje obnovu lesů po kůrovcové kalamitě a způsobuje vlastníkům velké náklady (kromě škod se jedná i o nutnost investic do kolektivní ochrany stromků).

Cílem není vyhlazení zvěře, jak je nám některými aktivisty podsouváno, ale její udržování v takových stavech, které jí umožní kvalitní život v adekvátních podmínkách a zároveň její populace nebude zásadním způsobem narušovat stabilitu ekosystému.

PROČ CHCETE PODPOROVAT DŘEVOZPRACUJÍCÍ PRŮMYSL?

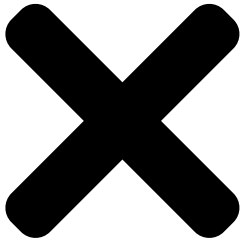
Příjmy z těžby dříví byly tradičně hlavním zdrojem příjmů z lesnictví. Je otázkou, zda je reálné, aby tento stav trval i do budoucna. Lze předpokládat, že se ekonomika lesnictví v následujících dekadách dramaticky změní. I přesto očekáváme, že hospodářské lesy budou dominantním typem lesů na našem území. Nutno také říci, že hospodářský les neznamena automaticky plantáž bez života – na řadě příkladů vidíme, že i hospodářské lesy mohou být velmi hodnotným ekosystémem. Dokud ale budou hospodářské, bude ekonomická rentabilita klíčová.

Ruku v ruce s tím má dřevo obrovský potenciál nahradit některé neobnovitelné suroviny, a to včetně plastů.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Druhová a věková skladba lesů. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Zvěř poškodila kultury na více než polovině území Česka. Silvarium – lesnický, dřevařský a myslivecký zpravodajský web. 2019 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Klimatická změna v České republice. Eutrofizace a acidifikace životního prostředí. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Kůrovcová mapa. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Vyhodnocení Národního lesnického programu II. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Ministerstvo zemědělství. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství 2019. 2020 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] Klimatická změna v České republice. Eutrofizace a acidifikace životního prostředí. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] VRŠKA, Milan. Nástin příčin současné krize lesů a lesnictví a jak ji překonat. Česká botanická společnost. 2019 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. Zvěř poškodila kultury na více než polovině území Česka. Silvarium – lesnický, dřevařský a myslivecký zpravodajský web. 2019 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] Intersucho. Mapa dopadů na lesy. Ústav výzkumu globální změny AV – CzechGlobe. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] Ministerstvo zemědělství. Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] ERBER, Aleš. Nedostatek dřeva je hrozbou i výzvou. Dřevostavby. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] HRUŠKA, Jakub. České lesy se staly významným emitentem skleníkových plynů. Ekolist.cz. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. Vyhodnocení Národního lesnického programu II. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. 2021 [cit. 1. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ, VČASNÁ LÉČBA A
VHODNÁ PREVENCE UMOŽNÍ
PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT A ZAPOJENÍ DO
SPOLEČNOSTI SPOUSTĚ LIDÍ I JEJICH OKOLÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Nedostatečná prevence, nedostupnost či nízká kvalita péče dopadá negativně na kvalitu života. Stigmatizace duševní nemoci a péče o duševní zdraví vede k odkladům léčby. Chybí terénní služby – pracovníci, kteří za lidmi chodí domů a mohou pomoci předcházet hospitalizacím. ^[23]

V ČEM JE PROBLÉM

Problémy s duševním zdravím trápí za normálního stavu každého pátého člověka, během epidemie dokonce každého třetího. ^[1, 2, 3, 14] Duševní hygiena a péče o duševní zdraví se nicméně týká každého bez rozdílu. Proto je nutné, aby stát k této problematice přistupoval komplexně.

Ve společnosti převládá nízké povědomí o tématu duševního zdraví a možnostech péče o něj. ^[13] Situaci také komplikuje skutečnost, že péče o duševní zdraví a lidé se zkušeností s duševním onemocněním jsou stigmatizováni ^[8] i při svém zotavování a zapojování se do plnohodnotného života. Dochází ke znevýhodnění v zaměstnání, bydlení, sociálních interakcích a v partnerském a rodinném životě. Chybí síť komunitních služeb, která by podporovala osoby v domácím prostředí. ^[4, 5]

Práce v oboru psychiatrie s sebou obecně nese stigma, což vede k nízkému zájmu o studium a v důsledku způsobuje nízký počet pracovníků v těchto oborech, který zdaleka neodpovídá skutečným potřebám. ^[6, 23] Alarmující je situace zvláště v oblasti péče o duševní zdraví dětí a dospívajících.

Mimo to má Česká republika dlouhodobý problém s dodržováním lidských práv pacientů v psychiatrických nemocnicích, například právo na spravedlivý soudní proces, právo na soukromí atd. ^[7]

V souvislosti s epidemií covid-19 stoupl počet lidí se zkušeností s duševním onemocněním z 20 na 30 procent populace ^[1, 2, 3, 14], což současný systém péče dostatečně nereflektuje a k péči hrazené z veřejného zdravotní pojištění nemá část pacientů přístup (péče je i hůře dostupná v některých regionech). ^[12, 15]

Problémem je také malá dostupnost psychoterapie, která navíc často není hrazena z veřejného zdravotního pojištění. U psychoterapie také chybí dostatečné legislativní ohraničení, což dále zhoršuje její dostupnost a schopnost odborníků ji poskytovat a adekvátně reagovat na krizové situace. [8, 9]

NAŠE VIZE

BUDEME ŽÍT VE SPOLEČNOSTI, VE KTERÉ BUDE DUŠEVNÍ ZDRAVÍ PRIORITY A PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ NEBUDE STIGMATEM. PREVENCE A DOSTATEČNÁ SÍŤ POMOCI POVEDE KE SNÍŽENÍ POČTU A DÉLKY HOSPITALIZACÍ A RYCHLEJŠÍMU ZOTAVENÍ. LIDÉ SE ZKUŠENOSTÍ S DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM Povedou PLNOHODNOTNÝ ŽIVOT.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Prosadíme legislativní ukotvení psychoterapie do českého právního systému, což přinese její větší dostupnost, a umožníme, aby psychoterapie fungovala i v sociálních službách a ve školství.
- ✓ Navážeme na Reformu péče o duševní zdraví^[28], díky které dojde ke zvýšení životní úrovně osob s duševním onemocněním a k rovnoměrnému rozšíření Center duševního zdraví a komunitní péče po celé České republice tak, abychom mohli péči převést z nemocnic do domácího prostředí, zajistit její včasnost a předejít hospitalizacím. Centra doplníme o adekvátní odborníky a zajistíme kontinuální financování reformy.
- ✓ Budeme prosazovat klinické využití nových metod psychoterapie s obrovským potenciálem – například otevřeného dialogu (Open Dialogue) či psychedeliky asistované terapie.^[10, 11, 16, 27]
- ✓ V rámci modernizace obsahu vzdělávání a plánovaných revizí tzv. rámcových vzdělávacích programů posílíme důraz na témata související s duševním zdravím, duševním rozvojem a duševní hygienou. Podpoříme neziskové organizace, které realizují preventivní a informativní programy zaměřené na péči o duševní zdraví.
- ✓ Zasadíme se o důsledné dodržování práv pacientů a jejich blízkých v psychologické či psychiatrické péči.
- ✓ Zrevidujeme vzdělávání profesionálů v oblasti péče o duševní zdraví, a to včetně oblastí pedopsychiatrie a gerontopsychiatrie.
- ✓ Podpoříme rozvoj multidisciplinárních týmů, aby byla zajištěna komplexnost a mezioborovost péče a spravedlivé odměňování pracovníků v rámci jednoho týmu – musí být zajištěno, že odměna je odvislá od poskytnuté péče, nikoliv od příslušnosti k určitému oboru.
- ✓ Dostupnost bydlení pro lidi se zkušeností s duševním onemocněním, především po delších hospitalizacích, je nezbytným předpokladem jejich návratu do běžného života a jejich uzdravení, viz bod Dostupné bydlení.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

V následujících čtyřech letech lze vykonat spoustu dílčích systémových úkonů, které položí základ pro další zlepšení, např. zřízení orgánu pro kontrolu kvality péče a dodržování lidských práv v nemocnicích i komunitní péči. Ve své celistvosti je to úkol na desítky let.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Prevence ve školách, dostupná péče a podpůrné programy při studiu sníží rizika vyplývající z duševních onemocnění u mladých lidí.

Pro rodiny s dětmi

Lepší prevence a péče o duševní zdraví pomůže zlepšovat vztahy v rodinách.

Pro lidi ve zralém věku

Osvětou prohloubíme znalosti o problematice duševního zdraví, zajistíme větší dostupnost péče a lepší prevenci.

Pro seniory

Zlepšíme dostupnost psychiatrických služeb pro seniory.

Pro lidi ve finanční tísní

Rozšíření nízkoprahových služeb a služeb proplácených ze zdravotního pojištění zajistí ekonomicky ohroženým dostupnou péči.

Pro veřejné finance

Do zkvalitnění péče a života je zapotřebí investovat. Nicméně dlouhodobě lze očekávat úspory díky nižším výdajům na léčbu či invalidní důchody.

Pro osoby se zkušeností s duševním onemocněním

Zajistíme dostupnější a kvalitnější péči s ohledem na lidská práva.

Pro příbuzné osob se zkušeností s duševním onemocněním

Rodinní příslušníci budou mít větší podporu a budou více zapojeni do procesu zotavení.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Založili jsme pracovní tým Duševní zdraví, který dnes čítá už zhruba 15 lidí – od osob se zkušeností s duševním onemocněním přes lidi se zájmem o problematiku až po profesionály z oboru.
- ✓ Vytvořili jsme tlak, aby bylo umožněno poskytovat psychoterapeutické služby během koronavirové pandemie.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Indikativní rozpočet Reformy péče o duševní zdraví je navržen v objemu cca 6 miliard korun.^[9] Prevence, včasná intervence, terénní a komunitní programy či další chystané strukturální proměny systému péče o duševní zdraví v ČR jsou však schopny snížit náklady na tuto péči – roční náklady na psychiatrickou péči jsou 13,7 miliard korun, na sociální služby s cílovou skupinou „osob s chronickým onemocněním“ pak 1,4 miliardy. Dalšími výdaji, kterým se dá částečně předejít prevencí v oblasti duševního zdraví, jsou invalidní důchody, jež jsou hlavním příjmem 93 procent lidí s duševním onemocněním. Duševní onemocnění jsou přitom jedním ze čtyř nejčastějších důvodů přiznání invalidního důchodu v ČR.^[6]

NESTAČÍ PSYCHICKY NEMOCNÉ PROSTĚ ZAVŘÍT DO BLÁZINCE?

Hospitalizace v psychiatrických nemocnicích mohou být dlouhé, nepřispívají dostatečně k zotavení a návratu do společnosti a jsou finančně náročné. Reforma péče o duševní zdraví nabídne mimo jiné spektrum terénních či sociálních služeb, které mají za cíl hospitalizacím předejít. Reforma však není dostatečně komunikována a její priorita není odpovídajícím způsobem akcentována.

VY SE TEDY CHYSTÁTE ZAVŘÍT PSYCHIATRICKÉ NEMOCNICE A LÉČEBNY?

Zavřít psychiatrické nemocnice a léčebny není cílem Reformy péče o duševní zdraví. V současnosti je na našem území mnoho velkých nemocnic, které poskytují psychiatrickou péči. Do nemocnic se dostávají lidé, kteří tam mohou být několik týdnů, měsíců, ale někdy se stává, že tam jsou i několik let.^[12] Díky Reformě péče o duševní zdraví dojde k tomu, že se někteří z těchto lidí budou léčit doma a odborníci jim budou poskytovat komplexní péči přímo v jejich domovech nebo ambulantně. V akutních

případech při zhoršení stavu však může být nutná hospitalizace ve specializovaném zařízení. Po ukončení hospitalizace mohou lidé plynule začít znovu využívat terénní a ambulantní služby, které vznikají v rámci reformy. Tyto služby zároveň fungují jako prevence akutního zhoršení jejich stavu a opětovné hospitalizace.

K ČEMU JE POTŘEBA DEFINOVAT PSYCHOTERAPII V ZÁKONĚ, VŽDYŽ PSYCHOLOGOVÉ NORMÁLNĚ FUNGUJÍ?

Během koronavirové pandemie je ještě zřetelnější, že je současný počet psychologů a psychoterapeutů nedostatečný. Zároveň narážíme na to, že některé terapeutické organizace, služby nebo jednotlivci nemohou svou praxi vykonávat vůbec, nebo pouze v online prostředí, což nemusí vyhovovat některým konkrétním klientům. V době, kdy je potřeba péče o duševní zdraví zvýšená, se tak paradoxně stala tato služba méně dostupnou. Je nutné, aby i pro psychoterapii vykonávanou mimo zdravotnická zařízení existovalo jasné legislativní ukotvení, v rámci něhož mohou tito psychoterapeuté působit.

A TO BUDETE LIDEM DÁVAT DROGY A DOUFAT, ŽE SE VYLÉČÍ SAMI?

Je prokázáno, že farmakoterapie dobře funguje v kombinaci s psychoterapií na celou řadu duševních onemocnění. Narážíme však na to, že farmaka často řeší důsledek onemocnění a nikoliv příčinu. Nehledě na některé možné negativní příznaky nebo návykovost těchto látek. Respektujeme nicméně, že někdy není jiná alternativa. Existují však metody, jako je psychedeliky asistovaná terapie, které prokazatelně fungují a řeší příčiny onemocnění, například posttraumatické stresové poruchy, ale i jiných.^[18] Může stačit jen několik sezení s vyškoleným profesionálem. U psychedeliky asistované terapie je tento profesionál přítomen vždy a celou terapii provází. Výzkumy, které se tímto tématem zabývají, trvají už mnoho let a mají zatím vynikající výsledky.^[19]

VY CHCETE, ABY PSYCHICKY NEMOCNÍ NORMÁLNĚ CHODILI DO PRÁCE, MĚLI RODINY A ŽILI NORMÁLNÍ ŽIVOT?

U většiny osob s duševním onemocněním ani nepoznáte, že nějakým takovým onemocněním trpí. Jsou to také lidé, kteří mají emoce, svoje touhy a přání. V zaléčeném stavu navíc dovedou vykonávat své povolání^[24], bydlet samostatně ve svém domově, mít partnerský život i vychovávat své děti. Naším cílem je, aby tady pro ně byla vystavěna síť služeb pro případ, že by se jejich duševní stav zhoršil nebo prostě a jednoduše potřebovali s něčím pomoci, a nemuseli v takovém případě nutně do nemocnice. Uvědomujeme si, že jsou skupinou, která je zatížena stigmatem. Formou dostatečné edukace společnosti bychom rádi toto stigma jednou provždy vymazali.

VE ŠKOLÁCH VZNIKNE NOVÝ PŘEDMĚT O DUŠEVNÍM ZDRAVÍ?

V rámcových vzdělávacích programech je již dnes téma duševního zdraví obsaženo (více [zde](#)). Není tedy nutné, aby za tímto účelem vznikl zcela nový předmět. Naším cílem je, aby byla tato oblast více akcentována, a to napříč vzdělávacími oblastmi (jako je například výchova ke zdraví, občanská výchova apod.). Zároveň bychom se chtěli zaměřit na prezentaci a osvětu týkající se duševních onemocnění a související destigmatizace.

JAK JSOU PORUŠOVÁNA PRÁVA PACIENTŮ V OBLASTI DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ?

Ačkoliv se standard služeb v oblasti duševního zdraví postupně narovnává a zlepšuje, stále je nedostačující.^[20, 21, 22] Psychiatrické nemocnice a léčebny jsou stále přeplněné. Lidé tam nemají soukromí a často je v jedné místnosti mnoho lůžek (počtem přesahující i deset), čímž se porušuje právo na soukromí a důstojné zacházení. Vymáhání práv pacientů je často náročné, a to i u nedobrovolných hospitalizací (viz bod Práva pacientů).

A PROČ BY MĚLI LÉKAŘI CHTÍT BÝT PSYCHIATŘI, STEJNĚ TO ANI NENÍ SKUTEČNÝ LÉKAŘSKÝ OBOR? JÁ UZNÁVÁM JENOM CHIRURGIÍ.

Lékařský obor psychiatrie je velmi specifický. U celé řady lidí přetrvává obraz psychiatrie z dob 19. století. Od té doby se nicméně obor zásadně posunul a psychiatrická péče ve 21. století má za cíl pomoci lidem s diagnózou žít plnohodnotný život. Velká část odborníků, ale také laická veřejnost, se na psychiatrii dívá skrz prsty, přestože je psychiatrie lékařská disciplína, která má potenciál pomoci velkému množství lidí napříč populací. Psychiatřičtí lékaři pomáhají lidem s jejich duševními obtížemi, přičemž farmakoterapie je často až cestou poslední volby. Umějí lidem pomoci v oblasti, kde to žádný jiný lékař nesvede. Psychiatrické léky navíc nemění osobnost (i když tento názor mezi laickou veřejností často přetrvává) a informace z psychiatrického vyšetření jsou vždy pouze mezi klientem a zdravotnickým personálem, takže se o návštěvách psychiatrie bez klientova svolení nemusí nikdo další dozvědět. O vaší návštěvě psychiatrického lékaře se nemusí dozvědět ani váš zaměstnavatel. Dokonce i mezi lékaři přetrvává stigma, že psychiatrie ani není odborná lékařská disciplína. Tyto i jiné fámy bychom rádi díky efektivní destigmatizaci vyvrátili.

JAK JE NA TOM ČR S PSYCHIATRIÍ VE SROVNÁNÍ SE ZBYTKEM EVROPY?

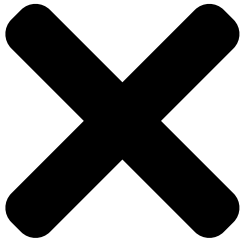
Reforma psychiatrické péče je přirozenou reakcí na neuspokojivý stav v České republice, kde oproti evropskému průměru máme více dlouhodobě hospitalizovaných pacientů v psychiatrických nemocnicích a léčebnách.^[25] Reforma psychiatrické péče tedy plynule navazuje na zahraniční model^[26] a vytváří projekt multidisciplinarity (spolupracuje více odborníků na různou problematiku) a deinstitucionalizace (cílem je dostat dlouhodobě hospitalizované pacienty zpátky do domácího prostředí).

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] WINKLER, P., FORMÁNEK, T., MLADÁ, K., KAGSTROM, A., MOHROVÁ, Z., MOHR, P., CSEMY, L. Increase in prevalence of current mental disorders in the context of COVID-19: analysis of repeated nationwide cross-sectional surveys. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 29, 1–8. 2020 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] MORGUL, E., BENER, A., ATAK, M., AKYEL, S., AKTAŞ, S., BHUGRA, D., VENTRIGLIO, A., JORDAN, T. R. (2020). COVID-19 pandemic and psychological fatigue in Turkey. *International Journal of Social Psychiatry*, 1–8. 2020 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] TAQUET, M., LUCIANO, S., GEDDES, J. R., HARRISON, P. J. Bidirectional associations between COVID-19 and psychiatric disorder: retrospective cohort studies of 62 354 COVID-19 cases in the USA. *The Lancet Psychiatry*, 8(2), 130–140. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] DOBEŠOVÁ, M. Až 70 procent Čechů nechce za souseda člověka s duševními problémy. LUI. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] TÝDEN. Duševní nemoc? Můžete skončit i na ulici. TÝDEN.cz. 2017 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Rada vlády pro duševní zdraví. Příloha č. 2, Národní akční plán pro duševní zdraví 2020–2030. 2019 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] ZHŘÍVALOVÁ, P. Lidská práva duševně nemocných osob v systému péče o duševní zdraví v ČR. Digitální repozitář UK. 2020 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] Rada vlády pro duševní zdraví. Národní akční plán pro duševní zdraví 2020–2030. 2019 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] Ministerstvo zdravotnictví. Strategie Reformy psychiatrické péče. 2013 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [10] LUOMA, J. B., CHWYL, C., BATHJE, G. J., DAVIS, A. K., LANCELOTTA, R. A Meta-Analysis of Placebo-Controlled Trials of Psychedelic-Assisted Therapy. *Journal of Psychoactive Drugs*, 52(4), 289–299. 2020 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] GALVÃO-COELHO, N. L., MARX, W., GONZALEZ, M., SINCLAIR, J., DE MANINCOR, M., PERKINS, D., SARRIS, J. Classic serotonergic psychedelics for mood and depressive symptoms: a meta-analysis of mood disorder patients and healthy participants. *Psychopharmacology*, 238(2), 341–354. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] ÚZIS. Psychiatrická péče 2019 (zdravotnická statistika). 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [13] NA ROVINU o duševním zdraví a nemoci. Mediaguide (Informace, data a příběhy na jednom místě. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [14] Národní ústav duševního zdraví. V důsledku pandemie covid-19 se s duševním onemocněním potýká téměř každý třetí dospělý. Podporu nabídne nový web. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

- [15] Ministerstvo zdravotnictví ČR. Mapování stavu psychiatrické péče a jejího směřování v souladu se strategickými dokumenty České republiky (a zahraničí). 2012 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [16] Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies FDA Grants Breakthrough Therapy Designation for MDMA-Assisted Psychotherapy for PTSD, Agrees on Special Protocol Assessment for Phase 3 Trials. 2020 [cit. 15. 4. 2021]. Odkaz [zde](#).
- [17] BERGSTRÖM, T., SEIKKULA, J., ALAKARE, B., MÄKI, P., KÖNGÄS-SAVIARO, P., TASKILA, J. J., TOLVANEN, A., AALTONEN, J. The family-oriented open dialogue approach in the treatment of first-episode psychosis: Nineteen-year outcomes. *Psychiatry Research*, 270, 168–175. 2018 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] Česká psychedelická společnost. MDMA asistovaná psychoterapie. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] Česká psychedelická společnost. Síť odborníků pro integraci psychedelické zkušenosti. 2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] Úřad ombudsmana. Psychiatrická nemocnice Bohnice – Zpráva z návštěvy zařízení se zaměřením na omezení volnosti pohybu. 2018 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] Psychiatrická nemocnice v Kroměříži. Připomínky a stížnosti. 2013 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] Ombudsman pro zdraví. Práva pacienta. 2018 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [23] Národní ústav duševního zdraví. Střednědobý akční plán destigmatizace 2019–2022. 2019 [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [24] Paralelní životy: Brožura pro zaměstnavatele. Praha: Art Movement. 2019 [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [25] WHO: European health information gateway. Kodaň [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [26] Průvodce reformou psychiatrické péče: Deinstitutionalizace služeb pro duševně nemocné. Praha. 2019 [cit. 16. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [27] MUTTONI, S., ARDISSINO, M., JOHN, C. Classical psychedelics for the treatment of depression and anxiety: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, 258, 11–24. 2019. Dostupné [zde](#).
- [28] Reforma péče o duševní zdraví. Dostupné [zde](#).

**ŘEŠENÍM NÁVYKOVÉHO CHOVÁNÍ JE
POLITIKA ZALOŽENÁ NA SNIŽOVÁNÍ RIZIK,
POMOCI A ROZUMNÉ REGULACI.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Současná politika v oblasti návykového chování je zaměřena na represí. ČR navíc vykazuje naprosto nedostatečnou podporu fungování a rozvoje souvisejících služeb, což neumožňuje efektivní prevenci ani snižování rizik v oblasti návykového chování.^[26]

V ČEM JE PROBLÉM

Současné zákony v oblasti psychoaktivních látek omezují možnosti systematického snižování rizik a jejich využití v terapii. Zákon o návykových látkách^[1] například neumožňuje nakládání s těmito látkami v kontextu pomáhajících služeb. To brání rozvoji důležitých služeb v oblasti snižování rizik i prevence (např. aplikační místnosti či testování substancí).^[21, 22] Dochází k nemístné kriminalizaci rekreačních uživatelů (nebo dokonce odborníků v oblasti) a tresty neodpovídají společenské závažnosti provinění.^[18]

Ilegalita psychoaktivních látek navíc neomezuje jejich užívání^[27], pouze odhání uživatele na černý trh, kde jsou vystaveni rizikům toxických a nebezpečných příměsí.^[19] Dalším nežádoucím efektem illegality psychoaktivních látek je obcházení legislativy výrobou nebezpečnějších, avšak legálních derivátů, jejichž užívání může mít tragické důsledky.^[20]

Kvalitní služby zaměřené na snižování negativních dopadů rizikového návykového chování z dlouhodobého hlediska nejen zlepšují situaci jednotlivců i komunity, ale šetří i státní kasu, protože výdaje na zdravotní péči poskytovanou dotčeným osobám mnohonásobně převyšují výdaje např. na snižování rizik (harm reduction – HR) či zdravotnický materiál preventivně poskytovaný zdarma.^[2]

Služby v oblasti prevence a léčby závislostí jsou u nás dlouhodobě podfinancované, což způsobuje, že ne všichni občané mají přístup k péči, kterou by potřebovali, a je obtížné zavádět nové metody práce, které jsou vhodné pro tyto cílové skupiny, přičemž v řadě jiných zemí úspěšně fungují.^[21, 22]

NAŠE VIZE

**ZAMĚŘENÍ NA PREVENCI A SNIŽOVÁNÍ RIZIK V POLITICE ZÁVISLOSTÍ POVEDE
KE SNÍŽENÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ NA SPOLEČNOST I JEDNOTLIVCE.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Téma závislostí uchopíme komplexně, zaměříme se nejen na nelegální návykové látky, ale také alkohol, tabák, léky, hazardní hraní a další nelátkové závislosti.^[5]
- ✓ Prosadíme multioborové zaměření služeb a systémová řešení, protože problematika návykového chování není doménou jednoho oboru, ale zahrnuje sociální, zdravotní, právní a mnohá další hlediska.^[4]
- ✓ Podpoříme zavádění služeb, které u nás zatím neexistují, nebo jsou výjimkou, ale v zahraničí se osvědčily – například kontaktní centra pro uživatele alkoholu, aplikační místnosti, konopné kluby nebo substituční programy pro uživatele stimulačních látek.^[7]
- ✓ Budeme podporovat participativní a komunitně zaměřené aktivity při realizaci služeb. Cílové skupiny a jejich okolí se tak stanou součástí řešení, nikoliv problému.^[6]
- ✓ Zajistíme dostatečné financování systému služeb v oblasti závislostí, větší pokrytí a dostupnost služeb ve všech krajích s ohledem na regionální potřeby.^[3] V souladu s obecným přístupem víceletého financování veřejných služeb pak zajistíme dlouhodobé financování, což organizacím, které služby poskytují, zaručí stabilitu a umožní strategické plánování a další rozvoj.
- ✓ Upravíme daňové zákony i úroveň striktnosti regulace podle reálné společenské nebezpečnosti látek.^[23]
- ✓ Budeme koordinovat účinná protikorupční opatření pro omezení negativního vlivu např. tabákové lobby.^[24, 25]
- ✓ Zřídíme pozici vládního zmocněnce pro problematiku návykového chování a Národní agenturu pro prevenci závislostí, aby bylo zajištěno systémové a prioritní předcházení vzniku rizikového návykového chování, jak v oblasti psychoaktivních substancí, tak nelátkových závislostí.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

V následujících 4 letech lze vykonat spoustu dílčích systémových úkonů, které položí základ pro další zlepšení. Ve své celistvosti je to záležitost na desítky let.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Díky racionální regulaci, snižování rizik a prevenci bude snížen výskyt rizikového užívání mezi mladými.

Pro rodiny s dětmi

Podpora prevence umožní předcházet vzniku rizikového chování a pomůže budovat zdravý přístup k volnému času i fungování ve společnosti.

Pro lidi ve zralém věku

Díky regulovanému trhu budou občané chráněni před důsledky existence černého trhu a budou pro ně přístupnější preventivní služby.

Pro nás pro všechny

Rizikovým návykovým chováním jsou ohroženy až 3 miliony lidí. Změna politiky a služeb přispěje k lepší kvalitě života a bezpečí občanů .

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Aktivně spolupracujeme se zástupci společností věnujících se prevenci a snižování rizik (harm reduction – HR) , ve spolupráci s nimi jsme uspořádali vícero seminářů a webinářů k těmto tématům. ^[9, 10]
- ✓ Ve spolupráci s odborníky jsme vypracovali materiály popisující racionální přístup k problematice závislosti ^[11] a také shrnující metody racionálního přístupu k prevenci návykového chování na krajské a komunální úrovni. ^[12]
- ✓ Vytvořili jsme materiál shrnující důvody problematičnosti protidrogového projektu Revolution train. ^[13]
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh ohledně samopěstování konopí a nakládání s výsledným produktem, který by v případě prosazení díky dekriminlizaci určitých podob nakládání s konopím znamenal jednoznačné rozšíření rámce efektivní HR a prevence ve vztahu k rizikovému užívání konopí. ^[14]
- ✓ Interpelovali jsme relevantní autority v případech zjevně chybného přístupu k otázkám HR a prevence, jako je podpora projektu Revolution train, plošné policejní zátahy na rekreační akce, nedostatečná podpora primární prevence a nedostupnost konopí pro léčebné použití. ^[15]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Návrh rozpočtu na politiku prevence léčby závislostí je [zde](#) a oproti současnému deficitnímu stavu by se jednalo o navýšení rozpočtu o zhruba jednu třetinu. Návrh pracuje s kvalifikovanými odhady ročních nákladů na potřebnou síť péče v České republice. Návrh sítě péče je potřeba koordinovat se samosprávami a s dalšími klíčovými poskytovateli informací, nezbytné je také realizovat průzkumy potřebnosti jednotlivých služeb ve všech regionech, aby síť nebyla stavěna bez znalosti místních specifik. Pro účely návrhu však pracujeme provizorně s kvalifikovanými odhady potřebnosti služeb sítě péče. Rozběhnutí registračního systému pod národní agenturou bude navíc vyžadovat počáteční investici cca 100 milionů korun, přičemž následný provoz agentury i systému by se měl pohybovat kolem 30 milionů korun ročně.

Služby v oblasti prevence a léčby závislostí jsou dlouhodobě podfinancované, ale náklady na jejich provoz jsou pouze nepatrným zlomkem toho, kolik společenských nákladů se na problematiku užívání legálních i nelegálních látek nebo hazardní hraní váže. Podpora těchto služeb výrazně snižuje společenské náklady a naopak šetří veřejné finance. ^[17]

PROČ MÁME Z NAŠICH DANÍ PODPOROVAT UŽIVATELE DROG?

Problematika závislostí se dotýká celé společnosti. V určitém období života se s ní může setkat kdokoliv z nás, ať už se jedná o závislost na kávě, alkoholu, hazardním hraní či třeba sociálních sítích. Podpora služeb, které se tímto tématem zabývají, je prospěšná pro všechny. Preventivní programy totiž umí předcházet rizikovému chování. Pomáhají těm, kteří se se závislostmi potýkají, jejich rodinám a blízkým. Chrání společnost před infekčními chorobami i negativními sociálními dopady. ^[16]

NEPOVEDE MÉNĚ REPRESIVNÍ PŘÍSTUP K DROGOVÉ PROBLEMATICE K NAVÝŠENÍ POČTU UŽIVATELŮ NÁVYKOVÝCH LÁTEK MEZI MLADISTVÝMI?

Naopak, díky kombinaci odstupňované regulace dle společenské škodlivosti a implementaci skutečně efektivních služeb nabízejících prevenci a snižování rizik dojde k účinnější ochraně dětí a mladistvých před vznikem rizikového návykového chování. [28, 29]

PROČ VLÁDNÍ ZMOCNĚNĚC? NESTAČÍ NÁRODNÍ KOORDINÁTOR?

Zmocněnec má vstup na jednání vlády, může být automaticky tzv. připomínkovým místem – to je extrémně důležité. Tj. všechny zákony, které se týkají závislostní politiky (od daní, přes novely zákonů až po trestně právní úpravy), stejně jako podzákoné normy, půjdou přes zmocněnce. Zmocněnec je dále ideálně jmenovaná politická pozice, ne úřednická. Ředitel odboru/úředník by nebyl výkonným místopředsedou Rady vlády a národním koordinátorem a měl by být naopak, tak jako v některých jiných zemích, garancí kontinuity úkolů i poté, kdy končí vláda a přichází další. Zmocněnec je jmenován vládou, ne premiérem, a tím má přístup služebně k ministrům vlády.

CO PŘINESE EXISTENCE NÁRODNÍ AGENTURY OPROTI SOUČASNÉMU STAVU?

1. Vytvoření samostatné kapitoly státního rozpočtu (z obdobných důvodů byla zřízena například agentura rozvojové pomoci MZV).
2. Financování základní stabilní sítě péče prostřednictvím víceletého grantového přidělování prostředků.
3. Sjednocení agendy a financí napříč státní správou.
4. Možnost samostatného získávání vlastních prostředků, včetně soukromých zdrojů a darů (podobně jako se o tom uvažuje u sportovní agentury).
5. Usazení tématu legislativně.

6. Agentura má v ideálním případě samostatný mandát vytvářet vlastní pravidla metodického řízení přípravy krajských/samosprávných strategií, podobně jako National Treatment Agency UK – hlavně na začátku vzniku.

7. Agentura je nejlepším řešením, pokud vnímáme závislostní politiku jako významné společenské téma.

8. Agentura bude nejprve stabilizovat pomáhající služby, ale bude mít v gesci také agendu látkových i nelátkových závislostí (legální i ilegální substance) a novou meziresortní agendu (konopnou regulací počínaje).

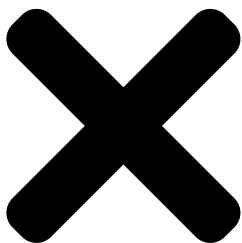
9. Součástí agentury může být i regulační úřad, který by reguloval dostupnost některých povolených látek v budoucnu a spolupodílel by se i na regulaci hazardu.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Zákon o návykových látkách [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] JO, Changik. Cost-of-illness studies: concepts, scopes, and methods. *Clinical and molecular hepatology*, 20(4), 327–337. 2014 [cit. 1. 12. 2020]. Dostupné [zde](#) a [zde](#).
- [3] HANZLÍK, Kryštof. Analýza systémů zajištění dostupnosti adiktologických služeb v České republice. Úřad vlády České republiky, Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. 2018. ISBN: 978-80-7440-227-2.
- [4] WILSON, David P. et al. The cost-effectiveness of harm reduction. *International Journal of Drug Policy* (26), 5–11. 2014 [cit. 1. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [5] Centrum adiktologie 1. LF UK. Dobrá praxe v harm reduction. Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze. 2010. ISBN 978-80-86620-25-1.
- [6] HABIBI, Zahra et al. Effectiveness of Harm Reduction Program on Addicts' Attitudes. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 30, 1545–1548. 2011 [cit. 1. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [7] KALINA, Kamil a kol. Drogy a drogové závislosti 1, 2. Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. 2003. ISBN 80-86734-05-6.
- [8] UNODC. Mezinárodní standardy prevence užívání drog. Úřad vlády České republiky. 2014. ISBN 978-80-7440-097-1.
- [9] Piráti. Kulatý stůl: Samopěstování konopí v době pokoronavirové. 2020 [cit. 3. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [10] Piratecon na téma komunální politiky v oblasti návykového chování pořádaný 2. 12. 2020, zatím nedostupný online.
- [11] Piráti. Materiál meziresortního týmu Pirátů k tématu prevence. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Piráti. Doporučení pro realizaci vhodných opatření na úrovni svazků územní samosprávy včetně návodů dobré praxe. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Piráti. Materiál meziresortního týmu Pirátů k tématu Revolution Train. 2020 [cit. 3. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [14] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisk 331 [cit. 3. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [15] Interpelace poslance Tomáše Vymazala ve vztahu k problematice návykového chování. 2020 [cit. 3. 12. 2020]. Dostupné [zde](#).
- [16] SCHULTE, Bernd et al. Přehled účinnosti intervencí protidrogové léčby v Evropě. Evropská komise, Úřad vlády České republiky. 2008. ISBN 978-80-7440-042-1
- [17] UNLU, Ali et al. Drug Decriminalization Policy – Literature Review: Models, Implementation and Outcomes. Finnish Institute for Health and Welfare. 2020. ISBN 978-952-343-504-9

- [18] NÁDOBA, Jiří. Část justice vede proti drogám svatou válku. Respekt 17/2020. [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] Úřad vlády České republiky. Protidrogový koordinátor: Nebezpečná droga fentanyl není nová droga. Web Vlády ČR. 2011 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] Česká televize. Soud v Ostravě řeší úmrtí po užití syntetické drogy. Web ČT. 2019 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] EMCDDA. Best Practice: Reducing opioid deaths. Web EMCDDA. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] EMCDDA. Best Practice: Nightlife, festivals and other recreational settings. Web EMCDDA. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [23] Piráti. Stanovisko Pirátů k prevenci vzniku rizikového návykového chování a snižování škod s ním spojených. 2021 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [24] SHIRANE, Risako et al. Tobacco industry manipulation of tobacco excise and tobacco advertising policies in the Czech Republic: an analysis of tobacco industry documents. PLoS medicine, 9(6), e1001248. 2012 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#) a [zde](#).
- [25] Corporate Europe Observatory. Tobacco lobbyist to become European Commissioner? 2014 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [26] Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019. Web drogy-info.cz. 2020 [cit. 9. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [27] EMCDDA. Cannabis legislation in Europe (an overview). 2018 [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [28] ZUCKERMANN, A. M., BATTISTA, K. V., BÉLANGER, R. E., HADDAD, S., BUTLER, A., COSTELLO, M. J., LEATHERDALE, S. T. Trends in youth cannabis use across cannabis legalization: Data from the COMPASS prospective cohort study. Preventive Medicine Reports, 22, 101351. 2021. Dostupné [zde](#).
- [29] STOCKINGS, E., HALL, W. D., LYNKEY, M., MORLEY, K. I., REAVLEY, N., STRANG, J., PATTON, G., DEGENHARDT, L. Prevention, early intervention, harm reduction, and treatment of substance use in young people. The Lancet Psychiatry, 3(3), 280–296. 2016. Dostupné [zde](#).

**ILEGÁLNÍ KONOPI STOJÍ MILIONY NA
REPRESI A MILIARDY TAM, KDE BY ŠLO
ZDANIT. JE PŘÍSTUPNĚJŠÍ MLADISTVÝM A
NEDOSTUPNÉ PRO LÉČBU. ZVAŽME TO!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Zákaz konopí nás ročně stojí zhruba 2,2 miliardy korun^[15], ale nesnižuje poptávku a nevede k omezení černého trhu.^[2] Proto nechrání veřejné zdraví ani nebrání prodeji konopí mladistvým. Kvůli prohibici stát z konopí nemá ani korunu a za 8 let pacientům nezajistil vhodné lékové formy.

V ČEM JE PROBLÉM

V Kanadě, v některých státech Spojených států a v dalších zemích během posledních let došlo či aktuálně dochází k úpravám regulačního rámce zacházení s konopím pro osobní potřebu dospělých osob. V Nizozemí jsou držení i maloobchodní prodej malého množství konopí pro osobní potřebu dospělých „tolerovány“ už od roku 1976. V tamní legislativě to však dosud zakotveno nebylo, což mj. způsobuje tzv. „backdoor paradox“, tedy paradoxní situaci, kdy je povoleno zákazníkovi, který „předním vchodem“ vchází do obchodu, prodat konopí, ale producent, který jej prodejci „zadním vchodem“ dodal, je za to nezřídky perzekuován.

Je tedy namístě vzít si ponaučení ze zahraničních zkušeností a reformovat regulaci zacházení s konopím. Odhlédneme-li od lidskoprávní roviny, je regulovaná dostupnost konopí vhodná i proto, abychom nepromeškali příležitost, jakou skýtá současný boom zemědělství, průmyslu a navazujících služeb, ke kterému v důsledku uvolňování konopné prohibice dochází i v dalších zemích Evropy i světa.

Pojmem „konopí“ jsou zde myšleny květy rostlin konopí, které jsou bez ohledu na obsah účinné látky THC návykovou látkou podle zákona o návykových látkách. Typicky jsou lidově známé též jako marihuana.

Pojem „konopné produkty“ pak pro účely tohoto dokumentu zahrnuje návykové látky „konopí extrakt a tinktura“, „pryskyřice z konopí“, izolované „látky ze skupiny tetrahydrokanabinolů“ i jakékoliv „přípravky“ ve smyslu zákona o návykových látkách, které obsahují některou z výše uvedených návykových látek, jako jsou například

potraviny, kosmetické přípravky či libovolné jiné výrobky s nezanedbatelným obsahem účinných látek z konopí.

NAŠE VIZE

REGULACÍ TRHU S KONOPÍM ROČNĚ UŠETŘÍME MILIONY KORUN ZA REPRESI A 4 MILIARDY^[4] ZÍSKÁME ZDANĚNÍM. OMEZÍME ČERNÝ TRH A Z NĚJ PLYNOUCÍ PŘÍSTUP MLADISTVÝCH KE KONOPÍ. DOSPĚLÝM UŽIVATELŮM SE DOSTANE OCHRANY SPOTŘEBITELE, NA JAKOU JSOU ZVYKLÍ U BĚŽNÝCH PRODUKTŮ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zrušíme trestní postih za zacházení s konopím a konopnými produkty, které bude v souladu s novou regulací trhu s konopím. Tím zastavíme zbytečnou konopnou represí.
- ✓ Zavedeme zdanění komerčně distribuovaného konopí pomocí vhodné nepřímé daně, čímž stát získá finanční prostředky^[4] např. k dofinancování zdravotní péče a služeb prevence rizikového návykového chování.
- ✓ Na základě vědeckých faktů specifikujeme limity pro obsah THC v potravinách a obsah těžkých kovů, plísní, pesticidů a zbytkových rozpouštědel v konopných produktech.
- ✓ Zavedením koncese na prodej konopí zajistíme obcím a městským částem efektivní způsob regulace, kde budou prodejny s konopím moci být a kde ne. Také jim umožníme rychle zasáhnout proti případnému prodeji konopí mladistvým odebráním koncese prodejně, kde k němu dochází.
- ✓ Zavedením koncesí na pěstování a zpracování konopí umožníme Státní zemědělské potravinářské inspekci snadno kontrolovat pěstírny či zpracovatelská zařízení, stejně jako jí umožníme odebráním koncese účinně zasáhnout proti porušování platných hygienických, výrobních či administrativních pravidel.
- ✓ Do trestního zákoníku^[16] zařadíme výjimku pro konopí a konopné produkty. Lidem tak umožníme o konopí legálně mluvit a psát, zvat ostatní dospělé k jeho užití a taky se o něj podělit. Souběžně do zákona o regulaci reklamy vneseme nový paragraf, který zavede regulaci reklamy na prodej osiva či sazenic rostlin konopí, konopí samotného a dalších produktů. Návrh bude přísnější než současná regulace reklamy na tabákové výrobky, neboť vystavení reklamy na tyto produkty bude umožněno pouze uvnitř prodejních míst, nikoliv zvenčí.
- ✓ Budou-li zákony i po implementaci v současnosti projednávané vládní novely zákona o návykových látkách bránit dostupnosti potřebných lékových forem konopí pro pacienty, upravíme je.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Dva roky v případě naší účasti na vládě.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro živnostníky a podnikatele

Komerční nakládání s konopím se stane podnikatelskou příležitostí i mimo sektor léčivých přípravků.

Pro nás pro všechny

Legalizace konopí umožní přesměrování zdrojů orgánů činných v trestním řízení na potlačování jednání se skutečnou společenskou škodlivostí.

Pro rodiny s dětmi

Jak je vidět na základě zkušeností ze zahraničí, omezení nabídky konopí na černém trhu sníží jeho dostupnost pro mladistvé.

Pro veřejné finance

Vzniknou nové daňové výnosy z trhu s konopím ve výši až 4 miliardy korun ročně a úspora milionů na represii, která nebude potřeba.

Pro pacienty užívající konopí a jejich lékaře

Výdej léčiv na bázi konopí bude probíhat v běžném režimu léčivých přípravků s omezením, bez zbytečných překážek i administrativní zátěže.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ V Kanadě jsme s předkladatelem tamního návrhu na celostátní legalizaci konopí probírali její úskalí, poučili jsme se a využijeme jeho zkušeností.
- ✓ Zanalyzovali jsme šíři změn v českých zákonech, které jsou nezbytné pro regulaci legálního trhu s konopím podobnou té kanadské.
- ✓ Sepsali a podali jsme návrh umožňující samopěstování malého množství konopí pro osobní potřebu dospělých osob. Ten bude nedílnou součástí návrhu legalizace a zdanění trhu s konopím, pokud ovšem do té doby nebude prosazen samostatně.
- ✓ V rámci novelizace zákona o návykových látkách předkládáme návrhy, které umožní získat licenci na pěstování konopí pro léčebné použití co nejširšímu spektru subjektů.
- ✓ Na plénu Poslanecké sněmovny jsme opakovaně otevírali téma nevhodné konopné prohibice, jejího negativního vlivu na oddálení prvního užití konopí u mladých lidí a tragických dopadů trestní represe na jinak bezúhonné uživatele konopí. Naše vytrvalé úsilí o projednání možnosti samopěstování pro osobní potřebu dospělých osob však skončilo zamítnutím našeho návrhu v prvním čtení. Následně jsme předložili jeho kompromisní variantu jako pozměňovací návrh k jinému tisku, ale ani ten nebyl Sněmovnou schválen.
- ✓ Připravujeme tvorbu tzv. hodnocení dopadů regulace (RIA), které nám ukáže výhody a nevýhody odlišných variant komerční legalizace. Také nám umožní snadněji si z nich vybrat tu, která nejúčinněji omezí černý trh a přístup mladistvých ke konopí, přičemž zajistí co největší úspory na represí a příjmy státního rozpočtu ze zdanění prodeje konopí.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Celková bilance je výrazně kladná. Ušetříme část současných nákladů na represii, ročně získáme nové daňové výnosy v řádech miliard^[4], zatímco dodatečné náklady na administrativu budou řádově nižší.

MÁTE UŽ KONKRÉTNÍ PŘEDSTAVU O ZPŮSOBU A VÝŠI ZDANĚNÍ LEGÁLNÍHO KONOPÍ?

Tohle je jedna z těch nejzásadnějších otázek, na něž chceme nalézt odpověď pomocí tzv. hodnocení dopadů regulace (RIA), které v současnosti zpracováváme. Vycházíme z předpokladu, že je nutné cenu konopí pro koncové zákazníky dostat na úroveň nebo nejlépe pod úroveň cen běžných na černém trhu. Jinak se z legálního konopí stane jen luxusní zboží pro hrstku majetných a černý trh spolu se všemi negativními dopady na uživatele bude beze změny existovat dál. Předpokládáme nicméně danění nějakou novou nepřímou daní a DPH jako u dalších legálních návykových látek. Danění dosud neexistující nepřímou daní vychází z toho, že tzv. „spotřební“ daně lze v EU vybírat pouze ze zboží, které je obchodovatelné napříč celou EU, což konopí zatím není a nejspíš v dohledné době nebude. Proto vytvoříme novou daň, která bude fungovat stejně jako spotřební daně, ale nebude se tak jmenovat.

NĚKTERÉ STÁTY KVŮLI SNAŽŠÍMU PÁTRÁNÍ PO NELEGÁLNÍCH PĚSTITELÍCH GENETICKY MODIFIKUJÍ (ZNAČKUJÍ) OSIVO – CHYSTÁTE SE OMEZOVAT I OSIVO, KTERÉ BY JEDNOTLIVCI MOHLI VYUŽÍT PŘI PĚSTOVÁNÍ?

Tohle omezení jsme diskutovali ze všech stran a shodli jsme se, že tímto směrem se určitě vydat nechceme. Domníváme se, že taková omezení mají obrovský potenciál celou myšlenku legalizace zadusit hned v zárodku. Chceme přírodu různorodou a svobodnou, nikoliv jednotvárnou a geneticky označovanou.

NEZNAMENÁ LEGALIZACE SNAŽŠÍ PŘÍSTUP MLADISTVÝCH KE KONOPÍ?

Je to právě naopak. Legalizace komerčního nakládání s konopím výrazně omezí černý trh, bez kterého se mladiství ke konopí nedostanou. Legální prodejny nebudou riskovat, že kvůli prodeji nezletilým přijdou o koncesi. Finance ušetřené za současnou represi použijeme k posílení prevence rizikového návykového chování, stejně jako na podporu sportu a jiného vyžití mladistvých.

OČEKÁVÁM, ŽE DŮSLEDKEM LEGALIZACE BUDE SNÍŽENÍ CEN KONOPÍ A KONOPNÝCH PRODUKTŮ. NEBUDE TO MÍT NEGATIVNÍ DOPADY NA UŽIVATELE, NAPŘ. Z DŮVODU ZVÝŠENÉ DOSTUPNOSTI TĚCHTO PRODUKTŮ?

Snížení cen konopí a konopných produktů je očekávaným pozitivním efektem legalizace trhu s konopím. Nižší ceny těchto produktů umožní uvalit na ně nepřímou daň při zachování zisků výrobců, distributorů a prodejců. Dostupnost konopí zvýšená nízkými cenami nebude mít na uživatele negativní vliv, naopak jim rozšíří možnosti výběru, ať už jde o formu užití, cenovou kategorii zboží nebo jakýkoliv jiný parametr.

V KANADĚ LEGALIZACE NEVYNESLA TOLIK, KOLIK SE ČEKALO. PROČ BY TO TADY MĚLO BÝT JINAK?

V kanadském modelu se inspirováme i v tom, čemu bude lepší se vyhnout. Snažíme se z tamních nedostatků poučit a věříme, že předejdeme nejen zbytečným administrativním bariérám pro vstup malých hráčů na trh, ale i překotné nadvýrobě bez možnosti odbytu nebo zbytečným průtahům na úrovni státní správy a samosprávy.

JAK DLOUHO JEŠTĚ POTRVÁ, NEŽ BUDE KONOPÍ K DOSTÁNÍ STEJNĚ JAKO CIGARETY NEBO PIVO?

Legalizace konopí je jednou z dlouhodobých priorit Pirátů. Pokud budeme součástí nové vlády ČR, legalizaci prosadíme rychle. Pokud ale znovu skončíme v opozici, půjde to jen velmi obtížně – překvapivě je to pořád poměrně kontroverzní téma.

JAK SE ZMĚNÍ PRAVIDLA PRO PĚSTOVÁNÍ KONOPÍ DOMA PRO VLASTNÍ POTŘEBU? CHCETE ZACHOVAT JEHO ZÁKAZ, ABYSTE PODPOŘILI KOMERČNÍ PĚSTOVÁNÍ?

Přesná podoba rámce, v němž budou občané moci pěstovat konopí pro vlastní spotřebu, teprve vyplyne z výše zmíněného RIA. V současnosti předpokládáme, že samopěstování konopí by podléhalo stejným regulacím jako tabák a technické konopí – byla by tedy možnost pěstovat bez ohlášení do určité výměry pěstební plochy. Alternativou je model používaný k regulaci samovýroby alkoholu – pěstování do určitého množství by podléhalo malé nebo žádné dani, větší množství by pak podléhalo stejné dani jako u komerčních výrobců. Tak či tak považujeme nějakou formu legalizace samopěstování za nevyhnutelnou.

KONOPI JE ROSTLINA, ZE KTERÉ SE PŘIPRAVUJÍ NEJEN MARIHUANOVÉ CIGARETY, ALE TAKÉ HAŠIŠ. CHCETE TEDY, ABY BYL LEGALIZOVÁN KE KOMERČNÍMU UŽITÍ I HAŠIŠ, KDYŽ SE TAKÉ VYRÁBÍ Z KONOPI?

Náš návrh se zdaleka netýká pouze konopí určeného ke kouření. Legalizoval by jak nakládání s rostlinou konopí a jejími částmi v každé z fází růstu, tak i neomezenou výrobu extraktů (tzn. různých typů výtažků) z konopí – tedy i hašiše.

O KONOPI SE MLUVÍ JAKO O VSTUPNÍ DROZE, ZE KTERÉ SE PAK PŘECHÁZÍ NA TY OPRAVDU TVRDÉ. CHCETE STEJNĚ LEGALIZOVAT A KOMERCIONALIZOVAT HEROIN, PERVITIN, KOKAIN APOD.?

V první řadě je třeba zdůraznit, že teorii konopí jako „vstupní drogy“ lze dnes již z vědeckého hlediska považovat za vyvrácenou.^[9] Skutečné důvody užívání dalších drog leží ve valné většině případů v jiných, typicky psychologických nebo společenských faktorech.^[10] Pirátská strana se každopádně zasazuje o racionální přístup ke všem návykovým látkám a s ohledem na to, že efektivitu současné represe vůči dalším návykovým substancím lze úspěšně zpochybnit, budeme se v budoucnosti věnovat i otázkám regulace dostupnosti těchto látek – formu přístupu a cílový stav budeme teprve volit na základě vědecké metodologie a spolupráce s experty v této oblasti.

KONOPI JE DROGA A MÁ SVÁ RIZIKA. PENÍZE ZÍSKANÉ Z KONOPI SKONČÍ NĚKDE V ROZPOČTU NEBO ZA NĚ CHCETE TŘEBA POSÍLIT NAPŘ. I DROGOVOU PREVENCI?

Snaha o legalizaci konopí je částí naší obecné snahy o racionální, komplexní^[7] a na datech založený přístup k problematice návykového chování a jeho prevence. Proto se zasadíme o využití alespoň části peněz získaných zdaněním trhu s konopím na programy prevence rizikového návykového chování a minimalizaci škodlivých dopadů užívání konopí i dalších psychotropních látek.

NEPŘEVEZMOU OBCHOD S KONOPÍM V ČR VELKÉ NADNÁRODNÍ KORPORACE? CO UDĚLÁTE PROTO, ABY SE TAK NESTALO?

Nezanedbatelnou část našeho návrhu komerční legalizace konopí bude tvořit jasně definovaný rámec možností výroby a nakládání s konopím pro komerční účely. Tento rámec minimalizuje byrokratické a další nesmyslné překážky a vytvoří prostředí, v němž bude pro zdejší podnikatele možné na českém trhu s konopím podnikat efektivně a konkurovat i případným zahraničním subjektům.

NESTANE SE Z ČESKÉ REPUBLIKY EVROPSKÉ CENTRUM NARKOMANŮ? TAKOVÉ NIZOZEMÍ VÝCHODU?

Je třeba zdůraznit, že Nizozemí je jednou z nejbohatších zemí Evropy a pyšní se výrazně nižší mírou užívání konopí v populaci, než jakou vykazuje ČR.^[11, 12] Samotná legalizace marihuany nepovede k rozšíření nabídky dalších návykových látek pro turisty. Co se týče samotného konopí a tzv. konopného turismu – ten by naopak do státní kasy přinesl další zisky a přispíval k rozvoji českého podnikání.

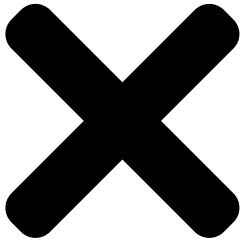
DĚLÁTE TO JEN PROTO, ŽE SE CHCETE ZHULIT! CO Z TOHO BUDOU MÍT LIDI, KTEŘÍ TRÁVU KOUŘIT NECHTĚJÍ? MAXIMÁLNĚ TAK VYŠŠÍ DANĚ, ABY ZAPLATILI VŠECHNY TY ÚŘEDNÍKY A FORMULÁŘE, CO KVŮLI TOMU BUDETE ZAVÁDĚT, ŽE JO?

Kdokoliv se chce dneska dostat ke konopí, dostane se k němu bez problému. Podle statistik má zkušenost s konopím například i každý pátý chlapec a každá šestá dívka ve věku 15 let.^[2] To je vlastně jeden z hlavních problémů, které se legalizací snažíme napravit. Legalizace s sebou navíc nenese vůbec žádné nové náklady, všechny potřebné kontrolní orgány už existují, legalizace jim jen trochu změní náplň práce. Zdanění prodeje konopí bude na rozdíl od neúčinné a rok od roku dražší represe^[2] státní kasu penězi výrazně plnit.^[4]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Centrum adiktologie. Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog v ČR v roce 2007. Zpráva z výzkumu Centra adiktologie. Dostupné [zde](#).
- [2] Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2018. Dostupné [zde](#).
- [3] KILMER, Beau. Recreational Cannabis – Minimizing the Health Risks from Legalization. 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] Piráti. Analýza potenciálních daňových výnosů z legalizace trhu s marihuanou v České republice. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA). New developments in cannabis regulation. 2017. Dostupné [zde](#).
- [6] CAULKINS, Jonathan P., KILMER, Beau. Considering marijuana legalization carefully: insights for other jurisdictions from analysis for Vermont. 2016. Dostupné [zde](#).
- [7] Ilustrací škály faktorů, kterými se zabýváme ohledně konopí, může být např. článek: KILMER, Beau. The „10 Ps“ of Marijuana Legalization. 2015. Dostupné [zde](#).
- [8] CAULKINS, Jonathan P. Marijuana Legalization: What Everyone Needs to Know. Oxford University Press. 2012. ISBN-13: 978-0190262402.
- [9] SECADES-VILLA, Roberto, GARCIA-RODRÍGUEZ, Olaya, JIN, Chelsea J., WANG, Shuai, BLANCO, Carlos. Probability and predictors of the cannabis gateway effect: A national study. 2016. Dostupné [zde](#).
- [10] National Institute on Drug Abuse. Is marijuana a gateway drug? 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] EMCDDA. Country drug report 2017 – Netherlands. Dostupné [zde](#).
- [12] EMCDDA. Country drug report 2017 – Czech Republic. Dostupné [zde](#).
- [13] Národní protidrogová centrála SKPV PČR. Výroční zpráva NPC za rok 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice za rok 2007. Dostupné [zde](#).
- [15] Jediným kvalitním zdrojem je studie Centra adiktologie psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze a VFN v Praze z roku 2007, která celkové společenské náklady na nelegální látky odhadla na 5,1 miliardy korun ročně.
- [1] Konzervativním odhadem lze na základě statistik Národní protidrogové centrály říci, že zhruba 20 procent těchto nákladů souvisí s prohibicí konopí.^[13] Vynásobíme-li 1021 milionů korun poměrem nárůstu nákladů na Národní protidrogovou centrálu (2,165krát mezi roky 2007 a 2018)^[2, 14], získáváme výsledný odhad ročních nákladů 2,21 miliard korun, které jsou přímo způsobeny ilegalitou konopí.
- [16] Trestní zákoník. § 287 Šíření toxikomanie. Dostupné [zde](#).

**ZA MŘÍŽ PATŘÍ NENAPRAVITELNÍ. PRO
NAPRAVITELNÉ ZVAŽME ÚČINNĚJŠÍ
ALTERNATIVY: ODPRACOVÁNÍ TRESTU,
ODŠKODNĚNÍ OBĚTI I VĚZNICE OTEVŘENÉHO
TYPU.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

ČR má v přepočtu na obyvatele dvaapůlkrát více vězňů než Německo.^[2] Za 1 492 korun na osobu a den^[1] jde o nejnákladnější formu trestu, kterou doprovází nežádoucí celospolečenské dopady. Recidiva přesahuje 70 procent^[9], plně nevyužíváme potenciál alternativních trestů.

V ČEM JE PROBLÉM

Navzdory klesajícímu počtu majetkových trestných činů, za které je ve vězení nejvíce lidí, je počet vězňů stále velmi vysoký a v důsledku nás vězeňský systém stojí přes 7 miliard korun ročně.^[4] Důvodem jsou především nepřiměřeně dlouhé tresty.^[13] Ty přinesl nový trestní zákoník, který naplnil 5 nových věznic. K delším trestům vede i to, že odsouzenému se postupně nasčítá několik podmínek, než se dostane do vězení, nebo se mu přemění alternativní tresty.^[10] Přitom pravidla pro přeměnu trestů podmíněných na nepodmíněné patří mezi nejpřísnější v Evropě.^[14] Naopak jsou nedostatečně využívány peněžitě tresty. Systém tzv. náramků pro domácí vězení zkolaboval.^[15] Systém trestání se vyznačuje velmi nízkou předvídatelností a jsou doloženy velké rozdíly mezi soudy.^[16]

Dlouhodobé přetížení odborného personálu má negativní dopad na osobnost pachatele. U odsouzeného se zvyšuje riziko selhání, recidivy a újmy. V současnosti se 7 z 10 propuštěných do vězení vrací.^[9] V přeplněné věznici nelze zajistit individuální přístup. Chybí komplexní programy pro nápravu pachatelů a zajištění jejich dlouhodobého financování. Uvěznění s sebou přináší překážky v integraci a negativní dopady na blízké. Výkon trestu ve věznici by měl být využíván pouze u skutečně nebezpečných pachatelů, kde je v zájmu společnosti, aby byli izolováni a odborný personál věznice s nimi mohl intenzivně pracovat. Především této skupině pachatelů se po jejich propuštění věnuje Probační a mediační služba (PMS), která trpí nedostatkem financí. Chybí i jednotné standardy práce probačních úředníků s klienty.^[11] Zcela nedostatečně je řešen návrat do společnosti (bydlení, práce, vztahy, trávení času).

Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že tyto kroky vedou ke snížení recidivy, a tedy k bezpečnější společnosti pro všechny.^[27]

NAŠE VIZE

KLESNE RECIDIVA A TÍM I TRESTNÁ ČINNOST. TRESTANÍ BUDOU VEDENI K NÁPRAVĚ, PRÁCI A ODŠKODNĚNÍ OBĚTI. ZLEPŠÍ SE FUNGOVÁNÍ ALTERNATIVNÍCH TRESTŮ VČETNĚ DOMÁCÍHO VĚZENÍ. KLASICKÉ VĚZNICE BUDOU ZČÁSTI NAHRAZENY VĚZNICEMI OTEVŘENÉHO TYPU, TRESTANÍ SE BUDOU UČIT ŽÍT NA SVOBODĚ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Lepší podmínky pro nápravu vězňů

Z úspor vzniklých snížením počtu vězňů:

- ✓ Chceme lépe administrativně a provozně propojit činnost Vězeňské služby a Probační a mediační služby (PMS) – včetně pracovníků zaměřených na nápravu pachatelů – a zajistit jejich lepší ohodnocení.
- ✓ Zpřístupníme odsouzeným služby usnadňující návrat do společnosti, např. pomoc s obstaráním bydlení či zaměstnání nebo se splácením dluhů.
- ✓ Posílíme personální zajištění programů zacházení s odsouzenými, aby se s nimi ve věznicích skutečně pracovalo.^[20]
- ✓ Zavedeme standard přípravy na propuštění, který se dnes v řadě věznic diametrálně liší.
- ✓ Zřídíme další otevřené věznice^[21], které mají pozitivnější dopad na vězně než klasické vězeňské prostředí, které je často dehumanizuje a traumatizuje nad rámec trestu, který již vykonali.
- ✓ Zaměříme se na trestnou činnost nezletilých, abychom předešli kriminalitě v dospělosti.

Spravedlivé trestání a funkční alternativní tresty

- ✓ Ve vhodných případech krádeží, maření výkonu úředního rozhodnutí a zanedbání povinné výživy nahradíme výkon trestu alternativami, především obecně prospěšnými pracemi (OPP) i v kombinaci s elektronickým monitoringem, s důrazem na zájmy oběti a přihlédnutím k osobě pachatele. U krádeží v recidivě změníme legislativu, aby bylo možné uložit alternativní trest.
- ✓ Zvětšíme nabídku OPP. Vyjdeme z výzkumu podpořeného Technologickou agenturou ČR.^[12]

- ✓ Zajistíme nápravu problémů s náramky pro domácí vězení a umožníme jejich větší používání.
- ✓ Místo prostých podmíněných trestů zvýšíme počet uložených peněžitých trestů.
- ✓ Sjednotíme pravidla pro podmíněné propuštění u soudů, aby bylo možné s odsouzenými pracovat po dobu navrženou probačním úředníkem.
- ✓ Spustíme analytické nástroje, které umožní zjišťovat efektivitu různých druhů trestů či věznic a jiných opatření z hlediska recidivy.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

2 až 4 roky v závislosti na rychlosti legislativního procesu u konkrétních legislativních změn.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Každý může udělat chybu, která jej přivede do vězení. Díky změně přístupu od trestu k pomoci taková chyba nezničí provinilci zbytek života.

Pro lidi ve zralém věku

Alternativní tresty předejdou uvěznění a zpretrhání vazeb s rodinou, které jsou pro psychickou pohodu lidí nezbytné v jakémkoliv věku.

Pro seniory

Místo uvěznění, které je pro seniory nepřiměřeně náročné jak fyzicky, tak psychicky, budou ve vhodných případech možné alternativy.

Pro nás pro všechny

Bezpečnostní situace bude lepší díky nižší míře opakované trestné činnosti a reálné naději na nápravu. Daně budou vynakládány smysluplněji.

Pro živnostníky a podnikatele

Náklady výkonu trestu jsou hrazeny z našich daní. Efektivní věznicе prospějí všem, ale OSVČ a firmy navíc získají dostupnou pracovní sílu.

Pro lidi ve finanční tísnì

Alternativní tresty umožní odsouzeným neupadnout do dluhové pasti. Včasná rada jim ukáže, jak se z dluhů dostat ven.

Pro veřejné finance

Snížením nákladů na výkon trestu se bude méně plýtvat penězi daňových poplatníků. Na efektivním vězeňství získáme všichni.

Pro oběti trestných činů

Efektivní tresty povedou k nápravě pachatelů, kteří budou následně schopni fungovat ve společnosti a odškodnit oběti své činnosti.

Pro rodiny s dětmi včetně osob na mateřské dovolené

Díky řádově většímu důrazu na ukládání alternativních trestů bude mnohem méně rodin s vězněným rodičem.

Pro trestané osoby

Rozvojem a zachováním individuality odsouzených předejdeme zpřetrhání vazeb i stigmatizaci na trhu práce. To umožní nápravu v běžném životě.

Pro rodiny trestaných osob

Díky alternativám klasického trestu vězení budou zachovány vazby s rodinou, dětmi, přáteli. Správné vzorce chování přetrvávají, naděje žije.

Pro personál věznic

Bude méně přesčasů, více supervizí, dojde k odklonu od vojenského stylu a bude kladen důraz na odborné zacházení.

Pro probační a mediační službu

Úřad bude adekvátně finančně a kapacitně zajištěn. Bude více času na individuální práci a vedení klienta k resocializaci a reintegraci.

Pro vězeňskou duchovní službu

Bude více prostoru na duchovní a psychologickou pomoc odsouzeným i zaměstnancům věznic, dodávání naděje a motivace namísto administrativy.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Osvětovou činností usilujeme o posílení prestiže sociální práce.^[17]
- ✓ Usilujeme o zákonnou regulaci dostupnosti psychotropních látek pro dospělé populaci. Pachatelé drogové trestné činnosti tvoří cca 2 200 z aktuálních celkem 19 269 osob naší vězeňské populace, tedy více než 10 procent.^[5]
- ✓ Navrhli jsme spravedlivější způsob výpočtu trestních sankcí v situacích, kdy u konkrétní osoby dochází k souběhu několika podmíněných trestů odnětí svobody, načež je některý z těchto trestů proměněn na nepodmíněný trest odnětí svobody, což spustí řetězovou reakci dalších a dalších proměn podmínek na tresty natvrdo.^[8]
- ✓ Sami jsme také navrhli některé drobné úpravy trestního řádu – například jasné stanovení pravomoci ředitele věznice rozhodnout o tom, zda odsouzené osoby, které byly přijaty ke studiu na SŠ či VŠ, budou moci k vypracovávání domácích úkolů či samostudiu používat osobní počítač poskytnutý věznicí a využívat kontrolované připojení k internetu.^[7]
- ✓ Navrhli jsme spravedlivější podmínky pro přeměnu nevykonaného alternativního trestu na trest odnětí svobody.^[6]
- ✓ Na podvýboru pro digitalizaci jsme prosadili usnesení apelující na řešení problematických dodávek elektronických náramků pro vězně.^[18]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Legislativní změny nebudou vyžadovat zvýšené náklady nad rámec běžného legislativního procesu. Rozšíření možností trestů (nárámky, peněžitě tresty) eventuelně přinese úspory ve výdajích na provoz věznic. Tyto úspory budou použité na efektivnější práci s trestanými, aby se vězni mohli vrátit do běžného, plnohodnotného života bez potřeby trestnou činnost opakovat.

Do vězeňství dnes investujeme přes 7 miliard korun ročně^[4], takže naším cílem je, aby výdaje nebyly vyšší. Uspořit ve vězeňství můžeme tak, že věznice, které jsou z pohledu počtu napravených osob příliš drahé, nahradíme moderními věznicemi, které nápravu odsouzených zajistí levněji nebo spolehlivěji. Z dostupných zdrojů^[2, 9] můžeme vyčíst, že jsme ve věznicích na začátku roku 2021 měli nominálně zhruba 1 000 volných míst. Toto číslo je jistě ovlivněno probíhajícími epidemiemi covid-19, neboť je v současnosti snaha do věznic zavírat jen zcela nezbytné množství odsouzených. Proto musíme dosáhnout takových změn v trestní politice, díky kterým budeme moci v první fázi zavřít alespoň jednu starou neefektivní věznici uzavřeného typu. Tím totiž uspoříme dostatek prostředků na investici do několika jednotlivých nových věznic otevřeného typu, které budou zprvu náhradou výstupních oddělení sloužící k intenzivní práci s nenásilnými recidivisty v posledním roce před propuštěním a k jejich úspěšné přípravě na život na svobodě bez nutnosti znovu páchat trestnou činnost. Výsledné snížení recidivy v kombinaci s reformou trestní politiky bude rok s rokem generovat dostatek prostředků pro rozvoj programu připravujících odsouzené na návrat do společnosti a výstavbu dalších otevřených věznic. Ty mají navíc díky nižším nárokům na zabezpečení o poznání nižší provozní náklady oproti věznicím uzavřeným.^[23] Tímto způsobem nastartujeme jakousi pozitivní spirálu úspor. Jedinou otázkou zůstává, jak rychle chceme přečpané věznice vyřešit. Pokud bychom nechtěli na rozjezd zmíněné pozitivní spirály čekat celé volební období, bylo by vhodné na samém začátku investovat zhruba 360 až 630 milionů korun do výstavby 4 až 7 nových otevřených věznic.^[24] Aby v ideálním případě byla jedna v každém soudním kraji. Ať už zvolíme variantu s investicí či bez investice, za 8 až 12 let můžeme být na německých počtech vězňených osob, tj. počet vězňených by klesl ze 179 na 100 000 obyvatel na 69 v přepočtu na 100 000 obyvatel.^[2]

PROČ POMÁHÁTE KRIMINÁLNÍKŮM? NENÍ SNAD MEZI SPOŘÁDANÝMI OBČANY DOSTATEK LIDÍ, KTERÝM JE POTŘEBA POMOCI?

Snížit recidivu a náklady na nápravu odsouzených je v zájmu občanů, kteří žijí v souladu se zákony této země. Za stejné peníze daňových poplatníků se zvýší efektivita trestů, což v důsledku znamená větší bezpečí pro celou společnost. Jak ukazují zkušenosti ze zahraničí, snížení recidivy vede ke snížení množství trestné činnosti ve společnosti. ^[27]

KDYŽ VYPŘÁZDNÍME VĚZNICE OD TĚCH SKUPIN, CO ZMIŇUJETE, NEBUDOU VOLNÁ MÍSTA NAPLNĚNA JINÝMI LIDMI, KTERÍ NA VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY TŘEBA ČEKAJÍ Z KAPACITNÍCH DŮVODŮ? DOJDE OPRAVDU K NĚJAKÝM ÚSPORÁM?

Se snižováním přeplněnosti věznic je spjata i faktická prevence opakování trestné činnosti, které se výkonem trestu v přeplněných věznicích uzavřeného typu nedaří potlačovat. K nápravě v těchto věznicích dochází spíše navzdory vlivu personálu a spoluvězňů než díky němu. Zvýšené ukládání funkčních alternativních trestů tak přispěje k nápravě pachatelů, a tím následně ke snížení počtu osob čekajících na výkon trestu. Jak míní i Nejvyšší státní zastupitelství, například majetkové tresty a zejména trest peněžité mohou hrát v nápravě pachatelů významnou roli. Mohou výrazněji ovlivnit život osoby odsouzeného, mít značný výchovný efekt, a být tak v řadě případů i účinnější alternativou trestu odnětí svobody. ^[10]

Teprve ve chvíli, kdy se podaří některou věznici starého typu úplně zavřít, bude možno hovořit o úsporách, které bude možno investovat do dalšího snižování recidivy, a tím zefektivňování celého systému.

BUDE DOMÁCÍ VĚZENÍ NĚKDY REÁLNĚ FUNGOVAT?

Trest domácího vězení může fungovat ve chvíli jeho vhodného ukládání příslušnými soudy. Dnes vhodnost uložení posuzuje Probační a mediační služba, která ale není ve všech případech důsledně pověřována k zajištění podkladů pro rozhodnutí soudu. Tuto situaci je třeba napravit. Neméně důležité je zajištění dodavatele elektronických náramků, které splní kvalitativní požadavky uvedené v zadávací dokumentaci výběrového řízení. To firma SuperCom, která vyhrála poslední výběrové řízení,

nesplňovala. Navíc nebyla ochotna vyměnit vadné kusy, a tím pádem nedodala smluvně stanovený počet náramků. Po následné žádosti ze strany Ministerstva spravedlnosti o uhrazení smluvní pokuty ve výši 30 milionů korun firma odmítla dodat zbylé množství náramků a přestala s ministerstvem komunikovat.^[19] Je načase vypsát nové výběrové řízení, aby byly co nejdříve k dispozici nové elektronické náramky a skončilo absurdní období, kdy z důvodu nedostatku funkčních náramků nebylo možno některým osobám odsouzeným k výkonu trestu domácího vězení náramek vydat. Jejich výkon trestu tedy probíhal bez neustálého elektronického dohledu. Pro efektivní fungování trestu domácího vězení je tedy třeba na základě negativních zkušeností s touto zakázkou zadat nové výběrové řízení a zvolit vskutku spolehlivého dodavatele. Adekvátním zajištěním obou těchto aspektů lze dosáhnout funkčnosti tohoto trestu a kontroly jeho výkonu na požadované úrovni.

PLÁNUJETE I NĚJAKÝM ZPŮSOBEM REGULOVAT PLOCHU CEL, KTERÉ ODSOUZENÍ OBÝVAJÍ?

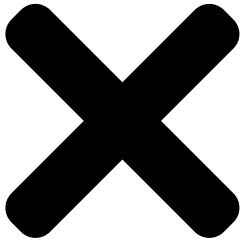
Považujeme za žádoucí vyvíjet snahy, jež by přiblížily průměrnou plochu, kterou mají odsouzení ve svých celách k dispozici, evropskému standardu tak, jak jej specifikuje např. doporučení relevantního výboru Rady Evropy^[25] nebo úrovni např. Lucemburska, kde mají vězni v průměru k dispozici 10 m² na hlavu.^[22] Plocha, kterou mají k dispozici čeští odsouzení, se pohybuje okolo 3–4 m² na hlavu^[22], což s sebou nese absenci soukromí a negativně ovlivňuje potenciál k nápravě.^[26] Cílem není udělat z vězení hotel, ale místo, které nebude způsobovat nárůst nebo prohlubování patologického chování, např. zvyšování agrese.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Vězeňská služba ČR. Výroční zpráva VS ČR za rok 2019. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] World Prison Brief. Czech Republic. 2021. Dostupné [zde](#).
- [3] Probační a mediační služba ČR. Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025. 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] Ministerstvo spravedlnosti. Koncepce vězeňství do roku 2025. 2016. Dostupné [zde](#).
- [5] Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] MICHÁLEK, Jakub. Pozměňovací návrh Jakuba Michálka ke sněmovnímu tisku 453. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] VYMAZAL, Tomáš et al. Pozměňovací návrh Tomáše Vymazala a Evy Matyášové ke sněmovnímu tisku 624. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] MICHÁLEK, Jakub. Pozměňovací návrh Jakuba Michálka ke sněmovnímu tisku 453. Dostupné [zde](#).
- [9] Vězeňská služba ČR. Statistická ročenka Vězeňské služby za rok 2019. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Nejvyšší státní zastupitelství ČR. Zvláštní zpráva NSZ ČR „Věznice“. 2019. Dostupné [zde](#).
- [11] Česká justice. Ředitelka Probační a mediační služby Andrea Matoušková: Potřebujeme posílit o 170 lidí. 2016. Dostupné [zde](#).
- [12] Technologická agentura ČR. Postavení subjektů participujících na realizaci výkonu trestu obecně prospěšných prací. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] DUŠEK, Libor. Proč je v Česku tolik vězňů? 2021. Dostupné [zde](#).
- [14] MICHÁLEK, Jakub. Pozměňovací návrh Jakuba Michálka k sněmovnímu tisku 453. 2020. Dostupné [zde](#).
- [15] Tiskový mluvčí ministerstva spravedlnosti. Probační a mediační služba řeší problémy s dodavatelem elektronického monitorovacího systému (EMS). 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] Novinky.cz. Jeden má za komentář chválící teror podmínku, druhý 6 let natvrdo. Propastný rozdíl kritizují právníci. 2021. Dostupné [zde](#).
- [17] VYMAZAL, Tomáš. Příspěvek na téma Sociální rizika vězňů na Penologických dnech Akademie VS ČR. 2019. Dostupné [zde](#).
- [18] Podvýbor ústavně právního výboru PSP ČR pro digitalizaci justice a e-Sbírku. Zápis z jednání č. 13. 2020. Dostupný [zde](#).
- [19] iROZHLAS.cz. Nespolehlivost i pozdní dodávky náramků pro vězně. ‚Za mě bylo vše v pořádku,‘ říká exministr Pelikán. 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Justice Trends magazine. The Swiss correctional system: the complex challenge of harmonisation. 2019. Dostupné [zde](#).
- [21] SEELICH, Andrea. Otevřené věznice. 2021. Dostupné [zde](#).

- [22] Rada Evropy. Council of Europe Annual Penal Statistics SPACE I –Prison Populations. 2017. Dostupné [zde](#).
- [23] Ministry of Justice (UK). Costs per place and costs per prisoner by individual prison. 2016. Dostupné [zde](#).
- [24] Vězeňská služba ČR. Věznice Jiřice – základní informace. 2021. Dostupné [zde](#).
- [25] Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Ubytovací plocha připadající na jednoho vězně ve vězeňských zařízeních: Standardy CPT. 2015. Dostupné [zde](#).
- [26] iROZHLAS.cz. Věznice jsou přeplněné, upozorňuje ombudsmanka. Doporučila změny. 2016. Dostupné [zde](#).
- [27] Pew Research Center. The Changing State of Recidivism: Fewer People Going Back to Prison. 2018. Dostupné [zde](#).

**SPOLEČNÝ CÍL? CESTOVAT POHODLNĚ A
BEZPEČNĚ, NEPLÝTVAT ENERGIÍ ANI ČASEM!
NEZAKAZUJME AUTA – BUDUJME
PROSTŘEDÍ, KDE NEJSOU
NEPOSTRADATELNÁ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Chybí podpora ekologičtějších způsobů dopravy. Motorová doprava – drahá a nešetrná ke zdraví a životnímu prostředí – by neměla být považována za jediný a hlavní nástroj osobní mobility. Neefektivní zadávání zakázek ve veřejné dopravě poškozují objednatele, cestující i dopravce.^[15]

V ČEM JE PROBLÉM

Neplýtváme energií a časem: ročně každý z nás ztratí v kolonách téměř den života.

^[5] V číslech to znamená ztrátu 13 miliard korun pro celou společnost!^[9, 13]

Energie je pro řadu lidí neuchopitelná moderní forma magie, jejíž používání ale něco stojí. Žádný člen vlády není Harry Potter a nemá k ruce Ministerstvo kouzel, aby vyrobil něco z ničeho. Proto ideově pracujeme s energií jako formou měny.

Naším cílem je zkrátka dosahovat cílů s menším úsilím: odtud energ(et)ická lenost.

Řečeno dopravní terminologií máme na mysli bezmotorovou a sdílenou mobilitu, posilování veřejné hromadné dopravy, efektivnější vytěžování spojů díky pružné nabídce přepravních služeb – od mikrobusesů a obecních taxislužeb, po páteřní síť mezinárodních rychlovlaků.^[2]

Česká republika si stanovila závazek^[1] snížit do roku 2030 spotřebu energie o 8 procent a prudce snížit emise CO₂. V dopravě máme ale opačný trend. Spotřeba energie i emise CO₂ rostou každoročně o několik procent.^[3]

Tohoto nemůžeme dosáhnout prostou záměnou zdroje pohonu automobilů, ale pouze změnou filozofie mobility jako celku. Vycházíme z ideje celoevropské iniciativy Shared Mobility Principles for Livable Cities^[8], která lze shrnout dvěma větami:

Kam můžete v krátkém čase dojít, nemá smysl jezdit. Kam vás může svést někdo jiný, nemá smysl řídit sám.

Dokončeme to, nad čím nás přiměla přemýšlet pandemie: aby se zamezilo každodennímu přesunu velkého množství lidí. Podporujme distanční celoživotní vzdělávání, coworkingové kanceláře nebo práci z domova – a to i pro státní zaměstnance.

Kde to bude mít ekonomický smysl, nebojme se pro dosažení cílů nové mobility kopírovat nebo vyvíjet vlastní inovativní řešení jako autonomní kamiony, chytré parkovací systémy, nákladní tramvaje nebo modulární autobusy.

NAŠE VIZE

STÁT POSKYTNE OBCÍM A KRAJŮM MAXIMÁLNÍ PODPORU, ABY SLADILY DOPRAVU AUTEM, NA KOLE A PĚŠKY I SDÍLENOU A HROMADNOU DOPRAVOU. SMLOUVY NA VLAKY A AUTOBUSY VEŘEJNÉ DOPRAVY BUDEME SOUTĚŽIT OTEVŘENĚ. ZLEPŠÍME TAK VEŘEJNÉ ROZPOČTY, SPOKOJENOST LIDÍ A SNÍŽÍME DOPAD NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

Efektivní doprava uvnitř sídel i mezi nimi

- ✓ Na základě zahraničních zkušeností vytvoříme podmínky pro rozvoj bezmotorové i sdílené mobility. Odstraníme legislativní bariéry a vytvoříme doporučení, jak řešit technické překážky, které brání dosáhnout ideálního výsledného stavu.
- ✓ Na základě analýzy vytvoříme motivační podmínky (např. zvýhodnění pravidelných uživatelů) pro rozvoj i větší využívání veřejné a nemotorové dopravy.
- ✓ Zpracujeme celostátní dopravní strategii proměny sídel na města krátkých vzdáleností^[12] – viz příklad Vídně.
- ✓ Zvýšíme obecné povědomí osvětou v oblasti veřejné dopravy, bezmotorové dopravy i bezpečného pohybu.
- ✓ Budeme sdílet zkušenosti měst, která s transformací již začala.

Otevřené soutěžení kontraktů v dopravě

- ✓ Definujeme parametry a standardy kvality dopravních služeb.
- ✓ Součástí výběrových řízení bude závazný harmonogram (nejen termíny začátku plnění, ale i vypsání výběrového řízení a uzavření smlouvy).
- ✓ Vytvoříme metodiky pro transparentní tržní konzultace, aby se dopravci předem seznámili s požadavky.
- ✓ Zajistíme dostatečnou kapacitu Ministerstva dopravy pro metodickou pomoc dalším zadavatelům – krajům a městům.
- ✓ Ve spolupráci s dalšími resorty (Ministerstvo financí atd.) připravíme komplexní „kuchařku“, tedy popis správné praxe řešící problematiku zadávání dopravních služeb z hlediska nejen dopravní a zakázkové, ale i daňové a účetní stránky (jednorázová investice ve výši 10 milionů korun).

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

S (mikro)analýzami a komunikací s obcemi jsme začali už v opozici. Pokud má být výsledkem funkční integrované řešení, nelze nechat problematiku přeměny mobility jen na samosprávách.

Sdílením zkušeností a odstraňováním předsudků k bezmotorové dopravě jako formě rekreační zábavy lze dosáhnout dílčích koordinačních úspěchů i z opozice.

Vzhledem k aktuálnímu nasměrování zdrojů z EU do této oblasti bude možné pozitivní hmatatelný a viditelný efekt pozorovat v horizontu jednoho volebního období – svezeme se na vlně, kde je vlastně jen potřeba vyčistit cestu od zbytečné byrokracie. Dále je nutné umět vysvětlit lidem dané přínosy.

Otevřená soutěž VHD: Příprava správné praxe jeden rok, poté v následujících 10–15 letech postupná aplikace na všechny nově soutěžené smlouvy tak, jak budou dobíhat již dříve uzavřené smlouvy.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Aktivní a bezemisní doprava posílí zdraví, zmenší stres a rozšíří možnosti, jak se dostat z místa na místo. Navíc může být zdrojem zábavy!

Pro rodiny s dětmi

Zklidnění provozu v ulicích a lepší veřejná doprava bude pro rodiny méně stresující při dělení času mezi povinnostmi a koníčky.

Pro lidi ve zralém věku

Efektivní veřejná doprava přiláká nové cestující, kteří tak uvolní místo na silnicích a k parkování.

Pro seniory

Kvalitní, bezbariérová a promyšleně budovaná infrastruktura s návaznostmi neklade dodatečné překážky pohybu.

Pro zaměstnance

Ušetřené peníze dáme na zkvalitnění hromadné dopravy. Pravidelné dojíždění do práce bude možné dlouhodobě plánovat.

Pro živnostníky a podnikatele

Snížíme náklady na logistiku. Firmy ušetří, jelikož se včas dozví, kdo bude v příštích obdobích zajišťovat dopravu, a mohou tak lépe plánovat.

Pro lidi ve finanční tísní

Efektivní veřejná doprava bude znamenat i peněžní úspory a rozšíření a zlevnění nabídky přepravních služeb.

Pro nás pro všechny

Zvýšíme kvalitu života – ušetříme čas a peníze, snížíme emise, stres i nehodovost, zlepšíme kvalitu životního prostředí.

Pro veřejné finance

Snížíme náklady na výstavbu a obnovu infrastruktury využitím souběhu stavebních akcí. Snížíme emise, nehodovost i potřebu zdravotní péče.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Participovali jsme s Asociací pro elektromobilitu na prosazení jednodušší výstavby nabíjecí infrastruktury v zákoně 416/2009. Podporujeme zavedení úsporného nabíjení elektromobilů z veřejného osvětlení v Praze, Táboře a dalších městech.
- ✓ V Praze jsme zavedli sdílenou (elektro)mobilitu.
- ✓ Pořádáme debaty, publikujeme články k tématu:
 - Cyklistika ve městech, září 2020
 - Nepřipravená elektromobilita, březen 2019
 - Nová mobilita, březen 2018a další.
- ✓ Na radnicích českých měst a obcí Starostové a Piráti dlouhodobě prosazují principy měst krátkých vzdáleností a energetické lenosti.^[16]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

ZNÍ TO RADIKÁLNĚ, TO TU NIKDY NEPROJDE...

Piráti a Starostové v podstatě požadují jen to, aby se realizovalo, o čem se roky teoreticky diskutuje! Problém u nás je zejména mezi židlí a monitorem, v ochotě změnit svoje sobecké spotřebitelské chování vůči společnosti i krajině.

Jinde ve světě, kde nemají chuť či možnost rozhazovat veřejné finance (ať už v rozvojové Africe, Asii nebo Holandsku a Dánsku), tyto koncepty přirozeně fungují – nevymýšlíme kolo tam, kde se stačí inspirovat. Nového přinášíme „jen“ to, že navrhujeme konkrétní kroky vedoucí k faktické realizaci záměrů, které na teoretické úrovni podporuje i naše vlastní Ministerstvo dopravy.^[3]

CHCEME UTRÁČET MÉNĚ A CHYTŘEJI NEŽ DNES

To, že sdílenou dopravou každý z nás šetří čas a peníze, když v jednom vozidle místo sólo řidiče jede 4 nebo 40 osob, asi není třeba vysvětlovat. Méně kouřících aut v ulicích – ať už díky bezemisním řešením nebo hromadné dopravě – znamená nejen méně hluku, ale úlevu pro celý zdravotnický systém.

Náklady a přínosy bezmotorové dopravy jsou dobře shrnuté v britském projektu Gear Change^[6] – srovnatelné analýzy pro české prostředí plánujeme souhrnným způsobem zveřejnit, jakmile dostaneme přístup ke zdrojům ministerstev.

V Kodani využívá kolo 49 procent obyvatel k pohybu po městě, v Praze je to stěží 1 procento.^[10] Jestliže v Británii jen cyklodoprava přispívá do ekonomiky 5,4 miliardami liber, kolik by to mohlo být u nás, kdybychom se neomezovali na dekorativní panáčky namalované na vozovce, ale vytvářeli bezpečné, funkčně oddělené stezky?

CHCETE VYHNAT AUTA Z MĚST?

Ve veřejném prostoru chceme pro auta prostor přiměřený jejich užitku. Jak potvrdí i developeři, vybudovat jedno parkovací místo představuje náklad stovek tisíc korun.^[18] A ani na silnici není stání zadarmo, vezmeme-li v úvahu, že se jedná o zábor 10 m² stavebního pozemku.

Naším cílem je vytvořit dostatečný prostor lidem, aby se mohli beze strachu, volně a zdravě pohybovat v nejbližším okolí svého bydliště, bez nutnosti uzavírat se do ochranné skořápky vozidel.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo dopravy. Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu. Dostupné [zde](#).
- [2] Ministerstvo dopravy. Koncepce veřejné dopravy 2020–2025. Dostupné [zde](#).
- [3] Ministerstvo dopravy. Dopravní politika České republiky pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050. Dostupné [zde](#).
- [4] Wikipedia. Obecně k energetické efektivitě (a plýtvání). Dostupné [zde](#).
- [5] Eurostat – jak na tom jsme. Dostupné [zde](#) a [zde](#).
- [6] Gear change – příklady dobré praxe. Dostupné [zde](#).
- [7] Strategie veřejné dopravy (Nizozemí). Dostupné [zde](#).
- [8] Shared Mobility Principles for Livable Cities. Dostupné [zde](#).
- [9] Vlastní výpočty
- [10] Cycling facts and figures (ECF). Dostupné [zde](#).
- [11] Ministerstvo životního prostředí. Strategický rámec ČR 2030. Dostupné [zde](#).
- [12] Strategie dopravní obsluhy území. Str. 6: „Sumární odpovědnost regionů a obcí je tak značná, protože finanční ingerence dosahuje výše téměř 20 mld. Kč.“ Dostupné [zde](#).
- [13] Raiffeisenbank. Může kvalita silnic ovlivnit ekonomický růst? Analýza RB. Srpen 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Poved. Konkurence na trhu regionální železniční dopravy. 2010. Dostupné [zde](#).
- [15] WEF. The Global Competitiveness Report. 2019. Dostupné [zde](#).
- [16] Příklady:
 - František Elfmark, [Uherské Hradiště](#)
 - Ondřej Profant, [Otevřená města](#)
 - David Witosz, [Chytré parkování](#)
- [17] Rozpočty Středočeského kraje 2018–2021. Dostupné [zde](#).
- [18] iDnes. Jedno místo za 300 tisíc. V Brně chtějí uklidit auta do skeletových domů. 2019. Dostupné [zde](#).

DALŠÍ ZDROJE A INSPIRACE:

- Informace k metodice SUMP 2.0 [zde](#).
- Místo aut kola a chodci. Britská vláda využije pandemii k proměně dopravy za 62 miliard – příklad z GB investice ve výši dvou miliard liber na podporu jízdy na kole a chůze. Dostupné [zde](#).
- Chytré technologie v dopravě [zde](#) a [zde](#).
- [Partnerství pro městskou mobilitu](#) – doprava a mobilita se neplánují na zelené louce a izolovaně.
- [CityChangers](#) – iniciativa ke zlepšení situace v dopravě a jejím plánování.

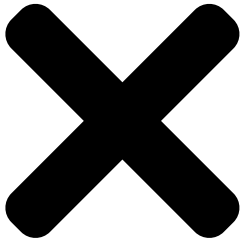
- How Oslo achieved zero pedestrian and bicycle fatalities, and how others can apply what worked. Dostupné [zde](#).
- Nabídkové řízení na veřejnou dopravu – ne vše bylo ve výběrovém řízení úplně správně, ale úspora více než značná. Dostupné [zde](#).
- Soutěž na železnici bude již v budoucnu povinná ve většině případů. Dostupné [zde](#).
- Metrobus – hromadná doprava: Nejvyšší čas soutěžit městské linky. Dostupné [zde](#).

KOMBINOVANÁ VÝSTAVBA VYSOKORYCHLOSTNÍCH TRATÍ

2021

PIRÁTI
STAROSTOVÉ
●■

**NEPLÝTVEJME ČASEM, TENHLE VLAK NÁM
NESMÍ UJET! S RYCHLÝMI SPOJENÍMI NÁM
BUDOU BLÍZCÍ BLÍŽ. NA JEJICH VÝSTAVBĚ
VYDĚLAJÍ OBCE, REGIONY I STÁT.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Chybí finanční provázanost a projektová koordinace napříč resorty a úrovněmi veřejné správy. Pokud projekt nevypisuje jeden subjekt, ke spolupráci nedojde, ač spolu dva projekty místně a časově souvisí.

V ČEM JE PROBLÉM

V ČR je budování vysokorychlostních tratí opožděné^[10, 11] a prostá výstavba s projektovými fázemi řízenými tradičním způsobem je málo ambiciózní; bylo by to nenávratné promeškání jedinečné příležitosti, kterou tato největší investice do nového druhu plošné infrastruktury může přinést.

Problematiku realizace můžeme postavit na třech pilířích. Samotná příprava v rámci strategie, procesy vyplývající z legislativy a reakce okolí na stavbu a provoz. Zatímco příprava a legislativa má základ v dlouhodobém programu výstavby dopravní infrastruktury, kombinovaná výstavba má za úkol zefektivnit a urychlit překonávání problému při reakci okolí na novou infrastrukturu. Stavba trati protne stovky katastrů a v každém čekají na realizaci projekty, na které si obce samy netroufnou.^[14]

Kromě zapojení lokálních projektů, které se stavbou dráhy mohou místně souviset, lze na celou plánovanou síť VRT nahlížet jako na vícevrstvou. Spolu s kolejemi lze v profilu stavby umístit i kolektor pro vedení jiných sítí (vysoké napětí, datové služby nebo volné sloty pro komerční pronájem) nebo využít související stavby (např. obslužná komunikace dráhy od počátku koncipovaná jako cyklistická magistrála). Z pouhé výstavby kolejí se tak stane plnohodnotný hospodářskopolitický program pro rozvoj regionů.^[9]

Zásadním problémem veřejného sektoru v ČR je resortismus, který kombinovaná výstavba proráží – koordinuje průřezové projekty jak z hlediska oboru, tak územního významu (celostátní/lokální), aby byla maximalizována synergie při společné realizaci.^[15]

Vytvořit životaschopný systém nadresortního řízení celého projektu (kromě dopravy má smysl zapojení projektů z oblastí živ. prostředí, zemědělství, vzdělávání atd.) je výzva, která se při úspěchu pozitivně projeví při jakékoliv další investiční činnosti státu.

NAŠE VIZE

PŘÍMO SPOLU S VÝSTAVBOU SÍTĚ VRT BUDOU BUDOVÁNY DALŠÍ RELEVANTNÍ SÍTĚ (VELMI VYSOKÉ NAPĚTÍ, DATA, ...) I PROJEKTY LOKÁLNÍHO VÝZNAMU, A TO RESORTY NAPŘÍČ PRO MAXIMÁLNÍ SYNERGII VYUŽITÍ KAPACIT. CELÝ PROGRAM BUDE LEGISLATIVNĚ A INSTITUCIONÁLNĚ ZAJIŠTĚNÝ A ŘÍZENÝ NADRESORTNĚ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Provedeme rešerši plánovaných záměrů a potřeb v oblasti podél trasy nové VRT napříč dotčenými resorty.
- ✓ Samosprávy z popudu Ministerstva dopravy dají dohromady projekty, které se týkají území: dotýkají se, kříží se nebo spolu souvisí. Najdeme synergie a eliminujeme zbytečné vícenáklady, např. v oblasti energetických a telekomunikačních vedení, deregulaci řek nebo protipovodňových opatření
- ✓ Do přípravy nové VRT zapojíme odbornou i širokou veřejnost do diskuse o trase a obsluze měst podél trasy.
- ✓ Po rámcové shodě o trase prodiskutujeme s ovlivněnými městy a obcemi jejich potřeby, jako jsou výstavba nebo oprava školních, sociálních, kulturních zařízení, nových bytů, čističek, rozvoden apod., prostě toho, co lze postavit současně s velkou stavbou VRT.
- ✓ Zajistíme marketing pro podporu maximální participace občanů při registraci místních projektů
- ✓ Vytipujeme všechny paralelní druhy sítí, které lze budovat společně s VRT, a pro tyto záměry zajistíme analýzy nákladů a výnosů (CBA).
- ✓ Zapojíme akademické a aplikované výzkumné prostředí do spolupráce se státem i se soukromým sektorem na projektech VRT.
- ✓ Ustavíme pro tyto projekty pevný finanční rámec.
- ✓ Všechny body uvedené výše podchytíme institucionálně a legislativně tak, aby se tento přístup stal standardem pro přípravu velkých veřejných investic. Nadresortní řízení např. umožní identifikovat problémy a následně navrhnout společné řešení, třeba při odlišných zájmech sousedících obcí.
- ✓ Liniový zákon a změnu zákonů pro lepší výstavbu řešíme v programovém bodu Kvalitně připravené stavby, opravy a vedení.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Projekt lze rozdělit do tří fází. První je hledání příležitostí, synergických projektů se samotnou přípravou a realizací VRT. V průběhu této první fáze (4 roky) dojde k vytvoření mechanismu pro sběr, vyhodnocení a přípravu těchto projektů.

Druhá fáze, fáze samotné realizace, je přímo propojená s realizací VRT (celkový průběh výstavby VRT je odhadován na 20 let) a je finančně nejnáročnější.

Třetí fáze začíná s každým dokončeným projektem a bude se zejména zabývat vyhodnocením přínosů a získaných zkušeností.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Projekt výstavby VRT znamená potřebu mnoha nových odborných profesí a možnost úzkého propojení studijních oborů s výstavbou a údržbou sítě.

Pro rodiny s dětmi

Široce dostupný pracovní trh v environmentálně přívětivější zemi umožní plnohodnotně bydlet a žít i mimo centra velkých aglomerací.

Pro lidi ve zralém věku

Dostupná, rychlá, ekologická a komfortní doprava po ČR a Evropě znamená větší dostupnost všech možností a služeb, od turistiky až po zdraví.

Pro seniory

Propojená evropská a lokální železniční síť znamená nejpřívětivější dopravu pro starší občany zejména díky své bezbariérovosti a komfortu.

Pro zaměstnance

Díky širší dostupnosti pracovního trhu a lépe platově ohodnoceným nabídkám se lidé nebudou muset stěhovat za prací do velkých měst.

Pro živnostníky a podnikatele

I ti nejmenší živnostníci budou participovat díky poptávce po službách v místě bydliště zaměstnanců. To zvýší jejich obchodní příležitosti.

Pro lidi ve finanční tísní

Přenesením podstatné části příjmů z velkých měst do regionů se sníží nezaměstnanost. Regiony získají více příjmů pro rozvoj a investice.

Pro rozvoj obcí a měst

Samosprávám se otevře cesta k realizaci projektů, na které by obec sama nestačila.

Pro veřejné finance

Synergie projektů a společná realizace budou znamenat menší náklady jak na pracovníky, tak na veřejné finance.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Definovali jsme základní podobu a rozsah prioritní investiční výstavby^[16]
- ✓ Představili jsme vizi zainteresovaným stranám (SŽ, průmysl, finanční instituce).^[12]
- ✓ Provedli jsme dotazníkové šetření spokojenosti s informováním a nabízenou pomocí mezi zástupci obcí na trati Bohumín–Přerov.
- ✓ Konzistentně a dlouhodobě prezentujeme základní strategickou linii kombinované výstavby vysokorychlostních tratí o pracovním názvu +150 (např. CF Ostrava, Pardubice).^[13]
- ✓ Během celého volebního období jsme bojovali proti snaze oligarchů privatizovat si veřejnou infrastrukturu.^[17]

Články týmu Dopravy:

- ✓ Investice nebo chaotické betonování, říjen 2020^[18]
- ✓ Piráti proti D-O-L, říjen 2020^[19]
- ✓ Plánování podle volebních období, září 2020^[20]
- ✓ Nastartujte bagry, září 2020^[21]
- ✓ Poučení z krizového vývoje, srpen 2020^[22]
- ✓ Problémy integrace dopravy, květen 2020^[23]
- ✓ Problematika železničních přejezdů, březen 2020^[24]
- ✓ Koordinace výstavby infrastruktury, červenec 2019^[25]

- ✓ Pasporty jako nástroj chytré správy dopravních cest, červenec 2019^[26]
- ✓ Železnice propojená s Evropou, květen 2019^[27]
- ✓ Nová mobilita, březen 2018^[28]

a další

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Horní odhad je 160 miliard korun jen na projekty, které navazují na výstavbu VRT, a to dohromady za celých 20 let. To znamená 8 miliard korun ročně. Tato částka je uvažovaná jako maximální a její čerpání je závislé na tom, zda stát společně s municipalitami, institucemi a soukromým sektorem je schopen vyprodukovat takové projekty, které smysluplnost těchto výdajů obhájí.

KOHO SE TO TÝKÁ?

Prakticky vzato všech. Projekt dává možnosti vyřešit systémové problémy státu na úrovni dopravní, datové, energetické či jiné liniové infrastruktury. Je obrovskou příležitostí pro školství, průmysl a vývoj. Zároveň vychází vstříc obcím, které často nemají jak personální, tak finanční zázemí pro řešení svých problémů a výzev. Lze tedy směle říci, že jde o národní plán pro příští generace, který nás naučí spolupráci a dodá nové zkušenosti.

Z ČEHO TO ZAPLATÍME?

Peníze, které dnes stát dává například do politiky slev na jízdném, pro seniory a studenty, jsou ve výši zhruba 5 miliard korun ročně. Tyto prostředky jsou zahrnuty v rozpočtu Ministerstva dopravy a systémově žádný rozvoj dopravní infrastruktury nepřináší. Z pohledu dlouhodobého přínosu právě kombinovaná výstavba vysokorychlostních tratí má větší dopravní relevanci, zároveň se týká jak dnešní, tak budoucí generace studentů a důchodců. Navrhujeme případné slevy na jízdném přearodit do jiné rozpočtové kapitoly a hradit je z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí, pokud je jejich důvodem sociální hledisko.

PROČ BY MĚLA OBEC TRPĚT NA SVÉM KATASTRU STAVBU TRVAJÍCÍ I ROKY?

Protože po jejím ukončení bude jednak napojena na všechny sítě, které se spolu s VRT vystavěly (cyklostezka, Internet...), jednak spolu se stavbou mohou být realizovány projekty, které by obec sama mohla realizovat méně výhodně. Zároveň také po ukončení stavebních prací obec, pokud projeví zájem, zdědí budovy využívané stavebníky. Stejně tak dojde k opravám všech silnic II. a III. třídy na území obce jako kompenzace za nepohodlí při výstavbě.

NAŠLY BY SE NĚJAKÉ PRAKTICKÉ PŘÍKLADY ŘEŠENÍ AKTUÁLNÍCH VÝZEV V SOUVISLOSTI S VÝSTAVBOU VRT?

● Vysoké školy

Výzva: nedostatečné kapacity pro výstavbu VRT, všeobecně zhoršující se dostupnost nových kapacit z technických oborů.

Nabídka řešení: podpora fakult se studijními programy reagujícími na potřeby státu v této oblasti na příštích 20 a více let.

● Věda a výzkum

Výzva: aplikace nových technologií v dopravní infrastruktuře, nedostatečná kvalifikace, znalosti, možnost vývoje.

Nabídka řešení: vědecké projekty přímo spojené s výstavbou VRT od hydrogeologie a znalosti krajiny přes sledování a výzkum technologických celků při samotné výstavbě (technologické přestávky v harmonogramu stavby pro tyto potřeby, např. při výstavbě mostů, tunelů).

● Vodohospodářství, péče o krajinu

Výzva: nepřirozené toky řek, eroze půdy.

Nabídka řešení: možnosti realizace vodohospodářských opatření v souladu s principy programu životního prostředí v synergii zajistí i lepší ochranu infrastruktury či pozemkové úpravy v daném katastrálním území.

- Silnice nižších tříd

Výzva: poškozené komunikace obcí díky stavební činnosti.

Nabídka řešení: oprava, rekonstrukce, renovace komunikací nižších tříd po dokončení stavby.

- Nákladní doprava

Ač jsou vysokorychlostní tratě primárně řešením rychlého přesunu osob a spěšných zásilek, jejich výstavbou odlehčujeme stávajícím železničním koridorům pro export a nákladní tranzit. Pokud chceme kamiony ze silnic, musíme mít kam jejich obsah přesunout; VRT jsou tedy tzv. A-B-C řešením i pro přetížené silnice.

PROČ NEZRYCHLÍTE STÁVAJÍCÍ KORIDORY, MÍSTO TOHO, ABYSTE NIČILI DALŠÍ KUSY KRAJINY?

I zkapacitňování a narovnávání stávajících koridorů si žádá územní oběti – příkladem budiž Ejpvovický tunel u Plzně. Ani „prostá“ modernizace či tzv. optimalizace stávajících tratí není levnou záležitostí. Tyto akce navíc mají svoje limity; technicky není možné z železnice trasované pro parní lokomotivy v 19. století získat prostou rekonstrukcí koridor 21. století – poloměr oblouků, přítomnost přejezdů či průchod centrem obcí prostě toto řešení neumožňuje. Přestavba staré tratě vedené v současnosti přes obce může být i dražší než postavení nové tratě mimo obce tzv. na zelené louce.

Tak jako stavíme dálnice k převedení dopravní zátěže mimo regionální silnice, potřebujeme přenést zátěž dálkové osobní dopravy, a uvolnit tak kapacity pro příměstské a regionální vlaky i pro nákladní dopravu, která naší exportní ekonomice generuje příjmy.

Nelze výrazně zvýšit kapacitu a konkurenceschopnost železnice bez výstavby nových tratí. Bez nich tedy není možný přesun dopravy ze silnic na ekologické koleje.

Další argumenty viz srovnávací tabulka.

Ukázka nekonkurenceschopnosti stávajících železničních tratí pro spojení mezi krajskými městy je zde.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo financí SR. Najlepší z možných svetov: Hodnota za peniaze v slovenskej verejnej politike. 2016. Dostupné [zde](#).
- [2] POLANSKÝ, Ondřej. Dopis starostům v trase RS2 (vlastní iniciativa). 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Ministerstvo dopavy. Rychlá spojení. Leden 2017. Dostupné [zde](#).
- [4] ŘSD. Údaje ŘSD o rozpracovanosti stávajících úseků. 2021. Dostupné [zde](#).
- [5] SŽ. Údaje SŽ o připravovaných a probíhajících projektech. 2021. Dostupné [zde](#).
- [6] Piráti. Vlastní přehledná mapa investic. 2021. Dostupné [zde](#).
- [7] Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj. Strategický rámec ČR. Praha 2017. Dostupné [zde](#).
- [8] Ministerstvo dopavy. Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050. 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Ministerstvo dopavy ČR. Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR. str. 68. Dostupné [zde](#).
- [10] Wikipedie. High-speed rail in Europe. Dostupné [zde](#).
- [11] Vysokorychlostni-Zeleznice.cz. Vysokorychlostní tratě – Španělsko. Dostupné [zde](#).
- [12] ŠLEGR, P. Vysokorychlostní železnice – příležitost pro ČR? Centrum pro efektivní dopravu. Dostupné [zde](#).
- [13] Prezentace pirátského resortního týmu Doprava. 2020. Dostupné [zde](#) a [zde](#).
- [14] SŮRA, J. Komplikace pro vysokorychlostní trať do Drážďan. Ústecký kraj chce jinou trasu zdopravy.cz. 2021. Dostupné [zde](#).
- [15] Evropská komise. 2016 CEF Synergy call. Dostupné [zde](#).
- [16] Přehled prioritní infrastruktury. Dostupné [zde](#).
- [17] POLANSKÝ, O. Odpověď Lenky Hlubočkové, náměstkyně ministra dopavy. twitter.com [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [18] POLANSKÝ, O. Vláda navýšila investice do dopavy. Opravdu se z krize proinvestujeme, nebo nás čeká jen další chaotické betonování? Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [19] Piráti. Piráti jsou proti koridoru Dunaj–Odra–Labe. Přínosy pro ekonomiku sporné, ekologické dopady drtivé. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [20] LIČKA, J. Plánování infrastruktury v podmínkách volebních období aneb My nic, to předchodí vlády. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [21] LIČKA, J. Příběhy středočeských dálnic: nastartujte bagry, zbytek dořešíme cestou. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [22] LIČKA, J. Poučení z krizového vývoje roku 2020. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

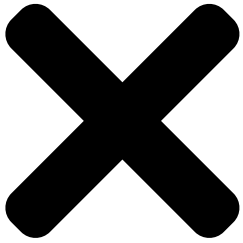
- [23] KALIŠ, O., KOPAS, M. Problémy integrace dopravy ve Středočeském kraji. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [24] POLANSKÝ, O. Ještě k problematice železničních přejezdů. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [25] LIČKA, J. Už to zase rozkopali! aneb Řešení kvadratury kruhu v koordinaci výstavby infrastruktury. Piráti – Středočeský kraj [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [26] ŽIDEK, V. PASPORTY jako nástroj chytré správy dopravních cest. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [27] LIČKA, J., WITOSZ, D. Železnice propojená s Evropou patří mezi pirátské dopravní priority. Pirátské listy [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [28] LIČKA, J. Nová mobilita: Samohyby, spotřebiče a sdílená sedačka. Pirátské listy [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné [zde](#).

**KVALITNĚ PŘIPRAVENÉ STAVBY,
OPRAVY A VEDENÍ**

2021

**PIRÁTI
STAROSTOVÉ**
●■

**OPAKOVANÉ UZAVÍRKY, VÝKOPY BEZ
DĚLNÍKŮ, PRODRAŽENÉ STAVBY. LEVÁ RUKA
NEVÍ O PRAVÉ! POSUŇME PROJEKTY DÁL
SDÍLENÍM DAT MEZI VŠEMI ÚČASTNÍKY.^[11]**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

V březnu 2020 mělo zpoždění 108 stavebních akcí celostátního významu, z toho 30 staveb dálnic. Do veřejných staveb přiteče, zčásti zbytečně, 18 miliard korun měsíčně^[5]. Projekty nezohledňují potřeby všech zájmových skupin – neprovázanost informací stavby brzdí a prodražuje.^[10]

V ČEM JE PROBLÉM

Neziskové organizace sdružené v Dopravní federaci NNO identifikovaly desítku problematických oblastí, které je potřeba v oblasti výběru, přípravy a realizace dopravních staveb zlepšit.^[11]

Dopravní strategie státu / Ministerstva dopravy – nedostatečné posuzování efektivity, potřebnosti a hospodárnosti dopravních staveb.

Projekt jako celek, varianty – projekt není posuzován jako celek, často nejsou posouzeny varianty nebo je vybrána problematická trasa.

Odbornost, projektové řízení – nekompetentnost, neodbornost, malá kapacita státního investora (tj. zadavatele), nedostatečný systém projektového řízení.

Geotechnické průzkumy při přípravě stavby – neprováděny vůbec nebo nedostatečně.

Výkupy pozemků – nespravedlivé výkupy, nespolupráce úřadů, směna, zbytkové pozemky.

Stavební povolení – zahajování staveb bez stavebního povolení.

Veřejné zakázky – nefungující trh dodavatelů, nekvalitní zadávací dokumentace, málo podrobná projektová dokumentace, kvalifikační předpoklady, hodnotící kritéria, cena.

Střety zájmů vykonavatelů různých rolí – především projektant, zhotovitel, technický dozor.

Smlouvy – není dodržován FIDIC, nedostatečná odpovědnost dodavatelů, krátké záruky, zádržné, reklamace, řešení sporů.

Data – absence systému projektového řízení, nedostatečná digitalizace a ukládání dat.

NAŠE VIZE

DÍKY SDÍLENÝM DATŮM BUDEME MÍT ÚPLNÝ PŘEHLED A VEŘEJNOU KONTROLU NAD STAVEM INFRASTRUKTURY. S KVALITNÍ PŘÍPRAVOU BUDEME STAVĚT BEZ ZBYTEČNÝCH PROSTOJŮ A KOLIZÍ. SÍŤ BUDOU V KOLEKTORECH, KTERÉ UMOŽŇUJÍ SNADNOU ÚDRŽBU I ROZŠÍŘENÍ. ZELEŇ VE MĚSTECH NEBUDE PŘEKÁŽKOU DALŠÍHO ROZVOJE.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zpracujeme návrh liniového zákona podle vzoru vyspělých zemí s dlouhodobým investičním plánem (Německo^[6], Rakousko^[7], Nizozemsko^[8], Británie...). To nám umožní stavět rychle, levně, efektivně a návazně.
- ✓ Zrealizujeme Národní sadu prostorových objektů (s MV ČR), konsolidujeme dostupná data o sítích, dotáhneme pasportizaci veřejného majetku a podpoříme integraci GISů (geografických informačních systémů) obecní a krajské úrovně do větších celků.^[1]
- ✓ Vznikne centrální „one-stop shop“ – jediné místo, kde půjde pokládat dotaz na existence sítí nezávisle na území a provozovateli.
- ✓ Legislativně posílíme města, aby mohla organizovat technickou infrastrukturu nad i pod zemí; budeme se v tomto inspirovat např. v Nizozemsku^[8], kde stát vytváří tzv. prostorové plány.
- ✓ Aktualizujeme legislativu ochranného pásma sítí pro výsadbu zeleně tak, aby se stromy staly funkčními prvky, ne jen trpěnou dekorací.
- ✓ Podpoříme využívání kolektorů a sdružování sítí. Samospráva bude mít legislativní nástroj, jak si vynutit využívání existující infrastruktury^[15] (např. kolektoru) a ochranu, event. náhradní výsadbu zeleně.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Dvě volební období – jedná se o úpravu parametrů stávající legislativy, první volební období k implementaci příslušné legislativy, druhé k nalezení rovnováhy nového stavu.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro seniory

Funkční infrastruktura sníží omezení v osobním i pracovním životě (např. méně rozkopaných chodníků).

Pro živnostníky a podnikatele

Snížíme čas strávený v kolonách. Provozovatelům zvýšíme pohodlí při správě sítí.

Pro nás pro všechny

Funkční infrastruktura sníží omezení v osobním i pracovním životě, strávíme méně hodin v kolonách.

Pro veřejné finance

Kvalitní příprava ušetří čas a peníze při realizaci výstavby. Investice do kolektorů sníží náklady na údržbu a rozšiřování.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Průběžně připomínkujeme liniový zákon 416/2009 Sb. v souladu se zmíněnou strategií.^[9]
- ✓ Iniciovali jsme dialog o 160+ starosty obcí v okolí RS1 VRT.^[4]
- ✓ Na řadě míst (např. Praha, Brno, Ostrava, Uherské Hradiště, Mariánské Lázně) systematizujeme sběr otevřených dat a jejich využití pro efektivnější plánování akcí, a to nejen v oblasti technické infrastruktury.^[13]
- ✓ V Brně jsme prosadili standard na budování technické infrastruktury.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Obecné rčení říká, že gram inkoustu při plánování nahrazuje kilogram zlata při následném odstraňování chyb, nicméně konsolidace dostupných dat by mohla přijít na 100 milionů korun počáteční investice a 25 milionů korun ročně na provoz (ČÚZK zřídí nové oddělení, které bude spravovat GISový základ pro všechny povinné subjekty. V zákoně se vymezí charakter objektů a atributů, které bude databáze obsahovat. Oddělení o cca 10 lidech zvládne sbírat aktualizace a řídit přístupy).

Konkrétní čísla lze například ilustrovat na nákladech pravidelného servisu, kdy řádná údržba vykazuje i více než pětinásobnou návratnost během životnosti infrastruktury udržované s péčí řádného hospodáře. Tedy např. tím, že vodovodní potrubí a další sítě učiníme dostupnější pomocí „drahých“ kolektorů pod silnicemi, ušetříme v dlouhodobém pohledu za rozkopávání vrstev při jejich opravách a výměnách.

Laciné, rychlé a nedomyšlené vrstvení infrastruktury může být pro společnost nejen drahé, ale ve výsledku zároveň i neřešitelnou překážkou rozvoje – viz situace s olověným potrubím v USA, nebo chybějící kanalizace a vodovody v živelně vzniklých indických slumech, kdy náklady na dodatečné zlepšení dosahují astronomických částek.

NEZPOZDÍ TO JIŽ TAK DLOUHOU PŘÍPRAVU STAVEB?

Vezměme si příklad nyní živě diskutovaných vysokorychlostních tratí (VRT) – „VRTky“ jsou oproti doprovodným stavbám nejnáročnější na dobu přípravy i dobu výstavby. Takže přidružené stavby se pod VRT „schovají“, jejich doba přípravy je kratší než u hlavního projektu. Investoři doprovodných staveb ze samospráv (kraje, obce) budou mít nárok na příspěvek státu, jen pokud dodají svoje požadavky ve stanovené lhůtě.

Státní organizace nebudou moci realizovat své investice v daném území v určité době od dokončení stavby VRT, aby nebylo území opětovně zatěžováno další stavbou. Je to analogie, aby se ulice ve městě nerozkopávala každý rok...

NEBUDOU SI MĚSTA A OBCE VYMÝŠLET ZBYTEČNÉ POŽADAVKY TŘEBA NA NOVÉ AQUAPARKY NEBO SPORTOVNÍ STADIONY?

Stejně jako v případě čerpání dotací oprávněnými subjekty je klíčové správné nastavení parametrů, férová a srozumitelná pravidla tak, aby měla k podmínkám realizace přístup široká veřejnost.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Ministerstvo vnitra. Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace. 2014. Dostupné [zde](#).
- [2] Ministerstvo financí SR. Najlepší z možných svetov: Hodnota za peniaze v slovenskej verejnej politike. 2016. Dostupné [zde](#).
- [3] POLANSKÝ, Ondřej, WITOSZ, David, LIČKA, Jan. Vlastní koncepční dokument +150. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] POLANSKÝ, Ondřej. Dopis starostům v trase RS2 (vlastní iniciativa). 2020 Dostupné [zde](#).
- [5] DUFEK, Zdeněk, KORYTÁROVÁ, Jana. Veřejné stavební investice. ISBN 978-80-7502-322-3. Leges 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] Federal Ministry of Transport and Digital Infrastructure. The 2030 Federal Transport Infrastructure Plan, Německo. Dostupné [zde](#).
- [7] Austrian coordinated Network development plan (CNDP), Rakousko. Dostupné [zde](#).
- [8] Government of the Netherlands. The National Policy Strategy for Infrastructure and Spatial Planning, Ministry of Infrastructure and the Environment. Holandsko. Dostupné [zde](#).
- [9] Piráti. Nezvedneme ruku pro neuvážený zásah do práv majitelů pozemků, říká Pirát Polanský. 2018. Dostupné [zde](#).
- [10] KRŮŽ, Karel. Stromy a inženýrské sítě ve městech: „Stavby a především opravy sítí dělají odděleně, nekoordinovaně, protože patří různým vlastníkům a spravují je různí provozovatelé.“ 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Dopravní federace NNO. Desatero pro dopravní stavby. Dostupné [zde](#).
- [12] Deloitte. Udržitelné stavební investice v České republice. 2012. Dostupné [zde](#).
- „Nejistota sektorových investorů při přípravě akcí vyplývající z nejistoty finančních prostředků pro jednotlivé akce v rámci každoročního plánování i v rámci běžného roku, jejíž důsledkem je vysoký počet rozpracovaných investičních akcí, akcí ve stavu přípravy a z toho plynoucí neefektivita vložených prostředků.“*
- [13] Příklady:
- ELFMARK, František. Občanům města je zpřístupněn nový geografický informační systém (GIS). Dostupné [zde](#).
 - PROFANT, Ondřej. Otevřená města a jejich přínos. Dostupné [zde](#).
 - Průhledná doprava. Výkupy pozemků. Dostupné [zde](#).
- [14] MINEHANE, Scott W. Digital Infrastructure Policy and Regulation in the Asia-Pacific Region. 2019. Dostupné [zde](#):
- Encourage greater infrastructure sharing for broadband and 5G deployment based on exemplar models,
 - The establishment of a national infrastructure database to permit ‘check before you dig’ services,
 - If possible, adopt a one stop centre approval process for site and other approvals.

Pravidlo „Check before you dig“ pochopitelně lze vztáhnout obecně na sítě vedené pod zemí (plyn, voda, elektro).

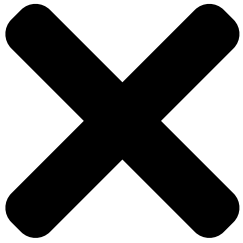
[15] Příkladem budiž země, kde si nemohou dovolit plýtvat prostorem a půdou jako my – například Nizozemsko a SVIR (Spatial Vision on Infrastructure & Spatial Planning). Nizozemsko je stát o poloviční rozloze než ČR, se 17 miliony obyvatel, které je uváděno jako 6. nejlepší z hlediska kvality života. Už jen termín „prostorový plán“ (ne jako u nás územní plán) značí, že uvažují v širších souvislostech. Za zmínku stojí, že spolupracují nejen napříč „government, provinces and municipalities“, ale i přes hranice s Německem. Dostupné [zde](#).

**EFEKTIVNÍ ROZHODOVÁNÍ BLÍŽE
OBČANŮM**

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**STAROSTA NÁM VŽDYCKY BUDE BLÍŽ NEŽ
MINISTR. Z RADNICE LÉPE VNÍMÁ SVOU
OBEČ I SVÉ SOUSEDY. NECHME
SAMOSPRÁVÁM VOLNOST, DEJME SLOVO I
OBČANŮM.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

V ČR je cca 6250 obcí nejrůznější velikosti, od maličkých vesnic po velká města, a každá je unikátní. Stát se ale k samosprávám chová macešsky, neváhá jim sahat na příjmy a zároveň po nich chce stále více byrokracie. Obce ani kraje nemají stabilní finanční rámec pro rozvoj.

V ČEM JE PROBLÉM

Velmi rozvinutý systém obecní a krajské samosprávy je sice komplikovaný a nákladný^[1], ale zároveň je projevem vysoké úrovně demokracie. Umožňuje občanům participovat na místní a regionální správě věcí veřejných v míře, která není ani jinde v Evropě samozřejmá. Řešit vysoký počet obcí jejich slučováním shora je nepřípustné – místo toho je vhodné podporovat modely meziobecní spolupráce (jako např. ve Francii)^[2, 3] a obce k této spolupráci finančně motivovat.

Slabinou českého systému je sešňěrovanost všech obcí do jediného obecního zřízení. Tentýž model pro statisícové město i nevelkou ves ale nemůže fungovat dobře. Jiné státy se vyznačují větší variabilitou mezi jednotlivými velikostními typy – co do participace občanů, volebního systému nebo způsobu řízení.^[4]

Všem obcím bez ohledu na velikost je společné administrativní zatížení, které na ně stát uvaluje. Právě na základě jednotného obecního zřízení musí i ty nejmenší obce plnit náročné úkoly v přenesené působnosti.^[5]

Nejmenší obce si nemohou dovolit uvolněného funkcionáře, přitom základní samosprávné úkony jsou neměnné. Řada obcí také bojuje s tím, že mnoho obyvatel v nich není trvale přihlášeno, což má na jejich rozpočty zásadní dopad. Obce zatěžuje např. i veřejné opatrovnictví, aniž by stát tento úkol patřičně kompenzoval (dědicem po opatrovanci přitom není obec, ale stát).^[6]

S množstvím povinností uložených státem se musejí potýkat i kraje, které přitom nemají mnoho významných samosprávných kompetencí, což se projevuje i malým zájmem občanů o krajskou samosprávu.^[7]

V krizi se ukazuje, že stát nezajišťuje dostatečně stabilní finanční rámec pro rozvoj obcí a krajů.^[8] Spoléhat se tolik na státem organizované rozdělování dotací není efektivní cesta, ačkoliv zvláště pro nejmenší obce musí být dotační programy zachovány.

NAŠE VIZE

**MODEL SAMOSPRÁVY BUDE ODPOVÍDAT VELIKOSTI OBCE A UMOŽŇOVAT
OBČANSKOU PARTICIPACI. FUNGUJÍCÍ DEMOKRACIE NA LOKÁLNÍ ÚROVNI
POZITIVNĚ OVLIVNÍ DEMOKRACII JAKO TAKOVOU, POSÍLÍ SOUDRŽNOST
SPOLEČNOSTI A ZESLABÍ ODSTŘEDIVÉ TENDENCE. STÁT ZAJISTÍ STABILNÍ
FINANCOVÁNÍ OBCÍ I KRAJŮ.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Po diskusi s obcemi, městysy a městy navrhne přizpůsobení obecních zřízení včetně volebního systému jednotlivým typům obcí a posílení forem meziobecní spolupráce. Nebudeme obce slučovat, ale propojovat na základě dobrovolnosti. Na všech úrovních budou přítomny prvky přímé demokracie.
- ✓ Zrevidujeme agendy v samostatné i přenesené působnosti za účelem redukce administrativy. U obcí 1. typu omezíme přenesenou působnost na minimum.
[5] Obce budou moci vykonávat i úkoly státní správy, ale pouze tehdy, pokud to samy chtějí nabízet jako službu občanům (např. stavební agenda).
- ✓ Na základě analýzy dat vytvoříme typologizaci obcí (nejen na základě velikosti a počtu obyvatel, ale též socioekonomických ukazatelů) a stanovíme pro každou kategorii doporučenou úroveň vybavenosti.
- ✓ Zabezpečíme udržitelné financování krajů a obcí. Do finančního zajištění místních projektů více zapojíme státní rozvojovou banku (ČMZRB). [9] Zachováme účelné dotační programy, zvláště pro nejmenší obce. Jinak ale raději pošleme peníze přímo do krajských a obecních rozpočtů – samosprávy nejlépe vědí, kam peníze nasměrovat. Prozkoumáme možnosti posílení vlastních příjmů obcí.
- ✓ Byrokracii odbouráme i digitalizací. Státní správu z pohledu občana výrazněji oddělíme od samosprávy.
- ✓ Počet přihlášených obyvatel vyvážíme pro rozpočtové určení daní i dalšími ukazateli (v případě krajů zohledníme např. silniční síť). [10]
- ✓ Po zkušenostech s epidemií posílíme připravenost samospráv na krizové situace. Vláda s nimi bude lépe spolupracovat.
- ✓ U vybraných centrálních úřadů povedeme diskusi o jejich přesunu do regionů.
- ✓ Rozšíříme veřejné opatrovnictví na svazky obcí a kraje a zajistíme jim odpovídající postavení v dědickém řízení.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Efektivní samospráva pomůže ekonomické aktivitě v obcích i krajích a zvýší zapojení mladých lidí do správy věcí veřejných.

Pro rodiny s dětmi

Díky kvalitně řízeným obcím a krajům se zvýší dostupnost bydlení, škol i ostatních veřejných služeb.

Pro seniory

Dostupnost služeb a sociální péče zajišťovaná samosprávou zvyšuje kvalitu života seniorů.

Pro živnostníky a podnikatele

Podnikatelé budou mít zajištěné příznivé podmínky pro svou činnost a nebudou omezováni nadbytečnou byrokracií.

Pro lidi ve finanční tísní

Fungující samospráva dokáže díky své místní znalosti pomoci ohroženým skupinám rychleji a efektivněji než státní aparát.

Pro veřejné finance

Díky vzájemnému propojení obcí a digitalizaci administrativních agend a procesů dojde k úspoře veřejných financí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Bojujeme za zachování stavebních úřadů s místní znalostí v obcích (viz bod Jednodušší výstavba se zapojením veřejnosti).
- ✓ Prosadili jsme možnost snáze a úsporněji konat místní a krajská referenda.^[11]
- ✓ Prosazovali jsme opakovaně kompenzaci výpadku příjmů obcí a krajů, ať už způsobených koronavirem, nebo daňovými změnami.^[12, 13]
- ✓ Přiměli jsme vládu, aby upustila od záměru rušit poštovní pobočky a matriky.^[14] Stejně tak jsme bojovali za zachování finančních úřadů a policejních stanic v regionech.
- ✓ Usilovali jsme o zrušení místní příslušnosti při jednání s úřady a úspěšně jsme to navrhli a prosadili u řidičských průkazů.^[15]
- ✓ Prosazovali jsme úpravu rozpočtového určení daní pro kraje tak, aby zohledňovalo délku silniční sítě.^[16]
- ✓ Spustili jsme projekt Absurdity – v projektu shromažďujeme podněty občanů, kteří popisují absurdní problémy, s nimiž se setkali v rámci jednání s úřady či státní správou.^[17]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Digitalizace veřejné správy, snižování byrokratické zátěže obcí a posilování meziobecní spolupráce by obecně mělo vést k systémovým úsporám. Změny rozpočtového určení daní a jiné posilování příjmů samospráv by nemělo zasáhnout rovnováhu veřejných financí.

PROČ BY MĚLO OBČANY ZAJÍMAT FUNGOVÁNÍ SAMOSPRÁV?

Právo na územní samosprávu je důležitým ústavním právem každého z nás. Fungující demokracie na lokální úrovni dává solidní základ, aby dobře fungovala demokracie na úrovni státu. Zároveň obce a kraje svým občanům slouží – i ony by měly vykonávat veřejnou správu přátelsky a orientovat se na potřeby klienta/občana. To usnadníme, pokud nebudeme samosprávy zahlcovat spoustou zbytečných úkolů, které jim na bedra nakládá stát, aniž by jim dodával odpovídající finanční prostředky.

BUDOU SE SAMOSPRÁVÁM ODEBÍRAT KOMPETENCE?

Samosprávné kompetence v samostatné působnosti se omezovat nebudou. U výkonu státní správy v přenesené působnosti chceme snížit zatížení obcí – ne ale tak, že jim budeme rozhodnutím shora odebírat agendy, které si chtějí ponechat (např. stavební řízení). Stejně tak stát nesmí donekonečna nutit obce k přebírání stále většího množství státní byrokracie.

Přenesená působnost by měla u menších obcí fungovat více na bázi dobrovolnosti – pokud chce obec vzít na svá bedra část státní správy a zvýšit tak její dostupnost pro své občany, bude to možné, ale jen pokud se tak sama rozhodne.

JAKÉ AGENDY PŘESTANOU OBCE VYKONÁVAT?

Do základního rozsahu přenesené působnosti, kterou musí vykonávat každá obec, dnes patří např. požární ochrana, řízení o poplatcích, silniční správní agenda nebo ochrana přírody. Malé obce mohou výkon této státní správy přenést veřejnoprávní smlouvou na větší obce, to se ovšem děje zpravidla za úhradu. Pro nejmenší obce je to tedy značná zátěž. Řešením je základní rozsah přenesené působnosti delegovat v maximální možné míře na obce 2. typu – výjimkou mohou být ty agendy, které obec může sama využívat (např. evidence obyvatel) nebo které si bude chtít dobrovolně ponechat.

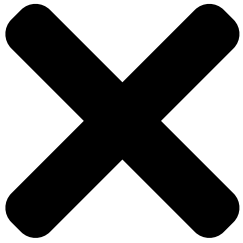
JAK ZAJISTÍME SAMOSPRÁVÁM STABILNÍ FINANCOVÁNÍ?

Kromě posílení příjmů obcí a krajů úpravou rozpočtového určení daní budeme klást důraz na to, aby rozdělování dotací nebylo nahodilé, nýbrž aby byly vypisovány předvídatelné, jednoduché a víceleté dotační tituly pro jednotlivé kategorie obcí na základě jejich typologizace. Více zapojíme též státní rozvojovou banku (ČMZRB). Budeme dbát na spravedlivou kompenzaci výkonu státní správy obcím i krajům. Také prozkoumáme další možnosti posílení vlastních příjmů obcí, např. co se týče místních poplatků.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] OECD Economic Surveys: Czech Republic 2016, str. 110–126.
- [2] JÜPTNER, Petr, POLINEC, Martin, ŠVEC, Kamil a kol. Evropská lokální politika. Praha. 2007, str. 23–30.
- [3] JETMAR, Marek a kol. Meziobecní spolupráce. Inspirativní cesta, jak zlepšit služby veřejnosti. Praha: Svaz města a obcí ČR. 2015. Dostupné [zde](#).
- [4] Např. Francie, Španělsko, Německo, Spojené království aj. JÜPTNER, Petr, POLINEC, Martin, ŠVEC, Kamil a kol. Evropská lokální politika. Praha. 2007.
- [5] Ministerstvo vnitra ČR. Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030, str. 34–36. Dostupné [zde](#).
- [6] Veřejné opatrovnictví – služba státu na účet obcí? Článek na webu Deníku veřejné správy. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] STEM. Význam voleb podle veřejného mínění roste, krajské i senátní volby však patří i nadále k méně důležitým. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] Úřad Národní rozpočtové rady. Dopady koronavirové krize na hospodaření územních samosprávných celků v roce 2020. Dostupné [zde](#).
- [9] ČMZRB. Produkty pro města a obce. Dostupné [zde](#).
- [10] Starostové mění pravidla. Chtějí více peněz pro chudé regiony. 9. 1. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] Piráti prosadili vylepšení místních a krajských referend. 23. 1. 2019. Dostupné [zde](#).
- [12] Piráti trvají na zachování slevy na poplatníka a navrhují kompromisní podobu daňového balíčku. Pirátské listy, 26. 11. 2020. Dostupné [zde](#).
- [13] Kovářová: Obce také potřebují kompenzace za výrazný pokles příjmů. 9. 2. 2021. Dostupné [zde](#).
- [14] Matriky se plošně rušit nebudou. Česká televize. 2018. Dostupné [zde](#).
- [15] Řidičům se díky STAN zjednoduší jednání s úřady. 19. 5. 2017. Dostupné [zde](#).
- [16] Poslanecká sněmovna. Sněmovní tisky [753](#), [766](#) a [774](#).
- [17] Setkání s absurditou na úřadě? Dnes jsme je začali lovit. 1. 4. 2018. Dostupné [zde](#).

**KAŽDÝ MÁME MÍT ROVNÁ PRÁVA. I PRÁVO
SŇATKU S TÍM, KOHO MILUJEME.
KOHOKOLIV TŘETÍHO TO NEOMEZÍ. NAOPAK
TO ZLEPŠÍ ŽIVOT TISÍCŮM PÁRŮ I DĚTÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Statisíce LGBT+ lidí nemají možnost uzavřít sňatek. To snižuje jejich důstojnost a rovnost ve společnosti. Spolu s jejich dětmi také přichází o právní jistoty. Postavení občanů druhé kategorie jim brání v důstojném prožití života a rozvinutí jejich potenciálu pro společnost. ^[1, 8]

V ČEM JE PROBLÉM

Mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím jsou rozdíly v důstojnosti, postavení dětí a mnoha dalších praktických i ekonomických otázkách. ^[9]

Děti, které vychovávají páry stejného pohlaví, mají mnohem méně práv a právní ochrany než děti vychovávané manželi. Registrovaní partneři si na rozdíl od manželů nemohou osvojit dítě druhého partnera ani dítě z ústavu, nemohou být ani společnými pěstouny a v případě rozpadu registrovaného partnerství se děti ocitají v právním vakuu, bez právního nároku na výživné a kontakt s druhým rodičem.

Děti mohou náhle ztratit bydlení, protože registrovaní partneři nemají ze zákona možnost společného nájmu bytu. Při smrti rodiče nemají děti v registrovaném partnerství právo na sirotčí důchod a na dědictví. Je ohrožena péče o dítě a jeho zdraví, protože jeden z registrovaných partnerů nemá stejné právo na zastupování dítěte, na informace o jeho zdravotním stavu a možnost rozhodovat v případě ohrožení zdraví dítěte.

Registrovaní partneři nemají právo na vdovské nebo vdovecké důchody, a jsou tak nespravedlivě více ohrožení chudobou při smrti partnera. V registrovaném partnerství nevzniká společné jmění manželů, které zlehčuje mnoho administrativních úkonů a partnerský život obecně, například při koupi bytu nebo získání parkovací karty.

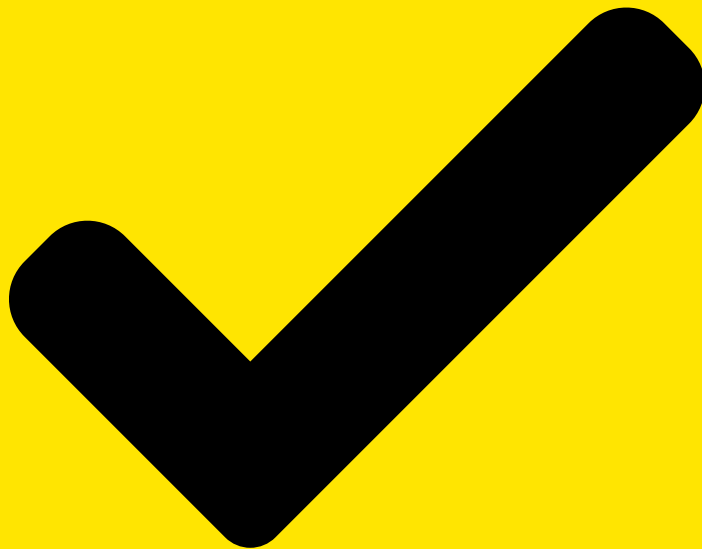
Rovnoprávnost sňatků podporuje 61–67 procent populace. ^[7]

Jsme jedna z posledních zemí v EU, která nutí trans lidi (v rozporu s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva) podstupovat kastrace.^[8] Stigmatizace a patologizace trans lidí vede mimo jiné ke zvýšenému počtu sebevražd.^[14]

Trestní právo nechrání výslovně LGBT+ lidi proti násilí z nenávisti, a snižuje tak jejich ochranu v porovnání s jinými skupinami (např. náboženskými, etnickými).^[8]

NAŠE VIZE

NIKDO NEBUDE MÍT HORŠÍ POSTAVENÍ KVŮLI TOMU, KOHO MILUJE NEBO KÝM SE CÍTÍ BÝT. DOJDE K PLNÉMU ZROVNOPRÁVNĚNÍ STEJNOPOHLAVNÍCH PÁRŮ A JEJICH DĚTÍ. BUDOU MÍT STEJNOU DŮSTOJNOST, STEJNÁ PRÁVA, POVINNOSTI A OCHRANU JAKO OSTATNÍ RODINY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Umožníme osobám stejného pohlaví uzavírat rovnoprávné sňatky. Jednotliví poslanci mají možnost předložit novelu občanského zákoníku po vzoru sněmovního tisku 201 z aktuálního volebního období (tzv. manželství pro všechny), nebo naopak uplatnit tzv. výhradu svědomí, případně předložit jiné alternativní řešení.^[36]
- ✓ Úpravou legislativy napravíme výhrady Evropského soudu pro lidská práva proti povinné kastraci, kterou české zákony vyžadují při změně pohlaví.^[37]
- ✓ Zjednodušíme volbu jmen a příjmení, aby matriky nekomplikovaly lidem život.
- ✓ Zajistíme, aby všechny ohrožené skupiny měly ochranu před zločiny z nenávisti.^[34]
- ✓ Zasadíme se o úpravu rizikových faktorů, která omezují darování krve, aby rizikovost chování nebyla posuzována podle pohlaví sexuálních partnerů potenciálních dárců.^[33, 35]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Rovnoprávné sňatky sníží počet sebevražd u LGBT+ mládeže.

Pro rodiny s dětmi

Všechny děti si zaslouží stabilní a funkční rodinu a ochranu před krizovými situacemi. Uznat oba jejich rodiče zákonem jim pomůže.

Pro lidi ve zralém věku

Zrovnoprávnění párů a dětí v duhových rodinách pomůže i jejich širším rodinám, dědečkům, babičkám, sourozencům atd.

Pro seniory

Zrovnoprávnění párů a dětí v duhových rodinách pomůže i jejich širším rodinám, dědečkům, babičkám, sourozencům atd.

Pro zaměstnance

Svobodná a spravedlivá společnost má vzkvétající hospodářství, které užívá více zaměstnanců. Například 30 států s rovnými sňatky jsou silné ekonomiky.

Pro živnostníky a podnikatele

Zaměstnanci, kteří jsou sami sebou, přinesou víc inovací a soutěživosti.

Zákazníci chtějí pestré a férové produkty.

Pro nás pro všechny

Posuneme se z minulosti po bok 30 moderních států světa, které umožňují rovnoprávné sňatky a neškatulkují lidi podle toho, koho milují.

Pro veřejné finance

Manželství pro všechny stát téměř nic nestojí, zato peníze státu přinese a ušetří.

O děti bude lépe postaráno, nemusí být v drahých ústavech.

Pro LGBT+

Rovnoprávné sňatky pro všechny ukončí diskriminaci LGBT+ lidí v rodinné oblasti. To zároveň povede k vyšší míře respektu a tolerance.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Poslanci z řad Pirátů a STAN spolupředložili novelu zákona o manželství pro všechny.^[1]
- ✓ Piráti opakovaně žádali Sněmovnu o projednání předložené novely^[17], kterou podepsala i řada starostů.^[20]
- ✓ Opakovaně jsme upozornili na problémy, kterým čelí stejnopohlavní páry a jejich děti v průběhu pandemie, protože nemají stejnou ochranu jako manželé (nemožnost sjednocení rodin, omezení možnosti uzavírat registrované partnerství, omezení možnosti čerpat ošetřovné).^[28] Opatření vlády proti šíření koronaviru opakovaně znevýhodňovala stejnopohlavní páry a jejich děti. To potvrzuje, že na registrované partnerství je zapomínáno a že je institutem druhé kategorie.^[18]
- ✓ Piráti jsou pravidelnými účastníky a podporovateli průvodu Prague Pride a dlouhodobě se snaží podporovat toleranci v české společnosti.^[19]
- ✓ Předložili jsme návrh na zrušení povinných kastrací a zjednodušení volby jmen a příjmení.^[21, 22]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Náklady na rovnoprávné sňatky zahrnují primárně jednorázové náklady na změny formulářů a sjednocení matrik.

Dlouhodobě počítáme s výdaji na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody pro členy stejnopohlavních rodin, které taková tragédie postihne. Zisky plynoucí ze zrovnoprávnění sňatků však výrazně převyšují náklady, neboť vyšší životní štěstí a funkční rodiny generují do státní kasy vyšší odvody než nesezdané páry. Diskriminace zhoršuje zdraví LGBT+ lidí^[5], a proto zrovnoprávnění sňatků ušetří peníze na veřejné zdravotnictví. Podle studií zaměřených speciálně na Českou republiku můžeme počítat s nejméně 5 miliardami korun, které ročně poputují do ekonomiky státu díky stejnopohlavním rodinám.^[3]

PROČ NESTAČÍ JENOM ROZŠÍŘIT PRÁVA REGISTROVANÝM PARTNERŮM?

Základním problémem je samotná existence dvou kategorií. Tím totiž vyčleňujeme určitou skupinu občanů a jejich děti. Není spravedlivé bránit párům, které se milují, jen na základě jejich pohlaví, aby uzavřely sňatek, protože všichni mají mít stejná práva a šance. Děti bychom neměli dělit na ty „nemanželské“, které mají méně práv, a na ty narozené manželům. Vytváření nediskriminujícího prostředí má navíc příznivý vliv na celou společnost, nejen na ty jedince, kterých se bezprostředně dotýká. Podporujeme soudržnost, stabilitu a respekt k pestrosti. Navíc se opakovaně ukazuje, zejména při pandemických opatřeních, že se na registrované partnery „zapomíná“ při vydávání nařízení nebo novel zákonů. Zrovnoprávnění sňatků je jednoduchá změna, která se propíše automaticky do veškeré související současné i budoucí legislativy.

Už jen samotné rozdělování do dvou kategorií je nedůstojné pro stejnopohlavní páry i jejich děti. Pouhé rozšíření práv registrovaných partnerů problémy neřeší. Nevyřeší symbolickou nerovnost dvou různých svazků a druhořadost registrovaného partnerství. Je to zbytečně složité i pro stát, který musí vést dvě různé databáze v matrikách.

Protože jsou v separátní kategorii, stát na registrované partnery zapomíná. Minimálně 4krát je vláda diskriminovala oproti manželům v pandemických usneseních.^[13]

GAYOVÉ A LESBY NEMŮŽOU SPOLU ZPLODIT DĚTI, TAK PROČ BY MĚLI UZAVÍRAT SŇATEK?

Smyslem sňatku je naplnit lásku dvou lidí, a pokud chtějí vychovávat děti, vytvořit jim k tomu zákonem předpoklady. Stejnopohlavní páry mohou poskytnout stejně láskyplnou a kvalitní výchovu jako páry heterosexuální, a to ať už vlastním nebo adoptovaným dětem. To opakovaně potvrzují čeští i zahraniční odborníci.^[4] Ani u různopohlavních párů není test plodnosti nebo slib zplodit děti podmínkou uzavření sňatku. Sňatek může uzavřít i muž a žena, kteří děti nechtějí, nebo je mít nemohou. Nechceme nic navíc. Jen stávající fungující systém uplatnit i na páry stejného pohlaví.

DÍTĚ POTŘEBUJE KE SPRÁVNÉMU VÝVOJI MUŽSKÝ A ŽENSKÝ VZOR. MŮŽOU MU TO ZAJISTIT PÁRY STEJNÉHO POHLAVÍ?

Každé dítě má své potřeby. Podle známého dětského psychologa Zdeňka Matějčka^[4] to jsou: potřeba stimulace, potřeba smysluplného světa, potřeba lásky – citového bezpečí, potřeba identity, najít si místo ve společnosti, potřeba životní perspektivy, otevřené budoucnosti. Tyto potřeby mu může zajistit jak žena nebo muž, tak dvě ženy nebo dva muži. Záleží na člověku, ne na pohlaví. Desítky studií potvrzují, že dítě vychovávané dvěma ženami nebo dvěma muži se rozvíjí stejně jako ostatní děti. Například finská premiérka Sanna Marinová vyrostla v rodině se dvěma ženami.^[10] Několik málo studií docházejících k opačnému závěru (Regnerusova, Sullinsova) bylo vědeckou veřejností vyvráceno.^[4]

SLOVO MANŽELSTVÍ JE ZE SLOV „MUŽ“ A „ŽENA“ A NEMŮŽE BÝT TEDY PRO PÁRY STEJNÉHO POHLAVÍ.

Jsou i jiné výklady původu, třeba ten, že slovo „malženstvo“ ve staročeštině vzniklo ze slovanského žena a germánského mal – smlouva.^[32]

Významy mnoha slov se posouvají tak, jak se vyvíjí společnost. Na počítači také jen nepočítáme a rodičem je i otec, který dítě nerodí. Existuje i neutrální synonymum ke slovu „manželství“ a to je „sňatek“. Ten vznikl ze staročeského slova pro spojení, nebo počátek. Můžeme také používat neutrální slovo „sezdaný“ pro dva muže nebo „sezdané“ pro dvě ženy.

KDYŽ ZMĚNÍME TRESTNÍ ZÁKONÍK, BUDE TO ZNAMENAT, ŽE UŽ NEMŮŽU NIC ŘÍCT A ZA VŠECHNO MĚ BUDE POPOTAHOVAT POLICIE? TÉ POLITICKÉ KOREKTNOSTI UŽ JE MOC.

Bavíme se o trestných činech – aby něco bylo trestný čin, musí to být dost závažné jednání, které způsobí velkou újmu. Pouze chceme, aby LGBT+ lidé měli stejnou ochranu před trestnými činy, jakou už dlouho mají lidé náležející k jiným skupinám, například národu, rase, etnické skupině, náboženství.^[34]

DAROVÁNÍ KRVE – A KDYŽ ZRUŠÍME TA OMEZENÍ PRO MUŽE, KTEŘÍ MAJÍ SEX S MUŽI, NEZVYŠUJEME RIZIKO, ŽE BUDE DAROVANÁ KREV OBSAHOVAT VIR HIV?

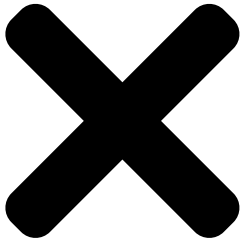
Bezpečnost je naše priorita. Stávající omezení se ale mívá účinkem a místo toho, aby postihovala obecně dárce, kteří se chovají nezodpovědně, postihuje pouze homosexuální či bisexuální muže. Tím zbytečně snižujeme množství darované krve. Chceme aktualizovat stávající podmínky darování tak, aby omezení zajistila bezpečnost a nebyla zároveň zbytečně přísná a stigmatizující. Čím více dárců krve, tím lépe pro zdravotnický systém.^[12]

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Sněmovní tisk 201. Novela o manželství pro všechny vč. důvodové zprávy. 2018. Dostupné [zde](#).
- [2] Datové mapy ke geografii sexualit (kde se přijaly jaké zákony o LGBT+ rovnosti) je možné dohledat [zde](#).
- [3] Open For Business. Dopady diskriminace na hospodářství v ČR včetně vyčíslení ztrát vyplývajících z nerovností. Dostupné [zde](#).
- [4] Zde můžete najít meta studii, která shrnuje a porovnává desítky let výzkumu vlivu stejnopohlavních párů na výchovu dítěte. Studie je v angličtině dostupná [zde](#). Názory odborníků zabývajících se dětskou psychologií je možné najít také [zde](#).
- [5] O tom, jaké dopady má diskriminace na zdraví LGBT+ lidí, se můžete dočíst například v těchto shrnutích dosavadních studií, anglicky zdroj [zde](#), v češtině například [zde](#). O zdravotních následcích diskriminace LGBT+ osob psal například vědecký časopis Lancet [zde](#).
- [6] O vlivu rovnoprávných sňatků na snižování míry sebevražd napsala například agentura Reuters [zde](#) nebo také deník The Guardian [zde](#). Více zdrojů je v konkrétních článcích.
- [7] Průzkumy veřejného mínění v ČR ukazující na vysokou podporu napříč různými agenturami a jsou dostupné [zde](#). Nejaktuálnější průzkum veřejného mínění ohledně legalizace stejnopohlavních sňatků je dostupný [zde](#). O proměně pohledu na manželský svazek vyšel článek na iDnes [zde](#).
- [8] Výzkum ombudsmanky „Být LGBT+ v Česku“, mapující různé aspekty života LGBT+ lidí, je dostupný [zde](#).
- [9] Souhrnně zpracované rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím jsou dostupné [zde](#).
- [10] Více se o finské premiérce Sanně Marin se můžete dočíst [zde](#).
- [11] Brožura „Hlasy dětí“ (ke stažení na konci stránky) shrnující výpovědi dětí, které v ČR vychovávají dvě ženy nebo dva muži, je dostupná [zde](#).
- [12] O potřebě dárců krve a českých nesmyslně přísných zákonech se můžete dočíst například [zde](#).
- [13] Příběh o přímé diskriminaci vyplývající z vládních opatření můžete nalézt [zde](#), případně se o celé situaci s diskriminací registrovaných partnerství můžete dočíst [zde](#). Zavřené hranice také rozdělilo mnoho registrovaných partnerů, kteří nedosáhli na možnost návratu za partnerem. Pirátská reakce na diskriminační uzavření hranic je dostupná [zde](#).
- [14] Zprávu pojednávající o zdravotních rizicích, která trans* osobám způsobuje stigmatizace, můžete nalézt [zde](#). Zpráva EU Fundamental Rights Agency „Being trans in the European Union“ (2014) je dostupná [zde](#).
- [15] § 6 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Dostupný [zde](#).
- [16] Výzkum organizace PROUD České školy pod lupou: Výzkum homofobie a transfobie na školách. 2016. Dostupné [zde](#), zpráva [zde](#).
- [17] Pirátský záměr a zdůvodnění prosazování rovnoprávných sňatků je [zde](#).

- [18] Pirátský komentář k párům rozděleným hranicemi je dostupný [zde](#).
- [19] O účasti Pirátů na festivalu Prague Pride napsali například [zde](#).
- [20] O iniciativě Fér města je možné se více dočíst [zde](#).
- [21] Piráti. Piráti se postavili proti povinným sterilizacím trans lidí. 2020. Dostupné [zde](#).
- [22] PROFANT, Ondřej. Zákon o matrikách, jménu a příjmení – pozměňovací návrhy. 2020. Dostupný [zde](#).
- [23] SMETÁČKOVÁ, Irena. Homofobie v žákovských kolektivech: homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách – jak se projevuje a jak se proti ní bránit. 2009. Dostupné [zde](#).
- [24] Deloitte, The Deloitte Global Millennial Survey. 2020. Dostupné [zde](#).
- [25] Výzkum EU Fundamental Rights Agency, „A long way to go for LGBTI equality“. 2020. Dostupné [zde](#).
- [26] Výzkum ombudsmanky „Diskriminace v ČR: oběť diskriminace a její překážky v přístupu ke spravedlnosti“ je dostupný [zde](#).
- [27] Priority vládního Výboru pro sexuální menšiny jsou shrnuty na stránkách úřadu vlády [zde](#).
- [28] LIPAVSKÝ, Jan. Komentář Jana Lipavského: Po našem upozornění opravila vláda chybu v nařízení diskriminujícím registrované partnery. Dostupné [zde](#).
- [29] Lidovky. Za dítě v ústavu platí stát ročně 778 tisíc. Třikrát víc než za pěstounskou péči. 2017. Dostupné [zde](#).
- [30] Seznam zemí umožňující asistovanou reprodukci stejnopohlavním párům, zpracovaný organizací ILGA-Europe, je dostupný [zde](#).
- [31] Novela o manželství pro všechny vč. důvodové zprávy, část G. „Předpokládaný hospodářský a finanční dopad“, dostupná [zde](#).
- [32] Článek Jany Valdřové o původu slova manželství je dostupný [zde](#). Rigorózní práce „Kompozita ve staroslověštině“ je dostupná [zde](#), o manželství hovoří na str. 149, v poznámce pod čarou č. 144.
- [33] Výzkum ombudsmanky „Být LGBT+ v Česku“, mapující různé aspekty života LGBT+ lidí, dostupné [zde](#), část týkající se dárcovství krve zejména na str. 18 a 87.
- [34] Výzkum ombudsmanky „Být LGBT+ v Česku“, mapující různé aspekty života LGBT+ lidí, dostupné [zde](#), část týkající se trestního práva zejména na str. 17, 21 a 72.
- [35] Podmínky darování krve upravuje Vyhláška č. 143/2008 Sb., o lidské krvi. Jednotlivé transfuzní stanice se často řídí doporučením Společnosti pro transfuzní lékařství, dostupné [zde](#).
- [36] Výzkum ombudsmanky „Být LGBT+ v Česku“, mapující různé aspekty života LGBT+ lidí, dostupné [zde](#), část týkající se manželství zejména na str. 17, 58 a 63.
- [37] Výzkum ombudsmanky „Být LGBT+ v Česku“, mapující různé aspekty života LGBT+ lidí, dostupné [zde](#), část týkající se sterilizací zejména na str. 17 a 66.

**BOJIŠTĚM 21. STOLETÍ JE INTERNET.
PŘIPRAVME SE, ŽE NA NĚM BUDEME
SVÁDĚT BITVY! OPEVNĚME NEMOCNICE
PROTI KYBERÚTOKŮM, BRAŇME SVÁ
OSOBNÍ DATA.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Stát v ochraně kyberprostoru zaspal. Opakované úspěšné útoky proti českým nemocnicím se stamilionovými škodami a dalším významným cílům^[1, 2, 3, 4] jasně ukazují důležitost kybernetické bezpečnosti. Není možné, aby pro občana byla nedostupná nemocnice, protože ji napadl hacker.

V ČEM JE PROBLÉM

Bezpečnost byla velmi dlouho stereotypně obdobná. Vše se odehrávalo ve fyzickém světě, útoky probíhaly hmatatelně a na jasně vymezeném území. 21. století však přineslo zcela nové výzvy.

Útočníci nejsou jasně vymezeni, často bývají i obtížně identifikovatelní. S malými prostředky či dokonce náhodou může útočník způsobit ohromné škody, které mohou stát životy lidí například proto, že se jim nedostane lékařské péče.

Život bez kritické infrastruktury (elektřina, vodovody, bankovní služby...) si dnes dlouhodobě vůbec neumíme představit. Nastal by totální chaos. A proto musíme umět zajistit bezpečnost kritické infrastruktury i před kybernetickými hrozbami.

Každý den probíhají po celém světě tisíce kybernetických útoků. Většina je odražena nebo nemá žádný reálný dopad. Některé však mohou zasáhnout důležité instituce, způsobit stamilionové škody i přímo ohrozit životy lidí.

Svět kybernetických hrozeb je velmi dynamický. Musíme umět držet krok s dalšími a dalšími typy útoků, které se objevují každý den.

Kvalitní zabezpečení kybernetické bezpečnosti je základním předpokladem pro skutečně funkční eGovernment. Ten ušetří státu, firmám i občanům peníze, čas i energii.

NAŠE VIZE

KRITICKÁ INFRASTRUKTURA BUDE STÁT NA BEZPEČNÝCH, OTEVŘENÝCH, AUDITOVATELNÝCH TECHNOLOGIÍCH, PŘÍSTUPNÝCH KONTROLE ODBORNÉ VEŘEJNOSTI PRO HLEDÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH DĚR. CITLIVÉ INFORMACE OBČANŮ I STÁTU BUDOU V BEZPEČÍ. NA KLÍČOVÝCH POZICÍCH BUDE KVALIFIKOVANÝ A MOTIVOVANÝ PERSONÁL.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Ve spolupráci s NÚKIB definujeme standardy bezpečnosti IT řešení pro veřejnou správu. Zasadíme se o bezpečný přenos dat mezi úřady. Zajistíme důvěrnost, integritu a dostupnost dat ve státní správě.
- ✓ Usnadníme sdílení IT řešení mezi úřady.
- ✓ Usnadníme zaměstnávání a férové odměňování IT odborníků ve veřejné správě. Prosadíme jejich efektivní sdílení mezi více institucemi.
- ✓ Zasadíme se o spolupráci s EU, NATO a dalšími mezinárodními partnery tak, aby internet zůstal otevřený a bezpečný. Budeme čelit snahám nedemokratických států o jeho cenzuru, rozparcelování, vytěžování citlivých osobních údajů a narušování lidských práv.
- ✓ Budeme aktivně hledat zranitelnosti IT a prosadíme skutečné řešení slabých míst odhalených bezpečnostními audity, čímž mimo jiné posílíme kybernetickou bezpečnost služeb eGovernmentu. Finančně podpoříme hledání bezpečnostních chyb – zapojíme do jejich hledání ve větší míře NÚKIB. Zavedeme programy „bug bounty“, tedy vyplácení odměn za vyhledání a nahlášení chyb v softwarech států.
- ✓ U nově pořizovaných technologií budeme ve výběrových řízeních preferovat otevřený software, hardware a standardy.^[5] Výběrová řízení rozdělíme na menší logické části, a tím je zpřístupníme i pro menší firmy.
- ✓ Využijeme současné dotační tituly k reálné podpoře vývoje a výroby otevřeného hardwaru na území ČR a EU tak, aby z výsledků profitovali všichni.
- ✓ Zajistíme uložení osobních dat obyvatel v bezpečných datových centrech na území ČR. Podpoříme rozvoj státního cloudu, nedopustíme uložení citlivých dat v zahraničí.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Citlivá osobní data zůstanou v bezpečí.
Kritická infrastruktura státu bude chráněna proti kyberútokům.

Pro veřejné finance

Škody za útoky na české nemocnice byly řádově za desítky až stovky milionů korun. Zamezení útokům může ušetřit miliardy korun.

Pro IT firmy

Nechceme, aby státní IT zakázky získávaly jen velké firmy. Otevřeme tento trh středním a malým firmám a rozhodující bude kvalita.

Pro zdravotníky, pacienti a nemocnice

Předejdeme vyřazení nemocnic z provozu kvůli kyberútokům. Zdravotnický personál se bude moci v klidu věnovat pouze pacientům.

Pro úřady a kritickou infrastrukturu

Zlepšíme zabezpečení chodu kritické infrastruktury státu a zvýšíme bezpečnost osobních dat, které stát zpracovává.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Připravili jsme Akční plán kyberbezpečnosti.^[8]
- ✓ Pečlivě sledujeme a komentujeme legislativu okolo cloudu – např. vyhlášku Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a změny v dalších digitalizačních zákonech.^[7]
- ✓ Podporujeme navrhování technologií od základu bezpečně (security by design), ozýváme se proti bezpečnosti skrze neznalost (security through obscurity).^[5]
- ✓ Hájíme výdaje na opravdové odborníky, protože na lidech to stojí (například financování^[6] NÚKIB).

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Navrhujeme většinu centrálních agend kyberbezpečnosti zajistit prostřednictvím Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB). Plán počítá se zdvojnásobením prostředků NÚKIB – tj. navýšení rozpočtu o 400 milionů ročně.

NEBUDE OTEVŘENÝ SOFTWARE A HARDWARE MOC DRAHÝ?

Nelze přejít najednou ve všem na otevřená řešení. Postupným upřednostňováním a vývojem otevřených řešení však ušetříme v dlouhodobém horizontu miliardy, protože otevřená řešení budou nejen bezpečná, ale i znovupoužitelná – nebude třeba za ně platit znovu a půjde je sdílet neomezeně s minimálními náklady.

INTERNET MĚ NEZAJÍMÁ. PROČ MÁME DÁVAT PENÍZE DO NĚČEHO VIRTUÁLNÍHO, KDYŽ EXISTUJÍ SKUTEČNÉ VĚCI JAKO DÁLNIČE, ZDRAVOTNICTVÍ, ŠKOLSTVÍ, KTERÉ JSOU PODFINANCOVANÉ?

Internet není jen něco virtuálního, bezpečnost internetu ovlivňuje skutečné, velmi důležité instituce, jak ukázal nedávný útok na benešovskou nemocnici.^[2] Každý moderní konflikt bude mít výrazný přesah do kyberprostoru, protože jedním bleskovým útokem lze vyřadit z fungování prakticky veškerou kritickou infrastrukturu státu.

PROČ MUSEJÍ BÝT TECHNOLOGIE OTEVŘENÉ? NESTAČÍ, KDYŽ BUDOU POCHÁZET OD DODAVATELŮ A ZE ZEMÍ, KTERÝM DŮVĚŘUJEME?

U použití proprietárních (tedy neotevřených) řešení si nikdy nemůžeme být jisti, zda jsou skutečně bezpečná. Mnohá z nich mohou mít zabudovaná zadní vrátka (tzv. backdoor), kterými mohou posílat pryč citlivé informace nebo přímo umožňovat ovládnutí zařízení zvenčí. Tato zařízení také mohou obsahovat neúmyslné bezpečnostní díry, jejichž nalezení je však kvůli tajným plánům a kódům obtížné.

Otevřené technologie tak mohou výrazně zvýšit bezpečnost, která je zajištěna kryptografií. Díky těmto výhodám lze očekávat, že bude v budoucnu význam otevřených technologií stoupat, a to nejen ve státním IT.

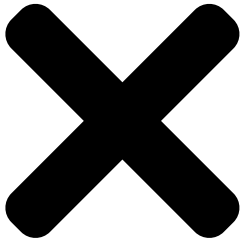
NEBUDOU ŘEŠENÍ OD MALÝCH FIREM Z PRINCIPU NEBEZPEČNÁ? VŽDYŤ POSTIHNOUT VŠECHNY KYBERNETICKÉ HROZBY JE NESMÍRNĚ OBTÍŽNÉ, TO ZVLÁDNOU JEN VELKÉ FIRMY S ŘADOU ZKUŠENOSTÍ.

Obdobně jako fyzická bezpečnost je i ta kybernetická komplexním oborem mnoha disciplín. Proto nelze spoléhat na řešení „vše v jednom“ od velkých firem. Armádu si taky nekupujeme na klíč, ale pečlivě skládáme z různých částí a průběžně cvičíme. Díky tomu obraně skutečně rozumíme a víme, jak funguje. V obraně proti kybernetickým hrozbám je to stejné. Díky otevřeným technologiím navíc můžeme velmi rychle hledat a opravovat zranitelnosti.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] ČTK. Kyberútok způsobil brněnské fakultní nemocnici škody v desítkách milionů korun. Aktuálně.cz. 17. 4. 2020. Dostupné [zde](#).
- [2] Novinky. Účet za kyberútok na nemocnici v Benešově je 59 milionů. Pachatel se nenašel. Novinky.cz. 18. 8. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Novinky. NÚKIB: Za kyberútokem na ministerstvo zahraničí je cizí stát. Novinky.cz. 13. 8. 2019. Dostupné [zde](#).
- [4] ČTK. Z počítačové sítě Pražského hradu unikala několik měsíců data do zahraničí. Aktuálně.cz. 3. 3. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] PROFANT, Ondřej. Otevřený hardware jako součást kybernetické bezpečnosti. Profant.eu. 1. 1. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] PROFANT, Ondřej. Piráti představili řešení kyberbezpečnosti na komisi pro NÚKIB, uvádí poslanec Profant. Piráti.cz. 9. 1. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] Piráti. Piráti varují před bezpečnostními riziky cloudového řešení pro veřejnou správu. Piráti.cz. 14. 11. 2018. Dostupné [zde](#).
- [8] MAZUR, Daniel. Akční plán Pirátů pro kybernetickou bezpečnost ČR. 2021. Dostupné [zde](#).

**ČESKÝ VÝZKUM MŮŽE PATŘIT KE SVĚTOVÉ
ELITĚ. STAČÍ MU VYTVOŘIT PODMÍNKY.
DEJME MU PRŮHLEDNOU A STABILNÍ
PODPORU S DŮRAZEM NA HODNOCENÍ
KVALITY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Výzkumné instituce ČR zaostávají za severní a západní Evropou.^[1] Rozdělování podpory vědy a výzkumu je nekonzistentní. Jsou tu instituce dosahující mezinárodní kvality (GAČR, TAČR), ale například ministerstva se mají co učit. Národní dotace spíše kopírují eurofondy, nedoplňují je.

V ČEM JE PROBLÉM

Vědecký výkon 90 procent českých výzkumných institucí leží kolem 420. místa (340. až 480.) v celosvětovém srovnání. V inovacích se 90 procent pohybuje od 400. do 550. místa. Naše nejlepší výzkumné instituce se umísťují na 100. místě ve výzkumu a 300. místě v inovacích. Ve stejných žebříčcích se srovnatelně velké ekonomiky východní a jižní Evropy pohybují v podobných číslech. Výzkumné instituce zemí západní a severní Evropy (Belgie, Nizozemsko, Švédsko) jsou naopak konzistentně výše ve výzkumu i inovacích.^[2]

Proč? Příčin je několik a obecně tkví v pomalé transformaci institucí od konce socialistického Československa, jak v nastavení samotných vědeckých pracovišť, tak ve vzdělávacím systému. Ve škálách počtu výzkumníků na milion obyvatel a výdajů na výzkum a vývoj (VaV) coby procento HDP se ČR pohybuje mírně pod průměrem v celosvětovém srovnání.^[3] Oproti úspěšnějším zemím zaměstnává ČR ve vědě a výzkumu méně lidí. Zároveň země, které si vedou lépe než my, obecně více zapojují soukromý sektor do financování. Celkové výdaje ČR do vědy a výzkumu jsou obdobné jako v úspěšnějších zemích, plynou tam 2 procenta HDP, čímž jsme na 15. místě na světě. To je těsně za Singapurem, z východní Evropy nás předstihuje pouze Slovinsko. Klíčový problém je v efektivitě vynakládaných prostředků.

Více než zvyšování investic se ČR potřebuje soustředit na odstraňování strukturálních problémů. Mezi ty patří rovnostářství (tolerance neefektivity, nevyrovnaná podpora úspěšných výzkumníků) a tzv. inbreeding v akademickém sektoru, nízké zapojení soukromého sektoru do financování (efekt „země montoven“). Potíží je také odliv a

nedostatečný příliv mozků, neodpovídající hodnocení kvality v rozdělování národních zdrojů (resortní granty) a skutečnost, že širší záběr má přednost před specializací.

NAŠE VIZE

**V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ BUDE MÍT ČESKO STABILNĚ ASPOŇ JEDNU
INSTITUCI V PRVNÍ STOVCE POZIC V ŽEBŘÍČCÍCH VÝZKUMU I V INOVACÍCH.
POLEPŠÍME SI TAKÉ V CELKOVÉM SROVNÁNÍ VÝZKUMNÝCH INSTITUCÍ,
VÝZKUMU I INOVACÍ. PŘIBLÍŽÍME SE EVROPSKÝM LÍDRŮM, JAKO JSOU BELGIE,
NIZOZEMÍ ČI RAKOUSKO.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Budeme pokračovat v trendu financování výzkumu na základě hodnocení silných a slabých stránek vědních oborů ČR v porovnání se světovým standardem pomocí tzv. Metodiky 2017+. ^[4]
- ✓ Zajistíme lepší koordinaci mezi různými veřejnými zdroji financování výzkumu, tj. státním rozpočtem a eurofondy. Zohledníme jak excelenci plynoucí ze specializace, tak i strategickou důležitost dalších oborů pro ČR.
- ✓ Nasměrujeme míru institucionální podpory výzkumu na veřejných vysokých školách a veřejných výzkumných institucích k 60 procentům, ostatní zdroje budou v grantech.
- ✓ Posílíme Radu vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Pod její koordinací sjednotíme procesní pravidla dotačních programů napříč národním financováním tak, aby u všech hodnocení kvality odpovídalo standardům států západní a severní Evropy.
- ✓ Daňově podpoříme reinvestice do výzkumu. Nastavíme programy pro podporu výzkumu v malých a středních podnicích a startupech tak, aby byla skutečně efektivní. Budeme vycházet z provedeného mapování potřeb i absorpční kapacity inovativního průmyslu a startupů.
- ✓ Zpřehledníme vykazování a rozpočtování veřejných výdajů na výzkum na úrovni vědních oborů z různých zdrojů.
- ✓ Provedeme analýzu pozice veřejných vysokých škol a výzkumných institucí vzhledem k pravidlům zadávání veřejných zakázek, identifikujeme bariéry efektivity a excelence.
- ✓ Podpoříme otevřenost vědeckých výstupů a přenos vědeckých poznatků do rozhodování veřejné správy.
- ✓ Posílíme autonomii výzkumných institucí ve financování investičního rozvoje.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Opatření lze zavést za méně než tři roky, pozorování dopadů si nicméně vyžádá aspoň dvakrát tolik.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Reformované veřejné vysoké školy a výzkumné instituce přispějí k rozvoji průmyslu s vysokou přidanou hodnotou a povedou k růstu HDP na osobu.

Pro mladé

Zaměření veřejných vysokých škol a výzkumných institucí na výsledek a vnitřní motivaci povede studenty k lepšímu využití jejich potenciálu.

Pro rodiny s dětmi

Programy spolupráce výzkumu a vývoje se základními a středními školami přispějí k osobnímu růstu založenému na vnitřní motivaci žáků.

Pro zaměstnance

Otevírání pracovních pozic s vysokou přidanou hodnotou stimuluje celoživotní vzdělávání a postupný růst HDP na hlavu i kvality života.

Pro živnostníky a podnikatele

Vyšší produktivita veřejných výzkumných institucí a vysokých škol bude stimulovat růst podniků s vysokou přidanou hodnotou.

Pro veřejné finance

Za stejný relativní výdaj vzhledem k HDP zajistíme lepší výstupy, tedy vyšší protihodnotu.

Pro zaměstnavatele

Zefektivnění veřejných vysokých škol a výzkumných institucí zvýší hodnotu vzdělávání pro průmysl. Vzroste kompetentnost absolventů.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Uspořádali jsme panelovou diskusi o postavení žen v české vědě.
- ✓ Navrhli jsme rozšíření pravomocí NKÚ mimo jiné o kontrolu hospodaření vysokých škol.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

ČR dává na výzkum a vývoj cca 2 procenta HDP, v tomto parametru je 15. na světě. To je uspokojivá pozice. Potřebuje pouze udržet míru financování relativně k HDP, a tedy růst alespoň o inflaci. Při inflaci 2 procenta to při konstantním reálném HDP znamená požadavek na meziroční růst výdajů o cca 0,55 miliardy korun. Rok 2020 znamenal propad reálného HDP ČR o 5,6 procent. Výzkumné instituce již počítají s úspornými opatřeními v roce 2021 a následujících. Ačkoli byl pandemickou krizí zasažen průmysl tvořící cca 55 procent výdajů na výzkum a vývoj v ČR, neměli bychom v této oblasti přistoupit na pokles výdajů z veřejných zdrojů.

JAKÝ JE U NAŠICH VÝZKUMNÝCH INSTITUCÍ POMĚR INSTITUCIONÁLNÍ A GRANTOVÉ PODPORY? NEPOVEDE SNÍŽENÍ PODÍLU GRANTŮ K POKLESU MOTIVACE K PŘÍPRAVĚ KVALITNÍCH GRANTOVÝCH ŽÁDOSTÍ?

Cílení na mírně nadpoloviční podíl institucionální podpory v celkových příjmech výzkumných institucí je založeno na tom, že vyvažuje potřebu soutěživého prvku jako motoru kvality a potřebu víceletého zajištění týmů proti krátkodobým výpadkům grantů. Příliš vysoký podíl institucionální podpory nemotivuje dostatečně k podávání grantových přihlášek, příliš nízký zase způsobuje, že tvorbou grantových přihlášek pracovníci tráví neúměrné množství času.^[5] Optimální podíl institucionálního financování většinou povede k podávání menšího počtu kvalitněji připravených grantových žádostí.

Institucionální podpora je definovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)^[6] jako nástroj dofinancování způsobilých nákladů v projektech mezinárodní spolupráce. Zároveň je charakterizovaná jako dotace na dlouhodobý koncepční vývoj výzkumné organizace a odvíjí se (v absolutních částkách) od vědecko-výzkumného výkonu měřeného v současnosti Metodikou 2017+. Jako taková činí asi 30 procent celkových výdajů na vědu a výzkum na Masarykově univerzitě^[7] a asi 60 procent na Univerzitě Karlově.^[8]

Podíl institucionální podpory je ukazatel, který vláda v současnosti neovlivňuje přímo a ani to není žádoucí. Nejenže se velice liší mezi institucemi, i mezi ústavami/fakultami a laboratořemi/katedrami jsou velké rozdíly. Dosažení rovnováhy mezi institucionálním a grantovým financováním motivuje Metodika 2017+ tím, že dává váhu kvalitě výsledků v porovnání s kvantitou. Celkový objem prostředků rozdělovaných tímto způsobem ze státního rozpočtu je dalším nástrojem vlády. K dosažení žádoucí rovnováhy ale musí přispívat i výzkumné instituce a vysoké školy samotné, a to zejména aplikací racionálních strategií pro každý obor své výzkumné činnosti.

VÝZKUM VYKONANÝ ZA VYUŽITÍ VEŘEJNÝCH FINANCÍ BY MĚL BÝT PŘÍSTUPNÝ VŠEM. PROČ OMEZUJETE TUTO PODMÍNKU NA VÝZKUM VYKONANÝ PRO VEŘEJNOU SPRÁVU?

Výzkum vykonaný pro veřejnou správu prakticky znamená výzkum financovaný bez příspěvku soukromého kapitálu. Na takové výsledky má mít veřejnost plná práva použití od počátku (právo autorské je nepřenosné). Nakládání s výsledky – a jde hlavně o duševní vlastnictví, tj. autorská práva a kopírovací monopol – vzniklými spolufinancováním z veřejných a soukromých zdrojů by mělo za stávajících mezinárodních dohod^[9] být ošetřeno v dokumentaci dotačních programů a následně smluvně mezi právníky osobami v každém projektu. V rámci úsilí o sjednocení grantových výzev chceme, aby i pro tyto aspekty existovaly funkční vzory smluv. Jelikož paralelně usilujeme o volné použití výsledků výzkumu, o přeorientování hospodářství na vysokou přidanou hodnotu a o to, aby se soukromý sektor (průmysl) více zapojoval do výzkumu a vývoje, chceme první bod prosazovat tempem, které umožní realizaci i těch dalších dvou.

JAK ZAJISTÍTE NEZÁVISLOST VEŘEJNÉHO VÝZKUMU PŘI ČÍM DÁL VĚTŠÍM TLAKU NA PROVÁZÁNÍ VĚDY A PRŮMYSLU?

Nezávislostí veřejného výzkumu rozumíme to, že tvorba výsledků výzkumu financovaného částečně nebo zcela z veřejných rozpočtů nepodléhá jiným vlivům než (veřejnému) zadání a profesní etice výzkumníků. Proto je práce na nezávislosti veřejného výzkumu především prací na růstu profesní etiky výzkumníků, což bude obnášet jednak pokračující boj proti plagiátorství na straně jedné a jednak tlak na to, aby se odměňování výzkumu v rámci institucí stále více orientovalo na kvalitu.

Naše snaha o to, aby se soukromý sektor více podílel na financování vědy a výzkumu není snahou o větší propojování vědy s průmyslem a jeho zájmy. Jde nám o růst míry, s jakou průmysl zapojuje výsledky výzkumu a vývoje do nových produktů a služeb, což je jeden z aspektů zvyšování přidané hodnoty v hospodářství.

JAKÉ JSOU HLAVNÍ OBORY, VE KTERÝCH JSME SILNÍ, A JAK TYTO SILNÉ OBORY JEŠTĚ VÍCE PODPOŘÍME?

Tyto obory výzkumu se napříč regiony liší. Mezi ty, ve kterých jsme silní jako ČR, patří třeba velmi aktuální virologie. Jelikož si peníze silné obory dovedou sehnat a jelikož právě jim jsou směřovány větší alokace z prioritní osy 1 OP VVV, podpora ze strany státu znamená hlavně snižování administrativních bariér a rozvoj oddělení jednotlivých institucí, která podporují přenos poznatků do praxe.

JAK ZAPOJÍTE FIRMY DO VÝZKUMU A INOVACÍ?

Především snižováním bariér v jejich přístupu k využívání výzkumných infrastruktur – výpočetních klastrů, materiálové diagnostiky atp. Poskytneme dotační programy (vouchery) na přístup k těmto infrastrukturám. Další bariéry plynou z jiného tempa práce, nastavení priorit a imperativu termínů mezi soukromou a akademickou sférou. Ty ale může snižovat jen vzdělávání; ideální jsou k tomu praxe v opačné sféře během studií, což ale není něco, co by stát ovlivňoval přímo.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní akce č. 18/06 a Analýza – podpora výzkumu a vývoje v ČR. 2018.

Dostupné [zde](#) a [zde](#).

[2] Scimago Institutions Rankings. Research Rankings – Czech Republic. Dostupné [zde](#).

[3] UNESCO Institute of Statistics. Dostupné [zde](#).

[4] Vědavýzkum.cz. Co všechno zahrnuje metodika 2017+. Dostupné [zde](#).

[5] PRUVOT, Enora Bennetot, CLAEYS-KULIK, Anna-Lena, ESTERMANN, Thomas. Designing strategies for efficient funding of universities in Europe. European University Association. 2015. Dostupné [zde](#).

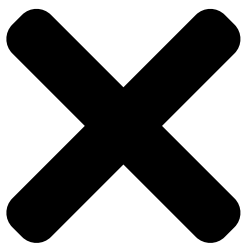
[6] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Institucionální podpora (vymezení pojmu). Dostupné [zde](#).

[7] Masarykova univerzita. Rozpočet 2020 se skutečností 2019. Dostupné [zde](#).

[8] Univerzita Karlova. Rozpočet 2020 se skutečností 2019. Dostupné [zde](#). KOUCKÝ, Jan, KOVAŘOVIC, Jan. Jak dál ve financování vysokých škol v Evropě? Zpráva z EUA Funding Forum. 2014. Dostupné [zde](#).

[9] Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském. Viz poznámky pod čarou. Dostupné [zde](#).

**MODERNÍ TECHNOLOGIE MĚNÍ I MOŽNOSTI
AUTORSKÉ TVORBY. ZPRŮHLEDNĚME
KOLEKTIVNÍ SPRÁVU A ZPŘÍSTUPNĚME
TVORBU FINANCOVANOU Z VEŘEJNÝCH
ZDROJŮ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Dostupnost autorských děl pro nejširší veřejnost neodpovídá požadavkům digitální doby. Kolektivní správa není uživatelsky přívětivá a objevují se znaky zneužití dominantního postavení správců.^[1] Systém náhradních odměn z prázdných médií nebyl přes 10 let aktualizován.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

Oblast autorských práv je ovlivněna prudkým rozvojem technologií a platform, které jsou schopny přenášet a nabízet obsah, za nimiž zákonné normy i exekutivní postupy soustavně pokulhávají, byť se oblast autorského práva na evropské i domácí úrovni v posledních letech významně posunula vpřed. Všichni domácí účastníci provozu (nositelé práv, kolektivní správci i uživatelé) mají tendenci vnímat tu kterou aktuální úpravu v danou chvíli jako nespravedlivou a vymezovat se proti ní.

Přitom moderní technologie společně s důslednou a promyšlenou implementací evropských norem umožňují zajistit optimální vyvážení zájmů všech aktérů, včetně uživatelů děl, ochránit práva autorů, dostatečně kontrolovat kolektivní správce a také zajistit legální užití pro koncové uživatele, ať už pro osobní či komerční potřebu.

Správně nastavené dohody zajistí vysokou dostupnost autorských děl (zejména v oblasti audiovizu, literatury a fondů paměťových institucí) co nejširší veřejnosti za dostupných podmínek, včetně bezplatných možností v odůvodněných případech.

Vysoká transparentnost a zlepšení kontroly kolektivní správy – nejlépe zvýšením pravomocí dohledového orgánu Ministerstva kultury (společně s personálním posílením a zpřísněním informačních povinností kolektivních správců) – může zajistit vysokou míru ochrany jak uživatelů děl, tak autorů a jejich spravedlivých příjmů.

Je třeba docílit stavu, kde je možné se profesionální tvorbou skutečně uživit bez propadání se do sociální sítě státu.

NAŠE VIZE

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA BUDE PŘEHLEDNĚJŠÍ A JEDNODUŠŠÍ, LEGISLATIVA BUDE ZMODERNIZOVANÁ A UPRAVENÁ V HRANICÍCH VYMEZENÝCH EVROPSKÝM PRÁVEM. DIGITÁLNÍ FONDY BUDOU OTEVŘENY ŠIRŠÍ VEŘEJNOSTI A TVORBA VZNIKAJÍCÍ Z VEŘEJNÝCH PENĚZ BUDE ZPŘÍSTUPNĚNA V REŽIMU OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU (OPEN ACCESS).

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Předložíme novelu zákona o DPH a snížíme sazby DPH na kulturu v hranicích vymezených evropským právem. Zákazníci tak ušetří stovky milionů korun.^[9]
- ✓ Posílíme veřejnoprávní kontrolu kolektivních správců ze strany Ministerstva kultury.
- ✓ Ve spolupráci s nositeli práv budeme hledat cesty, jak posílit jejich svobodu volby ve vztahu ke kolektivní správě s důrazem na rozsah povinné a rozšířené kolektivní správy.
- ✓ Budeme dále posilovat transparentnost fungování kolektivních správců, a to nejen vůči nositelům práv, ale i vůči uživatelům, včetně proaktivního sdílení informací veřejnosti.
- ✓ Zajistíme, aby u provozoven byly dodržovány principy licenčních odměň ve shodě s nálezy Ústavního soudu^[3] k otázce platby kolektivním správcům za přijímač bez hospodářského významu.
- ✓ Zrušíme povinnost požadovat bezdůvodné obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé licenční odměny od toho, kdo dílo bez svolení užil, ale z obohacení nemá přímý či nepřímý hospodářský výnos.
- ✓ Zajistíme, aby povinnost oznamování hudební produkce tam, kde interpret hraje výhradně vlastní hudební díla, nebyla protiprávně vymáhána.
- ✓ Zjistíme, jaká újma v současnosti reálně vzniká nositelům práv v důsledku kopírování pro osobní potřebu. Na základě analýzy budeme hledat možnosti omezení a spravedlivého nastavení vybíraných náhradních odměň.
- ✓ Schválíme přehledná pravidla pro licencování některých děl veřejného sektoru, pokud nejde o díla úřední. Zavedeme pravidla, která díla financovaná z veřejných peněz musí být veřejně přístupná.

- ✓ Do podmínek financování vysokých škol, výzkumných programů a grantové a technologické agentury doplníme podmínku co nejširšího užívání principů „otevřeného přístupu“ (Open Access).
- ✓ Přijmeme opatření (legislativní i nelegislativní) za účelem co nejširšího zpřístupnění digitálních fondů paměťových institucí.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Ušetříme lidem stovky milionů díky přesunu autorské tvorby do nižší sazby DPH a přenastavením poplatků.

Zlepšíme přístup k nedostupným dílům.

Pro mladé

Zpřístupníme více děl v režimu otevřeného přístupu a revidujeme výši náhrad za neoprávněná nekomerční užití.

Pro živnostníky a podnikatele

Živnostníci ušetří výdaje na neoprávněné odměny vybírané kolektivními správci.

Pro autory

Autoři vydělají na snížení DPH na autorská díla a honoráře. Navíc budou mít větší kontrolu nad kolektivními správci.

Pro pracovníky v kultuře

Kolektivní správci nebudou neoprávněně vymáhat hlášení produkcí děl, která nepodléhají kolektivní správě či je jejich autorem sám pořadatel.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Námi nominovaná senátorka Renata Chmelová předložila návrh na zpřístupnění děl zaplacených daňovými poplatníky.^[8]
- ✓ Podpořili jsme urychlené projednávání osvobození živnostníků, kteří mají rádio či televizi v provozu za nevýdělečným účelem, od poplatku OSA.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

CHCETE OCHUDIT UMĚLCE O JEJICH PŘÍJMY Z JEJICH DÍLA?

Nechceme. Autor má samozřejmě na spravedlivou odměnu za své dílo nárok. Naše případné návrhy budou jistě počítat se spravedlivou kompenzací jednotlivým autorům, tak jak to požaduje evropské právo.

CHCETE, ABY BYLO VŠECHNO ZADARMO?

Vůbec ne. Pouze modernizujeme některé aspekty autorského zákona tak, aby odpovídaly digitální době. Jeden z našich návrhů, který se přímo týká rozúčtování odměn umělcům, je vyjmutí živnostenských provozoven z povinnosti platit autorské poplatky za rozhlasové a televizní vysílání tam, kde sdělování díla nemá přímý hospodářský význam. Nemá totiž logické opodstatnění, aby živnostník musel platit za něco, co má v jeho obchodě jen doplňkovou roli a nepřináší mu to hospodářský zisk – to potvrdil i Ústavní soud.^[7]

CHCETE ÚPLNĚ ZRUŠIT AUTORSKÉ PRÁVO?

Nechceme. Autorské právo by mělo být určitě zachováno a uznáváme právo autora na spravedlivou odměnu. Chceme pouze upravit některé parametry autorského zákona tak, aby odpovídaly moderní době.

JAKÝ BUDE DOPAD NA VEŘEJNÉ FINANCE?

Snížením DPH na honoráře za služby autorů a výkonných umělců klesne inkaso daně z přidané hodnoty v ideálním případě až o 507 milionů korun ročně (údaje z roku 2017).

ČÁST AUTORSKÉHO ZÁKONA BYLA JIŽ V ROCE 2013 NOMINOVÁNA NA ABSURDITU ROKU[6]

Velkou roli hraje pasivita Ministerstva kultury při tvorbě nové legislativy, což se samozřejmě prolíná i do autorského zákona, kde jsou prováděny spíše dílčí novelizace, které nejsou zásadnějšího charakteru.

EXISTUJE PRO NOVELIZACI DOSTATEČNÁ PODPORA NAPŘÍČ POLITICKÝM SPEKTRUM?

V současném volebním období se autorský zákon novelizoval pouze jednou a třeba vynětí živnostenských provozoven z povinnosti platit poplatek z rozhlasového a televizního vysílání neprošlo jenom těsně. Koronavirus bohužel překazil další projednání.

JAKÝ JE NÁZOR NA STAHOVÁNÍ FILMŮ, HUDBY A SOFTWARE?

Respektujeme, že si autoři zaslouží za svou práci a dílo dostat zapláceno.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

[1] Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Rozhodnutí předsedy, jímž byla OSA uložena pokuta ve výši 10 676 000 korun za zneužití dominantního postavení. 27. 11. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[2] ZákonyProLidi.cz. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 488/2006 Sb., kterou se stanoví typy přístrojů ke zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn. 21. 11. 2008 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[3] Ústavní soud. Nález Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019. 21. 5. 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[4] Ústavní soud. Nález Ústavního soudu ze dne 27. 12. 2019. 27. 12. 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[5] Parlamentní institut. Autorské právo v oblasti dramatické tvorby. Listopad 2004 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[6] Parlamentní institut. Ke sdělování veřejnosti podle autorského zákona (platby za vysílání přijímačů vůči OSA aj.). Květen 2013 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

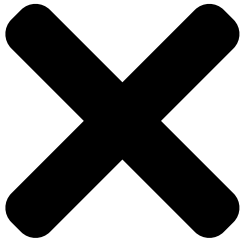
[7] Parlamentní institut. Legislativní úprava výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl. Duben 2005 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[8] Aktuálně.cz. Absurdita roku: Písničky na přání se prodražují kvůli právům. 6. 5. 2014 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[9] Piráti. Piráti vyzývají senátory, aby podpořili veřejnou dostupnost děl placených z veřejných rozpočtů. 8. 3. 2017 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

[10] ŠTROBL, Martin. Simulace dopadů změn DPH pro vybrané kategorie zboží a služeb na státní rozpočet [interní analýza]. 7. 12. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**DOBA COVIDU VYHROTLA VZTAHY MEZI
VEŘEJNOSTÍ A POLICIÍ. ULOŽME JIM
NAHRÁVAT SVÉ ZÁKROKY.
NESPRAVEDLNOST ODHALÍME,
SPRAVEDLIVÝM NEBUDEME KŘIVDIT.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Chybí jasné důkazy pro případy stížností na jednání policistů a objektivní řešení konfliktních situací vzniklých při výkonu služby.^[1] Většina podnětů je tak vyhodnocena jako nedůvodná.^[9] Příslušníci se musí účastnit soudních řízení^[2] místo toho, aby se věnovali službě veřejnosti.

V ČEM JE PROBLÉM

V současnosti dochází ke vzájemným křivdám mezi občany a příslušníky státní či městské policie. Tyto křivdy způsobují rozdílné interpretace zákroků, kdy příslušníci hrozí použitím donucovacích prostředků anebo je reálně použijí. Bohužel dochází i ke zneužívání pravomocí.^[3] Znamé jsou však i případy, kdy občané příslušníky vyprovokují a pořizují vlastní videozáznamy^[4], které poté stříhem záběrů upraví a veřejně poškozují dobré jméno policisty i důvěru v bezpečnostní složky jako takovou. S krizovou situací během pandemie koronaviru tyto třenice ještě zesílily z důvodu vysokého množství kontrol dodržování vládních nařízení.^[10] Znam je například případ z Liberce^[5], kde hlídka Policie ČR provedla zákrok proti muži, který na veřejnosti neměl roušku a poté, co jej hlídka oslovila, se dal na útěk. Policisty si celou dobu natáčel na mobilní telefon a záznam zveřejnil na sociálních sítích s cílem policisty dehonestovat. Paradoxně však tímto ukázal, že policisté nepochybili a konali v souladu se zákonem. Ze záznamu jasně vyplývá vůle policistů řešit situaci přiměřeně a klidně. Policisté muži vysvětlovali, čeho se dopustil a ten s nimi začal rozrušeně diskutovat. Poté, co mu sdělili částku, jakou bude v příkazním řízení pokutován, muži došly argumenty, diskusi přerušil a rozhodl se před policisty uprchnout.

U policistů dochází k psychické únavě a rozčilení nad takovou formou nespravedlnosti, kdy tyto faktory mohou časem vést k vyhoření a ztrátě zájmu o službu. Proto je nezbytné využít prostředků k obraně jak sebe, tak policie.^[5]

NAŠE VIZE

POUŽITÍ KAMER ZAJISTÍ OBJEKTIVNÍ ZÁZNAM SPORNÝCH SITUACÍ, SNÍŽÍ JEJICH POČET^[6] A V DŮSLEDKU UŠETŘÍ I NÁKLADY NA PROŠETŘOVÁNÍ OBČANSKÝCH STÍŽNOSTÍ.^[7] ZVÝŠÍ SE KVALITA VÝKONU PRÁCE POLICISTŮ. OBČANÉ BUDOU ZÁZNAMEM ODRAZENI OD PROVOKACE A POŠKOZOVÁNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ PŘED VEŘEJNOSTÍ.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Na základě zahraničních zkušeností definujeme doporučení pro použití osobních kamer policistů, které následně otestujeme v tříměsíční pilotní studii s 200 policisty. Vyhovující ověřené řešení zavedeme do policejní praxe.
- ✓ Prosadíme vyhlášky, které budou reflektovat výsledky pilotní studie a jasně specifikují povinnost nosit a užívat kameru včetně postihů za nedodržení těchto ustanovení.
- ✓ Vytvoříme metodiku pro nákup příslušného vybavení a poskytneme obcím dotace na jeho pořízení pro městskou policii.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

3
ROKY

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Policisté a strážníci už nebudou narušovat akce pro mládež nepřiměřenými zásahy nad rámec důvodné potřeby.

Pro nás pro všechny

Zvýší se kvalita výkonu práce policistů a sníží se počet sporných situací.

Pro veřejné finance

Lze očekávat úspory na nákladech policejních sborů díky svižnému vypořádávání řešených sporů. Těch bude méně, avšak opodstatněnějších.

Pro policejní sbory

Při vypořádávání stížností ubude nepodložených obvinění příslušníků, a ušetří se tak energie na smysluplnější činnost.

Pro řidiče

Ubude konfliktů při dopravních kontrolách, zvýší se prokazatelnost přestupkového jednání a sníží se možnost nedůvodného jednání policistů.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Nechali jsme si vypracovat analýzu současného používání mobilních kamer policejními sbory zemí v našem blízkém okolí, ať už se týče samotného ukotvení povinnosti použití kamery, tak i rozsahu zaznamenávaných úkonů a pravidel uchovávání záznamů. Její závěry pro nás budou přínosnou inspirací.^[8]
- ✓ Jsme v kontaktu s lidmi se zkušeností z bezpečnostních složek a jejich připomínky zapracujeme do plánu chystaných změn.
- ✓ Celé volební období jsme aktivně pracovali na vypořádávání stížností občanů i příslušníků bezpečnostních sborů v rámci Stálé komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) i mimo ni. Prošli jsme kvůli tomu bezpočet oprávněných i zcela účelových stížností. Mnohokrát jsme se setkali s neochotou státního zastupitelství či GIBS konkrétní stížnosti detailně řešit, stejně jako s jejich přílišnou horlivostí v mediálně zviditelněných kauzách.^[11] Nabyli jsme dojmu, že v tomto systému chybí objektivní zdroj informací, dostupný oběma stranám případného sporu. Získaný vhled do této problematiky zohledníme při snaze o nastavení férových pravidel pro použití kamer.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Počítáme s náklady 400 milionů na celkovou implementaci používání nahrávacích zařízení s 40 miliony každý rok na údržbu tohoto systému. Tyto náklady jsou zcela jistě vyváženy garancemi dodržování lidských práv a svobod při interakci s policejními složkami, kvalitnějším a sebejistějším výkonem práce příslušníků a úsporami zdrojů policejních sborů díky objektivnímu vypořádávání opodstatněných občanských stížností.

NEBUDOU KAMERY POLICISTŮM PŘI VÝKONU JEJICH PRÁCE NA OBTÍŽ?

Jak napovídají zkušenosti ze zahraničí, nošení kamery na výstroji nepředstavuje praktický problém ve výkonu práce policisty. Ti při své běžné činnosti již nyní nosí výstroj, která umístění kamery snadno umožňuje.

NEBUDOU POŘÍZENÉ ZÁZNAMY ZNEUŽITELNÉ? MÁM OBAVY Z OMEZOVÁNÍ SOUKROMÍ.

Nahrávání zákroků je běžné už dnes, jenom není povinné. Vše se odehrává v souladu s platnou legislativou o nakládání s osobními údaji. Neoddělitelnou částí námi navrhovaných změn je jasně definovaný a transparentní systém nakládání s těmito záznamy, ke kterým bude přístup umožněn jen v případě vypořádání problematické situace, ať už podnět k tomuto vypořádání dal občan nebo policista.

JAK ZAJISTÍTE, ŽE POLICISTÉ ZKRÁTKA KAMERU NEVYPNOU, KDYŽ SE JIM ZÁZNAM Z DANÉ CHVÍLE „NEBUDE HODIT“?

Součástí námi implementovaného rámce budou i jasně nastavená pravidla pro posuzování situací, v nichž dle příslušníka došlo z nějakého důvodu k nemožnosti provedení záznamu. Bude-li toto posouzeno jako neodůvodněné či dokonce záměrné, bude příslušníkovi udělena jedna z možných sankcí, které budou v rámci pravidel pro posuzování těchto situací nastaveny též.

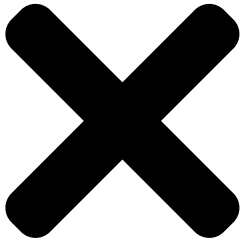
DODAVATEL ELEKTRONICKÉHO MONITOROVACÍHO SYSTÉMU (TZN. NÁRAMKŮ UŽÍVANÝCH PŘI DOMÁCÍM VĚZENÍ), FIRMA SUPERCOM LTD. OPAKOVANĚ NEPLNÍ SVÉ SMLUVNÍ ZÁVAZKY VŮČI STÁTU. JAK NĚČEMU PODOBNÉMU PŘEDEJDETE U NÁKUPU KAMER?

V případě tohoto výběrového řízení zvítězila firma, která za realizaci zakázky požadovala nejmenší cenu, aby se následně ukázalo, že závazkům zakázky není schopna dostát.^[12] Pevně zdefinovanou součástí výběrového řízení na kamerové systémy a příslušenství bude i povinnost soutěžících firem předložit plán realizace navrhované objednávky a případně jej doplnit tak, aby relevantní autorita, nejspíše pracovníci Ministerstva spravedlnosti, měli možnost v průběhu výběrového řízení posoudit i tento aspekt. Samozřejmostí je také to, že výběr konkrétního dodavatele bude probíhat na základě vyhodnocení dat o jejich nabídce, nikoliv pouze na základě snahy o volbu té nejnižší ceny.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] YOKUM, D., RAVISHANKAR, A., COPPOCK, A. A randomized control trial evaluating the effects of police body-worn cameras. National Academy of Sciences. 2019 [cit. 11. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] Městská policie Bohumín. Zpráva o činnosti městské policie Bohumín v roce 2020. Městský úřad Bohumín. 21. 1. 2021.
- [3] MARKUP, M. Selhal a dostal výpověď. Pražská městská policie se omluvila za napadení dívky u rybníka v Řepích. iRozhlas.cz. 6. 4. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] VODRÁŽKA, P. Vulgární hádky s policií? Je to reklama, chci šokovat, říká youtuber. Hrozilo mu odebrání 73 bodů. Aktuálně.cz. 15. 8. 2016. Dostupné [zde](#).
- [5] HORÁK, Š., SYNEK, M., K problému zveřejnění záznamu zákroku hlídky PČR. Nezávislý odborový svaz Policie České republiky. 27. 11. 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] CHAPMAN, B. Body-worn cameras: what the evidence tells us. National Institute of Justice. 2018 [cit. 12. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] BRAGA, A., COLDREN, J. R., SOUSA, W., RODRIGUEZ, D., ALPER, O. The Benefits of Body-worn cameras: new findings from a randomized controlled trial at the Las Vegas Metropolitan Police Department. National criminal justice reference service. 2017. Dostupné [zde](#).
- [8] PÍŠA, R. Používání mobilních kamer policejními sbory. Parlamentní institut. 2019.
- [9] SCHWIMMER, D. Stížnosti na policisty. Policie České republiky. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] MORAVČÍK, O. Bilance policejních činností v souvislosti s koronavirovou pandemií. Policie České republiky. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] VALENTÍKOVÁ, M. Nevinný muž strávil tři roky za mřížemi, nyní žádá soud pro policisty. Kroměřížský deník. 2020. Dostupné [zde](#).
- [12] Portál justice. Probační a mediační služba řeší problémy s dodavatelem elektronického monitorovacího systému (EMS). Portál justice. 2020. Dostupné [zde](#).

**MOŽNOST VOLIT OMEZUJE ŘADA PŘEŽITKŮ.
USNADNĚME VOLBU MIMO TRVALÉ
BYDLIŠTĚ, ZAVEĎME KORESPONDENČNÍ
VOLBU, HLEDEJME MODEL ONLINE
HLASOVÁNÍ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Naši občané pobývající v zahraničí i další skupiny obyvatel mají složitý přístup k volbám.

^[11] Některé volební systémy jsou pro voliče nesrozumitelné. ^[1] Organizace a správa voleb je neefektivní, zmatečná a nemoderní. ^[2, 8, 9, 10]

V ČEM JE PROBLÉM

V zahraničí žije více než půl milionu Čechů, přesto bylo například při posledních volbách prezidenta v roce 2018 odevzdáno pouhých 18 tisíc hlasů.^[5] Volební právo v zahraničí je značně limitováno vzdálenostmi až stovek kilometrů, které musí voliči překonat, aby mohli odvolit. Jde to i jinak. Již 19 členských států EU v nějaké formě umožňuje korespondenční hlasování.^[12]

Některé volební systémy, jako například ten v komunálních volbách, jsou pro řadu občanů složité a nepřehledné. Zároveň neposkytují jednoduchou odpověď na otázku, co se stane s hlasem voliče po jeho odevzdání.^[1]

V řadě volebních komisí se uplatňuje praxe „nějak se to spočítá a půjde se domů. Pokud to nesedí, tak to nějak dovymyslíme“.^[2] Tento fakt narušuje důvěryhodnost voleb, proto je zapotřebí vytvořit monitorované centrální sčítací místnosti na úrovni obcí s rozšířenou působností.

Jednodenní volby, spolu s možností volby s předstihem a možností vyřídit si voličský průkaz kdekoliv, zajistí vyšší efektivitu voleb.

Příkladem dobré praxe je estonský systém voleb po internetu, který bezpečně funguje od roku 2007.^[6] V současnosti dostupné informační technologie umožňují bezpečné konání řádných voleb po internetu. Je tedy zapotřebí hledat možnosti zavedení internetového hlasování i v České republice. Jeho cílem je zpřístupnění voleb všem občanům odkudkoliv a z jakéhokoliv zařízení a v konečném důsledku zvýšení volební účasti a modernizace voleb jako takových.

NAŠE VIZE

DÍKY KORESPONDENČNÍ A PREFERENČNÍ VOLBĚ SE ZVÝŠÍ VOLEBNÍ ÚČAST A ODPADNE NUTNOST VOLIT TAKTICKY. BUDEME MÍT PŘEHLEDNÝ, PŘÍVĚTIVÝ A SPRAVEDLIVÝ VOLEBNÍ SYSTÉM, KTERÝ ZAJISTÍ BEZPEČNOST VOLEBNÍHO PROCESU. V DLOUHODOBÉM HORIZONTU JE CÍLEM ZAVEDENÍ VOLEB PO INTERNETU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zavedeme korespondenční volbu pro sněmovní, prezidentské a evropské volby tzv. systémem dvou obálek s možností volbu změnit osobně ve volební místnosti.
- ✓ Zkrátíme volby na jeden den a současně umožníme volit s předstihem, nebo si vyřídít voličský průkaz na CzechPointech.
- ✓ Prosadíme nový zákon o správě voleb, který sjednotí praktické a organizační aspekty všech voleb a referend. Prosadíme sčítání hlasů ve velkých sčítacích centrech vyškolenými osobami pod dozorem kamer, mezinárodních pozorovatelů a zástupců stran.
- ✓ Zjednodušíme volební systém do komunálních voleb tak, aby každý volič měl jasnou představu o tom, co se stane s hlasem po jeho odevzdání. Navrhujeme rozdělit systém tak, aby respektoval rozdílné velikosti menších obcí, kde bude kladen důraz na větší individualitu jednotlivých kandidátů, a velkých měst, kde bude naopak zdůrazněna role volebních stran jako takových. Hlavním důvodem je vytvoření efektivního modelu zastupitelstva, kde v malých obcích není politická příslušnost natolik zásadní jako ve velkých městech.^[13]
- ✓ Zahájíme intenzivní přípravu pro volbu prostřednictvím internetu při důsledném zachování základních zásad volebního práva, jako jsou přímost, rovnost a především tajnost. Nespustíme internetové volby, dokud budou existovat jakékoliv pochybnosti o jejich bezpečnosti.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

1 rok

- Nový zákon o správě voleb.
- Korespondenční volby.
- Jednodenní volby s možností volit s předstihem.

2 roky

- Srozumitelný volební systém v komunálních volbách.

4 roky

- Příprava bezpečného modelu voleb po internetu.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Korespondenční volba umožní volit na stážích, při studiu nebo práci v zahraničí bez nutnosti cestovat až stovky kilometrů.

Pro mladé

Lepší organizace voleb zajistí možnost efektivněji si zorganizovat čas v období voleb.

Pro rodiny s dětmi

Lepší organizace voleb zajistí možnost efektivněji si zorganizovat čas v období voleb.

Pro lidi ve zralém věku

Lepší organizace voleb zajistí možnost efektivněji si zorganizovat čas v období voleb.

Pro seniory

Korespondenční hlasování či volba přes internet může usnadnit hlasování těm, kteří mají zdravotní či pohybové obtíže.

Pro zaměstnance

Lepší organizace voleb zajistí možnost efektivněji si zorganizovat čas v období voleb.

Pro živnostníky a podnikatele

Lepší organizace voleb zajistí možnost efektivněji si zorganizovat čas v období voleb.

Pro občany žijící v zahraničí

Možností volit korespondenčně v zahraničí ušetří voliči peníze a čas za dopravu až stovek kilometrů.

Pro občany malých obcí

Zjednodušení volebního systému zajistí reálné rozhodování o konkrétní skladbě zastupitelstva.

Pro úředníky

Díky nové správě voleb odpadnou zbytečné administrativní úkony a sníží se byrokracie při organizaci a správě voleb.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Připravili jsme vlastní návrh zákona, který by umožnil korespondenční volbu.
- ✓ Podpořili jsme mimořádnou schůzi ke korespondenčnímu hlasování.
- ✓ Naši senátoři podali úspěšný návrh k Ústavnímu soudu na zrušení části volebního zákona, který byl protiústavní a pokrývoval volební systém.
- ✓ S našimi senátory a poslanci jsme úzce spolupracovali na přípravě nového volebního zákona a zabránili tomu, aby o mandátech poslanců rozhodovaly politické strany.
- ✓ Navrhli jsme zákon, který by umožňoval voličům starším 16 let volit v komunálních volbách.
- ✓ Dlouhodobě se snažíme v zákoně stanovit jasné podmínky pro slučitelnost vrcholné funkce ve státní správě s funkcí neuvolněného člena krajského zastupitelstva, tzv. lex Drábová.
- ✓ Aktivně jsme se podíleli na přípravě návrhu zákona o správě voleb, připravovaného Ministerstvem vnitra.
- ✓ Po intenzivní snaze se nám podařilo schválit novelu zákona, která umožnila voličům hlasovat v krajských volbách během karantény.
- ✓ Elektronické hlasování přes internet důsledně používáme už v rámci vlastních stran, a to i v personálních otázkách.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Systémy elektronických volebních seznamů a příprava možnosti hlasovat online bude stát zhruba 200–300 milionů korun. Úvodní investice se do několika let navrátí ušetřením zbytečných výdajů v oblasti organizace, správy a zajištění voleb.^[9]

JAK ZAJISTÍTE ANONYMITU A LEGITIMITU INTERNETOVÝCH VOLEB?

Při tvorbě modelu internetové volby využijeme dosavadní příklady dobré praxe ze zahraničí. Například v Estonsku funguje internetové hlasování i-Voting už řadu let.^[6] Stejně jako u nás jsou v Estonsku zaručeny základní zásady volebního práva, jako jsou rovnost, tajnost apod. Hlasovat se dá z kteréhokoliv zařízení, zároveň i-Voting umožňuje opakovaně změnit svou volbu v období pro předčasné hlasování. Možnost změny hlasu je zavedena právě proto, aby byla zajištěna tajnost hlasování (například když volič provedl volbu pod nátlakem nebo má obavu, že jeho hlas byl změněn, může hlasování upravit později v bezpečném prostředí). Estonský ústavní soud se touto otázkou zabýval a rozhodl, že možnost změny hlasu naplňuje požadavek zajištění tajnosti hlasování.

V ČEM SPOČÍVÁ SYSTÉM DVOU OBÁLEK?

Systém dvou obálek je klasický systém korespondenčního hlasování. Volič, který je zaregistrovaný pro korespondenční hlasování a obdržel voličský průkaz, může volit korespondenčně (v dostatečném časovém předstihu) tím způsobem, že obálku s hlasovacím lístkem vloží do jiné větší obálky, do které se přiloží i voličský průkaz. Tuto větší obálku následně zašle na příslušný zastupitelský úřad. Volební komise na zastupitelském úřadě otevře větší obálku, zkontroluje totožnost voliče podle voličského průkazu, který klasicky zaeviduje, a obálku s hlasem, do které komise nenahlíží, vhodí do

urny. Hlas se tak započítá mezi ostatní hlasy, aniž by byl narušen princip tajnosti hlasování.

CO TO JE VOLBA S PŘEDSTIHEM?

Jedná se o možnost volit před volebním dnem (víkendem) na předem určeném místě (např. CzechPointu). To umožní lidem zúčastnit se voleb a lépe si zorganizovat čas v případě, že se například nebudou moci dostavit v den voleb do volební místnosti. Rozdíl je v tom, že možnost volit s předstihem bude skutečně omezena jen na některá místa a nebude se tedy jednat o zvýšení nákladů na organizaci voleb, neboť samotné volby se uskuteční až v daném volebním dni. Neznamená to tedy, že volby budou trvat např. týden. Ostatní pravidla pro volební kampaň aj. budou stejná a budou se odvíjet od stanovení dne voleb. Toto opatření má být mimořádnou možností pro uvědomělé voliče. Zároveň CzechPointy, případně další kontaktní místa veřejné správy, budou garantovat řádný průběh a záruku toho, že se voličův hlas skutečně započítá.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

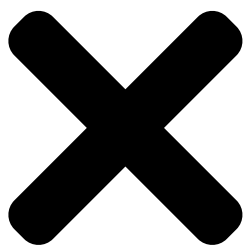
- [1] LEBEDA, Tomáš. Komunální volby klamou. Krátké zastavení nad problematickými aspekty volebního systému pro obecní zastupitelstva. *Acta Politologica*. 2009, 1(3), s. 332–343. ISSN 1803-8220.
- [2] DOLEJŠÍ, Václav. Výsledky voleb se budou sčítat dlouho. Unikátní studie popsala chyby a podvody. *Seznam zprávy*. 2018. Dostupné [zde](#).
- [3] Venice Commission. Opinion no. 190/2002, CDL-AD (2002), Code of Good Practice in Electoral Matters.
- [4] NOVÁK, Miroslav a LEBEDA Tomáš. Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání. Plzeň: Aleš Čeněk. 2004. ISBN 80-86473-88-0.
- [5] Český statistický úřad. Výsledky hlasování za územní celky – zvláštní volební okrsky. 2018 [cit. 18. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] E-Estonia Briefing Centre. E-governance. 2021. Dostupné [zde](#).
- [7] BOĐOVÁ, Katarína. E-voting. Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, parlamentný inštitút. 2011 [cit. 18. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] MARTÍNEK, Tomáš. Možnosti zavedení elektronických voleb v České republice a jejich případné dopady. Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze [cit. 18. 2. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [9] KRIMMER, Robert, DUENAS-CID David a KRIVONOSOVA Iulija. New methodology for calculating cost-efficiency of different ways of voting: is internet voting cheaper? *Public Money & Management*. 2021, 41(1), s. 17–26, DOI: 10.1080/09540962.2020.1732027.
- [10] Česká televize, ČT24. Jak ztraktivnit senátní volby? Komise doporučuje jednokolový systém a preferenční hlasy. 2017 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [11] E15.cz. Volby pro Čechy v zahraničí budou dál komplikované. 2001 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [12] Evropská komise. Study on the Benefits and Drawbacks of Remote Voting. Specific Contract No. JUST/2016/RCIT/PP/RIGH/0094.
- [13] NEŠPOR, Jan. Reforma volebního systému komunálních voleb v ČR. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. 2019 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**SNÍŽENÍ MNOŽSTVÍ ODPADŮ OBĚHOVÝM
HOSPODÁŘSTVÍM**

2021

**PIRÁTI
STAROSTOVÉ**
●■

**JSME ZAVALENI ODPADEM. NA SKLÁDKÁCH
NÁM HNIJE VYUŽITELNÝ MATERIÁL.
ZAMEZME PLÝTVÁNÍ, RECYKLUJME,
PŘEJDĚME NA OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Recyklujeme a kompostujeme jen 34,5 procenta komunálního odpadu.^[1] Až polovinu směsného komunálního odpadu tvoří biologicky rozložitelné složky.^[2] Ty můžeme dále kompostovat a využít pro půdu, které chybí organická hmota.^[3]

V ČEM JE PROBLÉM

Nízká míra recyklace vede k vysoké produkci odpadů. Skládají a spalují se využitelné materiály a zbytečně se těží základní suroviny. Produkce komunálních odpadů v ČR stále stoupá.^[6] Cílem evropské i naší legislativy je přitom snížit produkci zejména směsných komunálních odpadů do roku 2030 o 50 procent.^[7] Podíl recyklace komunálních odpadů má být navíc podle evropské směrnice (a podle nového Zákona o odpadech) v roce 2030 60 procent, v roce 2035 65 procent.

Papír, sklo, kovy a nápojové kartony dokážeme úspěšně recyklovat a opětovně využít. Problémem jsou především plasty, které tvoří asi 25 procent tříděných komunálních odpadů.^[6] V současné době nemá 55–75 procent vytríděných plastů další využití a skončí na skládce či ve spalovně.^[20] Podobný problém je u stavebních a demoličních odpadů, které tvoří 56 procent celkové roční produkce odpadu.^[6, 16]

O recyklované výrobky dnes navíc mnohdy není zájem, i když jsou kvalitní.^[8]

Problémem je i množství jednorázových výrobků, které jsou využívány i tam, kde existují opakovatelně použitelné alternativy. Stávají se odpadem po jediném použití a často nejsou recyklovány. Jednorázové plasty zatěžují životní prostředí, zejména na konci svého životního cyklu. Hojně končí v přírodě či na skládkách, kde se rozpadají na mikroplasty.^[9] Tvoří 49 procent^[10] odpadu v oceánech. Škodí půdě, živočichům a následně i člověku. Mají také negativní vliv na cestovní ruch.^[11]

Bioodpad, který je možné kompostovat a využít pro půdu, které chybí organická hmota, dnes z velké části bez užitku zahnívá na skládkách. Jelikož zachytávání metanu kogeneračními jednotkami není stoprocentní^[12], uvolňuje se z nich tento skleníkový

plyn, který je až třicetkrát silnější než CO₂^[13, 14], také do ovzduší. Hrozí nám za to i postih od EU.^[15]

NAŠE VIZE

**MÉNĚ ODPADU SKONČÍ NA SKLÁDKÁCH A VÍCE HO BUDE ZNOVU POUŽITO.
JEDNOU ZPRACOVANÝ MATERIÁL NEZAHODÍME, VYTVOŘÍME NOVÝ PRODUKT
NEBO HO K ŽIVOTU PŘIVEDEME JINAK. PŘESTANEME SE TOPIT V PLASTECH.
BIOODPAD VYUŽIJEME PRO VÝROBU KOMPOSTU A DÁLE SPOLU S
GASTROODPADEM V BIOPLYNOVÝCH STANICÍCH.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Navrhujeme rozlišit na trhu výrobky na základě analýzy jejich životního cyklu (LCA) a ty ekologicky příznivé zvýhodnit. LCA by měla být základem jak pro ekomodulaci, tak i pro další opatření. To umožní podpořit opakovatelně použitelné obaly jako alternativu k jednorázovým plastům.
- ✓ Zavedeme nižší sazbu DPH na recyklované výrobky a recykláty.
- ✓ Podpoříme odbyt kompostu a jeho aplikaci na zemědělskou půdu (řešení vzejde z dohody s oborovými organizacemi a ministerstvy zemědělství a životního prostředí).
- ✓ Zajistíme zapracování využití recyklovaných materiálů do technických norem a připravíme standardy pro sekundární plasty.
- ✓ Budeme prosazovat zavedení daně na vybrané výrobky ze základních surovin, která dopadne na výrobce.
- ✓ Podpoříme dotace na recyklaci – výstavbu recyklačních zařízení, dotřídovacích linek.
- ✓ Podpoříme použití druhotných stavebních surovin přímo na místě.
- ✓ Zvážíme zavedení poplatku za energetické využití komunálního odpadu.
- ✓ Zákon o obalech umožňuje dobrovolné zálohování. Zanalyzujeme, jak je tato možnost využívána a jak je funkční.
- ✓ Budeme motivovat a podporovat obce, aby omezily jednorázové plasty a nahradily je vhodnými alternativami. Zpracujeme průvodce dobrou praxí.
- ✓ Detailně zanalyzujeme aktuální situaci na trhu s bioodpady.

- ✓ Snížíme dotace garantovaných výkupních cen elektřiny z biomasy pro provozovatele zemědělských bioplynových stanic (BPS), aby byli motivováni vstoupit na trh zpracování bioodpadů a gastroodpadů.
- ✓ Postupně snížíme maximální povolené podíly cíleně pěstované biomasy.
- ✓ Budeme prosazovat, aby se domácí a komunitní kompostování započítávalo do cílů třídění odpadu.
- ✓ Připravíme edukační materiál, který představí možnosti uplatnění druhotných surovin.
- ✓ Budeme pracovat v souladu s evropskou Strategii pro plasty v oběhovém hospodářství^[17] a sdělením komise EU k balíčku opatření týkajícího se oběhového hospodářství.^[18]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

2–12 let (do 2 let vznik analýz a osvětových materiálů, do 5 let legislativní změny, delší bude doba přeměny bioplynových stanic)

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Recyklace odpadů přinese nižší celkové náklady za odpady a lepší životní prostředí. Navýšení recyklace vytvoří nová pracovní místa.

Pro rodiny s dětmi

Méně odpadu kolem nás a na skládkách přinese zdravější a příjemnější prostředí pro výchovu dětí i rodinné aktivity.

Pro lidi ve zralém věku

Pro občany znamená recyklace odpadů nižší celkové náklady za odpady a lepší životní prostředí.

Pro seniory

Pro občany znamená recyklace odpadů nižší celkové náklady za odpady a lepší životní prostředí.

Pro zaměstnance

Rozvojem recyklace dojde ke vzniku nových pracovních míst.

Pro živnostníky a podnikatele

Předcházení vzniku a efektivní využívání odpadů je příležitostí snížit náklady výroby, podpořit udržitelnost a investovat do technologií.

Pro zemědělce

Zemědělci budou mít možnost využít bioplyn a odpadní teplo z bioplynových stanic a využít kompostu jako hnojiva.

Pro rozvoj obcí a měst

Snížení produkce odpadů a omezení jednorázových plastů přinese čistší města a nižší náklady na úklid.

Pro veřejné finance

Veřejným financím recyklace odpadů ušetří poplatky za nerecyklovaný plast. Dlouhodobě pak sníží náklady na neudržitelné zacházení se zdroji.

Pro provozovatele restauračních zařízení

Provozovatelé restaurací efektivně vyřeší problém s gastroodpadem a hůře kompostovatelným bioodpadem jeho předáváním do bioplynových stanic.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Podali jsme řadu pozměňovacích návrhů k zákonům tzv. oběhového balíčku.
- ✓ Prosadili jsme snížení sazby DPH u služby zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití a u druhotných surovin.
- ✓ Prosadili jsme zařazení solvolýzy do vymezených technologií recyklace v zákoně o odpadech.
- ✓ Do zákona o odpadech jsme prosadili, aby zařízení na zpracování recyklovaného papíru pro výrobu buničiny patřila mezi zařízení bez nutnosti mít povolení k provozu.
- ✓ Pracujeme ve skupině RecHelp – připravujeme podmínky pro legislativní a technické úpravy na podporu recyklace.
- ✓ Uspořádali jsme semináře k oběhovému hospodářství I, II a III.
- ✓ Založili jsme web obehovehospodarstvi.eu s články na téma recyklace.
- ✓ Tlačíme na Ministerstvo životního prostředí (MŽP), aby řešilo dvojí data o produkci odpadů. Vyvolali jsme projednání tohoto bodu na Výboru pro životní prostředí (VŽP) a přijetí usnesení vyzývajícího MŽP k řešení problému a informování VŽP do konce roku 2020. Podali jsme také interpelaci na ministra životního prostředí Richarda Brabce.
- ✓ Zasadili jsme se o zlepšení třídění odpadu ve sněmovně.
- ✓ Naši radní zintenzivňují a podporují třídění komunálních odpadů, zřizují tzv. reuse centra pro využití nepotřebných věcí, podporují kompostování. Pro potřeby obce využívají recyklované výrobky, zasazují se o nahrazení plastového nádobí skleněným a opakovaně použitelným plastovým na všech jednáních na úřadech a nebo akcích pořádaných městem (Zlín, Praha 6, Praha 5, Praha 11, Praha 12, Praha 3, magistrát hl. m. Prahy).

- ✓ Provádíme osvětu mezi žáky MŠ a ZŠ v třídění odpadu (Uherské Hradiště).
- ✓ Dlouhodobě se věnujeme problematice kompostování, vedeme diskuse, předáváme si zkušenosti, a to i z praxe fungování komunálních kompostáren.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Opatření ke zvýšení recyklace

Jedná se převážně o legislativní úpravy bez dopadu na rozpočet, osvětová kampaň bude hrazena z prostředků, které má MŽP pro tyto účely k dispozici.

Cca 150 tisíc korun bude potřeba na zpracování analýz a studií.

Omezení jednorázových plastů

Výše nákladů pro obce či pořadatele akcí budou velmi závislé na konkrétní situaci a zvolené alternativě.. Například nahrazení balených vod na jednáních na úřadech kohoutkovou vodou povede k úspoře peněz. Vstupní náklady na pořízení vratného nádobí (typicky opakovaně použitelné kelímky) se vrátí po cca 20–30 použitích, poté se bude platit již jen mytí a manipulace. Nezanedbatelná je však v této souvislosti úspora obcí za úklid okolí po jednorázových akcích (jednorázové kelímky se po akci obvykle povalují po širokém okolí, u vratných se toto neočekává).

Proměna bioplynových stanic

Jediné plánované náklady jsou cca půl milionu korun jednorázově na vstupní analýzu. Současná finanční podpora zemědělských bioplynových stanic by se měla nasměrovat do nových dotačních titulů, které budou motivovat ke změně fungování bioplynek – tato změna by se tedy rozpočtově neprojevila (viz níže).

Podpora kompostování bioodpadu

Náklady navíc oproti současnému stavu budou minimální. Bod obsahuje analýzy celkem za 200–300 tisíc korun, informační a vzdělávací kampaně a pořádání seminářů v řádu 200–400 tisíc a možnost úpravy dotačních schémat, kde by peníze pocházely z fondů EU. Navrhované náklady odpovídají těm současným, finance ale chceme využívat efektivněji.

PROČ BYCHOM MĚLI VÍCE RECYKLOVAT KOMUNÁLNÍ ODPAD – NENÍ LEPŠÍ ODPAD SPÁLIT A TEPLU VYUŽÍT K TOPENÍ?

Recyklací odpadu získáme náhradu za základní suroviny těžené z přírody. Toho spálením nedocílíme. Co může být recyklováno, musíme recyklovat. Spalování s energetickým využitím je řešením pro odpad, který se nedá recyklovat a kompostovat.

NA RECYKLOVANÉ VÝROBKY V TUTO CHVÍLI NENÍ ODBYT. PROČ?

Důvodem jsou stereotypy v myšlení, nedůvěra k recyklátům a jejich mnohdy vysoká cena. Ekonomicky to lze vysvětlit tak, že konkurenční produkty nemají v ceně zahrnuty náklady na poškozování životního prostředí, a proto jsou zdánlivě levnější.

JAK DOCÍLIT TOHO, ABY VÝROBKY BYLY VYRÁBĚNY Z RECYKLOVANÝCH MATERIÁLŮ?

Pro výrobce musí být výhodné používat recyklát místo základních surovin. Je vhodné podpořit odbyt výrobků z recyklátů například odpovědným zadáváním zakázek pro veřejné instituce nebo snížením daně na recyklované výrobky, případně lze více zpoplatnit využívání základních surovin, které v sobě dostatečně nenese náhradu škod na životním prostředí.

JAK DOCÍLIT TOHO, ABY VÝROBKY BYLY LÉPE RECYKLOVATELNÉ?

Je třeba klást důraz na ekodesign a vést výrobce k tomu, aby vyráběli zboží, které lze jednoduše recyklovat. Ideálně by měly být využívány jednodruhové recyklovatelné materiály.

MŮŽE ZÁLOHOVÁNÍ POMOCI RECYKLACI?

Může pomoci v získání čistého skla, PET nebo hliníku pro recyklaci. Po umožnění dobrovolného zálohování uvidíme reálné dopady a možné problémy. V zemích, jako je Německo, se po zavedení zálohování zvýšila recyklace.^[22]

RECYKLACE JE ENERGETICKY NÁROČNÁ. NENÍ TEDY NEEKOLOGICKÁ?

Vždy je potřeba podívat se na proces jako celek – porovnávat recyklaci a následnou výrobu produktu se získáváním a zpracováním základní suroviny, porovnávat dopady na životní prostředí u recyklace a skládkování nebo spalování. Různé recyklační technologie se také liší svou náročností a záleží i na vstupním materiálu.

PROČ MY MÁME RECYKLOVAT, KDYŽ SE K NÁM STEJNĚ VOZÍ ODPAD ZE ZAHRANIČÍ?

Ideální je zpracovávat odpad přímo v místě vzniku, proto bychom se měli snažit svůj odpad zpracovat u nás a nevyvážet ho k pochybné recyklaci do zemí třetího světa.^[23] Proti dovozu odpadu do ČR bojujeme.

ČEŠI RECYKLUJÍ VÝBORNĚ, KAŽDÝ KOHO ZNÁM, UŽ RECYKLUJE, TAK CO VÍC CHCETE?

Míra třídění odpadu je v České republice poměrně vysoká, třídí 73 procent občanů.

^[24] Skutečně zrecyklován, tedy v nějaké formě navrácen do oběhu, však není zdaleka všechen vytríděný odpad, například u plastů je to pouze zhruba polovina obsahu žlutých popelnic.^[20]

NEBYLO BY LEPŠÍ PROSTĚ PRODUKOVAT MÉNĚ ODPADU? PAK BYCHOM NEMUSELI ŘEŠIT RECYKLACI...

Ano, produkovat méně odpadu je priorita. Zároveň však chceme už vzniklý odpad využít v maximální možné míře. Zásadní pro nás je snažit se maximálně využít toho, co máme, tak, aby odpad nevznikal zbytečně. Proto považujeme za důležité všechny principy předcházení vzniku odpadu, tedy například principy re-use (znovupoužívání) a re-purpose (využití pro jiný účel).

EXISTUJÍ NĚJAKÉ RECYKLAČNÍ CÍLE EU, KTERÉ MUSÍME SPLNIT ?

Podíl recyklace komunálních odpadů má být podle evropské směrnice (a podle nového Zákona o odpadech) v roce 2030 60 procent a v roce 2035 65 procent. Od roku 2021 navíc platí nová daň, kterou budou členské země odvádět EU za nerecyklovaný plast z obalů, a to ve výši 800 eur za každou tunu tohoto odpadu.^[19]

NEJDE V OMEZOVÁNÍ JEDNORÁZOVÝCH PLASTOVÝCH VÝROBKŮ JEN O DALŠÍ ZBYTEČNÉ OMEZOVÁNÍ SPOTŘEBITELŮ?

Nejde ani tak o omezení, jako spíš o změnu, náhradu jednoho výrobku jiným. Motivace k náhradě musí být pozitivní – alternativa bude přinejmenším stejně funkční jako původní výrobek.

Jednorázové plasty jsou problémem pro životní prostředí i pro lidi (odpad v přírodě, mikroplasty, jejichž možné vlivy se teprve zkoumají), proto jejich nahrazení není zbytečné.

Znečištění plasty se dotýká každého z nás i budoucích generací, a každý z nás může přispět k tomu, aby se tento problém dále nezhoršoval.

ZMĚNÍ SE NĚCO, KDYŽ PŘESTANEME VYUŽÍVAT JEDNORÁZOVÉ PLASTY?

Pro plasty, které zde už máme, to řešení není, avšak zamezí to zhoršování problému.

Další jednorázové plasty už nebudou vyráběny, takže se postupně sníží náklady měst a obcí na jejich sbírání a likvidaci (většinou se nedají recyklovat). Veřejná prostranství a příroda budou čistší. Zvířata nebudou trpět, a to nejen obyvatelé moří a oceánů, kde část jednorázového odpadu skončí, ale i živočichové suchozemští. I ti mohou zkonsumovat plasty (obvykle spolu se zbytky potravin), uvíznout některou částí těla v odhozeném plastovém kelímku či se zamotat do různých plastových sítěk, sáčků apod. ^[25]

PROČ SE MÁME SNAŽIT V ČR, KDYŽ NEJVÍCE PLASTU A ODPADU PRODUKUJÍ ASIJSKÉ ZEMĚ?

Plasty v české přírodě z asijských zemí nepocházejí. Evropa má jít jako vyspělý kontinent příkladem. A nám v České republice na zdravém životním prostředí záleží. Chceme zachovat krásnou a zdravou přírodu pro nás a naše děti i pro budoucí generace. Pokud však nebudeme z asijských zemí určité výrobky odebírat, sníží se i množství odpadů. Jak jsme psali výše, odpady z našich veřejných prostranství jsou likvidovány za prostředky měst a obcí, tedy za prostředky nás všech. Není navíc v silách úklidových firem a obecních rozpočtů všechny odpadky, obaly a nedopalky průběžně vysbírávat. Takže snahou o omezení plastového odpadu přispějeme k čistšímu a příjemnějšímu okolnímu prostředí.

JEDNORÁZOVÉ VÝROBKY JSOU HYGIENIČTĚJŠÍ. JE BEZPEČNÉ SE JICH V DOBĚ EPIDEMIE VZDÁVAT?

Musíme vždy uvážit plusy a mínusy různých variant. Například u zdravotnických pomůcek jsou jednorázové výrobky skutečně mnohdy bezpečnější z hlediska zdraví. Zde se tedy musíme soustředit zejména na jejich správnou likvidaci. Většina ostatních jednorázových plastových výrobků však může být bezpečně nahrazena alternativami příznivějšími pro životní prostředí.

JAKÉ JEDNORÁZOVÉ VÝROBKY NAJDEME NEJČASTĚJI NA EVROPSKÝCH PLÁŽÍCH?

Na evropských plážích to jsou nejčastější cigaretové filtry a obaly od nápojů a potravin. [26]

JAKÉ JEDNORÁZOVÉ VÝROBKY NAJDEME NEJČASTĚJI V ČESKÉ PŘÍRODĚ?

V reportážích z akcí „Uklidme Česko“ jsou z plastového odpadu nalezeného při úklidech nejčastěji zmiňovány PET lahve. [27, 28]

NEJSOU ALTERNATIVY K JEDNORÁZOVÝM PLASTOVÝM VÝROBKŮM JEŠTĚ HORŠÍ?

Jednotlivé alternativy můžeme posuzovat z různých hledisek. Můžeme porovnávat například energetickou náročnost jejich výroby, vliv na zdraví nebo recyklovatelnost. Nejkomplexnější je posouzení vlivu celého životního cyklu výrobku na životní prostředí (LCA). Za nejlepší cestu považujeme nahrazení jednorázových výrobků opakovaně použitelnými výrobky s dlouhou životností. Pokud to není možné, je třeba porovnat právě LCA jednotlivých alternativ. Hlavním důvodem, proč se snažíme o omezení plastových výrobků, je problém plastů v přírodě. Plasty a mikroplasty se dostávají i do potravních řetězců a ohrožují živočichy i člověka. Alternativy jako například dřevo či papír tento problém nemají.

CO JSOU MIKROPLASTY A PROČ BY NÁM MĚLY VADIT?

Plasty se postupem času vlivem světla, vlhka a dalších faktorů rozpadají na stále menší a menší částičky, tzv. mikroplasty. Někdy se můžeme setkat ještě s dělením podle velikosti na mikroplasty a menší nanoplasty. Mikroplasty vzniklé rozpadem větších plastů v prostředí jsou tzv. sekundární mikroplasty. Za primární mikroplasty se potom označují mikroplastová vlákna vznikající praním syntetických tkanin, mikroplasty přidávané do kosmetiky nebo otěr z pneumatik. [10] Mikroplasty dnes již nalézáme téměř

všude, včetně pitné vody.^[29] Mikroplasty nacházíme i v tělech organismů, včetně člověka. Malé mořské organismy je mohou konzumovat místo potravy a následně umírají nedostatkem živin nebo ucpáním trávicího ústrojí.^[30] Člověk většinu mikroplastů přijatých s potravou vyloučí, avšak část jich postupuje skrze stěny trávicího ústrojí, a mikroplasty tak nalzáme ve tkáních.^[31] Zdravotní rizika jsou stále předmětem zkoumání, ale studie ukazují, že na mikroplasty se vážou choroboplodné mikroorganismy^[32] a některé chemické látky.^[33]

JAK TO MAJÍ UDĚLAT OBCE S KULTURNÍMI ČI SPORTOVNÍMI AKCEMI, KDE SE POUŽÍVAJÍ JEDNORÁZOVÉ PLASTY? NA AKCÍCH NENÍ VŽDYCKY PITNÁ VODA NA ODMÝVÁNÍ PORCELÁNOVÉHO NEBO SKLENĚNÉHO NÁDOBÍ. NAVÍC JE POŘÍZENÍ DRAHÉ A PŘEMÍSTOVÁNÍ TĚŽKÉHO NÁDOBÍ NÁROČNÉ.

Již nyní řada obcí a organizátorů používá vratné kelímky z plastu, které se užívají opakovaně. Ty nejsou těžké a po akci se umyjí. Některé větší akce používají i zálohované sklo a mají zajištěno odmyváání (například pivní festivaly).

BUDE V BUDOUCNU DOSTATEK BIOODPADU PRO KOMPOSTÁRNY I BIOPLYNOVÉ STANICE?

Díky oddělování bioodpadu ze směsného komunálního odpadu bude potřeba dalších kapacit na zpracování bioodpadu, a využití kapacit bioplynových stanic se tak přirozeně nabízí. Plánujeme detailně zanalyzovat situaci na trhu s bioodpady, abychom přesně věděli, kolik bioodpadu a odkud nyní přijímají kompostárny a bioplynové stanice, kolik je ho ve směsném odpadu či kde končí kompost.

PROČ BYCHOM MĚLI DOMA KOMPOSTOVAT MÍSTO TOHO, ABYCHOM BIOODPAD DALI DO SMĚSNÉHO ODPADU? CO Z TOHO BUDEME MÍT?

Můžete ušetřit za odpad a za nákup hnojiv.

LIDÉ NEVĚDÍ, CO SE DÁ KOMPOSTOVAT, A DÁVAJÍ DO KOMPOSTU/BIOODPADU VĚCI, KTERÉ TAM NEPATŘÍ. CO S TÍM?

Je potřeba vytrvalá osvěta, příklady dobré praxe, pohodlný a návodný systém sběru. Co do kompostu patří a co ne, se lze dočíst v mnoha člancích a jistě poradí i třeba v komunitní kompostárně. Stručně řečeno, do kompostu patří všechny odpady rostlinného původu.

CHTĚL BYCH TŘÍDIT BIOODPAD, ALE V NAŠEM MĚSTĚ NEJSOU POSKYTOVÁNY HNĚDÉ POPELNICE. KDYBYCH JI CHTĚL, MUSÍM SI JI ZAPLATIT SÁM. CO S TÍM?

Každá obec má povinnost zajistit tříděný sběr bioodpadu, mnohdy je ale pohodlnější domácí kompostér.

CO SE DĚJE S BIOODPADEM Z HNĚDÝCH POPELNIC? JAKÁ JE JEHO CESTA?

Míří na kompostárny, kde z něj vyrábí organické hnojivo.

PROČ ZEMĚDĚLCI NEAPLIKUJÍ NA PŮDU KOMPOST UŽ NYNÍ?

Zemědělci často hospodaří na pronajaté půdě a nejsou příliš motivováni k tomu, aby se o ni starali dlouhodobě. Jistou roli může hrát také pohodlnost, neboť hnojení kompostem je náročnější na strojní vybavení (rozmetadla apod.).

CO HROZÍ PŮDĚ, V NÍŽ CHYBÍ ORGANICKÁ HMOTA?

V takové půdě ubývá půdní život, má sníženou úrodnost a je ohrožena erozí.

JAK BUDOU BIOPLYNOVÉ STANICE (BPS) FUNGOVAT EKONOMICKY, KDYŽ SE JIM SNÍŽÍ DOTAČNÍ PODPORA?

Za zpracování odpadů se platí, jejich příjmy tedy mohou plynout právě odtud. Systém bude vyvážený tak, aby byly BPS motivovány k přednostnímu zpracování bioodpadu a zároveň byly ekonomicky udržitelné.

NEZLIKVIDUJE TO KOMPOSTÁRNY, KDYŽ BIOODPAD PŘESMĚRUJEME DO BPS?

Kompostování je nadále prioritou. Podpora BPS musí být taková, aby měly BPS a kompostárny na trhu vyrovnanou pozici.

MŮŽE BÝT BIOMETAN VYUŽIT I JINAK NEŽ PRO VÝROBU ELEKTŘINY?

Ano, například jako náhrada pohonných hmot.

BIOPLYNOVÉ STANICE ZAPÁCHAJÍ. JDE S TÍM NĚCO UDĚLAT?

Musí se důsledně dbát na uzavřenost provozu a jeho vhodné umístění.

CO SE TEDY DNES DĚJE S GASTROODPADEM, KDYŽ NEJDE DO BIOPLYNOVÝCH STANIC?

Buď končí na skládkách, nebo ve spalovně, v horším případě nelegálně v kanalizaci, kde vytváří další problémy. Případně je rovněž nelegálně zkrmován domácími či hospodářskými zvířaty.

CO MŮŽU JAKO PROVOZOVATEL RESTAURACE UDĚLAT PRO TO, ABY BYL MŮJ GASTROODPAD ZPRACOVÁN V BIOPLYNOVÉ STANICI?

Můžete gastroodpad pečlivě separovat od ostatního odpadu a zajistit jeho svoz specializovanou firmou (tuto službu zajišťuje většina firem, které svážejí odpad).

JAK ZMĚNÍTE NASTAVENÍ DOTACÍ PRO BIOPLYNOVÉ STANICE?

Změníme nastavení dotací na cenu vykupované elektřiny z bioplynových stanic tak, aby bylo pro bioplynové stanice výhodnější zpracovávat ve větší míře bioodpady a gastroodpady namísto účelově pěstované biomasy (kukuřice), s jejíž masivní monokulturní produkcí je spojeno mnoho problémů pro životní prostředí, tzv. „negativních externalit“.^[4]

MÁTE NÁPADY NA PŘÍMÉ VYUŽITÍ BIOPLYNU A ODPADNÍHO TEPLA?

Chceme motivovat provozovatele BPS, aby samotný bioplyn využívali například jako palivo pro zemědělské stroje namísto tzv. zelené nafty a také aby lépe využívali potenciál tzv. odpadního tepla (například pro sušení plodin).

JAKÉ JSOU NEGATIVNÍ VEDLEJŠÍ EFEKTY STÁVAJÍCÍCH BIOPLYNOVÝCH STANIC?

Masivní pěstování nevhodných energetických plodin výrazně přispívá k erozi půdy, ohrožení biodiverzity a snížení potravinové soběstačnosti. ^[4, 5] Elektřinu z bioplynových stanic navíc dotujeme z našich daní a systém podpory se podobá nechvalně známému solárnímu byznysu.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Český statistický úřad. Produkce, využití a odstranění odpadů – 2019. 2021. Dostupné [zde](#).
- [2] TříděníOpadů.cz. Bioodpady. 2021. Dostupné [zde](#).
- [3] eAGRI. Dehumifikace půdy (ztráty organické hmoty). 2021. Dostupné [zde](#).
- [4] BOWMAN, M., WORONIECKA, K. Bad Energy: Defining the true role of biogas in a net zero future. Feedback. 2020. Dostupné [zde](#).
- [5] BERNAS, J. Environmentální, energetické a ekonomické aspekty pěstování vybraných energetických rostlin. Disertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2018.
- [6] Český statistický úřad. Produkce, využití a odstranění odpadů – 2018. ČSÚ. 2020. Dostupné [zde](#).
- [7] European Commission. Circular Economy Action Plan. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] STUCHLÍK, J. Odpad je cenná surovina a ne potrava pro skládky. Spektrum 2Q/2020. Dostupné [zde](#).
- [9] Center for biological diversity. Ocean Plastics Pollution – A Global Tragedy for Our Oceans and Sea Life. 2020. Dostupné [zde](#).
- [10] Evropský parlament – Zpravodajství. Mikroplasty: Odkud se berou, co způsobují a jak se jich zbavit? 2018. Dostupné [zde](#).
- [11] Evropský parlament – Zpravodajství. Plasty v oceánech: fakta, důsledky a nová opatření. 2018. Dostupné [zde](#).
- [12] IUCN – Issues Brief. Marine plastics. 2018. Dostupné [zde](#).
- [13] MOHRMANN, P., JAROLÍMEK, P. Skládky produkují pětinu celosvětové produkce metanu. Průmyslová ekologie. 2019. Dostupné [zde](#).
- [14] Princeton University. A more potent greenhouse gas than carbon dioxide, methane emissions will leap as Earth warms. ScienceDaily. 2014. Dostupné [zde](#).
- [15] Climate change connection. CO2 Equivalents. 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] ISOH. Veřejné informace o produkci a nakládání s odpady. 2018, 2019. Dostupné [zde](#).
- [17] Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství. 2018. Dostupné [zde](#).
- [18] Evropská komise. Uzavření cyklu: Komise přijala nový ambiciózní balíček týkající se oběhového hospodářství s cílem posílit konkurenceschopnost, vytvořit pracovní místa a generovat udržitelný růst. 2015. Dostupné [zde](#).
- [19] Časopis Odpady. Evropa zavádí daň z nerecyklovaného plastu. Ovlivní to recyklaci? 2020. Dostupné [zde](#).
- [20] Údaje z dotřídňovacích linek. SAKO Brno, Frýdecká skládka, a. s. 2020.

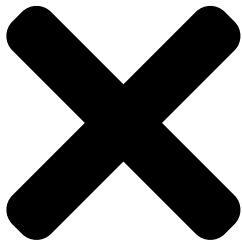
- [21] AGROING Brno. Využití odpadního tepla z BPS a granulace biomasy. 2012. Dostupné [zde](#).
- [22] Waste management world. Bottle Deposits Responsible for High PET Recycling Rate in Germany. 2016. Dostupné [zde](#).
- [23] Evropský parlament – Zpravodajství. Plastový odpad a jeho recyklace v EU (infografika). 2018. Dostupné [zde](#).
- [24] EKO-KOM. Přehled dosahovaných výsledků. 2020. Dostupné [zde](#).
- [25] MACKLIN, M. 5 Ways Plastic Pollution Impacts Animals on Land. One green planet. 2017. Dostupné [zde](#).
- [26] Evropa v datech. Plasty a moře. 2019. Dostupné [zde](#).
- [27] Úklid v žateckém parku odhalil chutě nepořádníků. Vypijí vodku, Kozla, energetáky, obaly pak zahodí. E-lounsko.cz. 2020. Dostupné [zde](#).
- [28] Deník. Rokycanští vyrazili ke kotli. 2020. Dostupné [zde](#).
- [29] Ústav pro hydrodynamiku Akademie věd České republiky: Mikroplasty ve vodě. 2021. Dostupné [zde](#).
- [30] COLE, M. et al. Microplastic ingestion by zooplankton. 2013. Dostupné [zde](#).
- [31] American Chemical Society. Methods for microplastics, nanoplastics and plastic monomer detection and reporting in human tissues. 2020. Dostupné [zde](#).
- [32] BOWLEY, J. et al. Oceanic Hitchhikers – Assessing Pathogen Risks from Marine Microplastic. Trends in Microbiology. Vol. 29 (2). 2020. Dostupné [zde](#).
- [33] VERLA, A. W. et al. Microplastic-toxic chemical interaction: a review study on quantified levels, mechanism and implication. SN Appl. Sci. 1, 1400 (2019) 2019. Dostupné [zde](#).

KVALITNÍ PITNÁ VODA PRO KAŽDÉHO

2021

**PIRÁTI
A
STAROSTOVÉ**
●■

**NAŠE ZEMĚ VYSYCHÁ. ZASTAVME PLÝTVÁNÍ
VODOU, ANIŽ BYCHOM JI ZDRAŽOVALI.
CHRAŇME ZDROJE, HLEDEJME NOVÉ,
ZÁSObUJME ŠETRNĚ.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Změna klimatu prokazatelně způsobuje snižování zásob podzemních a povrchových vod. Zvyšující se teplota a hospodářské a jiné znečišťování má negativní vliv na kvalitu i množství vodních zdrojů.^[1] Znečišťování pitné vody a její nedostatek považuje za závažný problém 90 procent Čechů.^[2]

V ČEM JE PROBLÉM

Zdroje podzemních a povrchových vod mají zásadní význam pro zásobování obyvatel pitnou vodou. Kvalita podzemních vod se ale zhoršuje. Za znečištěním stojí změna klimatu, chemické látky a pesticidy ze zemědělských pozemků, znečištění z průmyslu a znečištění z měst a obcí.^[8]

Absence vody v krajině úzce souvisí s kvalitou půdy, a proto je schopnost půdy absorbovat vodu podstatou boje se suchem. Od roku 1950 se absorpční schopnost půdy snížila o 40 procent. Až 90 procent podorniční půdy je natolik zhutněných, že není nadále schopno zadržovat vodu. Ačkoliv se odborníci shodují, že kapacita kumulované vody v půdě je kolem 8,4 miliardy metrů krychlových, současný stav akumulace vody v půdě se pohybuje jen okolo 5 miliard.^[9]

Hlavní součástí plánu adaptačních opatření republiky musí být vodní kostra krajiny a ochrana zdrojů vody. Zcela zásadní je také zajištění zásobování občanů pitnou vodou dobudováním infrastruktury vodovodů a kanalizací a systematické vyhledávání nových zdrojů pitné vody.

NAŠE VIZE

VODA BUDE DOSTUPNÁ, KVALITNÍ A CENOVĚ PŘIJATELNÁ. NAJDEME NOVÉ VODNÍ ZDROJE A ZPŮSOB, JAK ZAMEZIT PLÝTVÁNÍ. VODÁRENSKÁ INFRASTRUKTURA BUDE VE VEŘEJNÉM VLASTNICTVÍ. VYBUDUJEME SYSTÉM PRO ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU, KTERÝ BUDE ODOLNÝ VŮČI ZMĚNĚ KLIMATU.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Zpracujeme strategický dokument o nakládání s pitnou vodou vč. metodiky pro obce, jak zajistit její zásobování a šetrné hospodaření s ní.
- ✓ Pro krizové řízení v extrémních situacích nastavíme pro kraje a obce jasná pravidla.
- ✓ Zrevidujeme stávající zdroje pitné vody, aby nedocházelo ke znečišťování. Jejich ochranná pásma zaneseme do centrální evidence zemědělské půdy. Zajistíme hydrogeologické průzkumy, aby se vzájemně negativně neovlivňovaly sousední zdroje vody.
- ✓ Podpoříme omezení hnojiv a pesticidů, které negativně ovlivňují kvalitu pitné vody. [3, 5]
- ✓ Předložíme novely dotčených zákonů, které omezí znečišťování vod,lepší kontrolu stávajících povinností a umožní veřejnosti zapojit se jako účastník do řízení týkajících se vodních zdrojů v okolí. Předložíme komplexní novelu vodního zákona zaměřenou mj. na skutečnou ochranu vydatnosti i kvality vodních zdrojů. V případě potřeby za tímto účelem předložíme i ústavní novelu.
- ✓ Podpoříme šetření vodou a zavedení její recyklace, např. v průmyslu, zemědělství, ve veřejných budovách a domácnostech.
- ✓ Nasměrujeme silnější dotační podporu na budování nových zdrojů pitné vody, vodovodů a kanalizací, systémy vsakování dešťových vod a na technologie úpravy pitné vody. Posílíme úřady poskytující podporu žadatelům o dotace.
- ✓ Nastavíme právní rámec pro dlouhodobě udržitelné fungování vodovodních systémů včetně povinných investic do infrastruktury.
- ✓ Zaktualizujeme a zdigitalizujeme Plán rozvoje vodovodů a kanalizací a zajistíme jeho efektivní naplňování. Podpoříme propojování vodárenských soustav a výkupy vodovodní infrastruktury do veřejného vlastnictví tak, aby zdroje vody byly využívány optimálně a dlouhodobě udržitelně.

Dotačními programy podpoříme vědu a výzkum kvality pitné vody a technologií pro úpravy pitné vody včetně technologií, které šetrně hospodaří s vodou.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

4–8 let

Jedná se o dlouhodobý proces založený na spolupráci soukromých a veřejných subjektů a na podpoře ochrany vody.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Ochranou vodních zdrojů, rozvojem vodárenské infrastruktury a posilováním zadržování vody v půdě zajistíme kvalitní vodu za slušnou cenu.

Pro živnostníky a podnikatele

Firmy a hospodářství budou mít jistotu v dodávkách vody. K dispozici budou mj. dotace na budování zdrojů vody, odbornou pomoc a technologie.

Pro lidi ve finanční tísní

Voda bude za cenu dostupnou pro všechny.

Pro obce

Obce budou mít funkční systém poradenství o vodě a suchu a více financí na vybudování nových zdrojů pitné vody, vodovodů a kanalizací.

Pro stát

Veřejná správa, služby a výroba nebudou ohroženy suchem. Zajistíme strategickou bezpečnost, dodávky vody i efektivní krizové řízení.

Pro ekology

Bude zajištěn další krok směrem k udržitelnému zacházení s vodou jakožto složkou životního prostředí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ V Poslanecké sněmovně jsme uspořádali mimořádnou schůzi proti suchu, na které jsme otevřeli palčivá témata v oblasti změny klimatu, sucha, vody a strategií Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství.
- ✓ V rámci think tanku iStar jsme uspořádali odbornou konferenci „Po nás sucho“.
- ✓ Předložili jsme novelu vodního zákona, ve které jsme řešili opatření proti následkům sucha.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh s cílem vytvořit jasné a nezpochybnitelné zásady ochrany zdrojů vody formou ochranných pásem a současně zabránit vytváření neodůvodněných omezení pro budoucí rozvoj lidských činností.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh ke zvýšení ochrany oblastí, kde se přirozeně shromažďuje voda.
- ✓ Podali jsme pozměňovací návrh zaměřený na odbourání jedné z legislativních překážek pro aplikaci systémů využití dešťové a šedé vody a na zavedení definice užitkové vody do zákona o ochraně veřejného zdraví. Návrh zároveň cílil i na uvedení možných způsobů jejího využití (splachování, praní, úklid, zvlaha apod.), tedy skutečného využívání tzv. šedé vody. Systémy šetrného hospodaření s vodou zamezují rychlému odtoku srážkových vod do kanalizace.
- ✓ Navrhli jsme zakotvení práva na pitnou vodu.
- ✓ Připravili jsme strategii, která řeší sucho a využívání vodních zdrojů nyní i v dlouhodobé perspektivě Vodu řešíme teď.
- ✓ Pod naší záštitou pořádal sněmovní Výbor pro životní prostředí ve spolupráci s odborníky z AV ČR dva semináře k tématu kvality a dostupnosti pitné vody (zde a zde).
- ✓ Naše pracovní skupina PiRoVak usiluje o návrat vlastnických práv vodárenské infrastruktury do veřejné správy.

- ✓ Vyjždíme i do terénu, neřešíme kauzy jen od stolu.
- ✓ Prosadili jsme systematické monitorování úniků odpadních vod z kanalizací, což povede ke zlepšení kvality pitné vody a umožní předcházet kontaminaci a haváriím.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK NÁS BUDE BOJ ZA KVALITNÍ A DOSTUPNÉ VODNÍ ZDROJE A JEJICH OCHRANU STÁT?

Abychom mohli náklady vyčíslit v plné míře, bude třeba nejprve aktualizovat Plán rozvoje vodovodů a kanalizací a zajistit efektivní naplňování jeho cílů. Je třeba vytipovat obce, které mají problémy se zásobováním pitnou vodou, zpracovat jejich hydrologické posudky, nastavit harmonogram jejich podpory a zmapovat potřebu ochrany pitné vody na území ČR. Dále potřebujeme vybudovat systém zásobování pitnou vodou odolný vůči změně klimatu.

Náklady na výstavbu vodovodní infrastruktury odhadujeme asi na 4 miliardy korun a náklady na výkup vodovodních systémů na 2 miliardy korun. Náklady budou z části pokryty z dotací a fondů EU. Také budou využity již rozběhnuté dotační programy ministerstev zaměřené na ochranu vodních zdrojů a výstavbu a údržbu vodovodů a kanalizací. Na rok 2021 počítá Ministerstvo životního prostředí s výdaji zhruba 5 miliard korun, Ministerstvo zemědělství finance doplní ze svých programů v jednotkách miliard korun. Roční výdaje odhadujeme na cca 100 milionů korun na personální výdaje a posílení regionálních kapacit, nízké stovky milionů korun by měly jít na výzkum a počítáme s výhledovým navyšováním dotací, které nyní činí cca 7 až 10 miliard korun. Po vyhodnocení analýz potřeb vodovodů, kanalizací a ochrany zdrojů pitné vody budeme schopni tyto dotační programy zhodnotit a financování ochrany vodních zdrojů navýšit.

Hledání nových zdrojů vody a budování vodovodů a kanalizací je drahé, ale úsporami a recyklací vody můžeme finance i ušetřit.

MŮŽE ZA ŠPATNÝ STAV VOD POUZE ZMĚNA KLIMATU?

Dopady klimatických extrémů prohlubuje špatné hospodaření s krajinou, protože půda je degradovaná, je ohrožena erozí a ubývá úrodná humusová vrstva.^[1, 4] Takto vyprahlá půda není schopna vodu zadržet. Problémem je také vysoká míra odvodnění a umělých úprav české krajiny a vodních toků.^[1] Napřímenými a zpevněnými koryty voda rychle

odtéká, což v období přivalových dešťů zvyšuje riziko povodní. Špatný stav vod způsobuje také chemické znečištění způsobené zemědělskou a výrobní činností.^[3, 5]

VODOU NEPLÝTVÁM, KAM MIZÍ?

Největší podíl odběrů vody (až 41 procent) jde v současné době do energetiky. Do průmyslu putuje celých 38 procent odebrané vody, zemědělství spotřebuje 3 procenta.^[1] Problémem je také netransparentní a neefektivní správa vodovodů a kanalizací.^[7]

CO SE STANE, KDYŽ SE VYPLNÍ NEJHORŠÍ SCÉNÁŘE A VODA DOJDE?

Dle zákonné normy (Vodní zákon) pak přebírá řízení krajská komise pro sucho – krizové řízení na úrovni kraje – ta může omezovat odběr vody pro podniky, ale také pro rekreaci, průmysl, zemědělství, domácnosti, veřejnou infrastrukturu (nemocnice apod.). Důležité je mít digitální vodoměry, jako mají například v Izraeli. Současně je důležité v období kritického nedostatku vody stanovovat limity, které umožní domácnostem uspokojit základní životní potřeby, ale neumožní zbytečné plýtvání vodou.

ČERVEN 2020 BYL NEJDEŠTIVĚJŠÍ OD ROKU 1961, PROČ MLUVÍME O SUCHU?

Jedná se o dlouhodobý klimatický proces, který má výkyvy. Za posledních sedm let se u nás vyskytlo jedenáct výraznějších epizod zemědělského sucha s dopady na krajinu i hospodářství, především na zemědělství, ovocnářství a lesnictví.^[4] Z krajiny postupně mizí voda, klesá hladina podzemních vod, ale i zásoby v přehradách.^[4] Problémy obyvatel se zásobováním pitnou vodou i přes občasné deště narůstají.^[4]

PROČ NEJSOU PŘEHRADY NEJLEPŠÍM ŘEŠENÍM PRO AKUMULACI PITNÉ VODY?

Přehrady mohou být v některých případech vhodným bodovým zdrojem pitné vody, ale v boji se suchem a s adaptací na změnu klimatu nám nepomohou, protože jsou jako prosakující kýbl vody uprostřed pole. Ten možná dočasně pomůže nejbližšímu okolí, ale zbytek pole a vše živé v okolí stejně uschne na troud. Vodu zkrátka nepotřebujeme v kýblech, ale plošně v krajině.

Známe přitom desítky přírodě blízkých opatření, která mají výrazně lepší výsledky než přehrady. Podle oficiálních dat Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy bychom ve zdravé krajině a v půdě mohli zadržet 18krát více vody než v plánovaných přehradách.

[6] Navíc by tato voda byla v krajině obsažena rovnoměrně a plošně a byla by okamžitě a bez dalších nákladů využitelná pro zemědělství i další potřeby. Zadržování vody v krajině je nutné řešit ihned. Je potřeba přijmout opatření, jako jsou zejména navýšení organické složky v půdě, zamezení erozi nebo zvýšení hladiny spodní vody v melioračních systémech. Využijme schopnosti lesa zadržet vodu a fungovat jako rezervoár v době sucha.

JAK ZAJISTÍTE LEVNOU VODU?

Voda nebude levná, ale její cena musí být dostupná i pro nízkopříjmové skupiny. Pokud budou zavedeny digitální vodoměry, lze stanovit cenu dle odběru a množství. Češi spotřebují v průměru 133 litrů vody na osobu za den, téměř 67 procent z celkového objemu spotřebuje průměrný Čech doma. Používáním vhodné sanitární techniky může čtyřčlenná rodina ušetřit denně až 447 litrů vody. Její reálná denní spotřeba by tak byla 85 litrů vody, na jednu osobu dokonce necelých 21,5 litrů vody.

UVÁDÍTE, ŽE VODÁRENSKÁ INFRASTRUKTURA BUDE V RUKOU VEŘEJNÉ SPRÁVY. ZNAMENÁ TO, ŽE DOJDE KE ZNÁRODNĚNÍ BEZ NÁHRADY?

Budeme podporovat obce při výkupu vodárenské infrastruktury, dotace budeme poskytovat na infrastrukturu ve veřejném vlastnictví. Nejedná se o znárodnění.

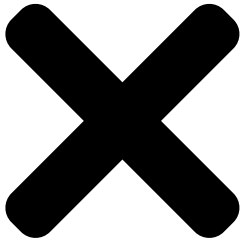
PROČ BYCHOM MĚLI FINANČNĚ PODPOROVAT VĚDU A VÝZKUM?

Věda a výzkum se neustále vyvíjejí a umožňují nám stále hlubší poznání světa okolo nás. Dnes jsme schopni zkoumat věci způsoby, které jsme dříve neuměli, a nacházíme nové souvislosti, které mohou přispět ke kvalitnějšímu životu lidí. To platí i pro výzkum pitné vody. Díky novým výzkumům jsme schopni rozpoznat sebemenší znečištění a zároveň jej moderními technologiemi odstranit a vodu upravit. Příkladem objevení nového znečištění může být výzkum mikroplastů, který potvrdil jejich výskyt ve všech složkách životního prostředí – ve vodě, v půdě i v ovzduší.^[10] Byly nalezeny ve všech vodních ekosystémech, v mořích, oceánech, ale i v řekách, jezerech a nádržích, z nichž některé slouží jako zdroje pitné vody.^[10] Mnohé studie potvrdily přítomnost mikroplastů i v balených nápojích nebo v potravinách.^[10] Ale například výzkumy zaměřené na pitnou vodu dodávanou z veřejných vodovodů jsou stále velmi ojedinělé. Nejsme si zatím také jisti, jaký vliv mají mikroplasty na organismus člověka.^[10] A právě proto je třeba posouvat naše poznání stále dál.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] CENIA. Čtvrtstoletí životního prostředí samostatné České republiky – data, vývoj, souvislosti. Praha: CENIA, česká informační agentura životního prostředí. 2019. Dostupné [zde](#).
- [2] KRAJHANZL, J., CHABADA, T., SVOBODOVÁ, R. Vztah české veřejnosti k přírodě a životnímu prostředí. Brno 2018. Dostupné [zde](#).
- [3] Piráti. Plán Pirátů Vodu řešíme teď. 2020. Dostupné [zde](#).
- [4] Akademie věd ČR. Expertní stanoviska AV ČR: Sucho. Praha 2019. Dostupné [zde](#).
- [5] Ministerstvo zemědělství. Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2019. Praha 2020. Dostupné [zde](#).
- [6] Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy. Zemědělská krajina by mohla zadržet o 40 procent více vody. 2015. Dostupné [zde](#).
- [7] Kdo prodává vodu v České republice? Nadační fond Pravda o vodě. 2021. Dostupné [zde](#).
- [8] iRozhlas.cz. Kvalita podzemních vod se znovu mírně zhoršila. Za znečištěním stojí zejména pesticidy. 2019. Dostupné [zde](#).
- [9] Ministerstvo životního prostředí. Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky. 2017. Dostupné [zde](#).
- [10] Ústav pro hydrodynamiku Akademie věd České republiky. Mikroplasty ve vodě. 2021. Dostupné [zde](#).

**Z KRAJINY MIZÍ TISÍCE DRUHŮ ŽIVOČICHŮ A
ROSTLIN.^[1] JE NAČASE ZMĚNIT STYL, JAKÝM
STÁT PŘÍSTUJUJE K OCHRANĚ PŘÍRODY.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Zejména naše nakládání s krajinou udělalo z dříve běžných druhů vzácné^[2, 3], mnoho z nich dokonce vyhynulo. Podpora biodiverzity není dostatečně zohledněna v územním plánování, při správě státních podniků ani v dalších činnostech státu. Její ochrana není dostatečně efektivní.

V ČEM JE PROBLÉM

Zpráva OSN uvádí, že jednomu milionu druhů hrozí vyhynutí.^[4] V Evropě jde o téměř čtvrtinu volně žijících živočichů a rostlin.^[5] Podíl druhů ohrožených vymizením z ČR se také pohybuje v desítkách procent.^[1] Kvůli bezohlednému hospodaření, záboru půdy, znečišťování, šíření invazních druhů, změně klimatu a přímému usmrcování ohrožených druhů hrozí, že dojde ke kolapsu světových ekosystémů.^[6] Z chráněných biotopů v EU je jen 15 procent v dobrém stavu.^[7] Ztráta biodiverzity je všeobecně vnímána jako existenční riziko^[8], tedy událost, která může ohrozit existenci lidstva.

NAŠE VIZE

ZVRÁTÍME NEBO ALESPON ZPOMALÍME ÚBYTEK BIODIVERZITY. STÁT BUDE NA OCHRANU DRUHOVÉ PESTROSTI DBÁT VE VŠECH ODVĚTVÍCH A ČINNOSTECH. PÉČE O CHRÁNĚNOU I NECHRÁNĚNOU ŽIVOU PŘÍRODU BUDE EFEKTIVNÍ A NIC NEBUDE BRÁNIT MODERNÍM PŘÍSTUPŮM V OCHRANĚ PŘÍRODY.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ V územním plánování^[9, 10], pozemkových úpravách a hornických rekultivacích^[11] změníme legislativu a metodiky tak, aby zohledňovaly skutečné nároky ohrožených druhů na prostředí.
- ✓ Rozšíříme ochranu půdního fondu, např. i na další typy pozemků.
- ✓ Státní podniky dostanou zadání spravovat okolí řek, silnic a železnic vstřícně k přírodě a přitom bez prodražování nebo ohrožení bezpečnosti.
- ✓ Prosadíme aktualizaci seznamu chráněných druhů a jasná pravidla pro jejich zařazování.^[12] U všech bude chráněn jejich biotop, u některých navíc i každý jedinec (např. druhy ohrožené pytláctvím).
- ✓ Zrychlíme realizaci záchranných programů pro nejcennější druhy.
- ✓ Národní seznam invazních druhů bude odstupňovaný, některé druhy bude například možné chovat, ale ne volně vypouštět.
- ✓ Podpora zabezpečení stád před vlky a proplacení všech škod způsobených i přes toto zabezpečení musí být jednoduše a rychle dostupné. Nesmí ale být narušena ochrana šelem.^[13]
- ✓ O těžbě dřeva v národních parcích nesmí rozhodovat finance – správy parků zbavíme závislosti na prodeji dřeva.^[14]
- ✓ Vyhlásíme nová chráněná území ve spolupráci s odborníky i místními obyvateli; např. na soutoku Moravy a Dyje^[15] je na místě mluvit o národním parku.
- ✓ Prosadíme, aby plány péče o chráněná území procházely odbornou oponenturou a byly pro správce území více závazné.
- ✓ Odstraníme legislativní překážky, které ztěžují zavádění nových postupů ochrany přírody osvědčených v zahraničí^[16, 17, 18, 19, 20] – využití pastvy velkých kopytníků, alternativních lesnických postupů apod.

- ✓ Zasadíme se o zlepšení velmi špatné platové situace^[21] pracovníků v oboru. Budeme pracovat na jejich užším propojení s vědci, ale i zemědělci, rybáři apod.
- ✓ Kvalitu vody v řekách a rybnících zvýšíme podporou extenzivního hospodaření a investicemi do čistíren odpadních vod. Upřednostníme šetrné úpravy koryt nebo jejich návrat do přírodního režimu.^[22]

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

8 let na zavádění, 20+ let na zhodnocení efektu

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Účinnou ochranou své přírody se zařadíme mezi moderní státy, které dodržují mezinárodní úmluvy a jdou příkladem.

Pro rodiny s dětmi

Zdravá krajina a příroda je podmínkou zdravého života. Přírodu zachováme i pro naše děti.

Pro lidi ve zralém věku

Funkční ekosystémy jsou podmínkou funkčního zemědělství, lesnictví a rybářství, musíme ale prostředky vynakládat efektivně.

Pro seniory

Rostliny a zvířata, které známe, budou zachovány i pro další generace. Ohrožené druhy se vrátí do míst, kam vždy patřily.

Pro živnostníky a podnikatele

Status chráněného území, stejně jako zlepšení životního prostředí a jeho estetické hodnoty, budou mít pozitivní vliv na turistický ruch.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Uspořádali jsme kulatý stůl k problematice ochrany vlků ([zde](#)).
- ✓ Interpelovali jsme ve věci vysoušení mokřadu ([zde](#)).
- ✓ Předložili jsme pozměňovací návrh rozšiřující seznam druhů, na které se vztahuje zákon o ekologické újmě.
- ✓ Na komunální úrovni provádějí naši zvolení zástupci opatření pro ochranu biodiverzity. Ve městech zlepšujeme péči o městskou zeleň, např. se omezují seče, abychom dali prostor rozvoji různých druhů rostlin a hmyzu, vysazujeme solitérní stromy, aleje, podporujeme ochranu mokřadů, využití kompostu a propachtování polí přednostně ekologickým zemědělcům. ^[23, 24]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

V prvé řadě se zde zaměřujeme na úpravu existujících výdajů tak, aby lépe odpovídaly svým účelům. Dále se z velké části jedná o plán, jak smysluplně využít peníze, které Evropská komise přidělila na ochranu biodiverzity v rámci tzv. Zelené dohody pro Evropu. V personální oblasti navrhujeme navýšení o řádově 150 milionů korun ročně tak, aby se platy vyrovnaly s ostatními resorty^[21] a zároveň jsme mohli zavést výše jmenovaná opatření (i část z toho by mělo být možné z prostředků EU pokrýt).

V národních parcích potom chceme zmírnit jejich závislost na tom, kolik dřeva vytěží a prodají, což dnes tvoří velkou část jejich příjmů, která se navíc rok od roku dynamicky mění.^[14] Je možné, že se v parcích poté bude těžit dřeva o něco méně, a tyto příjmy proto klesnou. Ale vzhledem k očekávanému vývoji cen dřeva předpokládáme, že vliv navrhovaného opatření nebude významný.

JE KRIZE BIODIVERZITY SKUTEČNĚ VÁŽNÝ PROBLÉM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ? NEMĚLI BYCHOM RADĚJI ŘEŠIT ZMĚNU KLIMATU?

Pokud sledujete běžná média, dozvíte se o změně klimatu osmkrát častěji, než o úbytku biodiverzity, přitom v odborné literatuře není zdaleka takový rozdíl v objemu pozornosti, která je oběma problémům věnována.^[25]

K ČEMU NÁM PŘÍRODA VLASTNĚ JE?

Bez opylovačů nebude ovoce, bez žížal kvalitní zemědělská půda a bez dravých ptáků se snadno přemnoží polní hlodavci. Biodiverzita dobře odráží, kolik takových služeb ekosystém poskytuje.^[26, 27, 28, 29, 30] Většina zde zmiňovaných opatření má také řadu pozitivních dopadů pro klima, zdraví a pohodlí lidí, rekreaci, estetickou nebo kulturní hodnotu krajiny apod.

Dívejme se ale také na naši přírodu jako na dědictví po našich předcích, které budeme brzy odevzdávat našim potomkům. Jen několik příkladů: během komunistického režimu, který byl k životnímu prostředí velmi bezohledný, poklesly stavy koroptví na desetinu a zemědělstí velkopodnikatelé jim v následujících 30 letech zasadili další tvrdou ránu^[31, 32]. Ještě hůře je na tom kdysi obyčejný sysel a na stejné cestě jsou tak ikonické druhy české krajiny jako hrdlička divoká, pstruh obecný a velká část druhů žab nebo motýlů. Nepřipusťme, aby to byla naše doba, kdy tato zvířata definitivně zmizí.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

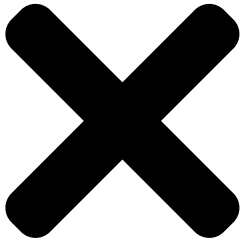
- [1] HEJDA, R., FARKAČ, J., CHOBOT, K. Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (Red List of threatened species of the Czech Republic. Invertebrates). Příroda. 2017, 36, 1–612. Dostupné [zde](#).
- [2] SEIBOLD, S., GOSSNER, M. M., SIMONS, N. K., BLÜTHGEN, N., MÜLLER, J., AMBARLI, D., LINSENAIR, K. E. Arthropod decline in grasslands and forests is associated with landscape-level drivers. Nature. 2019, 574(7780), 671–674.
- [3] NEWBOLD, T., HUDSON, L. N., CONTU, S., HILL, S. L., BECK, J., LIU, Y., PURVIS, A. Widespread winners and narrow-ranged losers: Land use homogenizes biodiversity in local assemblages worldwide. PLoS biology. 2018, 16(12), e2006841. Dostupné [zde](#).
- [4] DÍAZ, S., SETTELE, J., BRONDÍZIO, E. S., NGO, H. T., GUÈZE, M., AGARD, J., ARNETH, A., BALVANERA, P., BRAUMAN, K. A., BUTCHART, S. H. M., CHAN, K. M. A., GARIBALDI, L. A., ICHII, K., LIU, J., SUBRAMANIAN, S. M., MIDGLEY, G. F., MILOSLAVICH, P., MOLNÁR, Z., OBURA, D., PFAFF, A., POLASKY, S., PURVIS, A., RAZZAQUE, J., REYERS, B., ROY CHOWDHURY, R., SHIN, Y. J., VISSEREN-HAMAKERS, I. J., WILLIS, K. J., ZAYAS, C. N. (Eds.), Globální hodnotící zpráva IPBES o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách – shrnutí pro tvůrce politik. Bonn, Německo: Sekretariát IPBES. 2019 [cit. 26. 3. 2021]. ISBN 978-3-947851-21-8. Dostupné [zde](#).
- [5] Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 (factsheet). Evropská unie. 2011. Dostupné [zde](#).
- [6] FAO. The State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture, J. Bélanger & D. Pilling (eds.). FAO Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture Assessments. Rome. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] European Environment Agency. State of nature in the EU Results from reporting under the nature directives 2013–2018. Publications Office of the European Union: Luxembourg. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] World Economic Forum. The Global Risks Report 2021, 16th Edition. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] HLAVÁČ, V., PEŠOUT, P. Nová metodika vymezení ÚSES – promarněná příležitost. Ochrana přírody. 2017, 4, 6–9. Dostupné [zde](#).
- [10] PEŠOUT, P., HLAVÁČ, V., CHOBOT, K. Ochrana biotopů ohrožených druhů v územním plánování, Část I – Limity využití území z důvodu ochrany přírody. Ochrana přírody. 2018, 2, 16–19. Dostupné [zde](#).
- [11] ŘEHOUNEK, J., ŘEHOUNKOVÁ, K., PRACH, K. Ekologická obnova území narušených těžbou nerostných surovin a průmyslovými deponiemi, 2. vydání. České Budějovice: Calla. 2015. Dostupné [zde](#).
- [12] ŠÍMA, J., ZMEŠKALOVÁ, J. Aktualizace Seznamu zvláště chráněných druhů a změny v druhové ochraně. Fórum ochrany přírody. 2018, 1, 11–13. Dostupné [zde](#).
- [13] Piráti k návratu vlků: Podporujme ochranu velkých šelem, ale nezapomínejme na chovatele hospodářských zvířat. Tisková zpráva Pirátů. 2020. Dostupné [zde](#).

- [14] Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolní závěr z kontrolní akce 18/23 Peněžní prostředky a majetek státu, se kterými jsou příslušné hospodařit správy národních parků. 2019. Dostupné [zde](#).
- [15] Česká botanická společnost, Česká limnologická společnost, Česká společnost arachnologická, Česká společnost entomologická, Česká společnost pro ekologii, Česká společnost ornitologická, Česká společnost pro ochranu netopýrů, Společnost pro ochranu motýlů. Společné prohlášení odborných společností k problematice ochrany jihomoravských luhů. 2020. Dostupné [zde](#).
- [16] ČÍŽEK, L. et al. Metodika péče o druhově bohaté (světlé) lesy. Certifikovaná metodika. 2016. Dostupné [zde](#).
- [17] JIRKŮ, M., DOSTÁL, D. Alternativní management ekosystémů, Metodika zavedení chovu býložravých savců jako alternativního managementu vybraných lokalit. Certifikovaná metodika. 2015. Dostupné [zde](#).
- [18] SVENNIG, J.-C. Rewilding should be central to global restoration efforts. *One Earth*. 2020, 3(6), 657–660. Dostupné [zde](#).
- [19] POLÁKOVÁ, S. Oheň do české krajiny patří, jen se bojíme ho do ní pustit. *Ekolist*. 2016. Dostupné [zde](#).
- [20] ČÍŽEK et al. Podkladová studie pro zásady péče o národní parky. Studie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity pro Ministerstvo životního prostředí. 2019.
- [21] LEHEJČEK, J., NAVRKAL, F. Přehledová analýza příjmů zaměstnanců ve státní ochraně přírody. 2020.
- [22] JUST, T. Ekologicky orientovaná správa vodních toků v oblasti péče o jejich morfologický stav – metodika. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2016.
- [23] Hlavní město Praha. Praha nabízí zájemcům pozemky pro ekologicky šetrné hospodaření. 2020. Dostupné [zde](#).
- [24] TYLOVÁ, E. Co se zemědělstvím ve městě? *Ekolist*. 2020. Dostupné [zde](#).
- [25] LEGAGNEUX, P., CASAUS, N., CAZELLES, K., CHEVALLIER, C., CHEVRINAIS, M., GUÉRY, L., ROPARS, P. Our house is burning: discrepancy in climate change vs. biodiversity coverage in the media as compared to scientific literature. *Frontiers in Ecology and Evolution*. 2018, 5, 175. Dostupné [zde](#).
- [26] HARRISON, P. A., BERRY, P. M., SIMPSON, G., HASLETT, J. R., BLICHARSKA, M., BUCUR, M., GEERTSEMA, W. Linkages between biodiversity attributes and ecosystem services: a systematic review. *Ecosystem Services*. 2014, 9, 191–203. Dostupné [zde](#).
- [27] LAURILA-PANT, M., LEHIKONEN, A., UUSITALO, L., VENESJÄRVI, R. How to value biodiversity in environmental management? *Ecological indicators*. 2015, 55, 1–11. Dostupné [zde](#).
- [28] WATSON, R. Biodiversity touches every aspect of our lives – so why has its loss been ignored? *Guardian* 19. 9. 2019. Dostupné [zde](#).
- [29] TILMAN, D., ISBELL, F., COWLES, J. M. Biodiversity and ecosystem functioning. *Annual review of ecology, evolution, and systematics*. 2014, 45, 471–493. Dostupné [zde](#).
- [30] HOLT, E. A., MILLER, S. W. Bioindicators: using organisms to measure environmental impacts. *Nature Education Knowledge*. 2011, 3(10), 8. Dostupné [zde](#).

[31] REIF, J., VERMOUZEK, Z. Collapse of farmland bird populations in an Eastern European country following its EU accession. *Conservation Letters*. 2019, 12(1), e12585. Dostupné [zde](#).

[32] Česká společnost ornitologická. Ptáci zemědělské krajiny. 2021. Dostupné [zde](#).

**PÁR LOKALIT V OBLEŽENÍ TURISTŮ –
ZBYTEK ČR JAKO BY SNAD NEBYL.
UDRŽITELNÝ CESTOVNÍ RUCH JE ŠANCÍ K
ROZVOJI VŠECH REGIONŮ. VYUŽIJME JI!**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Česko nevyužívá potenciál cestovního ruchu pro rozvoj regionů.^[6] Zároveň řada populárních lokalit trpí přetížením, což má negativní dopady na přírodu, kulturní bohatství a život místních obyvatel.^[4] Cestovnímu ruchu chybí jasná přehledná legislativa a společná koncepce.

V ČEM JE PROBLÉM

V cestovním ruchu pracuje každý 22. Čech a tvoří necelá 3 procenta ekonomiky.^[1] Je založen na přírodním, historickém a kulturním bohatství naší země a tvořivosti lidí. Je lukrativním a perspektivním průmyslem a důležitou součástí ekonomiky naší země.

Cestovní ruch je často vnímán jako „běžný“ průmysl, který nebere ohled na trvalou udržitelnost či respektování kulturních tradic a kulturního bohatství. Nemá také nastavený efektivní systém regionálně propojeného destinačního managementu a chybí také jasný právní rámec pro podnikání v této oblasti nebo sdílenou ekonomiku.

Dosavadní strategie se zaměřovala primárně na nejvíce exponovaná místa a na turisty ze vzdálenějších zemí, kteří v ČR tráví méně času. Nebrala však ohled na návštěvníky z příhraničních regionů, kteří chtějí Česko zevrubně objevovat a vracet se.

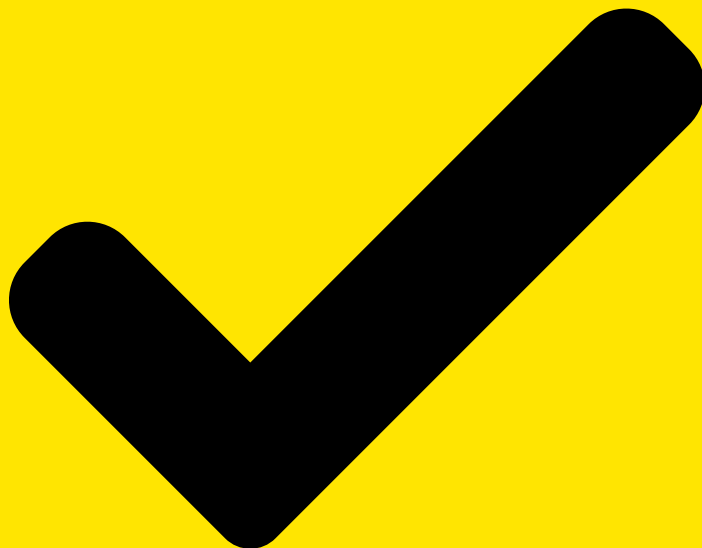
Růstový potenciál odvětví cestovního ruchu patří mezi nejvyšší^[3] – může absorbovat nové pracovníky, například ty, kteří přijdou o zaměstnání v důsledku digitalizace a automatizace průmyslu. Lze předpokládat, že v blízké budoucnosti se bude do oblasti služeb přesouvat velké množství zaměstnanců.

Velkým problémem před příchodem koronavirové pandemie byl tzv. overtourism^[4] v nejexponovanějších lokalitách, např. v Praze a Českém Krumlově. Je třeba hledat další možnosti, jak těmto destinacím ulevit a rozptýlit turisty i na méně navštěvovaná místa.

Rovněž je třeba přenastavit pravidla pro výjezdovou turistiku, aby respektovala jak směrnice EU, tak specifika našeho trhu.

NAŠE VIZE

UDRŽITELNÝ A EKONOMICKY PŘÍNOSNÝ CESTOVNÍ RUCH BUDE ZALOŽENÝ NA DOMÁCÍM TURISMU A VAZBÁCH NA BLÍZKÉ REGIONY. ZAHRANIČNÍ TURISTÉ BUDOU V ČR OBJEVOVAT NOVÉ DESTINACE. CESTOVNÍ RUCH NABÍDNE NOVÉ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI V REGIONECH. TURISTÉ NEBUDOU PŘÍTĚŽÍ PRO MÍSTNÍ OBYVATELE.

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Po vzoru např. Rakouska^[5] předložíme moderní legislativní řešení, které kromě jasného nastavení odpovědnosti na jednotlivých úrovních stanoví pravidla podnikání pro průvodce, horskou službu apod. a zejména pro sdružování finančních prostředků, aby se tyto prostředky vracely zpět do rozvoje regionu, vzdělávání zaměstnanců apod.
- ✓ Připravíme srozumitelnou marketingovou strategii, která bude cílit jak na zahraniční vícedenní turisty, především z okolních zemí a dalších zdrojových destinací, tak i na ty domácí. To pomůže k rozptýlení návštěvnosti z exponovaných míst do dalších regionů a vytvoří nová pracovní místa.
- ✓ Přeměníme propagační agenturu CzechTourism na funkční, národní destinační společnost, fungující na bázi spolupráce veřejného, neziskového a soukromého sektoru, která bude stabilně pracovat na zvyšování hodnoty značky „Česko“ v zahraničí.
- ✓ Prosadíme legislativu a pravidla pro sdílenou ekonomiku (Airbnb, sdílené dopravní prostředky) a turistické atrakce ve veřejném prostoru (například šlapací pívni kola). To vše umožní místním samosprávám lépe regulovat návštěvnost a omezit negativní dopady spojené s turismem.
- ✓ Podpoříme vyšší míru digitalizace v oblasti cestovního ruchu tím, že zjednodušíme sběr dat a jejich analýzu zpřístupníme celému odvětví, protože data jsou důležitá pro plánování a nastavování destinačních strategií.
- ✓ Podpoříme a dopracujeme systém, který se o české občany v zahraničí postará v případech politické nestability, živelných katastrof, teroristických hrozeb či epidemií.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

- První 4 roky na nastavení strategie a řešení důsledků pandemie.

- Do 8 let chceme stihnout vyhodnocování výsledků našich opatření a jejich změny a ladění.
- Za 15 let bychom měli být v cílovém stavu – tj. mít zažitý legislativní rámec pro cestovní ruch, saturovaný domácí cestovní ruch a těsnou přeshraniční spolupráce se stálými klienty.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro nás pro všechny

Turismus přívětivý k přírodě a kulturnímu bohatství přinese příležitosti k cestování i nová pracovní místa alepší celkovou kvalitu života.

Pro veřejné finance

Během několika let posuneme cestovní ruch opět na předpandemickou úroveň, kdy tvořil 2,9 procent HDP.

Pro živnostníky a podnikatele

Pro oblast cestovního ruchu vytvoříme motivující a stabilní podnikatelské prostředí.

Pro zaměstnance

Více než 370 tisíc zaměstnanců v cestovním ruchu v ČR získá díky nové legislativě větší jistotu své práce.

Pro obyvatele turistických cílů

Nastavíme pravidla tak, aby rezidenty cestovní ruch co nejméně obtěžoval a aby z něj mohli profitovat.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Vyjednávali jsme s náměstkem a ministryní Ministerstva pro místní rozvoj o parametrech podpůrných programů během pandemie.^[2]
- ✓ Jako první jsme přišli s regulací sdíleného ubytování a taxislužby. Prosadili jsme nový zákon pro digitální taxislužbu, možnost samospráv evidovat byty na Airbnb, lepší podmínky pro nájemníky a možnost zvýšení turistického poplatku.^[7]
- ✓ Řešíme vylepšení a zjednodušení systému evidence turistů a karet hosta a zavedení elektronické evidence poplatku z pobytu.
- ✓ Po našich apelech se do plánu obnovy zařadily investice do digitalizace cestovního ruchu jako nástroje rozvoje regionů.
- ✓ Apelovali jsme na vládu, aby řešila tristní situaci v lázeňství. Vládní poslanci bohužel naše návrhy na půdě Poslanecké sněmovny zamítli.

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

PROČ JE NUTNÉ MÍT NOVÝ ZÁKON O CESTOVNÍM RUCHU?

Zákon o cestovním ruchu umožní koordinovanější postup a zpřehlední systém, vyjasní role a odpovědnosti institucí, které v ČR mají na starost nastavení pravidel pro oblast cestovního ruchu a propagaci ČR jako atraktivní turistické destinace. Cestovní ruch jako celek bude na centrální úrovni spadat pod jednu efektivně řízenou instituci. Dosud se např. zahraniční propagace řeší na více ministerstvech – pod Ministerstvo zahraničních věcí spadají Česká centra, pod Ministerstvo místního rozvoje zase zahraniční centra agentury Czech Tourism. Zahraniční propagace České republiky tak působí nesourodě.

PROČ MÁ SMYSL PODPOROVAT CESTOVNÍ RUCH?

Je prokázáno daty a výzkumy, že prostředky investované do cestovního ruchu se násobně vrací do rozpočtů státu, měst a obcí.^[1]

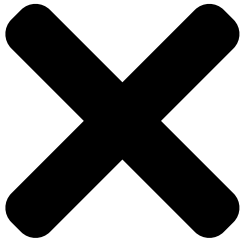
PROČ MÁ SMYSL PODPOROVAT TY BLÍZKÉ TRHY (NAPŘ. NĚMECKO, RAKOUSKO, SLOVENSKO, POLSKO, MAĎARSKO)?

Je důležité posilovat vazby na tzv. blízké trhy, protože turisté z těchto zemí se častěji vrací a objevují další části naší země, tím tady také celkově zůstávají déle a utrací více prostředků.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Český statistický úřad. Satelitní účet cestovního ruchu. 26. 2. 2021 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [2] JIRÁNEK, Martin. Skutek utek. Vláda nadále ignoruje cestovní ruch. Piráti chtějí podpořit strádající trh a poptávku skrz vouchery. 23. 7. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [3] Ústav územního rozvoje. Potenciál cestovního ruchu v České republice. Duben 2010 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [4] Idnes.cz. Turistů je už moc. Česká města a obce je dříve lákaly, teď se jich bojí. 26. 5. 2019 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [5] STRÁNSKÁ, Tereza. Rakousko jako destinace mezinárodního cestovního ruchu (diplomová práce). 7. 12. 2018 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [6] Ministerstvo pro místní rozvoj. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020. 2013 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [7] MICHÁLEK, Jakub, POLANSKÝ, Ondřej. Podíleli jsme se na nových pravidlech pro taxislužby. 16. 6. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).
- [8] MICHÁLEK, Jakub. Sněmovna po třech letech přistoupila na regulaci Airbnb, kterou Piráti iniciovali. 24. 4. 2020 [cit. 30. 4. 2021]. Dostupné [zde](#).

**VELKÝ BRATR DO RODINY NEPATŘÍ!
OMEZME MOŽNOSTI STÁTU I FIREM ZNEUŽÍT
OSOBNÍ ÚDAJE KE SLEDOVÁNÍ, MARKETINGU
ČI OVLIVŇOVÁNÍ SOCIÁLNÍMI SÍTĚMI.**

TAKHLE TO DÁL NEJDE

Dohled nad užíváním osobních údajů je nedůsledný.^[14] Hrozí, že rozsáhlé kamerové systémy budou využívat umělou inteligenci k rozpoznávání osob. Plošný sběr dat z komunikace je neetický. Algoritmy ovlivňující náš život nejsou transparentní a jejich rozhodování přezkoumatelné.

V ČEM JE PROBLÉM

V informační éře lidstva se sbírají obrovská množství dat. Při každém pohybu online, a stále častěji i ve fyzickém světě, za sebou necháváme drobký osobních informací. Jejich promyšleným spojením a využitím nás pak ale lze sledovat a velmi účinně i ovlivňovat. Proto po osobních údajích pasou jak soukromé společnosti, které nás chtějí přimět ke koupi svých výrobků a služeb, tak i státy, které je využívají k ovlivňování svých občanů. Osobní údaje se staly nástroji, jak jednotlivce „dostat tam, kam chcete“.

„Není to tak, že my hledáme na Googlu – Google hledá v nás.“^[8] Google sleduje, vyhodnocuje a přiřazuje k uživatelům internetu rychlost psaní, interpunkci, vyčkávání nebo vzorce klikání a na základě toho vytváří sady dat o myšlenkách, váhání, pocitech a zájmech těchto uživatelů.^[12, 13] Tato data umožnila Googlu raketově zbohatnout. Z našeho soukromí se stalo obchodní bohatství a tajemství technologických gigantů. Google, Facebook a další nejsou služby, které dostáváme zadarmo, my se dáváme zadarmo jim.^[8] Například pokusit se skrýt před reklamními giganty těhotenství znamená vypadat jako zločinec.^[11]

Sociální sítě využívají osobní údaje tak, aby zvýšily čas na nich strávený, počet kliků a zisky. Cíleně udržují uživatele v jeho názorové bublině či naopak vyostřují konfrontaci, a rozkládají tak společnost.^[16]

Kriminalita a terorismus se přesouvají do online prostoru. Bezpečnostní složky nechtějí zaostát a snaží se získávat digitální otisk reality v mnoha směrech – údaje o užití mobilů (data retention), kamerové systémy (v Praze až 5000 kamer)^[15], státní databáze

o lidech. Slušní občané se ale nikdy nesmějí stát „podezřelými“. Masové zásahy do soukromí nesmějí být ospravedlňovány jako prevence. Tyto postupy se mají používat pouze v úzce vymezeném rozsahu pro postižení konkrétního rizika a pod důslednou kontrolou, nikoliv plošně.

NAŠE VIZE

**ALGORITMY OVLIVŇUJÍCÍ NAŠE ŽIVOTY, NAPŘ. NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH, BUDOU
TRANSPARENTNÍ A JEJICH ROZHODOVÁNÍ PŘEZKOUMATELNÉ. STÁT ANI
SOUKROMÉ SPOLEČNOSTI NEBUDOU PLOŠNĚ SBÍRAT KOMUNIKAČNÍ DATA.
KAMEROVÉ SYSTÉMY BUDOU VYUŽÍVÁNY STRÍDMĚ, BEZ POKROČILÝCH
TECHNOLOGIÍ K ROZPOZNÁVÁNÍ OSOB.**

JAK TO CHCEME UDĚLAT?

- ✓ Narovnáme právní odpovědnost v oblasti osobních údajů mezi soukromým a veřejným sektorem. Posílíme český Úřad pro ochranu osobních údajů^[1] a navrhne posílení evropských institucí pro ochranu osobních údajů, aby byly schopné prosazovat celoevropské zájmy vůči globálním gigantům.
- ✓ Omezíme přebujelé sledování kamerovými systémy. Nepřipustíme využívání pokročilých technologií k rozpoznávání osob bezpečnostními složkami.
- ✓ Zrušíme plošný sběr dat z elektronických sítí, tím prosadíme závěry rozsudku Soudního dvora EU o nepřipustnosti paušálního sběru a uchování dat volajících a uživatelů internetu, tzv. data retention.^[2]
- ✓ Nastavíme obranu státu v kyberprostoru tak, aby neomezila právo na soukromí ani svobodné prostředí internetu.
- ✓ Česko bude v orgánech EU kategoricky vystupovat proti snahám nuceně prolamovat šifrování soukromé komunikace a v případě potřeby tento princip doplníme do ústavního pořádku.
- ✓ Aktivně přispějeme ke snaze EU, aby velké sociální sítě srozumitelně informovaly o hlavních parametrech algoritmů, kterými prioritizují zobrazovaný obsah.
- ✓ Podpoříme snahu EU omezit zneužívání osobních údajů k marketingu ze strany dominantních globálních poskytovatelů elektronických služeb.^[3]
- ✓ Budeme nadále prosazovat právo nebýt digitální^[4], například zachováním platby hotovostí, fyzických průkazů a osobních kontaktů s úřady, jako alternativu k digitálním prostředkům.
- ✓ Dezinformace budou eliminovat nestátní aktéři (ověřovatelé faktů). Úkolem státu bude záruka férového projednání na základě principu prokazatelné škodlivosti. Informace, které se vymykají pouze tím, že jsou překvapivé, alternativní, šokující či otřesné, nesmějí podléhat cenzuře státu ani soukromých firem.

KOLIK NA TO CHCEME ČASU?

Narovnání odpovědnosti při ochraně osobních údajů mezi soukromým a veřejným sektorem – legislativní práce půl roku.

Právní regulace kamerových systémů pro státní složky – legislativní práce jeden a půl roku.

Zrušení plošného sběru komunikačních údajů (data retention) – legislativní práce půl roku.

Obrana státu v kyberprostoru – vyhodnocení aplikace postupu podle zákona o vojenském zpravodajství – jeden rok.

Omezení zneužívání osobních údajů k marketingu ze strany dominantních globálních poskytovatelů elektronických služeb – legislativní práce a diplomacie EU jeden a půl roku.

Eliminace dezinformací – jeden rok společenská diskuse, jeden rok legislativní práce.

PRO KOHO TO CHCEME HLAVNĚ

Pro mladé

Transparentní pravidla zamezí zneužívání osobních dat.

Pro rodiny s dětmi

Jasná pravidla zajistí soukromí a bezpečnost dětí v online prostoru.

Pro lidi ve zralém věku

Transparentní sociální sítě zajistí zvýšení společenské soudržnosti a snížení nenávisti ve společnosti.

Pro seniory

Jasná pravidla znesnadní podvodníkům práci a zajistí lepší ochranu před dezinformacemi.

Pro zaměstnance

Zaměstnanci budou mít pocit soukromí a úcty i v zaměstnání. Pravidla pomohou vytvořit etické pracovní prostředí.

Pro živnostníky a podnikatele

Omezení zneužívání osobních údajů a agresivního marketingu narovná neférové podmínky a konkurenční prostředí.

Pro lidi ve finanční tísní

Větší ochrana osobních údajů zabrání „šmejdům“, kteří se zaměřují na lidi v úzkých.

Pro IT komunitu

Jasná pravidla a odmítnutí nekalých praktik založených na zneužití dat zvýší férovost prostředí.

Pro marketingovou komunitu

Jasná pravidla a odmítnutí neetických postupů krádeže a zneužívání dat (profilace a targeting) zvýší férovost prostředí.

CO PRO TO UŽ DĚLÁME

- ✓ Konzistentně se věnujeme vzdělávání v oblasti osobních údajů – např. prostřednictvím soutěže Big Brother Award.^[17, 18]
- ✓ Napadli jsme u Ústavního soudu ustanovení zákona o elektronických komunikacích, které vyžaduje, aby každý operátor uchovával provozní a lokalizační údaje.^[19]
- ✓ Postavili jsme se snaze zpravodajských služeb šmírovat občany na internetu.^[5]
- ✓ Věnovali jsme se GDPR a jeho vlivu na občany a firmy.^[6]
- ✓ Postavili jsme se snahám Evropské komise o prolomení šifrované komunikace mezi uživateli.^[7]
- ✓ V rámci Zákona o právu na digitální služby jsme zavedli právo nebýt digitální.^[9]
- ✓ Sledujeme, připomínkujeme a podílíme se na přípravě evropského aktu o digitálních službách.^[21]

NA CO SE NÁS ČASTO PTÁTE

KOLIK TO BUDE STÁT?

Agenda nevyžaduje velké investice, návrhy lze zajistit v rámci běžné legislativní a organizační činnosti státu.

Po zavedení pravidel pro přezkum odstraňování dezinformací může mírně narůst činnost soudů.

ZTRÁTĚ SOUKROMÍ SE DNES NELZE BRÁNIT, DIGITALIZACE ŽIVOTA ZNAMENÁ ŽÍT „BEZ SOUKROMÍ“.

V dějinách lidské společnosti nejde o první podobnou výzvu, například průmyslová revoluce zahájila devastaci a znečišťování životního prostředí. Dobře cílené regulace trhu však postupně znečišťování zkrotily. Podobně jako se bráníme ničení přírody, měli bychom odmítat „těžení“ našich soukromých dat. Zneužití údaje, dezinformace a manipulující algoritmy jsou jako znečištění veřejného prostoru. Musíme hledat řešení, která takovému znečištění zamezí a zároveň zachovají naši svobodu.

KLIDNĚ SI TO OVĚŘTE

- [1] Umožnit sankcionovat za zneužití osobních údajů i státní instituce stejně jako soukromé firmy, § 61/3, § 62/5 zákona č. 110/2019 Sb. o zpracování osobních údajů.
- [2] Piráti. Soudní dvůr Evropské unie zakázal plošné šmírování uživatelů. Piráti volají po změně českého zákona. 2020. Dostupné [zde](#).
- [3] Například zrušení Privacy Shield.
- [4] Digitální svobody. Právo na analog. 2021. Dostupné [zde](#).
- [5] Piráti. Soukromí občanů v ohrožení. Vláda chce zavést možnost zpravodajských služeb šmírovat občany na internetu. 2019. Dostupné [zde](#).
- [6] PROFANT, Ondřej. Přínos GDPR pro ochranu osobních dat. 2019. Dostupné [zde](#).
- [7] Piráti. Piráti odmítají šmírování v šifrované komunikaci. 2020. Dostupné [zde](#).
- [8] TUREK, Pavel. Kdo nemá co skrývat. 2021. Dostupné [zde](#).
- [9] PROFANT, Ondřej. Pirátský program Informatika po dvou letech. 2019. Dostupné [zde](#).
- [10] České noviny. EU chystá závazná pravidla pro boj s dezinformacemi. 2020. Dostupné [zde](#).
- [11] VERTESI, Janet. Skrýt před reklamními giganty těhotenství znamená vypadat jako zločinec. Pirátské listy. 2014. Dostupné [zde](#).
- [12] DOFFMAN, Zak. Je čas vykašlat se na Google Chrome a poohlédnout se po alternativě. Vysvětlíme proč. Forbes. 2021. Dostupné [zde](#).
- [13] Knuckleheads' Club. Google Research. 2020. Dostupné [zde](#).
- [14] LIEBREICH, Jiří. Stát loni přitvrdil u pokut za porušení ochrany osobních údajů, nejvyšší byla půl milionu. E15. 2021. Dostupné [zde](#).
- [15] Bezpečnost.Praha.eu. Městský kamerový systém hlavního města Prahy. Dostupné [zde](#).
- [16] Netflix: Sociální dilema [film]. 2020. Dostupné [zde](#).
- [17] Příspěvatelé Wikipedie. Oldřich Kužílek. 2019. Dostupné [zde](#).
- [18] Big Brothers Awards, Členové poroty. 2020. Dostupné [zde](#).
- [19] Piráti. Piráti podali ústavní stížnost proti plošnému šmírování. 2021. Dostupné [zde](#).
- [20] European Commission. The Digital Services Act package. 2021. Dostupné [zde](#).
- [21] KOLAJA, Marcel. Digital Services Act. 2021. Dostupné [zde](#).

**Česká pirátská strana
Na Moráni 360/3, 128 00 Praha 2**

**Starostové a nezávislí, Malostranské nám. 266/5
118 00 Praha 1 – Malá Strana**

**www.piratiastarostove.cz
nebo www.pirati.cz a www.stan.cz.**

**<https://www.facebook.com/ceska.piratska.strana>
a <https://www.facebook.com/starostove>**

**<https://twitter.com/PiratskaStrana>
a <https://twitter.com/STANcz>**

**<https://www.instagram.com/pirati.cz>
a <https://www.instagram.com/stan.cz>**